

KJØBENHAVNS DIPLOMATARIUM.

SAMLING

AF

DOKUMENTER, BREVE OG ANDRE KILDER

TIL OPLYSNING OM

KJØBENHAVNS ÆLDRE FORHOLD FØR 1728.

UDGIVET

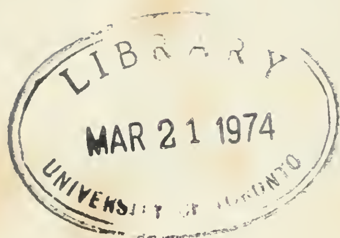
VED KJØBENHAVNS KOMMUNALBESTYRELSES OMSORG

AF

O. NIELSEN,
Dr. phil., Arkivar ved Raadstuearkivet.

SYVENDE BIND.

KJØBENHAVN.
I KOMMISSION HOS G. E. C. GAD.
THIELES BOGTRYKKERI.
1886.

LIBRARY
MAR 21 1974
UNIVERSITY OF TORONTO

Nærværende syvende Bind slutter sig til sjette Bind ved at meddele Uddrag af Sælandske Tegnelser og Registre fra 1682 til 1707.

April 1886.

Udgiveren.

1. **4 Marts 1682.**

Om Udvisning af en Plads til en Oliemølle.

Gotfred Hofman.

C. 5. Wor naade tilforn. Wide maa du, at vj efter os elskel. Hans Nielssen, assessor j voris commercie collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner her udj voris kongl. etc., deris allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at de maa nyde een pladz her j staden, hvor de til deris sæbesyderies fornødenhed een olie-mølle, som af vinden kand drifvis, kunde lade opsette. Thj er voris etc., at du dennem dertil en øde pladz vdvisser, hvor det hverchen festningen eller andre til nogen præjudice kand være. Dermed etc. Hafniæ d. 4 martij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 292.

2. **11 Marts 1682.**

Om Udvisning af Trinitatis Sogn.

Albret Guldensparre med fleere.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom præsterne til Trefoldigheds kirche her j voris etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis ved dend forretning, som j efter voris d. 3 decembris udj nest forleeden aar 1681 til eder udgangne bref gjort hafver (anlangende hvis pladzer oc gaarde til Trefoldigheds kirchis meenighed høre oc svare skulle), iche udj alt saa nøye skal være j agt taget, som de formeener, billigen skee burde, da hafver vj herforuden efter videre allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering ydermeere til commissarier allernaadigst forordnet os elskelig Henrich Span, voris admiral oc admiralitets raad, Gotfred Hofman, voris general qvarteermester, mag. Jørgen Eylersen, professor udj vniversitetet her j voris etc., Oluf Rømer, voris mathematicus, oc Woldemar Blinch, stadz major her sammestedz, samme commission tillige med eder paa nye igien at foretage. Thj er voris etc., at j samptlige retter eders

lejlighed efter, eder igien paa forskrefne aasteder at begifve, bemelte huuse og pladzer paa nye flittig at grandske, eftersee oc specificere, hvorvit deraf til fornefnte kirche oc des betienters vnderholding med billigen endeligen kand oc bør at legges, oc saadan forretning under eders hænder oc zigneter samptligen til videre voris allernaadigste ratification inden nerværende martj maanedz udgang forsvarligen fra eder at gifve beskrefven. Dermed etc. Hafniæ d. 11 martij 1682.

De, som bekom forskrefne befaling, vare efterskrefne, nemlig Albret Guldensparre, Bartholomeus Jensen, mag. Christen Nold, doct. Cosmus Borneman, Peter Motzfeld, raadmand, Peder Munch, Anders Rasmussen.

Sæl. Tegn. XLIII. 304—05.

3. **8 April 1682.**

Skøde paa en Grund mellem Aabenraa og Gotersgade.

Rasmus Klincher.

C. 5. Kgl. confirmation paa schiøde.

Effter Hans Kongl. Majts. min allernaadigste herris oc kongis allernaadigste bevilling oc tilladelse hafver jeg vnderschrefne tillige med biugmesteren Steen Winchel ladet afmaale til Rasmus Klingcher, wrtegaardzmand her j staden, it støche af dend øde pladz, som welbr. fru Helle Wrne forhen schal hafve tilhørt oc hende ved dom er frakiendt, som strecher sig j nør nest fra hans eget huus oc hafvepladz, hand nu j boer, j lengden ud til Aabenraae tredifve oc fjre allen, till Gottersgaden jligemaader tredifve oc fjre allen, oc j breden tvert igiennem til begge gaderne half fierdesindstiufve oc fem allen. For hvilchen pladz hand til mig paa hoystbemelte Kongl. Majts. vegne hafver erlagt oc betalt j god oc gangbar myndt tre hundrede rixdaler, siger 300 rdl. Hvorfore hand oc samme afmaalte pladz tillige med hvis kampesteen, derpaa findis (saa fremt de ellers steden tilhører), schal hafve, niude, bruge oc beholde for it fuldt kjøb for sig oc sine arfvinger, at giøre sig saa nottig, som hand best veed oc kand. Dog at hand effter allernaadigst vdgangne forordninger straxsen lader dend bebygge med god oc forsvarlig kjøbsted biugning. Oc om hand videre schiøde herpaa begierer, hafver hand derom at giøre allerunderdanigste ansøgning j Kongl. Majts. dansche cancellie. Til vitterlighed vnder mit zignet oc egen haand. Actum Kjøbenhafn d. 16 martij anno 1682. Hans Kongl. Majts. bestalter general fiscal Jens Clausen (L. S.)

Da ville vj etc. Forbiudendis etc. Hafniæ d. 8 aprilis 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 506—07.

4. **8 April 1682.**

En Beboer af Christianshavn maa søge Holmens Kirke.

Jfver Caspersen Schøller.

C. 5. Efftersom os elschel. Jfver Casperssen Schøller, assessor udj voris commerce collegio oc raadmand her udj voris etc., for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis hand for nogen tjd siden schal være kommen j tvistighed med mag. Rassmus Byssing, sognepræst j Christianshafn, saa at hand derfor imidlertjd udj sin saligheds sager sig iche af hannem hafver kundet ladet betjene, da hafver vj effter hans herom allerunderdanigste gjorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand indtil sagens endelig vddrag maa lade sig betiene inden oc vden kirchen af præsterne til Holmens kirche her j staden. Dog at hans rette sognekirche oc dens betiente samt scholens fattige oc andre vedkommende derofver intet afgaar. Gifvet etc. Hafniæ d. 8 aprilis 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 507.

5. **8 April 1682.**

Om Indretning af bedre Færdsel i Gaderne.

H. Henrich Bielche med fleere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Saasom det j forleeden aar begyndte verch med vandfaldet oc brolegningen udj Høybrostrædet oc Fergestrædet oc der fra videre paa de andre anbefalede steder, nemblig paa Amager torfve oc j Wimmelskafftet, Closterstrædet, Skindergaden, Klædeboderne, ofver Gammel torfve, igiennem Vester gade, til Vester port, saa oc fra Nørregade, igiennem Kiøbmager gade, Øster gade, ofver Kongens torfve, langs Holmens canal til Slotspladzen, at forandre oc jndrette, ej for vinterens schyld kunde forsettis, men hid indtil hafver maat beroe, oc os elschel. præsident, borgemestere oc raad tillige med os elskel. Oluf Rømer, voris mathematicus oc assessor j collegio consistorialj, efter voris allernaadigste befaling deris schriftlig betenchning til os allerunderdanigst hafver indgifvet, hvorledis bemelte torfve, gader oc stræder kand indrettis oc passagen saavelsom vandfaldet til byens nytte oc zirath befordres, saa er voris etc., at j lader eder samptlige forschrefne verch være angelegen oc det effter dend anleeding, de der til gifver, uden nogen ophold med flid befordrer oc betimelig til een virchelig oc fuldkommen ende bringer. Oc dersom nogen imod forhaabning maatte findis forsømmelig eller motvillig, udj sit fortoug, effter ordre oc fremviisning, at lade forandre oc indrette, hvorved det gemeene beste kunde

hindris, hafver j magistraten saadant at tilkjendegifve, som det strax oc uden nogen forhaling ved stadens kiemner paa de vedkommendis bekostning hafver at lade forrette, som det sig bør. Oc som vj allernaadigst fornemmer, at Wingaardstrædet oc andre smaa stræder omkring st. Nicolaj kirche ey schal være saa beqvemme, at mand tillige schal kunde fare med en sluffe frem oc tilbage, om nogen v-lychelig jldebrand schulle paakomme, langt mindre med nogen carosse, da hafver j alting saavel der som paa andre deslige steder her i staden, hvor saadanne besverligheder forefindes, saaledis at ordinere, at frj passager for vogne oc carosser, om mueligt er, kand hafvis, oc j det øfrige alting saaledis indrette, som j til det gemeene beste kand tienlig eragte. Dermed etc. Hafniæ d. 8 aprilis 1682.

Fortegnelse paa commissarierne, som fich forschrefne bref, nemblig h. Henrich Bielche, Albret Guldensparre, Peder Reesen, Rasmus Bartholin, Ole Rømer, Hans Stampe oc Søren Rasmusen Hiortzhøy, stadz kiemner.

Sæl. Tegn. XLIII. 348—49.

6. **18 April 1682.**

Om Tiltale til Hofslagterens Enke. (Jfr. VI. Nr. 1207).

Jens Clausen, gen. fiscal.

C. 5. Wor naade tilforn. Wii tilschiche dig herhos een relation, som de af os udj voris forige køchenschrifvers afgangne Mathias Andersens sterbboe allernaadigst forordnede commissarier til os allerunderdanigst hafver indgifvet, anlangende at nogle af de hos general gevaldigeren for tyfverj anholdne personer iblant andet for retten paa Kjøbenhafns raadstue saavelsom oc for krigs retten schal hafve paasagt Anne, afgangne Niels Olufsens, oc hendis daatter, hvorledis de med hin anden schal hafve handlet oc omgaaets med et af bemelte afgangne Mathias Andersens schrine med hans beste brefve udj at faa brudt oc brefvene aftagne med videre, som du deraf udførligere kand see oc erfare. Thj er voris etc., at du samme sag imod fornefnte Anne, afgangne Niels Olufsens, oc hendis daatter strax paataler oc ved landz lov oc ret tilbørligen udfører. Dermed etc. Hafniæ d. 18 aprilis 1682.

Sæl. Tegn. XLIII 363.

7. **4 Maj 1682.**

Om Nedgravning af Aadsler.

Magistraten i Kjøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris allernaadigste villie oc befaling er, at j nat manden her j staden tilholder, ved sine folch her

udj Kjøbenhafns amt udj jorden at lade nedkaste hvis døde aadtzler, som sammestedtz oc j synderlighed ved konge- eller almindelig veye saavelsom j landsbyerne findis, naar dertil fornøden grafver tilforn af bønderne ere giorte. Oc naar de nedkaste ere, hafver bemelte natmands folch samme grafver igien self med jord at opfylde oc tæt giøre, saa ingen stanch deraf foraarsages, oc som hand vil forsvare. Desligeste hafver fornefnte nat mand ved sine folch at lade nedtage oc begrafve dend tiufs legome, som henger j Smørum herritz rettersted, oc dertil fornøden graf self lader grafve. Hvilchet forschrefne udj alt, saavit konge- oc lande vejen angaar, inden løfverdag afften schal være forettet, oc resten strax effter j tilkommende vge, saa fremt hand iche ville straffis uden ald naade som vedbør. Dermed etc. Hafniæ d. 4 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 376.

8. **6 Maj 1682.**

Gudstjenesten Fredag Morgen paa Christianshavn henlægges til om Onsdagen.

Doct. Hans Bagger.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom den tydske meenighed udj voris stabelstad Christianshafn for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis de for adskillige inconvenientzers schyld den om fredag morgen til 5 klocheslet indrettede gudstieniste ey saa flittig, som de gierne ville, skall kunde opvarte, da er voris etc., at du den anordning giører, at samme guds tieniste, som nu bemelte dag holdis, hereffter om onsdag morgen til 7 klocheslet vorder holdet. Dermed etc. Hafniæ d. 6 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 378.

9. **13 Maj 1682.**

Skøde paa en Grund mellem Aabenraa og Gotersgade.

Peter Blisach j Kiøbenhafn.

C. 5. schiøder etc. til Peter Blisach, jndvaaner her j voris etc., oc hans arfvinger effterschrefne støche jord til een byggepladz, liggendis her inden fæstningen udj Aabenraae gade til vester, strechendis sig tvert igiennem till Gothers gaden. Oc er udj breeden til Aabenraae gaden fra Rasmus Klinchers pladz førgetiufve siellandz alne, oc udj Gothers gaden ligesaa meget, jtem udj dybet tvert igiennem fra Aabenraae til Gothers gaden ved Rasmus Klinchers plancheverch halfierdesindztiufve oc femb alne, tre qvarteer oc toe tommer, noch udj den anden side til norden udj dynd(!) half fierdesindz tiufve oc

trej alne, halftredie qvarteer. Hvilchen forschrefne pladz etc. Gifvet etc. Hafniæ d. 13 may 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 572—74.

10. **13 Maj 1682.**

Forbud mod Tiggeri.

Hans Schach, commendant j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj maa fornemme, at dend anordning, som for nogen tid siden er giort anlangende tryglere her j staden, meget skal misbrugis, j det at baade soldater oc baadsfolch lader deris qvinder til at trygle paa gaderne omløbe, oc naar de af staaderfogderne paagribis oc til Børnehuuset skal udføris, tagis de iche alleeniste af soldaterne udj forsvar, mens end oc bemelte staaderfogder af dennem baade med slemme ord saavelsom oc vndertiden med hug oc slag v-formis, da er voris etc., at du strax ved offentlig trommeslag lader forbyde, at ingen soldaters eller matrosers qvinder maa herefter lade sig finde paa gaderne her sammestedz til at trygle, saa fremt de iche udj bemelte Børnehuus vil indsettis, oc at ingen soldater eller matroser maa giore de fattigis tienere hereffter derudj nogen fortred eller dennem med skieldsord, hug oc slag ofverfalde, vnder lifs straf. Saasom oc een deel officerer skal vnderstaae sig at antage af de drenge, som fra wandtmageriet oc linvefveriet j Børnehuuset kand være bortløbne, eller j andre maader nogen derfra at udpracticere oc antage, saa hafver du officererne saadant iligemaade alvorligen at lade forbyde, saa at det hereffter ej offtere skeer, oc dennem derhos tilholder, saa mange drenge erfares kand, af dennem at være antagne, samme strax at skaffe tilstede, saa fremt de iche alvorligen ville straffis. Dermed etc. Hafniæ d. 13 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 396—97.

11. **13 Maj 1682.**

Tilladelse for Magistraten til at sælge Stadens Værtshus, Lækkerbidsken.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at j ded staden tilhørige huus med des tilbehør, ved Amager torf liggendis (Lecherbidsken kaldet), maa selge oc afhende, dog med saadanne vilkor, at det fremdeelis, saasom det hidindtil været hafver, jt ordinari stads-wærts- eller gieste-huus forblifver. Dereffter etc. Hafniæ d. 13 may anno 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 397—98.

12. **13 Maj 1682.**

Forskaanelse i 3 Aar for Grundskat af nogle afbrændte Huse.

Camer collegio.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at effterskrefne, som dend 20 october anno 1680 udj dend her j voris kongl. etc. da passerede brand paa deris huuse oc middel lid hafver, nemlig Jsach Pedersen, Jens Larsen, Peder Olsen, Anders Lauridzen, Soren Jensen, Sidzel Povel Lorentzens, Bendt Mogensen oc Anne sl. Morten Heiders maa for nest forleeden aar, saa oc trej aar der nest effter for dend allereede paabudne eller fremdeelis paabiudende grundskat af samme deris afbrendte eller ruinerede huuse aldeelis være frj oc forskaanet. Dereffter j eder allerunderdanigst hafver at rette oc derom fornøden anordning giøre. Befalendis etc. Hafniæ d. 13 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 399—400.

13. **13 Maj 1682.**

Privilegium for en Drejer.

Magistraten j Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at Johannes Francischus Knobloch, dreyer, maa fremdeelis, indtil vj anderledis tilsigendis vorder, forblifve her j voris etc. oc sig ved sit handverch ernære, som hand best veed oc kand. Dereffter j eder etc. Hafniæ d. 13 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 400—01.

14. **20 Maj 1682.**

Om en Dom over nogle Hælere.

Kjøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn, Hvad general gevaltigeren Hans Jacob Zumbilt for os allerunderdanigst hafver ladet andrage anlangende at hand iche til nogen execution skal kunde komme med de hos hannem for tyfverj anholdne personer, førend paa samme tyfves hælere dom er gaaen, kand j af hosfølgende gienpart af hans til os allerunderdanigste indgifne supplication videre see oc erfare. Da som vj saadant ingenlunde vil lade v-straffet hengaae, er voris etc., at j strax oc uden videre ophold samme sager imod de under eders iurisdiction paa bekiendte hælere til doms befordrer, at de schyldige effter fortienisten andre til afskye behørigen kand blifve straffet, oc de, som varene ere blefne frastaalne, faa deris vare eller værd derfor igien. Dermed etc. Rensborg d. 20 may 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 401.

15. **30 Maj 1682.**

Om Bebyggelse af øde Grunde.

General fiscal Jens Clausen.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj fornemmer, at een deel af de proprietarier, hvis øde oc v-bebiugde pladzer du effter voris allernaadigste befaling hafver ladet hænde dom paa at være forfaldne, skal hafve fornøden materialier gandske indkiobt til deris pladzers bebiuggelse, oc een deel biugninger saa nær skal være ferdige, at til deris fuldbyrdelse lidet skal fattis, saa hafve vj af sær kongl. naade allernaadigst bevilget, at de proprietarier, som allereede fornøden materialier j forraad hafver, oc de, som sig ellers tilforpligte ville, deris v-bebiugde pladzer udj nerværende aar med god kiøbsted biugning at lade bebiugge, maa dennem v-behindrit nyde oc beholde, med saa skiel, at de biugningen strax oc uden nogen ophold j verch setter. Dereffter du dig allerunderdanigst hafver at rette oc de vedkommende sligt strax at lade forstendige. Befalendis etc. Jtzehoe d. 30 may anno 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 406—07.

16. **30 Maj 1682.**

Om Kjøbmagergades Udvidelse ved Trinitatis Kirke.

Peter Brandt.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj fornemmer, at dend schade, som een deel af jndvaanerne udj voris kongl. etc. maa tage paa deris huuse oc eyendom formedelst Kiøbmager gadens forvidelse ved Trinitatis kirche, skal effter taxeringen beløbe sig 7180 rdl., da er voris etc., at du strax dend anordning giører, at samme 7180 rdl. blifve de vedkommende, saasom een hver for sin skade deraf effter taxeringen kand tilkomme, af indeværende aars grundskats første termin rigtig betalt. Dermed etc. Jtzehoe d. 30 may anno 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 407—08.

17. **6 Juni 1682.**

Om Fremme af Gadernes Forandring og Brolægning.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj befrychter, at det med gadernis forandring oc brolegning j voris kongl. etc. noget langsom skal tilgaa, er voris etc., at j strax lader advare oc alvorligen tilholde samptlige vedkommende, særdeelis jndvaanerne paa Kiøbmager gaden oc andre gader, hvor steenbroerne ere opbrutte, at de uden nogen videre ophold eller vndskylding igien lade brolegge deris anpart

af gaderne oc ellers j alle andre maader retter sig effter dend anordning, som derom allereede giort er, til hvilchen ende j oc hafver at tilholde stadens biugmester oc kiemner, at de med samme verch tilborlig jndseende hafver, saa at det, det snareste muelígt er, til endskab kand vorde befordret. Dermed etc. Jtzehoe d. 6 iunij anno 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 408—09.

18. **8 Juli 1682.**

Privilegium for Bogtrykker J. P. Bochenhofer.

Johan Philip Bochenhofer.

C. 5. giore alle witterligt, at efftersom afgangne Corfitz Lufft, voris forige bogtrycher, hans effterlatte enche Dorethe Cassube d. 25 may anno 1680 hafver bekommet voris allernaadigste privilegium paa bogtrycheriet effter bemelte hendis afgangne hosbond at nyde, oc vj nu allernaadigst erfarer, hun med Johan Philip Bochenhoffer til egteschab schal være forlofvet, da hafver vj effter herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc forordnet, saa oc hermed etc., at fornefnte Johan Philip Bochenhoffer forschrefne bogtrycherj hereffter maa oc schal nyde oc betiene med ligesaadanne vilkor oc privilegier, som bemelte Dorethe Cassube self sampt hendis forige mænd, afgangne Jorgen Gode oc Corfitz Lufft, effter forbemelte voris d. 25 may 1680, jtem tilforn d. 20 decembris 1670 oc 14 junij 1678 derpaa allernaadigst gifne brefves indhold, det nydt oc betient hafver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 8 julij 1682.

Sæl Reg. XXXII. 604—05.

19. **11 Juli 1682.**

Om Afmaaling af Christianshavns Kirkeplads.

Gotfred Hofman.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst fornemmer, at det nu saa vit med dend nye kirchis opbyggelse j Christianshafn skal være kommen, at grundvolden dertil skal anleggis, da er voris etc., at du strax udvisser oc afmaaler bemelte kirchis oc kirchegaards plads oc os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j staden behørig maalebref derpaa meddeeler, at de dereffter voris allernaadigste skiøde paa samme plads allerunderdanigst kand søge. Dermed etc. Hafniæ d. 11 iulij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 441—42.

20. **11 Juli 1682.**

Om løsagtige Kvinders Indsættelse i Børnehuset.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj kommer udj erfaring, hvorledis paa een deel steder her udj voris etc. adskillige løsagtige qvindes personer sig skal opholde, som udj hoer oc andet ont lefnet meget forargeligen skal henlefve oc iche for deris brød ærligen ville tiene, da er voris etc., at j strax beordrer stadens vagtmester, derom med største flid at inqvirere, oc saa fremt hand kand faa vis kundschab om nogen saaledis at henlefve, hafver hand dennem at lade paagribe oc vel forvarede udj Børnehuuset j Christianshafn levere. Dermed etc. Hafniæ d. 11 julij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 442—43.

21. **11 Juli 1682.**

Om Indrettelse af Halmtorvet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj effter eders allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at dend øde oc v-bebiugte plads fra Westerport hen til Wartov her j voris etc. maa staden nyde oc til it høe torf indrette. Til hvilchen ende j dend paa stadens vegne hafver at lade ryddelig giore oc siden behørigen brolegge. Deretfter j eder allerunderdanigst hafver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 11 iulij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 443.

22. **12 Juli 1682.**

Det forbydes at have Jærnbeslag om Hjulene paa Arbejdsvogne.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Effterson vj allernaadigst fornemmer, at gaderne her j voris etc. formedelst dend jdelige kiorsel med beslagne arbeids vogne meget forderfvis oc j særdeelished nu, de blifver omlagde oc iche kand hafve dend tid, at de sig retteligen kand sette oc naa fuldkommen fasthed oc stadighed, førend de gandske paa nye igien blifver opkiørte, da er voris etc., at j strax lader advare oc forbyde alle vognmænd, skarnagere oc alle andre, som bruger beslagne arbeids vogne, at de sig hereffter iche vnderstaar, lenger end til nu førstkommende Michelsdag andre arbeidsvogne paa gaderne at bruge end træ vogne uden nogen jerns beslag omkring hiulene, saa fremt de iche uden nogen vndskyldning vil hafve forbrudt heste oc vogne. Dermed etc. Hafniæ d. 12 iulij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 443—44.

23. **13 Juli 1682.**

Fundats for Kvæsthuset.

Fundatz.

C. 5. giøre alle witterligt, at saasom det nødvendigt udkræfvis udj een velschichet regiering, udj fredelige tjder at drage omsorg for deris beste, som udj krigs tjder skulle stride for lande oc riiger oc deris lif oc helbrede j saa maader tilsette, hafver voris elskelige kiere hr. fader salig oc høyloflig jhukommelse anno 1658 det samme ofverveyet oc til den ende stifftet it qvæsthuus for saarede oc qvæste baadzfolch, hvortil oc een deel af voris høye oc andre betiente oc vndersaatter af berømmelig jfver oc nidkierhed til det almindelige beste anseelige summer gifvet oc vdlofvet hafver oc sig derfor udj dend dertil forordnede bog indskrefuet. Mens som de derpaa indfaldne krigstjder hafver været aarsag udj, at samme velbegyndte verch iche førend nu sidst forleeden krig hafver kundet naaet sin fuldkommenhed eller blefven bragt til nogen ret ordentlig schich, da hafver vj, af dend kongl. omsorg, som vj allernaadigst drager for alle dem, som os oc vore riiger oc lande, saa vel til landz som til vandz, j krigen tiener, samme christelige verch igien foretagit oc iche alleeniste dertil allernaadigst schienchet oc gifvet anseelige summer, mens end oc denne fundatz oc ordinantz derom allernaadigst ladet giore, som følger.

1. Schal tvende borgere af de 32 mænd her j voris etc. fra sidst forleeden nyt aars dag de capitaler, som til dette christelige verch fra een tjd til een anden er udlofvet, gifvet oc samlet, med deris resterende tilbørlige renter, hvor nogen sig til rente forskrefvet hafver, af voris admiralitet, som dennem een tjd lang har administrerit, annamme, oc hvis endnu kunde restere. indfordre eller oc sig baade for capital oc rente nøyagtig lade forsichre, oc hvis j saa maader indkommen er eller hereffter indkomme kand, saaledis forvalte, som de dertil j fremtjden ville være tiltengt at svare. For hvilchen deris moye oc forvaltning vj dennem med raadmands charger frem for nogen anden ville aflegge. Oc skulle bemelte tvende borgere være tilforpligtede, hver nyt aar at fremvjse, hvorudj bemelte midler bestaar, oc deres regenschaber aflegge for de af os allernaadigst deputerede, nemlig voris gehejmeraad oc rigs marschalch oss elschelige h. Johan Christoph von Kørbitz til Hellerup, ridder etc., een af voris rente camer collegio oc een af voris admiralitetz collegio tillige med de, som vj j krigs tjder med voris general commissariat allernaadigst

kunde tilsindz vorde at bruge. Hvilche effter befunden rigtighed dennem derfor aarligen schulle qvitere.

2. Oc efftersom strax j begyndelsen, der dette qvæsthuus blef stifftet, er allernaadigst blefven draget omsorg for, at denne stadz jndbyggeris huuse kunde være frj for syge oc qvæste at indtage, da er allernaadigst forordnet, at udj hver kirche her udj staden schulle gaae een tafle oc der j sanchis for de qvæste, hvis meenigheden derudj gifve ville. Hvilche kirche tauflers indkomster oc til den ende stedze schulle forblifve ved qvæsthuuset oc af de tvende borgere hver fierding aar heller hver 6 vger af kircheblochene udj sognepræsternis ofverværelse udtagis oc j een dertil forordned bog, som ved hver kirche schal bevaris, indføris oc af dennem samptlige attesteris, hvor meget derudj hver gang er blefven befunden. Jligemaade skal til bemelte qvæsthuus være perpetuerit dend eene taufle, som sidst ombæris her saavelsom andenstedz j voris slodzkircher. Oc paa de steder, hvor ingen nu udj brug er, ville vj allernaadigst lade anordne, at der altjd hver prædichen dag til samme brug een ombæris. Oc schal bemelte tvende borgere hafve magt til, samme bloche paa de steder, hvor de ej self kand tilstede være, ved deris fuldmegtiger at lade obne, naar dem løster, oc self blochene lade forfærdige, hvor ingen er, oc med tilbørlig laas oc løche forvare. Dog at saadant altjd scheer j voris slodzpræsters ofverværelse oc deris attester derpaa tagis, som til bevjss ved deris regenschaber schulle forvaris.

3. Schal oc een bloch settis udj qvæsthuuset, om nogen af christen gaufmildhed derudj noget indlegge ville, som til de qvæstis beste af de tvende borgere iligemaade schal anvendis.

4. Wj ville oc, at af alle slags confiscationer, som falde udj vort riige Dannemarch ved voris høyeste ret, landztingene, raadstuerne, byetingene, toldstederne, qvæsthuuset sin andeel nyde schal effter den sær forordning, som vj herom til alles efftterretning allernaadigst ville lade publicere.

5. Oc saasom allereede it beqvemt huus paa een belejlig sted til it qvæsthuus herudj voris kongl. etc. er kiøbt oc ordineret, da ville vj, at de tvende forbemelte borgere dermed schulle hafve god oc flittig indseende, at det vel blifver vedligeholden, oc hvis derudj fornøden giøris, forfærdiget, saa oc værelserne til dette verch beqvemmeligen jndrettede oc med sengestederne oc, hvis vjdere dertil kand behofvis, tilbørligen forsiunede, hvorom de med voris deputerede, som oc dermed flittig indseende schal hafve, skulle conferere.

6. De qvæste, saa lenge de ey endnu ere heelede, schulle spjsis effter landtaxten, oc schal voris deputerede med de tvende borgere drage tilborlig omsorg oc saadan anordning giøre, at deris mad blifver forbedret oc forandret, oc at de altjd god, varm, fordøyelig oc dennem tienlig mad bekommer. Hvorfore de oc tillige med stadz physico een spjse taxt til hver dag schal opsette. Oc schal bekostningen paa saadan spjsningens forbedring ofver det, de effter landz taxten bør at nyde, tagis oc tilleggis dennem af qvæsthuusets rente oc indkomst.

7. Paa det oc de qvæste kunde størchis til tolmodighed j deris svaghed oc til gudelig andagt opvechis, skall for dennem af een af schibs præsterne holdes flittig oc daglig morgen oc afften bøn med sang oc psalmer oc derforuden hver søndag prædichis, oc schibs presterne saavel til daglig bøns som ugentlig prædichens forretning effter proustens anordning schifftis, mens j deris fraværelse capellanerne til Holmen dem derudj betiene.

8. Schal der oc holdis saa mange qvinder til de siuge at røgte oc j agt tage, som dertil v-omgiengeligen fornøden giøris, hvilche schulle lonnis af qvæsthuusets indkomst. Samme qvinder schulle oc altjd holde det reent om de siuge baade deris lagen, schiorter oc andet, saavelsom ogsaa reede deris senge oc hielpe de qvæste af oc j sengene, naar de iche self ere megtige dertil, oc huuset altjd reen holde oc ald stanch oc v-homsched, saavit allermeest mueligt være kand, kand forekommis. Oc schulle bemelte borgere dennem tienlig røgelse dertil forskaffe.

9. Oc som det iche er voris allernaadigste meening eller villie, ved dette middel noget hospital at indrette, mens alleeniste it qvæsthuus, saa schal heller ingen anden end de, som j voris tieniste ere blefven. qvæste, tilladis derudj at komme, oc saa snart nogen er blefven helbreded oc iche meere er under bartschers haand, schal hand pligtig være, sig derudaf igien at forføye oc siden ingen videre vnderholding dersammestedz nyde.

10. Schulle oc nogle effter fuldendt cur dog blifve saa lemmelested, at de deris brød oc føde iche self schulle kunde fortiene eller blifve aldeelis v-døgtige til, nogen tieniste enten paa reberbahnen, ved portene eller andenstedz ved voris Holm at gjøre, da schal slige forsendis til de hospitaler herudj riiget, som voris kongl. forfædre eller vj self med sær indkomst hafver benaadet, effter dend anordning, vj derom med saadanne hospitaler allernaadigst ville lade giøre.

11. Den chirurgus eller de, som til de qvæste at curere eller opsigt med dennem at hafve blifver antagne, schal være vel in anatomia erfarne, saa at de qvæste formedelst deris v-vjdenhed ej ilde schulle medhandlis eller blifve forsommede. Oc schal denne stadz physicus særdeelis med dennem hafve opsigt oc følge med bemelte chirurgus, naar nogen lem formedelst indfaldende nød oc aarsage af de qvæste maa afschiæris, for at raadføre dennem j saadanne tilfælde oc erindre dennem om, hvis hannem siunis, derved bør j agt at tages. For hvilchen hans v-mage vj effter tjden oc mengden af patienterne hannem à parte gage allernaadigst ville tillegge oc derforuden self lade betale, hvis medicamenter dertil effter bemelte stadz physici opschrifft oc attest kand behøfvis oc forbrugis, hvorfore oc alle recepter af hannem schal vnderschrifvis, om de ellers apothecheren schal vorde gotgiort.

Disse forschrefne poster oc pungter ville vj allernaadigst, at voris deputerede oc de tvende forordnede borgere, som nu er eller hereffter dertil kand vorde forordnet, flitteligen skulle j agt tage oc denne voris fundatz j alle dens ord oc clausuler efflerkomme, som de det for Gud oc voris kongl. arfve successorer j regieringen agter at forsvare, oc iche anvende midlerne oc indkomsterne til nogen anden brug end dend, som nu herudjnden forordnet er, vnder Guds hæfn oc straf. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst hafver at rette. Ladendis etc. Hafniæ d. 13 iulij 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 610—15.

24. — 13 Juli 1682.

Om Bebyggelse af øde Pladser.

Jens Clausen, gen. fiscal.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at saa fremt du iche allereede hafver ladet hænde dom ofver alle de proprietarier, som deris v-bebiugte pladzer her j staden ej endnu hafver ladet bebiugge, du da strax dermed forfarer. Oc ere vj ellers allernaadigst tilfreds, at de, som sig ville tilforpligte, deris pladzer inden nestkommende aars vdgang med kiøbsted biugning at lade bebiugge, maa deris pladzer v-behindret nyde oc beholde. Hvorpaa du deris revers hafver at tage, at de det vnder 100 rdls. straf til qvæsthuuset skal præstere. Mens hvis nogen skulle findis, som sig iche dertil ville eller kunde forpligte, schal det ved de paa deris pladzer ergangne domme forblifve. Dermed etc. Hafniæ d. 13 iulij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 444—45.

25. **25 Juli 1682.**

De, der have Jorder udenfor Portene, maa i dette Aar selv indhøste Afgrøden.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at de jndbyggere her j voris etc., som jorder her uden for stadens porte liggendis eyer, maa udj nerværende aar afgrøden der af self lade indhøste oc beholde. Hvilchet vj os elskelige Hans Schach, voris bestalter general major oc commendant her j staden til videre allerunderdanigste efterretning allernaadigst hafver ladet forstendige. Derefter etc. Hafniæ d. 25 iulij 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 449.

26. **16 Sept. 1682.**

Omvurdering af en Gaard paa Rosengaarden, der 2 Gange er nedbrudt paa Grund af Gadernes Forandring.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad Karen afgangne Oluf Jensens, jndvaanerske her j voris etc., hos os allerunderdanigst hafver ladet ansøge oc begiere anlangende, at dend grundtaxt, som hendis gaard paa Rosengaarden er sat for, maatte allernaadigst vorde modererit, saasom hun samme hendis gaard formedelst gadernis forandring tvende gange skal hafve maat lade aftage, saa oc huusene nedbryde oc igien opbiugge, kand j af hosfølgende copie af hendis allerunderdanigste supplication videre see oc erfare. Thj er voris etc., at j strax forordner nogle visse mænd, hvilche hafver at eftersee hendis gaards forringelse oc dend siden at sette for ded, dend billigen oc forsvarligen kand eragtis herefter j grundtaxten at kunde staae for. Dermed etc. Hafniæ d. 16 septembris 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 471—72.

27. **26 Sept. 1682.**

Privilegium for en Farver.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at Casper Mathias Thurman maa her j voris etc. sit farfver hand-verch bruge, naar hand sin borgerlig eed tilforn tilbørligen aflagt hafver. Derefter j eder etc. Hafniæ d. 26 septembris 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 482.

28. **30 Sept. 1682.**

Privilegium for en Murmester.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at Adrian Franche fra Nyeport maa j muurmester lauget her j voris etc., effter voris allernaadigste udgangne forordning af dato d. 31 decembris anno 1681, indannammes, naar hand tilforn sin borgerlig eed aflagt hafver. Dereffter etc. Hafniæ d. 30 septembris 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 482—83.

29. **17 Okt. 1682.**

Privilegium for et Kniplingsmanufaktur.

Jean Baptiste Le Boeuf.

C. 5. giøre alle witterligt, at vj effter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Jean Baptiste Le Boeuf maa sig her j voris etc. nedsette oc it manufactur af allehaande knipling indrette, saa oc derhos være deelagtig udj de friheder oc privilegier, som voris d. 8 ianuarij 1681 allernaadigste udgangne forordning bevilger dennem at maa nyde, som sig fra andre steder hid ind begifve oc adschillige manufacturer af vld, silche oc linnet indrette ville. Forbydendis etc. Hafniæ d. 17 octobris 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 652—53.

30. **24 Okt. 1682.**

Om en Strid om et Plankeværk ved Nyhavn.

Gen. qvarteermester Gotfred Hofman.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom sig nogen tvistighed er begifven imellem os elschelige Simon de Petkum etc. paa dend eene oc Thomas Oxe etc. paa dend anden side anlangende it plancheverchs opsettelse oc 60 rdl. omkostning, som schal være anvendt paa een deel pladzer ved dend nye hafn at maale, oc magistraten her j voris etc. hafver tilkiendt bemelte Simon de Petkum at betale til Thomas Oxe, hvilchen sag til voris høyeste ret till paakiendelse hafver været indstefnet, da er voris etc., at du j ꝺte mænds ofverværelse, som pladzerne tilforn effter magistratens befaling maalt hafver, effter hosfølgende afrisnings anleding med tilbørlig flid maaler alle de omtvistede pladzer oc specificerer, om nogen af eyermændene hafver faaet for meget eller er kommen til kort. Hvorom du til sagens bedre opliusning med allerforderligst din afrissning udj voris høyeste ret til videre allernaadigste

paakiendelse hafver at indlevere. Dermed etc. Hafniæ d. 24 octobris 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 506—07.

31. 7 Nov. 1682.

Forordning om Begravelser.

Forordning om begraffvelser.

Wi Christian dend fembte, aff Guds naade konge til Danmarck oc Norge, de Wenders oc Gothers, hertug udi Sleszvig, Holsten, Stormarn oc Dytmersken, grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at som vi ugierne fornemmer, at megen stor offverdaadighed oc u-nyttige omkostninger aff de fleeste, offver deris stand oc vilkor, med deris affdøde forældris, børns oc venners liigs begiengelser oc jordefærd gioris, hvor ved icke alleniste Gud høyligen fortørnes, mens end oc mange, for at effterfølge de daarliges exempler oc aff en vrang indbildning, at derved de afdøde skeer nogen ære oc tieniste, saaledis ofver deris æfne forsætter deris midler, at de det seent eller aldrig kand forvinde, da haffver vi aff en sær kongl. forsorg for voris kiere oc tro undersaatters gafn oc beste villet gifve alle oc en hver anledning til, som fornuftige huuszholdere, snarere ved sparsomhed oc gafmildhed imod fattige oc nødlidende, end ved en skammelig odselhed oc syndig offverdaadighed at søge sig et berommeligt eftermæle. Oc til den ende denne voris allernaadigste forordning i trycken ladet udgaa, som af alle oc enhver ubrødeligen skal holdes oc efterkommes.

1. Ingen maa til at klæde deris ljg eller i andre maader i kisten bruge andet end cartun eller hiemgiort læret, saa oc læretzbindel til at binde med, hvis fornoden giøris, under halftrediesindstiuffve rixdalers straf.

2. Voris geheime raad, samt greffver, frjherrer, riddere oc ober-charger maa lade deris kister ofvertræcke med fløyel oc med mæssing plader oc anden ziirlighed effter en hvers vilkor bepryde, dog gandske ingen plader eller billeder af sølf der til bruge, eller noget lade forsolfve eller forgylde, ey heller kisterne inden i med noget drage; hvis nogen skulle fordriste sig her imod at handle, da betale til straf fem hundrede rixdaler.

3. De andre i rangen, saavelsom adelen oc adelige privilegerede, borgemestere oc raad oc geistlige i Kiøbenhafn, som haffver murede begrafvelse stæder, maa lade deris kister ofvertræcke med bay, klæde eller ledder oc bruge jern beslag, dog uden nogen fortinning, for-

sølfving eller forgylding, eller noget inden i at drage, oc ofven paa kisten en plade af mæssing med fire maadelige hiørnebaand oc mæszingsøm, uden nogen fryndtzer eller deslige; hvo her imod handler, gifve til straf fire hundrede rixdaler.

4. Alle andres yderste ljg-kister maa icke ofvertræckis, ey heller til dennem andet end jern beslag, slæt oc ret forarbeydet, brugis, nemlig: otte haandgreber eller ringe i det høyeste, oc ofven paa kisten en plade med aarstallet oc den dødes nafn af jern eller blick, ey heller maa nogen bruge ljg-kister af eeg, uden de som hafver muurede graffve; giør nogen her imod, bøde derfor halftrediesindstiufve rixdaler.

5. Skal ey nogen tilladis at haffve toe ljg-kister, uden den døde enten har haft nogen charge i rangen, eller været aff adel, eller i geistlig eller verdslig øffrigheds stand, samt præsterne i kiøbstederne oc graduerede personer, med mindre den dødes efterladte arffvinger oc venner vil lade sig anteigne hos øffrigheden, at sterbboen er frj oc uden gield oc formuende i det ringeste paa sex tusinde rixdaler; hvis oc nogen anden end forbemelte personer eller deris hustruer oc børn understaar sig at bruge meere end en kiste, da bødis derfor halftrediesindstiuffve rixdaler til straf.

6. Oc om endskiønt (for ald unyttig omkostning at forekomme) det allerbest eragtes, at en hver lader klede sine ljg oc legge i kiste ved sine egne huus folck, sydskende eller børn, saa maa dog, hvor icke saa mange ere, toe andre qvinder i det høyeste bedes til at klæde oc sex personer, om fornøden giøres, af de nærmeste venner eller naboer til ljget at legge i kisten, som det uden nogen skienckning, spjse eller confect skal forrette; hvis nogen her imod handler, bøde derfor halftrediesindstiuffve rixdaler.

7. Ljgkisterne skal tilslaes offver dend døde, saa vel i kiøbstederne som paa landet, inden fire dage i det lengste efter den dødis afgang; understaar sig nogen herimod at giøre oc icke til forsagte tider lader kisten tilslaa, da gifve, om hand boer i kiøbstederne, tjufve rixdaler til straff, oc om hand boer paa landet tj rixdaler.

8. Waage stuer, som pleyer at holdis imedens ljgene haffver standet offven jorden, skal være affskaffede. Oc maa icke heller nogens bud om nogens dødelig affgang udskickes til andre end til forældre, børn oc sydskende, aff hvilcke dog ingen i huusset skal opvarte for at tage imod besøgelser, medens ljget staar offven jorden, ey heller skal nogle drage-fruer eller qvinder bestilles til noget i huusset at forrette, mens hvis i saa maader er at giøre skal enten skee ved

deris folck i huussene eller ved de som til saadant at giøre lader sig leye. Oc maa intet mad, dricke eller confect til nogen, hvo det er eller være kand, for eller efter begrafvelsen gifves; hvo her imod handler, hafver forbrudt fem hundrede rixdaler.

9. De personer, som i den anden articul er ommeldet, maa alleene til forældre oc ægte fælleds ljgs begengelse trė stuer lade drage, saa oc bruge en himmel ofver ljget, som dog ey maa være af andet end af bay, uden frøndser, floer eller baand, oc maa de iligemaade deris carosser oc heste tøyg lade ofvertræcke. De andre i rangen, indtil landsdommerne inclusive, maa hafve toe ligstuer dragne, oc maa de, saa vel som forbemelte personer, som i forskreffne anden articel ommeldes, for deris ægtefælle oc ingen anden deris carosser oc heste tøyg lade offvertræcke; de andre i rangen oc adelen maa lade en stue offvertræcke, mens ingen, i hvo hand er, prædickestolen eller stolene i kircken; hvis nogen sig her imod forseer, hafve forbrudt hundrede rixdaler.

10. Ljgene skal det allersnareste skee kand bestedes til jorden, oc ingen af de, som ey ere i rangen eller aff adel, lenger staa ofver jorden end i det længste otte dage, under tiufve rixdalers straf for hver dag det længer med deris begrafvelse opholdis, men de som ere i rangen eller af adel maa hafve trei ugers respit i det allerlengste, oc for hver dag, det lenger indeholdes end forskreffvet staar, bødes førgetiufve rixdaler.

11. Til at bede til at følge ljg i kiøbstæderne skal bruges toe personer i det høyeste, af dennem som magistraten dertil forordner, hvilcke oc skal betiene alle oc enhver uden forskiel oc niude for deris u-mage for hver ljg de beder til at følge en rixdaler, oc hvis som forefalder at bestilles skal ved dennem oc ingen anden marskalck forrettis. Oc vil nogen dennem i slige tilfælde bruge, skal de derfor niude 2, 3 à 4 rixdaler i det høyeste, efter personernis vilkor oc leylighed, som bliffver begraffne oc meget forefalder for dennem at giøre.

12. Til ljgene i kiøbstæderne at bære skal bruges visse der til af magistraten forordnede personer, som uden nogen mad, dricke eller andre udgifter derfor udi alt skal niude en hver en rixdaler, oc maa til det største ljg ingen fleere bruges end 36 personer i det høyeste, om veyens længde det udkræffver, dog skal hermed ingen være formeent at bede saa mange andre aff deris naboer oc venner, som der til endelig fornøden giøris oc de dertil kand formaa, dog uden nogen betaling, skienckning eller mad. Oc skal ingen især bedis til at gaa ved siden aff ljget, ey heller til liget aff stuen at udbære oc det

siden igien i kircken at indbære og i begrafvelsen nedsætte, men enhver at lade sig nøye med dem, som er kaldet til at bære. Om oc nogen kunde tilsinds vorde ljgene til kircken at lade age, da skal det staa enhver kirckes verger her i voris kongl. residentz stad Kiøbenhaffn frjt for, med saa skiel hand det til kirckens nytte eracter, at lade forfærdige beqvæmme ljg-vogne for ljgene til kircken at føre, hvilcke med bay maa være ofvertræcket oc med behørig heste-tøyg til sex heste, ocsaa ofvertræcket, sambt sorte hatte oc kiorteler oc toe kudsker, hvilcke de som i den anden articel er ommeldte alleene maa bruge, oc derfor betale tolf rixdaler, naar kircken heste forskaffer, men naar de aff de vedkommende self forskaffes otte rixdaler; de neste følgende i rangen indtil landsdommerne inclusive maa bruge fire heste, oc naar kircken hestene forskaffer der for betale otte rixdaler, men naar de aff de vedkommende self forskaffes sex rixdaler. Alle andre maa alleene bruge toe heste oc derfor betale, naar kircken dem forskaffer, fem rixdaler, oc naar de vedkommende dennem self forskaffer trei rixdaler. Til at sætte de ljg i vognen, som ages til kircken, oc dennem der aff igien at tage oc sætte i graffven maa ey til it fuldkommen ljg bruges meere end tolff aff de personer, som aff magistraten skal ordineris til ljgene at bære, oc skal til en hver aff dennem en sletdaler gifves, oc enten ljget ages eller bæris, skal det skee ved den korteste vey uden nogen u-nyttig omgang.

13. Naar ljgene udbæris, maa i det hoyeste være sex par qvindfolck i stuen hos dem, som ljget lader begraffve, med mindre der kunde være fleere aff sydskende oc arffvinger, hvilcke da uformeent oc maa være der tilstede, men maa da gandske ingen tractament enten ved confect, mad eller dricke giffves til andre end til de, som haffver hjemme i huusset, hvilcke alleene gifvis daglig kost; hvo her imod giør, haffve forbrudt hundrede rixdaler.

14. Alle ljg, hvor offver prædicken begieris, skal frembæres paa de ordinaire tjder, saaledes at de kand være i kircken klocken jt efftermiddag eller oc til den tid, at tiennisten i det allerseeniste klocken toe kand begyndes. Oc maa ey begyndes for noget ljg at ringe før klocken er tolff; ey heller maa præsten opholde tiennisten lenger end at folckene kand være af kircken klocken halfgangen fire, under tiufve rixdalers straf. Holder klockeren, nogen til villie, klocken op eller begynder for forskreffne tid at ringe oc icke precise klocken halfgangen toe igien opholder, enten ljgene til kircken er ankommen eller icke, da skal hand hafve sin bestilling forbrudt oc derforuden gifve til straf nj rixdaler. Oc maa ingen sine ljg paa andre tider

lade begrafve, under hundrede rixdalers straff, med mindre de der paa hafver voris allernaadigste bref oc tilladelse, som hidtil dags brugeligt været hafver, oc naar ljgene da om aftenen henbæres, maa alleene, om det er morckt, tolf løckter bruges, oc skal de strax i grafven nedsættes oc jord paa kastes, enten de begrafves om dagen eller om aftenen, oc ingenlunde tillades nogen at staa paa gulfvet, medens prædicken holdes. Oc maa alleene foruden forældre, børn, sydskende eller de som arf tager følge sex par mandfolck, i hvad vedtægt noget laug derom tilforn kunde hafve haft, oc gandske ingen qvindfolck, enten ljgene begrafves om dagen eller aftenen, ey heller nogen tractement gifves, under hundrede rixdalers straf. De som vil lade deris børn begrafve uden prædicken eller udgift til kircken eller skolen, saa vel som oc fattige folck oc tieniste folck, skulle precise mode med ljgene i kircken eller paa kirckegaarden klocken tolff i det allerseeniste.

15. Ingen maa bruge fløyel, klæde eller bay i ljgstuen, dog naar de henbæris til kircken, da maa alle de, som med titel aff velbyrdige aff os er benaadet, bruge ljg-fløyel med it hvit atlaskes kors udi, hvorfore da skal betalis leye til kircken fire rixdaler, naar det i Kiøbenhafn bruges; de andre, som icke haffver ofvertrockne kister, maa, om de selff vil, bruge klæde offver kisten, eller oc lade den oben henbære, oc hvo som enten fløyel eller ligklæde bruger, skal det ved bedemændene lade paalegge oc afftage; hvo sig her imod forseer, giffver til straff halftresindstiuffve rixdaler.

16. Ingen voxlius maa omkring ljget i ljg-stuerne eller paa kirckegulffvet opsettis, ey heller paa gaden for ljget bæris, under tiuffve rixdalers straf, dog her med icke nogen formeent, at de jo aff christelig gaffmildhed i den kircke, hvor liget nedsættis, et par lius paa Herrens altare maa giffve oc dennem mens tienisten forrettis lade brende.

17. Vaaben maa for ingen opsættis eller bæris uden for de allene, som til skiold oc hjelm at føre ere berettiget, oc de som i rangen ere, under halftredsindstiufve rixdalers straff.

18. Ingen tale maa offver nogen holdes om dagen, men naar de begraffves om aftenen, maa præsten istædet for ljg-prædicken holde en kort tale paa gulfvet offver dennem, som i rangen ere eller aff adel, som dog icke maa vare lenger end it qvarteer, om det aff dennem begiert vorder.

19. Præsterne skulle kaste jord paa de døde, naar de ere hen satte eller i jorden nedsatte, oc hvis dem derfor godvilligen giffves,

maa de annamme, enten de ere kiøbstæd eller landsbye præster, men ingenlunde maa de nogen forskriffve hvad eller hvormeget de ville haffve, under deris kalds fortabelse. For jorden alleene at paakaste maa de intet tage paa landsbyerne, ey heller nøde nogen til at lade prædicke offver deris døde, om de det icke selff begierer.

20. Naar nogen vil hafve alle klockerne her i byen, eller alle klocker til den kircke, hvor ljget begraffves, skal den betale til vor Frue skole tj rixdaler 3 mark, oc skal der da være tilstede i kircken en, som sangen kand forestaae med 24 skolebørn med kapper, som christelig ljg-psalmer kand siunge. Vil nogen haffve mindre klocker oc ickun 8 skolebørn, da betale siuf rixdaler, hvo der vil hafve 12, betale fire rixdaler 3 marck, hvo der vil hafve 8, betale fire slettedaler, oc hvo der vil haffve sex skolebørn, en rixdaler. Naar nogen vorder bevilged deris ljg om afftenen at lade begraffve, skal de, som ere i rangen oc haffve titel af raad, giffve for dennem, deris hustruer oc børn 10 rixdaler, oc de andre i rangen 6 rixdaler, de som icke ere i rangen, fire rixdaler. Oc skal her effter ald siungen for ljg paa gaderne, saa vel i kiøbstederne som paa landet, være afskaffet, men skolebørnene, som for er melt, at møde i kircken oc der sangen forrette. Hvis oc nogen vil gifve nogen aff de skolebørn, som skal siunge paa gulffvet efter tienesten, klæde, det stande dennem frjt for at gifve 4, 6, 8, 10 indtil 12 i det høyeste, oc det fiint eller groft, efftersom enhver best behager, oc kand enhver self nefne halfdeelen aff de, som de klæde vil gifve, hvilcke oc paa gulfvet med klædet skal staa at siunge, det samme skal forstaaes om dennem, som lader deris ljg om afftenen begraffve, hvilcke oc maa bruge skolebornene, om de ville, til løgter at bære, oc gifve dennem klæde, som før er melt.

21. Paa det enhver kand vide, hvad hand for klockerne haffver at giffve, hafve vi efterfølgende reglement derom ladet opsætte, nemlig:

Kiøbenhafn.

For alle klocker i vor Frue kircke	19 rd.	0 ℔	0 ß
For de fem sogne klocker	5 -	0 -	0 -
For 4 klocker	3 -	4 -	8 -
For 3 klocker	1 -	1 -	8 -
For 2 klocker	0 -	4 -	8 -
For 1 klocke	0 -	2 -	4 -
Spire klockerne	0 -	3 -	0 -

Hellig-Geistis.

Alle klocker	12 rd.	0 ℔	0 ß

For sogne-klockerne, som ere 3	4 rd.	0 ℔	0 ß
For de smaa klocker	0 -	4 -	0 -

Hvo som vil hafve sangverck for ljg, som om aftenen nedsettis, betale for en tjme, som dend alleene maa gaa, om sommeren 6 rdlr., (hvor aff organisten tager de 2 rixdl.) oc om vinteren ¼ mere.

Nicolai kircke.

Alle klocker	18 rd.	0 ℔	0 ß
5 klocker	5 -	0 -	0 -
4 klocker	3 -	4 -	8 -
3 klocker	1 -	1 -	8 -
De smeste børne-klocker	0 -	3 -	0 -

Tydske kircke.

Alle klocker	12 rd.	0 ℔	0 ß
4 klocker	4 -	0 -	0 -
De smaa klocker	0 -	4 -	0 -

Holmens kircke.

2 klocker	2 rd.	0 ℔	0 ß
1 klocke	0 -	4 -	0 -

Trinitatis kircke.

Alle klockerne, som er 3	2 rd.	3 ℔	0 ß
For 2 klocker	1 -	4 -	0 -
1 klocke	0 -	5 -	0 -

Christianshafn.

Alle klockerne	3 rd.	0 ℔	0 ß
2 klocker	2 -	0 -	0 -
For de to mindste klocker	0 -	4 -	0 -

Naar nogen, som er i rangen oc niuder titul af raad, begrafvis om afftenen, da gifver de dend tredie deel af det, som ellers skulle giffves for alle klockerne i dend kircke, de begrafves udi. De andre i rangen half saa meget, oc ellers andre uden forskiel half saa meget igien. Aff offvenskrefne skal kircken self klockeren betale, som intet videre for sin umage skal hafve at fordre eller tage.

Klockeren, skolen, begraffvelse steder oc grafveren i andre kiøbstæder, oc hvorledis klockeren oc graffveren i hvis dennem giffvis skal participere, sætter stiftsbefalingsmanden oc bispen taxt paa udi en hver steds magistrats oc kirckevergers nerverelse, effter en hver byes, kirckes oc klockernis tilstand.

Ved voris kircker paa landet ordineres dette ved stiftsbefalingsmanden oc bispen, oc hvor patroner ere til kircken, da bemelte patroner det at anordne.

22. For de ljg, som her i Kiøbenhafn begrafves, til hvilcke icke nogen visse begraffvelser hafves, men dennem alleene hvilested for deris personer forundes, betales som efterfølger: i kirckerne i choret oc i omgangene omkring choret oc hvor sær capel er 45 rixdaler; det midteste gulf til taarnet 35 rixdlr., oc hvor kors-kircke er, regnes heele kircken tvert offver for midteste gang; i de andre to smale gange 30 rixdlr.; under taarnet 20 rixdlr.

Hvilcke leyestæder forbliffver de afdøde, uden kisternes forflotning, paa tiuffve aars tjd. Oc hvis nogen paa saadanne grafve vil lade nogen ljgsteen legge, betale derforuden til kircken tj rixdaler. Angaaende arffvebegrafvelser i Kiøbenhafn, som nogen sær personer for sig oc sine arfvinger kand sig hafve tilkiøbt, betale til kircken hver gang noget ljg indsættis femb rixdaler, med mindre naar leyestædet er soldt, det da enten expresse er betinget gandske frj for saadanne udgiffter at være, eller at det meere skulle gifve end forbemelt, da efter contracten at forbliffve.

23. Hvem som i urtegaardene oc kirckegaardens indhegnede oc indlugte pladser begierer at begrafves, betale for et ljg offver 15 aar tj slettedaler, under 15 aar til 5 de $\frac{2}{3}$, oc under fem aar 5 daler. Paa kirckegaarden betales for et fuldkommen ljg offver 15 aar 4 rixdlr., under 15 aar til 5 $\frac{2}{3}$, oc under 5 aar 2 rixdlr. Dog skal det staa til kirckeværgerne de fattige i sognet boendes, oc som icke kand betale jorden paa kirckegaarden, for mindre prjs at forunde, men maa af ingen høyere fordres end som forbemelt er.

24. Naar nogen i Kiobenhaffn eller nogen anden kiøbsted ey der i staden vil lade sine døde begrafve, men naar de beqvem leylighed kand haffve andensteds til sit hvilested uden nogen ljgs begiengelse bortføre, maa dennem bevilges ljgene i en aff kirckerne at bjsætte, oc skal da betales for et fuldkommen ljg tj rixdlr., for et mindre 6 rixdlr., for et barn under 5 aar fire rixdaler oc en rixdaler for enhver maanet det blifver lenger staaendes, men skulle nogen sine lig lengere end aar oc dag lade staae, foruden dette som forskreffvet staar til kircken at betale, oc i saa maader betage kircken det rum som til andre kunde behøfves, da skal kirckeværgerne være berettiget samme ljg i kirckegaarden at lade nedsætte.

25. For graffver at grafve oc lig-steene i kircken at optage giffves for et fuldkommen ljg fire slettedaler, oc et halff voxen lig tre slettedaler, for et begraffvelse sted at obne eller en muuret graffsteen at optage oc igien at paalegge tre slettedaler. Hvis nogen vil lade giøre nye grafsted i kircken til at lade muure, da dersom hand

icke med klockeren oc grafveren for jorden at kaste oc udføre kand foreenis, da staa det hannem frj der til at tage hvem hand billigst der om kand med accordere, dog at kirckeværgerne der om er vidende.

Epitaphia bevilges oc i kirckerne at maa settes, dog ickun med inscriptioner oc ey nogen contrafeyen, oc ey aff høyere pris end tre hundrede rixdaler.

For nye ljgsteen, som nedlegges paa nogen graff i kircken, betales graffveren tre slettedaler.

For en graf til et fuldkommen ljg i urtegaarden eller paa kirckegaarden, hvor ljgsteen er, toe slettedaler, hvor ingen ljgsteen er en rixdaler. For en nye ljgsteen i urtegaarden eller paa kirckegaarden at paalegge en rixdaler.

For et half voxen ljg, som regnes til 5 aar exclusive, betales i alle offven specificerede tilfælde $\frac{2}{3}$, oc for et lidet barn under 5 aar halft, om vinteren, naar jorden er haard oc dyb frosen, $\frac{1}{4}$ meere.

26. Naar nogen huusfader eller huusmoder ved døden er affgangen, da maa de daglige tieneste folck i huusset soert klædes, dog tieneste qvindfolckene ey at gifves andet end sarge eller rask, men hvo som ickun sorg hafver for forældre, børn eller sydskende, maa alleene lade de folck soert klæde, som daglig udi huusset hoszbonden oc hustruen opvarter, oc ingenlunde giffves nogen klædning for børn oc sødskende, som ey er offver 14 aar. Oc eftersom det staar alleene i hosbondens velvillighed saadan bekostning at giøre eller lade, eller efter hans middel oc vilkor det at spare, saa maa ingen tienere eller tienniste-qvindfolck det som en rettighed begiere. Hvorfor oc ingen formynder nogen u-myndige med saadanne udgifter maa besverge, med mindre at hand er forsickret, at det aff indkomsten kand tages foruden capitalen i ringeste maader at røre.

27. Saasom oc til begraffvelser mange u-nyttige værs skrifves oc trøckes, hvor ved sterbboen oc saa besverges, saa maa ingen bogtrøcker nogen værs trøcke, uden hannem tilforn forevises arfvingernis eller dends skriftlig tilladelse, som begraffvelsens bekostning giør, oc ey heller nogen tilstedes nogen værs at udgiffve; hvo herimod giør, giffve til straf tredufve rixdaler.

28. Hvis nogen nye paafund til nogen bekostning, som her udi icke er indført, skulle optenckes, eller oc om noget imod nogle aff de poster, ved hvilcke her udi ingen straff er sat, skulle handles, da skal altid for hver forseelse, som nogen i saa maade her imod giør, betales halftresindstiuffve rixdaler, oc skal dend person, som saadan i forordningen u-tilladte omkostninger giør, det alleene self

betale foruden sine medarffvinger i saadanne tilfælde med noget at besverge; skulle oc nogen formynder saadant tilstede, skal hand det self betale oc slige u-billige udgiffter ey af øfrigheden i noget regenskab got giøres. Ofverbevises det oc nogen anden til saadanne omkostninger at hafve raadet, da være lige straff undergifven.

29. Forskrefne bøder skal være forfalden i Kiøbenhafn den tredie deel til staden, den tredie deel til børne-huusset oc den tredie deel til angiffveren; oc i de andre stæder den tredie deel til magistraten, den tredie deel til angiffveren oc den tredie deel til hver kiøbsteds hospital: oc paa landet half deelen til angiffveren oc dend anden halffve deel til neste hospital; oc hvor magistraten i kiøbstedderne eller paa landet forsømmer der paa at tale, da skal de icke alleeniste intet der af niude, mens bøderne self betale, oc tillades da enhver at være angiffver oc sagen imod de skyldige at udføre.

30. Som vi oc udi de greffverne af os allernaadigst meddeelte privilegier allernaadigst haffver bevilget, at med deris ljgs begiengelse sambt monumenter at oprette saaledis maa forholdes, som dennem selff lyster, saa skal det oc der ved forbliffve. Ey heller skal det være militaire personer formeent, af hvad condition de oc ere, som til lands eller vands hafver ladet deris tapperhed see i voris tieneste, for deris egne personer med de sædvaanlige ceremonier til jorden at bestædes. Skulle ellers nogle, som icke der til særdeelis ere previlegerede, allerunderdanigst kunde erholde voris allernaadigste tilladelse deris døde paa selfbehagelig maade oc med større bekostning at begrafve, da skal samme allernaadigste bevilling først skrifves paa stemplet papjr til 50 rixdlr. arcket, oc dog derforuden betales til hospitalerne som her i er meldet, for hver post som er imod forordningen, oc skal de, førend denne voris allernaadigste bevilling af cancelliet udfærdiges, der først bevislig giøre, at de bemelte udgifter til hospitalerne hafver rictig betalt, eftersom vi ingenlunde vil, at de fattige noget skal betages af hvis vi dennem her udi allernaadigst hafver bevilget. Biudendis her med oc befalendis voris grefver oc frjherrer, item stigtsbefalingsmænd, ambtmænd, superintendenter, landsdommere, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som denne voris allernaadigste forordning under vort cancellie seigel tilskicket vorder, at de dend paa behørige stæder til alles efterretning strax lader læse oc forkynde. Gifvet paa vor slot Kiøbenhafn den 7 novembris anno 1682. Under vort zignet Christian.

Sæl. Reg. XXXII. 748—64.

32. **9 Dec. 1682.**

Privilegium paa Gæstgiveri i Ny Hollænderby.

Christen Eggertssen.

C. 5. giøre alle witterligt, at efftersom vj d. 2 octobris anno 1680 oc d. 27 iunij anno 1681 allernaadigst hafver bevilget Christian Eggertsen at holde vertshuus oc giestgeberj udj hans da hafvende gaard udj dend Nye Hollender bye her for voris kongl. etc., hvilchen gaard hand nu for os allerunderdanigst hafver ladet andrage at hafve afhændt oc sig een anden dertil bedre beqvem gaard med pladz oc hafve rum der sammestedz tilforhandlet, da hafve vj effter hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at paa dend gaard j bemelte Nye Hollender bye, som fornefnte Christian Eggertssen sig seenist hafver tilforhandlet oc hand nu j boer, maa hand, hans hustrue oc arfvinger samt effterkommende eyermænd af samme gaard nyde oc beholde alle de friheder, som vj hannem paa forschrefne hans anden gaard med vertshuus oc giestgeberj at holde allernaadigst hafver gifvet oc ellers andre kroer her j Kiøbenhafns ampt nu nyder oc hafver eller hereffter kommendis (ɔ: nydendis) vorder. Ald dend stund dermed effter recessen oc voris j saa maader allernaadigst udgangne forordninger forholdis. Til hvilchen ende alle andre kroer j fornefnte Nye Hollender bye schal gandsche være afschaffede. Forbydendis etc. Hafniæ d. 9 decembris 1682.

Sæl. Reg. XXXII. 785—86.

33. **16 Dec. 1682.**

Om Revision af Grundtaxten.

H. Holger Wind med fleere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj kommer udj erfaring, hvorledis grundtaxten her j voris etc. oc Christianshafn heel v-lige oc v-rigtig schal befindis, sær j det, at een deel grunde paa somme steder schal være taxerit hoyere end andre af lige størrelse oc af situation oc beqvemmlighed lige gode, een deel grunde oc formedelst een oc anden forandring, som siden seeniste satte grundtaxt skal være forefalden baade med nye canalers indrettelse oc ellers j andre maader, til næring oc brug ere blefven nytteligere end tilforn, een deel oc derimod igien, formedelst at huusene enten allereede til gadernis forandring er nederbrutte eller oc med tiden schal nedbrydis, er blefven eller oc j fremtiden kand blifve een stoer deel forringede, da er voris etc., at j eder forige grundtaxt foretager, dend med

største fliid igiennemgaar oc effter itzige befindende beskaffenheder ofververeyer oc siden saaledis forandrer oc indretter, som een hver plads oc grund efter sin storrelsse til næring oc brug ligger belejlig, oc j ellers billig oc forsvarlig eragter. Dog at j derhos j agt tager, at ingen grund oc plads j taxten afsettis (de alleene vndtagne, hvor een deel af huusene, som for er melt, enten alleerede ere afbrutte eller hereffter afbrydis oc grundene igien til gader vdlagde eller udleggis skulle). Mens om nogle grunde befindis at være for ringe taxerede, de da som billigen vorder opsatte oc forhoyede, saa at een lighed ofver alt j samme grundtaxt, det allermeeste mueligt er, kunde treffis. Til hvilchen ende j oc alle grunde rigteligen hafver at lade maale, oc hvor j da befinder nogle huusse lige af maal, men j grundtaxten v-lige satte, hafver j dennem, som for ringere sat ere, lige ved de andre at forhøye. Oc paa det herved ingen schal betagis dend lyst oc villie, hand kunde hafve, sin plads med goed oc dygtig kiøbsted biugning at forsiune, da schal herudj ingen bygning anseis, enten dend eene kunde hafve giort sig sin pladz nyttigere end dend anden eller dend bedre bebygt end dend anden eller oc ved leyevaaninger, kieldere eller pachhuuse nyde meere leye end dend anden, men alleeniste sette taxten, som før er meldt, effter grundens størelse oc dends belejlige situation. Som vj oc ved voris af dato Kiøbenhafn d. 21 septembris 1671 allernaadigst vdgangne forordning hafver forundt dennem visse aars friheder for grundschat, som huusse af nye hafver opbygt eller vil opbygge paa de steder, hvor tilforn ingen huuse standet hafver, hafver j oc alle slige grunde, enten de ere bebygte eller iche, for een vis grundtaxt at sette, oc hvor huuse paa stederne findis bygte, rigtig antegne, hvor mange aars friheder de, som dennem eyer, nyt hafver, paa det at een hver, naar hans friheds aar er ude, sin grundschat siden, naar dend paabydis, rigtig lige ved andre kand vdgifve. Oc naar dette, som forschrefvet staar, af eder allerunderdanigst er effterkommet, hafver j os strax eders forretning vnder eders hænder oc zigneter beskrefven allerunderdanigst at tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 16 decembris 1682.

Fortegnelse paa commissarierne, som fich forschrefne bref, nemlig h. Holger Wind, Albret Guldensparre, Peder Reessen, Jørgen Elers, Hans Nielssen Aalborg, Hans Knudssen Leegaard, Emanuel Junge oc Johan Jurgens.

Sæl. Tegn. XLIII. 550—52.

34. **19 Dec. 1682.**

Om Beskikkelse af en Ingeniør til at hjælpe Grundtaxtkommissionen.

Gotfred Hofman.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst hafver forordnet nogle visse commissarier, som grundtaxten her j staden paa nye schal efftersе oc dend paa vedkommende steder forandre, saa oc j særdeelished grundene imod hverandre rigtigen lade maale, thj er voris etc., at du bemelte commissarier een dygtig oc udj ingenieurverchet eller jordmaalingen erfaren persohn forordner, som dennem med bemelte grunders maaling flittig oc forsvarligen kand betiene oc til haande gaae. Til hvilchen ende du samme persohn hafver at beordre, sig hos formanden j bemelte commission strax at anmelde oc behørige ordre videre ervarte. Dermed etc. Hafniæ d. 19 decembris 1682.

Sæl. Tegn. XLIII. 555—56.

35. **16 Jan. 1683.**

Beskikkelse for en Kormester ved Sæbesyderiet.

Strange Helmer.

C. 5. Kgl. confirmation paa efftersehrefne bestallings bref.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udj dend kongl. residentz og frj rigs stad Kiøbenhafn giore vitterligt, at som Hans Kongl. Majt. voris allernaadigste herre oc konges trøgte forordning om sæbesyderiet af dato den 21 februarij 1682 dens 4de punct vdtrycheligen formelder oc siger, at paa det dend sæbe, som herudj Kiøbenhafn oc Christianshafn hereffter sydis, kand fra andet fremmet sæbe kiendis, schal dend af een døgtig kørmester, som magistraten dertil hafver at forordne, wrages oc efftersеés etc., da efftersom nu behofvis een kormester, hafver vj dertil anordnet oc nu hermed anordner oc beschicher erlig oc velforstandig mand Strange Helmer, borger oc jndvaaner her sammestedz, at hand fornefnte kior- oc brende mesters bestilling schal forvalte, betiene oc sig derudj troligen oc flitteligen forholde effter følgende instruction.

Instructionen, hvor effter kor- oc brende-mesteren sig hafver at forholde ved sæbesyderierne.

1. Schal kør- oc brende mesteren fuldkommen myndighed hafve, naar det hannem lyster, udj sæbesyderierne at indgaae, naar de sæben kaager, oc de hannem det ej j nogen maader at formeene, mens de hver andre med høflighed at begegne.

2. Skal hand hafve indseende, at sæben af god, oprigtig olie oc tran blifver kaagt, effter derom udgangne naadigst kongl. forordning af dato 21 februarij 1682.

3. Hafver hand strax at hengaae, sæbesyderiernis huuse at efftersee hvad sæbe, som forhen er indpachet, dennem strax med det hannem dertil lefverende brendejern at brende, saa meget som forefindes. Oc maa hereffter ingen sæbe indpaches, forend træet er brendt oc veyet.

4. Schal hand veye alle leedige heele oc halfve fieringer, hvor udj sæben indpaches. Oc schal een nye tom fiering veye 6 ℔ oc een half fiering 3 ℔. Oc naar der een gang hafver vaaren sæbe udj, maa de, som sæben forhandler, slige fieringer ey igien til sig kjøbe, sæbe der j paa nye at indpache, men altjd reent oc nyt træ dertil at bruge. Oc dersom voris kør- oc brende mester sligt befinder, maa hand strax samme fieringer cassere oc sæbesyderen derfore at tiltahle til raadstuen, som da derfore til de fattige til straf schal gifve for hver fiering 10 rdl., hver gang sligt scheer.

5. Schal hand hafve flittig indseende, at sæben med fuld vegt indpaches. Oc schal een fiering sæbe veige reent goeds 60 ℔, saa at fieringen oc sæben tilsammen veiger 66 ℔. Oc hvis leer, som fieringerne inden udj med besmøres for des lechelse, schal være à part foruden ofvenbemelte vegt.

6. Oc dersom befindis, at nogen sæbe forhandles eller selgis, som ej af bemelte kør- oc brendemester er brendt, schal dend være confisqvered til trej lige deelinger til byen, til de fattige oc til dend antreffende. Oc de, som sæben forhandlede, derforuden at gifve 20 rdl. til toe lige deelinger til byen oc til antrefferen.

7. Oc dersom nogen sig skulle vnderstaae, saadant brendejern, som kør- oc brendemesteren dertil lefveret er, at bruge, lade efftergiøre oc self deris træ, hvorudj sæben indpaches, at brende med, oc det kand antreffis oc dennem ofverbevjsis, da hafver kør- oc brendemesteren strax sligt for magistraten at angifve, oc hand dennem derfore at tiltale, som for saadan forseelse bør at gifve til straf 50 rdl. til trej lige deeling imellem byen, fattige oc angifveren. Oc hafver vj bemelte kør- oc brendemester for saadan hans tieniste oc opvartning tillagt at nyde brendepenge, nemlig af hver stoche, som brendis, fjre schilling dansche, som hannem af sæbesyderne, hver gang hand sin tieniste hafver forrettet, schal betalis. Jligemaade schal hannem af dend selgende betalis for hans v-mage oc indseende, at sæben ved fuld vegt blifver udj tilbørlig træ indpachet, fjre schilling dansche, som sæbesyderne har af dend kiobende til sig igien at annamme. Des til bekrefftning vnder voris stads indseigl oc raad-

stueschrifverens vndertegnelse. Actum Hafniæ den 8 ianuarij anno 1683. (L. S.). C. P. Helt collegij senatorij civitatis notarius mppria.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ den 16 ianuarij 1683.

Efter som hand fich it andet bref 10 junj 1684, saa blef dette igien casseret.

Sæl. Reg. XXXIII. 15—18.

36. **20 Jan. 1683.**

Pvivilegium for en Vinhandler.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wjde maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget Paulus Scheffer af Maintz at maa her j voris etc. for borger annammis oc sin wjnhandal fremdeelis bruge. Thj er voris etc., at j hans tilbørlig borgerlig eed af hannem tager. Dermed etc. Hafniæ d. 20 ianuarij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 10.

37. **27 Jan. 1683.**

Privilegium paa at forfærdige Knapper og Maller.

Maren Nielsdaatter Pofvel Nielsens.

Wij hafver allernaadigst bevilget, at Pofvel Nielsen Aalborg, jndvaaner her j voris etc., hans hustrue Maren Nielsdaatter maa arbeide saavit smaatøig af maller eller knapper, som hun med hendis egne hænder kand giøre. Dog iche nogen svenne eller drenge (guldsmedene her j staden paa deris næring til afbrech) at holde. Gifvet etc. Hafniæ den 27 ianuarij 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 28.

38. **6 Feb. 1683.**

Privilegium paa en Oliemølle paa Christianshavn.

Assessor Hans Nielssen oc Lorentz Kreyer.

C. 5. etc. skiøder etc. til os elschelige Hans Nielsen, assessor udj voris commerce collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner herudj voris kongl. etc., oc deris arfvinger it støche jord oc pladz, som voris general qvarteermester os elschelig Gotfrid Hofman effter voris allernaadigste befaling dennem udviist oc afpælet hafver, til at opsette een oliemølle paa med des tilhørende biugninger, liggendis j det bulverch kaldet Eenhorn af wolden omkring Christianshafn. Hvilchen pladz, grund oc eyendom de for dennem oc deris arfvinger oc effterkommere til evindelig frj eyendom schulle nyde, bruge oc beholde. Oc strecher sig samme pladz udj alne oc maal som følger, nemlig for med woldens inderste linie it hundret alen bred, dernest udj bulverchet

paa hver side langs flanqverne it hundret alne lang, saa oc bag langs hver face fiire oc fyrgetyve alne. Forbiudendis etc. Hafniæ den 6 februarij 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 39—40.

39. **13 Feb. 1683.**

Slagterne maa ikke købe Lam paa Amager.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j slagterne her j voris etc. saavelsom Christianshafn alvorligen forbiuder, jngen lam her effter paa vort land Amager at maa kiøbe eller sig tilforhandle, efftersom vj saadanne lam til voris hofhaltnings fornødenhed self behøfver. Dermed etc. Hafniæ d. 13 februarij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 38—39.

40. **20 Feb. 1683.**

Privilegium for en Jøde.

David Israel, jøde.

C. 5. giøre alle witterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at David Israel, som herudj voris kongl. etc. effter voris allernaadigste tilladelse er boende, maa, v-anseet hand sig j egteschab med een af den jødische nation nafnlig Frammecken Axel Cantorsdaatter vil indlade, her fremdeelis med hende oc hvis børn, de j deris egteschab auflendis vorder, boendis forblifve oc effter deris jødische ceremonier v-formeent lefve. Dog at det scheer j ald stilhed oc uden nogen forargelse. Desligeste maa hand sig oc hereffter som tilforn af sit tobachspinderj ernære, naar hand derimod svarer til al borgerlig oc byes tynge oc paa behørige steder rigtigen erlægger voris told oc consumption oc anden rettighed, af hvis hand j saa maader handler med. Forbiudendis etc. Hafniæ d. 20 februarij 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 46.

41. **24 Feb. 1683.**

Forordning om Politiet.

Forordning anlangende[1] hvis som om politien allereede paa tryck er udgaaet eller fremdeelis udgaae skal.

Wi Christian den femte, aff Guds naade konge til Danmarck oc Norge, de Wenders oc Gothers, hertug udi Sleszvig, Holsten, Stormarn oc Dytmersken, greffve udi Oldenborg oc Delmenhorst, giore alle vitterligt, at som vi allernaadigst komme i erfaring, hvorledis en deel af de forordninger, som vi om politien til alles efterretning

allernaadigst hafver ladet udgaa, af en deel icke rettelig forstaaes, oc af andre vrangeligen udtydis, ligesom de til voris undersaaters nachdeel oc skade skulle geraade, da dog voris allernaadigste henseende icke hafver været til at betage nogen af voris kiere oc troe undersaatters billig næring oc indkomst, mens ved en tienlig polities indrettelse at afskiære de u-nyttige oc kostbare ofverdaadigheder, som paa adskillige tider oc maader ere, til de meestes egen forderf, indbragte, oc siden der ved at legge en grundvold, hvor paa manufacturer oc commercier til voris rigers oc landes floer oc velstand des sickrere kunde indrettis, saa hafver vj allernaadigst for nodvendigt eractet denne forordning at lade publicere, hvorved alle oc en hver tilladis ved deris allerunderdanigste memorialer at andrage for os eller voris deputerede i politien deris tarf, oc hvis tviflactigt eller mørckt dem kunde forefalde i de forordninger, som allereede om politien i trycken ere udgangne, eller her efter udgaae kunde, hvor enhver voris allernaadigste resolution oc fornøden forklaring til videre allerunderdanigst efterretning skal vorde meddeelt. Skal det oc stande alle oc enhver frit for at indgifve deris allerunderdanigste forslag, som de til politiens forbedring tienlig eragte kunde, ey paa tviflendis, at enhver jo sin velmeente nidkierhed for det gemeene beste, som her med alleene søgis, saaledis lader see, at vi self der af kand hafve allernaadigst fornøyelse oc velgefald. Imidlertid byde oc befale vi alle øfrigheds personer oc andre politiens betiente, som ofver samme forordninger skulle holde, saa oc de andre, som sig her efter allerunderdanigst rette skulle, at de en hver især med allerunderdanigst lydighed efterkomme voris allernaadigste befalinger, oc ingenlunde understaar sig efter sær indbildninger voris allernaadigste forordninger vrangeligen at udtolke, for der ved at gifve anledning til nogen u-eenighed eller miszforstand, saa fremt de som herimod handler, icke derfor, andre til afskye, vil vorde straffede. Hvor efter alle oc en hver vedkommende sig allerunderdanigst hafver at rette. Bydendis derfore hermed oc befalendis voris grefver oc friherrer, stiftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, byefogder oc alle andre, som dette voris patent under voris cancelie seigl tilskicket vorder, at de det paa behørige steder til alles efterretning strax lader læse oc forkynde. Gifvet paa vort slot Kjøbenhafn den 24 februarii anno 1683. Under vort zignet. Christian.

Sæl. Reg. XXXIII. 47—49.

42. **27 Feb. 1683.**

Forordning om Kjøbenhavns Gader og Bygning.

Forordning paa trøch om Kiøbenhafns gader oc bygning.

Wi Christian den femte, af Guds naade, konge til Danmarck oc Norge, de Wenders oc Gothers, hertug udi Holsten, Stormarn oc Dytmersken, greffve udi Oldenborg oc Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at vi til gadernis skickelig indrettelse oc huusenis danlighed, sampt til en ziirlig proportion i gaderne her i voris kongl. residentz stad Kiobenhafn allernaadigst hafver for got befunden efterskrefne forordning derom at lade udgaa, nemlig:

1. Skal paa alle torfvene oc langs ud paa begge siderne af canalerne, saa oc i Østergaden, gandske Amager torf, igiennem Steenboerne, Skoeboderne, Vimmelskafftet, Klædeboerne, langs ud igiennem Vestergade oc til Vesterport, Høybrostrædet, Kiøbmagergaden oc Nørregaden herefter ingen biugning maa settis ud til gaderne uden gandske af grundmuur paa alle fire sider oc i det ringeste to loft hoy, men i efterfølgende gader, nemlig stoere Fergestræde, Friderichsborggade langs ud til Nørre port oc Raadhuusstrædet forbi Vandkonsten skal husene hafve grundmurede gaufle paa begge ender gandske til det øfverste, saa oc være grundmuret paa alle fire sider i det ringeste tll ofvergangs foden, maa ingen huusse der anderledis end som forbemelt er opbyggis, naar nogen af de huuse, som der nu ere, kommer i dend tilstand, at de icke lenger kunde blifve bestaaende; forseer sig nogen herimod, hafve sin platz til os forbrudt.

2. Paa det alle oc enhver kunde hafve tiid oc leilighed til deris øde pladtzer ziirlig oc vel at bebygge, saa hafver vi allernaadigst bevilget, at alle de, som ville bygge grundmurede huuse to loft høye oc saa lange som deris gandske platz til gaden kunde indtage, eller i det ringeste tredifve oc fire allen lange, maa dermed hafve dilation til 1686 aars ende. Dernest alle, som ville bygge huuse af forbemelte lengde, to loft høye, hvor af det nederste til ofvergangs foden skal være grundmuur, saa oc begge gauflene grundmurede, maa dermed hafve dilation til 1685 aars ende. Oc andre, som ville bygge deris huusse to loft høye, bindingsverck, som skal være af samme lengde, maa hafve tjd indtil 1684 aars udgang, mens de som ickun ville bygge huuse it loft høye oc bindingsverck, de skal giøre det inden nerverende aars udgang.

3. Skal en hver, som nogen ubebygt pladtz eyer, være tiltenckt inden dette aars forløb at gifve tilkiende for magistraten, hvad slags bygning hand er sindet derpaa at sætte, oc derforuden enten

stille magistraten nøyagtig forsickring for saa stor en summa, som lengden af den ubebygde platz sig kand beløbe, at regne for hver allen ud til gaden fem rixdaler reede penge, hvilcken summa hand skal være tilforpligtet at betale, om hand platzen ey bebygger, eller derpaa skaffe saa mange materialier, som kunde være nock til kieldergrunden inden bemelte tid at opføre, oc skal den, som platzen vil antage oc inden forskreffne tid bebygge, nyde samme penge eller materialier, som paa bemelte platz kand være henført, tillige med platzen, uden nogen vederlaug, men dersom magistraten forsømmer at tage nøyagtig caution, som før er meldt, haffver de selff dertil at svare.

4. Hvis oc nogen kand eye nogen platz til gaden, som hand enten formedelst beqvemhed til gaardsrum eller til hawe icke kunde undvære eller miste, da maa saadan en platz ubebygt forblifve, naar eyermanden alleeniste det som ud til gaden ligger (om det kand være paa de i den første artickel beneffnte gader oc pladtzer) med brandmuur oc icke med planckeverck lader indlucke.

5. Oc som mange huusse befindes saaledis at være bygte, at mand icke uden med stoer umage kand komme i dennem, oc sligt aldeelis at forandre skulle være huusene til største ruin, saa hafver vi allernaadigst bevilget, at de trapper, som nu uden huussene paa gaderne staar, maa vedbliffve, naar de ey ere offver fem qvarteer brede fra huusset, mens naar noget nye huus hereffter skal byggis, maa ingenlunde noget trin eller trappe, under hvad prætext det oc kunde være, leggis lengere fra muuren end halftredie qvarteer, under toe hundrede rixdaler til staden.

6. Efftersom oc de grunde, hvor paa de til huussene opbygte skuur oc stacketter ere satte, befindis imod ret oc billighed aff gaderne indtagne, oc samme skuur oc stacketter for jldebrand ocsaa ere heel farlige, da ville vj allernaadigst, at de alle steds skal afskaffis, undtagen de, som ere ved de huuse ved stranden fra Veyerhuuset indtil Holmens broe, hvilcke maa forblifve, saasom de dog der haffver stoere fortouge. Dog maa ingen her effter tilladis at bygges, under straff aff halfftrediesindstiffve rixdaler til staden for hvert skuur eller stacketverck, herimod befindis at bliffve opbygt. Oc skal magistraten være forpligt oc anbefalet, de skuur oc stacketter, som ey her i tilladis, strax at lade nedriffve, om de vedkommende det self skulle ville effterlade.

7. Saasom de carnapper oc udvinduver til gaden ocsaa vanhelder huussenis ziirlighed, oc ere naboerne offte til præjuditz, saa maa ingen her effter tilstedis nogen aff deelene at lade bygge eller

indsætte. Oc skal ellers hereffter i nye huusses bygninger i agt tagis at det øfverste lofft eller stock icke videre udbyggis end grunden ligger.

8. Oc efftersom her i staden adskillige smaa stræder oc gange findis, hvor vogne icke kand igiennem komme, som er farligt baade for jldebrand oc for smitsom siugdom, saasom de idelig aff u-reenlighed ere fulde, da haffver magistraten, tillige med voris mathematico oc stads bygmesteren des leylighed at forfare, oc siden os deroffver deris allerunderdanigste betænckende oc forslag tilstille, om samme smaa stræder oc gange enten gandske skal tilluckis oc afskaffis, eller oc saaledis forviidis, at der magelig kunde kiøre vogne til hver mands dør. Mens hvor de eragter, at det sig icke for denne tjd skulle kunde lade giøre, der skal de sætte maal, hvor viit samme gader skal forviides, oc hvor viit huussene skal indflyttes, naar noget aff de der nu staaende saaledis forfaldt, at det aff nye igien skulle opbyggis, hvilcket oc skal tagis i agt i de andre store gader, hvor mange offver gadernis rette linie hafver udbygt.

9. Oc paa det gaderne kand bliffve med steen oc broeleggen dis bedre ved lige holdne, skal magistraten uddeele alle gader oc platzer imellem broeleggerne, saa at en hver kand vide sine gader oc platzer at ved lige holde, hvilcket magistraten til en hvers underretning aarligen skal lade trycke oc publicere. Naar da noget paa gaden fattis, skal den broelegger, som den gade er tildeelt, strax advare den huus-herre, som det tilkommer at lade forfærdige. Skaffer hand da icke dertil hvad som behøffves inden tre dages forløb, effter at hand der om er bleffven advaret, skal magistraten det ved kiemneren lade legge, hvor effter huus-herren skal være pligtig til, det dobbelt igien til kiemneren at betale. Hvad sig gadernis renovation i det øffrige anbelanger, forholdis der med effter voris der om allernaadigst udgangne forordnings videre formelding, aff dato Kiøbenhaffn den 12 may 1680. Hvor effter alle oc en hver sig allerunderdanigst haffver at rette oc for skade at tage vare. Gifvet paa vort slot Kiøbenhaffn den 27 februarii anno 1683. Under vort zignet. Christian.

Sæl. Reg. XXXIII. 51—55.

43. **1 Marts 1683**

Stadfæstelse for et Brandforsikringsselskab. Jfr. III. Nr. 1053.

C. 5. Kgl. confirmation paa effterschrefne contract oc foreening etc.:

Wij vnderschrefne giøre vitterligt for alle oc een hver vedkommende, at efftersom udj denne kongelig residence- oc stabbelstad

Kiøbenhafn een tjd lang mange huuse des verre ved v-lychelig jldebrand ere lagde udj asche, hvorved eendeel, som saadan stor schade hafver treffet, er geraaden udj ruin, da som deslige tilfelde enten af egen, tiuendes eller naboernis schødesløshed eller oc af u-dedische mennischer fremdeelis kunde befrychtis, foruden andre u-afvendelige hændelser, oc imidlertjd betimelig omsorg behøfvis, hvorledis saadan v-lychelig jldebrand baade kand forsiunligen dempis, oc de, som dend hereffter ofverkommer, des bedre igien kunde hielpis, hafver vj underskrefne oprettet denne contract udj effterfølgende artichler, fast oc v-brødelig at holde.

1. Dersom enten een eller fleere af voris gaarde med deris alle eller fleeste oc beste huuse, som de hafver udj deris begreb, formedelst jldebrand, det Gud naadeligen forbyde, j grund blefve ruinerede eller til andre huusis frelse nedbrudte, da schal een hver af os vndertegnede, som saadan v-lyche paa samme tjd ey ere undergifven, inden otte dage dereffter til een hver af de schadeljdende forpligtet være at erlegge imod qvitering halftredsindztiufve rixdaler udi reede penge, uden nogen vndschylding eller ophold, schadesløs j alle maader. Hvilche penge ey til anden brug end til pladzens saa ziirlig opbiuggelse, at det kand svare imod den forige biugning, maa anvendes.

2. Schulle det oc hende sig, at dens eller deris huuse, som paa ofvenbemelte maade komme til schade, effter Guds forsiun blefve ichun half, een tredie eller fierde part eller oc mindre ruineret eller nedbrudt oc saa med it mindre qvantum end een gandsche ruineret gaard kunde blifve igien opbygt eller forbedret, da schal dend eller de effter saadan beschaffenhed nyde enten half, een tredie eller fierde parten eller mindre af det udlofvede qvantum, hvilchet een hver j dette societet benefnte, som jldsvaade ej treffer, strax effter foregaaende taxering, som først forrettis af fjre mænd, oc, om dend schadelidende paa deris grandschning ancher, da af otte handverchsmænd, som af byens magistrat opkrefvis oc deris siun oc taxering ved eed afhiemle schal, schulle til den schadeljdende erlegge. Men hvis schaden ey til dend fierde deel kunde estimeris eller taxeris, da hafver dend schadeljdende saadan schade self at udstaae oc derfor ej noget af de andre j dette societet at oppeberge.

3. Dersom oc nogen af os sig med den tilregnede summa at erlegge schulle findis v-villig eller fortrædelig, da schal af hans boe saa meget udj reediste oc beste midler oc goeds ved byefogden uden nogen foregaaende dom udtagis, som effter holden auction det qvantum, som hand tilkommer at betale, med ald paagaaende omkostning sig

kand bedrage. Eller om hand ey self beboer dend sin herudj indførte gaard, da schal dend, som gaarden j leye hafver, saa meget af leyen udlegge, saa det udlofvede qvantum uden nogen indvending blifver dend schadeljdende tilstillet, oc dend schadeljdendis qvitantz at være gaardens eyermand nøyagtig betaling, saavit dend tilstrecher. Jmidlertjd schal ingen af os eller voris arfvinger self oc de v-myndiges formyndere magt hafve, sin huus oc gaard at selge, afhænde eller bortschiøde, førend dend eller de med da værende directeur oc tvendis hænder af societetet bevjser, j alting at hafve fyllestgiort denne contract. Hvilchen vj som een pur obligation oc panteforschrifning samptligen bevilger til tinge at maa læsis oc indføres ligesom andre pantebrefve, som paa huuse oc eyendom udgifvis.

4. Oc som een hver ved saadan jldebrand oc u lyche er schyldig at hielpe sin næste, der er udj nød, paa beste maader, hand kand, saa vil een hver af os udj saadan tilfælde med voris tryggeste folch være, det snariste mueligt er, ved haanden at hafve opsiun med dend schadeljdendis goedz, at det effter muelighed maa blifve bierget oc forvaret.

5. Wij ville oc een hver for sig paa ald nodfald forschaffe os udj voris huus sex lær spande, jt kar, een haandspøyte, een sterch stiige saa høy, som een hver dend j sit huus kand berge, oc een baadzhage, altsammen brendt eller tegnet med voris merche, under fiire rixdalers straf, som til directeuren schal lefveris til dend brug, som følgende artichel ommelder. Hvormed dend eene dend anden, naar fornøden gioris, schal assistere oc ellers med heste oc vogn, om mand dend hafver, til at paaagte oc j forvaring bortføre, hvad som af dend schadeljdendis goedz kand biergis, oc viidere, om vandet med sluffene kunde fattis, sig med wandforen flittig tee, indtil jlden vorder dempet oc faren er for(!) ofver.

6. Oc som udj saadan v-lychelig tilfelde de dertil af byens magistrat forordnede brandtmestere oc brandtsvenne ere forpligtede at giøre deris yderste beste oc fljd at afverge schade, det meeste mueligt være kand, oc tjt derofver geraader j stor v-lyche, da hafver vj hermed samtygt oc udlofvet, aarligen at udgifve een rixdaler af hver gaard, som aarligen til hver Johannes af os, saa lenge vj udj dette societet forblifver, til da værende directeur schal lefveris oc maa som een vitterlig gield ved panten kræfves, paa det de flittigste brandtmestere oc svenne, oc som sig meest hazarderer til voris frelse, deraf noget vist kand nyde, om ey altsammen. Oc beholdningen at lefveres til følgende directeur, som nefnis hver Johannes oc tillige

med to af societetet, effterat regenschabet er igiennemseet, qviterer for hvis, som findis udj cassa.

7. Dersom nogen af de personer, hvis nafne oc gaarder herudj dette compagnie findis indtegnede, ved døden schulle afgaae eller udj lefvende lifve bemelte sin gaard til nogen anden selge eller j andre maader afstaae, da schal dend, som gaarden effter hannem eyende vorder, sig inden sex vger derefter hos compagniet angifve oc sit nafn for gaarden indtegne lade, ellers hvis hand ey det inden bemelte tjd effterkommer, da dereffter j paakommende jldsvaade ingen vederlag for udstandne schade af societetet at prætendere eller formode.

8. Dend, som tilkiøber sig nogen af disse herindschrefne gaarde, agtis lige ved dend, som derfor er indskrefven, baade til hvis, som gifvis oc tagis, dog med dend forschiel, at dend, som sig nu hafver indskrefven oc maa blifve sindet at qvitere societetet, schal forpligt være, dend anden ianuarij om aaret schriftligen at advare directeuren, som da lader sammenkalde de andre udj dette societet, paa det de een anden udj hans sted kunde indtage. Hvoreffter hand ved samme aars udgang gandsche schal være entlediget fra alle de oneribus, som hand formedelst denne contract kand være vndergifven. Oc om hannem nogen v-lyche med jldebrand udj samme aar maatte tilkomme, da ingen hielp at nyde af societetet. Derimod dend, som hereffter kiøber nogen af de her indschrefne gaarde, at frasige sig societetet inden første aars udgang, saa fremt hand ligesaavel vil niude hielp som være frj for schade ved compagniet for samme værende aar. J det øfrige udkrefver voris pligt oc schyldighed, alt hvis, denne stadz brand-forordninger nu eller hereffter indeholder oc tilsiger, best mueligt at effterkomme oc os derudj tillige med de ofrige byens jndbiuggere det gemeene beste oc velfærd tilborligen at lade være angelegen, saa tjt nøden, det Gud naadeligen afvende, det kunde tilsige, effterdj denne vedtegt alleene er oprettet, at dend schadeljdende kand niude nogen erstatning oc de andre af societetet kand forundes dend algemeene hielp, bevjse deris udj sær formedelst deris egen interesse, som ved deris med-lems af societetet hans gaardz befrielse fordres.

Til vitterlighed oc bedre stadfestelse hafver vj dette med egne hænder oc zigneter vnderschrefven oc bekrefftiget med hosføyet fortegnelse af voris gaarde, hvor de ere beliggende, oc j hvilche huuse bestaaende, allerunderdanigst ombedende, Eders Kongl. Majt. voris allernaadigste arfve konge oc herre, denne voris vel intentionerede

contract oc vedtegt allernaadigst vil confirmere oc stadfeste. Actum Kiøbenhafn d. 1 october anno 1682.

For min gaard, liggendis tvert imod Gethuuset, Henrich Bielche (L. S.). For min gaard ved Boldhuuset J. Ch. von Korbitz mppria (L. S.). For begge mine gaarde, liggende paa Kongens torf, Niels Juel (L. S.). For min gaard paa Kongens torf O. Scheel Christenssen (L. S.). For min gaard oc tilhørende waaninger paa Østergade C. B. von Ehrenschild (L. S.). For salige h. gehejme raad von Støchens gaard paa Amager torf, saa oc for min gaard paa Østergade Peter Brandt (L. S.). For min gaard paa Kiøbmagergade Otto Krabbe. For min gaard ved dend store Kongetorf med tilliggende vaaninger Friderich Giisse. For min gaard paa Østergade Henrich Müller (L. S.). For min gaard udj Silchegade sal. Thomas Finches enche Drude Müller (L. S.). For min gaard udj Klædeboderne med sine huusse inden udj gaarden oc vaaningerne til Canichestrede N. Bentzon. For min gaard oc vaaninger j Strandstrædet Jens Rodsteen. For min gaard paa hiørnet af Naboløs, som strecher sig ud til hiørnet af Lærstredet I. Elers. For min gaard oc vaaninger j Strandstredet sal. h. Marqvor Rodstens Birgethe Retz. Egen haand. For min gaard udj Høybrostrædet, som strecher sig ud til Færgestrædet Fr. Mechlenburgh (L. S.). For min gaard paa Østergade Paul von Klingenberg. Paa det ostindische compagnies weigne oc effter deris resolution indtegnis udj denne brand-ordning velbemelte compagniens huus eller sucher rafinaderij med des tilliggende, bag Børsen beliggende, Ditmer Buhrmester. For min gaard udj Pjlestrædet med des hosliggende vaaninger, som alt regnis for een, Magdalena sal. Albret Heins. For min gaard, beliggende paa Slotzholmen, M. Moth. For min gaard oc eyendom, som ieg nu self beboer, liggende paa hiørnet af Høybro ved Stranden, er ieg j Gudz nafn tilfredz, at dend udj dend gode anordning med indkommer. Den almegtige, gode Gud bevare een hvers huus for ald fare oc u-lyche, Bartholomeus Jensen. For min gaard udj Compagniestrædet oc tilhørige jndbygte waaninger ud til Badstuestrædet B. Sechman. For min gaard udj Pusterviig ved hiørnet af st. Giertruds stræde med mine 5 brandmuur waaninger oc hvis, som viidere dertil anleggis oc bebygges, Johan Sechman mppria. For min gaard paa Slotzholmen, som er grundmuuret, oc det nye huus derhos sampt de indbiugninger j gaarden A. L. Knudt. For min gaard, liggende paa dend gamle Boldhuuspladz oc ud til Admiralgaden, som ieg self beboer, E. Kruse. For min gaard paa Slotzholmen Lauridtz Eschildssen. For min gaard paa Kiøbmagergade

oc hosbygte baggaard oc brøggers, er altsammen grundmuuret, ieg bevaaner, Claus Sohn. For min gaard udj Snaregaden med begge derhos liggende vaaninger P. Klouman mp. Vor mein haus am Strande, alwor ich selbst einwohnen, und sich streche in die lengde bis nach Lederstras, wormit das achter mit ein begrieffen, Claus Reimer mppria. For min gaard udj Store Kongens gade, som ieg self iboer, N. Simonsen. For min gaard, som ligger paa Nørregade, som ieg self beboer, Henning Hiort. For min gaard paa Nørregade med des indbiugning (nest Gud) beboer undertegner ieg A. Michelsen Edeberg. For min gaard, som ieg self beboer, paa jørnet udj dend Nye Børs C. Busing. For min gaard, ieg beboer, liggende paa Nye torf, P. Duhman. For min gaard udj Schouboederne Anders Jacobsen. For min gaard, som ligger paa Christianshafn, som strecher sig ud til Kongens gade, P. Weinberg. For min gaard paa Nørre gade underskrifver ieg Samuel Christensen. Jligemaade er ieg tilfredz for min gaard, ieg nu udj boer, ved Holmens Canal med des tilhørende oc indbiuggede vaaninger, saasom det nu forefindes oc med tjden forbedris kand med meere biugning, Hafniæ d. 11 iulij 1682 Bendix Messe mppria. Für mein haus in der Rathhuus strasen, so ich ietzo bewohnen, unterskreibe und verflichte ich mit zu dienen allen d. 22 sept. 1682 Emanuel Junge. Für mein haus am Slotzplatz mit desen eingebau, welches sig erstrecht von der Hochbrügge phorte bis an des herren obercammerjunchere von Knuten pladz, Herman Weiberg. For min gaard med dens indbiugning, liggende paa hiørnet af Hydskenstræde, vnderskrifver ieg Friderich Eysenberg. For min huus j den Høybrostred imellem Lyder Ortman oc Magnus Prangers enche, strecher sig ud til Store Færgestred, saavélsom mit nye huus paa Friderichsholm ved den Nye Canal med de, som hereffter blifver biugget, ligger imellem sal. Frantz Ribolt oc den nye Wandstræde, tegner med udj denne brandordning som toe huuser Wigant Mechebecher. For min gaard, liggende paa Friderichsholm paa hiørnet af Nye Westergade vd til canalen, vnderschrifver jeg Johan Jeger. For min waaning imod Stranden eller canalen R. Rasmussen. For min gaard, ieg iboer, med hosliggende leye huusse, beliggende imellem gros cancellers pladz oc feltherindens gaard, Sophia Amalia gr. til Samsøe (L. S.). For min gaard, som jeg hafver afkiøbt velbaarne h. Otto Paavisch, beliggende paa Kiøbmagergaden med sin haufve gaar ud til Pjlestrædet lige ofver for sal. Albret Heins gaard, tillige med tilhørende staldgaard oc dend af Peter Blisach kiøbte pladz imellem Henrich Svitzers nye biugde waaningshuus oc sal. Peter Wiidessen schræders huus, paa hvilchen pladz

ieg lader biugge it vaanhuus. Actum Kiøbenhafn d. 8 novembris 1682. C. G. Reventlow (L. S.).

Da ville vj forschrefne oprettede contract oc foreening udj alle des ord, clausuler oc puncter, efftersom dend herofven indført findis, allernaadigst hafve confirmeret oc stadfest, saa oc hermed etc. Jtem derhos allernaadigst bevilget oc tilladt, at interessenterne j bemelte societet tjd effter anden, som de det self got befinder, samme contract oc foreening maa lade forandre oc forbedre, oc saadan forandring oc forbedring ligesaa gyldig oc krafftig at være, som dend herudj ord fra ord indført var. Thj forbiude vj etc. Hafniæ d. 1 martij 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 55—64.

44. **3 Marts 1683.**

Oprettelse af Kjøbenhavns Birk.

Kongl. Majts. bref.

C. 5. giøre alle witterligt, at efftersom vj allernaadigst kommer j erfaring, at de trende herreder, nemlig Sochelunds, Smørum oc Ølstøche herreder her udj Kiøbenhafns ampt, til voris tienistis dis bedre befordring mageligen af een tingfoget oc een tingschrifver schal kunde betienis, da hafve vj allernaadigst for got befunden, saadan anordning derom at giøre, saasom vj oc hermed allernaadigst vil hafve beschichet oc anordnet, at forschrefne trende herreder schal tilsammen hereffter være it fuldkommen birch oc kaldis Kiøbenhafns birch. Hvilchet bircheting schal betienis af een birchefoget oc een bircheschrifver oc indrettis oc holdis paa it sted ved Ballerup bye, hvor voris amptmand herofver amptet eragter, at det best oc beqvemmeligst kand schee. Oc ville vj allernaadigst, at retten der til tinget schal administreris hver mandag om ugen, med mindre helligt indfalder, at da dend neste sognedag dertil brugis. Hvorfore meenige bønder oc almue, som der j birchit ere eller hereffter vorder boendis, hermed anbefalis, bemelte Kiøbenhafns bircheting hereffter at søge oc for deris rette verneting at holde, saa oc der svare alle oc een hver, som dennem ved retten for noget kunde hafve at tiltale. Oc paa det gaardmændene ey som hidindtil ved tingfærd fra deris arbeid schulle hindris oc besvergis, saa hafver bemelte voris amptmand den anstalt at giøre, at een huusmand af hvert sogn j deris sted altjd hereffter ved tinget, naar det holdis, opvarter, oc at hvem, som først til tinget fremkommer, vorder til tingmænd antegnede. Hvilche huusmænd schal være tilforpligtede, uden nogen forsømmelse at giøre sognefogderne underretning om alt hvis, som paa tinget blifver forkyndet oc ellers j andre maader kand

forefalde. For hvilchen deris v-mage oc tieniste vj allernaadigst hafver bevilget dennem at maa for hofning oc schat være frj oc forschaanede. Hvoreffter alle etc. Ladendis det jngenlunde. Gifvet etc. Hafniæ d. 3 martij 1683.

Herom et Brev til Amtmanden Adam Levin von Knuth.

Sæl. Reg. XXXIII. 66—67.

45. **6 Marts 1683.**

Kvæsthuset mellem Rosenborg og Nyboder afstaas til Kongen.[1]

Cammer collegio.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj det huus oc pladz, liggende imellem voris lysthafve Rosenborg oc de nye boeder her j staden, hvor een deel af voris qvæste folch deris ophold endnu hafver, allernaadigst agter til andet at bruge, da hafver vj allernaadigst tilladt at ville gifve derfor 5000 rdl. courant mynt, som dog hos os paa rente schal blifve bestaaende, hvoraf directeurerne til de qvæstis underholding dend aarlig rente, nemlig 6 procento, udj voris zahl cammer hafver at annamme, at regne fra nyt aars dag sidst forleeden. Thj er voris etc., at j voris allernaadigste obligation derpaa, saaledis som før er meldt, for voris qvæsthuuses directeurer behørigen lader forfærdige oc os til videre underskrifvelse allerunderdanigst forestiller. Dermed etc. Hafniæ d. 6 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 58—59.

46. **10 Marts 1683.**

Skattefrihed for en ny Gaard ved Frederiksholms Kanal.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom Johan Jorgen, jndvaaner her udj voris etc., for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorleedis hand schal hafve tilforhandlet sig een øde pladz, liggendis her bag slottet paa hiørnet af Slottens gade langs ved canalen, hvorpaa hand til stadens ziirlighed een god oc dygtig grundmuuret gaard agter at lade opsette, da effter slig beschaffenhed samt hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering hafve vj allernaadigst bevilget, at hand udj tre nestfølgende aar, effter voris af dato d. 21 septembris anno 1671 allernaadigst udgangne forordnings indhold, maa være frj oc forschaanet for, af samme hans af nye opbiuggende grundmuuret gaard oc huuse at udgifve grundskat eller hvad anden skat, som gaarde oc grunde enten allereede paalagt er eller hereffter paaleggis kunde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 10 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 65—66.

47. **17 Marts 1683.**

Om Vurdering af Gaarden paa Hjørnet af Store Kongensgade og Kongens Nytorv.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5tus. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j strax ved mænd lader vurdere Hans Teske grynmaalers biuggepladz paa hiornet af nye Kongens gade ved Kongetorfvet her j staden, hvad dend billigen kand være værd. Hvilchen vurdering de under deris hænder paa voris rente-cammer schrifftligen hafver at indlevere. Hvorefter vj hannem samme pladz til d. 11 junij førstkommendis vilde lade betale. Dermed etc. Hafniæ d. 17 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 72.

48. **17 Marts 1683.**

Om en Grund ved Siden af Niels Juels Gaard paa Kongens Nytorv.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad voris gehejme raad oc general admiral lieutenant os elschelige h. Niels Juel til Sæbyegaard oc Taasing ridder etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage anlangende een hans naboes ljden pladz, som schal hindre hannem j sin forehafvende biugning oc dog imod tilbudne oc høyere vederlag, end dend er af verdj, iche schal kunde tilkiøbs bekomme, kand j af hosfølgende copie af hans derom indgifne supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at j bemelte h. Niels Juel oc dend begierte pladzes eyermand saaledis imellem accorderer oc handler, at pladzen, for hvis billigt eragtes, ofverladis, paa det med forskrefne forehafvende biugning ey lenger ophold schal schee. Dermed etc. Hafniæ d. 17 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 72—73.

49. **27 Marts 1683.**

Bevilling til at komme i Smedelavet.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wjde maa j, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at Jacob Nielssen, som klensmed handverch tilbørligen schal hafve lært, maa udj smedelauget her udj voris etc. indtagis, naar hand tilforn sit borgerschab lovligen hafver vundet oc sit mesterstøche giort effter dend tredie punctis indhold udj de artichler, som vj smedelaugene d. 4 novembris udj nest forleden aar 1682 allernaadigst hafver gifvet. Derefter j eder allerunderdanigst hafver at rette oc derom fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Hafniæ d. 27 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 92—93.

50. **31 Marts 1683.**

Bevilling til at komme i Tommerlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at Christian Jesperssen Tune, som snedcker handverch schal hafve lært oc sit borgerschab her j voris etc. vundet, maa udi tømmermænds lauget her sammestedz indtagis, naar hand sit mesterstøche, effter dend 5 articul udj voris tømmermændene d. 4 novembris 1682 allernaadigst gifne laugs artichler, hafver giort. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 31 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 93.

51. **31 Marts 1683.**

Om Kanalernes Renselse.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst hafver for got befundet, med canalens renovering udj nærværende aar at fortfare, da er voris etc., at j dend anordning giør, at alle rør, som gaar j canalen, vorder tilstoppet, saa oc at alle rendesteene sampt alt det vand, som kommer ofven fra byen, vorder til dend nye canal henleedet, eller hvor det paa andre steder beqvemmeligst oc med mindst omkostning schee kand. Dermed etc. Hafniæ d. 31 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 93—94.

52. **31 Marts 1683.**

Om Opmaaling af alle Grunde.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj kommer udj erfaring, at ved gaardenis oc pladzernis alnemaal her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn stor u-rigtighed schal befindis, j det dend største part af jndbyggerne ingen alnemaal paa deris gaarde schal hafve, oc hvor een deel kand hafve alnemaal, schal det dog ichun være paa it styche af gaardene. Oc paa somme steder, hvor alnemaalet j gamle schiøder kand være indført, tviflis paa, at det med det alnemaal, som nu af stadz kiemnerne brugis, schal ofver eens komme. Da paa det eenlighed j alnemaalet ofver alt her j Kiøbenhafn oc Christianshafn til dend nye grundtaxtes ligesetning kunde hafves, er voris etc., at j strax beordrer stadz kiemnerne Christian Beverling oc Hans Levetzen, at de uden ophold med det nu brugelig alnemaal maaler alle jndvaanernis gaarde oc grunde her j staden saavelsom j Christianshafn j naboernis nerværelse oc det een hver under deris hænder oc zigneter

beschrefven gifver. Mens dersom nogle hafver alnemaal j deris schiøder, da hafver de det at efferslaa, om det med det alnemaal, som nu brugis, accorderer, oc gaardenis eyermænd derpaa een attest meddeele. Accorderer iche alnemaalet, da schal de gifve dem et nyt alnemaal. Oc paa det at saadant alnemaal iche schal komme jndvaanerne til stor omkostning, hafver bemelte stadskiemnere saadant for een billig prjs effter eders kiendelse at forrette. Dermed etc. Hafniæ d. 31 martij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 94—95.

53. **14 April 1683.**

Privilegium for en Jøde.

Abraham Cantor, jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj af magistraten her udj voris etc. deris attest allernaadigst fornemmer, at Abraham Cantor jøde af vor stad Altona, som een tjd lang sin handling herudj staden schal hafve hafft, sig hidtil dags saaledis schal hafve schichet oc forholdet, at alle oc een hver med hannem schal hafve været vel tilfredz, da hafve vj effter hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at bemelte Abraham Cantor maa sig med hustrue oc børn her sammestedz nedsette oc med ioueler oc klæder at selge oc for got folch at udsette oc forhandle sig ernære, naar hand derimod proportionaliter svarer til ald borgerlig oc byes tynge. Hvorfore hand oc schal være tiltengt, een schrifftlig attest hos bemelte magistrat effter voris af dato d. 26 ianuarij sidst forleeden allernaadigst udgangne forordning at søge. Forbiudendis etc. Hafniæ d. 14 aprilis 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 130—31.

54. **21 April 1683.**

Privilegium for et fransk og hollandsk Bageri.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide mâa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at Peter Mortensen, bager fra Huusum j Holsten, som for 3 aar siden sig her j staden hafver nedsat oc borgerschab taget, samt hidindtil af sit handverch nemlig fransck oc hollandsck bagerj ernæret, maa samme bagerj fremdeelis u-behindret bruge. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 21 aprilis 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 111—12.

55. **21 April 1683.**

Formildelse af en Dom over Skomagerlavet.

Præsident, borgemestere oc raad.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom skoemager lauget her j voris etc. hos os allerunderdanigst hafver ladet ansøge oc begiere, at vj dend ofver dennem for nogen deris mishandling imod voris allernaadigste udgangne forordning om deris sammenkomster ergangne dom allernaadigst ville ophæfve, da enddog vj med samme dom ere vel tilfreds, iche dismindre hafver vj dog alligevel af sær kongl. naade allernaadigst effterladt dennem dend halfve deel af dend penge straf, som de derfor ere kiendte udj, saa at de j stedet for de tildømte 820 rdl. ichun schal betale 410 rdl. Hvilchen voris kongl. naade j dennem strax paa raadhuuset, hvor j dennem samptlige for eder schal lade indkalde, hafver at forstendige oc dennem derhos alvorligen at tilholde, voris forordninger med ald underdanigste respect oc lydighed at effterleffve, saa fremt, om anderleedis befindis, de iche da med anden høyere vilkorlig straf ville ansees. Dermed etc. Hafniæ d. 21 aprilis 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 112.

56. **5 Maj 1683.**

Privilegium for en Slagter.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at Bertold Hedevig af land-grefschab Dyringen maa for borger her j staden imod hans tilbørlig eeds afleggelse antagis, saa oc udj slagter lauget jndannammes, efftersom hand slagter handverch skal hafve lært. Dereffter j eder allerunderdanigst hafver at rette oc herom fornoden anordning giøre. Dermed etc. Hafniæ d. 5 may 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 119.

57. **12 Maj 1683.**

Skattefrihed for dem, der bygge i Kalveboderne.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering af sær kongl. naade allernaadigst hafver bevilget oc forundt een hver af dem, som øde pladzer paa Friderichsholm eller Calleboe her udj staden hafver antagen oc derpaa enten allereede hafver eller endnu vil opbiugge it grundmuuret huus ud til gaden 34 alne lang oc 2 lofft høy eller oc større, maa

udj tj aars tjd for ald grundskat, jndqvartering oc andet deraf at udgifve eller holde, fra dend tjd at regne, de pladzen at bebygge antog, være frj oc forskaanet. Hafniæ d. 12 maij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 129.

58. **12 Maj 1683.**

Om de ny Bygninger.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom ved dend anordning, som om biugningerne her j voris kongl. etc. nu giort er, adskillige skal findis, som temmelig viit med deris biugninger schal være kommen, j det at de før dend tjd dertil baade grundvold skal hafve lagt oc tømmeret til rette huggede, saa hafver vj allernaadigst bevilget, at de samme maa saadanne deris begyndte biugninger saaleedis forfærdige, saa viit de ellers deraf j dette aar kunde til ende bringe. Dog paa det ingen underslef derved skal begaaes, hafver j dermed flittig oc alvorlig indseende at hafve. Dermed etc. Hafniæ d. 12 may 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 129—30.

59. **15 Maj 1683.**

Om Forhøjelse af Dæmningen ved Emdrup Sø.

Adam Levin Knut.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj fornemmer, at springvands demningen ved Emdrup søe, som er voris egen vey, schal stedze ljde afbreck af wandet, fordj dend iche skal være hoy nock, da er voris etc., at du strax dend anordning gior, at samme vey oc demning een allen eller fem qvarteer ved de vedkommende bønder med forderligste vorder forhoyet, saa at vandet til veyens forderfvelse oc demningens sveckelse derpaa ingen stade skal kunde beholde. Dermed etc. Hafniæ d. 15 may 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 130—31.

60. **15 Maj 1683.**

Om Istandsættelse af Dæmningen ved Langvadsdam.

Adam Levin Knut oc Otto Krabbe.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom directeurerne ofver vandvæsenet her j voris kongl. etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis Landeveys dams demning heel brøstfeldig skal befindis, da er voris etc., at j strax træder udj conference derom med bemelte directeurer oc med dennem flitteligen ofverlegger, paa hvad maade saadanne oc andre deslige brøstfeldighed ved vandvæsenet her j amptet best kand hielpis, oc siden, effter hvis af eder samptlige

sluttis oc for got eragtis, dend anordning giører, at de samme af de vedkommende bønder, saa viit det dennem kand tilkomme, uden vitløfftig ophold vorder forfærdiget oc flyet til rette. Dermed etc. Hafniæ d. 15 may 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 131,

61. **19 Maj 1683.**

Om Skøde paa en Gaard til Christen Cornelisen.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom Christen Cornelisen, indvaaner her j staden, for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis afgangne Arent Berntssens enche sig schal bemegtige den hannem til brugelig pandt tildømte gaard, jtem dend iche alleene bortleyer oc huusleye deraf self oppeberger, medens end oc formedelst des høye taxering hannem sin betaling fraholder, da er voris etc., at j dend anordning giører, at samme gaard til bemelte Christen Cornelisens betaling effter pandtebrefvetz indhold ved offentlig auction solgt vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 19 may 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 132.

62. **9 Juni 1683.**

Om Magistratens Accise.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj af eders til os allerunderdanigste indgifne supplication allernaadigst fornemmer, at j skal bære frygt for, at dend eder, denne voris kongl. etc. oc de fattige udj de af voris elschelige kiere h. fader salig oc høyloflig jhukommelse allernaadigst gifne oc af os self allernaadigst confirmerede privilegier allernaadigst forundte accise, last- og winterlaugs hafne penge skulle formedelst voris seenist allernaadigst udgangne toldrulle vorde eder betagen, da ville vj eder hermed allernaadigst hafve forstendiget, at vj eder ey alleene ved denne post, men end oc alle andre udj forskrefne eder allernaadigst gifne privilegier allernaadigst maintenere, beskytte oc haandhæfve ville, saa oc eder ey udj ringeste maader nogen skaar eller indpas derudj schal tilføyes, mens j forschrefne accise, last- oc hafnepenge fremdeelis hereffter som tilforn at nyde oc paa behørige steder u-foranderlig lade oppebære af alle oc een hver uden underskeed, som uden for Refshals-tønde losser oc lader, efftersom voris allernaadigste villie oc intention icke er eller hafver været, at det, som j toldrullen indfort findis om accisen, skulle om denne voris kongl. residentz stad oc dens magistrat være forstanden.

Til hvilchen ende vj oc voris tilforordnede udj camer-collegio allernaadigst hafver beordret, voris toldforvalter at anbefale, ey nogen for udgaaende at klargiore, førend bevjsis, at de til staden rigtighed giort hafver. Hvoraf vj oc eder herhos en rigtig gienpart til vjdere allerunderdanigste efterretning tilskicher. Befalendis etc. Hafniæ d. 9 junij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 141—42.

63. **12 Juni 1683.**

Om en Stol i Holmens Kirke.

Christian Bielche.

C. 5. giøre alle witterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering af sær kongl. naade allernaadigst hafver schienchet oc gifvet, saa oc hermed etc. os elschelige Christian Bielche til Ousgaard, voris admiral oc admiralitetz raad, oc hans arfvinger det pulpitur oc stoel j Holmens kirche her j voris etc., som voris forige gehejme raad oc rigs admiral afgangne h. Henrich Bielche til Ellingegaard ridder med hans hustrue oc børn hafver hafft gang oc stade paa. Hvilchet pulpitur oc stoel de maa giøre sig saa nyttig, som de best veed oc kand. Forbydendis etc. Hafniæ d. 12 iunij 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 213.

64. **23 Juni 1683.**

Om Skattefrihed for Bygninger af Bindingsværk i Kalleboderne.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj allernaadigst hafver bevilget, at alle oc een hver, som nogen u-bebygte pladzer j Calleboe (eller Friderichsholm) hafver eller tilhører oc dennem med tømmerverch oc muur imellem stolperne, toe lofft høyt, oc med kielder under vil lade biugge, maa nyde frihed for grundschat af samme huuse udj sex aar, jtem for jndqvartering j tre aar fra dend tjd at beregne, som de med samme pladzer at bygge anfanger. Hvilchet j de vedkommende saaledis til efterretning hafver at forstendige. Dermed etc. Hafniæ d. 23 iunij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 170—71.

65. **17 Juli 1683.**

Om Brolægning omkring Vandkunsten.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom fornødenhed erfordrer, at dend store parti jord, som ligger paa Wandkonsten her j staden, u-forbigiengeligen maa bortføris, førend dermed bro- oc rende steens legningen langs ned til Friderichsholm eller dend nye canal kand be-

gyndis oc foretagis, da paa det samme arbeid, nu det er aarsens tjd, iche derofver schal blifve forsommet, er voris etc., at j strax dend anordning gior, at forskrefne jord vorder uden ophold, jo før jo bedre, henført enten udj voris nye material-gaard eller paa andre stæder, hvor voris general qvarteermester os elschelige Gotfred Hofman det lader tilsige. Dermed etc. Hafniæ d. 17 julij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 187—88.

66. **24 Juli 1683.**

Politimesteren skal oppebære Skillingstolden i Portene.

Steen Vinchel oc Christopher Groth.

C. 5. Efftersom vj allernaadigst hafver for got anseet, at os elskelig Claus Rasch etc. hereffter schal lade oppebære dend schillings told, som udj portene her for staden til samme porters samt een deel broers oc torfvenis vedlige- oc reenholdelse erleggis, da er voris etc., at j tillige med behørige handverchs folch, som magistraten her j staden dertil hafver at beschiche, udj forskrefne magistratens eller deris fuldmegtiges nerværelse bemelte porte oc broer, sampt hvis deraf dependerer oc bemelte schillings told opbergis til, grandsker oc besigtiger, hvad tilstand de nu befindis oc, hvis reparation derpaa kunde behøfves, tilbørligen taxerer oc saadan eders forretning under eders hænder oc zigneter til de vedkommende fra eder forsvarligen beschrefven gifver. Dermed etc. Hafniæ d. 24 julij 1683.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst hafver for got anseet, at os elschelige Claus Rasch etc. hereffter schal lade oppeberge hvis schillings told, som j porterne her for staden til samme porters oc een deel broers og torfves vedlige- og reenholdelsse erleggis, oc vj derfore allernaadigst hafver anbefalet Hans Steen Winchel oc Christopher Groth, biugmestere, med dertil behørige handverchsfolch udj eders eller eders fuldmegtiges nerværelse at grandske oc besigtige bemelte stadz porte sampt broer oc torfve, om hvad tilstand de nu udj befindes, saa oc hvis reparation derpaa kunde behofves, tilbørligen taxere, da er voris etc., at j hvis døgtige handverchsfolch, som til forskrefne forretning behøfves, strax forordner oc dennem tilholder sig til dend ende hos bemelte biugmester at angifve oc indstille, naar de derom tilsagt vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 24 julij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 192—93.

67. **26 Juli 1683.**

Bevilling til at indtræde i Slagterlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at Peder Zachariæsen, forige borger udj Landzcrone (som sig derfra j sidst forledne krigs tjd hid ofver hafver begifvet), maa udj slagter lauget her udj voris etc., uden nogen vjdere bekostning end slagter laugs gifne artichler ommelder, indtages oc hereffter udj samme laugs allereede gifne eller fremdeelis gifvende artichler oc rettighed være deelagtig. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 26 julij 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 206—07.

68. **7 Avg. 1683.**

Bevillinger for Niels Juel i Anledning af den Gaard, han lader bygge paa Kongens Nytorv.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom os elschelige h. Niels Juel etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis hand tilsindz er, een real bygning af grundmuur paa hans pladz ved Kongetorfvet udj voris kongl. etc. at lade opsette, da hafver vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at hand for grundschat at udgifve af forschrefne pladz, som hand saaledis af nye vil lade bebygge, udj nestfølgende tje aar maa være frj oc forschaanet. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Rensborg d. 7 augustj 1683.

Camer collegio.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Wiide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering hafver bevilget, at hvis materialier, som os elschelige h. Niels Juel etc. til sin forehafvende biugning paa hans pladz ved Kongetorfvet her udj voris kongl. etc. kand hafve fornøden at lade indføre, maa effter voris af dato d. 21 septembris anno 1671 allernaadigste udgangne forordnings indhold frj for told indpassere. Dog at hand derpaa een rigtig specification under hans haand til eder indgifver. Thj er voris etc., at j strax derom paa behørige steder fornøden anordning giør. Dermed etc. Rensborg d. 7 augustj 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 212—13.

69. **14 Avg. 1683.**

Bevilling til at indtræde i Bartskærlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst hafver for got befundet, bartschiernis tal j voris kongl. etc. at formere, da hafve vj effter allerunderdanigste ansogning oc begiering allernaadigst bevilget, at Johan Wichman Køhn maa udj bartsker lauget der sammestedz indtagis, naar hand lovligen bevjser, dertil af facultate medica oc tvende af de mest erfarne chirurgis at være dogtig befunden, oc hand ellers sin borgerlig eed hafver aflagt, saavelsom j alle maader retter sig effter de artichler, som vj fornefnte bartscher laug allernaadigst medeelendis vorder, saa viit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Rensborg d. 14 augustj 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 217—18.

70. **1 Sept. 1683.**

Bestemmelse af Trinitatis Sogn og Fordelingen af Gaderne i Kalleboderne mellem Vor Frue og St. Nikolaj Sogn.

Kiøbenhafns magistrat oc professorerne i universitetet.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj, foruden hvis til Hellig Trefoldigheds kirche udj voris kongl. etc. dens præster oc betiente af voris elschelige kiere h. fader oc farfader salig oc hoyloflig jhukommelse allernaadigst kand være lagt, endnu dertil allernaadigst hafver perpetueret efftersclırefne goedz, nemlig: 1. Woldgaden fra Nørre port til voris egen hafve inclusive. 2. Friderichsborggade. 3. Rosengaarden. 4. Tornbusk-gaden. 5. Gothers gaden. 6. Borger gaden. 7. Adelgaden. 8. Nye Kongens gade. 9. Dend norder side af Norgis gade, med deris tvergader, dog de Nye boeder ej derved at forstaaes.

Hvorimod vj Vor Frue oc st. Nicolaj kircher Kalleboderne allernaadigst ville hafve tillagt. Thj er voris etc., at j tillige med os elschelige rectore oc professoribus udj voris kongl. universitet der j staden forschrefne Kalleboeder imellem bemelte Vor Frue oc St. Nicolaj kircher deeler, som j billig oc tienlig eragter oc os samme eders forretning til vjdere voris allernaadigste ratification med forderligste allerunderdanigst schriftlig tilsender. Dermed etc. Rendsborg d. 1 septembris 1683.

Ligesaadan befaling udgich samme dag til rector oc professores i Kiobenhafn at giøre forschrefne deeling tillige med præsident, borgemestere oc raad j Kiobenhafn.

Kgl. Bevilling af 22 Sept. 1683, hvorved nærværende Brev fritages for Stempelafgift af 40 Rdl.

Sæl. Tegn. XLIV. 227—28.

71. 5 Sept. 1683.

Om en Tavle for Kirkedørene til Fordel for Christianshavns Kirke.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst fornemme, at Christianshafns kirche schal hafve mangel paa pengis midler til sin biugnings fortsettelse, saa ere vj allernaadigst tilfredz, at j eder strax hos kirchevergerne her j voris kongl. etc. maa angifve oc fornemme, om kircherne ere af de midler, at de, effter eders allerunderdanigste forslag, penge uden rente kand udlaane; hvis iche, om de dennem da paa nogle visse aars tjd for fem procento kand forstreche. Herforuden hafver vj allernaadigst bevilget, at j maa lade een person for alle kirchedørene af een hver kirche der j staden om søndagen udstaae med een tafle for at indsamle derudj, hvad got folch til bemelte Christianshafns kirchis biugnings befordring godvilligen ville gifve. Hvilche penge siden schal anvendis til at betale renten med af de penge, som til samme kirchis biugning optagis. Oc naar forbemelte Christianshafns kirchis biugning blifver færdig, maa j, kirchen til gafn oc beste, der j selge begrafvelse steder oc lade biugge pulpiturer til dennem, som sligt kunde begiere oc meest derfor gifve ville. Dereffter j eder allerunderdanigst hafver at rette. Befalendis etc. Rendsborg d. 5 septembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 233—34.

72. 5 Sept. 1683.

Privilegium paa at brygge Bryhan.

Maren Henrich Jensens udj Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle witterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Maren afgangne Henrick Jensens, jndvaanersche j voris kongl. etc., maa fremdeelis nyde dend samme frihed med bryhan j hendis huus at brygge, som bemelte hendis afgangne mand af os allernaadigst hafver været forundt, oc hand indtil des nydt hafver. Forbydendis etc. Rensborg d. 5 septembris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 307—08.

73. 25 Sept. 1683.

Pas for en Jøde.

Isach Polach, jøde.

C. 5. giore alle witterligt, at effttersom Isach Polach jøde saavelsom hans søn Elias Polach for os allerunderdanigst hafver ladet

andrage, hvorledis de schal være foraarsaget, udj deris ærender j vort riige Danmarck at rejse, da byde vj hermed oc befale alle voris høye oc nedrige civil oc militair officianter oc betiente, som de hændis for at komme, at de lader dennem med hvis ioueler oc andet, de kand med sig hafve, sicher oc u-behindret passere oc repassere. Gifvet etc. Rensborg d. 25 septembris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 314—15.

74. **6 Okt. 1683.**

Privilegium paa et Tobakspinderi.

Mejer Goldtsmidt.

C. 5. giøre alle witterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Mejer Goldtsmidt maa her j voris etc. it tobachspinderj indrette oc til des fortsettelse tobachsblade self lade indføre, naar hand voris told rettighed deraf paa behørige steder betaler oc ellers u-straffelig god tobach lader spinde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 6 octobris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII 320.

75. **20 Okt. 1683.**

Bestalling for 36 Ligbærere.

C. 5. Kgl. confirmation paa effterschrefne etc. bestalling:

Præsident, borgemestere oc raadmænd vdj dend kongl. residentz oc frj rigs stad Kiøbenhafn giøre hermed alle vitterligt, at vj hafver antaget oc tilordnet, saasom vj oc hermed antager oc tilforordner disse effterschrefne schichelige mænd oc borgere udj dend ofver classe, alle fornemme liig herudj staden at bære, effter Hans Kongl. Majts. allernaadigste om begrafvelserne udgangne forordnings formelding. Hvoreffter alle oc een hver respective, som slig deris tieniste behøfver eller behøfve kunde (ampterne oc laugene undertagen) hafver at rette. Oc er samme mænd oc borgere effterfølgende:

1. Hans Mandius, boende j Lauridz Biørnsens stræde. 2. Christian Jacobssen procurator, boende j Norgis gade. 3. Henrich Storch j Engelen. 4. Søfren Larsen, boende j Admiralgaden udj de Toe Løwer. 5. Temme Temmesen i dend forkeerte welt paa Westergade. 6. Jens Mørch i Friderichsborggaden. 7. Philip Gardtlin udj Friderichsborggaden. 8. Mathias Hansen guldsmed paa Kiøbmager gade. 9. Peder Jensen paa Møndten. 10. Christen Willadsen i Springgaden. 11. Claus Scheel paa Kiøbmager gade. 12. Johan Jørgen Erboe j Friderichsborgsgade. 13. Niels Nielsen i Wildmanden ved Stranden. 14. Steffen

Andersen j Schibet j ste Nicolaj Kirchestræde. 15. Anders Sørensen j Studjstræde. 16. Johan Casparsen j dend Sorte Adelar j Gotters gade. 17. Christian Andersen j det Forgyldte Ancher j Vognmandgaden. 18. Oluf Mogenssen i Badstuestræde. 19. Jørgen Andersen j Studjstrædet. 20. Niels Thomæssen paa Møndten. 21. Mathias Christenssen paa Møndten. 22. Niels Bendssen udj Peter Hvitfeldstræde. 23. Peder Pedersen j Ulchegaden. 24. Lauridz Pedersen j Fiolstræde. 25. Pofvel Erlandsen j Fiolstræde. 26. Jacob Jørgensen j Fiolstræde. 27. Niels Nielsen i Canichstræde. 28. Anders Jacobsen j Kalleboederne. 29. Jens Christensen Ticho i Fiolstræde. 30. Johan Erichsen j Soelen j Schidenstræde. 31. Pofvel Nielsen Bohrhaart j Fiolstræde. 32. Hans Aagesen j Peder Madsens gang. 33. Søfren Søfrensen i Badstustræde. 34. Rasmus Pedersen bogtrycher j Landemerche. 35. Aage Ingemandsen j St. Peders stræde oc 36. Troels Pedersen j Friderichsborggade.

Hvilche forschrefne antagne oc tilforordnede personer dennem udj deris anbetroede forretninger ædrueligen, schicheligen oc sømmelig hafver at anstille oc forrette oc ellers udj alt at rette oc forholde dennem effter høystbemelte allernaadigst udgangne forordning, under straf som vedbor. Oc naar nogen af ofvenschrefne mænd ved doden eller formedelst anden mærchelig hændelse maatte afgaae, da andre schichelige mænd udj deris sted af magistraten at anordnes, paa det denne ofver classe altjd saaleedis kand perpetuere. Des til vidnisbiurd under voris stadz indseigl oc raadstueschrifverens underteignelse. Actum Kiøbenhafn d. 18 october anno 1683. (L. S.) C. P. Helt, raadstuschrifver.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 20 octobris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 326—28.

76. **27 Okt. 1683.**

En Damaskvæver maa optages i Væverlavet.

Magistraten j Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst erfarer, at denne voris kongl. residentz stad Kiobenhafn ey med fornoden damask wefvere skal være forsiunet oc Envold Hansen bemelte handverch tillige med andet linnen vefverj sammestedz hafver lært oc derpaa tient, da hafver vj allernaadigst bevilget, at hand j wefver langet maa indtagis, naar hand tilforn sit borgerschab hafver vundet. Dog at j det øfrige effter voris dend 4 novembris anno 1682 til forschrefne

laug gifne artichlers vjdere formelding vorder forholdet. Dermed etc. Hafniæ d. 27 octobris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 273.

77. **27 Okt. 1683.**

Om Skriverpenge for Raadstue- og Tingskriveren.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad raadstue- oc tingskrifverne her udj voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshafn for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, anlangende at dennem deris sædvanlige schrifverpenge ved voris udgangne lov skal være forkorted, kand j af hosfølgende copie af deris derom indgifne supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at j effter voris elschelige kiere h. faders sahlig oc høyloflig jhukommelse d. 9 septembris anno 1649 allernaadigst udgifne trøgte forordnings anleding os eders allerunderdanigste betenchende til voris vjdere allernaadigste approbation med forderligste indgifver, hvad j formeener, bemelte supplicanter j forskrefne maade med billighed bør at niude. Dermed etc. Hafniæ d. 27 octobris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 273—74.

78. **30 Okt. 1683.**

Forbud mod Indførelse af fremmed Olie.

Forbud paa trøch.

C. 5 giore alle witterligt, at efftersom vj kommer j erfaring, at dend olie mølle, som oss elschelige Hans Nielssen, assessor j voris commerce collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner herudj voris etc., hafver ladet opbiugge, saaleedis schal være indrettet, at derpaa saa stoer een qvantitet af linolie, ro-olie oc hampe olie schal kunde slaaes, som ey alleene de tvende sæbesyderier her j staden oc Christianshafn, mens end oc dend ganske stad skal kunde forsiune, da hafve vj allernaadigst for got befundet at byde oc befale, saa som vj oc hermed alvorligen etc., at aldeelis ingen lin-olie, ro-olie oc hampeolie maa fra fremmede steder, under varenis confiscation oc 500 rdrs. straf til Qvæsthuuset for hver gang, nogen dermed antreffis, effter dend 1 februarij 1684 her udi staden indføris, mens at een hver, som med bemelte trende slags olie vil handle, schal dend af fornefnte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer kiøbe oc sig tilforhandle. Hvoreffter alle etc. Gifvet etc. Hafniæ d. 30 octobris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 330—31.

79. **10 Nov. 1683.**

Bestalling for en Bedemand.

Oluf Pedersen Faaborg.

C. 5. Kgl. confirmation paa etc. tilladelse at være bedemand.

Effterdj Oluf Pedersen Faaborg hafver soeret sit borgerschab paa at være bedemand her j staden, hand oc derfor af magistraten er antagen, da tilladis hand oc hermed ordineris til at være bedemand udj sancte Anne qvarteer, hvor hand boer, oc det alleene at betiene. Dog ey ingen fornemme folch j samme qvarteer boende at være formeent at tage een anden til hannem, hvem de self finder for god, om dennem siunis, ey at ville lade dennem af forschrefne alleene betiene. Oc dersom Oluf Pedersen kand fornemme eller efftерkomme, at nogen anden, som iche er ordinerit at være bedemand, antages for nogen at bede, da hafver hand sligt at forstendige oc gifve tilkiende, oc schal de vedkommende da derfor blifve anseete som vedbør. Hvortil Hans Hansen, underfoget udj samme qvarteer, hafver at være hannem tilbørlig assisterligen, naar hand derom blifver ansøgt. Hafniæ ut supra. Effter velædle magistratens befalning C. P. Helt raadstueskrifver.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 10 novembris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 335—36.

80. **10 Nov. 1683.**

Bevilling for en Kirurg.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa i, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at Thomas Eton chirurgus maa, effter at hand tilforn sin borgerlig eed tilbørligen aflagt hafver, sig her udj voris etc. nedsette oc bemelte sin kunst oc handverck u-behindret bruge, saa fremt hand effter foregaaende examen dertil døgtig befindis, oc hand i sit embede sig tilbørligen forholder. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 10 novembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 287.

81. **10 Nov. 1683.**

Bevilling til at optages i Snedkerlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa i, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst hafver bevilget, at Gotfried John, som snedicker handverck lært hafver, maa udj snedicker

lauget her j voris etc. indtagis, naar hand sit borgerskab vundet hafver oc giort sit mesterstocke, som skal bestaae udj een afritzning paa it cantor eller stort skab, een windueves karm med rammer j sin rette winchel oc it brætspil med fremmed eller farfved træ indlagt. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 10 novembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 287—88.

82. **20 Nov. 1683.**

Indrettelse af et Hestemarked paa Kongens Nytorv.

Forordning paa trøch.

C. 5. giore alle witterligt, at efftersom vj allernaadigst for nødvendigt oc tienligt eragte baade for fremmede, som her til voris etc. ankommer oc gode heste til deris eqvipage behøfver, saa oc for dem, som boer paa landet oc sig paa stutterj at tillegge ville beflitte, at it hestemarchet her j staden paa visse tjder oc paa it vist sted blifver indrettet oc holdet, da ville vj allernaadigst hafve paabudet oc anordnet, saasom vj oc etc., at paa Kongetorfvet hersammestedz uden omkring det derpaa staaende træverch maa oc schal hereffter hver fiortende dag aaret igiennem, nemlig hver anden onsdag, naar paa dend dag ingen hellig dag indfalder, eller naar sligt hendis, da dagen tilforn oc det fra dend neste onsdag at regne, effter at denne voris allernaadigste forordning herpaa Kiobenhafns raadstue lovligen er blefven læst oc forkyndet, holdis it frj hestemarket, hvor alle oc een hver, være sig inden eller uden provincien, maa fal holde hvis heste oc hopper, de kunde hafve at selge oc afhænde, oc igien kiøbe oc tilforhandle sig, hvis de deraf kunde behøfve. Dog at alting dermed lovligen tilgaar. Hvoreffter alle etc. Oc byde vj hermed oc befale voris stifftbefalingsmænd, amptmænd, præsidenter, borgemestere oc raad sampt byefogder oc alle andre vedkommende betiente, som denne voris forordning under voris cancellie seigl tilschichet vorder, at de dend paa behørige steder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde. Gifvet etc. Hafniæ d. 20 novembris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 340—41.

83. **27 Nov. 1683.**

Om Børnehusets Administration.

Albret Guldensparre, doct. Hans Bagger, borgemester Bartholomeus Jensen oc Abraham Wust.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst hafver for got befundet, nogen forandring med directeurerne ofver Bornehunset j Christianshafn at giøre, da er voris etc., at j indtil paa

vjdere allernaadigste anordning eder samme Bornehuses administration strax antager oc forsvarligen forestaar. Dermed etc. Hafniæ d. 27 novembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 303—04.

84. **1 Dec. 1683.**

Søren Mathisen maa efterfølge sin Fader som Klokker ved Trinitatis Kirke.

Soren Mathiesen.

C. 5. giore alle witterligt, at efftersom os elschelige rector oc professores udj universitetet her j voris etc. hafver effter Mathias Sørensen, klocher til Trefoldigheds kirche her sammestedz, hans anmoding samtygt hans søn Soren Mathiesen paa visse vilchor at maa betiene oc komme fornefnte hans fader til hielp udj samme klocher bestilling, naar hand enten formedelst tiltrædende alderdom oc svaghed eller anden lovlig forfald dend ey self kunde opvarte oc effter hans død hannem j bestillingen fuldkommen at succedere, da hafve vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering bemelte Søren Mathiesen j forschrefne klochers bestilling paa forberørte maade allernaadigst confirmeret oc stadfest, saa oc hermed etc. Saa oc dersom hand fremdeelis udj lif oc lefnet sig tilbørligen schicher oc forholder, oc hand sin fader ofverlefver, eller bestillingen j andre maader lovligen ledig vorder, maa hand dend fuldkommen tiltræde oc betiene oc derfor nyde lige saadan aarlig lon oc anden indkomst, som bemelte hans fader for hannem nydt oc hafft hafver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 1 decembris 1683.

Sæl. Reg. XXXIII. 352—53.

85. **29 Dec. 1683.**

Om Begravelse paa de Fattiges Kirkegaard.

Peder Willumsen byefoget.

C. 5. Woris etc. er, at du den anordning giører, at de trej liig, som udi afgangne Jesper Dunckels huus skal findis staaendis, strax vorder j de fattigis jord begrafne. Dermed etc. Hafniæ d. 29 decembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 341.

86. **29 Dec. 1683.**

Om Politimesterens Tilsyn med Løgterne, Vægterne, Kanalerne og Bolværkerne.

Claus Rask.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj kommer udj erfaring, at voris om løgterne, vegterne, canalernis oc bolverckernis vedligeholdelse her udj voris etc. allernaadigst udgangne forordninger ey saa

fuldkommeligen skal holdis oc efterkommis, som skee burde, er voris etc., at du dermed herefter god indseende hafver. Oc hvis du skulle formercke noget der imod at handlis oc alting efter forordningernis indhold ej tilbørligen j agt tagis, hafver du magistraten her j staden saadant strax at tilkiende gifve oc vjdere med dennem confferere, hvorledis saadant best kand remederis oc alting dermed j god schich oc orden bringis. Dermed etc. Hafniæ d. 29 decembris 1683.

Sæl. Tegn. XLIV. 343.

87. **8 Jan. 1684.**

Om Direktionen over Børnehuset.

Borgmester Christen Andersen oc Bendix Mese.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj d. 27 novembris sidst forleeden allernaadigst haver anbefalet oss elskelige Albert Guldensparre etc., doct. Hans Bagger etc., Bartholomæus Jensen etc. oc Abraham Wust etc. sig directionen over Børnehuuset i Christianshafn indtil paa vjdere allernaadigste anordning at antage, oc vj os elskelige Bartholomæus Jensen efter allerunderdanigste ansøgning derfra igien allernaadigst forløvet haver, da er voris etc., at j directionen over bemelte Børnehuus tillige med dennem strax antager oc forsvarligen forestaar. Dermed etc. Hafniæ d. 8 ianuarij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 348.

88. **18 Jan. 1684.**

Privilegium for Henrik Ehm.

Assessor Hendrich Ehm.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom os elskelige Hendrich Ehm etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage, hvorledis hand udj hvis kaaber-arbeid, hand til voris tieniste oc fornødenhed lader forfærdige, stoer ophold oc hindring skal tilføyes formedelst de svenne, hand dertil skal bruge, offte ved dend omgiengelse, de med kobbersmedenes svenne her udj staden have, til svermerj oc anden usømmelighed forlockis oc forføris, da ville vj derom have anordnet oc befalet, saa som vj oc hermed strengeligen etc., at ingen enten kaabersmede eller andre her udj staden sig maa understaa, fornefnte Hendrich Ehm sine svenne oc betiente ved nogen list eller underfundighed at fravende eller afspendig giore, saa fremt, hvo her udj antreffis, iche vil stande til rette effter voris d. 6 may 1682 udgangne forordnings indhold oc ellers derforuden straffis som vedbør. J særdeelished dersom nogen hans svenne sig imod hannem self eller dend mester, som hand arbejdet fortroer, u-tilbørlig eller trotzig anstiller eller af hans tieniste

uden retmessig forlof, naar hand hannem til voris arbejde helst behover, sig begiver, maa ingen mester saadan een person til noget arbeide antage, forend hand sig for sin forseelse tilbørlig haver befriet eller med bemelte Hendrich Ehm foreenet, under straf som vedbør. Oc haver vj derhos allernaadigst bevilget oc anordnet, at alle kaabersmede-svenne, hvad heller de have lært udj søestæderne eller icke, oc af hvad nation de være maa, som her til staden ankommer oc hos forbemelte Hendrich Ehm til at arbeide bliver antagen, skal agtes oc holdis dend eene lige saa god som dend anden, naar de deris lærebref oc afskeed fremvjser. Desligeste skal oc hvis svenne oc læredrenge, som hand enten allereede haver antagen eller hereffter antagendis vorder, niude oc have samme privilegier oc friheder, som andre mesters svenne oc drenge, der allereede udj noget laug er eller kommendis vorder, niuder oc haver effter voris elskelig kiere h. faders salig oc høyloflig jhukommelse dend 23 novembris 1661 til kongel. betienter af handvercher gifne privilegiers oc voris egne udgangne laugs artichlers indhold. Forbydendis etc. Hafniæ d. 18 ianuarii 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 400—02.

89. **19 Jan. 1684.**

Privilegium for en Bartskærenke.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at Margrethe Vejbergs, voris forige barberers afgangne Johan Gunthers efterladte enche, maa indtil førstkommende st. Michelsdag ved de af fornefnte hendis mand antagne svenne bardsker kunsten bruge oc fortsette. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette oc herom fornøden anordning at giore. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 ianuarij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 358.

90. **19 Jan. 1684.**

Om Anlæggelse af Nybrogade.

Albret Guldensparre med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilschiche eder herhos een afritzning, hvorefter vj allernaadigst ville, at gaden ved haufnen bag Magstrædet her j staden med forderligste skal anleggis oc indrettis. Thj er voris etc., at j strax lader advare dennem, hvis huuse oc pladtzer derpaa grentzer, at de deris planckevercher oc biugninger, som de ud til de sorte pricher j samme afritzning kand have sat, det

snareste mueligt er, til dend der inden for tegnede sorte linie indtager, saa at sligt eder ej nu paa foraaret skal hindre, naar j med eders commission skal fortfare. Dermed etc. Hafniæ d 19 ianuarij 1684.

Fortegnelse paa dennem, som fornefnte bref udgick til, nemlig Albret Guldensparre, Peder Reesen, Titus Bulche, Erasmus Bartholin, Claus Rask, Oluf Rømer, Hans Jensen Stampe.

Sæl. Tegn. XLIV. 359.

91. **26 Jan. 1684.**

Om Indretningen af ny Maal og Vægt.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj udj voris sidst udgangne forordning om vegt oc maal, af dato Kiøbenhafn d. 1 may anno 1683 allernaadigst haver befalet, at ald vegt oc maal, som udj begge vore riiger oc lande skal brugis, ved visse af os dertil allernaadigst forordnede skulle indrettis oc lignis, paa det samme maal oc vegt dis bedre over alt med hin anden kunde over eens komme, oc til dend ende allernaadigst beordret os elskelig h. Jens Juel etc., Michael Wibe etc., Peter Brandt etc., oc Jorgen Elers etc., directionen derover at have, saa oc lade forfærdige originalerne, som paa voris commerce collegio j forvaring skal forblive, oc derefter saa meget af alle slags adjustere oc stemple, som de eragter deraf j vore riiger oc lande at kunde behøvis, at een hver for billig betaling deraf kunde bekomme, hvis hand deraf begierer, vj oc derforuden allernaadigst haver anbefalet os elskelige Oluf Rømer etc., ald slig vegt oc maal at vidimere oc probere, førend de af bemelte voris deputerede stemplis oc brendis, for dis storre uniformitet derudj at treffe, da som vj denne voris kongel. etc. derfra allernaadigst ville have eximeret, oc at directionen derover hos magistraten for hvis, som her j staden af dends jndbyggere oc handelsmænd kand forbrugis oc trafiqven oc negotien kand vedkomme, herefter som af alders tid skal forblive, er voris etc., at j os visse originaler lader forfærdige, som paa raadstuen j forvaring skal være oc j alle maader med dennem, som paa commerce collegio findis, over eens komme, saa at ald tid her udj staden tvende originaler af alle slags forbliver, hvorefter ald anden maal og vegt skal indrettis. Oc ville vj, at bemelte voris mathematicus skal iligemaade probere oc med it sært merke vidimere alt hvis, som j lader forfærdige, førend det af eder vorder brendt eller stemplet. Oc haver j ellers derhos j agt at tage, at j iche giver nogen vegt oc maal anden form oc facon end dend, som af de andre voris deputerede allereede er foreslagen

oc af os allernaadigst for god befunden. Til hvilcken ende vj oc allernaadigst haver anbefalet dennem, alt hvis, som til des indrettelse kunde fornøden giøris, eder at communicere, naar j det af dennem begierendis vorder, oc ellers, naar noget fremdeelis kunde forefalde ved samme vegt oc maal at beskicke oc til virkelighed at befordre, med een eller flere af eders middel, som j dertil ordinerer, flittig at conferere. Dermed etc. Hafniæ d. 26 ianuarij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 367—68.

92. **5 Feb. 1684.**

Kongen giver Penge til Christianshavns Kirke.

Rentemester Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver udlovet til Christianshafns nye kirckis bygning 2000 rdl., da er voris allernaadigste villie oc befaling, at du strax dend anordning giør, at samme penge dertil med forderligste kand blive betalt. Dermed etc. Hafniæ d. 5 februarij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 376—77.

93. **26 Feb. 1684.**

Om Tiltale til Sæbesyderen paa Christianshavn.

Jens Clausen, gen. fiscal.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad os elschelige Claus Rasch etc. for os allerunderdanigst hafver ladet andrage imod Peder Hansen, som allernaadigst er priviligeret, sæbe j Christianshafn at lade koge, at hand sig iche saa lovligen dermed skal forholde, som voris om sæbesyderier seenist allernaadigst udgangne forordning tilholder, kand du af hosfølgende copier af hans derom til os allerunderdanigste indgifne memorial oc derom giorte inqvisition vjdere see oc erfare. Thj er voris allernaadigste villie oc befaling, at du fornefnte Peder Hansen derfor ved retten tiltaler oc efter landzloven dom over hannem lader hænde. Dermed etc. Hafniæ d. 26 februarij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 392—93.

94. **1 Marts 1684.**

Privilegium for en Jøde.

Ruben Først, jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Ruben Først maa sig herudj voris etc. Kiøbenhafn nedsette, bygge oc boe. Oc skal hand være tilforpligt at svare til ald borgerlig oc byes tynge oc paaleg, saa oc paa behørige steder

rigtigen erlegge voris told, consumption oc anden rettighed af hvis, hand handler med. Forbydendis etc. Hafniæ d. 1 martij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 452.

95. **15 Marts 1684.**

Om Frederik Thuresens Testamente.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj af eders allerunderdanigste indgifne supplication allernaadigst erfarer, at j efter voris d. 9 februarij 1680 til eder allernaadigste udgangne befaling skal have confererit med afgangne Friderich Turesens arvinger anlangende nogen vanskelighed, som skal forefalde med det, hand til st. Nicolaj kircke skal have testamenteret, oc bemelte arvinger (Dirich Felthuusen alleene undtagen), som sig ey til noget derudj skal have villet resolvere, deris skriftlig forslag derom til eder skal have udgivet, hvorefter j allerunderdanigst formeene, testamentet paa det nermeste at skulle kunde efterkommis oc vjdere fundatz oprettis, da er vj allernaadigst tilfredz, at j efter forskrefne af dennem giorde forslag een fundatz paa vjdere voris allernaadigste ratification med forderligste forfærdiger. Dermed etc. Hafniæ d. 15 martj 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 412.

96. **15 Marts 1684.**

Privilegium for 2 Kommissionærer.

Sivert Floer oc Peder Nielsen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Sivert Floer oc Peder Nielsen, jndvaanere her udj voris etc. Kiøbenhafn, maa imod billig betaling betiene alle oc een hver, som her sammestedz deris tieniste begierer til jndmaningers forkyndelse samt paa rente udstaaende penge oc bortleyede huuse at opsige, eller dennem, som enten penge paa rente eller huuse til kiøbs eller leye behøver, derom at forstendige. Dog ey nogen hermed formeent, deris egne folck eller andre, som de til forskrefne forretning kand bekomme, hertil at bruge. Ellers skal fornefnte Sivert Floer oc Peder Nielsen sig herudjnden j alle maader tilbørligen oc forsvarligen efter loven rette oc forholde oc derhos tiltengt være, alle oc een hver uden forskiel for billig betaling at betiene, som sligt af dennem kunde begiere, oc det ey nogen at veigre, saa fremt de ey denne benaading vil have forbrudt. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 martij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 468—69.

97. **15 Marts 1684.**

Privilegium paa Valby Kro.

Hans Levesen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc., at Hans Levesen, jndvaaner oc stads kiemner her j voris etc. Kiøbenhafn, maa niude oc beholde det kroehuus oc vaaning udj Valdbye, som hand sig af afgangne Christopher Hering, effter det hannem derpaa gifne skiødes indhold, haver tilforhandlet. Desligeste maa oc der sammestedz, indtil vj anderleedis tilsigendis vorder, kroe holdes. Dog med saadan vilkor, at med samme kroehold tilbørlig oc uden billig klage omgaaes oc ellers effter recessen, oc hvis forordninger anlangende accise, consumption oc andet der vedkommende enten allereede udgangen er eller hereffter udgaae kunde, forholdet vorder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 martij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 473—74.

98. **8 April 1684.**

Om Holmens Skoles Indtægt af Brudevielser og Ligbegængelser.

Obet bref.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom for os allerunderdanigst andrages oc berettis, at rector ved Vor Frue skole her j voris etc. Kiøbenhafn skal ville hentyde oc forstaa voris allernaadigste af dato d. 15 septembris nest forleeden aar 1683 om taxten af brudevjelser oc liigsbegrafvelserne udgifne bref, at alle de saavel ved Holmens kircke oc j dentz sogn som ved de andre kircker her udj staden faldende accidentier skulle samme Vor Frue skole alleene tilkomme, da haver vj effter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering oc j allernaadigste henseende til bemelte Holmens kirckis oc skolis slette vilkor oc ringe indkomst allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at samme Holmens kircke oc meenighed ey ved det, som j bemelte voris allernaadigste bref, Vor Frue skole angaaende, ommelt er, skal være forstanden, mens dend af sin egen skole baade ved brudevjelser, liigsbegravelser oc j andre accasioner u-behindret at maa lade sig betiene. Oc samme Holmens skolis betienter til deris underholding derfor alleene niude oc oppeberge, hvis rettighed oc accidentier derved effter bemelte voris allernaadigste giorde taxt oc j andre maader udj bemelte Holmens sogn kunde falde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 8 aprilis 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 491—92.

99. **8 April 1684.**

Bestalling for en Skolemester ved Holmens Skole og Kantor ved dens Kirke.

Christen Smertz.

C. 5. Kgl. confirmation paa bestalling.

Hans Kongl. Majts. til Danmarck oc Norge etc. gehejme raad, general admiral lieutenant, præsident j admiralitetz collegio samt assessor j collegio status oc høyeste ret, Niels Juel til Taasinge oc Erichsholm, ridder, giøre alle vitterligt, at saasom det haver behaget dend almegtige Gud ved døden heden at kalde dend hæderlig oc vellærde nu salige mand Jens Pedersen, forige skolemester ved Holmens skole oc cantor til Holmens kircke, da af dend magt oc myndighed, som mig saasom patron til forbemelte Holmens kircke allernaadigst er given, haver ieg udj bemelte afgangne Jens Pedersens sted paa Hans Kongel. Majts. min allernaadigste konges oc herris behag oc vjdere allernaadigste confirmation antagen oc bestilt, saasom ieg hermed etc. hæderlig oc vellærde Christen Smertz, s. s. theologiæ studiosum, til at være skolemester ved Holmens skole oc cantor til Holmens kircke. Oc skal hand udj samme sin bestilling sig troligen oc vel skicke, skolebørnene, som nu udj skolen er eller hereffter indsat vorder, flittig informerer udj læsen, skriven oc reignen, holde dem til guds frygt oc under god disciplin inden oc uden kircken oc skolen, sangen udj kircken sømmelig forestaa samt udj ald anden hans bestilling vedkommende forretning sig saaledis forholde, som hand agter at forsvare oc bekiendt vil være. For saadan hans flittig oc tro tieniste bevilgis ham at niude oc opberge til løn ald dend tilleg, som hidindtil haver været ved bestillingen eller hereffter dertil tillagt vorder, være sig visse eller u-visse, hvad nafn det oc have kand, saasom hans formand udj bestillingen hafft haver, oc det saa lenge hand udj bestillingen forbliver oc dend forsvarlig forestaar. Til bekrefftelse under min egen haand oc sædvanlig zignet. Kiøbenhafn dend 8 aprilis aar 1684. (L. S.). Niels Juel.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 8 aprilis 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 492—93.

100. **19 April 1684.**

Om St. Nikolaj Kirkes Regnskab.

Peter Motzfeld.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn tilligemed sognepræsten til st. Nicolaj kircke oc eendeel de fornemste sognemænd

sammestedz paa voris allernaadigste behag for billigt haver eragtet oc befunden, at forige kircke-værge til bemelte kircke os elskelig Peter Motzfeld (formedelst hans kircken til merckelig gafn oc beste oc sin egen nærings forsømmelse oc afbrech paa 13 aars tid vel forestandene kircke-verges embede oc forretning) maatte udj hans giorte kircke-regnskaber eet tusinde oc een slettedlr. oc halffierde march gotgiøris oc afkortes, da haver vj, effter saadan beskaffenhed oc herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, bemelte Peter Motzfeld forskrefne 1001 sldlr. oc $3\frac{1}{2}$ ℔'s gotgiørelse oc afkortning j sine indgifne kircke regnskaber (dog uden videre conseqventz j fremtjden) denne gang allernaadigst samtygt oc confirmeret, saa oc hermed samtycker oc confirmerer. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 aprilis 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 507—08.

101. **19 April 1684.**

Om en Søtønde, der er opfisket i Øresund.

Borgemestere oc raad j Helsingøer.

C. 5. Wiide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at os elschelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. maa være følgagtig dend jernbundene søetønde med hosføyede jernlencke, som skipper Cornelius Adriansen fra Holland d. 6 aprilis nest forleeden udj søen paa hidrejsen skal have bierget oc der paa Helsingøers skibbroe oplagt. Hvorimod de allerunderdanigst erbyder sig, skipperen sin billig bergelon at betale oc fornefnte søe-tønde j forvaring holde, om nogen ankommer, som sig dend kunde vedkiende eller med rette tilhøre. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette, saa oc dend anordning giøre, at samme søe-tønde paa deris omkostning med forderligste her opskicket vorder. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 aprilis 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 430—31.

102. **19 April 1684.**

Om Trinitatis Sogns Udstrækning.

Titus Bülche, Oluf Rømer oc Hans Stampe.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst fornemmer, hvorledis adskillige jrringer sig j begyndelsen ved Trinitatis sogns indrettelse efter voris allernaadigste derom udgifne bref af dato d. 1 septembris 1683 iblant præsterne her j voris kongl. residentz stad Kiøbenhafn skal rejse, formedelst at ey endnu noget vist sogneskiel skal være determineret, da er voris etc., at j voris bygmester Christopher Groth til eder tager oc eder tillige med hannem paa pladserne, som effter voris allernaadigste brefs lydelse til Trinitatis

kirchis sogn egentlig skulle henhøre, begiver oc eder om alle de irringer oc tvistigheder, som om bemelte sogneskiel oc pladzer iblant præsterne forefalde, fuldkommeligen informerer oc os siden derom eders allerunderdanigste relation oc betenckende til voris vjdere allernaadigste resolution med forderligste skriftligen tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 19 aprilis 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 431.

103. **26 April 1684.**

Om Staldmester Merles Begravelse.

H. Niels Juel.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Wiide maa du, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering af kongl. naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at afg. Nicolaj Merlow, voris forige staldmesters, liig, som udj it begravelse sted j Holmens kircke her j staden skal være nedsat, maa der sammestedz, uden nogen prætentions betaling derfore til kircken at give, fremdeelis blive bestaaendis. Dog at hans forige afgangne hustrues oc daatters lig, som iligemaade j samme begravelse forhen nedsatte ere, deraf optagis oc paa it andet sted der j kircken iligemaade uden betaling begravis. Derefter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 26 aprilis 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 442—43.

104. **29 April 1684.**

Om Tilsyn med tjenesteløse Folk.

Forordning paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj komme udj erfaring, hvorledis sig her j voris etc. Kiøbenhafn skal opholde mange løse oc leddige folck (hvor iblant skal findis adskillige saavel qvindis som mands personer, som deris tieniste hos got folck førend rette fardag motvilligen skal have forladt oc undviget), hvilcke meere skal hengive sig til dend skadelige ørkesløshed oc leddighed, som er een roed til alt ont, end til nogen erlig handtering, hvorved de sig redeligen kunde ernære, da ville vj hermed alle saadanne løse oc leddige folck alvorligen have advaret, at de sig fra ald ørckesløshed oc leddig gang gandske entholder. Er det mands personer, oc de iche inden førstkommendis st. Hans dag indstiller sig for magistraten herpaa raadstuen for at vinde deris borgerskab oc derhos at forklare, hvad hand-verck, handel eller brug de ville nære sig af, skal voris politimester (om de siden befindis j løs oc leddig gang oc ey tilbørligen kand bevjse sig enten at være j virckelig tieniste hos nogen eller at

have skiellig aarsag til lovlig undskylding oc befrielse) have magt til, saadanne personer strax at lade paagribe oc til officererne under voris militie at levere, som dennem enten til soldater eller hvad andet, som de kand eragtes dogtige at tiene for, skal antage oc bruge. Mens er det ledige qvindis personer, som sidder hen paa deris egen haand oc icke vil tiene ærligen hos got folck, naar de ere stercke oc beqvemme til at arbeide, eller ved anden lovlig middel deris brød forhverve, da dennem med arbeide j Bornehuuset at lade straffe. Hvorefter alle etc. Thj byde vj hermed oc befale os elskel. præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn, som denne voris forordning under voris cancellie-seigl tilskicket vorder, at de dend paa behørige stæder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ d. 29 aprilis 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 521—22.

105. **3 Maj 1684.**

Om Bolværkerne ved Børsen.

Albret Guldensparre oc de andre commissarier over Kiobenhafns gaders indrettelse.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad os elschelig Niels Juel etc. oc Hendrich Span etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, angaaende hvorledis haufnen her j voris etc. fra Holmens broe forbj Børsen tvert over for Holmen skal formedelst bolverckernis brystfældighed af u-reenlighed, som ved regnveyr udj canalen nedflyder, saaledis aar for aar tilstoppis oc forverris, at det er at befrygte, at [icke] noget skib skulle med tiden kunde afløbe fra Banckstocken eller anlegge ved Holmen oc Brabencken, kand j af hosfolgende copie af deris derom allerunderdanigste indgifne memorial vjdere see oc erfare. Thj er til eder voris allernaadigste etc., at j de vedkommende, saavel de, som boe paa Christianshafn oc sig der fortogter tileigne, som de, der boe paa begge sider af broen oc langs Børsen, alvorligen tilholder, at de bolverckerne udj forskrefne haufn under tilbørlig straf uden lengere ophold strax lader forfærdige oc siden forsvarligen vedligeholder. Dermed etc. Hafniæ d. 3 maij 1684.

De, som fich forskrefne bref, vare efterskrefne, nemlig: Præsident Peder Reesen, Titus Bulche, Erasmus Bartholin, Claus Rask, Oluf Romer os Hans Jenssen Stampe.

Sæl. Tegn. XLIV. 447—48.

106. **7 Maj 1684.**

Bevilling til at indtræde i Skomagerlavet.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Johan Reynols, som skoemager handverck schal have lært, maa udj skomager lauget her j voris etc. indtagis, naar hand sit borgerskab vundet haver oc sit mesterstøche efter laugs artichlerne giort. Dermed etc. Hafniæ d. 7 maij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 458.

107. **21 Maj 1684.**

Om Knippelsbros Reparation.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj med dit allerunderdanigste giorde forslag anlangende dend Lange broes reparation imellem Kiøbenhafn oc Christianshafn allernaadigst tilfredz er. Thj er voris etc., at du dig samme broes reparation med største fliid antager oc lader være angelegen oc efter bøgmesterens godbefindende oc anordning lader antegne tømmermesterens oc svennenis dags arbeide oc med dennem derom paa det noyeste accorderer, desligste handler om, hvis af deris arbeid til dette verck kand behøves, saavelsom oc anordner oc dertil antager pligtsfolch efter fornødenhed oc dennem efter leyligheden igien afskaffer. Til hvilchen ende vj allernaadigst haver anbefalet voris ober rentemester oc camer raad os elschelige Peter Brandt at lade betale til dig strax 2180 rdlr. 3 ℔ 12 ß til materialiernis indkiøb efter dit allerunderdanigste forslag, samt efter haanden hvis penge, som handvercksfolchene for deris arbeide tid efter anden kand fortiene, saa oc ellers beordret os elskel. voris tilforordnede udj admiralitetz collegio at lade dig paa ansøgning fra Holmen være følgagtig hvis pramme, floder, rambocke oc andet deslige, som du til samme vercks befordring kand behøve. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette oc dette uden nogen ophold eller forsømmelse j verch at stille. Befalendis etc. Rensborg d. 21 maij 1684.

Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom de materialier, som til Lange broes reparation imellem Kiøbenhafn oc Christianshafn giøris fornoden, efter voris politimesters os elskelig Claus Raschis allerunderdanigste giorde forslag vil komme til at staa 2180 rdlr. 3 ℔ 12 ß,

som du af hosføyede specification udførligen kand see oc fornemme, da er voris etc., at du dend anordning gior, at til bemelte voris politimester, som vj allernaadigst haver anbefalet, sig samme broes reparation at antage, vorder strax betalt forskrefne 2180 rdlr. 3 ℔ 12 ß, saa oc efter haanden hvis penge, som handverchsfolchene for deris arbeide efter haanden kand fortiene. Dermed etc. Rensborg d. 21 may 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 465—67.

108. **21 Maj 1684.**

Benaadning for en Tyv.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom Herman Ernst styrmandz hustrue for een forseelse med tyfnet skal være dømt efter loven at ljde, da haver vj nu efter bemelte hendis hosbondes tillige med Søren Andersen self, som kosterne skal være fratagen, begges deris herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering af kongelig naade oc mildhed, saa oc j henseende til bemelte Hermand Ernstes oc samme hans hustrues til sammen havende u-myndige børn, allernaadigst bevilget oc tilladt, at hun for dend hende paa kroppen tildømte straf at udstaa denne gang maa være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Rensborg d. 21 may 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 467.

109. **28 Maj 1684.**

Benaadning for en, der har begaaet Drab.

Johan Hollænder.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Johan Hollender, jndvaaner udj voris etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage oc nochsom klarligen beviist, hvorledis hand d. 5 iulij udj nest forleeden aar 1683 saavel inde udj hans huus som uden for hans dør paa gaden meget skammeligen skal være bleven overfalden af een skipper ved nafn Rasmus Dolmer først med truseler oc skields ord oc siden med hug oc haardret, hvorover fornefnte Johan Hollænder til sin værn oc forsvar skal have draget een ljden kaarde, som hand hafde ved siden, oc dermed slaget fornefnte Rasmus Dolmer over hans venstre skulder, udj hvilcket slag hand u-formodentlig skal have løbet ind paa kaarden oc self beskadiget sig ved dend venstre side af hans hovet, saa at hand af samme skade, som dog ickun var ljden til anseende, endelig skal være død bleven, da efterdj dend afdødis hustrue saavelsom tvende hans brødre oc andre paarørende

venner self skriftligen tilstaar, at fornefnte Rasmus Dolmer udj hastighed oc misforstand haver søgt benefnte Johan Hollænder, saa oc at hand ey med frj villie skal have tilføyet dend afdøde skaden, men at dend skal være skeedt af vaade oc u-lychelig hændelse, allerunderdanigst derhos begierendis, at saasom de derfor ingen tiltale til hannem ville have eller hannem paa livet efterstræbe, vj hannem allernaadigst pardonere ville, have vj efter slig beskaffenhed af sær kongel. naade samt voris souverain kongel. magt oc myndighed allernaadigst forundt oc givet, saa oc hermed etc. forbemelte Johan Hollænder frj oc sicher leyde oc fred, saa at hand udj vore riiger oc lande maa være, bygge oc boe, hvor det hannem lyster, saa oc for forschrefne sag frj oc u-tiltalt være oc forblive. Forbydendis etc. Rensborg d. 28 maij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 619—20.

110. **28 Maj 1684.**

Om Prioriteten i en Gaard.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Giese Buhrmester paa egne oc med-interesseredis vegne for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc berette angaaende prioriteten udj Rasmus Corneljsens, jndvaaner udj voris kongel. etc., hans gaard for een summa penge af 1030 rdlr. Hvilchen gaard bemelte Rasmus Corneljsen ej alleene self j boer, mens end oc dend til andre efter egen tyche skal bortleye oc leyen deraf oppeberge uden nogen rente til de prioriterede creditorer at aflegge, hvorudover de yngre creditorers fordringer, formedelst at de ældre deris capitaler j saa maader jdelig voxer oc tiltager, med tjden snart kunde forgaa oc blive til intet, med vjdere etc., haver j af medfolgende copie af hans allerunderdanigste supplication at see oc erfare. Thj er voris etc., at j strax dend anordning giører, at fornefnte Rasmus Corneljsens j boende gaard bliver med forderligste, samtlige hans creditorer oc interesserede til gode, ved offentlig auction solt oc udj penge giort. Dog have j dette tilforn til allis oc een hvers efterretning ved it offentlig placat paa behørige steder betjmeligen at tilkiendegive. Dermed etc. Rensborg d. 28 maij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 469—70.

111. **10 Juni 1684.**

Stadfæstelse for en Kørmester ved Sæbesyderierne.

Strange Helmer confirmation at være kørmester ved sæbesyderjerne j Kiøbenhafn. Jtzehoe d. 10 iunij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 624—28.

112. **10 Juni 1684.**

Om Materialerne til Christianshavns Kirke.

Ober rentemester Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget, at hvis materialier, som til Christianshafns nye kirckis opbyggelse giøris fornøden oc fra andre steder skal forskrives oc hentis, maa, foruden nogen told deraf at betale, frj indpassere. Thj er voris etc., at du strax derom paa behørige steder ald fornøden anordning giør. Dermed etc. Jtzehoe d. 10 junij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 477—78.

113. **11 Juni 1684.**

Beskikkelse af en Klokker ved Holmens Kirke.

Oluf Pedersen.

C. 5. kgl. confirmation paa bestallings bref.

Hans Kongel. Majt. til Danmarck oc Norge etc. gehejme raad, general admiral lieutenant, præsident j admiralitetz collegio samt assessor j collegio status oc høyeste ret, Niels Juel til Taasing oc Ericksholm, ridder, gior vitterligt, at saasom dend nu værende klocker ved Holmens kircke Rasmus Pedersen med siugdom oc svaghed er angreben, at hand sin bestilling ey selver kand forrestaa, oc derforuden hans høye alder ey synis at vil tillade ham langt lif, da at intet imidlertid, kirckens tieniste angaaende, skal vorde forsømmet, oc af dend magt oc myndighed, som mig saasom patron til fornefnte Holmens kircke allernaadigst er anbetroed, haver ieg antaget oc bestilt, saasom ieg hermed etc. dend hæderlig oc vellærde Oluf Pedersen, s. s. theologiæ studiosum, til at være vice klocker ved bemelte Holmens kircke oc udj foromrorte Rasmus Pedersens svaghed bestillingen forestaa, indtil samme Rasmus Pedersen enten ved doden afgaar, eller bestillingen udj andre maader ledig vorder, da hand klocher embedet virchelig schal tiltræde oc derfor nyde hvis rettighed oc tilleg, samme hans formand med rette nydt haver eller hereffter til bestillingen lagt vorder, som hand oc schal nyde oc beholde, saa lenge hand udj bestillingen forbliver, oc dend samme med lif oc lefnetz skichelighed ædruelig oc foruden klager forestaa. Til bekrefftelse under min egen haand oc zignete. Kiøbenhafn d. 2 iunij anno 1684. (L. S.) Niels Juel.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Itzehoe d. 11 junij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 629—30.

114. **17 Juni 1684.**

Skattefrihed for nogle nybyggede Huse i Gotersgade og Regnegade.

Præsident, borgmestere oc raad i Kiøbenhafn.

C, 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansogning oc begiering af sær kongel. naade allernaadigst haver bevilget, at Nicolaj Bøye, bartsker oc jndvaaner j voris kongel. etc., maa paa een deel nye huuse, som hand af bindverck j Gothers- oc Rejnegaden skal have ladet opsette, nyde 6 aars frihed for grundskat oc jndqvartering, at regne fra dend tid, hand pladzen at bebygge antog, helst efterdj hand allerunderdanigst erbyder sig endnu meere at bygge. Derefter j eder etc. Dermed etc. Itzehoe d. 17 junij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 481.

115. **17 Juni 1684.**

Skattefrihed for ny Huse.

Kongel. Majts. bref paa trøck.

C. 5 giøre alle vitterligt, at eftersom vj allernaadigst haver tilladt, at huuse af bindings verck j eendeel gader j voris etc. Kiøbenhafn maa opsettis, da paa det jndbyggerne oc derved nogen sær nytte oc fordeel have kunde, have vj allernaadigst for got befundet at bevilge oc forunde, saa oc hermed etc. alle oc een hver, som huuse af bindings verck lader bygge j de gader j bemelte voris etc. Kiøbenhafn, hvor saadanne huuse ere tilladte at maa opsettis, oc hvor ellers ingen bygning tilforn haver været, at maa effter proportion af saadan deris bygning nyde efterskrefne aars frihed for grundskat oc jndqvartering, nemlig paa it huus af 24 allen oc derover 6 aars, fra 24 til 12 allen exclusive 4 aars, oc fra 12 allen oc derunder 3 aars frihed. Dog med dend vilkor, at de sig tilforn hos stads-bygmesteren skal angive, paa det hand kand antegne tjden, naar de begynder at bygge, oc eftersee, om der paa stedet icke tilforn haver været bygget, saavelsom oc at de bygger samme huuse 2 lofft høye af got, fast tømmer, kielderen u-beregnet. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Oc byde vj hermed oc befale os elschelige præsident, borgemestere oc raad j fornefnte voris etc. Kiøbenhafn, som dette voris aabet bref under voris cancellie-seigl tilschichet vorder, at de det paa behørige steder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Jtzehoe d. 17 iunij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 634—35.

116. **20 Juni 1684.**

Bevilling paa Optagelse i Malerlavet.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at naar Elias Hansen, som maler handverck lært haver, sit borgerskab haver vundet oc efter de malerne allernaadigste gifne artichler sit mesterstøcke giort, maa hand udi maler lauget j voris kongel. etc. indtagis. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc derom strax fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Jtzehoe d. 20 junij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 483.

117. **1 Juli 1684.**

Nedsættelse af Tolden paa Rug.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj af sær kongel. naade oc omsorg for vore kiere oc tro undersaatters velstand oc for at forekomme dend j dette aar befrygtende mangel paa rug udj vore riiger Danmarck oc Norge allernaadigst haver modereret tolden paa dend fremmede rugs indførsel, saa at herefter, oc indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder, skal af een tønde fremmed rug, som udj vort riige Danmarck indføris, ichun givis 2 ℔ danske af een tønde, som udj Norge indskibis, ichun betalis 1 ℔ danske, oc vj allernaadigst fornemmer, at kiøbmændene j voris kongel. etc. iche skal kunde giøre sig nogen viss facit paa deris kornvaris aftreck, saa lenge bagerne self af skiberommene ved stranden maa kiøbe, da efterdj samme handel oc kiøb skal alleene komme de bagere, som midler haver, til gode oc snart meere tryche de fattige bagere end hielpe dem fort, er voris etc., at j strax tilholder bagerne der j staden, at de under tilbørlig straf kiøber af kiøbmændene sammestedz hvis rug oc hvede, som de til deris handverchs fortsettelse oc vedligeholdelse kand have fornøden. Hvorfore oc kiøbmændene skal være tiltengte, altid god forraad derpaa at have. Dog stander det een hver frit for at kiøbe ved tilførselen fra landet, hvad der kand bekommis. Dermed etc. Jtzehoe d. 1 julij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 493—94.

118. **12 Juli 1684.**

Om Stadens Forsyning for længre Tid med Forraad af Rug og Malt.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj af sær kongel. naade oc omsorg for voris kiere oc tro undersaatters velstand formedelst

dend misvext, som j nerværende aar befrygtedis paa rugen j vore riiger oc lande at ville blive, tolden paa dend fremmet rugs indførsel allernaadigst haver modereret, da paa det voris kongel. etc. iche nogen mangel paa korns forraad skulle komme til at ljde, er voris etc., at j alle oc een hver, som der j staden bygger oc boer, uden underskeed af hvad stand oc condition de kunde være, strax advarer, at de, som god formue haver, deris huuse med it heel aars oc de, som af ringere ere, med it half aars forraad j det ringeste af rug oc malt betjmeligen forsiuner. Dermed etc. Gottorph d. 12 julij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 503.

119. **28 Juli 1684.**

Om Torvehandelen.

Forordning paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis stoer u-orden udj voris etc., Kiøbenhafn dagligen forefalder ved det, at jngen visse pladzer ere, hvor ædendis vare oc andet, som fra landet eller andre stæder kommer, kand fal holdis, hvorved adskillige hychere oc prangere foranlediges til at opkiøbe baade uden portene samt paa torvene oc ved stranden alt hvis, som indføris, oc siden dermed j huusene omløber oc ded igien paa det dyreste udpranger, som jndvaanerne dog ellers for een skiellig prjs kunde kiøbe, da til slig u-orden at forekomme have vj allernaadigst for got befundet, visse stæder at anordne, hvor alle slags vare kand fal holdis oc de, som varene behøver, dennem kand til kiøbs bekomme, oc derom denne forordning til allis efterretning at lade giøre.

1. Skal paa Gammel, Nye oc Vester torf (som er dend store pladz ved Vester port under volden) saa oc paa pladzen ved Nørre port baade torvedage oc andre søgnedage fal holdis efterskrefne species, som til vogns indkommer, nemlig alle slags korn, gryn, erter, feede vare, jtem kalve, svin, gies, ender, høns, duer oc deslige, jtem kul oc brendeveed, høe, halm, strøelse, rjse koeste, tøndebaand, alle slags eegetømmer. Oc maa Amagere, urtegaardz folch oc fiskeblødere tilstædes at sidde ved siderne med hvis hauge vext, fisk oc andet, de kand have at selge. Dog saaledis, at iche de gaaende oc kiorende derved forhindris.

2. Paa torvet ved forige Vandkonst skal fal holdis saltet oc blødt fisch, saa oc alle slags fersch levendis fisch, som tilvogns indføris, jtem eendeel af de, som fal holder høns, giæs, duer, ender. Men fersk strandfisch, som med baade indkommer, skal fal holdis ved veyerhuuset oc dend nye broe.

3. Graabrødre torf skal forblive for hue- oc palte-koner, ducketoig, maatte- oc stolemagere, potte- oc skaalemagere saavelsom een deel af de, der selger bløt oc salt fisk, samt Amagere langs siderne, hvor det iche falder de gaaende eller agende j veyen.

4. Paa Amager torf skal forhandlis alle slags frugter oc hauge vext, som af urtegaardz mænd oc Amagerne indføris. Saa skal der oc sidde udhøchere af smor, flesk, ost, erter, gryn, høns, ender, duer, gies, eeg. Dog saaledis, at dend gaaende eller agende ey derved forhindris.

5. Paa Konge torvet skal fal holdis høe, skaffthaure oc stroelse, jtem brendeved oc kul, saa oc høns, gies oc andre fugle. Dog saaledis, at kiørselen kand være u-behindret.

6. Kiør, stude, svjn, faar oc lam schal forhandlis uden portene, som hidintil maneerligt været haver. Men dersom nogen kommer ind j byen med forskrefne levendis qvæg, skal de det paa Gammel torf fal holde.

7. Wil nogen sidde oc nogle af forschrefne vare paa ovenbemelte stæder fal holde, skal de det af stadz-kiemneren begiere, som dennem med magistratens tilladelse een beqvem pladz skal udvjse oc tilmaale, hvoraf de ugentlig noget til torvenis oc de publiqves pladsers vedligeholdelse efter magistratens anordning skal udgive. Oc skal politiemesteren tilholde torve mændene oc gade fogderne hermed indseende at have, at det tilbørlig vorder effterkommet.

8. Oc som ved forskrefne anordning een hver kand beqvemmelig bekomme, hvis hand til hans huusholdning kand fornoden have, saa maa ingen prangere, lade sig være mandz eller qvindis personer, omlobe med noget j husene at selge, uden de, som af magistraten dertil ere antagne, oc de, som deris attest haver at fremvjse (hvortil dog piger oc drenge ingenlunde maa antagis). Oc maa ingen gaa uden portene imod bønderne, som kommer til byen, for noget at kiøbe til forprang, ey heller paa torvet eller ved stranden, naar fischebaadene eller vogne ankommer, de 5 sognedage førend klocken 10 om formiddagen, men om fredagen klocken 11 paa fische torvet. Forseer nogen sig herimod, da skal det, som de med betreffis, være forbrudt til angiveren, oc dend skyldige derforuden betale 2 rdr., politiemesteren oc Børnehuuset til lige deeling. Oc skal dend, som det ey formaar at udgive, settis j Børnehuuset oc der saa lenge arbeide, indtil saa meget foruden kosten kand være fortient, saa Børnehuuset kand blive skadesløs.

Hvoreffter alle etc. Oc byde vi hermed oc befale os elschelige præsident etc. Gifvet etc. Gottorph d. 28 iulij 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 666—69.

120. **28 Juli 1684.**

Om Trykning af Kød- og Brødtaxterne.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom nødvendigt eragtis, at taxterne paa kiød oc brød j voris kongel. residentz stad Kiobenhafn, som ofte forandris, vorder trøgte oc offentligen for alle anslagne, da er voris etc., at du bemelte taxter, naar de efter forordningen ere forandrede, lader trocke oc til allis efterretning paa publiques pladzer anslaa. Dermed etc. Gottorph d. 28 julij 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 507.

121. **10 Sept. 1684.**

Privilegium for en Bartskær.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Henrich Christian Meine, regimentzfeltskierer under obr. Techlenburghs regimente, maa udj bardsker lauget udj voris kongelig etc., om nogen pladz der udj ledig er, indtagis, saa fremt hand dertil af facultate medica døgtig befindis oc sig med betalingen efter de bardskerne af os allernaadigst gifne privilegier indstiller. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Frederichsborg d. 10 septembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 526—27.

122. **13 Sept. 1684.**

Undersøgelse om Forraad paa Kornvarer.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris allernaadigste villie oc befaling er, at j hos alle brøggere, bagere oc kiøbmænd, som med korn handler j voris kongel. etc., lader inqvirere, hvor megen forraad af malt, rug, meel oc hveede hos een hver af dennem findis, oc os derpaa een rigtig fortegnelse med forderligste tilstiller. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Friderichsborg d. 13 septembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 530.

123. **16 Sept. 1684.**

Om nogle Ejendomme tilhørende Vartov Hospital.

Kiøbenhafns hospitals directeurer.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elschelige voris tilforordnede directeurer over Kiøbenhafns hospital for os allerunderdanigst

haver ladet andrage, hvorledis os elschelig fru Margrethe Rantzov, afgangne h. Enwold Parsbergs, sig een deel jordegoedz, j Skaane under Skabersøe hovetgaard beliggende, skal bemegtige, som fornefnte hospital for capital 810 rdr. 1 ort 6 ß in specie med efterstaaende rente skal være pantsat oc af os j voris høyeste ret anno 1678 tilkiendt at vedblive. Oc enddog hun deraf usum fructum siden dend tid aarligen har niudt oc oppebaaret, saa skal hun alligevel ingen rente hidindtil af samme capital oc efterstaaende til hospitalet have villet erlegge. Fornefnte hospitals directeurer skal oc ey nogen emission j samme goedz hos general gouverneuren j Skaane kundet erholde. Da som meerbemelte fru Margrete Rantzov een arf efter hendis afgangne moder fru Jide Skeel her j vore riiger oc lande skal tilkomme, have vj efter herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at bemelte directeurer maa lade arrestere oc anholde saa meget af hendis her j vore riiger tilfaldne arvepart, som de paa bemelte hospitals vegne efter forermelte ergangne høyeste rettis dom hos hende med rette kand have at fordre, indtil de derfore med paaløbende interesse oc foraarsagede omkostning imod bemelte pandtsatte jordegodses cedering oc afstaaelse tilbørligen betalt vorder. Thj byde vj hermed oc befale alle rettens betiente oc andre vedkommende, som hermed besøgt vorder, at de bemelte directeurer eller deris fuldmegtig ald muelig hielp oc fornøden assistentz til dette voris allernaadigste brefs fyllestgiørelse bevjser. Dog skal de pligtig være, sagen strax at paatale oc uden vitløfftig ophold udføre. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 septembris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 723—24.

124. **16 Sept. 1684.**

Om Gæld efter Mette Rhodes.

Albret Seyer oc Marcus Glede.

C. 5 giøre alle vitterligt, at eftersom Albret Seyer oc Marcus Glæde, jndvaaner her udj voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, hvorledis at, efterat deris hustruers afdøde moders Mette Rohdis sterfboe strax efter hendis dødelig afgang lovlig ved rettens middel er bleven forseigled, skal dennem dog udj samme sterfboe stoer viterværtighed tilføyes, formedelst at bemelte deris sviger moders creditorer skal ville søge oc engste dennem for adskillig vittløftig oc j sær een fra anno 1648 gammel gield oc fordring, hvilchet dennem endoc med yderste ruin

skal u-mueligt falde at betale, saasom godset ey nær til gielden kand tilstreche, oc de j saa maade ey det ringeste self efter hende kunde arve, da, u-anseet at tjden med arf oc gield at fragange efter lovens anledning ey af dennem observerit er, formedelst at Albret Seyer skal paa samme tid uden riiget være forreyst oc Marcus Glæde dødelig svag, have vj dog, efter forskrefne beschaffenhed oc herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering samt magistratens herudj staden allerunderdanigst indgifne erchlæring, allernaadigst bevilget oc tiiladt saa oc hermed etc., at fornefnte Albret Seyer oc Marcus Glæde oc deris arvinger maa forbemelte deris hustruers moders creditorers kraf oc tiltale aldeelis være frj oc forskaanet, saa fremt det dennem ey ellers kand lovlig overbevjsis, at de sig med samme sterfbois midler til egen nytte befattet haver. Thj forbyde vj alle oc een hver, særdeelis rettens betiente, oc ellers samtlige vedkommende, bemelte Albret Seyer oc Marcus Glæde herimod, som forschrevet staar etc. Hafniæ d. 16 septembris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 724—26.

125. **27 Sept. 1684.**

Om Rosenborgs Forsyning med Vand.

Claus Rask med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom participanterne udj det vand, som gaar til vort slot Rosenborg, sig for os allerunderdanigst haver beklaget, at samme vand dennem skal vorde betaget, da er voris etc., at j eder om bemelte vandz beskaffenhed grundeligen informerer, hvo derudj participere, oc hvad rettighed slige participanter dertil kunde have, oc derhos vel overveyer, paa hvad maade vandet best kunde indrettis, at ingen udj forskrefne maade skulle have aarsag at klage, oc fornefnte vort slot Rosenborg dog med fornøden vand kunde vorde forsiunet, oc os om alt dette eders allerunderdanigste udførlig relation oc betenckende til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 27 septembris 1684.

Commissarierne, som fich forskrefne bref, vare assessor Claus Rask, assessor Ole Rømer, slotzfogden paa Rosenborg Hans Kock.

Sæl. Tegn. XLIV. 541—42.

126. **27 Sept. 1684.**

En Gave til Christianshavns Kirke og de Fattige.

C. 5. confirmation paa gave bref.

Saasom det haver behaget dend allerhøyeste Gud, mig med legomens svaghed at hiemsøge oc ieg ichc vjde kand, om hans gud-

dommelige villie mig enten til min helbredz restitution naadig vil forhielpe heller oc til sit ævige riige, mit rette fæderneland, hiemkalde, da haver ieg af een gudelig betenckning med fuld beraad hue oc fri villie, saa oc gode venners paahør oc skriftlig bekiendelse først betengt Guds huus oc de fattige, saa oc nogle mine sær venner, hver sin anpart af min formue at nyde. Hvorfore ieg hermed testamenterer oc bortgiver af min formue til efterfolgende:

Christianshafns kircke gives udj muursteene af assessor Würsts tegloven for billig prjs rdl. 300. De fattige, hvilche mag. E. Fleischer skal deponere, rdl. 200. Min salig søster Helvig Frjsis søn Lars Schieving forlod ud rdl. 300. Geert Pohlman rdl. 100. Jochum Horn rdl. 50. Margrethe Larsdaatter rdl. 33, ℔ 2. Sal. Lars Nielsens daatter, som er min guddaatter, rdl. 100. Tvende piger j huuset hver 20 rdl., er rdl. 40. Vaagkonen 10 sldlr., er rdl. 6, ℔ 4. Summa rdl. 1130.

Resten af min formue skal lovligen deelis iblant mine arvinger undtagen Hendrich Frjs, hvilchen ieg for hans meget slette forhold imod mig aldeelis fra arve oc lod vil have u-delugt. Til meere bekreftelse haver ieg venligen ombedet min kiere svoger Gregorius Fleischer, Hans Frick oc Geert Pohlman, dette til vitterlighed at underskrive oc forseigle. Kiøbenhafn d. 25 septembris anno 1684. Johan Frjs (L. S.). G. Fleischer (L. S.). Hans Frich (L. S.). Geert Pohlman (L. S.).

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 27 septembris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 733—34.

127. **27 Sept. 1684.**

Klaus Rasch beskikkes til Borgmester.

Claus Rasch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beschichet oc forordnet, saa oc hermed beskicher oc forordner os elschelig Claus Rasch til Raskenberg, assessor j voris høyeste ret oc commerce collegio samt politimester, herefter tillige at være borgemester j voris etc. Kiøbenhafn. Oc haver vj allernaadigst bevilget, at hand oc hans arvinger maa være forskaanet for at svare til, hvis for hans tid er passeret oc hand formedelst samme borgemester embede kunde vedkomme at svare til. Thj skal hand være os som sin absolut etc. Udj særdeelished skal hand sig udj alle maader rette oc forholde efter dend eed, os derpaa af hannem giort oc aflagt er, saa oc dend instrux, vj hannem som politimester allernaadigst meddeelt haver,

saaledis at derudover intet udj bemelte hannem allernaadigste anbetroede charger vorder forsømmet. Thj byde vj derfore hermed oc befale samtlige borgerskabet oc jndvaanerne her sammestedz, at de bemelte Claus Rask for borgemester agter oc holder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 27 septembris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 734—35.

128. **30 Sept. 1684.**

Privilegium for en Raskmager.

Camer collegio.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Eftersom Jaqves Normand raskmager for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hans raskmager-verck nu saavit skal være kommen j brug, at hand allereede anseelig qvantiteter af hver slags j forraad haver, hvormed denne voris kongel. etc. Kiøbenhafn over alt skal kunde forsiunis, da haver vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst for got anseet at bevilge oc anordne, at herefter, oc indtil vj anderleedis tilsigendis vorder, ingen raskemager vahre her udj denne voris etc. Kiøbenhafn eller Christianshafn, under samme vahres forbrydelse, maa indføris. Hvorefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 30 septembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 548.

129. **4 Okt. 1684.**

Om Bartskærernes Lavsforsamlinger.

Bardsker lauget j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at bardtsker-lauget her j voris etc. Kiøbenhafn maa tvende gange om aaret udj deris oldermandz huus, dog uden nogen conseqvence for de andre lauge, forsamlis for at handle oc til rigtighed bringe, hvis anlangende deris svenne oc drenge efter voris dennem allernaadigst gifne laugs artichler kunde forefalde. Dog saadan forsamling uden nogen tractement eller skench at schee. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 octobris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 747.

130. **28 Okt. 1684.**

Om Læredrenge.

Forordning paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj allernaadigst kommer udj erfaring, hvorledis de drenge, som noget haandverch her j voris

etc. Kiøbenhafn lovligen lærdt haver oc efter voris allernaadigste udgifne laugs-articler for svenne her sammestedz meget skal forhaanis oc foragtis, hvilche dennem oc iche for døgtige schal ville ansee eller lade passere, alleene fordj de iche haver ladet sig giøre til svenne efter deris forige u-rjmelige vedtegter, hvorfore oc adskillige mestere skal være komne j de tancker at skiche deris børn oc drenge til fremmede steder for at lade dennem der giøre til svenne, da til saadan misbrug oc u-orden at forekomme, ville vj allernaadigst have anordnet oc befalet, saasom vj oc hermed etc., at de drenge, som j vore riiger noget haandverck lovligen haver lært, skal efter voris om svenne oc drenge d. 23 decembris 1681 allernaadigst udgangne forordning indskrivis hos oldermanden. Oc til desto meere forsichring skal mesteren med oldermandens attest udj svendens hosværelse møde paa raadstuen oc der for magistraten lade det verificere uden nogen betaling. Oc dersom det skulde befindis, at nogen, j hvo hand oc monne være, som j vore riiger lært haver, skulle ville rejse uden landz oc efter forige u-sømmelige vedtegter med behøflen eller andet deslige, som her j riigerne ere forbudne, lade sig der giøre til svend, skal hand efter hans hiemkomst være forpligtet til at tiene for dreng paa nye igien j tre aar. Skulle oc nogen, j hvo de være ville, enten mester eller svend, understaa sig at forekaste eller med foragt at tale om de, som enten ere udj lære eller her lært haver, oc iche ville tage dem saa værdige som de, der efter deris forige gamle u-tilbørlige vedtegter kunde være giorde til svende, da skal dend mester, som saadant overbevjsis, give til straf 8 rdr. oc svenden 4 rd., deraf een tredie deel til politie-mesteren, een tredie deel til Børnehuuset oc den tredie oc sidste deel til de fattige j lauget. Hvorefter alle oc een hver etc. Thj byde vj hermed oc befale præsidenter, borgemestere oc raad samt byefogderne j kiøbstederne, som denne voris anordning under voris cancelli-seigl tilschichet vorder, at de dend paa behørige stæder etc. Givet etc. Hafniæ d. 28 octobris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 767—69.

131. **1 Nov. 1684.**

Om Genopførelse af nogle faldefærdige Huse paa Christianshavn.

Friderich Anthonj Müller.

C. 5 giøre alle vitterligt, at eftersom Friderick Anthonj Müller, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis det skal falde hannem u-mueligt, de gamle huuse oc grunde j Christianshafn (tilforn afgangne Jonas Trællund

tilhørende), som hand sig haver tilforhandlet, formedelst deris store ruin, brøstfeldighed oc vitloftige begreb at faa opbygget inden dend tid, voris seeniste om byggepladzer allernaadigste udgangne forordning det tilholder, da haver vj, efter bemelte Frederich Anthonj Müllers herom allerunderdanigste ansøgning oc begiering, allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand forbemelte huuse efter haanden maa lade bebygge. Dog med saadanne vilkor, at samme bygning, inden 4 aars forløb fra nerverende dags dato at regne, fuldkommet vorder. Desligeste haver vj oc allernaadigst bevilget, at hand paa dend ved ovenskrefne huuse liggende kiølhale pladz nye kranner med des tilbehør til sin egen oc andre, som det behover, deris tieniste maa lade indrette oc u-behindret nyde, saa oc af de, som sig dermed vil lade betiene, noget efter billighed oppeberge. Forbydendis etc. Hafniæ d. 1 novembris 1684.

Sæl. Reg. XXXIII. 773—74.

132. **15 Nov. 1684.**

Privilegium for en Raskmager.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j Jaqves Normand raskmager ved voris til dennem, som manufacturer ville indrette, gifne oc trøgte privilegier af dato dend 8 ianuarij anno 1681 j alle maader maintenerer. I særdeelished at hand efter samme privilegiers fembte post for grundskat oc jndqvartering oc deslige personel tynge vorder befrjet oc forskaanet. Dermed etc. Hafniæ d. 15 novembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV, 581.

133. **15 Nov. 1684.**

Om Frihed for Grundskat af ny Bygninger.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad Arved Michelsen Edelberg, jndvaaner her j voris etc., for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende tvende aars resterende frihed for grundskat af hans nu opbyggede grundmuurede gaard efter voris derom til eder d. 23 septembris anno 1674 allernaadigste udstedde brefs indhold, kand j af hosfølgende copie af hans derom indgifne supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at saafremt fornefnte Arf Michelsen Edelberg iche tilforn gandske haver nydt dend hannem forundte frihed for grundskatten udj de aar, som grundskat her j staden er udgivet, hand dend da nu efter bemelte voris hannem allernaadigste gifne brefs indhold nyder oc til dend ende for hvis hand for de tvende

aaringer deraf befindis at restere, forschaanes. Dermed etc. Hafniæ d. 15 novembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 581.

134. **22 Nov. 1684.**

Om Avktionsskøder.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom Giese Buhrmester for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis auctions directeuren sig skal veigre hannem paa Rasmus Corneljsens paa Kiobmager gaden beliggende gaard, som hand sig paa offentlig auction skal have tilforhandlet, til tinge skiøde at give, thj er voris etc., at j hannem tilholder fornefnte gaard, naar begieris, bemelte Giese Buhrmester inden tinge at skiøde, oc hand det samme udj alle lige tilfælde herefter, naar ingen findis, som de paa auctionen bort solde gaarde kand skiøde, udj agt at tage oc efterkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 22 novembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 591.

135. **25 Nov. 1684.**

Om Frederik II's Gave til de Fattige.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj efter os elschelige voris tilforordnede directeurer over Børnehuuset udi Christianshafn deris paa eders til os allerunderdanigste indgifne supplication (anlangende de 10000 rdrs. capital, som dend 28 junij anno 1574 af voris elschelige kiere her far faders fader, salig oc høyloflig jhuekommelse, kong Friederich dend anden til huusarme her j staden allernaadigst given er, saa oc 1000 rdrs. capital, som afgangne her Peder Oxe til samme brug givet haver, allerunderdanigste giorde oc indkomne erchlæring allernaadigst haver bevilget, at fornefnte tvende capitaler, som nu paa 55 aars tid u-paaancket skal have fuldt fornefnte Børnehuus med sine renter, maa, formedelst saadanne oc andre af fornefnte directeurer derforuden j bemelte deris indgifne erchlæring vitløfftig andragne aarsagers skyld, herefter fremdeelis derved forblive. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 25 novembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 592—93.

136. **20 Dec. 1684.**

Om Afgifter til Stadsbygmesteren.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom voris stadz bygmester Christopher Gros for os allerunderdanigst klageligen haver ladet an-

drage, hvorledis hand for dend store opvartning, som hand maa have med at beobagte, at de publiques pladzer her j voris etc. iche ved nogen bygning præjudiceris, saa oc at gadernis broelegning oc des vedkommende tilbørligen vorder forrettet, jtem med at give dem, som huuse lader bygge, huusenis linie at sette deris byguing efter, dog alligevel af de fleeste iche skal bekomme det, som vj hannem udj hans allernaadigste gifne instruction allernaadigst haver tilladt for hans u-mag oc besværing at nyde, oc derfore allerunderdanigst begierer, at hannem oc, foruden hvis hannem udj bemelte instruction allernaadigst er bevilget, maatte forundis dend vurdering paa huusene her j staden, som skeer, enten førend noget huus auctioneris, eller forend skiffte holdes oc udleg gioris, da haver vj efter hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at naar mænd af eder eller anden øfrighed her sammestedz udnæfnis til noget huus at vurdere, bemelte Christopher Gros da dertil iligemaade skal brugis oc derfore nyde af de vedkommende for sin umage lige saa meget, som nogen af de andre mænd, der til vurderingen ere anordnede, nyder. Dog dersom nogen hannem noget meere godvilligen ville give, staar det dennem frjt for. Hvorimod bemelte voris stadz bygmester skal være tilforpligtet, sig ved saadanne huusis vurderinger saaledis at forholde oc tilsiun at have, at ingen derved j fremtjden finder sig forurettet. Oc skal ellers bemelte Christopher Gross, hvor hand er formand, deris forretning j pennen forfatte oc dend tillige med de andre under samtlige deris hænder til de vedkommende beskreven give. Paa det oc ingen sig med nogen u-vjdenhed heraf skulle kunde undskylde, saa haver j herom paa behørige stæder ald fornøden anordning at lade giøre oc dette voris bref til allis efterretning strax at lade læse oc forkynde oc eder self derefter, saavit det eder kand vedkomme, allerunderdanigst at rette oc forholde. Dermed etc. Hafniæ d. 20 decembris 1684.

Sæl. Tegn. XLIV. 615—16.

137. **3 Jan. 1685.**

Om Fordeling af Gaderne i Kalveboderne mellem Vor Frue og St. Nikolaj Kirke.

Forordning paa trøck.

C. 5. giore alle vitterligt, at eftersom een deel af de til Vor Frue oc st. Nicolaj sogne kircher her j voris etc. Kiøbenhafn liggende gader, huuse oc pladzer til Trefoldighedz kirckes sogns indrettelse er bleven henlagt oc forordnet, oc vj allernaadigst haver bevilget bemelte kircker, een deel af de pladzer oc vaaninger j Kalleboe igien at

skulle nyde, da haver vj allernaadigst for got befundet, samme Kalleboepladzer dennem paa efterskrefne maade at imellemdeele, nemlig: Vor Frue kircke skal følge oc tilhøre alle de bygninger, huuse oc pladzer paa Stormgadens norder side oc derfra til Vartoes gade, med begge gadernis fulde lengder, saavelsom alle de huuse oc pladzer, som ere beliggende tvert for bemelte gader, saavel ud til haufnen som til volden, ligesom de nu findis oc herefter kunde biugt vorde. St. Nicolaj kirche skal følge oc tilhøre dend syndre side af bemelte Stormgade fra hiørnet langs ud til volden, saa oc de øfrige fulde gader til staldene oc ud til enden af canalen oc volden med alle de bygninger oc pladzer, som der nu findis eller herefter biugt vorder, saa oc de, som ligge tvert for gaderne, baade ud til haufnen oc volden, tillige med material-gaarden. Hvorefter alle oc een hver, som paa forskrefne pladzer allereede boendis ere eller herefter boendis vorder, sig allerunderdanigst haver at rette oc bemelte tvende kircker (saavit een hver efter forskrefne deeling vedkommer oc berettiget er) for deris rette ordinaire sogne-kircher, med alt hvis ministerio efter loven vedkommer, at holde oc erkiende. Oc forbyde vj etc. Hafniæ d. 3 ianuarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 7—8,

138. **10 Jan. 1685.**

Om Kørsel paa Gaderne.

Forordning paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis paa gaderne her udj voris etc. Kiøbenhafn stor u-skichelighed skal forovis, baade med dend u-maadelig kiørsel af vognsvenne, saa oc andre inconvenientzer, som skal foraarsagis j een oc anden maade af bønderne, som her indkommer, da til saadant at forekomme have vj allernaadigst for got befundet, derom efterfølgende forordning at lade udgaa, nemlig:

1. Maa ingen, som kiører med lædige eller ladte arbejdzvogne, kiøre u-maneerlig fast paa gaderne, at syge folch derover foru-roligis oc skeer fortred, saa oc folch oc qvæg derved skade tilføyes. Ey heller maa de af motvillighed kiøre fra een sjde til een anden af gaderne for at forhindre dem, som efterkommer, at kiøre forbje. Maa oc ingen arbeidz-vogn kiøre paa een andens vogn oc dend nogen skade tilføye. Forseer sig nogen herimod, da foruden at betale skaden skal hand erlegge hver gang 1 rdlr., som til politimesteren oc Børnehuuset til lige deeling skal være forfalden. Skulle

de oc straffen ey kunde betale, da settis de paa vand oc brød udj toe dage oc nætter udi raadstuekielderen.

2. Naar nogen, i hvo de være vil, (særdeelis arbeyds eller vognmænds vogne eller sluffer), vil holde for nogen dør, hvad heller de haver læs eller ey, da skal kudsken eller kiøresvenden holde (særdeelis j de snefre gader eller stræder) det allernermeste ved huusene, hand kand, paa det ingen, som vil enten frem eller tilbage, udj kiørselen eller gangen derudover skal vorde hindret. Oc saa fremt kudsken eller kiøresvenden iche rygger eller ved siden holder eller iche gandske tilside kiorer, men sig modtvillig enten med stilleholden eller onde ord anstiller, da skal hand give til straf til politimesteren oc Bornehuuset 1 rdlr. til lige deeling. Kand hand samme pengestraf ey betale, straffis hand, som udj forige artichel er meldet. Jligemaade skal brændeveeden, naar dend føris til nogens huuse, strax indbæris af gaden, at farten eller gangen iche derved forhindris, oc iche meere paa een gang afkastis, end hvis strax kand indbæris, under samme veeds confiscation.

3. Wed kirckerne skal oc kudskerne, i hvo de monne tiene, holde saa nær tilsammen oc i god orden, at farten og gangen for alle oc een hver ey hindris. Oc fornemmeligen skal de derforuden saaledis holde, at iche gangen for kirckegaardz porter oc laager for de ud- oc indgaaende forhindris. Forseer sig nogen herimod, skal de give til straf 1 rdlr., politimesteren oc Børnehuuset til lige deele.

4. Jngen, j hvo hand oc være kunde, maa lade sin caros, calesch, arbeydz vogn eller sluffe staa paa gaden nat eller dag, naar hestene ere fraspendt, men een hver at føre dem j sit huus, eller hvor de pleyer at staa. Ey heller maa remmesnidere, smede oc hiulmænd eller nogen handvercks mand carosser, vogne eller hiul, som de forfærdiger, paa gaderne af deris huuse udskyde, mens j deris huuse eller gaarde derpaa arbeyde, under straf af 4 rdlr., politiemesteren oc Børnehuuset til lige deeling.

5. Skal oc Amagerne oc andre bønder være forbydet at holde paa gaderne oc spende deris heste fra vognene. Mens de at holde deris heste oc vogne enten inde j gaardene eller paa de dertil anordnede torve. Giør nogen herimod, betale 1 rdlr. til straf, politiemesteren oc Bornehuuset til lige deeling. Dog skal ingen være formeent, paa torvet at forblive, saa lenge de haver læs paa, oc indtil de haver udsolt. Men naar de haver afsolt deris læs oc ere lædige, da at forføye sig af torvet, om sommeren j det seeniste klochen toe oc om vinteren tre, eller oc indkiøre med deris vogne udj een eller anden

gaard. Befindis nogen herimod at handle eller efter forskrefne tid med lædig vogn holde, skal de være forpligtede uden betaling at kiøre it læs skarn af torvet eller af pladzen, som de med deris vogne holder paa.

6. Ingen Amager-bonde eller arbejdz vogn maa med læs eller møg nogen tid paa deris hen- eller hiemrejse kiore over Høybroe enten frem eller tilbage, mens over Holmens broe, hvormed vagterne skal have indseende oc med god maneer advare dem, at de vender tilbage igien oc kiorer den tilforordnede vey, paa det ingen af u-vjdenhed sig skulle kunde undskylde oc derover j fortred komme.

7. Bygninger belangende, da maa ingen efter denne dag understaa sig at legge paa gaderne nogen slags tømmer, steen eller andre materialier for sin dør, hvormed dend almindelig kiørsel kunde hindris, med mindre at gaden er saa vjd, at sligt iche kand forhindre tre vogne magelig at kiøre j gaden. Mens hvem iche saadan lejlighed haver eller gardzrum hos sig self oc iche heller kand faa tilladelse j nogen mandz gaard, dend skal derpaa soge særdeelis bevilling at lade det hugge paa een eller anden pladz, som det vorder hannem anvjst, oc derfore efter minde betale. Naar nogen vil nedbryde gamle huuse oc nodis til at forvare sin pladz oc materialier med planckeverck, da maa det icke lengere settis ud til gaden end j det lengste toe allen fra hans nederste grundvoldsteen, under 10 rdrs. straf, halfdeelen til politiemesteren oc halfdeelen til Bornehuuset.

8. Paa det ingen ulyche skal skee paa folch oc qvæg, som gaar igiennem de gader, hvor nogen lader sit huus eller tag reparere, hvorover tit oc ofte bredder, steen, kalck oc deslige nedfalder paa gaden, hvor veyen falder, da skal alle handverchs folch hermed have flittig indseende oc varlig omgaaes med, hvis de haandterer, saa fremt de iche ville svare til ald dend deraf foraarsagede skade. Oc paa det een hver baade gaaendis oc kiorendis herom kand være vjdende oc holde sig til dend anden side af gaden, da skal handvercks-folchene være forpligtede at udstiche af loftzhullet eller taget een stang oc derudj henge een steen eller andet j een snor, som kand henge saa langt ud over gaden oc saa nederlig, at een gaaendis mand kand reche der op til, ved hvilchet tegn een hver kand vjde at see sig des bedre for oc for ulyche tage vare, under een rixdalers straf, som muurmesteren skal betale, politiemesteren oc Børnehuuset til lige deeling.

9. De udestaaende render, som gaar lige ud fra huusene langt ud over gaderne, skulle strax indtagis, oc eyermændene skal lade dem gaa lige neder med huusene oc giøre dem saa stachede, at regnvandet kand falde j rendesteenene oc iche ud paa gaden til at incommodere baade gaaende oc agende folck samt vare, som tit oc offte deraf fordervis.

10. Skal det oc slagterne oc alle, som noget lader slagte, være forbuddet at udkaste nogen jndvol eller deslige raae kiod ud paa gaden, hvoraf nogen vederstyggelighed eller ond lugt kand foraarsagis. Befindis nogen j saadan forseelse, betale til politiemesteren oc Bornehuuset til lige deeling 2 rdlr. Oc som vj ved voris forige allernaadigste udgangne forordninger haver forbuddet, at Amagerbonder oc andre iche maatte fal holde ædendis vare j Hoybro-stræde, saasom saadant var u-sømmeligt j det stræde, hvor ald farten gaar igiennem til vort slot Kiøbenhafn, oc vj ugierne maa fornemme, at endnu sammestedz fal holdis j een deel kieldere adskillige saltet mad af kiød, flesk oc fisk samt adskillige andre ringe vahre som gryn, svovelsticher oc deslige, saa ville vj ingenlunde, at saadanne vare der maa selgis oc udhockris. Mens de, som kielderne eyer, hermed advaris, at skaffe samme folch bort til paaske førstkommendis oc kielderne at at bruge til packhuuse. Oc paa det ingen af u-videnhed skal forsee sig herimod, da haver baade dend, som vil leye kieldere eller kiøbe huuse j Høybrostæde, at angive j politie-commissionen, hvad handtering de ville bruge, oc da fornemme endelig resolution, hvad der maa fal holdis.

Hvorefter alle etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn, som denne voris forordning under voris cancellie seigl tilskichet vorder, at de dend etc. Givet etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 8—13.

139. **10 Jan. 1685.**

Forbud mod at spille paa Gaderne.

Forbud paa trøck.

C. 5. giore alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis paa gaderne her j voris etc. Kiøbenhafn skal imellemstunder findis doblere oc spillere at udstaa, som ved een oc anden trech j spillet sig mange, fornemmelig unge folckis hos sig havende midler ljderligen tilbringer oc til ungdommens forforelse skadelige anledninger giver, da til saadan u-leylighed at forekomme have vj allernaadigst

for got befundet, saadan dobbel oc spil at forbyde oc afskaffe, saasom vj det oc hermed alvorligen forbyde, saa at dersom nogen deslige dobler oc spiller saavelsom lyche-potte-mænd herefter skulle findis, enten paa gaderne eller j huusene her j staden noget spil eller dobbel uden sær bevilling at anrette, oc de iche efter advarsel fra voris politiemester dermed gandske indeholder, skal hvis vare, som de siden j saa maader med betrædis, aldeelis være confisqveret oc forfalden til bemelte voris politiemester oc Børnehuuset j Christianshafn til lige deeling. Hvorefter de vedkommende etc. Oc byde vj hermed os elskelige præsident etc. Givet etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 13—14.

140. **10 Jan. 1685.**

Beskikkelse af en Kirkeværge ved Holmens Kirke.

H. Niels Juel.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa du, at vi effter dit allerunderdanigste giorde forslag allernaadigst er tilfredz, at du udj afgangne Daniel Jacobsens sted til kirkeværge ved Holmens kirke her j voris etc. maa antage Hans Svendsen, voris veyer paa Holmen, som samme kirketieniste tillige med bemelte sin forige bestilling forsvarligen haver at forvalte, saa oc dend anordning giøre, at hand imidlertid for formynderskab oc andre paaleg oc commissioner, som hans bestillinger icke egentlig vedkommer, vorder forskaanet. Dermed etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 3.

141. **10 Jan. 1685.**

Hver Mølle og hver Port skal have en Stangvægt.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj udj dend fierde post j de møllerne seenist allernaadigst gifne laugs artichler allernaadigst haver befalet, at een hver møller skulle lade forfærdige een stang vegt ved sin mølle for at veye oc efterslaa for dem, som tvifl kunde have at være skeet ret paa møllerne, oc vj allernaadigst maa fornemme, at møllerne det iche endnu efter ofte paamindelse skal have efterkommet, da som adskillige klagemaal er indkommen over dend undersleb, som een oc anden ved maalingen tilføyes, eragte vj allernaadigst baade nyttigt oc tienligt for det gemeene beste, at een stang vegt efter dit allerunderdanigste forslag for een hver af portene her for staden vorder indrettet. Hvorfore vj allernaadigst ere tilfredz, at du dennem paa din egen bekostning maa lade opsette oc derimod nyde

af dennem, som noget ville lade veye, for hver tonde korn, meel eller malt, som derpaa bliver veyet, een skilling danske. Derefter du dig allerunderdanigst kand vjde at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 8—9.

142. **17 Jan. 1685.**

Om en Kommission i Anledning af Trinitatis Sogns Indretning.

Assessor Claus Rask

C. 5. Vor naade tilforn. Voris allernaadigste villie oc befaling er, at du j voris forige iustitz raad afgangne Titus Bülches sted træder udj dend commission anlangende dend jrring oc tvistighed iblant præsterne her j staden om Trinitatis sogns indrettelse, efter voris derom til hannem tillige med os elskelig Oluf Romer, voris mathematicus, oc Hans Jensen Stampe, raadmand her sammesteds, d. 19 aprilis udj nest forleeden aar 1684 allernaadigst udstede befalings vjdere indhold, hvoraf copie herhos følger, oc samme commission tillige med dennem j alle maader fyllestgiorer oc efterkommer. Dermed etc. Hafniæ d. 17 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 9—10.

143. **27 Jan. 1685.**

Om Udvisning af en Plads til en reformert Kirke paa Christianshavn.

Gotfred Hofman.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver lovet oc tilsagt de reformerede udenlands, som sig j vore riiger oc lande ville indbegive oc der bygge oc boe, at ville lade udvjse dennem een bequem plads udj Christianshafn, hvor de een kirke til deris gudstieniste kunde lade opbygge, da er voris etc., at du dertil een bequem plads i bemelte Christianshafn udseer, hvor det fæstningen uden præjudice oc skade best kand skee, oc dend siden afmaaler oc os derpaa dit maalebref til voris allernaadigste approbation allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 27 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 21.

144. **27 Jan. 1685.**

Privilegium for en Bartskær.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Christopher Stephanus maa udj bartsker-lauget her j voris etc. udj afgangne Johan Bastian Voltelens sted indtagis, med saa skiel, at

hand efter foregaaende examen (som efter de bemelte bartsker laug af os d. 29 aprilis udj nest forleeden aar 1684 allernaadigst gifne artichlers indhold med hannem skal holdis) dertil vorder dogtig befunden, saa oc i det øfrige efter samme laugs artichler, saavit de hannem kand vedkomme, j alle maader retter oc forholder. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 27 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 21—22.

145. **27 Jan. 1685.**

Om Bartskærernes borgerlige Ed.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst komme udj erfaring, at udj bartsker lauget her udj voris etc. skal findis een deel mestere, som vel haver ladet sig examinere oc erlagt deris rettighed til lauget, mens dog iche aflagt deris borgerlig eed, andre, som har ladet sig examinere oc hverken betalt rettigheden eller vundet deris borgerskab, oc endelig nogle, som ingen af deelene skal have efterkommet, da er voris etc., at j samme mestere tilholder, uden vjdere ophold at præstere oc efterkomme, hvis de bartskerlauget allernaadigst forundte artichler dennem j saa maader tilforbinder, saa fremt de laugs rettighed agter at nyde oc beholde. Dermed etc. Hafniæ d. 27 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 22.

146. **31 Jan. 1685.**

Afskaffelse af Christianshavns Byting.

Anordning.

C. 5. giore alle vitterligt, at saasom vj d. 15 octobris anno 1674 allernaadigst haver ophævet Christianshafns raadstue oc lagt dendz sager, med hvis vjdere forretninger deraf dependerede, under magistratens dom oc administration her j voris etc. Kiøbenhafn, saa haver vj oc nu allernaadigst for got befundet, Christianshafns byeting at afskaffe oc derhos at beskiche oc anordne, saasom vj oc hermed beskicher oc anordner, at bemelte Christianshafns byetings sager samt andre vedkommende forretninger skal herefter være Kiobenhafns byeting oc detz betiente underlagt. Hvorefter alle oc een hver etc. Ladendis det ingenlunde. Givet etc. Hafniæ d. 31 ianuarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 99.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskiche eder herhos it voris aabet bref anlangende Christianshafns byetings afskaffelse oc dets

sagers samt andre vedkommende forretningers henleggelse under Kiøbenhafns byeting oc dets betiente. Oc er voris etc., at j samme voris bref paa behørige steder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde, saa oc ellers een døgtig underfoget j bemelte Christianshafn beskiche, som der sammesteds skal boe oc residere, paa det hand kand være ved haanden, naar hans hielp enten ved nat oc dag kunde behøvis oc begieris. Dermed etc. Hafniæ d. 31 ianuarij 1685.

Ober rentemester Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver for for got befundet, Christianshafns byeting at ophæve oc afskaffe oc detz sager samt andre vedkommende forretninger under Kiøbenhafns byeting oc detz betiente at henlegge, da have vj allernaadigst bevilget, at byefogden oc byeskriveren her j voris etc. Kiøbenhafn maa nyde dend aarlig løn, som byefogden oc byeskriveren j Christianshafn for deris tieniste, oc j sær byefogden til tvende tienere, indtil des nydt oc haft haver. Thj er voris etc., at du dennem derfor j camerreglementet indføre oc ellers dend anordning giør, at samme penge dennem rigtigen betalt vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 31 ianuarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 24—25.

147. **7 Feb. 1685.**

Beskikkelse af en Generaldeputeret ved den paatænkte reformerede Kirke paa Christianshavn.

Jacob d'Agar.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver beskichet dig til at være general deputerede ved dend nye kirke, som vj allernaadigst haver bevilget de reformerede at lade bygge udj Christianshafn, saa at naar nogen af samme religion, som enten ey allereede kunde være ankommen oc dog tilsindz være, sig hid at begive, eller oc de, som allereede kunde være ankomne oc, her u-bekiendt, dig om efterretning j een oc anden maade kunde søge, du dennem da med raad oc daad kand til hænde gaae oc deris allerunderdanigste ansøgning paa behørige steder anbringe. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 7 februarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 30.

148. **17 Feb. 1685.**

Om Salg af Brænde.

Politiemesteren Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom een deel proprietarier j vort land Norre Jylland klageligen for os allerunderdanigst haver

ladet andrage, hvorledis det skal være dennem alt for besverligt, ja fast u-muligt, efter voris allernaadigste udgangne forordning af dato den 28 octobris anno 1684 at lade sauge dend brendeveed j begge ender, som de forhandler, da haver vj allernaadigst bevilget, at de indtil vjdere anordning maa hidføre hvis brendeveed, de allereede haver ladet hugge oc ved ladestæderne kand have staaende, saa oc at de veeden herefter maa lade hugge. Dog at dend efter bemelte voris allernaadigste forordning sin rette lengde paa een alen skal have, oc at dend maalis imellem begge stachninger, saa fremt dend iche er sauget. Desligeste at de, som jldebrand fra Jylland hidfører, der sorterer veeden oc legger dend, som er fuldkommen lang, j een skude oc dend stachede j et andet skiberom eller oc j det mindste giøre skillerum imellem dend stachede oc dend lange, naar dend føris tilsammen, med mindre de efter voris forige forordning ville i kiøbet give toe stocher stachet for it langt. Thj er voris etc., at du endnu paa een lemfældig maade der med omgaais, indtil det effter haanden kunde komme j skick, at een hver af de vedkommende kunde begribe oc forstaa, at forbemelte anordning er til deris egen nytte j fremtjden anordnet. Dermed etc. Hafniæ d. 17 februarij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 38.

149. **21 Feb. 1685.**

Om Byfogdens Løn.

Friderich Eisenberg, byefoget j Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at eftersom Friderich Eisenberg, byefoget her udj voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc berette, at hand ved samme hannem allernaadigste anbetroede bestilling gandske ljdet til løn oc underholding skal nyde, formedelst at mange, efter at de deris sager for retten til byetinget haver ladet agere, iche skal ville tage dennem beskrefne, hvorudover hand ej noget for hans u-mag med slige sagers forhør oc dommes afsigelse bekommer, da have vj efter hans allerunderdanigste giorde ansøgning og begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom vj oc hermed etc., at hand forud, førend nogen af parterne for hannem j rette vorder kaldet oc sagen foretaget, maa af de vedkommende oc interesserede parter, hvad heller de kald oc varsel givet havet eller ey, hans forseiglings penge, efter voris d. 22 martij udj nest forleeden aar 1684 derom udgangne reglements indhold, annamme oc oppebære. Forbydendis etc. Hafniæ d. 21 februarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 44—45.

150. **24 Feb. 1685.**

Om Sorg for Enkedronningen.

Kongl. Majts. bref.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Gud allermegtigste efter sin guddommelig forsiun oc villie ved dend tjmelig død fra denne verden til sit evige riige oc herlighed udj een saliggiørende bekiendelse oc paakaldelse naadeligen haver bortkaldt dend stormegtigste førstinde oc frue fru Sophia Amalia, dronning til Danmarck oc Norge, de Venders oc Gothers, hertuginde til Slesvig, fød til Brunsvig oc Lüneborg, saa oc hertuginde til Holsten, Stormarn oc Dytmersken, grefinde til Oldenborg oc Delmenhorst, voris elskelig kiere fru moder, hvis siel nu hos Gud hviler (dend samme naadige Gud give Hendis Mayestæt med alle tro christne een glædelig oc æreful opstandelse), saa enddog vj iche tviler, alle oc een hver vore kiere tro undersaatter jo derover drager med os oc vort kongelige arve-huus it christeligt pligtskyldigt medljdende, ville vj dog derforuden alle oc een hver voris høye oc nedrige betiente, som her j voris etc. Kiøbenhafn residere eller sig der opholder, saavelsom magistraten oc fornemme borgere her sammestedz allernaadigst have budet oc befalet, saa oc hermed etc., at de til slig deris allerunderdanigste oc pligtskyldige medljdenhedz tegn, saa oc høybemelte voris kiere fru moder oc os til allerunderdanigste respect, paa it gandske aars tid, fra dette voris brefs dato at regne, klæde sig self oc deris tienere med sorte sørge-klæder. Thj byde vj hermed oc befale dennem, som dette voris obne bref under voris cancellie-seigl tilskichet vorder, at de det paa etc. Givet etc. Hafniæ d. 24 februarij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 46—47.

151. **7 Marts 1685.**

Om Destillerernes Forhold til Apothekerne.

Claus Rask politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Michel Sørensen, borger oc jndvaaner her udj voris etc., maa være frj oc forskaanet for at betale det hundret rixdalers straf, som hos hannem prætenderis formedelst een deel destillerede vare, som imod apotecher forordningen j hans huus skal være funden oc hannem bleven fratagen. Oc paa det der maa være een vis ordning imellem apotecherne oc destillererne her j staden, saa skal det ichun være destillererne saavelsom sucherbagerne (som næring med destilleren

søger) allernaadigst tilladt at destillere alle slags simpel aqva vitæ saasom annis, kummen, fennikel, enebær, citron, pommerandz, alandt oc calmus-aqva vitæ samt andre deslige simplicia, hvorunder medicinalsche oc alle composita ej maa forstaaes, eftersom vj allernaadigst ville, at dermed efter voris om apotecher seenist allernaadigst udgangne forordning skal forholdis. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette oc de vedkommende sligt til allerunderdanigste efterretning strax at forstendige. Befalendis etc. Hafniæ d. 7 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 54—55.

152. **14 Marts 1685.**

Privilegium for en Guldsmed.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j dend anordning giører, at Isach Dubois, guldsmid, som paa samme handverk til Parjs mester været haver, udj guldsmid lauget her j voris etc. indtagis, naar hand tilforn sin borgerlig eed tilbørligen aflagt haver. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 61—62.

153. **14 Marts 1685.**

Om Sørgegudstjeneste for Enkedronningen.

Rector oc professores, jtem h. Niels Juel oc Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver for got anseet, hendis Majt. voris elschelige kiere fru moders liig den 26 martij forstkommendes til sit nedersettelse sted udj st. Lucij kirke j vor kiøbsted Roskilde at lade henføre, da er voris etc., at j dend anordning giør, at samme dag, fra klochen er 10 indtil 12, klocherne til Vor Frue oc Trefoldighedz kirker her j staden vorder ringet. Oc naar dend klage-prædichen, som vj allernaadigst haver anordnet her j staden udj alle kirkerne at skal holdis, er til ende, haver j dend anordning at giøre, at med alle klocherne j forskrefne kirker igien vorder ringet een tjme, og siden igien klochen 7 anfanget paa nye igien at ringe, indtil liig begiengelsen gandske er til ende, oc derefter med vjdere ringen for høystbemelte salige liig at ophøre. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1685.

Ligesaadan bref fich h. Niels Juel anlangende Holmens kirke samme dag, jtem magistraten j Kiøbenhafn om Hellig Giestes, st. Nicolaj oc Christianshafns kirker.

Doct. Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver for got anseet, hendis Majts voris elschelige kiere fru moders liig den

26 martij førstkommendes til sit nedersettelse sted udj st. Lucij kirke j vor kiøbsted Roskild at lade henføre, da er voris etc., at du til høystbemelte voris sal. fru moders ligs begiengelse desto meere til ære samme dag, naar klochen er 12, efter hosfølgende textis anledning een dansk klage prædichen udj hendis residentz her j staden holder. Desligeste haver du oc, sognepræsterne her j voris etc. saavelsom sognepræsten til bemelte st. Lucij kirke, saa oc de andre præster j bemelte vor kiøbsted Roskild at anbefale, paa fornefnte dag oc tid, iligemaade saadan prædichen, som for er rørt, at holde. Oc ville vj allernaadigst, at du dend anordning giør, at samme dag, fra klochen er 10 oc indtil 12, til alle kirkerne j det dig allernaadigst anbetroede stifft ringis, oc siden med vjdere ringen for høybemelte sal. liig at ophøre. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1685.

Copia af texten, som blef lagt hos forskrefne bref, var lydendis saaledes: Konning Davids den 16 psalme, vers 8 oc 9. Jeg haver herren altid for øyen, thj hand er hos min høyre haand, derfore bliver ieg vel ved. Derfore glæder mit hierte sig oc min ære fryder sig oc mit kiød skal ligge tryggelige.

Mag. Herman Ertman.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver for got anseet, hendis Majt. voris elschelige kiere fru moders liig den 26 martij førstkommendis til sit nedersettelses sted udj st. Lucij kirke j vor kiøbsted Roskilde at lade henføre, da er voris etc., at du til høystbemelte voris sal. fru moders ligs begiengelse desto meere at ære samme dag, efter at superintendenten her over Siellands stifft den hannem allernaadigst anbetroede prædichen udj hendis residentz her j staden holdet haver, iligemaade een tydsk prædichen efter hosfølgende textis anledning forretter. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 62—64.

154. **16 Marts 1685.**

Om Enkedronningens Ligbegængelse.

Anordning, hvorledis wj C. 5. etc. allernaadigst ville at med hendis Kongl. Majts. voris elskelig kiere fru moders sal. oc høyloflig jhuekommelse, dronning Sophia Amalia, dronning til Danmarck oc Norge, de Venders oc Gothers etc. etc., hendis ligs begiengelse oc forfløttelse herfra staden til Roskild oc de dertil hørende ceremonier skal forholdis.

1. Samptlige voris her tilstæde værende høye ministri oc andre betiente skal tillige med deris hustruer tilsigis 3 eller 4 dage

tilforn ved tvende hof-junchere eller officerer, at de sig førstkommendis 26 martij udj hendis Majts voris elskelige kiere fru moders salig oc høyloflig jhuekommelsse, hendis residence Sophiæ Amalienburg udj sorte sørge-klæder til at opvarte allerunderdanigst indstiller.

2. Skal alle klocherne her udj denne voris kongelig residentz stad Kiøbenhafn saavelsom overalt her udj stiftet, saa oc udj Falster samme dag begynde at ringe klochen tj oc holde ved, til klochen er 12, da liig prædichen eller parentation j alle kircher saavel her udj staden som Roskilde oc Nyekiøbing j Falster skal begyndis. Oc skal superintendenten over Siellandz stift, os elskelig doct. Hans Bagger, sligt udj hendis Majts. eget capel forrette paa danske oc høybemelte hendis Majts. confessionarius, os elschelige mag. Herman Ertman, paa tydsk, oc texten tagis af kong Davids sextende psalme, 8 oc 9 vers.

3. Jmidlertid saadan guds tieniste forrettis, staar nest ved altaret ved de tvende øfverste hiørner af castro doloris hendis Majts. forige gehejme raad oc ober marschalch, os elskelige h. Joachim Hendrich Bülow, oc voris stiftzbefalingsmand over Lolland oc Falster, os elskelige Thomas Groth, oc ved de tvende underste højbemelte hendis Majts. egne tvende camer-junchere, os elskel. Ehrenreich von Moltke oc Georg Ernst von Reichow. Ved jndgangen af kirchen skal anordnis een vagt af voris egne sort klæde trabantere til at hindre oc afværge ald confusion oc folchetrenge.

4. Naar dend første prædichen af fornefnte voris superintendent, os elskelig doct. Hans Bagger, er forrettet, skal igien begyndis at ringe een tjme med alle klocherne her j staden, oc naar det er skeet, skal bemelte mag. Herman Ertman igien anfange tienisten paa tydsk. Oc skal siden dend kongelig liig vogn om aftenen omtrent klochen otte stillis for døren af kirchen, og liiget bæris af kirchen oc settis i lig vognen af efterskrefne voris obrister oc camer junchere, nemlig obriste Steen Andersen Bilde, obr. greven af Techlenburg, obr. Otto Friderich Gam, obr. Johan Diderich Wetberg, obr. Friderich Gersdorph, obr. Adam Friderich Trampe, obr. lieut. Schønfeldt, 5 obrister af trabanter garden, obr. Mathias Numessen, amptmand Simon Claus Svantz, camer juncher Christian Friderich Paavisk, Christian Kruse, camer juncher oc obrist lieut. Mouridz Melchior Donep, major Jørgen Rantzov. Oc imod tjden, at sligt skee skal, ungefehr een tjme tilforn, skal igien ringis med alle klocherne her j staden, indtil saa lenge, at liget kand være passeret forbj det nye Amager. Enderne af lig-dechenet over vognen skal holdis af efterskrefne camer-junchere,

nemlig camer-juncher Gustavus Winterfeldt, camer-juncher Key Burchart von Støchen, camer juncher Ehrentreich von Moltke, camer juncher Georg Ernst von Reichow. Oc gaar ved hver side tolf personer af voris hof ampter udj sørge klæder, med store med flor bebundene voxlius, oc j alt 14 trabantere til at afværge ald trengen oc u-orden. Hestene for liigvognen skal føris ved tøiglerne af efterskrefne sex hof junchere, nemlig hof juncher Daa, hof juncher Anders Rosenkrandz, hof juncher Negendanch, Rehnert Gallichen de la Roche,' hof juncher Brahe, Jacob d'Agar.

5. Skal borgerskabet oc jndvaanerne her j staden, hvor liget passerer om eftermiddagen, tilsigis at besette deres vindever med saa mange tendte lius, som meest muerligt er, jmedens liget forbjføres.

6. Efter at alting nu saaledis er indrettet, skal processen skee paa efterfølgende maade. Processen anfangis ved hendis Majts. slot Sophie Amalienburg op ad Norgis gade, over Konge torvet, igiennem Øster gade, over Amager torf oc op ad Vimmelskaftet, forbj Gammel torf oc lige ned ad Vester gade til Vesterport. Oc skal gaderne besettis med borgerskabet, oc een bataillon af soldatesqvet stillis paa hver af de trende torve. Oc kommer saa: 1. Tvende fourerer til hest. 2. Eet hundred af voris lif-garde til hest foruden kapper, dog med flor om armen oc lifvet, saa oc paa hatten. 3. Hendis Majts. egen garde udj sorte klæder til hest. 4. Voris hof marschalch, voris obrister ved voris toighuus oc voris staldmester fører een trouppe af cavalierer oc officerer med lange sørge kapper til hest, som bestaar udj efterfølgende. Povel von Klingenberg dend yngre, cancellie raad Christian Albrecht Walter, cancellie raad Jens Rosenheim, krigs raad Elias Hübsch, obr. lieut. Wratislaf von Potkamer, obr. leut. Johan Hennings, obr. lieut. Wulf Hendrich von Calnein, major Friderich Munchgaard, obr. lieut. Christian Friderich Marschalch, obr. lieut. Hendrich Mathias Pogrel, obr. lieut. Frandz Weit, Christian von Bergknegt, major Johan Bernhart Swertzel, obr. lieut. Johan Morstein, major Magnus Gyldenstiern, major Diderich Roderiga de Pieta, major Hendrich Hofman, major Anthon Pfeiffer, major Anthon Günther zur Heller, major Fabian Eppinger, major Povel Diderich Gotberg. 5. Hendis Majts. laqvejer oc saa mange af voris egne, saa de kand blive tolf j tallet, med fachler. 6. Liig vognen med 24 betienter udj sørge klæder, af voris oc hendis Majts. egne hof ampter, med voxfachler, oc 14 trabantere, som for er meldt. 7. Tolf af voris egne laqvejer med fachler. 8. Følger vj self udj voris egen lif-caros til Roskild. Oc sidder udj vognen hos os hans kierlighed Ferdinand

Wilhelm, hertug til Wirtemberg, oc os elschelig h. Ulrich Friderich Güldenlove etc. Oc gaar ved siden af carossen 10 trabantere. Oc rjder derforuden iligemaade ved siden af carossen voris ober camer juncher os elskelig h. Adam Levin Knut, voris ober staldmester os elschelig h. Anthon Wulf von Haxthausen, voris obrister over voris lif garde til hest os elschelig Samuel Christoph von Plessen oc dend af trabanter-hauptmændene, som dend dag haver vagten, alle med lange sørge kapper. 9. Følger efter voris caros efterskrefne, med lange sørge kapper, til hest: H. Helmuth Otto von Winterfeld, h. Joachim Hendrich Bülow, h. Diderich Schult, h. Otto Skeel, h. Knud Toth, h. Marcus Giøe, h. Christian Sigfred von Plessen, h. Brostrup von Schiort, greve h. Otto Rantzov, baron Diderich Fiuren, h. Otto Krabbe, h. Friderich Gersdorph, h. Hans Schach, h. Barthold von Bülow, h. Christian Bielche, Jochum Christopher Bülow, estats raad Mogens Scheel, estats raad Niels Krag, estats raad Jens Harboe, general major du Mesnil, general major Cormaillon, estats raad Tage Toth, estats raad Johan Hugo Lente, estats raad Eggert Christoph Knut,- iustitz raad Lauridz Lindenow, stiftzbefalingsmanden Thomas Groth. Oc siden de af voris obrister oc camer junchere, som bar liiget ud af kirchen, nemlig obriste greven af Techlenburg, obr. Otto Friderich Gam etc. Herhos er at agte, at iblant dend trouppe, som voris hof marschalch fører, rjder de først, som haver dend sidste rang, oc de, som haver dend høyeste rang, sidst. Men efter voris egen lif-caros rjder de først, som haver dend hoyeste rang, oc de andre sidst. 10. Hans kongel. høyhedz oc hans prindzelige hoyhedz laqveyer, med fachler. 11. Følger hans kongel. høyhed oc hans prindzelig hoyhed, voris elschelige kiere sønnner, prindz Friderich oc prindz Christian udj een vogn, til Amager, oc sidder udj vognen hos dennem os elskelig h. Conrad greve af Reventlow etc. oc os elskelig h. Michael Wibe etc. Ved siden af carossen rjder marschalch Henning Ulrich Lützow, camer-juncher Johan Christian Lützow, camer-juncher Boinenburg, camer juncher Claus Hendrich von Vieregge. 12. Folger alle voris oc prindzernis pager, til hest med sorge kapper. 13. Siuf af voris egne sørge carosser. 14. Førstens af Wirtembergs oc efterskrefne voris ministrers oc betientes sørge-carosser, nemlig h. Ulrich Friderich Güldenløwe, h. Friderich von Ahlefeldt greve til Langeland oc Rixingen, h. Conrad greve af Reventlow, h. Niels Juel, h. Joachim Hendrich Bülow, h. Otto Skeel, h. Christopher Seested, h. Conrad Bierman von Ehrenschildt, h. Michael Wibe, h. Knud Toth, h. Marcus Giøe, h. Christian Sigfred von Plessen. Alle med sex heste, oc med

saa mange laqvejer oc fachler, som een hver kand til veye bringe. Oc farer de, som iche ere anbefalede at følge os til hest med ud af byen, med til Amager. Oc de, som iche ere anbefalede at forføye sig ned til Roskild, begiver sig tilbage ind j byen igien. 15. Jt hundred af voris lif garde til hest, klæde som før er meldt.

Wed Amager qviterer 100 af voris garde, nemlig 50 af de første oc 50 af de sidste, oc rjder tilbage igien. Obristerne oc camer-juncherne, som haver baaret liiget af kirchen, saa oc de 4 cammer junchere, som bærer enderne af lig dæchenet over vognen, saavelsom oc de hofjunchere, som fører hestene for lig vognen ved tøiglene, rjder forud til Roskilde oc tøver, indtil liget didkommer, da een hver af dem træder til sin forige forretning byen igiennem indtil kircken, hvor bemelte voris obrister oc camer-junchere igien tager liget ud af vognen oc bærer det igiennem kirken ind j hvelvingen. Oc ville vj self udj egen person møde ved kirchedøren med efterskrefne voris gehejme raad oc betiente, nemlig hertugen af Wirtemberg, statholder Güldenløwe, gref Reventlow, h. Helmuth Otto von Winterfeld, h. Joachim Hendrich von Bülow, h. Diderich Schult, h. Christian Sigfred von Plessen, h. Adam Levin Knut, h. Otto Krabbe, h. Anthon Wulf von Haxthausen, h. Friderich Gersdorph, obr. Samuel Christoph von Pletz, general major du Mesnil, general major Cormaillon, stiftz-befalingsmanden Thomas Groth, hof masrchalch Johan Otto von Raben, dend obrist ved trabanter garden, som haver vagten. Givet etc. Hafniæ d. 16 martij 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 61—69.

155. 17 Marts 1685.

Om Borgerskabets Parade ved Enkedronningens Begravelse.

Niels Envoldsen, stadzhauptmand.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver for got anseet, hendis Majts. voris elschelig kiere fru moders (salig oc høyloflig jhuekommelse) hendis liig til dets nedersettelsis sted udj st. Lucij kirke j vor kiøbsted Roskilde den 26 martij førstkommendis at lade henføre, oc vj allernaadigst haver anordnet, at een bataillon af soldatesqvet paa hver af disse torve her j staden, nemlig paa Konge-, Amager- oc Gammel-torvene, samme dag skal j gevehr stillis, da er voris etc., at du saadan anstalt giør, at borgerskabet her j staden fornefnte den 26 martij præcise klochen sex om aftenen udj sorte klæder med gevehr samt indvichlede faner oc overdragen spil lader sig bereed finde, som paa begge sider af Norgis gade, Oster gade,

saa oc fra Amager torf oc op igiennem Vimmelskaftet oc siden fra Gammel torf ned ad Vestergade indtil Vester port j gevehr skal stillis oc der udj gevehr forblive, indtil høybemelte hendis Majts. liig er igiennem passerit. Dermed etc. Hafniæ d. 17 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 70—71.

156. **21 Marts 1685.**

Fritagelse for Grundskatter af et afbrændt Hus.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at Jørgen Buchner skoemager, jndvaaner her j voris etc., hvis huus udj Løvestrædet tillige med indeværende middel oc formue formedelst u-lychelig jldebrand, som sig d. 24 may anno 1683 udj hans naboes huus optendtes, skal være opbrændt, maa formedelst hans derover foraarsagede slette tilstand fra fornefnte tid saa oc trej aar her nest efter for dend allereede paabudne eller fremdeelis paabydende grundschat oc jndqvartering af samme hans afbrendte huus aldeelis være frj oc forskaånet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 21 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 71.

157. **21 Marts 1685.**

Om Kanalens Rensning.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver resolverit at lade canalen her udj voris etc. nu j tilstundende sommer ved voris store muder-pram, det meeste mueligt er, rense. Oc saasom dertil fleere end voris forordnede tje pramme nødvendig behøvis, saa haver j strax dend anordning at giøre, at dertil heraf staden forskaffis de fleeste skarn pramme, som kand til veye bringis. Dermed etc. Hafniæ d. 21 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 71—72.

158. **21 Marts 1685.**

Om Overlevering af nogle Kapitaler fra Magistraten til Børnehuset.

Jørgen Elers, Peter Hiort oc Claus Lihme.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j retter eders lejlighed efter, til hvilchen tid oc sted os elschelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. fra dennem een deel capitaler til os elschelig voris tilforordnede directeurer over Børnehuuset udj Christianshafn efter voris forige allernaadigste udgifne befalinger overleverer, at være overværende oc da iche alleeniste eftersee oc fornemme, med

hvad haandskrifter oc rigtighed samme capitalers overlevering skeer, mens end oc, dersom de vedkommende nogen misforstand eller tvistighed derom skulle indfalde, da dennem j saa maader retmessigen oc forsvarligen imellem kiende oc dømme oc derefter samme eders forretning at give beskreven, som j ville ansvare oc bekiendt være. Dermed etc. Hafniæ d. 21 martij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 75—76.

159. **7 April 1685.**

Om Kørsel paa Kongevejene.

Forordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj kommer j erfaring, hvorledis voris konge-veye herfra voris kongelig residentz stad Kiøbenhafn oc til Friderichsborg, Nye Hollænderbyen oc Jsløfmarck saavelsom andenstedz, som endnu alleeniste, indtil paa vjdere allernaadigste anordning, holdis ved magt, formedelst jdelig fart oc kiørsel gandske skal opkiøris, saa alle derpaa anvendte bekostninger meesten ere forgieves, jtem at voris af dato d. 1 octobris 1673 derom allernaadigste udgangne forordning (som allernaadigst tillader alle oc een hver at kiøre derpaa om vinteren, naar det er hart frossen, oc ved sommerens begyndelse, naar veyene almindelig gandske ere udtørede) meget misbrugis, j det een hver bliver da derpaa saa bevandt, at naar de udj de forbudne tjder om natten ankommer eller undertjden udj de forløvede tjder formedelst stor regn oc veyenes opblødning understaar sig derpaa at fare, finder porte oc bomme lugte, dennem da med gevalt obner ob luchelserne sønderbryder, foruden at mange skal have nøgle (u-vjdende, hvor de til dennem ere komme), saa bemelte lychelser altid igien med bekostning maa repareris, da til saadan u-ordning endnu vjdere at forekomme, haver vj været foraarsaget fremdeelis at byde oc befale, saasom vj oc hermed alvorligen oc strengeligen etc. alle oc een hver, som nøgle til voris kongeveye haver, at de dennem strax til hver stedz amtmand indleverer, hvor vj da saa mange af dennem, som vj herefter nøgler allernaadigst ville forunde, dennem af samme amptmand igien ville lade forskaffe, med it dertil forordnede stempel paaslagen, hvilcke de alleeniste for deris person haver at bruge oc ey til nogen anden udlaane, ey heller deris tienere med læs paa samme veye at kiøre. Oc ville vj hermed allernaadigst have forbudet, at ingen smed, under tilbørlig straf, nogen nøgel til bemelte voris konge veye uden bemelte voris amtmændz seddel maa giøre. Oc saa snart saa mange nøgler vorder forfærdigede,

som allernaadigst forundt bliver, skal stemplet igien til amtmændene leveris oc hvem, som efter dend tid paa samme vey enten rjdende eller kiørende med andre eller falske nøgler antreffis at have, da uden persons anseelse at have forbrudt heste oc vogn oc ellers j andre maader som voris mandats modtvillige overtrædere ansees. Hvorefter alle oc een hver etc. Oc byde oc befale vj voris stiftzbefalingsmand, amtmænd, fogder oc alle andre, som denne voris etc. Givet etc. Hafniæ d. 7 aprilis 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 77—79.

160. **7 April 1685.**

Om Magistratens og Raadstueskriverens Oppebørsel for Domme.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelig præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis mange, efter at deris sager for retten ere blefven agerede, iche tage deris domme beskrefne, hvorover de ey noget for deris møye med sagernis forhør oc dommenes afsigelse skal bekomme, da haver vj efter deris herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at de forud af citanten, naar hand til sin sags forhør for retten vorder fremkaldet, 1 rdlr. for forseiglings penge maa lade annamme oc oppebære, som igien, naar dommen vorder tagen beskreven, udj dompenge skal godtgiøris. Dog at ey nogen fattig, som det iche kunde af sted komme at betale, fra retten vorder holdet. Hvorefter de vedkommende etc. Hafniæ d. 7 aprilis 1685.

Christian Helt, raadstueskriver j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elschelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis raadstueskriveren Christian Helt af de fleeste for deris documenters oplæsning, paaskrivelse oc indførsel j protocollen aldeelis intet nyder, formedelst ichun faa af dem dommen tager beskreven, da haver vj efter deris derom allerunderdanigste giorde ansøguing oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at bemelte Christian Helt maa ved documenternis levering for retten af citanten 2 ℔ danske lade annamme oc oppebære, som igien, naar dommen tagis beskreven, udj betalingen skal gotgiøris. Dog at de fattige, som sligt ey kand af sted komme at betale, ey derudover fra retten vorder holdet. Thj forbyde vj etc. Hafniæ d. 7 aprilis 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 79—80.

161. **11 April 1685.**

Privilegier for de Reformerede.

Kongel. Majts. allernaadigste gifne privilegier paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver for got anseet at bevilge oc anordne, saasom vj oc hermed etc., at alle fremmede, som af evangeliske oc reformerede religioner befindis, være sig af hvad nation oc handtering de end oc være kand, enten de adel, lærde folch, kiøbmænd, konstnere, handvercker eller skibsfolck ere, som sig her udj voris riiger oc lande ville indbegive, boesette oc ernære, maa efterskrefne privilegier oc friheder nyde oc have, nemlig:

1. Efter at de sig haver angivet oc her j riigerne nedsat oc deris boepæl taget, jtem os deris troskabs eed, for øfrigheden paa it hvert sted, aflagt, skal de ansees oc holdis som voris egne undersaatter oc j de første 20 aar for alle personel tynger oc besværinger samt contributioner, jndqvarteringer, krigsstyrer, kopskat oc alle andre paalæg, j hvad nafn det oc have kand, være frj oc forskaanet. Dog at de consumptionen, af hvis de fortærer, samt tolden af deris vare, som de negotierer med, betale.

2. Maa oc bemelte fremmede nyde frihed udj tolden af deris eget boeskab, som de indføre, saa oc handvercksfolchene af deris redschab oc instrumenter, som til deris handverckers fortsettelse behøves.

3. Jligemaade maa ald uld, silche oc andre materialier, som til deris handvercks fortsettelse behøvis (oc fra fremmede stæder giøris fornøden hid at indføris), foruden nogen toldz erleggelse frj indpassere, dog at de saadant tilforn paa behørige steder rigtig angiver oc derpaa tilbørlig toldseddel tager.

4. Werck-huusene oc alle andre eye- eller leye-huuse, gamle oc nye, hvor nogen jndvaaner j boer, som enten arbejder eller lader arbeyde nogen manufactur af uld, saasom klæde, droget, sarse, bay, rask, ratin oc andre slags stoffer uld, jtem af silche, saa oc af linnet som seyldug eller saadan læret, som her i landet iche tilforn er bleven forarbejdet, maa (naar derudj nogen fuldkommen spinderj, væverj eller farveri er indrettet oc til intet andet brugis) være de første 8 aar frj for grundskat, jndqvartering oc anden paaleg, som efter grundskatten lignis. Jngen huusis eyere maa for saadan aarsag være berettiget, huusleyen at forhøye. Dog førend noget huus maa saadan frihed nyde, skal enten forlæggeren eller manufactureren være forpligtet, sig j commerce collegio at angive oc der forklare, hvad manufactur hand vil indrette, hvorefter hannem it attestatum fra bemelte

collegio til magistraten skal meddeelis, om huuset bemelte frihed bør at nyde.

5. Alle de, som øde pladzer (hvor ingen huuse tilforn haver standen) her j staden haver antaget oc derpaa enten allereede haver eller grundmuurede huuse tre lofft høy ud til gaden vil bygge, maa udj 10 aars tid, oc de, som ere 2 lofft høye, udj 8 aar for ald grundskat oc jndqvartering deraf at give eller holde være frj oc forskaanet, fra dend tid at regne, som huuset er saa færdigt, at det kand beboes. Jtem de, som paa forskrefne pladzer vil bygge huuse af tømmerverck oc muur imellem stolperne, tre loft høye oc med kielder under, maa nyde forskrefne frihed af samme huuse udj 8 aar, de af 2 lofft høye udj 6 aar oc jt lofft høyt j 3 aar, alt fra dend tid at regne, at samme huuse ere saa færdig, at de kand beboes. Naar oc nogen lader noget gammelt huus nedbryde oc nyt igien opbygge, da nyder dend forskrefne frihed paa grundskat oc jndqvartering j 3 aar.

6. Naar nogen fremmed ankommer, som vil lade bygge nogen bygning af bindingsverck, hvad heller hand det self beboer eller til andre bortleyer, da maa samme bygning være frj for grundskat oc jndqvartering j 10 aar oc for een bygning af grundmuur j 20 aar.

7. Alle de, af hvad stand de være maa, som iche ere deelagtige j ovenskrefne privilegier oc herefter leyer nogen heele gaarde eller huuse, skal self betale jndqvarteringen oc hvis aarlig udgifft, som deraf gaar for vandetz oc løgternis vedligeholdelse, jtem hvis for gadernis renselse givis bør, oc det saavit samme gaardz contingent af bemelte udgiffter med billig kand beløbe. For hvilche udgiffter ingen noget j sin leye hos huus-herren maa korte. Oc skal ingen være tilladt at flytte noget af sit indehavende goedz, førend hand rigtighed haver giort saavel for alle forskrefne paabud, som j hans tid er passerit, som for hvis huusleye, hand med resterer. Hvorom eyeren sig altid haver at forsichre, saa fremt hand ej self dertil vil svare.

8. Oc saasom vj allernaadigst komme j erfaring, at voris allernaadigst forordning af d. 27 februarij anno 1683, anlangende bygninger her j staden, iche endnu af alle tilbørligen er efterkommet, hvorved deris øde pladzer til os burde at være hiemfalden, saa ville vj dog alligevel eyermændene, som bemelte pladzer tilhører oc iche middel haver, dennem nu strax at lade bebygge, endnu 4 aar til des bebyggelse fra denne voris forordnings publication at regne (førend de til os forbrydis) allernaadigst forundt have. Dog at de j det øfrige retter sig j alle puncter effter bemelte forige forordnings indhold.

Thj byde vj hermed oc befale voris stiftzbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad oc alle andre, som denne voris forordning under voris cancellie seigl tilschichet vorder, at de dend paa behørige steder til de vedkommendis efterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ d. 11 aprilis 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 82—85.

162. . **22 April 1685.**

Om en Landevej til Korsør.

H. Adam Levin Knut med fleere.

C. 5. Vor gunst tilforn. Voris etc. er, at j samtlige med forderligste udj conferentz træde, deliberer oc overvejer, hvorledis dend landevey, som vj allernaadigst haver for got befunden imellem denne voris etc. Kiøbenhafn oc vor stabbelstad Corsøer at anordne, best oc beqvemmeligst kand forfærdiges, jtem paa hvad maade steen, tommer oc andre slags materialier paa behørige steder dertil beleyligst kand forskaffis oc henføris, oc os derom eders allerunderdanigste relation oc betenkende til vjdere voris allernaadigste resolution at give. Dermed etc. Hafniæ d. 22 aprilis 1685.

Forskrefne bref udgich til fornefnte h. Adam Levin Knut, h. Otto Krabbe, h. Hans Skach general major, Peter Brandt, Jens Harboe estats raad, obr. Hans Ernst, von Frisensee oc Gotfrid Hofman gen. qvarteermester.

Sæl. Tegn. XLV. 97—98.

163. **25 April 1685.**

Om Gjennemsyn af P. Resens Atlas Daniæ.

Willum Worm oc doct. Oluf Borch.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom os elschelig Peder Reesen etc. allerunderdanigst haver været begierendis, at hannem commissarier allernaadigst maatte beskichis, som Danmarkis beskrivelse, af hannem paa latin forfatted, kunde igiennemsee, førend dend til trychen befordris, da er voris etc., at j samme skrift med forderligste foretager oc med flid igiennemseer oc overveyer, om det saaledis er indrettet, at det kand tilladis j trychen at udgaa. Dersom j oc bemelte Peder Reesens overværelse til een eller anden opliusning derudjnden behover, haver j hannem self derom at lade advare oc hand sig hos eder at indfinde, oc haver j os siden derom allerunderdanigst relation at giøre. Dermed etc. Hafniæ d. 25 aprilis 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 99—100.

164. **5 Maj 1685.**

Udvisning af en Plads til Skomagernes Barkmølle.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom skomagerne her j voris etc. deris bark-mølle her inden for voldene, udj Adel-gaden liggendis, formedelst deraf befrygtende fare for jldebrand hen uden for staden haver at flytte, da er voris etc., at j de vedkommende strax advarer oc tilholder, sligt allerunderdanigst at efterkomme, oc dennem een belejlig pladz her uden for staden strax lader udvjse, hvor samme mølle igien kand opsettis. Dermed etc. Hafniæ d. 5 may 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 105.

165. **16 Maj 1685.**

Om Forudbetaling af Stolestadepenge til Vor Frue og Trinitatis Kirker.

Obet bref paa trøck.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelige rector oc professores her j voris etc. Kiøbenhafn, som Vor Frue oc Trinitatis kirckers forsvar sammestedz allernaadigst er anbetroed, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis een deel, som stole-stader j samme kircher til leye er forundt, befindis idelig med leyen at restere, saa at for den aarsag een temmelig summa j kirche-vergernis regnskab aarlig til omdrag føris, da have vj efter derom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, som vj oc hermed etc., at alle oc een hver, som stole-stader eller klapper udj bemelte tvende kircher til leye ville have, skulle forpligt være, den aarlig leye deraf for ud at erlegge oc betale, saa fremt de samme stole-stader ville nyde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 may 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 168.

166. **16 Maj 1685.**

Om Oprettelse af Uldmanufakturer.

Kongl. Majts. bref paa trøch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom vj af særdeelis omsorg for, een deel ulden manufacturer her j voris riiger oc lande, som paa andre steder, at lade indrette, haver allernaadigst for got befunden, voris forige Qvæsthuus med de dertilhørende vaaninger oc pladz, liggende ved de Nye boeder, til des nytte at anvjse, oc som vj end ydermeere samme pladz med fornøden huuse oc værelser samt it fuldkommen farverj, calander mølle oc andet, som dertil kunde være fornøden, ey uden stor bekostning haver forbedret, saa de, som med

vor factor Christian Werner lyst haver, enten klæde eller andre ulden vare derudj at lade fabriqvere, til des indrettelse paa huusværelser aldeelis ingen vjdere omkostning behøver at giøre, saa paa det vore kiere oc tro undersaatter, som udi saadanne ulden manufactur-verker med bemelte voris factor ville interessere (saasom hand derudj alt een god deel for sin particulier haver indskudt), sig af denne lejlighed des bedre maatte betiene, haver vj hermed allernaadigst bevilget oc tilladt, at bemelte voris factor Christian Werner udj forskrefne til manufactur indrettede huusse, efter det hannem af os d. 5 may anno 1683 allernaadigste meddeelte privilegij formelding, maa fremdeelis fabriqvere oc handtere, oc til dend ende allernaadigst skienchet oc givet hannem oc alle hans med-interessenter udj samme ulden manufactur uden nogen vederlag bemelte huuse, vaaninger oc pladz udj sit fulde begreb. Hvorpaa vj dennem for dem oc deris arvinger voris bref oc skiøde til evindelig eyendom allernaadigst ville give, saa lenge de forbemelte ulden manufactur verker oc huuse j god stand oc vedlige holder. Hvorfore de, som dertil lyst haver, sig hos benefnte voris factor haver at angive oc hos hannem deris nafne at lade tegne for saa stoer eller ljden een summa, som dennem self lyster. Hvorefter de vedkommende etc. Givet etc. Hafniæ d. 16 may 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 168—70.

167. **18 Maj 1685.**

Om Skøde paaen Grund i Søllerød til Feldberederne.

Hans Anders Echolt oc Hans Hendrich Grønner, feltbereedere.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Hans Anders Echolt oc Hans Hendrich Grønner, feltbereedere oc jndvaanere her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis een ljden kilde, kaldes Skurre-kilden, paa Søllerød byes march liggende, som skal udvelde under een hoy leerbache strax oven for voris elskelige kiere gemahls dronningens kaabermølle, hvilchen kilde-pladz en gaardz grund, som os elskelig Peter Reesen etc. af os sammestedz udj fæste haver, tilhører, hvorved een stampe-mølle til bemelte feldbereederis handvercks fortsettelse kunde opsettis, saa fremt vj saadant allernaadigst forunde ville, oc vandet dertil kand opstemmis, da som fornefnte Peter Reesen, som bemelte pladz j fæste haver, hermed er tilfredz, oc vj af voris ober camer juncher oc amtmand over Kiøbenhafns amt os elskelig h. Adam Levin Knut til Tyberg oc Asendrupgaarde, ridder, hans herom allerunderdanigste giorde erklæring allernaadigst erfarer, at saadant ingen til skade kommer, have vj efter fornefnte Hans Andres Echolt oc Hans Hendrich Grønner deris herom

allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at de bemelte Skurre-kilde oc dend derhos liggende pladz ned til aaen til een stampe mølle maa bruge oc derpaa tilhørige biugnings verk paa deris egen bekostning lade opsette, saa oc, j henseende til derpaa gaaende bekostning, samme bygning for dem oc deris arvinger eller oc de feldbereedere, som dennem fornefnte mølle oc huus igien ville afkiøbe, til eyendom nyde oc beholde. Dog haver bemelte feltbereedere de vedkommende for hvis de for samme pladzes mistelse kunde prætendere (som ichun til it ljdet læs moesse-foder kand reignis) billig vederlag at giøre. Thj byde vj etc. Hafniæ d. 18 may 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 184—85.

168. **28 Juli 1685.**

De Reformeredes Privilegier maa ikke gøre Indpas i Lavenes Rettigheder.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiobenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj d. 11 aprilis sidst afvigte een voris allernaadigste forordning haver ladet udgaa, hvorudj alle fremmede af dend reformerte religion sig her udj riigerne, hvor dennem lyster at nedsette, allernaadigst vorder tilladt, hvortil vj oc dennem visse friheder allernaadigst forundt haver, oc vj af een deel af bartskernes paa samtlige laugetz vegne her j voris etc. til os allerunderdanigste indgifne supplication allernaadigst fornemme, hvorledis de sig skal befrygte, at dennem ved samme voris allernaadigste forordning udj de til lauget allernaadigst forundte privilegier nogen indpas herefter maatte skee, j det at de fremmede, som indkomme, muelig skal ville prætendere, saa snart de indkommer, strax udj lauget at indtagis oc professionen at bruge, omendskiønt der j amtet saa mange mestere skal befindis, som forordningen tillader, da som voris allernaadigste intention iche er, de lauge, som efter forordningen skal være sluttede, udj de dennem allernaadigste meddeelte privilegier herved at præjudicere, er voris etc., at j sligt herefter tilbørligen udj agt tager oc ey tillader, at dennem, som haver noget sluttet laug, imod voris allernaadigste gifne privilegier nogen indpas giort vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 28 iulij 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 153.

169. **11 Avg. 1685.**

Om Børne- og Pesthusets Overfylding med Tiggere og Omløbere.

Directeurerne over Børnehuuset j Christianshafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj af eders allerunderdanigste for os indgifne memorial allernaadigst fornemmer, at dend u-skichelighed

oc disordre, som ved stoer mengde af betlere oc omløbere paa gaderne her j voris etc. begaaes, skal formedelst forleeden aars misvext oc andre aarsager ey til des have været at remedere, med hvad flid oc omsorg j end haver ladet eder være angelegen, slige fattige lemmer af gaderne at lade optage oc j Børne- oc Pesthuusene indføre, som nu derover med saa mange fattige snart skal være opfylt, at des midler ey lengere skal kunde tilstreche, slig mengde at underholde, da er efter eders egen derom allerunderdanigste giorde forslag voris etc., at j udj tjde dend anstalt giore, at bemelte fattige udj Børne- oc Pesthuusene til it vist tal saaledis herefter vorder reducerede, som j til Børnehuusetz gafn oc conservation efter des indkomst oc midler tienligst eragter. Dermed etc. Hafniæ d. 11 augustj 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 166.

170. **18 Avg. 1685.**

Privilegium for en Tobakspinders Hustru og Børn.

Abraham Levin jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Abraham Levin, af jødiske nation (som paa otte aars tid her j voris etc. Kiøbenhafn boed haver oc sig med tobachspinderj ernæret), for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand tilsindz er, sig i ægteskab at begive, da haver vj, efter hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand tillige med sin tilkommende hustrue, børn, om hand nogen bekommendis vorder, oc tieniste folch her sammestedz fremdeelis maa forblive oc bemelte næring fortsette, naar hand derimod proportionaliter til ald borgerlig oc byes tynge svarer. Jtem maa de oc efter deris jødiske ceremonier herpaa stedet u-formeent leve oc sig opholde. Dog at det skeer udj ald stilhed oc foruden nogen forargelsse. Forbydendis etc. Hafniæ d. 18 augustj 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 214.

171. **18 Avg. 1685.**

Skøde paa en Grund i Lossebolværket paa Christianshavn.

Johan Christensen Meller.

C. 5. etc. skiøder etc. til Johan Christensen Meller, jndvaaner udi Christianshafn, oc hans arvinger noget jordzmon af dend gamle vold langs ved hans huus oc gaard sammestedz, j loss bulverk beliggende, nemlig paa dend nordvest side oc ved enden af samme gaard imod nordoust, saa bemelte hans gaardz plads tillige med det hannem dertil af volden nu allernaadigste forundte jordzmon strecher

sig over alt i alne oc maal saaledis. Dend gandske brede for til imod südvest er 45 alne, jtem paa dend side mod nordvest 86 alne lang, noch dend bageste ende langs med graven 47 alne bred, oc paa dend sud-oust side fra hans huusis forderste hiørne langs med hans gaard ind til graven igien 83 alne lang. Hvilken forskrefne pladz etc. Thj forbyde etc. Givet etc. Hafniæ d. 18 augustj 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 215—16.

172. **28 Avg. 1685.**

Om Undersøgelse af, om Skomagernes Barkmølle kan forblive i Adelgade.

Claus Rask, Lambert von Haven oc Oluf Rømer.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Jens Jensen Colding som oldermand med fleere paa samtlig skomager laugetz vegne her udj voris etc. for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage oc berette angaaende een deris udj de Nye boeder j Adelgaden beliggende barkmølle, som os elskelige præsident, borgemestere oc raad her sammestedz skal ved deris til underfogden udstedde ordres ville lade nedbryde oc uden byen forflytte, u-anseet dend efter supplicanternis allerunderdanigste formeening ey i nogen maade skal befindis enten byen eller naboerne skadelig, mens at slig forehavende alleene skal efter een mands u-tjdige angivende udfalde oc geraade dennem samtlig til endelig ruin oc skade, med vjdere, kand j af hosfølgende copie af deris allerunderdanigste supplication self see oc erfare. Thj er voris etc., at j retter eders lejlighed efter, eder paa aasteden at begive oc, efter at j der alting nøye haver efterseet oc eder om bemelte sags beskaffenhed grundeligen erkyndiget, os derom eders udførligere skriftlige relation oc betenkende med forderligste tilskicher. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 28 augustj 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 164—65.

173. **19 Sept. 1685.**

Om Indretning af Nørre og Vester Voldgade.

Gotfred Hofman.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver approberet den afritzning, der er giort paa dend gade, som vj allernaadigst ville, at der skal indrettis oc forfærdigis her udj staden langs volden indverts fra krudtaarnet for enden af Nørregade oc hen til Vester port paa dend maade, som dend imellem voris have Rosenborg oc Nørre port allereede befindis at være anlagt. Thj er voris etc., at du efter forskrefne afritzning strax lader afpæle saa meget

af de derpaa grentzende huuse oc pladzer, som til samme gades indrettelse oc fartens forvjdelse fornoden eragtis. Dermed etc. Hafniæ d. 19 septembris 1685.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst for got oc nødvendigt haver befundet, at farten oc vandfaldet udj dend district her j voris etc. Kiøbenhafn langs volden indverts fra krud taarnet for enden af Nørre gade oc hen til Vester port vorder indrettet paa dend maade, som det allereede imellem voris have Rosenborg oc Nørre port befindis at være giort, til hvilchen ende vj allernaadigst haver anbefalet voris obrister os elskelig Gotfred Hofman at afstiche oc lade afpæle samme gades brede, oc saavit dertil af huusene oc pladzerne deromkring bør at nedbrydis oc udleggis, da er voris etc., at j, saa snart samme afpæling er skeet, at deraf vjdis kand, hvor meget af forskrefne huuse oc pladzer til samme gades indrettelse giøris fornøden, forordner u-villige mænd, som tillige med stadz-biugmesteren billigen haver at taxere, hvad een hver af de vedkommende af sin derpaa grentzende eyendom desformedelst mister oc fragaar, oc saadan deris taxering j voris danske cancellie indleverer, da vj siden dend anstalt allernaadigst ville lade giore, at eyermanden billig betaling derfor kunde nyde. Dermed etc. Hafniæ d. 19 septembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 192—94.

174. **22 Sept. 1685.**

Nogle Brandlidte i Løvstræde fritages for Grundskat.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiobenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at Peder Michelsen bader, Hendrich Pape kleinsmid, Jacob Sørensen teltmager, Friderich Preyl hattemager, Lauridz Andersen knifsmed, Andreas Svendsen skræder oc Michel Nohl snedker, jndvaanere her j voris etc., hvis huuse udj Løvestrædet tillige med indeværende middel oc formue formedelst u-lychelig jldebrand den 24 may anno 1683 skal være opbrendt, maa formedelst deris derover foraarsagede slette tilstand fra fornefnte tid saa oc tre aar derefter for dend allereede paabudne eller fremdeelis paabydende grundskat oc jndqvartering af samme deris afbrendte huuse aldeelis være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Hafniæ d. 22 septembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 194.

175. **29 Sept. 1685.**

Kræmmere, Øl- og Vintappere maa ikke give nogen Student eller Skolediscipel højere Kredit end for 10 Rdl.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj kommer udi erfaring, hvorledis mange kræmere, øl- oc vjntappere oc andre dend studerende ungdom saavel j skolen som paa universitetet her j voris etc. Kiøbenhafn penge, vare oc andet lader følgagtig være oc derfor af dennem tager handskrifter eller underskrefne regnskaber oc dermed forfører dend vanvittige ungdom oc bringer deris forældre udj u-nødige pengis udgift oc dennem self fra deris midler, da, saadant herefter at forekomme, ville vj alle kræmere, øl- oc vjntappere oc alle andre alvorligen oc strengeligen have befalet oc advaret, at ingen nogen student eller skole-discipel paa høyere sum end 10 rdl. maa betroe oc derpaa underskrevet regnskab eller handskrift tage (uden fornefnte handskrift eller regnskab af een hvers præceptore til vitterlighed bliver underskrevet), saa fremt de, som saadan handskrift eller regnskab tager, iche dermed saadan deris gield oc kraf gandske vil have forbrudt oc ljde skade for hiemgield. Oc skal alle andre regnskaber eller obligationer end de, som forskrevet staar, for ald dom oc ret holdis oc kiendis som u-giort oc magtesløs. Understaar sig nogen student, handskrift udj andre maader end forberørt at udgive eller regnskab at underskrive, straffis derfore som vedbør med fengsel, exclusion oc relegation, eftersom hans forseelse til befindis. Hvorefter alle oc een hver sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 29 septembris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 240—41.

176. **4 Okt. 1685.**

Beskikkelse af en Havnemester.

Captain Anders Horndal.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom voris fiscal ved søe-estaten Michel Michelsen det hannem her j voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst anbetroede haufnemesterj paa voris allernaadigste behag haver afstandet, da have vj j hans sted allernaadigst beskichet oc forordnet, saa oc hermed etc. voris forige skibs captain Anders Horndal til at være haufnemester her sammestedz oc samme bestilling at nyde oc betiene med lige vilkor oc rettighed, som bemelte Mikel Mikelsen dend for hannem nydt oc haft haver. Thj skal fornefnte Anders Horndal fremdeelis være os som sin absolut etc. J særdeelished skal hand sig j alle maader rette oc forholde efter dend jnstruction oc ordres,

som os elskelig voris tilforordnede j admiralitetz collegio bemelte Mikel Mikelsen paa vore vegne givet haver eller benefnte Anders Horndal self herefter givendis vorder, oc sig derudjnden saavelsom j alle andre maader saaledis skiche etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 octobris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 251—52.

177. **4 Okt. 1685.**

Skøde paa en Grund paa Christianshavn.

Christian von Steenwinchel.

C. 5. etc. skioder etc. til Christian von Steinvinchel, voris ingenieur, oc hans arvinger noget jordzmon af dend gamle vold udj Christianshafn, liggende tvert over Lille Kirkegaden nest dend reformerede kirke gaardz pladz. Oc strecher sig indtil Canalgaden oc ellers j alne oc maal begreben saaledis, nemlig for til canalen 92 alen i breden oc lige saa imod dend reformerede kirkegaard, jtem 92 alen lang langs med dend gamle vold gade oc ligesaa imod stranden. Hvilchen etc. Thj forbyde etc. Hafniæ d. 4 octobris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 252—53.

178. **7 Nov. 1685.**

Om Anvendelse af Studenter ved Ligbegængelser.

Obet bref.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Lauritz Pedersen, formand for de 36 mænd, som effter voris om ligs begravelse d. 7 novembris anno 1682 allernaadigste udgangne forordning af magistraten her j voris etc. Kiøbenhafn ere ordinerede til liig sammestedz at bære, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis dennem stoer indpas udj samme forretning, imod bemelte forordning oc de dennem derpaa af magistraten gifne oc af os den 20 octobris anno 1683 allernaadigst confirmerede artichle, af studenter oc andre skal giøris, da have vj allernaadigst for got anseet, herudjnden at anordne oc bevilge, som vj oc hermed etc., at til de geistligis liig at bære saavelsom til deris, som af academiet dependerer oc haver studeret, maa alleene studentere brugis, naar saadant af dennem begieris, mens udj det øfrige ville vj liigbærerne ved ovenskrefne voris allernaadigste udgifne forordning oc magistratens dennem gifne oc af os allernaadigste confirmerede artichle have maintineret, saa ey nogen anden med liig bæren for penge sig maa eller skal befatte. Hvorefter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette, ey giørendis bemelte anordnede liigbærere her udj hinder eller forfang j nogen

maade. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 7 novembris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 285—86.

179. 21 Nov. 1685.

Om Endeløsstrædes Forlængelse.

Gotfrid Hofman, Claus Rask oc Oluf Romer.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j strax eller med forderligste eder til de pladzer ved Vimmelskafftet oc Badstuestrædet her j staden, hvor seeniste jldebrand været haver, begiver, dennem efterseer oc overveyer, hvorledis gaderne sammestedz til stadens beste oc jndvaanernis større sicherhed, end de til des været haver, beqvemmeligst oc best med de vedkommendis mindste skade kand forandris, oc j særdeelished en ny gade fra Endeløs stræde oc op til Vimmelskafftet anleggis, oc derom saavelsom hvorledis de, som formedelst samme gaders indrettelse til kort kommer, igien kunde vederleggis, os eders allerunderdanigste relation oc betenkende til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste skriftlig giver. Dermed etc. Hafniæ d. 21 novembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 245—46.

180. 24 Nov. 1685.

Om Tilvejebringelse af Vand ved Ildebrandstilfælde.

Commissarierne over politien.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vj ved seenist u-lychelig jldebrand her udj staden meget u-gierne haver maat fornemme stoer mangel paa vand, som deraf fornemmeligen skal være kommen, at ingen døgtige vandposter eller brønde j gaderne der omkring, hvor jlden først antendtis, var forordnet, hvorover jldebranden dismeere skal have taget overhaand, som, nest Guds bistand, j begyndelsen kunde have bleven lesket oc dempet, om ellers forraad paa vand hafde været j een hast at bringe tilstæde, saa er voris etc., at j strax træder tilsammen oc des beskaffenhed tillige med voris mathematico os elskelig Oluf Rømer (som j til eder haver at kalde) med største flid eftertenker oc med hverandre overlegger, hvorledis oc paa hvad steder j fornøden oc tienligst eragter, at vandposte oc brønde paa gaderne her j staden kunde indrettis oc vel vedlige holdis, saa at mand sig deraf j nødsfald uden mangel paa vand kunde betiene, oc os derom saavelsom oc om hvis vjdere, j nødvendig eragter, bør j agt at tagis oc erindris, eders allerunderdanigste betenkende til

vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 24 novembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 246—47.

181. **5 Dec. 1685.**

Om Christianshavns Kirke- og Skolebetjentes Grundskatter.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Christianshafns kirke iche skal være ved de midler, at kirke- oc skole-betienterne sammestedz frj huusværelse derved stedet kand have, men de sig self dermed maa forsiune, da have vj efter herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at forskrefne kirke- oc skole-betiente herefter j paabudne grundskatter ey meere for deris huuse, som de self iboer, skal contribuere end de, som frj residentzer for deris bestillinger nyder, j saa maader contribuerer. Derefter j eder etc. Hafniæ d. 5 decembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 256.

182. **5 Dec. 1685.**

Pakhuse ere fritagne for Indkvartering.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Madtz Christensen, borger oc jndvaaner her j voris etc., for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hans pachhuus j enden af dend nye Børs ved Langebroe imod ald skich oc sedvane med jndqvartering skal være bleven belagt, enddog det alleeniste til grove vare skal være funderit oc ey af nogen kunde bebois, da som sligt meere haver sin henseende til commerciernis ruin end til deris befordring, det oc skulle afskrecke andre, som til negotiens fortsettelse lyst oc villie kunde have, fleere packhuuse (som vel her j staden behøvedis) at opbygge, er voris etc., at j dend anordning giør, at sligt igien vorder remederit oc endret, oc at ingen herefter vorder tilladt, slige nye forandringer uden voris egen allernaadigste foregaaende villie oc vjdenskab at giøre. Derefter etc. Hafniæ d. 5 decembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 256—57.

183. **8 Dec. 1685.**

Om Salg af 2 Huse ved Universitetet.

Kiøbenhafns communitetz jnspecteurer.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter eders allerunderdanigste giorde forslag allernaadigst haver bevilget, at j de tvende særdeelis til studii-gaarden liggende vaaninger, som hidindtil

for leye haver været beboet (oc nu een vis mand sig hos eder skal have angivet, dend eene sig at ville tilforhandle), til stedetz bortskyldige gields afbetaling, med een ljden deel gaards rum, paa vjdere voris allernaadigste confirmation maa selge oc bortskiøde. Dog at hvem, som bemelte vaaninger oc gaardzrum sig tilforhandlendis vorder, eller deris arvinger, naar de kunde tilsinds vorde, dem igien at afhænde, skal tiltengt være, samme vaaninger først oc for andre communitetet at tilbyde. Derefter etc. Hafniæ d. 8 decembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 261.

184. **8 Dec. 1685.**

Forbud mod Brug af Noglebøsser, Antændelse af Raketter osv.

Forbud paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis nogle vanartige mennisker tid effter anden skal lade sig forlyste med nøgle-bøsser at skyde, raqvetter at lade afgaa, svermere, budicher oc andet deslige, opfyldte med krud, at antende oc bortkaste iblant huusene her j voris etc. Kiøbenhafn, hvoraf u-lychelig jldebrand oc anden skade lettelig maatte entstaa, da have vj allernaadigst for got befundet at byde oc befale, saasom vj oc hermed alvorligen etc. alle oc een hver, saavel her j voris etc. Kiøbenhafn som udj alle andre steder oc paa landet over alt udj begge vore riiger Danmark oc Norge, at de sig gandske entholder fra, saadan vanartighed enten ved dag eller nat paa gaderne at øve eller noget, som før er meldt, med jld at anstiche oc iblant huusene, tændt eller u-tendt, at henslenge. Betrædis nogen dermed, som er kommen til skiæls- oc lav-alder, eller det dennem lovligen overbevjsis, straffis paa kroppen med arbeid j jern paa Bræmerholm j visse aar eller paa livet, efter forseelsens beskaffenhed. Men er det børn, da straffis de med jern j Børnehuuset paa nogen tid. Hvorefter alle etc. Oc befalis hermed voris stiftsbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som denne etc. Givet etc. Hafniæ d. 8 decembris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 294—95.

185. **19 Dec. 1685.**

Indskærpelse af Forordningen om Sognebaandet til Holmens Kirke.

Anordning.

C. 5. giore alle vitterligt, at j hvorvel voris elskelig kiere hr. farfader, salig oc høyloflig jhukommelse, konning Christian dend fierde allernaadigst haver funderet Holmens kirke her j voris etc. Kiøben-

hafn for alle voris søe-capitainer, skippere, styrmænd, skibs archelj folch, bosse skøtter oc baadzmænd, saavelsom alle andre, som paa voris flode, Bræmerholm, tøig-, proviant- oc brøggerhuse samt udj vogn staldene her for slottet nogen tieniste kunde have, jche des mindre skal dog een stoer deel af samme betiente, tvert imod de derom allernaadigste giorde anordninger, sig fra samme kirke entholde oc j det sted søge andre kirker her j staden, hvorover m. Jens Hansen, provst ved søestaten oc sognepræst ved bemélte Holmens kirke, paa egen oc capellanernis vegne nu for os allerunderdanìgst beklager sig, stoer indpas oc afgang j deris indkomster oc rettigheder at tilføyes. Da til sligt at forekomme have vj allernaadigst for got befundet at anordne oc befale, saa oc hermed etc., at alle oc een hver af bemelte voris søe officerer oc betiente, som nogen charge eller tieniste paa voris flode saavelsom paa Holmen, proviant-, tøig- oc bryggerhuusene samt j vognstaldene her for slottet virkeligen betiene oc derfor aarlig løn oc besolding nyder, skal være tilforpligtede, hvor de oc her j staden kunde være boende, fornefnte Holmens kirke herefter at søge oc dend for deris rette sogne kirke at erkiende med alt hvis, baade ministerio oc kirken efter loven kand vedkomme. Hvorefter alle oc een hver, som dette angaar etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 19 decembris 1685.

Sæl. Reg. XXXIV. 311—12.

186. **22 Dec. 1685.**

Om Undersøgelse af Vandrenderne.

Oluf Romer oc Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst fornemmer, at der skal findis stoer mangel paa vand saavel ved vore egne slotte oc huuse som hos jndvaanerne her j staden, da er voris allernaadigste villie oc befaling, at j om vandverkernis tilstand over alt heel nøye oc grandgiveligen inqvirerer oc med allerforderligste j øyesiun tager oc examinerer alle hovet renders, birenders, opstanderis, pompers oc haners beskaffenhed inden oc uden staden, baade paa gaderne oc j huusene, gaardene oc kielderne, oc alt andet, hvad nafn det have kand, pompe- oc springvandene vedkommende, som j kand tenke at være tienlig til fuldkommen kundskab oc underretning om vandvæsenetz tilstand her sammestedz. Oc paa det samme almindelig inqvisition kand have sin u-behindret fortgang til det gemeene bestis befordring, saa skal alle vand-compagniers directeurer være med det samme anbefalet, at lade een af deris midler, som dertil best findis beqvem

oc meest kyndig ved verket, tillige med vandmesteren, som compagniet betiener, følge med eder for at giøre eder paa stederne ald dend underretning, som j kunde begiere, om alle deres compagniers render, haner, opstandere oc pomper, oc paa compagniets bekostning lade grave oc obne, hvor det til vigtig underretning fornøden eragtis. Fornemmeligen skal alle vandmestere oc deris betiente under hoyeste straf være tilforpligtede, at give füldkommen kundskab oc beskeeden om hvis arbejde, de self haver giort eller ladet giøre. Oc skal alle stadens jndvaanere, af hvad qvalitet de oc være kunde, hermed være anbefalet, iche alleeniste u-behindret at tilstede hos sig slig inqvisition, men end oc dend med ald tienlig underretning oc virkelig bjstand oc hielp at befordre. Hvorom j een rigtig specification med det allerforderligste haver at forfærdige oc os tillige med eders allerunderdanigste erklæring oc betenchende derover til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste at tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 22 decembris 1685.

Sæl. Tegn. XLV. 273—74.

187. **12 Jan. 1686.**

Om Udlæg hos Raadmand Klavs Sohn.

Friderich Eisenberg.

C. 5. Eftersom os elskelig Claus Sohn, raadmand her udj voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand efter een voris høyeste rettis dom er tilfunden, een mand ved nafn Elbert Ploss af Bayone udj Frankeriig een anseelig summa penge at betale, oc hannem umueligt skal falde, formedelst disse vanskelige tjder, saadant udj reede penge at præstere, da er, efter hans allerunderdanigste ansøgning oc begiering, voris allernaadigste villie oc befaling, at du hos bemelte Claus Sohn giør Elbert Plos forsvarlig udleg udj gode vare oc brendevjne, som de nu efter marketzgang af grossieren selgis oc af tvende u-villige mænd kand vorde taxerit, for hvis, meerbemelte Elbert Ploss hos Claus Sohn, efter voris høyeste rettis dom, kand have at prætendere. Dermed etc. Hafniæ d. 12 ianuarij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 301.

188. **19 Jan. 1686.**

Om Breves Forsendelse med Posten.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj allernaadigst komme j erfaring, hvorledis med postbrevene, som med posten gaar herfra

oc kommer hid til voris etc. Kiøbenhafn, stor misbrug oc underslef skal begaaes, j det at under de frj couverter skal forsendis adskillige u-frj breve, voris post-directeurer, til hvilke samme post-væsens direction imod een vis aarlig afgift er overdraget, til største forkort, afgang oc skade, da til saadan misbrug oc underslef at forekomme oc afskaffe, ville vj allernaadigst have budet oc anordnet, saasom vj oc hermed alvorligen etc., at ingen, være sig hvo det oc være kand, maa herefter fordriste sig til, noget u-frj bref enten under voris collegiers eller de ministrers oc betienters, som voris expeditioner ere betroede oc for postpenge af deris breve at betale skal være befriede, deris couverter eller zigneter at sende med posten enten til vor stad Hamborg eller til noget andet sted her j vort riige Danmark eller j vore førstendomme Slesvig oc Holsten eller oc under de breve, som derfra hid skichis. Befindis nogen herimod at fremsende eller udj posthuusene at afhændte noget pacqvet, hvortil mistanke kunde være, maa saadanne pacqvetter j de vedkommendis oc tvende mænds overværelse aabnis. Oc skal da for hvert it ufrj bref, som der j kunde findis, til straf betalis 10 rdl., hvoraf dend, som zignetet saaledis haver misbrugt, skal betale dend halve deel oc dend, som brevet haver underskrevet, dend anden halve deel, som til bemelte post-directeurer skal være forfaldne. Oc saasom ellers for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorledis de farende poster skal optage mange breve saavel her j staden som udj Hamborg oc stederne under veys, som j post-sechen burde at indkomme, saa at derved ey alleene post-directeurerne samme breves porto skal afgaa, mens end oc de vedkommende, som ej ere vidende om, at samme breve bliver lengere under veys med dend agende end med dend rjdende post, derover offte skade ljder, da ville vj oc hermed bemelte farende poster saavelsom vognmændene j stæderne over alt, som oc pleyer at føre breve fra een sted til een anden, hermed have alvorligen forbudet, saadanne breve herefter paa de tjder, naar de med dend rjdende post kand forskichis, til befordring at antage, under 10 rdlrs. straf for hvert bref, som til postdirecteurerne skal være hiemfalden, oc dend halve deel betalis af dend, som slige breve haver indtaget, oc dend anden halve deel af dem, som dennem fremskicher. Dog ville vj dennem hermed ey have formeent, at de jo hvis breve, som ved deris pacher følger, maa med sig tage oc befordre. Hvorefter alle oc een hver vedkommende sig etc. Oc ville vj allernaadigst, at voris grever oc friherrer, stiftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere

oc raad oc alle andre, som denne voris forordning under etc. Givet etc. Hafniæ d. 19 ianuarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 333—35.

189. **26 Jan. 1686.**

Stadfæstelse paa 2 Breve vedkommende Fattigvæsenets Kapitaler.

C. 5. confirmation paa efterskrefne tvende breve etc.

(Det første) Kiendis vj os underskrefne directeurer oc giør for alle vitterligt, at vj paa de fattigis veigne haver annammet oc oppebaaret af velvjsse borgemestere oc raad her j staden eet tusinde rixdaler in specie, som er af de 4000 rdl. capital, det jislandske compagnietz forvaltere af de fattigis penge paa compagnietz veigne her til aarligen forrentet haver. Oc eftersom de fattige høytrengendis ere til adskillige underholding, oc ingen penge af Hans Majts. paa de fattigis veigne er at formode, nødis vj til, fornefnte 1000 til de fattigis underholding at optage, til saa lenge vj paa de fattigis veigne j fremtjden af Hans Majt. bekommer penge. Skal da fornefnte 1000 rdlr. borgemester oc raad igien tilstillis, at de det til capitalens fyllestgiørelse paa rente igien kand udsette. Hvorfore vj for os oc voris efterkommere paa de fattigis veigne vil have forbemelte borgemester oc raad for forskrefne 1000 rdl. skadeslos holden j alle maader. Des til vitterlighed haver vj med egen hænder neden underskrevet. Datum Kiøbenhafn d. 31 decembris 1646. Jesper Brochmand egen haand. Hans Hansen Resen eghd. Hans Nichelsen Lundt. Hans Nansen.

(Det andet) Kiendis vj underskrefne de fattigis directeurer her udj Kiøbenhafn oc giør for alle vitterligt, at til voris sal. formænd er leveret af afgangne præsident Hans Nansen oc da værende borgemestere oc raad her sammestedz sal. høyloflig jhuekommelses konning Christiani qvarti handskrift, dat. d. 26 octobris anno 1641 paa thj tusinde fem hundrede tredsindztyve oc trej rixdaler in specie, som tilforn haver bestaaet j fjre handskrifter, nemlig den første paa 2808 rdl., dend anden paa 515 rdl., dend tredie paa 4240 rdl. oc dend fierde paa 3000 rdl. Hvilche 10563 rdl. hører til dend summam paa 23157 rdl. capital, given af høystbemelte konning Christiano qvarto til de fattige her j staden. Oc som samme handskrift skal være overleverit til voris allernaadigste herre oc konning Frederich dend tredie oc derfor annammet betaling udj de penge oc capitaler, som af præstegaardene j Danmark til de fattige j dend sted naadigst ere deputerede, saa ville vj for os oc vore efterkommere paa de fattigis veigne have velbemelte præsident, borgemestere oc raad for forskrefne

capital oc des rente fra dend tid skadesløs holden udj alle maader. Des til vitterlighed oc efterretning haver vj med egne hænder neden underskrevet oc de fattigis zignete undertrøgt. Datum Kiøbenhafn den 13 iulij anno 1669. Peter Bülche. J. Wandel. Mathias Foss. Peter Reesen (L. S.).

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 26 ianuarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 388—90.

190. **26 Jan. 1686.**

Om Renter af Fattigvæsenets Kapitaler.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis det dennem u-mueligt skal falde, paa dend maade, hid til dags skeed er, de dennem allernaadigst anbetroede Børnehuusetz capitaler at forestaa, oc det formedelst dend største deel af bemelte capitaler, som af voris elskelige kiere h. forfædre, salig oc høyloflig jhuekommelse, kong Friderich dend anden oc konning Christian dend fierde saavelsom andre til de fattige oc Børnehuuset ere bleven given, skal lyde paa rdr. in specie, oc de, som dennem paa rente vil have, ey skal vilde udgive deris handskrifter paa rdr. imod croner med 4 ß paa rdaleren, fordj de ey skal kunde vjde, naar deris handskrifter skal indlosis, hvor meget rixdaler in specie gielde kand, da haver vj, efter deris herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering samt allerunderdanigste giorde forslag, allernaadigst bevilget oc anordnet, saa oc hermed etc., at j hvor høyt rixdaler in specie herefter skulde kunde opstige, skal ey paa de fattigis capitaler oc rente meere givis end 4 af hundrede imod rdlr. in specie. Oc paa det samme capitaler desto bedre oc lettere kand blive udsat, maa de herefter paa rente udsettes imod fem procento, oc med rentens betalings terminer forholdis, som magistraten med dennem, som pengene bliver sat paa rente hos, best kunde accordere. Oc naar de fattigis capitaler efter foregaaende opsigelse ere bleven betalte, skal magistraten dennem til byetinget her j staden oc paa Børsen sex uger før oc sex uger efter den 11 junij oc iligemaade sex uger før oc sex uger efter den 11 decembris lade opbyde, om nogen dennem imod god forsichring paa rente ville optage. Hvis de inden dend tid iche kand blive udsat, skal dermed siden til hver byeting oc paa Børsen continueris, indtil de, som for er meldt, paa rente kand vorde udsat. Oc naar da capitalerne bliver udsat paa rente imod god forsichring, som paa de tjder kand eragtis

gyldig, oc magistraten anvender ald muelig flid, samme capitaler med resterende rente oc processens omkostning igien at inddrive, skal dermed siden forholdis som med u-myndiges penge efter loven. Forbydendis etc. Hafniæ d. 26 ianuarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 390—91.

191. **6 Feb. 1686.**

Beskikkelse for en Mand, der har Tilsyn med Gadeløgterne.

Johan Huusmand.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne bestallings bref etc.

Præsident. borgemestere oc raadmænd udj dend kongel. residentz oc frj rigs stad Kiøbenhafn giøre vitterligt, at vj efter Hans Kongl. Majts allernaadigste gifne privilegier haver antaget oc hermed antager erlig, agtbare oc velforstandig mand Johan Huusman til at indrette oc siden aarligen ved lige holde lanternerne, som skal vinter oc sommer j morke liuse j gader oc stræder. Oc skal hand, naar eyermanden har ladet opsette lanternerne, efter giorte anstalt siden aarlig j rette tid dennem lade anstiche, udsluche oc reenholde, saavelsom vegternis brug at dirigere efter indretning, som dend derom udgangne Hans Kongl. Majts. forordning tilholder, efter dend instrux oc for dend prjs oc løn, herefter skal givis. Til vitterlighed oc forsichring under voris stads indseigl oc raadstue secretarij undertegnelse. Actum Hafniæ d. 20 ianüarij anno 1686 (L. S.). C. P. Helt colleg. senator. civitat. Hafn. secretar.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 6 februarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 394—95.

192. **6 Feb. 1686.**

Bevilling til t indtræde ai Skræderlavet.

Magistraten i Kjøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris allernaadigste villie oc befaling er, at j dend anordning giører, at Mogens Jensen, som skræder handtverket for rum tid siden skal have lærdt, udj skræder-lauget her j staden indtagis, naar hand tilforn sin borgerlig eed tilborligen aflagt haver. Dermed etc. Hafniæ d. 6 februarij 1686.

Sæl. Tegn XLV. 314.

193. **9 Feb. 1686.**

Beskikkelse for en Avktionsdirectør.

Peter Weinberg.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne bestalling etc.

Præsident etc. giore vitterligt, at eftersom Hans Kongl. Majts. voris allernaadigste arve konge oc herre os allernaadigst haver for-

undt oc bevilget, at vj underskeedlige bestillinger oc tienister, som herudj staden forefalder, med døgtige personer, som dennem betiene kunde, maa forrette, oc sær efter Hans Kongl. Majts. seenist allernaadigst resolution af dato d. 16 ianuarij 1686, da have vj dertil anordnet oc beskichet, som vj oc hermed beskicher oc tilsetter Peter Winberg at skal, saa snart dend nu værende auctions directeur ved døden afgaar, eller oc bestillingen j andre maader lovligen vacant bliver, antage, forvalte oc betiene samme auctions directeurs bestilling, dend nyde oc beholde sin lifs tid, saa lenge hand sig derudj flitteligen oc troligen forholder, som det sig bør, oc j alle maader retter sig efter Hans Kongl. Majts derom udgangne forordning oc instruction. J særdeelished skal hand forpligt være, at forskaffe sig een lovlig nummererit, igiennemdragen protocol, som paa raadstuen skal forseiglis, hvorudj alle auctions forretninger lovligen oc forsvarligen kand indføris, saa deraf, naar begieris oc behøvis, rigtig efterretning kand havis. Oc naar saadan protocol saaledis er fuldskreven, da haver hand dend paa raadstuen at indlevere, at dend kand forvaris oc henleggis in archivis, oc strax derfra igien at tage een nye protocol, som forbemelt. Oc skal meerbemelte Peter Winberg for samme hans tieniste, naar hand dend antager, nyde alt, hvis hans formand udj samme bestilling med rette hidindtil nydt haver eller herefter nydendis vorder, efter allernaadigste kongel. forordninger. Des til bekreftelse etc. Kiøbenhafns raadstue den 1 februarij anno 1686. (L. S.) C. P. Helt, collegij senatorij civitatis Hafniensis secret.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 9 februarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 395—96.

194. **13 Feb. 1686.**

Om Undersøgelse af et Forslag til at slukke Ildebrande.

Statholder Güldenløwe.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Eftersom vj dend 9 ianuarij allernaadigst haver beordret os elskelig h. Conrad greve af Reventlow etc. med fleere, at de strax for sig skulle lade fordre lieutenant Herman Garding oc hans propositioner anlangende hans inventioner, hvoraf mand j jlds vaade sig bedre end af vandspøyter skal kunde betiene, at høre, saa oc hans meening oc overslag fornemme, hvad samme verk at indrette oc aarlig ved lige at holde ville komme at koste, oc os deris allerunderdanigste erklæring oc betenkende til nermere allernaadigste resolution tilstille, hvorledis saadanne midler best kunde til veye bringis, da er voris etc., at du

retter din lejlighed efter, j samme commission at træde oc dend tillige med bemelte commissarier tilborligen at fyllestgiøre oc efterkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 13 februarij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 322—23.

195. **20 Feb. 1686.**

Skattefrihed i 3 Aar for en afbrændt Gaard.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering, af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store skade, som Peder Nielsen, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, skal have ljdt ved seeniste ulychelig jldebrand paa Nørre gade her sammestedz, allernaadigst haver bevilget, at hand paa tre aars tid for alle skatter oc contributioner (told, accise oc consumption alleene undtagen) samt ald borgerlig oc byes paaleg, bestillinger oc forretninger maa være frj oc fvrskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 20 februarij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 324—25.

196. **23 Feb. 1686.**

Privilegium for en Jøde.

Benedictus Marcus, jøde, tillige med hans søn Jacob Benedictus Marcus.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Benedictus Marcus tillige med hans søn Jacob Benedictus Marcus portugiser maa frj oc u-behindret sig hid til voris etc. Kiøbenhafn begive, sig her nedsette oc tillige med andre, som sig her udj vore riiger oc lande af samme nation findis, deris handel drive oc bruge. Oc skal de være tilforpligtet til at svare til ald borgerlig oc byes tynge oc paa behørige steder rigtigen erlegge voris told oc consumption oc anden rettighed af hvis, de handler med. Forbydendis etc. Hafniæ d. 23 februarij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 440—41.

197. **2 Marts 1686.**

Om Trinitatis Sogns Omfang.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj allernaadigst haver forordnet Hellig Trefoldigheds kirke her j voris etc. Kiøbenhafn til at være een ret sogne kirke, da haver vj oc nu, paa det alle de jrringer oc tvistigheder, som imellem præsterne om sogneskiellet ere forefaldne, kunde ophævis, oc derimod god eenighed stifftis, saa oc een hver af

dennem vjde, hvad huuse oc pladzer udj hans sogn bør at ligge, allernaadigst for got befundet at anordne oc befale, saasom vj oc hermed allernaadigst anordner oc befaler, at bemelte Hellig Trefoldighedz sogneskiel skal herefter være oc begynde: 1. Fra Nørre port langs rygsteenene af Voldgaden omkring hiørnet af bagernis laugshuus oc mit ind j Fiolstrædet indtil Rosengaarden oc siden der mit igiennem gaden til Pustervig. 2. Langs rygsteenene af Kiøbmager gade forbj Trefoldighedz kirke til Klareboderne. 3. Derfra langs mit igiennem Klareboederne oc Myntergaden til Gothers gade. 4. Derfra mit langs rygsteenene af Gothers gade ned ad, indtil Borgergaden vedtager. 5. Fremdeelis langs rygsteenene mit igiennem Borger- oc Fyrstens gader, lige frem til voris castel Friderichshafns bolverk, Fyen kaldet. Derfra j nør til dend nye anlagde Øster port, oc saa fremdeelis langs ud med volden forbj Rosenborg slot til Nørre port, hvor skiellet først begyndis. Saa at alt hvis som saaledis inden oc imellem fornefnte begrib oc sogne skiel incorporeret findis, enten det allereede bygt er eller herefter bebygt oc beboet vorder, intet deraf undtagen i nogen maade (uden de Nye boeders bevaanere samt de af voris inden bemelte circumferentz boende soe-officeerer oc betiente, som nogen charge eller tieniste paa voris flode saavelsom paa Holmen, Proviant-, Tøig- oc Bryggerhuusene samt j Vognstaldene her for Slottet virkeligen betiener oc derfor aarlig løn oc besolding nyder, hvilche efter voris d. 19 decembris 1685 derom allernaadigst giorde anordning til Holmens kirke oc sogn svarer oc henhører) skal herefter følge oc høre til bemelte Hellig Trefoldighedz kirke oc sogn. Oc saasom ey heller nogen ret sogneskiel skal være giort imellem de folch, som boer paa stadens fang uden Nørre oc Øster porte, saa skal sogneskiellet der uden for regnis mit ad veyen, som gaar fra Nørre port over Pebling broen imellem Rafnsborg oc Teiglgaardz vangen oc lige til Hyltebroen, hvor stadens grund oc frihed endis oc Utterslef marck vedtager. Saa at alle de, som boer paa stadens fang uden portene norden for dette skiel indtil strandbreeden imellem Castellet oc Nye Vartov, skal oc herefter høre til Trefoldighedz sogn, oc alle de, som boer paa stadens fang uden portene synden fra forbemelte skiel indtil strandbreeden imellem Køken korfs revelin paa stadens fang til Valdbye mark, skal fremdeelis ligge til Vor Frue sogn. Hvorefter alle oc een hver, som dette angaar, sig allerunderdanigst haver at rette oc herefter søge dend kirke, som dennem herudj er befalet, saa oc dend for deris rette sogne kirke holde oc erkiende med alt hvis, baade ministerio oc kirken efter loven kand vedkomme. Oc

byde vj hermed oc befale os elskelig præsident, borgemestere oc raad her j staaden, saa oc alle andre, som denne forordning under voris cancellie seigl etc. Givet etc. Hafniæ d. 2 martij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 448—50.

198. **6 Marts 1686.**

Skattefrihed for et nyt opført Hus.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Johannes Bache, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, maa nyde ligesaadan frihed for grundskat oc jndqvartering af it huus, hand i Kiøbmager gaden af grundmuur, toe lofft høyt, agter at lade opsette, som vj dennem, der it huus toe lofft høyt, paa it øde sted, af bindings verk, af lige høyde lader bygge, allernaadigst forundt haver, nemlig udj sex aar, fra dend tid at regne effter forordningen, som bemelte huus færdig vorder. Dereffter j eder etc. Hafniæ d. 6 martij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 338—39.

199. **9 Marts 1686.**

Jakob d'Agar fritages for at være Generaldeputeret ved den reformerede Kirke paa Christianshavn.

Jacob d'Agar, ober contrafeyer.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj efter din allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver forløvet dig fra at være general deputerede ved dend nye kirke, som vj allernaadigst haver bevilget de reformerede at lade opbygge j Christianshafn. Derefter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 9 martij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 341.

200. **23 Marts 1686.**

Om et Overfald paa Byfogden.

Søe-estatens deputerede.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad Friderich Eysenberg, byefoget her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand iche alleene self den 28 februarij nest afvigt j hans eget huus meget skammelig af Jens Andersen oc Niels Povelsen, slagtersvenne hersammestedz, oc fornemmelig af Jens Andersen skal være overfalden, foruden at de een deel af hans betiente med hug skal have tracterit, kand j af hosfølgende copie af hans allerunderdanigste supplication vjdere see oc erfare. Da, som vj allernaadigst

haver for got eragtet, dennem for samme deris grove mishandlinger j jern paa Bræmerholm, andre lige sindede til afskye, at lade straffe, er voris allernaadigste etc., at j dend anordning gior, at de paa Bræmerholm indannammis oc til at arbejde udj jern, indtil vj anderledis tilsigendis vorder, strax beskichis. Dermed etc. Hafniæ d. 23 martij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 355—56.

201. **30 Marts 1686.**

Om Syn paa Bryggergaarde.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst fornemme, at de af os til politiens indrettelse allernaadigst forordnede commissarier ey endnu skal have kundet giøre allerunderdanigste forslag om dend anstalt, som ved brygger lauget her j voris etc. Kiøbenhafn skal fornøden være, førend de nogen viss kundskab om brygger gaardenis tilstand bekommer, om de til saadan brug oc næring ere saa døgtige, som de burde, da, paa det dermed ey lengere ophold skulle skee, er voris etc., at j nogle af eders midler beskicher oc anordner, som tillige med een af de 32 mænd saavelsom oldermanden for bryggerne oc trende af de beste brøggere her sammestedz, tillige med een af bryggerne paa Christianshafn, alle de her j staden værende bryggergaarde, hvad heller de af bryggerne self eller andre bebois, haver at besigtige, om de med alt hvis, som til næringens fortsettelse u-omgiengeligen behøvis, saa vel ere forsiunede, som det sig bør, oc j særdeelished, om der er fuldkommen gaards rum med magelig jnd- oc udkiørsel, jtem om de ere vel forsiunede med vand, oc om deris bryggers ere stoere noch med forsvarlig skorsteene oc kiedel grubbe. Desligeste, hvorledis deris kiøller ere, om der er fornøden lofte rum, hvor mange toe lofte høy huuse j gaardene findis, om der er staldерom j det ringeste til tre heste, saa oc, hvad rum der kand være til veedhammer, med hvis vjdere, som til een vel indrettet bryggergaard udkrævis. Hvorom de med allerførste, mueligt være kand, j politiecommissionen haver at indgive deris fuldkommen oc udførlige relation, under deris hænder beskreven, saaledis som de det j fremtjden agter at ville forsvare, saa fremt det skulle befindis, at de der udj enten for vild eller venskab anderleedis, end tilbørligt er, skulle have handlet. Dermed etc. Hafniæ d. 30 martij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 363—64.

202. **10 April 1686.**

Om Udvidelse af Badstuestræde og Vimmelskaftet.

Gotfred Hofman.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at du gaden ved Vimmelskafftet oc Badstuestrædet, hvor seeniste jldebrand har været, oc vj nu allernaadigst for got oc nødvendig haver befunden at lade forandre oc forvjde, straxen efter dend derpaa giorde oc af os den 14 martij 1686 allernaadigste approberede abritz afstiche oc de vedkommende til efterretning lader afpæle. Dermed etc. Hafniæ d. 10 aprilis 1686.

Albret Güldensparre med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst for got oc nødvendigt haver befunden at lade forandre oc forvjde her j voris etc. Kiøbenhafn dend gade, som gaar ned fra Vimmelskaftet saavelsom oc Badstuestræde, hvor husene j seeniste jldebrand ere blefne afbrendte, oc derved paa de steder at giøre farten dis beqvemmere til at tilføre oc bruge spøiter oc brandstier, om slig ulychelig jldebrand meere skulle paakomme, til hvilchen ende vj oc allernaadigst have anbefalet voris obrister os elskelig Gotfred Hofman, samme gader oc pladzer at afstiche oc de vedkommende til efterretning lade afpæle, da er voris etc., at j, saa snart afpælingen er sket oc de vedkommende kand vjde, hvad dennem af deris tilkommende huuser, pladzer eller eyendomme derved kand fragaa, da med een hver om vederlag derfor paa det billigste oc nøyeste accorderer, hvor ved de j særdeelished bør at considereris, som noget af deris pladzer med huuse paastaaende dets formedelst skulle miste. Oc saasom vj allernaadigst haver ladet afpæle dend district her j voris etc. Kiøbenhafn langs volden fra krudtaarnet for enden af Nørregade oc hen til Vesterport til at indrette der een nye gade, da er herforuden voris etc., at j med dennem, som med denne indrettelse noget af deris huuse oc pladzer kand afgaa, iligemaade paa det billigste oc nøyeste accorderer oc saadanne eders forretninger j voris danske cancellie til voris vjdere allernaadigste resolution indgiver, da vj siden dend anstalt allernaadigst ville lade giøre, at eyermændene derfor efter den accord, som j med dennem giørendis vorder, deris betaling rigtig kand bekomme. Dermed etc. Hafniæ d. 10 aprilis 1686.

De, som fich forskrefne befaling, vare: fornefnte Albert Güldensparre, Mathias Moth, Willum Worm, Iver Hop, Claus Rasch, Cosmus Borneman, Oluf Rømer oc Christian Schønning.

Sæl. Tegn. XLV. 372—73.

203. **13 April 1686.**

Oprettelse af Inkvisitionskommissionen.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj u-gierne maa fornemme, dagligen her j voris etc. Kiøbenhafn stoer tyverj at gaa j svang, j hvad flid oc vindskibelighed mand end, til saadant at forekomme, kand have anvendt, oc det fornemmelig af dend aarsag, at tyfshælerne, som befindis at være under adskillige iurisdictioner, iche uden største vitløftighed samt tids oc pengis spilde for saa mange værnetinge skal kunde søgis, da til sligt, saavit muelig være kand, endnu aldeelis at forekomme oc afskaffe, haver vj allernaadigst for got befundet dertil een sær inqvisitionscommission her j bemelte voris kongelig residentz stad at lade indrette, som skal bestaa udj een af de tilforordnede dommere udj hver iurisdiction her j staden, som dertil aarligen af dennem self indbyrdis skal beskichis oc udmeldis, hvilche alle slige sager, uden nogen henseende til nogen anden iurisdiction, sig skulle foretage, dennem forhøre oc efter slig giorde forhør de skyldige tillige med een extract af inqvisitions protocollen een hver til sin iurisdiction lade levere, som da uden ophold haver at dømme oc dennem tilbørligen lade straffe. Oc skulle alle tyve oc tyfshælere samt de, som sig staalene koster kand have tilforhandlet oc dennem iche uden vederlag oc betaling til de rette eyermænd godvilligen igien give ville, under hvad iurisdiction de end oc være kunde, være tilforpligtede, uden nogen undskylding eller forevending, naar de af voris general gevaldiger indstefnet vorder, for bemelte inqvisitions commission at møde oc dertil, hvis dennem bliver adspurt, at svare, hvilchet dog iche skal komme dennem, som u-skyldig befindis, til nogen hinder eller u-lempe paa deris ære, gode nafn oc rygte. Som oc een deel trettekiere procuratorer sig tit oc ofte tyvenis oc tyfshælernis sager antager at udføre oc med adskillige renker oc pratiqver søger dennem at befrj oc at forvirre oc fordreye retten, da, saa fremt nogen herefter befindis, sig nogen handgribelig eller øyeskinlig tyfs eller tyfshæleris sag at antage oc dend for retten at forsvare, skal hand self agtis oc holdis for tyfs medvjdere oc aldrig tilladis meere for ærlige folk at gaa j rette. Som vj oc allernaadigst haver anordnet, at visse personer af magistraten skal beskichis, som med got folchis tøig kand omgaa at selge eller imod reede penge udsette, da om nogen antreffis med sligt at omgaa, som ey dertil af magistraten er antagen og ey derpaa kand fremvjse deris skriftlig tilladelse, skal de, som varene blive tilbudne, hermed anbefalet oc tilforpligtet være, dennem,

som saaledis kommer med hos sig havendis goeds, strax til byefogden her j staden under tilbørlig straf at forskiche, hvortil vagten, naar begieris, skal være dennem behielpelig. Oc skal byefogden de af dennem, som ere militaire personer, til voris general gevaldiger strax lade levere oc de andre udi stadens giemme indtil sagens uddrag forvare. Hvis bekostninger, som herpaa udj een eller anden maade kand vorde anvendt saavelsom inqvisitions commissionens protocol at holde ved lige, skal af tyfshælernis boe betalis. Oc skal denne voris allernaadigste anordning ey alleene offentlig paa gaderne paa sedvanlige maader udraabis, men end oc paa behørige steder læsis oc forkyndis. Hvorefter alle oc een hver, som dend under voris cancellie seigl tilskichet vorder, sig allerunderdanigst haver at rette oc dend anordning giøre, at dend til allis efterretning vorder publicerit. Givet etc. Hafniæ d. 13 aprilis 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 503—05.

204. **13 April 1686.**

Stadfæstelse paa et Skøde paa 2 Huse i Laxegade.

Peder Lerche brøgger.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom voris elskelig kiere h. fader, salig oc høyloflig jhuekommelse, til afgangne Hans Hermandsen, forige hofslagter, haver skiødt oc afhændt tvende vaaninger, liggendis paa hiørnet af Laxegaden her j voris etc. Kiøbenhafn, dog med dend condition efter skiødetz indhold, at om hand kunde tilsindz vorde, dennem igien at afhænde, skulle de høystbemelte voris elskelig kiere h. fader eller efterkommende konger j Danmark først tilbydis, hvilke tvende vaaninger fornefnte Hans Hermandsen oc med lige condition til afgangne Niels Bagge skal have soldt oc afhændt, mens nu Peder Lerke, som Niels Bagges enke til hustrue bekommet haver, skal tilhøre oc dennem igien agter at bortselge, da haver vj, efter fornefnte Peder Lerkis herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand samme vaaninger paa saadan vilkor oc maader, som bemelte voris salige h. faders skiøde indeholder, til hvo, med hannem kiøbe vil, igien maa selge oc afhænde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 13 aprilis 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 505—06.

205. **17 April 1686.**

Beskikkelse af en Direktør over Brandværket.

Herman Garding.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskichet oc forordnet Herman Garding til at være directeur over brandverket

her udj voris etc. Kiøbenhafn. Thj skal hand være os etc. J særdeelished skal hand sig udj samme bestilling flittig oc vindskibelig lade finde oc rette sig efter dend instruction, som etc. Oc saasom hand self derpaa maa holde een spøitemester, saa oc tvende vel afrettede karle samt toe heste, som jdelig maa være j bereedskab, saa have vj allernaadigst bevilget oc forundt hannem til aarlig løn oc underholding paa sig self saavelsom bemelte tvende betiente oc tvende heste i alt 1600 rdl., som hannem af de dertil beskichede midler rigtigen skal betalis oc begynde fra dette vort brefs dato, oc saaledis continuere, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder. Herhos have vj allernaadigst bevilget, at hand alleene udj 20 aar, at regne fra hans prøvis bevjsning, maa tilbereede, giøre eller lade indføre forskrefne brandspøjter oc dertil hørige intrumenter udj vore riiger oc lande, saa at ingen maa fordriste sig til, hannem imidlertid, under vilkorlig straf, nogen indpas at giøre, naar hand saadant ellers for samme prjs oc saa oprigtigen leverer, som det fra andre steder kand forskaffis. Hvorefter alle etc. Givet etc. Hafniæ d. 17 aprilis 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 513—14.

206. **17 April 1686.**

Om Indrettelse af en ny Grundtaxt.

Albreth Güldensparre med flere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis grundtaxten her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn heel uliige oc urigtig skal befindis, sær j det, at een deel grunde paa somme stæder skal være taxerit høyere end andre af lige størrelse oc af situation oc beqvemhed lige gode, een deel grunde oc formedelst een oc anden forandring, som siden seeniste satte grundtaxt skal være forefalden, baade med nye canalers indrettelse oc ellers j andre maader, til næring oc brug ere blefne nytteligere end tilforn, een deel oc derimod, formedelst at huusene enten allereede til gadernis forandring ere nederbrudte eller oc j fremtjden skal nedbrydis, er bleven eller oc med tjden kand blive een stoer deel forringede, da er voris etc., at j eder forige grundtaxt foretager, dend med største flid overveyer oc siden saaledis forandrer oc indretter, som een hver pladz oc grund efter sin størelse til næring oc brug ligger belejlig oc j ellers billig oc forsvarlig eragter. Dog at j derhos j agt tager, at een liighed over alt j samme grundskat, det meeste muelig er, saaledis kunde treffis, at hvad som helst paa de grunde oc pladzer, hvor eendeel af huusene, som for er meldt, enten allereede ere afbrudte eller herefter afbrydis

oc grundene igien til gader udlagte eller udleggis skulle, j taxten afgaar, paa de andre grunde, som befindis at være for ringe taxerede, saaledis proportionaliter vorder opsat oc forhøyet, saa at derved intet af dend forige oc seeniste satte grund taxtis qvanto afgaar. Til hvilken ende j oc alle grunde rigteligen haver at lade maale, oc hvor i da befinder nogle huuse liige af maal, men j grundtaxten u-liige satte, haver j dennem, som for ringere satte ere, lige ved de andre at forhøye. Oc paa det etc. etc. Hafniæ d. 17 aprilis 1686.

Fortegnelse paa dennem, som fich forskrefne befaling, vaare fornefnte Albret Güldensparre, Peder Reesen, Willum Muhle, vice admiral Jver Hop, Povel Winding, Oluf Rømer oc Hans Nielsen Aalborg.

Sæl. Tegn. XLV. 377—79.

207. **20 April 1686.**

Om Betalingen for Knippelsbros Ombygning.

H. Hendrich Span, Jørgen Elers oc Lambert von Haven.

C. 5. Vor gunst tilforn. Eftersom os elskelig Claus Rasch etc. tillige med biugmesterne haver indlagt udj voris rentecamer it underskreven regnskab paa Lange broes bekostning imellem Kiøbenhafn oc Christianshafn for forleeden aar, hvilket skal beløbe 8056 rdl., nemlig 2551 rdl. 85 ß over hvis dertil allernaadigst er bleven ordineret, som endnu fordris tillige med 2566 rdl. til materialier for nerværende aar, saa at samme broes bekostning med de 4561 rdl. 51 ß, som dertil for anno 1684 er betalt, saaledis vil komme til at staa 15198 rdl. 51 ß foruden arbejds løn oc andet deslige dertil udkrævende j dette aar, da er voris etc., at j baade alt det, som allereede j disse forbigangne aaringer paa forskrefne broe bygt er oc endnu til dens endelig forfærdigelse behovis oc bekostis, tilbørligen taxerer oc os saadan eders forretning oc taxt til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 20 aprilis 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 380—81.

208. **27 April 1686.**

Bevilling til at optages i Skræderlavet.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Peder Pedersen, som skræder handverk skal have lærdt oc sin borgerskabs eed aflagt, maa udj skræder lauget her j staden efter samme laugs

artichlers anleding indtagis. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 27 aprilis 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 385.

209. **11 Maj 1686.**

Fritagelse for Grundskat i 3 Aar af et Hus i Lille Kongensgade.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Hans Rasmusen Essenbek, jndvaaner her j staden, maa j henseende til hvis bekostning, hand paa sit huusis bygning, j Kongens gade paa hiørnet til st. Nicolaj kirkeport beliggende (som skal være tre lofft høyt med tre allen høy grundmuur under), haver anvendt, for grundskat j tre aar deraf at give være frj oc forskaanet, u-anseet samme huus skal være opsat, før voris allernaadigste forordning om frihed for grundskat af nye opbyggede huuse er udgangen. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 11 may 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 396—97.

210. **1 Juni 1686.**

Bevilling til at handle i en Bod.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansogning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Agnete Carls maa (naar hendis hosbonde sit borgerskab taget haver oc sin borgerlig eed aflagt, saa fremt det ej allereede skeed er) dend samme handel oc næring med adskillige slags vahres forhandling, hvoraf hun sig hid indtil haver ernæret, fremdeelis bruge oc forsette oc til dend ende een ljden boed, hvor det hende anvjst vorder, dertil lade opsette. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 1 iunij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 411.

211. **12 Juni 1686.**

Om Skattefrihed for en ny Gaard bag Børsen.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Peder Friborg, jndvaaner her j voris etc. Kiobenhafn, oc hans moder Kirsten afgangne capitain Halvors maa paa een dennem tilhørende pladz bag Børsen (som de med grundmuur agter at lade bebygge) nyde tre aars frihed for grundskat oc jndqvartering foruden de tree aar, voris aller-

naadigste forordning dennem, som slige bygninger lader opsette, forunder oc giver. Derefter etc. Hafniæ d. 12 iunij 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 415.

212. 14 Juni 1686.

Skøde paa 2 Huse ved Kommunitetet.

Jonathan Lauritzen Hind.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne skiøde etc.

Decanus oc samtlig professores facultatis theologiæ ved dette kongelig universitet her udj Kiøbenhafn, som tilforordnet jnspectores over det kongl. Communitet sammestedz, giore hermed vitterligt, at efter foregaaende Hans Kongl. Majts. voris allernaadigste herris oc arve kongis allernaadigste skriftlige tilladelse de dato d. 8 decembris anno 1685 sidst afvigt haver solt oc afhændiget fra bemelte kongl. Communitet til erlig, agtbare oc velfornemme mand Jonathan Lauridzen Hind, borger oc urte-kræmer her udj staden, hans hustrue oc begge deris arvinger een bemelte Communitets vaaning, grund oc eyendom med huus, biugning oc gaards rum, derom med hannem oprettede kiøbe-contract af dato d. 14 decembris 1685. Oc eftersom vj nu derfore haver af bemelte Jonathan Lauritzen Hind annammet dend fulde værd oc betaling, som vj j forbemelte kjøbecontract vare foreenede om, at hand os skulle give, saa skiøde vj nu hermed oc paa hoystbemelte Hans Kongl. Majts. allernaadigste vjdere confirmation aldeelis afhænder fra bemelte kongl. Communitet til fornefnte Jonathan Hind, hans hustrue oc begge deris arvinger samme Communitetz vaaninger, grund oc eyendom, beliggende paa Nørre gade. Oc strecher sig af synder j nør fra dend Communitetz vaaning, som Rasmus Madzen af Communitetet sig nyligen tilforhandlet haver, indtil hiørnet af Skidenstræde, nemlig 5 fag ud til Nørre gade, oc af vester udj øster fra hiørnet ind ad Skidenstræde, hen til Communitetz stald, 7 fag, med huus, biugning, kielder oc gaardz rum, lige linie med bemelte hans naboe Rasmus Madzen, med frj gafle oc vegge til alle sider, som det nu oven oc neden j lengden oc breden afpælet, begreben oc forefunden er, med alt hvis nagel- oc muurfast er samt ald andet dendz belejlighed, frihed oc rettighed, med hvad nafn det oc nefnis kand, aldeelis intet undertagen j nogen maader. Tillige med det á parte gaardz rum, som, foruden det samme vaaning tilforn tilhørede, er hannem af Communitetz baggaards pladz indrommet, nemlig j lengden 4⅜ allen, j breden 3½ siellandz allen. Hvad vandfaldet sig belanger, skal det u-behindret have sin gang oc løb igiennem Studii-

gaardens baggaard, som det baade hid til dags gaaet haver oc nu forefunden er, efter forbemelte kiøbe-contractes vjdere formelding, at hand forbemelte huus maa nyde, bruge oc beholde til evindelig jordfrj eyendom ligesaa frjet oc frelst, med ald dend rettighed oc frjhed, som Communitetet det self hidindtil nydt oc besiddet haver. Oc er herforuden imellem os forafskeediget, at Jonathan Hind, hans hustrue eller begge deris arvinger, naar de kunde tilsindz vorde, samme vaaning oc tilhørige eyendom igien at afhænde, bliver tiltengt, efter Hans Kongl. Majts. naadigste villie, dend først oc for nogen anden Communitetet at tilbyde, for lige prjs, som een anden derfore vil give. Oc tilstaar vj hermed oc fuldkommen tilhiemler bemelte Jonathan Hind samme nu tilforhandlede gaard, grund oc eyendom, aldeelis frj for allis tiltale. Hvis om saa skeede, som vj iche formoder skee skal, at bemelte vaaning, grund oc eyendom eller noget deraf blef Jonathan Hind, hans hustrue eller arvinger ved lov oc dom eller i andre maader formedelst voris vanhiemel afdømt eller fratagen, saa skal vj eller voris efterkommere Communitetz inspecteurer pligtig være, strax eller inden sex samfulde uger nest efter igien at forskaffe Jonathan Hind ligesaa god oc velbelejlig een vaaning, grund oc eyendom inden Kiøbenhafns stadz porte eller oc derfore fuld værd oc reede pengis nøyagtige betaling. Oc lover vj, paa dette voris kiob oc skiøde at forskaffe bemelte Jonathan Hind Hans Kongl. Majts. allernaadigste confirmation til hans eyendoms sicherhed for alle oc een hvers paatale, skadesløs j alle maader, dog altsammen paa hans egen bekostning. Des til bekreftelse haver vj dette voris udgifne skiøde med voris facultatis vanlige zignet oc voris egne hænder ladet bekreftige. Actum Kiøbenhafn den 14 iunij anno 1686. (L. S.) H. Bagger. Johannes Lassenius. Hans Wandel.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 2 novembris 1686. Rasmus Madzen.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne skiøde etc.

Decanus oc samtlige professores etc. giøre hermed vitterligt, at vj efter foregaaende Hans Kongl. Majts. voris allernaadigste herris oc arve kongis allernaadigst skriftlige tilladelse de dato d. 8 decembris sidst afvigt haver soldt oc afhændt fra bemelte kgl. Communitet til erlig, agtbare oc velfornemme mand Rasmus Madzen, borger oc jndvaaner her udi staden, hans hustrue etc. een bemelte Communitetz vaaning, grund oc eyendom med huus, bygning oc gaardz rum, liggendis paa Nørre gade norden ved bemelte Communitetz hovetgaard, efter derom med hannem oprettede kiøbe-contract af dato d. 18 ianuarij

1686 des vjdere bemelding. Oc efftersom vj nu derfor af bemelte Rasmus Madzen haver bekommet dend fulde værd oc betaling, som vj j fornefnte kiøbe-contract vare foreenede om, at hand os skulle give, saa skiøde vj nu hermed oc paa etc. allernaadigste vjdere confirmation aldeelis afhænde fra bemelte kongl. Communitet til fornefnte Rasmus Madzen etc. samme Communitetz vaaning, jordfrj grund oc eyendom, som strecher sig af sønder j nør fra dend Communitetz vaaning, som Jonathan Hind urtekræmer sig af os nyelig tilforhandlet haver, indtil Studijgaards muur, 13 fag ud til gaden, med huus, bygning oc gaardzrom, lige maal oc linie med bemelte hans naboe Jonathan Hind, nemlig fra sønder til nor ud til gaden 30 allen $5\frac{1}{2}$ tom oc indtil Communitetz baggaard $26\frac{1}{4}$ allen $2\frac{1}{2}$ tom, mens dyben fra vester til øster ind ad ved dend nordre side 17 allen $2\frac{1}{2}$ qvarteer $1\frac{1}{2}$ tom, oc ved dend synder side 15 allen it halft qvarteer, med gafle oc vegge til alle sider, som det nu oven oc neden afpælet, begreben oc forefunden er, samt ald anden etc. At hand dend maa nyde, bruge oc beholde til evindelig jordfrj eyendom, ligesaa frit oc frelst etc. Dog eftersom det gamle huus, som nu staar mit j Studij gaarden, gaar j saa maader noget ind paa bemelte, hannem ved dette skiøde tilhørende, grund oc gaardz rom, da lover oc tilsiger vj hermed, at naar samme meget brøstfældige huus nedbrydis, som siunis inden kort tid nødvendig at maa skee, saa skal hannem bemelte grund oc pladz, som hannem efter ovenbemelte alnemaal tilfalder, fuldkommeligen indrømmis oc afstaaes, at hand det da tillige med det andet maa frj indhegne oc fra Studijgaarden indluche, nyde oc besidde til evindelig eyendom, ligesom her før ommeldt er. Med vandfaldet forbliver det, som det hid til dags været haver. Oc er herforuden imellem os forafskeediget, at Rasmus Madzen, hans hustrue eller begge deris arvinger, naar de kunde tilsindz vorde, samme vaaning igien at ville selge oc afhænde, skulle de være tiltengt, efter Hans Kongl. etc. dend først oc for nogen anden Communitetet at tilbyde, for lige prjs, som nogen anden derfor vil give, om det det for reede penge igien ville kiøbe oc sig tilforhandle, men hvis iche, da Rasmus Madzen etc. frit at stande, samme vaaning oc eyendom at selge oc afhænde, til hvem dennem løster. Dersom ellers imod forhobning saa skeede, som vj iche forhaabe skee skal etc. Oc lover vj, paa dette voris kiøb oc skiøde at forskaffe etc. Det bekrefter vj med voris facultatis sædvanlige zignete oc vore egne hænder her underskrevet. Actum Kiøbenhafn d. 8 septembris anno 1686. (L. S.) H. Bagger. J. Bircheroed. Johannes Lassenius. Hans Wandel.

Da ville vi bemelte skiøde etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 2 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 629—35.

213. **15 Juni 1686.**

Bevilling for en praktiserende Læge.

Lauritz Olsen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Lauridz Olsen, som paa 11 aars tid medicinam oc chirurgiam skal have studeret, maa derudj u-formeent practisere oc forsvarligen betiene alle oc een hver saavel her j voris etc. Kiøbenhafn som andenstedz, som hans cur kunde begiere, u-anseet han ey endnu graden taget haver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 iunij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 659.

214. **16 Juni 1686.**

Om Tilsyn med Fremmede.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj ved een voris d. 10 decembris 1670 udgangne forordning iblant andet allernaadigst har befalet, at fremmede oc u-bekjendte personer, som hid til voris kongelig etc. Kiøbenhafn rejsendis kommer, deris nafne oc personer rigtig skulle angive, da, paa det vj fremdeelis kunde vjde, hvem oc hvad personer sig her j staden opholder, haver vj allernaadigst for got anseet, samme forordning i forskrefne post at igien tage oc fornye, som vj oc dend hermed j efterfølgende maade igien tager oc fornyer, saaledis: At alle oc een hver, adel oc u-adel, geistlig oc verdslig, j hvem de ere eller være kunde, som bygger oc boer her udj staden, ingen undertagendis j nogen maade, skulle tiltengt være (under 100 rdrs. straf), til præsidenten eller, j hans fraværelse, til dend øfverste borgemester at indlevere rigtig forteignelse paa de personer, som hos dennem enten allereede logerer eller herefter logerendis vorder, naar de ankommer oc igien bortrejser, oc derhos specificere deris nafne, vilkor oc condition samt ærinde, de her haver at forrette, saavelsom oc fra hvad stæd oc land de hidkommer. Oc skal præsidenten eller, j hans fraværelse, den øverste borgemester hver morgen commendanten rigtig communicere, hvis forteignelser hannem j saa maade tilskichis, saa hand dennem siden med de seddeler, som hannem fra

portene tilstillis, kand conferere oc paa alting have god agt. Hvorefter alle etc. Ladendis etc. Hafniæ d. 16 junij 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 667—68.

215. **4 Avg. 1686.**

Bevilling for en Værtshusholder i Højbrostræde.

Jorgen Jørgensen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Jørgen Jørgensen, jndvaaner j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand skal tilsinds være, it stads-vertzhuus at indrette udj hans nu jboende gaard, beliggende udj Høybroestrædet, da, saa fremt hand af os elskelige præsident, borgemestere oc raad vorder beskichet til at holde stadz-vertzhuus, haver vj allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand for alle byens bestillinger, saasom for at være kiemner, over-formynder, kirkeværger, fattigis forstander, rodmand, tingmand, 16 mænds toug, byens commissioner samt ordinaire jndqvartering af huuset maa være frj oc forskaanet. Desligeste maa oc bemelte Jørgen Jørgensen oc hans hustrue, saa lenge de forskrefne vertzhuus holder, selge oc skienke alle slags vjn oc andre driche vare, imod billig betaling, for giesterne, som hos dennem udj huuset logerer, oc ingen anden. Forbydendis etc. Gottorph d. 4 augustj 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 691.

216. **14 Avg. 1686**

Om Skattelindring for afbrændte Huse.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at efterskrefne jndvaanere j voris etc. Kiøbenhafn, som af sidste der u-lykelig passerede jldebrand skade paa deris huuse oc midler ljdet haver, nemlig Hans Jørgensen garber, Maria afgangne Jørgen Biermands, Hans Hendrich Grüner, Hans Andersen Echolt, Povel Krackow, ... vulf Krafft oc Andreas Olufsen brygger maa trej aar herefter for allerede paabudne eller imidlertid paabydende grundskat af deris afbrendte eller ruinerede huuse aldeelis være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Gottorph d. 14 augustj 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 466—67.

217. 16 Avg. 1686.

Kongens Rejsebager skal optages i Bagerlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget, at voris rejsebager Christen Diderichsen, som sit borgerskab j voris etc. Kiøbenhafn for otte aar siden skal have vundet, maa udj bagerlauget der sammestedz efter de bagerne allernaadigst gifne laugs artichlers tilhold indtagis. Thj er voris etc., at j strax derom al fornøden anordning giør. Dermed etc. Gottorph d. 16 augustj 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 470.

218. 18 Avg. 1686.

Skattelindring for et nyt Hus paa Hjørnet af Østergade og Pilestræde.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget, at Morten Nielsen Kierulf byssemager, jndvaaner j voris etc. Kiøbenhafn, maa effter voris dend 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordning udj tree aar for grundskat at betale oc jndqvartering at holde af sit paa hiørnet af Pjlestrædet j Østergade sammestedz opbygte grundmuuret huus, toe loffte høyt, være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Gottorph d. 18 augustj 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 471.

219. 25 Avg. 1686.

Om Varetagelsen af Kommandantens Forretninger i dennes Fraværelse.

H. Niels Juel, h. Christopher Seested, h. Michael Wibe oc Peder Reesen.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver anbefalet oc elskelig Steen Bille, voris krigs raad, oberster oc vice commendant udj voris etc. Kiobenhafn, at hand tillige med eder voris tieniste j voris fraværelse udj voris general major oc commendant j bemelte Kiøbenhafn, os elskelig h. Hans Schachs sted skal j agt tage oc forrette, efter dend derom til eder allernaadigste ergangne befalings indhold. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hotmarsken d. 25 augusti 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 476.

220. 22 Sept. 1686.

Beskikkelse af en hollandsk Sognepræst ved Holmens Kirke.

Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver beskichet Jacob Andersen til at være hollandske sognepræst

ved Holmens kirke j voris etc. Kiobenhafn oc for samme tieniste allernaadigst forundt hannem til aarlig løn oc besolding de 500 rdl., som forige danske sogne præst der ved stedet, afgangne mag. Jens Hanssen Vinter allernaadigst haver været tillagt. Thj er voris etc., at du fornefnte Jacob Andersen derfor j camer reglementet indfører oc ellers dend anordning giør, at samme penge hannem herefter rigtigen betalt vorder. Dermed etc. Gottorph d. 22 septembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 487.

221. **19 Okt. 1686.**

Privilegium for en Barber.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget, at Frandz Mentz barberer-svend, som sin kunst her skal have lærdt, maa j bartsker-lauget her udj voris etc. Kiøbenhafn j Christopher Stephanj barberer, som sit amt her skal have forladt, hans sted indtagis, saa fremt hand dertil af facultate medica, stads physico oc nogle mestere af bartsker lauget her j staden døgtig befindis oc fornefnte Christopher Stephani amt fra dem, det er pandtsat, indløser. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 octobris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 491—92.

222. **2 Nov. 1686.**

En Arbejdskarl paa Slottet indlægges i Vartov.

Kiøbenhafns fattigis directeurer.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget, at Anders Mortensen, som een tid lang udj kiøkenet her paa vort slot Kiøbenhafn oc sidst for arbeids karl haver tient oc nu iche lengere, formedelst mangel paa hans øyesiun, skal kunde opvarte, maa oc skal udj Vartov her udj staden indtagis oc lige underholding ved andre hospitals lemmer derpaa stedet nyde, saa fremt nogen af voris eller voris elskelig kiere fru moders, salig oc høyloflig jhuekommelses senge nu befindis lædige at være, hvis iche, da saa snart een af dennem vacant bliver. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 2 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 502—02.

223. **13 Nov. 1686.**

Grev Reventlov beskikkes til Patron ved St. Petri Kirke.

H. Conrad, greve af Reventlov.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver for got befundet at forordne dig til at være patron for

st. Peders kirke her j voris etc. Kiøbenhafn udj voris forige store cancellers, afgangne h. Friderich von Ahlefeldts, greve til Langeland oc Rixingen etc., hans sted. Til hvilken ende du dig samme kirke som dendz patron haver at antage oc dendz gafn oc beste j agt tage oc befordre. Dermed etc. Hafniæ d. 13 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 512—13.

224. **13 Nov. 1686.**

Om Undersøgelse af Bistrup Godses Regnskaber.

Assessor Peder Hiort oc secret. Landorph.

C. 5. Viide maa j os elskelige Peder Hiort til Bunderup, assessor oc secreterer j voris danske cancellie collegio, oc Jørgen Landorph, secreterer j bemelte collegio, at eftersom sig nogen jrring oc tvistighed imellem os elskelige præsident, borgemestere oc raad udj voris etc. Kiøbenhafn paa dend eene oc deris forige riidefoget over Roskilde lehn Jens Beck paa dend anden side sig begiver anlangende giorde antegnelser j hans 5 aars regnskaber, hvilke hand formeener, ey at være pligtig at svare oc betale, da er, efter herom allerunderdanigste ansøgning oc begiering, voris etc., at j, saa fremt j hertil godvilligen kand formaaes, retter eders lejlighed efter, tillige med tvende andre, som fornefnte Jens Bech paa sin side self strax haver at næfne oc tage, om hand det begierendis er, parterne paa een belejlig tid oc sted med forderligste for eder at lade indstefne oc da dennem om deris imellem værende tvistighed enten j mindelighed etc. Hvis j oc udj saa maader forrettendis vorder etc. Men dersom een af eder etc. Oc saa fremt fornefnte Jens Bech sig ey efter tilbud strax vil beqvemme, tvende commissarier paa sin side at nefne, da haver j alligevel denne commission, efftersom før er rørt, alleene forsvarligen at til ende føre. Ladendis etc. Hafniæ d. 13 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 514—16.

225. **13 Nov. 1686.**

Skøde paa en Grund i Kongensgade paa Christianshavn.

Lucas Utrecht, stadz major.

C. 5. etc. skiøder etc. til os elskelig Lucas Uters (!), stadz-major her j voris etc. Kiøbenhafn, oc hans arvinger it støche jord til eebygge pladz, liggendis j Christianshafns gamle volde, dend courtinn fra Lossens bolverk imod canalen, holdendis udj alne oc maal som følger, nemlig udj dend vester ende for Lossens bolverk, fra vodel gaden indtil dend nye canal, 77 alne, jtem langs voldgaden udj dend

synder side 98 alne, noch j dend øster ende udj Kongens gade 50 allen oc tre, saa oc langs dend nye canal udj dend norder side 100 alne. Hvilken forskrefne pladz etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 13 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 742—43.

226. **13 Nov. 1686.**

Skøde paa en Grund i Kongensgade paa Christianshavn.

Gunder Vosbeen.

C. 5. etc. skioder etc. til voris material-skriver Gunder Vosbeen oc hans arvinger it støche jord til een byggepladz, liggendis j Christianshafns gamle volde imellem Lossens bolverk oc dend gamle canal, holdendis udj alne oc maal som følger, nemlig udj dend øster ende for dend gamle canal 25½ allen, jtem udj dend synder side langs voldgaden 88 allen, noch udj dend norder side langs dend nye canal 89½ allen, saa oc udj dend vester ende j Kongens gade 48 allen. Hvilken etc. Givet etc. Hafniæ d. 13 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 743—44.

227. **13 Nov. 1686.**

Skøder paa Niels Rosenkrandses Kapel i S. Nikolaj Kirke.

Fru Berthe Skeel, sal. Niels Rosenkrandzes.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne tvende breve etc.

Det første. Wj underskrefne Ste Nicolaj kirkes her udj Hans Kongl. Majts. residentz stad Kiøbenhafn forordnede verger kiendis at have med bemelte kirkes patroner, voris velædle magistrats villie oc samtyche, paa kirkens vegne, udj henseende dend høyædle oc velbaarne sal. herre h. Niels Rosenkrandzis til Holbechgaard oc Stougaard, ridder, Hans Kongl. Majts. velbestalter general lieutenant, obrister over Hans Kongl. Majts. regiment de garde til foedz, assessor udj krigs collegio oc commendant udj ovenbemelte kongl. residentz stad, hans høye meriter, fromhed oc store gunst, bevaagenhed imod denne stads borgerskab, med dette vort obne kirkis bref solt oc afhændet, saa oc hermed fra ovenskrefne st. Nicolaj kirke een jordepladz udj bemelte kirkis syndre kapel med vester siden, streckende sig fra dend eene ende af kirkens muur langs siden til dend anden pilar nest stoelene udj lengden inden kirken 10½ siellandske allen udj alt, oc udj breden 5½ siellandske allen oc toe tommer oven jorden oc saa i høyden lige op under hvelfvingen fra dend eene ende til dend anden, til dend høyædle oc velbaarne frue fru Berthe Scheel oc til hendis ovenskrefne sal. herre h. Niels Rosenkrandz, begge deris

børn oc børnebørn samt rette oc sande arvinger til it arf begravelse sted, saa at ingen, enten vj eller voris efterkommere kirke-vergere efter os, magt haver samme afhændede jord, grund oc pladz udj sin lengde oc brede, som forskrevet staar, herefter til nogen anden at selge eller afhænde, mens hendis velbr. oc den sal. herre samt begge deris arvinger sig steden j beste maade at nøttig giore baade oven oc under jorden (saavit de berettiget er), som det dennem best behager oc tychis, til evindelig eyendom at nyde, bruge oc beholde, uforanderlig oc uigienkaldelig. Saa maa oc ey noget fremmedes liig derudj nedsettis imod dend gode frues eller begge deris arvingers villie oc minde, ey heller deris (eller nogen deris arvinger oc dem, som derudj med deris minde nedsettis) legomer eller beene bliver ved nogen prætext bortflyt eller optagen, mens blive hvilende udj samme deris egen leyersted, som billigt oc christeligt er. Dog skal af hvis liige, som efter dend sal. høyædle herre h. Niels Rosenkrandzes udi graven nedsettis, af hvert liig strax derfore til kirken til een kiendelse betalis 10 rdr. Mens hvis dend forehavende bygning med begravelsens monumenter er angaaendis, skal dend gode frue (kirkens bygning dog uden ald skade) paa hendis sal. hosbonds eller begge deris arvingers egen bekostning oc underhold, kirken til zirat oc prydelse, lade forferdige paa dend maade de self lyster, dog med disse efterfolgende conditioner: At det eene kirke-vindue paa dend synder side bliver udj sin forefindende høyde oc brede, formedelst liusetz skyld, u-foranderlig, det andet paa vester siden forgaar med begravelsens monument, jtem maa oc liusningen paa dend side af mande stoelene, langs ad imellem siufbugen sig strechende saa oc op til qvinde pulpituret sammesteds, ey med nogen muur eller anden biugning, som liuset hindre kand, betagis, mens med it durchgebrochen oc ey for tet giter verk indluchis. Desligeste maa inden j graven 2 maadelige lufthuller, hver paa $2\frac{1}{2}$ qvarteer udj firkandt, til kirkegaarden j kirkens muur udhuggis (muuren dog uden nogen svechelse). Ydermeere bevilgis oc hendis velbr. noget af kirkens grund meere, end fornefnte alne maal udj breden forklarer, for hendis begravelse, saavit til fundament behovis, at paasette det huggen steenverk for ad, saa oc at legge paa kirkens jord oc gulf it trappe trjn paa $\frac{1}{2}$ allen bred oc 3 allen lang, aldeelis iche lenger end begravelsens dørs indgang vit bliver, oc skal bemelte trjn iche dybere nedsenkis, end som dertil fornøden giøris. Item at det steen vaaben, som ud til kirkegaarden lige over kirkens vindue paa synder side udj muuren befindis, hendis velbr. u-skad maa lade nedtage oc j samme sted lade een maadelig

udhuggen steen igien indsette af deris velbr. vaabener oc skrifft. End oc at hendis velbr. maa lade sette it ljdet stachet verk under samme vindue indtil kirkedørens portal. I det øfrige skal kirkens vindue, tag oc hvelfving over begravelsen paa kirkens bekostning stedze ved lige holdis, oc ved een rende tagetz vandfald ved begravelsen noget vjdere udleedis, paa det vandet iche udi deris lufthuller indslaa kand. Fremdeelis at graveren aarlig til hver juuledag, angaaende fra 1677, af kirkeværgerne oc desen efterkommere skal betalis 2 rdl., hvorimod hand saavelsom hans efterkommere skyldig være skal, graf steden, oc hvad der til hører, altid reent at holde. Oc paa det de forbigaaende desto bedre kand komme til at have momumentetz siun, saa er bevilget een løs træ trappe, som altid kand staa dertil uden for gitterverket, mens dog af kirkens betiente borttagis, naar nogen liig j de hosværende begravelses steder skal nedsettis. Desligeste lover oc tilsiger vj end oc hermed for os oc vore efterkommere kirkeværgere, at der ingen vjdere bygninger enten af pulpiturer eller andet ved det sted skal opsettis eller byggis, for omberørte dend velbr. frues begravelse sted til hinder enten af liusningen eller andet, mens det saa u-foranderlig at forblive, som her udj er vedtagen oc specificerit. For hvilken foromrørte pladz udj sin lengde oc brede tillige for de bevilligte oc herudj forafskeedigte conditioner, efter desen ord oc indhold, som forskrevet staar, hendis velbr. nu strax til mig Peter Motzfelt paa kirkens vegne rigtig haver betalt 1400 sldr., saa kirken med samme forom accordered summa penge i alle maader til tache er contenteret. At alt forskrefne saaledis oprigteligen af os oc voris efterkommere kirke-vergere uryggeligen holdis oc efterkommis skal, haver vj dette paa kirkens vegne oprettede kiøbebref med voris egne hænder underskrevet, saavel oc ladet kirkens sædvanlige jndseigel her neden foresette oc tvende eens lydende gienparter forfærdige, af hvilke welbr. fru Berte Skeel voris hos sig beholder oc vj paa kirkens vegne til testificationen, hvis hendis velbr. oc hendis velbr. laugverge velbaarne Otto Scheel til Valløe, Kongl. Majts. estats oc iustitz raad, haver underskrevet. Desligeste haver vj oc dette j alle sine ord oc puncter udj kirkens bog ladet indføre, kirkevergerne oc efterkommere til efterretning, paa det iche nogen tid herefter nogen forandring paa samme begravelse sted oc monument skulle giøris. Datum Kiøbenhafn d. 18 ianuarij anno 1677. (L. S.) Peter Motzfeldt. Hendrich Hoyer.

Det andet. Wj underskrefne st. Nicolaj kirkes her udj etc. Kiøbenhafn forordnede vergere kiendis at have med etc. samtyche paa

kirkens vegne, udj benseende dend etc. h. Niels Rosenkrandz etc. hans høye meriter etc., saa oc efter hans velbaarne frues fru Berthe Skeel hendis begiering, j henseende de jngen børn efterlader, som kunde have omsorg for deris begravelsis sted, som de j Nicolaj kirke af forige kirkeverger bekommet skiøde paa, af dato d. 18 ianuarij 1677, imod nøyagtig fyllest oc vederlag, som samme skiøde udvjser, som af efterkommere u-ryggeligen holdis. Oc enddog samme begravelse er under kirkens tag med vjdere kirken forhen sig paataget haver at udgive, haver vj endnu ydermeere med dette voris obne kirkes bref paataget, at dend sal. herre h. Niels Rosenkrandzes begravelse sted med ald detz bygning samt monumenter uden oc inden skal stedze oc altid holdis ved lige af kirkens midler oc af kirkevægerne, nu oc efterkommendis vorder, j god opsiun tagis. Oc til des bedre vedligeholdelse skal aarligen til hver jueledag angaaende 1687 af kirkevægerne betalis til een steen bilthugger 3 rdl., som efter accord fjre gange om aaret skal lade giøre dend sal. herris epithaphium reen oc stedze holde det færdig oc ved lige, saa oc aarligen om juelen efter accord betale til een sverdfeyer 1 rdl., som stedze skal holde det jern harnisk reen oc frj for rost. Dette saaledis u-foranderlig at forblive, som her udj er vedtagen oc specificeret. For hvilche foromrørte oc bevilgede oc herudj forafskeedigte conditioner efter desen ord oc indhold, som forskrevet staar, velbaarne frue Berte Skeel nu til mig Johannes Bacher paa kirkens vegne rigtig haver betalt 200 rdl. foruden 1400 sdlr., som forige kirkevergere af velbaarne fruen er betalt oc j deris skiøde paa begravelsen findis indført, saa kirken med forskrefne summer penge i alle maader til tache er contenteret. At alt saaledis oprigteligen af os oc vore efterkommere kirkevergere u-ryggeligen holdis oc efterkommis skal, haver vj dette paa kirkens vegne oprettede bref med voris hænder underskrevet, saavel oc ladet kirkens sædvanlig jndseigel her neden foresette. Desligeste haver vj oc dette j alle sine ord oc puncter udj kirkens bog ladet indføre, kirkevægerne oc efterkommerne til efterretning, paa det iche nogen tid herefter nogen forandring paa samme begravelse med monumenter oc des vedligeholdelse skulle giøris. Datum Kiøbenhafn den 2 novembris anno 1686. (L. S.) Johannes Bach. Thomas Jansen.

Da ville vj forskrefne tvende breve etc. Oc skal hverken bemelte os elskelige fru Berte Skeels arvinger eller nogen anden, j hvo det oc være kand, til evig tid nogen magt have, fornefnte hendis afgangne mands oc hendis begravelse at bortselge eller j andre maader

afhænde, langt mindre nogen liig efter hende j samme begravelse at sette, mens lade hendis mands oc hendis lig der j urørt henstaa. Forbydendis etc. Hafniæ d. 13 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 744—50.

228. **16 Nov. 1686.**

Undersøgelse om, hvor mange Jøder der opholde sig i Staden.

Claus Rask, politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj ugierne maa fornemme, hvorledis adskillige af den jodiske nation her j voris etc. Kiøbenhafn, tvert imod voris den 16 aprilis anno 1681 allernaadigst udgangne forordning oc udgifne lov, sig skal indsnige, under prætext, at de af portugiske nation skulle være, hvilke efter voris den 30 iulij anno 1684 allernaadigst gifne forordning særdeelis ere priviligerede, da er voris etc., at du strax her j staden over alt lader inqvirere, hvor mange jøder med folch oc tienere sig her opholder, af hvad nation de monne være, saa oc, hvad tilladelse de haver, sig her at lade finde, saavelsom, hvor de boer, oc hvor af de sig ernære. Hvorom du din allerunderdanigste udførlig relation j voris danske cancellie med allerforderligste skriftlig haver at indgive. Dermed etc. Hafniæ d. 16 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 517.

229. **16 Nov. 1686.**

Skattelindring for Skomagernes afbrændte Lavshus.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Lauritz Erichsen, oldermand for skomager lauget her j voris etc. Kiøbenhafn, paa samme laugs vegne hans allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget, at deris laugshuus her sammestedz, som j seeniste ulychelig jldebrand j Badstuestrædet skal være ruineret, maa udj tre aar for grund- oc andre skatter være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 16 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 518.

230. **20 Nov. 1686.**

Skattelindring for nogle Brandlidte i Løvstræde.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Peder Michelsen Engel, Michel Nohl snedker, Hendrich kleinsmed, Lauritz Andersen knifsmed oc Andreas Svendsen skræder, jndvaanere her j

voris etc. Kiøbenhafn oc udj Løvestrædet boendis, deris allerunderdanigste ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget, at de, formedelst deris anno 1683 tilføyede skade af jldebrand, for samme aars paabudne kopskat at betale maa være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 20 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 518—19.

231. **20 Nov. 1686.**

Skattefrihed i 20 Aar for Niels Juels Gaard paa Kongens Nytorv.

H. Niels Juel.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store bekostning, som os elskelig h. Niels Juel etc. paa hans af nye grundmuuret gaard ved Kongetorvet her i voris etc. Kiøbenhafn haver anvendt, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand oc hans arvinger maa paa samme gaard med de dertil liggende vaaninger nyde 20 aars frihed for grundskat, jndqvartering oc ald anden deslige paaleg. Hvorefter de vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette oc forholde, ey giørendis hannem herudj hinder eller forfang j nogen maader. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 20 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 754.

232. **27 Nov. 1686.**

Privilegium for en Jøde.

Moses Cantor.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj, efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Moses Cantor, som sig nu udj ægteskab agter at begive, maa sig herudj voris etc. Kiøbenhafn nedsette oc med hustrue oc hvis børn, de tilsammen aufler, efter dend jødiske religion u-forment leve. Dog at det skeer udj ald stilhed oc uden forargelse. Desligeste maa hand oc hersammestedz it tobachspinderj indrette oc sig deraf ernære. Hvorimod hand skal være tilforpligt at svare til ald borgerskab oc byes tynge oc paa behørige steder rigtigen erlegge oc betale voris told, accise oc consumption af hvis, hand handler med. Forbydendis etc. Hafniæ d. 27 novembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 761.

233. **30 Nov. 1686.**

Skattelindring for nogle Brandlidte i Badstuestræde.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj efter Drude, afgangne Michel Michelsens, Jørgen Friederich, Mette, afgangne Nicolaj

Swidzers, Agnete Sander Graas, Anders Kellighuusen paa sin myndlings vegne, Hans Villumsen, Erich Rasmussen, Clemend Jensen, Jørgen Mart, Hans Pedersen Flachberg, Johan Terkelsen, Niels Olssen, Randele, sal. Daniels, David Alvart, Giertrud Anders Joensens oc Marcus Jürgens Flensborg, udj Badstue-stræde boendis, deris herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, saa oc j henseende til deris ved seeniste ulychelig jldebrand erlidne skade, allernaadigst haver bevilget, at de for grundskat oc jndqvartering paa deris nye, igien opbygte huuse at give udj tree aar, efter voris d. 11 aprilis anno 1685 allernaadigste udgangne forordnings anledning, maa være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 30 novembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 532.

234. **30 Nov. 1686.**

En Regimentsfeltskær optages igjen i Barberamtet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj ved voris til eder den 18 octobris nest afvigt allernaadigst udgangne befaling haver bevilget, at Frandz Mentz, barberer svend, maatte indløse Christopher Stephanj, bartsker her sammestedz, hans amt fra dend, som det pandtsat vaar, saasom hand sig herfra staden paa nogen tid hafde entholt, oc vj nu af eders til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst fornemme, at bemelte Christopher Stephanj ichun skal have været udreigst paa landet til obrister Johan Rantzovs regiment, hvilchet hand som feltskierer lader opvarte, da er voris etc., at j dend anstalt giør, at forskrefne Christopher Stephanj forskrefne sit bartsker amt herefter som tilforn nyder oc betiener, oc at Frandz Mentz derimod igien j amtet efter artichlernis anleding bliver indtaget, naar første pladz ledig vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 30 novembris 1686.

Sæl. Tegu. XLV. 532—33.

235. **4 Dec. 1686.**

Bevilling for en Klejnsmed.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j dend anordning giør, at Povel Nielsen, kleinsmid oc byssemager her j staden, ved voris dend 2 may 1685 allernaadigst udgangne forordning vorder mainteneret oc handthævet, saa lenge hand ingen svende oc drenge paa handtverchet holder. Dermed etc. Hafniæ d. 4 decembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 536—37.

236. **7 Dec. 1686.**

Instrux for den hollandske Sognepræst.

Doctor Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst haver beskichet h. Jacob Andersen til at være hollandske sognepræst her j voris etc. Kiobenhafn, saa ville vj allernaadigst, at hans ordinaire tieniste skal være at prædiche hver onsdag, naar klocken er nj formiddag, udj Holmens kirke oc hver søndag saavelsom oc paa de trende store fæster om aaret, naar klochen er tolf. Oc naar nogen anden fæstdag j ugen indfalder, skal hand jligemaade prædiche tolf prædichen oc derimod være frj for onsdags prædichen. Oc skal bemelte tienistes forretning begynde den 15 decembris nu førstkommendis. Hvis vjdere, forskrefne hans embede oc des forretninger kand vedkomme, haver hand sig allerunderdanigst at forholde efter det reglement, som vj derom allernaadigst vil lade giøre. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette oc derom fornøden anordning at giore, j sær at dette førstkommendis søndag til høymæsen efter prædichen af alle prædichestolene her j staden oc j Christianshafn til allis efterretning bliver læst oc forkyndet. Befalendis etc. Hafniæ d. 7 decembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 539.

237. **11 Dec. 1686.**

Skattefrihed i 20 Aar for Plessens Gaard i Norgesgade.

Obrist Samuel Christoph von Plessen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store bekostning, som voris obrister over voris lifgarde til hest oc amtmand paa vort land Møen, os elskelig Samuel Christoph von Plessen paa hans af nye opbygte grundmuuret huus oc bygninger j Norgis gade her j voris etc. Kiobenhafn haver anvendt, allernaadigt haver bevilget oc tilladt, saa oc her med etc., at hand oc hans arvinger maa paa samme huus oc vaaninger med de dertil hørige bygninger oc have, saavelsom oc de derhos staaende smaa huuse, strechendes hen til voris bergraads os elskelig Tobias Fleischers huuse oc pladzer, nyde tyve aars frihed for grundskat, jndqvartering oc ald anden deslige paaleg oc besværing. Oc saasom dend halve deel af hans pladz ud til Nye Kongens gade formedelst mangel af midler skal endnu ligge u-bebygt, saa have vj allernaadigst bevilget, at hand oc hans arvinger maa derpaa nyde ligesaadan frihed

j 20 aar, som vj dennem paa forskrefne grundmuuret huus oc bygninger allernaadigst forundt haver, oc dog alligevel iche være forbunden til, samme hans halve pladz j bemelte friheds aar, efter voris allernaadigste udgangne forordninger, at bebygge, med mindre hans eller deris lejlighed det anderleedis vil tilsige. Hvorefter alle etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 11 decembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 776—77.

238. **14 Dec. 1686.**

Ordning af Apothekernes og Sukkerbagernes Privilegier.

Facultati medicæ j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad apotecherne her j voris etc. Kiøbenhafn hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge oc begiere anlangende een vis anordning imellem dennem oc sukerbagerne saavelsom urtekræmerne oc adskillige andre her sammesteds, som sig for materialister oc destillatorer udgiver, at maatte gioris om, hvad specier af apotecher taxten dennem kunde tilladis at handle med, kand j af hosfølgende copier af deris allerunderdanigste supplicationer, saavelsom oc af sukerbagernis oc urtekræmernis derimod indgifne erklæringer vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at j nogle af apotecherne tillige med nogle af sukerbagerne oc urtekræmerne her af staden for eder kalder oc da samtlige paastaaende forhører oc examinerer, hvor udj de sig over hin anden billigen kand have at besverge, saa oc at i herhos effterseer dend af apotecherne extraherede specification paa de specier af apotecher taxten, som de sukerbagerne oc urtekræmerne tillige med dennem ville forunde oc selge, om j billig kand eragte, noget meere bemelte urtekræmere oc sukerbagere deraf at tillegge, paa det der j saa maader een vis anordning kunde treffes, hvorefter de samtlige vedkommende j deris handel oc næring herefter, uden dend eene dend anden derudj indpas at giøre, kunde have at rette. Hvorom j eders allerunderdanigst betenkning oc skriftlig relation med forderligste haver at rette. Dermed etc. Hafniæ d. 14 decembris 1686.

Opskrift paa dem, som fich forskrefne bref:

Os elskelige ædle oc høylærde facultati medicæ udj universitetet her j voris etc. Kiøbenhafn, saa oc ædle oc høylærd doct. Caspar Kollich, voris hof-medico oc stadz-physico j fornefnte Kiøbenhafn.

NB. Udj dette bref blev lagt efterskrefne documenter: Num. 1. copie af apotechernis supplication dat. 29 novembris 1686.

Num. 2. Copie af apotechernis specification paa hvis vare, urtekræmerne kunde forundis. Num. 3. Copie af urtekræmernis supplication dat. 4 decembris 1686. Num. 4. Copie af sukerbagernis supplication dat. 9 decembris 1686. Num. 5. Copie af apotechernis supplication uden dato. Num. 6. Sukerbagernis supplication til Kiøbenhafns magistrat dat. 8 novembris 1686, som in originalj medfuldte uden nogen copie.

Sæl. Tegn. XLV. 543—45.

239. **14 Dec. 1686.**

Om Jakob Ulfelds Fængsling i Arresthuset.

Friderich Eisenberg, byefoget.

C. 5. Woris etc. er, at du dend anordning giører, at Jacob Ulfeld her udj stadens arresthuus indannammis oc forvaris, indtil hand, efter voris forige om hannem allernaadigst gifne resolution, med første afgaaende skib til Holland kand vorde forskichet. Dermed etc. Hafniæ d. 14 decembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 546.

240. **21 Dec. 1686.**

Skattelindring for Brandlidte i Badstuestræde og Vimmelskaftet.

Magistraten j Kiobenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Hans Hendrich Grüner feldbereder, Hans Andreas Eckolt iligemaade feldbereder, Maria afgangne Jorgen Biermans, Johan Homan voris hofskomager oc Povel Cron, jndvaanere her j voris etc. Kiøbenhafn, deris allerunderdanigste ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget, at de, j henseende til dend dennem af seeniste j Badstuestrædet oc Vimmelskaftet her sammestedz værende ulychelig jldebrand tilføyede store skade, maa for grundskat oc jndqvartering af deris der sammestedz nye opbyggede grundmuurede huuse at betale, efter voris den 11 aprilis anno 1685 allernaadigste udgangne forordnings anledning om dem, som grundmuurede huuse paa øde pladzer opsetter. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 21 decembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 557.

241. **24 Dec. 1686.**

Oldermanden for Snedkerlavet udvises af Lavet, fordi han vil indføre de gamle Skikke.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom oldermanden for snedker lauget her j voris etc. Kiøbenhafn Johan Steenbuch for nogen tid

siden for os self iche alleeniste eder udj een oc anden maade haardeligen oc, som det nu befindis, uden billig aarsag haver angivet oc derhos anholt, at de forige forargelige misbrug, som ved handverks laugene haver været, igien maatte opkomme, j hvor vel vj dennem ved saa mange voris allernaadigste forordninger haver villet afskaffet oc forbuddet, men hand end oc saa samme gang os self een voris allernaadigste udgangne forordning tilbage haver leveret, da, paa det at andre, om sligt u-straffet skulle hengaa, sig ey til lige uroelighed skulle lade forføre, er voris etc., at j bemelte Johan Steenbuch iche alleene fra hans oldermands embede strax afsetter, men end oc hannem af lauget gandske forvjser, med dend advarsel, at saa fremt hand sig iche herefter fra saadan uroelighed entholder oc sig som een lydig oc troe underdan skicher oc forholder, hand da med langt høyere oc større straf efter sagens beskaffenhed skal vorde anseet. Dermed etc. Hafniæ d. 24 decembris 1686.

Sæl. Tegn. XLV. 564—65.

242. **31 Dec. 1686.**

Om Betaling for Stolestader i Holmens Kirke.

Anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom for os allerunderdanigst andraget er, hvorledis Holmens kirke her j voris etc. Kiøbenhafn paa indkomst skal være saa meget ringe, at dend ey til des bygning, reparation oc vedligeholdelse skal kunde streche, hvorimod dend rettighed, som paa kirkens vegne af stolestader oc klapper hidindtil er oppebaaret, skal ved de andre kirkers indkomst her j staden j saa maade være saa ringe at regne, at dend til kirkens beste eragtedis til nogen forhøyelse billigen at kunde modereris, oc derfore af os elskelige h. Niels Juel etc., h. Hendrich Span etc. oc h. Christian Bielke etc. tillige med fleere de fornemmeste sognemænd efterskrefne anordning paa vjdere voris allernaadigste behag derom giort, hvorpaa voris allernaadigste confirmation nu allerunderdanigst er ansogt oc begieret, lydendis ord efter andet som følger.

Anordning, hvorledis os underskrefne tillige med fleere af Holmens kirkes fornemmeste sognemænd, paa Hans Kongl. Majts. voris allernaadigste kongis oc herris vjdere allernaadigste behag oc confirmation, synis allerunderdanigst, at herefter bør at forholdis med fornefnte kirkis stole- oc klappestaders fæste oc aarlig afgift, at reigne fra førstkommende nye aars dag 1687, nemlig:

1. Skal af alle mands oc qvinde staderne paa begge sider af choers gangen betalis kirken til aarlig kiendelse af hver 1 rdl.

2. Af de fremmerste mands oc qvindestader mod prædichestoelen oc bestbelejligste saasom dend første tredie part udj capitains-, orgels- oc urtegaards-gangene, hver 1 rdl. Af dend anden tredie part hver 3 rix ort, oc af dend lengst fraliggende tredie part hver 3 à 2 ß.

3. Af andre særdeelis lugte stoeler neden j kirken saavel paa begravelse steder som andenstedz, j hvad frihed deris breve ommelder, skal betalis for hvert stade, som derudj er fremmest, 6, 5 eller 4 ß, alt saasom kirkevergeren befinder pladzerne belejlig til, oc for hvert af de inderste stader, som stoelen meere kand betiene, 3 eller 2 ß.

4. Af alle paa det nederste pulpitur indhægnede stoele, som ere fremmest oc belejligst nest prædichestoelen, betalis for hvert stade, som kand besiddis for til ud ad gulvet, 1 rdl., oc af hvert inderste stade, som stoelen meere kand betiene, ½ rdl. Mens af de andre lengst fra prædichestoelen sammestedz beliggende indhægnede stoele betalis for hvert stade for til 5 eller 4 ß, oc af hvert inderste stade 2½ eller 2 ß.

5. Af alle stoelestaderne paa det øverste pulpituer betalis efter advenant udj alle omstendigheder som paa det nederste pulpitur, dog een fierde eller tredie deel ringere.

6. Af hvert klappe sæde over alt j kirken betalis aarlig efter dets belejlighed 3, 2½ eller 2 ß.

7. Fæsten angaaende af alle stoele oc klapper, som efter førstkommende nyt aars dag 1687 bortfæstis, da omgaaes dermed, alt saasom kirkeværgeren med de vedkommende kand foreenis. Dog de, som allereede haver nogen stoel eller klappe udj fæste, beholder deris stoele oc klapper foruden nye fæstis betaling, saa lenge de lever oc aarlig udj rette tjder betaler til kirken dend kiendelse, som deris stoele oc klapper efter denne anordning nu vorder sat fore. Derimod naar nogen enten mands eller qvindis person ved døden afgaar eller iche j rette tjde til hver nye aar betaler afgifften eller oc endelig misbruger stæderne til fremlaan, andre til fortrychelse, da skal j saadan tilfælde stæderne være forfaldne til kirken oc kirkeværgeren frit tilladt, dennem at bortfæste til andre, som deraf vil betale kirkens rettighed. Kiøbenhafn dend 18 decembris aar 1686. Niels Juel. C. Bielche. H. Span.

Da ville vj etc. Dog at dennem, som enten voris egne allernaadigste breve paa stoelestade der j kirken at nyde bekommet haver, eller oc de, af hvilche kirchen med nogen sær gave til dend ende findis at være beneficerit, end oc dennem, som derforuden stoelestader aldeelis frj nyder eller imod een vis aarlig kiendelse oc afgifft for een considerable summa kunde have kiøbt, derved j deris frihed intet præjudiceris. Forbydendis etc. Hafniæ d. 31 decembris 1686.

Sæl. Reg. XXXIV. 782—85.

243. **8 Jan. 1687.**

Om Udvisning af Plads til et Sæbesyderi paa Christianshavn.

Gotfred Hofman.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vj efter Peder Hansen, jndvaaner j Christianshafn, hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at hand der sammestedz maa nyde een beqvem pladz, hvorpaa hand til hans sæbesyderies fornødenhed een oliemølle, som af vinden kand drivis, kunde lade opsette. Thj er voris etc., du hannem dertil een øde oc ubebygt platz i bemelte Christianshafn strax udvjser, hvor det hverken fæstningen eller andre til præjuditz kand være, oc hannem derpaa dit maalebref meddeeler, at hand derefter voris allernaadigste skiøde allerunderdanigst kand søge. Dermed etc. Hafniæ den 8 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 5.

244. **11 Jan. 1687.**

Om Guldsmedvarers Undersøgelse af Guardeinen.

Guldsmedene j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre vitterligt, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hvis guld eller sølf, nogen af guldsmedene af lauget her j voris etc. Kiøbenhafn hos wardinen kunde lade prøve oc nogen ringe faut hos kunde findis, ey confiscation eller vjdere straf skal være undergiven, end at guldsmedene det igien efter wardinens befindelse paa egen bekostning lovlig skal lade omgiøre. Forbydendis etc. Hafniæ d. 11 ianuarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 11.

245. **15 Jan. 1687.**

Om en Optagelse i Bartskærlavet.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorte ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc

tilladt, at Frandz Mentz badsker-svend, som sin kunst her skal have lært, maa udj badsker-lauget her udj voris etc. Kiøbenhafn udj Christopher Stephanj hans sted, som det godvilligen til hannem skal have afstaaet, strax indtagis, saa fremt hand af facultate medica, stads physico oc nogle mestere af lauget her j staden dertil døgtig befindis. Desligeste at hand samme sit amt ey for høyere prjs indløser, end voris badskerlauget allernaadigst gifne privilegier tilholder. Derefter j eder etc. Hafniæ d. 15 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 11—12.

246. **18 Jan. 1687.**

Privilegium for en Oliemølle paa Christianshavn.

Camer-collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver forundt oc givet Peder Hansen, jndvaaner j Christianshafn, femten aars friheder oc privilegier paa hans sæbesyderj sammestedz, saa oc at hand der een olie-mølle, som af vinden drivis, maa lade opsette oc, indtil at dend kand færdig blive, een gang for alle toldfrj lade her indføre 100 td. olie til bemelte hans sæbesyderies fortsettelse, saa fremt os elskelige Hans Nielsen, assessor j voris commerce collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner her j voris etc. Kiobenhafn, ey skulle ville overlade hannem saa meget, hand deraf kunde behøve. Oc saasom hand til samme sin olie-møllis samt sæbeverks drifft een partj grønlands tran, saa oc een stoer qvantitet af hør-, hampe-, roe- oc kaal-frø, saa oc potaske uomgiengeligen behøver, som hand meesten deelen fra fremmede steder maa forskrive, formedelst at ingen forraad derpaa endnu her j riiget skal være, saa maa iche alleene hvis hør-, hampe-, roe- oc kaal-frø samt potaske, medens end oc saa megen grønlands tran, som hand til forskrefne hans sæbeverks oc oliemølles fornødenhed fra fremmede steder forskriver oc lader hidkomme, indtil forraad derpaa j vore egne riiger oc lande bliver, for told, accise, consumption oc alle andre udgifter være frj oc forskaanet. Jligemaade maa oc dend sæbe, som hand her lader kaage, naar dend af kørmesteren er bleven vraget oc brendt, j vore riiger, førstendomme oc lande frj oc exempt for told oc alle andre imposter j bemelte 15 aar fal holdis oc selgis, saa oc til fremmede steder af riiget udføris. Endelig maa oc hvis tømmer, iern, steen oc andre materialier, som hand til forskrefne olie-møllis bygning fra Holland lader komme, toldfrj indpassere. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc derom paa behørige

steder ald fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Hafniæ d. 18 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 14—15.

247. **18 Jan. 1687.**

Privilegium for Sæbesyderier paa Christianshavn.

Assessor Hans Nielsen oc Lorentz Kreyert.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver for got befundet at bevilge oc forunde, saasom vj oc hermed etc. os elskelig Hans Nielsen, assessor j voris commerce-collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, samt deris hustruer, børn oc arvinger endnu udi femten nestfølgende aar, fra dette vort brefs dato at reigne, efterskrefne privilegier, friheder oc benaadinger paa deris indrettede sæbesyderj her j staden, nemlig:

1. Maa de ligesaavelsom Peder Hanssen, jndvaaner j Christianshafn, u-formeent soge oc bruge deris næring med samme deris sæbesyderj saavelsom med deris opbygde mølle j bemelte Christianshafn, som de best veed oc kand. Dog at de sæben forsvarligen lader syde oc dend ey høyere end een fierding olie seebe for 5 sldlr. oc een fierding transæbe for 13 mark danske selger oc afhænder.

2. Paa det oc bemelte sæbe fra anden fremmet sæbe kand kiendis, skal dend etc.

3. Naar nu sæben saaledis er vraget oc brendt, maa dend j vore riiger etc.

4. Belangende kørmesterens løn, som hidindtil efter hans instruction oc bestalling haver været, at maatte nyde, for hver fierding at vrage oc brende, 4 ß danske foruden endda noget vist aarlig til hans brende jerns vedligeholdelse, da, som der allerunderdanigst klagis over, at samme løn meget skal gravere sæbe-verkerne oc være ulige større end dend kørmesters løn, som til Amsterdam oc Mønichedam j Holland givis, have vj allernaadigst for billigt eragtet, fornefnte kørmesters løn saaledis at moderere, at hand herefter for hver fierding sæbe, gammelt oc nyt træ, at vrage oc brende ey maa fordre eller tage meere end 3 ß dansche oc for større oc mindre træ a l'advenant. Hvorimod hand oc self sine brende jern skal bekoste oc underholde.

5. Maa fornefnte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer holde deris egen bødtker oc ved hannem lade alle deris fustagier hos dennem self j deris egne huuse oc verker giøre oc forarbejde. Dog at samme bødtker sig ey med noget andet bodtkerarbejde befatter.

6. Maa de paa bemelte deris olie mølle j Christianshafn fremdeelis nyde de samme privilegier oc friheder u-forandret, som de derpaa hidindtil nydt oc hafft haver. Hvilche privilegier vj oc bemelte Peder Hansen paa dend olie-mølle, som hand j fornefnte Christianshafn agter at lade opsette, allernaadigst haver forundt, saa at ald lin-olie, roe-olie oc hampe-olie skal aldeelis være forbuden, herefter fra fremmede steder her j staden at indføris, oc een hver, som dermed handler, skal være forbunden til, saa meget af samme trende slags olie, som her slaais, at kiøbe, som hand agter at forhandle.

7. Oc som ellers til deris sæbeverks oc olie møllis drifft een partie grønlands tran oc een stoer qvantitet af hør-, hampe-, roe- oc kaal-frøe, saa oc potaske u-omgiengeligen behøvis, som de meesten deelen etc.

8. Skal meerbemelte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer dog være tiltengte, ald hør-, hampe-, roe- oc kaal-frøe, som herudj riigerne voxer oc dennem fal bydis etc. Hvoraf de igien til landmanden, som det paa foraaret til sin sæd kunde behøve, skeppen 4 skilling alleene høyere, end dend ved jndkiøbet er sat for, maa udselge.

9. Saasom oc ingen fremmet sæbe j vore riiger maa indføris efter voris forige derom udgangne forordning, saa skal det være dennem tilladt, paa alle vore toldsteder oc lade-steder ligesaavelsom voris toldbetienter at lade hindre ald desen indførsel oc dermed have flittig indseende, at ingen fremmet sæbe imod voris forbud indpasserer, under dend straf oc bøder, voris af dato den 21 februarij anno 1682 allernaadigst udgangne forordning ommelder, som, saavit ved deris flid til veye bringis, skal deelis j tree lige deele, hvoraf een deel til voris Qvæsthuus, een anden deel til angiveren oc dend tredie deel til fornefnte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer skal være forfalden. Dog at dend norske sæbe at føris til Danmark oc dend danske til Norge, ey ved samme inqvisition hindris eller betagis.

10. Endelig ville vj oc allernaadigst, at det j disse nestfølgende femten aar ved de tvende octroyerede sæbesyderier her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn alleene skal forblive.

Hvorefter de vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette, ey giørendis forbemelte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer, deris hustruer, børn oc arvinger herudj hinder eller forfang j nogen maade. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 18 ianuarij 1687.

Peder Hansen j Christianshafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver for got befundet at bevilge oc forunde, saasom vj oc hermed bevilger

oc forunder Peder Hansen, jndvaaner j Christianshafn, efterskrefne privilegier, friheder oc benaadinger paa hans indrettede sæbesyderj, som hand sig af voris gehejme raad oc statholder j vort riige Norge, os elschelig h. Ulrich Friderich Güldenlowe, herre til det grefskab Lauervigen saa oc til Hirtzhorn, ridder, etc. haver tilforhandlet. Hvilke friheder bemelte Peder Hansen samt hans hustrue, børn oc arvinger efter hannem udj 15 nestfølgende aar, fra dette vort brefs dato at reigne, j alle maader maa nyde, nemlig:

1. Maa hand ligesaavelsom os elskelig Hans Nielsen, assessor j voris commerce collegio, oc Lorentz Kreyer, jndvaaner her j voris etc. Kiobenhafn, u-formeent søge oc bruge sin næring med samme hans sæbesyderj oc indrettede olie mølle etc.

6. Til bemelte sæbesyderies dissbedre fortsettelse, maa hand lade opsette een olie-mølle, som af vinden kand drivis, j Christianshafn paa een beqvem pladz, som vj hannem dertil allernaadigst ville lade udvjse oc tilskiøde, oc, indtil at dend kand ferdig blive, eengang for alle toldfrj lade her indføre 100 td. olie, saa fremt bemelte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer ey skulle ville overlade hannem saa meget, hand deraf kunde behøve, nemlig ahmen af roeolie for 18 rdl. oc hampe olie a l'advenant. Saa maa hand oc, naar forskrefne olie mølle er bragt j stand, derpaa nyde de samme privilegier oc friheder, som bemelte Hans Nielsen oc Lorentz Kreyer paa deris nyder oc haver, oc u-formeent selge til hvem, med hannem vil kiøbe, hvis olie, hand meere derpaa kand slaa, end hand self til hans sæbeverk kand behøve.

7. Oc som ellers etc.

10. Endelig ville vj oc allernaadigst, at etc.

Hvorefter de vedkommende etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 18 ianuarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 14—21.

248. **22 Jan. 1687.**

Det forbydes Vognmænd at føre Breve med sig.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorledis vognmændene, som imellem voris etc. Kiøbenhafn oc vor kiøbsted Helsingøer rejser, tvert imod voris den 19 ianuarij udj nest forleeden aar 1686 derom allernaadigst udgangne forordning sig endnu skal understaa, breve at medtage, som ved de herimellem daglig gaaende budde ellers burde bestillis, saa voris

post-directeurer iche ringe skade derover skal tage, j det postbuddene, som de maa underholde oc betale til breve her imellem at frembære, tit oc offte maa lædige bortgaa oc ligesaa igien tilbage komme, da have vj allernaadigst for got befunden, herom saaledis at anordne oc befale, saasom vj oc hermed allernaadigst etc., at hos alle vognmænd j portene saavel her som j Helsingøer herefter skal inqvireris, om de nogen breve med sig haver. Oc saa fremt de dermed betrædis, skal vognmanden, enten hand self, hans svend eller dreng kiører, have heste oc vogn forbrudt, halfparten til angiveren oc halfparten til voris Qvæsthuus. Oc dend, som brevet til vognmanden haver ladet levere, til visitererne j portene, om de der antreffis, men ellers til voris post-directeurer, om de paa andre steder her eller der dermed betrædis, 10 rdl. betale. Hvorefter alle etc. Thj byde vj hermed oc befale præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn, saavelsom oc borgemestere oc raad i vor kiøbsted Helsingøer, at de denne voris allernaadigste forordning for vognmændene oc visitererne udj portene j særdeelished saavelsom ellers paa alle andre behørige steder til allis efterretning tilbørligen lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ d. 22 ianuarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 24—25.

249. **25 Jan. 1687.**

Om Bendix Meses Epitafium i Holmens Kirke.

Bendix Messe.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at os elskelig Bendix Messe, raadmand her j voris etc. Kiøbenhafn, maa j steden for det contrafey, som staar udj it afgangne Niels Olufsen, fordum forstander for Holmens kirke her j voris etc. Kiøbenhafn, hans epitaphium over hans begravelse sted j bemelte kirke (hvilchet fornefnte Bendix Messe sig nu af hans arvinger med saadan condition skal have tilforhandlet, at de samme contrafey deraf maa borttage) igien lade opsette sit oc sin afgangne hustrues contrafeyer, som paa dend gammel maade oc maneer for voris om begravelser udgangne forordning brugelig var, skal være indrettet. Forbydendis etc. Hafniæ d. 25 ianuarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 26.

250. **25 Jan. 1687.**

Skattelindring for et afbrændt Hus.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Cathrine von Moltzan, jndvaanersker her j voris etc. Kiøbenhafn, hendis aller-

underdanigste ansøgning oc begiering samt eders derpaa iligemaade allerunderdanigste giorde erklæring, allernaadigst haver bevilget, at hun formedelst dend skade, hende oc hendis u-myndige børn j Badstue-strædet oc Vimmelskaftet her sammestedz paa hendis huus oc vaaning af seeniste u-lychelig jldebrand er tilføyet, maa for grundskat oc jndqvartering af hendis der sammestedz igien opbygte huus oc bygning være frj oc forskaanet, efter voris d. 11 aprilis anno 1685 allernaadigste udgangne forordnings anleding om dem, som huuse paa øde pladzer opsetter. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 25 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 20.

251. **25 Jan. 1687.**

Udnævnelse af Patroner for den hollandske Menighed.

H. Niels Juel oc admiral Span.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver for got befundet at forordne eder til at være patroner for dend hollandske meenighed her j voris etc. Kiøbenhafn. Til hvilken ende j eder samme meenighed som dendz patroner haver at antage oc dendz gafn oc beste j agt tage oc befordre. Derefter j eder allerunderdanigst kand vjde at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 25 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 20—21.

252. **25 Jan. 1687.**

Om et Reglement for den hollandske Sognepræst.

Doct. Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at du strax værer betengt paa at forfatte it reglement oc anordning for dend af os allernaadigst beskickede hollandske sognepræst her j voris etc. Kiøbenhafn paa, hvor viit du formeener, at hans kirketieniste, oc hvis vjdere deraf kand dependere, sig bør at streche, oc hvorledis saadant foruden disordre beqvemmeligst kand forrettis, oc samme reglement oc anordning under din haand oc zignet udj voris danske cancellie til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste indleverer. Dermed etc. Hafniæ d. 25 ianuarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 21.

253. **1 Feb. 1687.**

Beskikkelse af en Notarius Publicus.

Jørgen From.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskichet oc forordnet, saa oc hermed etc. Jørgen From til at være notarius

publicus her j voris etc. Kiøbenhafn udj afgangne Hendrich Tinmands sted. Thj skal hand være os etc. J særdeelished skal hand tilforpligt være, samme bestilling med saadan fliid oc vindskibelighed etc. Forbydendis alle oc een hver, herimod etc. Hafniæ d. 1 februarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 28.

254. **5 Feb. 1687.**

Bevilling til at opsætte en Vejrmølle paa Kastelsvolden.

Johanne sal. Niels Pedersen møllers.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Johanne afgangne Niels Pederssen møllers maa paa dend hende af os elskelig Gotfred Hofman, voris obrister til foeds, general qvarteermester oc commendant j voris castel Friderichshafn, tilvjste plads paa dend vold, som strecher sig fra det yderste verk for ved Kongens port af bemelte voris castel Friderichshafn hen ind til Hendis Majts. voris elschelig kiere gemahl dronningens have her j voris etc. Kiøbenhafn, lade bygge oc opsette een veyrmølle. Hvilchen pladz, som fra det yderste verk skal bereignis 50 trin hen, oc udj sin circumferentz 36 alne udj lengde oc brede holde, hun for sig oc sine arvinger til een møllepladz ubehindret maa nyde, bruge oc beholde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 5 februarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 43.

255. **8 Feb. 1687.**

Privilegium for en Bryggergaard i Store Kongensgade.

Vice admiral Iver Hop.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter os elschelig Iver Hop, voris vice admiral, hans etc. til ydermeere confirmation paa voris elschelige kiere h. faders, sal. oc høyloflig jhuekommelse, allernaadigst gifne bref oc privilegium, dat. Kiøbenhafn d. 9 februarij anno 1667, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hans gaard j Nye Kongens gade, som tilforn haver tilhørt afgangne Thomas Holch, maa oc skal herefter, j hvad forandring der oc kunde skee, for een brygger gaard agtis oc holdis oc derfor iblant de andre døgtige bryggergaarde udj brygger lauget enroulleris. Hvorpaa oc forbemelte Iver Hop, hans hustrue, børn oc arvinger samt efterkommende eyere af samme bryggergaard maa nyde oc have alle de friheder, privilegier oc benaadinger, som de andre døgtige brygger-gaarde nu nyder oc haver eller herefter nyde oc bekomme kunde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 8 februarij 1687.

Sæl. Tegn. XXXV. 52—53.

256. **19 Feb. 1687.**

Forbud mod Indførsel af fremmede Kornvarer.

Forbud etc. paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Gud naadeligen haver velsignet vort riige Danmark med god forraad paa adskillige slags kornvare, som til voris kiere oc tro undersaatters store skade uforhandlet maa blive henliggende, der som jndførselen af fremmet korn skal vedblive, da have vj allernaadigst for got befundet at lade forbyde, saasom vj oc hermed alvorligen forbyde, at herefter, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder, aldeelis ingen fremmet rug, hvede eller andet slags korn her j voris etc. Kiøbenhafn, under des confiscation, maa indføris. Dog ville vj derunder ey have forstanden hvis korn-vare, som udj vort førstendom Slesvig oc paa landet Fehmern falder, at de jo fremdeelis derfra som fra andre danske steder u-formeent, efter toldrullen, maa indføris. Hvorefter alle etc. Oc byde vj hermed oc befale os elschelige præsident, borgemestere oc raad her sammestedz, som dette vort forbud under vort cancellie seigl etc. Givet etc. Hafniæ d. 19 februarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 64—65.

257. **19 Feb. 1687.**

Det maa ikke formenes en Urtekræmmer at købe Sukker paa Sukkerhuset.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom Hans Rasmussen, jndvaaner oc urtekræmer her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis urtekræmerne her sammestedz skal forbyde hannem sucher paa suker-huuset tillige med dennem at bekomme, oc der efter eders til os herom allerunderdanigste indkomne erklæring ingen billig føye skal være, hannem sligt at formeene, da er, efter herom allerunderdanigste ansøgning oc begiering, voris etc., at j dend anstalt giører, at bemelte Hans Rasmusen urtekræmer herefter enten med sucher paa sucherhuuset at kiøbe eller j andre maader ingen hinder udj sin næring giøres. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 februarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 43—44.

258. **22 Feb. 1687.**

Bevilling for en Prokurator.

Hans Thomæsen Grubbe.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Hans Thomæsen Grubbe,

forige borgemester j vor kiøbsted Stubbekiøbing, som sig her j voris etc. Kiøbenhafn skal have nedsat, maa imod billig betaling betiene got folch udj hvis retmæssige sager, de saavel for over- som underretterne j vore riiger oc lande kunde have at udføre oc hans tieniste i slige maader behøve oc begiere. Forbydendis etc. Hafniæ d. 22 februarij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 69—70.

259. **22 Feb. 1687.**

Om Bidrag til Christianshavns Kirkes Opførelse.

Stifftbefalingsmændene oc bisperne j Danmark.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vj allernaadigst kommer j erfaring, hvorledis een anseelig capital endnu u-omgiengeligen skal behøvis til dend nye anlagde kirkis fuldbringelse her paa Christianshafn, da have vj af sær kongelig naade oc forsorg allernaadigst bevilget, at hver kirke j begge vore riiger Danmark oc Norge, j hvad heller de ere vore egne eller under iure patronatus eller j andre maader til nogen forundte, saavel annex kirker som hovet-kirker, ingen undertagendis j ringeste maader, maa oc skal uden forskiel til fornefnte kirkes bygning j efterfølgende tie aar, at regne fra nerværende aar 1687, j hvilchet denne udgifft første gang beregnis, give hvert aar, uden nogen forevending eller undskylding, toe rixdaler. Dog saa at de beste kirker hielper paa dem, som ringere ere, ligesom j det beqvemmeligst eragter. Thj er voris etc., at j strax giører dend anstalt hos vore kirker j det eder allernaadigst anbetroede stifft, at samme penge uden nogen afgang aarligen til hver 11 iunij ufeilbarligen vorder erlagt. Hvilke j self herritzviis haver at imodtage oc siden j een samlet summa, første gang til nu førstkommendis 11 iunij anno 1687 oc saa fremdeelis aar efter aar, til os elskelig præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn imod fornøyelig qvitering levere mod rigtig specification paa alle kirkerne j stifftet, andris saavelsom voris, oc hvad for een hver leveris, desligeste hvad hos een eller anden endnu kand staa tilbage. Hvilchet da med ald flid af eder skal indkrævis, saa at det fulde qvantum for hvert aar af alle kirkerne j stifftet endelig inden iunij maanets udgang vorder clareret, saa fremt de, som udj slig forhaling skyldige findis, iche med militair execution derfore vil sogis. Til hvilken ende vj oc allernaadigst haver anbefalet voris landcommissarius os elskelig Gothart Braem at indkræve samme penge hos dennem, som ius patronatus til nogen kirke haver, oc dennem inden forskrefne

tid til eder levere, paa det pengene j rette tid til kirkens bygning kunde vorde anvendt, oc dette saa hoyt fornøden oc christelige verk, det snariste skee kand, forderligst komme til sin fuldkommenhed. Hvorefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc alvorligen derpaa drive, at denne voris allernaadigste villie oc befaling j alle sine puncter allerunderdanigst vorder efterlevet. Befalendis etc. Hafniæ d. 22 februarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 44—45.

260. **26 Feb. 1687.**

Om Ophævelse af Tiggeri.

Kiøbenhafns fattigis directeurer.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj af eders til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst haver fornommet, hvorledis betlerj oc tryglerj dagligen meer oc meer her udj voris etc. Kiøbenhafn tiltager, j hvor vel j eders største flid skal have giort, sligt at afskaffe oc dempe, da, paa det saadan disordre, det meeste mueligt er, kand forebyggis oc raadis boed paa, er voris etc., at j paa beste maader delibererer oc overveyer, hvorledis ald uskichelighed med betlere oc særdeelis fremmede kand afskaffis, jtem paa hvad maade de fattigis intrader kunde settis paa een vis foed oc deris forfaldne huuse oc boer best conserveris oc forbedris, oc os derom eders allerunderdanigste relation oc betenkende til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 26 februarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 52—53.

261. **26 Feb. 1687.**

Skattelindring for et nyt Hus i Kompagnistræde.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at os elskelig Hans Nielsen, assessor j voris commerce collegio, maa af et hans udj Compagniestrædet her udj voris etc. Kiobenhafn af nye opbyggede huus, tree loft hoyt, 32 allen lang oc 12 allen viid, for grundskat oc jndqvartering, efter voris d. 17 iunij anno 1684 allernaadigst udgangne forordnings anleding, udj sex aar være frj oc forskaanet, u-anseet paa samme sted tilforn bygning været haver. Derefter etc. Hafniæ d. 26 februarij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 57.

262. **12 Marts 1687.**

Privilegium for et Værtshus i Højbrostræde.

Jørgen Jørgensen.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne bref etc.

Præsident, borgemestere òc raadmænd j dend kongelig residentz oc frj rigs stad Kiøbenhafn giøre hermed for alle oc een hver kundbar oc vitterligt, at saasom een voris fornemme borgere oc jndvaanere her udj staden, nafnlig Jørgen Jørgensen, haver giort een temmelig stoer bekostning med at kiøbe oc tilhandle sig et anseeligt stort oc til gastgæberj heel beqvemme huus, beliggende paa een af de beste oc for fremmede, som enten udj byen eller ved hoffet kand have at forrette, meest belejligste sted her udj staden, nemlig udj Høybroestræde, oc det haver ladet med stoer møye oc bekostning indrette til it stadens værtzhuus for rejsende cavallerer oc andre fornemme folch, baade ind- oc udlendiske, oc til samme ende ladet udhenge Kiobenhafns waaben, da saasom sligt et huus eragtes at være høylig fornøden oc heel u-mistelig udj saadan een kongelig residentz stad, baade for dend fremmede behorigen at accomodere saavelsom oc saa staden til renomie af god ordning, oc detz første kiob saavelsom aarlig vedligeholdelse med des tilhorige mobilier oc appartementer, de rejsende til gafn oc mageligbed, udkræver iche ringe bekostning, da haver vj, efter fornefnte Jorgen Jørgensens flittige oc indstendige ansøgning oc udj henseende til nogen refusion oc erstatning for den til samme huuses indrettelse anvendte store bekostning tilladt oc bevilget hannem, som vj oc hermed offentlig tillader oc bevilger hannem, at hand for sin person herefter maa være frj oc forskaanet for alle byens bestillinger, commissioner oc forretninger, oc huuset, saa lenge det til slig, som ovenmeldt er, brug perpetueris, være frj for dend ordinaire jndqvartering, foruden det, at saa lenge meerbemelte Jorgen Jørgensen, hans hustrue oc arvinger samme huus self beboer oc det til it offentlig, som forskrevet staar, værtzhuus bruger, da maa hand udi huuset selge, skienche oc fal holde for sine giester oc alle andre der udj huuset søgende alle slags øl, vjn oc drichevarer imod billig betaling. Des til vidnisbyrd under voris stadz indseigl oc stads notarij underskrivelse. Actum Hafniæ den 26 augusti anno 1686. (L. S.) C. P. Helt.

Da ville vi etc. Desligeste derhos allernaadigst bevilget, at om bemelte Jørgen Jørgensen, hans hustrue eller deris arvinger kunde tilsindz vorde, samme huus oc gaard at selge oc afhænde, dend kiøbende eller dends efterkommere, som bemelte huus oc gaard med

rette eyer oc beboer, da maa oc skal nyde oc beholde alle forskrefne privilegier oc friheder, saa lenge det til it offentlig stads vertzhuus brugis. Forbydendis etc. Hafniæ d. 12 martij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 90—92.

263. **12 Marts 1687.**

Skattelindring for en brandlidt Gaard i Vimmelskaftet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Hans Jorgen Garber, jndvaaner her j voris etc. Kiobenhafn, hans herom allerunderdanigste giorde ansogning oc begiering samt eders allerunderdanigste derpaa føyede erklæring, allernaadigst haver bevilget, at hand for grundskat oc jndqvartering af hans j Vimmelskaftet her sammestedz opbygde grundmuuret huus, formedelst den hannem udj seeniste ulychelig jldebrand tilfoyede skade, maa efter voris den 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordnings anledning om dem, som grundmuurede huuse paa øde pladzer opsetter, være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 12 martij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 76—77.

264. **18 Marts 1687.**

Henrik Müllers Gaard paa Østergade skal stilles til Avktion.

Rector oc professores j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at efftersom vj allernaadigst fornemme, at os elskelig Henrich Müller, voris estats raad, skal til Vor Frue kirke her j voris etc. Kiobenhafn saavelsom til universitetet oc for adskillige under eders forvaltning værende legatis efter udgifne obligation være skyldig capital 6000 rdl., for hvilke hand sin her udj Ostergaden liggende gaard skal have pandtsat, da, som renten derudaf ey udj tvende aar skal være erlagt, oc de vedkommende ey j saa maader deris rettighed, formedelst adskillige paa gaarden oc grunden (hvad heller dend til brugelighed eller eyendom skulle antagis) liggende oc paavoxende udgiffter, j rette tjde skal kunde bekomme, have vj allernaadigst bevilget oc tilladt, at bemelte pandtsatte gaard maa ved offentlig auction til meestbydende selgis oc afhendis, paa det at kirken oc de fattige kunde naae det, som dennem deraf med rette tilkommer. Mens hvis samme gaard da hoyere kand vorde solt, end det qvantum sig beløber, som kirken oc de fattige haver at fordre, haver i det øfrige udj retten at lade deponere, at

det kand komme dennem til gode, som dertil nest efter kand være berettiget. Dermed etc. Hafniæ d. 18 martij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 87—88.

265. **18 Marts 1687.**

Om Kirkernes Bidrag til Christianshavns Kirke.

Kiøbenhafns høylærde.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst fornemme, at endnu een anseelig summa penge skal behøvis til dend nye anlagde kirkis bygning paa Christianshafn, oc det, som vj dertil af kirkerne paa landet oc j de andre kiøbsteder allernaadigst haver forundt, iche nær skal kunde tilslaae, da ere vj bleven foraarsaget, kirkerne end oc her j voris etc. Kiøbenhafn een ljdelig hielp allernaadigst at paalegge, der iblant Vor Frue kirke 200 rdl. oc Trinitatis kirke 50 rdl., som de i 10 nest efterfolgende aar, at regne fra nerværende aar 1687, j hvilket denne udgifft først skal bereignis, oc siden aarligen skal betale. Thj er voris etc., at j dend anordning giør, at forskrefne 250 rdl. af begge kirkerne, som før er meldt, aarligen til hver 11 iunij u-feilbarligen vorder erlagt til os elskelige doct. Hans Bagger etc., som derimod skal tage, eder derfor tilbørligen qvitere oc dennem siden tillige med de andre kirkers contingent her af stiftet til os elskelige præsident, borgemestere oc raad imod deris qvitering fra sig levere. Oc skal bemelte Vor Frue oc Trinitatis kirker sig samme hielp, om de dend j sin tid skulle behøve, igien have at forvente. Dermed etc. Hafniæ d. 18 martij 1687.

H. Conrad greve af Reventlow om hielp af dend tydske kirke til Christianshafns kirkis bygning (ɔ: 200 rdl.). Hafniæ d. 18 martij 1687.

Kiøbenhafns magistrat om penge af st. Nicolaj (100 rdl.) oc Hellig Geistis (50 rdl.) kirker til etc. Hafniæ d. 18 martij 1687.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst haver forundt een vis summa penge i 10 efterfølgende aar af alle kirker saavel j kiøbstederne som paa landet her j vort riige Danmark til dend nye bygnings fortsettelse j Christianshafn, efter voris derom til voris stifftbefalingsmænd, superintendenter oc landcommissarier allernaadigst udgangne befalingers vjdere indhold, oc vj gierne saae, at samme kirke j dette oc tilkommendis aar med tag blef opbygt, hvortil dog de anordnede penge iche saa snart kand indkomme, da er voris etc., at j strax værer betengt paa, penge dertil paa credit at optage oc samtlige eders hænder derfor udgive, paa det arbeidet iche skal

staa tilbage. Oc haver j med eders haandskrifter creditorerne at forsichre iche alleeniste j forbemelte kirkepenge (hvilche til samme gudelige oc christelige brug j alle maader uforanderlig skal forblive) men end oc j andre midler, som herefter af os oc andre dertil kand blive given, j hvad nafn de have kand, saa at creditorerne kand nyde deris rente aarligen j rette tid oc skadislos blive holden. Oc dersom nogen af eder motte ved døden afgaa, før end de optagne penge efter eders udgifne haandskrifter bleve aflagde, da skal deris hustruer oc arvinger for ald tiltale j saa maader være frj oc umolesterede, men deris efFterkommere j embedet være tilforpligtede at bære tilbørlig omsorg for, at de optagne penge af de første indkommende penge igien kand vorde betalt. Dermed etc. Hafniæ d. 18 martij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 88—92.

266. **22 Marts 1687.**

Om Skattefrihed af en Gaard i S. Gertrudstræde.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter os elskelig Johan Sechman, assessor oc secreterer j voris commerce collegio, hans herom allerunderdanigste giorde ansogning oc begiering samt eders allerunderdanigste føyede erklæring, allernaadigst haver bevilget, at hand for grundskat oc jndqvartering af hans ud til st. Giertruds stræde beliggende oc iboende gaard oc de omkring værende oc hannem tilhorende vaaninger ud til Pustervig oc Tornebusk gaden (af hvilche hand een deel gandske af nye oc een deel saa got som nye med storste bekostning, saavel af grundmuur oc bindings verk, har ladet opbygge oc reparere) maa, efter voris dend 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordnings anleding om dem, som grundmuurede oc andre huuse paa øde pladzer opsetter, fra dend tid at regne, som gaarden oc vaaningerne saaledis vare bebyggede oc reparerede, at de beboes kunde, være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 22 martij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 97—98.

267. **2 April 1687.**

Om Godtgjørelse for Grunde i Antonistræde og Regnegade, der ere udlagte til Gadernes Udvidelse.

Albret Güldensparre med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Edvart Holt, borger oc jndvaaner her udj voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand sig skal have tilforhandlet een øde

eyendoms pladz, j Anthonjstrædet oc Regnegaden beliggende, hvoraf een deel til gadernis forviidelse oc det almindelig beste skal være bleven udvjst, thj er, efter derom hans allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, voris etc., at j fornefnte pladz ved u-villige mænd lader taxere eller oc derom med hannem accorderer. Hvorom j eders allerunderdanigste relation til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste j voris cancellie haver at indskiche. Dermed etc. Hafniæ d. 2 aprilis 1687.

Fortegnelse paa dennem, som fich forskrefne bref, vaare: Albert Güldensparre, Peder Reesen, Rasmus Bartholin, Oluf Rømer oc Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLVI. 100—01.

268. **5 April 1687.**

Om Forlig mellem Politimesteren og Magistraten.

H. Jens Juel med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Eftersom dend instruction, som vj os elskelig Claus Rask etc. den 23 iunij anno 1683 allernaadigst giort haver angaaende politien, udj dend femte articul indeholder, at hand skal leve j god eenighed oc fortrolighed med magistraten her j voris etc. Kiøbenhafn, oc de med hannem, oc flittig conferere med hin anden om alt hvis, som til een god politie, skich oc orden kand tiene, saa alting skickelig oc vel kand tilgaa oc voris tieniste uden nogen misforstand, jrring oc tvistighed forrettis, oc bemelte magistrat nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis fornefnte Claus Rask iche skal ville beqvemme sig, samme articel, efter mange deris til hannem baade mundtlige oc skriftlige giorde erindringer, at efterleve, hvilchet iche alleene skal præjudicere dennem j deris embeder, medens end oc kunde foraarsage, at de j sin tid mueligt motte komme til at svare til hans forretninger her j staden, som de skal være gandske uvidende udj, da er voris etc., at i forskrefne parter strax for eder paa een belejlig tid oc sted lader kalde, hvis besværinger oc paastaaende, dend eene imod dend anden kand have, med flid forhører oc overveyer oc os derom eders allerunderdanigste betenkende tillige med udforlig relation om alting til vjdere voris allernaadigste resolution med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 5 aprilis 1687.

Commissarierne vaare: h. Jens Juel, estats raad Moth, iustitz raad Povel Nielsen, cancellie raad Worm oc assessor Jørgen Landorp.

Sæl. Tegn. XLVI. 106—07.

269. **12 April 1687.**

Skattefrihed for en ny Gaard i Vimmelskaftet.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, effter Wulf Krafft feldbereder, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget, at hand foruden de 10 aars frihed, hannem for grundskat oc jndqvartering af hans j Vimmelskaftet nye opbyggede grundmuuret huus efter voris dend 11 aprilis 1685 allernaadigst udgangne forordnings indhold tilladt er, maa formedelst dend hannem af jldebrand tilføyede store skade samme frihed oc forskaansel endnu paa toe aars tid nyde. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 12 aprilis 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 112—13.

270. **16 April 1687.**

Skøde paa en Grund til en Oliemølle paa Christianshavn.

Peder Hansen j Christianshafn.

C. 5. etc. skioder etc. til Peder Hansen, jndvaaner j Christianshafn, oc hans arvinger it støche jord, grund oc pladz dersammestedz, som voris ingenieur capitein Peter Povelsen Areboe efter voris allernaadigste befaling hannem udvjst oc afpælet haver, til at opsette een olie mølle paa med des tilhørende bygninger. Oc er samme pladz beliggende j det bulverk nordvest for krudmøllen, strechendis sig udj alne oc maal som folger, nemlig dend lengste brede imod bulverkets keel linie, som strecher sig nordost oc sydvest 134 alne, jtem de begge flankers lengde, som gaar sydost oc nordvest 44 alne, jligemaade de begge fasse lengder strechende sig udj øster oc vester, synder oc nor 46 alne lang, saa oc dend udbyggelse, hvor olie møllen med korn huuset tilsammen bliver indhegnet imod poincten tet med voldens indere dossering, een hver lengde, som oc strecher sig udj øster oc vester, synder oc nør for begge faserne 21 alne, oc dend anden brede, som gaar nordost oc sydvest imod poincten af voldens indere dossering 15 alne. Hvilchet støche jord, grund oc pladz, saasom dend nu forefunden oc afstuchen er, bemelte Peder Hansen maa oc skal for sig oc sine arvinger til evindelig arf oc eyendom nyde, bruge oc beholde. Forbydendis etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 16 aprilis 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 148—49.

271. **3 Maj 1687.**

Om Accise af Bryggerne.

Forordning paa troch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at paa det bryggerne her j voris etc. Kiobenhafn iche skulle skee nogen indpas j deris næring imod

de dennem den 26 martij sidst forleeden allernaadigst meddeelte laugs artichler af dennem, som vj derudj allernaadigst haver tilladt, til deris egne huusis fornødenhed at brygge, saa oc at voris accise kunde herefter des rigtigere blive betalt, vj allernaadigst haver for got befundet at anordne oc befale, saasom vj oc hermed etc., at alle oc een hver, som efter bemelte dend 7de post j bemelte brygger laugs artichler ere tilladte, til deris egne huusis fornødenhed at brygge, skal være tiltengte, deris rostekar strax at lade iustere oc maale oc derefter for hver gang, de brygger, voris accise rigtigen betale. Dog at ingen derved formeenis, deris brygge-kar jo saa store oc smaa at lade giore, som dennem self behager oc de haver lejlighed til. Oc saasom her j staden allereede befindis een stoer partje hvit-øls bryggere oc det skal være at befrygte, at samme bryggere under det skin iche alleene skulle udføre mange tønder af det ordinaire brune øll, men end oc unddrage sig fra omgangen, formedelst samme hvide øl derfra udj bemelte brygger-laugs artichler er exciperet, saa ville vj oc derudinden saaledis have anordnet, at det hvide øl skal tilligemed det brune øl udj omgangen bryggis oc j alle maader være de samme vilkor med prisen, vragningen oc andet undergiven, som om det brune øl er befalet. Hvor under dog ey momme eller bryhane skal forstaaes, mens dermed skal omgaaes efter forordningens indhold. Paa det dend eene brygger kunde dis mindre have lejlighed til at betage dend anden sin næring, saa ville vj allernaadigst have forbudet, at ingen brygger maa, under tilbørlig straf, understaa sig, fleere end it rostekar eller redskab udj sin brygger-gaard at have. Oc byde vj hermed oc befale os elschelige præsident, borgemestere oc raad j bemelte voris etc. Kiøbenhafn samt alle andre, som denne voris forordning under voris cancellie seigl tilskichet vorder, at de dend paa behørige steder etc. oc siden derover, saavit een hver vedkommer, alvorligen holde. Givet etc. Hafniæ d. 3 may 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 169—70.

272. **3 Maj 1687.**

Om Syn over Bryggergaardene.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorledis een deel af de brygger gaarde her udj voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, som ved voris om brygger lauget dend 26 martij sidst forleeden allernaadigst giorde anordning ere blefven casserede, vel dertil bedre skulle kunde indrettis, naar

eyermændene, som brygger næring lenge haver brugt oc dend derfor nu nødig ville miste, bekostning derpaa ville giøre, da er voris etc., at j strax lader forskrefne gaarde ved u-vildige mænd igien paa nye tilborligen besigtige oc saadan deris besigtelse, under deris hænder oc zigneter beskreven, til os elskelige voris tilforordnede i politie commissionen indgive, paa det at hvis feil, som derpaa findis, kunde blive de vedkommende tilkiendegivet oc, om de dend inden aaretz omgang efter forordningens indhold ville remedere, dennem da allernaadigst kunde vorde tilladt ved deris næring at forblive; mens hvis de sig ey dertil skulle ville beqvemme, da tilholdet, deris gaardes frihed til andre at afstaa. Dermed etc. Hafniæ d. 3 may 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 135.

273. **3 Maj 1687.**

Om Salg af Silkevarer.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom een deel af kremmerne her udj voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorledis det vilde udfalde til deris total ruin, om de hvis udlændiske silkestoffer, som de endnu kunde have, efter voris den 18 ianuarij sidst forleeden allernaadigst udgangne forordning uden lands skulle forhandle, formedelst at eendeel deraf skal være gammel oc plettet, saa oc af moden, allerunderdanigst derfor begierendis, at dennem allernaadigst motte tilladis samme vare her at selge, saa oc nyde frj handel med udlændiske baand, saasom de fast ingen baand hos possementmagerne her j staden skal kunde faa til kiøbs, som de igien kand afhænde. Desligeste at de motte indføre fra fremmede steder oc siden selge rask, ulmerdug oc bommersie, j henseende til, at de ey heller saadanne vare her til kiøbs skal kunde bekomme. Da, dersom de strax vil tilforhandle sig silke-manufacturverketz j forraad havende taffter, ville vj dennem allernaadigst have tilladt at selge her sammestedz alle slags fremmede silche taffter, som de endnu udj deris boder kand have, dog med de vilkor, at de deris tafter strax paa manufactur-huuset lade henbringe for der at vorde registreret, eftermaalt oc stemplet. Oc saa fremt nogen slags taffter siden skulle findis, som ey, som før er meldt, er stemplet, skal ey alleene samme vare til interessenterne udj manufactur-verket være forbrudt, medens end oc de, som dennem tilhørte, derforuden være pligtige til at betale til fornefnte interessenter for hver styche 500 rdl. Mens med de andre silchestoffer saavelsom baandene oc de

andre vare ville vj allernaadigst, at dermed efter voris derom allernaadigste udgangne forordninger bliver forholdet. Hvormed du god indseende skal have oc derover tilbørligen holde. Hvilchet du de vedkommende til allerunderdanigst efterretning strax haver at forstendige. Dermed etc. Hafniæ d. 3 may 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 135—37.

274. **24 Maj 1687.**

Skattefrihed for en Gaard paa Kongens Nytorv.

H. Christian Bielche.

C. 5. giore alle vitterligt, at eftersom os elskelig h. Christian Bielche til Tostedlund, ridder, voris admiral oc admiralitetz raad, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand tilsindz er, sin gaard paa Konge torvet her j voris etc. Kiøbenhafn beliggende, som voris forige gehejme raad oc rigs admiral afgangne h. Henrich Bielche bevaanet haver, med viidere oc ziirliger bygninger at lade indrette oc forandre, da, j allernaadigst henseende til dend store bekostning, derpaa vil medgaa, have vj af sær kongelig naade efter allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at fornefnte h. Christian Bielche oc hans arvinger maa paa samme gaard, saavel dend gamle som nu forehavende nye bygning, nyde fiorten aars frihed for grundskat, jndqvartering oc anden deslige paaleg. Hvorefter de vedkommende sig etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 24 may 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 173—74.

275. **24 Maj 1687.**

Om Taxation af en Grund paa Christianshavn, der skal udlægges til Gadens Udvidelse.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Johannes Mooch, jndvaaner udj Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc berette, at efter de af os over gaderne allernaadigst forordnede commissarier deris giorde anstalt skal hannem ved forbemelte gadernis indrettelse fragaa fra hans udj fornefnte Christianshafn havende pladz hen ved 1245½ qvadrat allen, hvor ved hand allerunderdanigst besverger sig stoer skade at lide, oc derfor hos os om vederlag allerunderdanigst anholdendis er, da er voris etc., at j straxen beskicher visse døgtige folch, som samme pladz, der hannem j saa maader fragaar, forsvarligen kunde taxere oc derhos allerunderdanigst forslag giøre, hvad hannem derfor til refusion best givis oc forundis kunde. Dermed etc. Hafniæ d. 24 may 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 152.

276. **24 Maj 1687.**

Det tillades at brygge i den Gaard paa Gammeltorv, der er bestemt til Nedbrydelse til Anlæg af Nygade.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter Lauritz Ibsen brygger, borger oc jndvaaner her j staden, hans allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at hand oc hans hustrue maa, efter de brygger lauget her sammestedz allernaadigst gifne laugs artichler, udj dend gaard paa Gammel torf, som de nu iboer oc vj os til een gades anleggelse har ladet tilforhandle, brygge oc sig deraf nære, saa lenge de j gaarden boer, oc indtil de derfor afbetalt bliver, u-anseet samme gaard af bemelte brygger laugs artichler er udelugt. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 24 may 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 152—53.

277. **10 Juni 1687.**

Skattefrihed for 2 ny Gaarde i Kompagnistræde og Kjøbmagergade.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Jens Nielsen Hald, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste ansøgning oc begiering, af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store skade, hand baade udj ulychelig jldebrand for syf aar forleeden her sammestedz oc ellers siden tvende gange til søes haver lid, allernaadigst haver bevilget, at de tvende hans gaarde, nemlig dend eene j Compagnie-strædet, hvilken j dend ulychelig jldebrand blef afbrendt, oc dend anden j Kiøbmager gade, som hand med stoer bekostning, staden til god zirath, haver ladet opbygge, maa for grundskat oc jndqvartering udj nestfølgende 10 aar være frj oc forskaanede. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc derom, saavit fornøden eragtis, strax paa behørige steder fornøden anordning giøre. Befalendis etc. Hafniæ d. 10 iunij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 158—59.

278. **14 Juni 1687.**

Bestalling for en Havnemester.

Capt. Niels Olsen.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne bestallings bref etc.

Hans Kongl. Mayts. til Danmark oc Norge etc. admiralitetz collegium giør vitterligt, at saasom forige haufnemester capitain Anders Horndal ved døden er afgangen, da haver vj antagen oc bestilt, saa-

som vj oc hermed paa høystbemelte Hans Kongl. Majts. voris allernaadigste kongis oc herris allernaadigste behag oc ratification antager oc bestiller Niels Olufsen Onsevalle, førige søe-capitain udj meerhøystbemelte Hans Kongl. Majts. tieniste, til at være hafnemester udj denne kongelig residentz stad Kiøbenhafn. Udj hvilken hans bestilling hand skal være offtehøystbemelte Hans Kongl. Majts. som sin absolut etc. etc. Til bekreftelse etc. Datum admiralitetet udj Kiøbenhafn dend 11 iunij aar 1687. (L. S.) N. Juel. C. Bielche. H. Span.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 14 iunij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 184—88.

279. **14 Juni 1687.**

Om Kortene til Resens Atlas Daniæ.

Johannes Huusman.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelig Peter Reesen etc. skal have bragt Danmarkis beskrivelse saa nær til perfection, at til dends fuldkommenhed oc nermere efterretning ichun skal behøvis behørige geographische general oc special landkorter oc tabeller, da, som dette verk angaar det gemeene beste, have vj allernaadigst bevilget, at Johannes Huusman, som sig skal have paataget, afritzning til samme landkorter at giøre, maa til dend ende her j riiget omrejse oc landene over alt u-behindret maale. Thj byde vj hermed oc befale alle voris høye oc nedrige civil oc militair officianter oc betienter, som hand under veys hændis at forekomme, at de iche alleene lader hannem oc hans tiener samt hvis, hand med sig kunde have, frj oc u-behindret til lands oc vands passere oc repassere, medens end oc værer hannem paa ansøgning beforderlig, udj hvis hand deris hielp oc assistentz kunde behove. Givet etc. Hafniæ d. 14 iunij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 189—90.

280. **14 Juni 1687.**

Eftergivelse af Straf for Forfærdigelse af en Klædning af fremmed Silke.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj, efter Johan Andreas skræder, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, hannem denne gang, af særdeelis kongelig naade, allernaadigst haver tilgivet oc efterladt hvis forseelse, som af hannem imod voris dend 27 novembris udj nest forleeden aar 1686 allernaadigst udgangne forordning (med een klædnings forarbeidelse af fremmede silche-stof) skal være begaaet, saa hand sin laugsrettighed igien maa nyde, naar hand dend fierde

deel af dend forefaldene mulct til voris politiemester erlegger. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 14 iunij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 164—65.

281. **16 Juni 1687.**

Bevilling til at indtræde i Skræderlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, af sær kongelig naade, denne gang allernaadigst haver bevilget, at Erich Mouritzen, som skræder handverk skal have lært oc ellers paa toe aars tid for løn dreng her i staden tient, jtem siden for svend paa femte aar paa handverket reigst oc nu sit borgerskab hersammesteds vundet, maa, naar hand tilforn sit mesterstøche har giort, udj skræder lauget her j staden indtagis, u-anseet hand ey det sidste aar for svend efter laugs artichlerne her j staden tient haver. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 16 iunij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 169—70.

282. **16 Juni 1687.**

Om Forstaaelsen af den Bestemmelse, at Medlemmerne af Bryggerlavet skulle eje 2000 Sletdaler.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Niels Pedersen Hammer, jndvaaner oc brygger her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hannem brygger lauget skal formeenis, formedelst hand ey, efter voris samme laug allernaadigst gifne privilegiers 13de artichel, nu strax skal kunde præstere, at hans middel udj 2000 sldlr. frj penge uden gield er bestaaendis, da, som samme post alleene forstaaes om dennem, som sig, efter at artichlerne var publicerit, j lauget ville begive oc supplicanten allereede forhen af eder skal være bevilget, sig med bryggeriet at ernære, er voris etc., at j dend anordning giører, at hannem udj samme næring ey nogen hinder eller forfang tilføyes. Dog at j det øfrige effter bemelte laugs artichler forholdis. Dermed etc. Hafniæ d. 16 iunij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 171—72.

283. **16 Juni 1687.**

Om uhindret Besiddelse af et Hus ved Enden af Christianshavns Bro.

Christen Madzen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter Christen Madzen, jndvaaner udj Christianshafn, hans herom etc. allernaadigst haver be-

vilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand fremdeelis u-behindret maa nyde oc beholde sit nu for enden af Christianshafns broe tilhørende oc iboende huus med des tilliggende oc hidindtil hafte rettighed, nemlig udgangen til skibbroen, som ved huuset bygt er, efter derpaa havende skiøders oc adkomsters formelding, saa lenge vj derved ingen sær eller fornøden forandring vil have giort. Dog at hand huuset oc bulverket vel vedligeholder oc sig ellers j alle maader efter sine skiøder retter, jtem indgangen fra broen til sine pachhuuse efter stadzbygmesterens anvjsning saaledis, som ziirligst oc beqvemligst eragtis, lader indrette. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 iunij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 214—15.

284. **22 Juni 1687.**

Dronningens Livbartskær maa optages i Bartskærlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Hendis Majts. voris elskelig kiere gemahl dronningens lif bartsker Jean Philip Prescheur maa udj bartsker lauget j voris etc. Kiøbenhafn indtagis udj afgangne Joseph Habatteries sted, hvis amtsrettighed vj allernaadigst forhen haver givet ordre om til bemelte bartsker laug at betalis. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc strax fornøden anordning giøre, at fornefnte Jean Philip Prescheur j bartsker lauget sammestedz vorder indtaget. Befalendis etc. Frederichsborg d. 22 iunij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 177—78.

285. **23 Juni 1687.**

Skattefrihed for Wigants Gaard i Kalveboderne.

Wigant Michelbecher.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter voris kieldermesters Wigant Michelbechers allerunderdanigste etc. af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store bekostning, hand haver giort paa hans gaard samt een deel derpaa liggende huuse oc vaaninger paa Frederichsholm j voris etc. Kiøbenhafn, som hand af nye fra grunden op, staden til god oc merkelig zirath, haver ladet opbygge, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at samme hans gaard, huuse, vaaninger oc pladtzer maa udj tyve aar, fra dette vort brefs dato at regne, for grundskat, jndqvartering oc ald anden tynge, som paa grunde oc eyendom leggis, aldeelis være frj oc for-

skaanet. Hvorefter de vedkommende etc. Under vor hyldest oc naade. Givet etc. Frederichsborg d. 23 iunij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 221.

286. **9 Juli 1687.**

Om Oprettelse af en Kasse for Brandvæsenet og Gadeløgterne.

H. Conrad greve af Reventlow med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vj dend 16 aprilis sidst forleeden allernaadigst haver resolverit, at for brandvæsenets oc dets betienters samt for lanternernis oc vegternis besolding oc underholding her j voris etc. Kiøbenhafn til førstkommende nyt aars dag een cassa skal anordnes, oc vj tillige med allernaadigst fornøden eragter, samme tvende høy fornødne verker med visse oberdirecteurer oc tienlige ordinancer at lade forsyne, saa ville vj eder hermed til visse directeurer eller hovet directeurer derover allernaadigst have anordnet. Thj er voris etc., at j med allerforderligste tilsammen træder oc for eder tager alle de forordninger, som allereede om brandvæsenet oc lanternerne ere udgangne, oc ey alleene uddrager, mens end oc self betenker oc med hin anden overveyer alt hvis, som til een nye oc tienlig ordinantz over begge disse verker fornøden kand eragtis, oc os saadan eders allerunderdanigste betenkende oc forslag (til visse artichler henføyet) paa voris allernaadigste approbation tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 9 iulij 1687.

Fortegnelse paa dem, som denne befaling gich til, nemlig: h. Conrad greve af Reventlow, gen. major h. Hans Schach, admiral h. Hendrich Span, obr. Lauritz Munk, Claus Rask, borgmester Cosmus Borneman, stadshauptmand Niels Envoldsen, Thomas Jensen Dobbelsteen, Claus Byssing, Henning Hiort oc Jens Riber.

Sæl. Tegn. XLVI. 191—92.

287. **12 Juli 1687.**

Om Tilvejebringelse af Midler til Christianshavns Kirkes Opførelse.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst fornemme, at j ey endnu, efter voris forige til eder allernaadigst ergangne befaling, nogen penge paa rente til at fortsette Christianshafns nye kirkis bygning med skal have kundet bekomme, da paa det samme kirkis bygning inden tilkommende aars udgang kunde komme under tag, med kaaber betegt, ville vj allernaadigst, at j lader optage saa mange capitaler, som kand indbekommis oc til forskrefne verk fornøden eragtis, af Børnehuusetz j Christianshafn oc skolens penge, der ere

udj eders giemme oc opsigt paa raadstuen oc af eder paa rente efter fundatzerne bør at udsettis. Hvilche penge j siden til samme brug, imod dend aarlig rentes erleggelse til skolen oc Børnehuuset effter fundatzernis lydelse, haver at anvende. Oc hvis renten ey aarligen udj rette tide rigtigen vorder erlagt, at da capitalerne uden nogen løskynding eller opsigelse til forfalden tid u-fejlbarligen vorder af de indkommende kirkepenge rigtigen betalte. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 12 iulij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 193.

288. **16 Juli 1687.**

Privilegier for et Kabliaufiskeriselskab.

Cabelow-participanterne j Kiobenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at saasom een deel af voris kiere undersaatter her j voris etc. Kiøbenhafn sig haver paataget, eet cabelowfangst ved egen bekostning at indrette, til hvis fortsettelse de fremmede skippere, som sig muelig skipper-lauget her ey skulle ville undergive, fra Holland maa forskrive, da have vj efter deris herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hvis folch, de fra fremmede stæder udj saa maade forskrivendis vorder, maa for at staa under skipperlauget her eller til detz artichler at svare aldeelis frj være. Saa oc maa de, om de sig her vil nedsette, allernaadigst nyde hvis privilegier, vj de reformerede forhen allernaadigst meddeelt haver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 iulij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 255.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Voris etc. er, at j dend anordning giører, at een galioth, kaldet dend blaa Hane, som reederne j cabelov fiskeriet bekostet haver, saavelsom oc, om de fleere galiother til sinds blive at udreede, naar de ved voris toldboed herfor Kiobenhafn ud eller ind gaaer uden noget udj een eller anden maade, hvad nafn det have kand, at give, saa lenge de til fiskerie eller oc till friske østers fra Engeland eller Norge at hidføre alleeniste brugis, frj passere. Dog at de, ald undersleb derved at forekomme, naar de hidkommer, vorder visiteret. Dermed etc. Hafniæ d. 16 iulij 1687.

Commissarierne over Kiobenhafns gader.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j til interessenterne udj cabelov-fiskeriet een pladz, saasom enten ved Veyerhuuset, Holmens kirke eller andenstedz her udj byen, udvjser, hvor de hvis fiske, ved deris galiother tid efter anden vorder hidbragt, beqvemmelig kand

lade fal holde. Paa hvilken pladz dennem oc, een hytte af dæler paa fjre fag til skiul for den selgende at lade opsette, hermed allernaadigst maa være tilladt. Dermed etc. Hafniæ d. 16 iulij 1687.

Fortegnelse paa commissarierne, som fich forskrefne bref, nemlig fornefnte Albert Güldensparre, jtem Peder Reesen, Rasmus Bartholin, Claus Rask, Oluf Romer oc Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLVI. 195—98.

289. **19 Juli 1687.**

Skattefrihed for nogle ny Pakhuse paa Christianshavn.

Nicolaj Jansen Arf.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at os elskelig Nicolaj Jansen Arf, assessor j voris commerce collegio, maa nyde oc have tyve aars frihed for grundskat oc jndqvartering, at regne fra nerværende tid, paa hans nye packhuuse, som hand j Christianshafn paa tvende øde pladzer, hvor tilforn var moratz, haver ladet opbygge, dend eene pladz liggende bag hans huus imod Christianshafns canal oc dend anden ud for bemelte hans huus imod dybet, saa fremt fornefnte pachhuuse imidlertid til ingen anden end samme brug vorder anvendte. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 iulij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 237—38.

290 **19 Juli 1687.**

Fritagelse for Grundskat af den Gaard paa Gammeltorv, der skal nedrives til Nygades Indretning.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering, af kongelig naade, allernaadigst haver bevilget, at Lauritz Jbsen brygger, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, maa for sidst forfaldne grundskat af hans nu iboende gaard paa Gammel torf, som vj til een gades anleggelse har ladet tilforhandle, aldeelis være frj oc forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 iulij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 200.

291. **23 Juli 1687.**

Om Direktionen over Brandvæsenet og Gadeløgterne.

Peter Brandt oc Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskiche eder herhos rigtig copie af een commission, som vj os elskelig h. Conrad greve af Reventlow etc. tillige med fleere allernaadigst haver anbefalet, anlangende ober-

directionen over brandvæsenet oc dets betienter samt lanternerne oc vegterne her j voris etc. Kiøbenhafn med meere, som j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j eder oc samme direction strax antager oc forskrefne commission j det øfrige tillige med bemelte commissarier tilbørligen fyllestgiør oc efterkommer. Dermed etc. Hafniæ d. 23 iulij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 205—06.

292. **30 Juli 1687.**

Om Salg af Brænde.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis een deel af vore undersaatter skal have een stoer partj huggen faufneveed paa sine stæder j vort land Norre Jylland bestaaende, som de skal unddrage sig for at hidføre, formedelst at dend iche skal være af dend lengde oc saaledis huggen eller saugskaaren, som voris allernaadigste udgangne forordninger tilholder, da, paa det forskrefne brendeved iche skulle blive henstaaende oc forraadnis, voris undersaatter til skade, haver vj allernaadigst for got befundet at bevilge oc anordne, saasom vj oc hermed etc., at de samme faufneved, saavit allereede befindis at være huggen (u-anseet dend iche er conform med voris forordninger), u-formeent til st. Hans dag udj tilkommendis aar 1688 maa lade hidføre oc forhandle, som de self med de kiøbende best kand foreenis om. Mens efter bemelte st. Hans dag maa ingen vjdere indvending eller undskylding gielde, at jo een hver, som faufne-ved lader hugge oc vil selge, skal være tiltengt, allerunderdanigst at rette sig efter voris j saa maade forhen allernaadigst udgangne forordninger, under dend straf, der j meldis. Dog ville vj ey derunder have forstanden dend brendeved, som fra vort riige Norge samt vore førstendomme Slesvig oc Holsten, saa oc fra fremmede stæder kommer, ey paatviflendis, at de selgende jo fører dend det lengste, de kand bekomme. Oc have vj derhos allernaadigst bevilget, at alle skiberomme, saavel jndlændiske som udlændiske, som fører heele ladninger af brendeved oc bark fra fremmede oc uden rigs stæder hid til voris etc. Kiøbenhafn oc ingen anden vare til at forhandle indehaver, maa for told oc alle affgiffter, som paa toldboden deraf pleyer at erleggis, saavelsom for consumption gandske være frj oc forskaanede. Hvorefter de vedkommende etc. Oc byde vj hermed oc befale voris stifftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borge-

mestere oc raad, fogder oc andre, som etc. Givet etc. Hafniæ d. 30 iulij 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 247—48.

293. **30 Juli 1687.**

Om Bryggefrihed for en ny opbygget Gaard i Vimmelskaftet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj ved voris bryggerne her j voris etc. Kiøbenhafn den 26 martij nest afvigt allernaadigst meddeelte laugs artichler allernaadigst haver bevilget, at afgangne Zanders Graaes brygger gaard j Vimmelskafftet, som udj seeniste ulychelig jldebrand sammesteds blef afbrendt, maa fremdeelis sin brygger frihed nyde, oc voris renteskriver Peder Rasmussen, som hans efterleverske til ægte haver bekommet, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis oldermændene hannem efter forskrefne artichlers anleding udj de opsatte classer for at brygge j omgangen skal have sat oc inddeelt, hvorefter hand oc j hans hustrues moders, Margrethe afgangne Helmer Dirichsens gaard paa Gammel torf haver ladet brygge, indtil nu at brygger lauget bemelte hans pladzes frihed af omgangen skal have udeladt oc derforuden skal lade sig forlyde, at hand bryggeriet ey maa bruge, med mindre hand sin borgerlig eed aflegger oc for hans indtrædelse j lauget 40 rdl. betaler, da efterdj supplicanten er os alt forhen med allerunderdanigste troskabs eed forbunden, vj oc allernaadigst fornemme, at hand skal have siddet udj fuld bryger næring toe maaneder, førend bemelte forordning udgich, haver vj allernaadigst bevilget, at hand, foruden vjdere eed at aflegge eller de 40 rdlrs. indgangs penge at betale, fremdeelis som tilforn ubeskaaret maa beholde brygger rettighed oc frihed paa forskrefne hans afbrendte gaards pladz oc dendz brygger omgang uformeent nyde oc bruge udj forbemelte hans hustrues moders brygger gaard paa Gammel torf, hvor hand nu j boer, saa offte det hannem efter omgangen kand tilkomme, indtil hand ved lejlighed bemelte hans pladzes brygger frihed enten kand forhandle eller til een anden beqvem gaard henlegge. Dog at hand sig j det øfrige efter bemelte brygger laugs artichler tilbørligen retter oc forholder. Thj er voris etc., at j de vedkommende sligt til allerunderdanigste efterretning strax forstendiger oc hannem ved denne frihed tilbørligen maintenerer oc beskytter. Dermed etc. Hafniæ d. 30 iulij 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 215—16.

294. 6 Avg. 1687.

Bevilling til Ølbrygning til eget Behov.

Ellen sal. Nicolaj Edingers.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Ellen afgangne Nicolaj Edingers, jndvaanerske her j voris etc. Kiøbenhafn, maa til sit eget huusis fornødenhed tvende gange øl brygge.. Dog ey noget deraf, under 200 rdlrs. straf eller meere, enten inden eller huuset selge. Forbydendis etc. Frederichsborg d. 6 augusti 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 251—52.

295. 6 Avg. 1687.

Privilegium for en Jøde.

Joseph Levin jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at Joseph Levin jøde maa med sin familie fremdeelis j voris etc. Kiøbenhafn blive boende oc efter deris jødiske ceremonier leve. Dog at det skeer etc. Saa maa hand oc paa hans egen haand nære sig af tobachspinderj oc hvis anden ringe handel, hand sig kunde foretage, naar hand svarer til alle skatter oc paaleg, saavit hannem lige ved borgerskabet proportionaliter kand tilkomme at udgive, oc ellers paa behørige steder etc. Forbydendis etc. Frederichsborg d. 6 augusti 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 252.

296. 6 Avg. 1687.

Abraham Lehn bliver Forstander for St. Petri Kirke.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter os elskelig h. Conrad greve af Reventlow etc. hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning allernaadigst haver bevilget, at Abraham Lehn, jndvaaner oc vjnhandler j voris etc. Kiøbenhafn, maa være forstander for dend tydske kirke sammestedz. Thj er voris etc., at j hannem for andre byens forretninger imidlertid forskaaner oc een anden vederhæftig borger j hans sted dertil igien beskicher. Dermed etc. Friderichsborg d. 6 augusti 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 220.

297. 7 Avg. 1687.

Om Begravelse i Egekister.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at alle de liig, som begravis j kirkerne oc urtegaardene

j voris etc. Kiøbenhafn, maa j eege kister begravis. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc saadant paa behørige steder til allis efterretning strax lade læse oc forkynde. Befalendis etc. Friderichsborg d. 7 augusti 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 220—21.

298. **7 Avg. 1687.**

Om Forholdet mellem Politimesteren og Magistraten.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskiche eder herhos rigtig copie af een voris allernaadigste udstedde befaling til os elskelig Claus Rasch etc., hvorved vj een deel stridige poster imellem eder oc hannem, angaaende politien, allernaadigst haver decideret, hvis indhold j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j eder dereffter, saavit dend eder kand vedkomme, allerunderdanigst retter oc forholder oc ellers flittigen j agt tager alt, hvis eder j sær udj voris forordninger om laugene oc andet allernaadigst anbefalis. Dermed etc. Friderichsborg d. 7 augusti 1687.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst maa fornemme, at du hidindtil efter din instruxes tilhold oc anleding iche skal have confereret med magistraten j voris etc. Kiøbenhafn om politien saa flittig, som det sig burde, mens at du af dig self skal have antaget oc forrettet adskilligt, som iustitien oc iche politien vedkommer, hvilket, om saaledis skulle continuere, iche ringe confusion j samme verk ville foraarsage, da er voris etc., at du herefter med bemelte magistrat flittig confererer om politien sammesteds hver tjsdag om ugen oc da tillige med communicerer dennem, hvad j slige tilfælde ugen tilforn kand være passerit borgerskabet angaaende, hvorefter j med hin anden paa beste maader haver at overlegge alt hvis, som til een god skich oc ordning kand tiene. Dog naar du lovlig var forhindret, det self mundtlig at giøre, haver du det skriftlig at opskiche. Oc effterdj politiemesterens charge strecher sig iche alleene til borgerskabet, medens end oc til alle iurisdictioner der j staden oc over alt her j riget, saa haver du j det mindste een gang sidst udj hver maaned at communicere commissarierne over politien alt, hvad der passerer politien vedkommende, at alting oc der kand confereris, overveyes, oc efter des befunden beskaffenhed de vigtige sager os allerunderdanigst foredragis, oc de af mindre importance paa anden tienlig maade afhielpis. Til hvilken ende du haver at

holde rigtig bog oc protocol over alt det, som passerer din politiemesters charge angaaende, saavel over hvis, dine tienere, som det, du self forretter, hvilken protocol igien skal igiennemdragis, numereris oc udj politie commissionen forseiglis. Ellers skal det hermed være dig forbudden at holde nogen ret herefter hiemme udj dit huus eller at effterlade noget af det, som os, staden, Qvæsthuuset eller Børnehuuset kand tilkomme, langt mindre at befatte dig med iustitz sager, saasom at lade arrestere folch for gield, huusleye, slagsmaal, tyverj, horeri oc deslige. Dog hvor du eller dine betiente befinder nogen j horerj eller tyverj, haver du saadanne personer at lade anholde oc ey løs give, men dennem til byefogden henvjse, at der med dennem effter loven kand omgaaes, oc ellers ingen anden lade arrestere, uden hvor der falder bøder, som iche af foregaaende iustitz sager dependerer eller ere for forseelser, som nogen imod voris forordninger om politien j gierningen med betreffis, hvis bøder de vedkommende ey strax kand eller vil betale, des beskaffenhed du dog paa forskrefne steder haver at tilkiende give. Oc paa det dine betiente, som du effter din instrux til inqvisition oc execution j bemelte voris kongelig residentz stad bruger, disbedre kunde være bekiendte, oc andre iche skulle misbruge dit oc deris nafne, saa ville vj allernaadigst, at de herefter til kiende tegn fra andre skal bære paa deris venstre brøst it skilt af tin med Kiøbenhafns vaaben udj, oc at du deris nafne til magistraten efter haanden oc saa ofte, som de afvexler, skal indgive. Oc ville vj allernaadigst, at du self for din particulier j alle civil sager, som ey dependerer af din politiemesters charge oc forretning, samt dine daglige tienere, som aldrig til nogen execution bruges, skal som andre betienter svare under borg- oc hof-retten. Mens hvad de andre dine betienter, som bruges j politiens forretninger, sig anbelanger, da skal de staa under byetinget, oc maa de være frj for at bruge stemplet papier, saa oc for at betale forseiglings-, dom- oc skriver-penge j hvis sager, som imod dennem angaaende politiens forretninger kunde blive intenderet. Skulle oc nogen j deslige tilfælde kunde have sig over din egen person at besverge, kand de deris anliggende for commissarierne over politien andrage, som det effter sagens beskaffenhed enten skal afhielpe eller oc allerunderdanigst referere. Hvad dend skillings told er angaaende, som vj allernaadigst haver bevilget, at du maa lade oppebære af vognene udj portene j meerbemelte voris etc. Kiøbenhafn, saa skal det alleene forstaaes om vognmænd, møllere, bønder oc andre, som med læs oc fragt til fornefnte Kiøbenhafn ankommer, hvorudj dog sandaggers, blegmænds oc

urtegaards mænds vogne skal være undtagne. Oc saasom dine betiente hidindtil skal have oppebaaren penge af dennem, som paa torvene sidder oc deris vare selger, saa oc graverit dennem, som med magistratens tilladelse gaar om med vare at selge, ja end oc ladet een deel j arresthuuset indsette, hvoraf de sig med penge skal have maat udløse, saa haver du gandske at entholde dig med dine betiente derfra, saavelsom oc fra at udgive nogen seddel til vognmænd, som hidindtil er befunden, at kiøre vjdere, end forordningen tillader. Saa maa du oc ey hereffter nogen seddel paa eege kister til ligs begravelse udstedde, eller dine betiente for at besøge lig eller for andet deslige nogen penge begiere eller tage. Du maa oc ey heller dispensere j noget imod voris allernaadigste udgangne forordninger til din oc dine betienters nytte oc de trafiqverendis skade med skibes losning oc ligge dage, saasom skipperne med deris toldseddeler dog nochsom skal kunde bevjse, hvor mange dage det kand være, siden at de igiennem bommen ere komne. Oc hvad faufne veeden er anlangende, da maa du oc hereffter ingen aftingninger meere med skipperne derom giøre eller giøre lade, mens flittig paaagte oc lade tilsee, at dermed effter voris allernaadigste forordninger vorder forholdet. Belangende bønhasere eller fuskere, saa lader vj det dermed uden forandring ved laugenes artichler allernaadigst forblive, oc maa hverken du eller nogen anden saadanne personer, naar de ere paagrebne, løslade, førend de til laugene haver clareret, hvad artichlerne indeholder. Endelig saasom det vedkommer magistraten at sette taxterne paa brød, kiød oc øll, saa ville vj oc allernaadigst, at de oc ingen anden samme taxter efter forordningernis indhold skal forfærdige oc paa publiqve stæder til allis efterretning lade anslaae. Derefter du dig etc. Friderichsborg d. 7 augusti 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 221—25.

299. **25 Avg 687**

En Druknet skal begraves af Fangerne paa Holmen.

Søestatens deputerede.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj den 13 augusti sidst forleeden allernaadigst haver bevilget, at Anders Nielsen (som sig ved Christianshafns broe udj voris etc. Kiøbenhafn skal have druchnet) hans legome maa optagis, hvor det kand være henlagt, oc j een kirkegaard begravis, saa er voris etc., at j dend anordning giør, at sligt ved fangerne paa Holmen vorder forrettet, oc legomet

derefter udj skibs kirkegaarden uden for bemelte Kiobenhafn begravet. Dermed etc. Frederichsborg d. 25 augusti 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 236—37.

300. **10 Sept. 1687.**

Om Indpas i Skræderlavet.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Hans Jørgensen, oldermand for skræderlauget her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende een deel svenne oc drenge, som, tvert imod samme laug af os allernaadigst meddeelte artichlers indhold, paa hemmelig oc forbuden maader oc steder her j staden sig paa handverket skal opholde, kand j af hosfolgende copie af hans allerunderdanigste supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at j bemelte skræderlaug efter laugs artichlerne j alle maader maintenerer oc handthæver. J særdeelished haver j dend anordning at giøre, at de svenne oc drenge, som befindis, bemelte handverk u-lovlig at bruge, strax til mesterne j lauget til arbeide imod saadan arbeidsløn, som j saa vel for mesterne som for svennene oc drengene billigst eragter, at dennem givis kunde, forevjst vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 10 septembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 244.

301. **13 Sept. 1687.**

Om Slagterlavets Udførsel af Faareskind.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom slagter lauget her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver klaget over dend stoere afgang oc skade, dennem, formedelst de udj toldrullen er forbuden, deris faar- oc lamskind til fremmede steder at udfore, skal tilføyes, j det skindene blive beliggendis oc fordervis, oc ichun faa findis, som sig dennem tilforhandle ville, da, til saadant at forekomme, haver vj, efter deris herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst bevilget, at slagterlauget j bemelte voris etc. Kiobenhafn alleene self eller ved andre deris faar- oc lamskind herfra staden til fremmede steder for told som tilforn, med dend difference, af defensions, exemptions, egne oc fremmede skibe pleyer at giøris, u-formeent maa lade udfore. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 13 septembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 250—51.

302. **13 Sept. 1687.**

Om en Bryhans-Brygger.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom Jost Kørning, borger oc brygger her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis bryggerlauget her sammesteds, tvert imod voris allernaadigste udgangne forordnings 17 post af dato den 26 martij sidst forleeden, skulle ville forhindre hannem hans bryhans bryggerj, saa at byen dermed ey endnu som tilforn kand vorde forsiunet, thj er voris etc., at j bemelte brygger laug alvorligen tilholder, at de sig j alle maader efter voris allernaadigste udgangne forordning forholder, oc at de dend anordning giorer, at naar hand sig paa bryggernes [laugshuus] for saadan brygning angivet haver, hannem da derudj ingen ophold eller hinder vederfaris. Dermed etc. Hafniæ d. 13 septembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 252—53.

303. **13 Sept. 1687.**

En Prokurators Tilladelse til at benytte en Fuldmægtig.

Anders Jacobsen Synderborg, procurator.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter Anders Jacobsen Synderborg, jndvaaner oc forordnet procurator her j voris etc. Kiøbenhafn, hans etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand udj hvis sager, hand udj vore riiger Danmark oc Norge ved retten haver at procedere oc formedelst lovlig forhindring ey altid self derhos kand tilstæde være, maa een skichelig oc dertil dogtig persoen til sin fuldmegtig j hans fraværelse bruge, saa lenge dermed ellers tilbørligen oc uden billig klage forsvarligen efter loven tilgaar. Forbydendis etc. Hafniæ d. 13 septembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 298.

304. **15 Sept. 1687.**

Reglement for den hollandske Menighed.

Reglement oc anordning paa trok.

Reglement oc anordning, hvor efter wj Christian dend femte etc. allernaadigst ville, at dend hollandscke meenighed af dend ausburgiske confession, som sig her udj voris etc. Kiøbenhafn opholder, bygger oc boer eller herefter kunde tilsindz vorde, sig her at nedsette, saavit deris guds tieniste angaar, sig indtil paa vjdere allernaadigste anordning allerunderdanigst haver at rette oc forholde.

1. Guds-tieniste skal forrettis tvende gange om ugen, om søndagen oc taarsdagen, saavelsom alle fæstdage, som hos os hellig holdis.

2. Søndags tieniste forrettis klochen tolf, saa lenge de prædicher j Holmens kirke, men ellers paa sædvanlig tid ligesom j de andre kirker her j staden.

3. Oc skal evangelium forklaris om søndagen oc fæstdagene, som hver dag kand tilhøre, efter alterbogen, men om taarsdagen prædichis Lutherj catechismus undtagen j fasten, da passionen forhandlis.

4. Om søndagen siungis først een kort psalme, som kommer over eens med evangelio, oc dernest Wj tro etc., førend præsten gaar j prædichestoelen. Efter prædichen siungis een beqvem psalme, som præsten kand ordinere. Men faar de een anden kirke for sig self, da læsis epistelen oc evangelium for alteret med tilhørige collecter, ligesom j de andre kirker, oc siungis beqveme psalmer baade før oc efter prædichen som sædvanligt.

5. Saa lenge dend hollandske tieniste holdis j Holmens kirke, skeer ingen daab eller communion om søndagen, at tienisten ey derved skal forhalis oc dend paafølgende aften-prædichen forhindris.

6. Om taarsdagen begyndis tienisten klochen otte, oc da siungis een pœnitentze psalme oc Nu bede vj den h. aand etc. Efter prædichen siungis litaniet, oc derefter forrettis daaben oc communionen, naar dend holdis, ligesom j de andre kirker.

7. Naar nogen fæst-dag indfalder j ugen, bliver taarsdags prædichen efterladt. Desligeste skeer ichun prædichen j denne meenighed paa de tvende første dage af de trende stoere fæster, indtil meenigheden bedre tiltager.

8. Ligesom denne guds-tieniste paa alle tjder skal begyndis oc sluttis med den sædvanlige bøn, som degnen læser j chorsdøren eller midt j kirken, saa skal oc præsten slutte alle sine prædichener med herrens welsignelse over meenigheden.

9. Med sacramenterne saavelsom afløsningen oc hvis, som j embedet kand forefalde med ægte-folch at vje oc de døde at begrave, forholdis j alle maader effter voris udgangne rituale.

10. Ellers forholdis med bryllupper saaledis, at hvor bruden er, der skeer copulationen. Oc er bruden da af dend hollandske-lutherske meenighed, da forrette dend hollandske præst copulationen, men ellers iche.

11. Til denne hollandske kirke oc meenighed skulle de henhøre, som ere føde hollandske, hvor oc j hvad sogn de end monne boe. Saa maa oc de, som deris meeste tid j Holland sig haver opholdet, oc bedre ere vante til det sproch end noget andet, des-

ligeste de, som med hollandske folch ere gifte, til denne meenighed henhøre, om de det begierer. Oc maa ingen herudj være dennem hinderlig.

12. Hvor enten mand eller kone er fød hollandsk, skal det iche være dennem formeent, begge at holde sig til denne kirke oc der communicere, at de samtlig kand tiene Gud med hinanden oc iche i deris guds tieniste være adskilte.

13. Det skal være dend hollandske præst u-formeent at betiene dennem af hans meenighed, j hvad sogn de end monne boe, udj hvis, af hannem paa embedetz vegne kand udkrævis. Dog skulle de være tiltengte at give præste-penge toe gange om aaret, paaske oc Michelsdag, til dend præst, j hvis sogn de boer, ligesom andre giøre.

14. Præsten tillige med tvende kirkens forstandere j det mindste skulle nogle gange om aaret besøge dem, som høre dertil meenigheden, oc flittig forhøre, hvorledis de fremføre deris lif oc lefnet, give vel agt paa deris børns optugtelse oc formane dem samtlig til at frygte Gud oc ære kongen.

15. Saa snart nogen sig her nedsetter af forskrefne condition, skal hand strax lade sig indskrive hos præsten, at hand kand vjde vel ald forfalden lejlighed at betiene hannem oc tilbørligen at sørge for hans salighed. Saa skulle oc alle de, som her nu findis, udj een der til for ordinerit bog af præsten indskrivis oc immatriculeris udj tvende forstanderis overværelse.

16. Saa mange, som her j meenigheden bruger det høyværdige sacramente, skulle være forpligtede at ofre deris sognepræst oc degnen paa de trende stoere høytjder enten paa alteret j kirken saa mange, som ey ved svaghed eller j andre lovlige maader ere forhindrede, eller oc j deris huuse de, som iche kand komme til kirken, oc ellers tvende gange om aaret, til paaske oc Michelsdag, give dennem præste- oc degne-penge saa mange, som holder familie. Hvilche penge tvende skichelige mænd af meenigheden skulle skiftis til at indsamle for præsten, men degnen samler self sit eget.

17. Saa skal oc meenigheden være forbunden at skaffe sognepræsten frj residentz, naar dend noget meere tiltager, oc holde dend af kirkens jndkomst ved lige. Imidlertid nyder hand taule-pengene af een taule j steden for huusleye.

18. Trende tauler skulle gaa j kirken under prædichen, hvoraf dend første oc sidste skal være for kirken til sine fornøden udgiffter, dend anden tilhører præsten, som meldt er.

19. Degnen eller forsangeren skal nyde til løn aarlig 50 sldr., som forstanderen af kirkens indkomst qvartal-vjs hannem skulle betale.

20. Præsten skal staa under bispen oc stiffts-provsten her j staden, oc hvad disput, som kand forefalde, skal for dennem indstefnis.

21. Hvad casus, som forekommer j embedet, skal hand søge bispens raad udj oc ellers allerunderdanigst rette sig efter voris udgangne kongelig lov oc voris kirke-rituale.

22. Der skulle beskichis 4 kirkens-forstandere af de beste, skicheligste, gudfrygtigste oc vederhæftigste mænd j meenigheden, som kirkens doent sig kunde antage oc præsten j hans embede efter loven tilbørligen assistere. Af hvilche de tvende første skulle være de ældste for menigheden oc blive deris lifs tid derved. De andre tvende skulle j 4 aar gaa med kirkens tauler oc dend eene af dem staa stoelestaderne fore oc lig-pengene, dend anden bygningen. Dog altsammen under de ældstes direction. Efter forbemelte 4 aars forløb skulle tvende andre j deris sted udvælgis, som paa lige maade kirkens indkomst kunde forestaa.

23. Naar nogen af de ældste afgaar, skulle samtlige forstandere udvælge en anden dogtig dertil egien, dog altid med patronernis samtyche.

24. Til hver Philippi Jacobi skulle bemelte tvende forstandere giore aarlig reede oc rigtighed for alt kirkens indtegt oc udgifft. Hvilchet kirkens patroner med de ældste samt tvende af de beste sognemænd, som patronerne dertil udnæfner, udj præstens overværelse skulle eftersee, forhøre oc efter befunden rigtighed underskrive oc approbere. Oc skal dermed j alle maader forholdis efter voris udgangne lov.

Hvis vjdere, som til denne meenighedz beste oc tiltagelse kand eragtis fornøden, kand tid efter anden anordnis, ligesom fornødenheden det udkræver. Givet etc. Hafniæ d. 15 septembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 302—07.

305. **15 Sept. 1687.**

Om Accise af Kongens Bryghus.

Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at omendskiont vj udj dend 16 post udj de laugs artichler, som vj bryggerne her j voris etc. Kiøbenhafn den 26 martij sidst forleeden allernaadigst haver meddeelt, haver anordnet oc befalet, at om nogen brygger vil bruge dobbelt bond j sit ruste kar, samme bond hannem ey udj accisen skal

gotgioris, saa ville vj dog voris eget bryggerhuus, som vj til Peter Klovman allernaadigst haver forpagtet, derudj haver undtagen, saasom de tvende ruste kar derved stedet formedelst deris stoerhed oc dend jdelig brygning ey uden dobbelt bond skal kunde brugis, foruden at det største kar nødvendig maa blive, som det er indrettet, med een machine til maltets anrøring. Hvorfore vj allernaadigst haver bevilget, at naar hand efter det maal oc brending, som een deel committerede, efter os elskelige voris tilforordnede j camer collegio deris ordre, den 15 martij oc d. 8 iulij sidst forleeden haver sat paa samme kar, nemlig det ljdet efter dend øverste bond for 44 td. oc det anden med machinen udj for 92 td. vand, for acciser maltet, maa det derved (dog uden nogen conseqvence for andre) forblive. Derefter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 15 septembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 256.

306. **15 Okt. 1687.**

Bevilling til Ølbrygning til eget Brug.

Peder Madtzen j Løvestrædet i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Peder Madzen, boendis j Løvestrædet her j voris etc. Kiøbenhafn, maa tvende gange om aaret brygge øll til hans eget huusis fornødenhed. Dog ey noget deraf enten inden eller uden huuset, under 200 rdlrs. straf eller meere, at selge eller afhænde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 octobris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 324.

307. **18 Okt. 1687.**

Brandordning.

Interims brandordning i Kiøbenhafn paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom ved jlds-vaader her j voris etc. Kiøbenhafn stoer mengde af ørkesløse folch pleyer at omløbe paa gader oc stræder oc snarest paa de stæder, hvor jlden er, saa at de, som til at redde oc jlden at sluche ere anordnede, største hinder oc fortred tilføyes, foruden at det ofte er befundet, at iblant slig mængde af folch sig haver indfundet adskillige onde oc tyfagtige mennisker, som iche haver undseet sig for, deris i jlds nød bestæde jefn-christen ved dend u-lychelig given lejlighed skammelig at bestiele, da have vj for got oc høynødvendigt eragtet at anordne oc befale, saasom vj oc hermed strengeligen oc alvorligen befaler, at om nogen jlds-nød, dend Gud dog naadeligen afvende, skulle efter denne dag her udj staden paakomme, maa ingen ørkeløse folch,

mandz eller qvindis personer, enten smaa eller stoere, paa gaderne omløbe, langt mindre sig udj de gader oc stræder, hvor jlden kunde være antændt, lade finde. Saa maa oc ey heller nogen udj carosser paa saadanne tjder udj gaderne omkiøre for at hindre de personer, som til jlden at dempe oc det dertil hørige brand-redskab, spøyter oc andet at betiene ere beskichede. Hvormed voris politiemester god oc flittig jndseende skal have, som hand dertil agter at svare. Oc dersom nogen skulle ville sette sig op imod hannem, skal hand have magt til, dend strax at lade anholde oc bevare enten j neste vagt eller stadens arrest-huus, at dend siden tilbørligen kand blive anseet oc straffet. Oc skal ellers dend gade, hvor jlden maatte være, saa oc de derpaa grentzende gader oc stræder strax besettis med gade-vægterne oc dend om natten forordnede brandvagt, som efter nødens stoerhed oc stædetz udkrævelse med nogle corporalskaber af det compagnie, udj hvis qvarteer jlden er optændt, af stads-hauptmanden oc samme qvarteers capitain skal forsterkis. Det øfrige af borgerskabet haver sig, hver efter sin capitains ordre, paa deris bestemte alarm-pladzer saavelsom militien efter deris commanderende officerers ordre, oc voris soe-folch ved Holmen, paa deris anordnede stæder at forføye oc der forblive, indtil jlden bliver slugt, hvorfra ingen af dem sig uden deris ober-officerers villie oc befaling maa begive eller paa andre gader oc stræder lade finde, under høyeste straf. Dog skal de udj noden bestedde deris slegt oc venner, som dennem med raad oc daad søger at assistere oc hielpe at redde, iche hermed være formeent, at de jo, naar de sig hos dend ved stædet forordnede borgervagt angiver, frj oc u-behindret med deris arbeids vogne maa passere. Saa oc om nogen sin tiener eller bud udskicher at erkyndige sig om jldens beskaffenhed, at det joe oc maa tilladis, saa lenge at passere, indtil det derom underretning kand bekomme. Mens saa snart det er skeet, da strax være tilholden, sig hiem igien at forføye, eller være lige straf med de andre her oven forbudne personer undergiven, saasom vj saadanne personer, som imod dette voris alvorlige forbud paa gader oc stræder udj jlds nod sig lader finde, særdeelis vil have straffet. Nemlig de, som iblant dem nogen middel haver, skal give til brandvæsenet 10 rdlr. Andre gemeene folch haver voris politiemester at lade paagribe oc til neste corps de garder henskiche, hvor de skal imodtagis oc j arrest forblive, indtil om anden dagen, da een hver efter sagens beskaffenhed paa deris midler oc, om de ingen midler haver, da paa kroppen skal straffis. Ellers skal alle oc een hver, som intet hos jlden haver at bestille, være befalet at

forblive hiemme j deris huuse oc vaaninger oc skaffe efter haanden saa meget vand j tønder eller kar for deris døre til hielp at sluche jlden med, som de kand afsted komme, saa oc ellers holde god vagt oc tilsiun med deris tag oc render til ald vjdere ulyche at forekomme. Oc som det nye indrettede brandverk her j staden iche endnu er kommen udj sin fuldkommen stand, at mand sig alleene deraf j nøds fald kand betiene, saa lader vj det endnu denne forestaaende vinter forblive ved dend forige giorde brandordning med de gamle brandmestere samt spøyter oc vandetz tilførsel med brygger- oc andre borger-heste. Hvilchet alle oc een hver til allerunderdanigste efterretning kundgioris, paa det saadant et høyt fornøden verk j nøds tjd kunde befordris oc de vedkommende vjde, enten de nye eller gamle spøyter ved jlden skulle brugis. Til hvilchen ende brand-directeuren med stads-hauptmanden haver at conferere oc een gang hver uge overlegge, paa hvad maade alting beqvemmeligst kand anordnis oc de hin anden best assistere. Oc hvis herved forefalder, skal de voris committerede over brandvæsenet ugentlig oc ellers saa offte, fornødenhed det udkræver, communicere, som dennem j alt haver at fremme oc befordre. Hvorefter alle etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad i bemelte voris etc. Kiobenhafn oc ellers alle andre, som etc. Givet etc. Hafniæ d. 18 octobris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 327—30.

308. — 5 Nov. 1687.

Om Politimester Klavs Raschs Forhold.

Kongl. Majts. bref j trøch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj allernaadigst komme udj erfaring, hvorledis adskillige ilde intentionerede ved deris løse oc u-grundede discurser skal have udbredet, ligesom at voris forordnede politiemester Claus Rasch til Raskenberg, assessor j voris høyeste ret oc commerce collegio, saa oc borgemester her j voris etc. Kiobenhafn, intet meere over politie-væsenet skulle have at sige, hvilchet oc iblant andet allereede saa meget haver virket hos een deel læt-troende, at der een ulychelig jldsfare for kort tid siden her j staden paakom, de, som da vare forordnede at redde oc dempe jlden, sig imod hannem skal have opsat oc iche hans ordre villet agte eller parere, da, som vj ingenlunde ville, at hannem dend myndighed, som vj hannem til een god polities erholdelse allernaadigst haver givet, skal betagis, byde vj hermed oc alvorligen befale alle

oc een hver her j vort riige Danmarch, at de bemelte Claus Rask for voris constituered politie-mester fremdeelis herefter som tilforn erkiende oc antager oc hannem ald respect oc høflighed bevjser, ingenlunde settende sig op imod hvis, hand efter hans instruction enten self eller ved hans fuldmegtige foraarsagis, til voris forordninger om politien allerunderdanigste observantz oc efterkommelse at erindre om eller oc efter fornødenhed at beordre oc exeqvere. Hvorefter alle oc een hver, særdeelis de vedkommende betienter, sig etc. Oc byde vj hermed oc befale voris grever oc friherrer, stifftbefalingsmænd, amtmænd, landsdommere, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som etc. Givet etc. Hafniæ d. 5 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 338—39.

309. **12 Nov. 1687.**

Forbud mod at benytte Vandet i Peblingesøen.

Forbud paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vj komme udj erfaring, hvorledis stoere uskicheligheder skal begaaes j Peblinge søen, hvorfra alt pompevandet her j voris etc. Kiøbenhafn indkommer, j det at gemeene folch iche skal undsee sig for, derudj adskilligt ureent at toe samt feldtberederj oc vogne, hvormed u-reenlighed føris, at udskylle, ja end oc dode bæster der j at kaste, som vandet gandske skal forderve oc siugdom foraarsage, da have vj allernaadigst for got befundet at byde oc befale, saasom vj oc hermed strengeligen oc alvorligen etc., at jngen, j hvo det oc være kunde, maa fordriste sig til, j forbemelte Pebling-søe enten at toe klæder eller andet, som nogen ureenlighed medfolger, ey heller nogen vogn der j at afskylle, langt mindre noget dodt bæst der j at kaste eller kaste lade, mens een hver j stædet for Pæbling-søen at betiene sig effter fornødenhed af ste. Jørgens søe, fra hvilchen intet vand her j staden indkommer. Befindis nogen self, efter at dette voris forbud lovligen er bleven forkyndet, sin vogn udj bemelte Pebling søe at reense oc afskylle, skal hand dend tillige med hestene have forbrudt. Er det een kudsk eller tiener, som sig dermed forseer, straffis j hals jernet første gang, skeer det anden gang, da med arbeid j jern paa Bræmerholm. Men antreffis feltbereederne at handle herimod, skal de skyldige betale for [hver] gang 10 rdl., oc de, som toer klæder, garn oc andet deslige ureent der j, 6 rdl. Hvilche strafboder skal være forfaldne halfparten til voris politiemester, som flittig indseende skal lade have, at dette voris forbud tilbørligen efterleves, oc dend anden halve part til

Børnehuuset j Christianshafn. Hvorefter alle etc. Oc anbefalis hermed os elskelige præsident, borgemestere oc raad samt byefogden her sammestedz oc andre vedkommende, som dette voris forbud etc. Givet etc. Hafniæ d. 12 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 345—46.

310. **15 Nov. 1687.**

Beskikkelse af en Portner i Christianshavns Port.

Hans Michel Hugel.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne bestalling etc.

Kongl. Majts. politiemester Claus Rasch til Raskenberg giør vitterligt at have antaget oc beskichet saasom ieg hermed antager oc beskicher nerværende Hans Michel Hugel til at opvarte oc annamme udj Christianshafns port dend af Hans Kongl. Majt. til almindelig pladzers reenholdelse allernaadigst bevilgede skillings told, desligeste at være broemand ved Christianshafns Lange broe oc ellers have tilsiun med Slotzpladzen, at dend reenholdis, som det sig bør. Udj hvilche tienister oc forretninger hand skal være lydig, troe oc flittig skillingstolden j fornefnte Christianshafns port efter Hans Kongl. Majts. allernaadigste forordning, som enten allereede udgangen er eller herefter udgiven vorder, med ald hoflighed af de vedkommende oppebære oc dend hver aften troligen oc rigtigen udj politie-cameret til min dertil ordinerede tiener fra sig levere. Hand skal oc vindebroen saavelsom steenbroen ved fornefnte Christianshafns port tilbørlig reene holde, oc naar u-reenligheden sammenfeyet er, det ved dertil beskichede arbeyds vogne lade bortføre. Saa skal hand oc, naar nogen brøst kommer paa steenbroen ved Christianshafns port, mig eller min fuldmegtige det betjmeligen tilkiendegive, at sligt af dend, som pengene til des vedligeholdelse annammer, strax efter forordningen kand blive reparerit. Mens hvad grundvollen oc recheverket sig belanger, naar derpaa brech kommer oc reparation behoves, som fornefnte skillingstolds oppebørsel ey vedkommer at holde ved lige af, skal hand det paa een god oc sømmelig maade andrage for commendanten her j staden, som ey paatvilis, joe for detz forfærdigelse fornøden omsorg drager. Hvad Christianshafns Lange broe sig anbelanger, som Hans Kongl. Majt. nu med saa stoer bekostning haver ladet forfærdige oc udj god stand sette, da skal hand stedze oc have nøye, jdelig oc flittig indseende med, at broens fundamenter ingenlunde imod Hans Kongl. Majts. udgangne fororordninger af nogen belastigis eller jncommoderis. Skulle nogen understaa sig at giøre noget derimod, skal hand strax

oc u-fortøvet dennem advare, at de sig derfra entholder. Skeer det ey, da uden nogen tjds forljs give mig eller een af mine nest ved haanden værende fuldmegtige ved politien det tilkiende, som strax dermed efter forordningen veed at forfare. Windebroen maa hand ey imod forordningens rette ordinerede tjmer for nogen (undtagen Hans Kongl. Majts. egen skiberom oc farkoster) obne, oc naar det behøvis, skal hand først med skipperne tilsee, at de med anker oc toug oc des vedkommende til at belegge sig med ere vel forsynede, oc at de, det snariste mueligt er, foruden nogen u-lempe der kand igiennem komme. Hvorfore hand oc skal være saa mandsterck, at hand fornefnte vindebroe med god forsiunlighed kand op oc nedlade, derforuden holde bemelte vindebroe saavelsom steenbroe altid reen oc net oc skarnet paa sin egen bekostning lade bortfore, saa hverken jis, vand eller anden u-reenlighed derpaa bliver staaende, mens efter desen anløb have sit rette fald, broen uden skade. Mens hvad broens vedligeholdelse j sig self er angaaende, saasom vindebroen at beklæde, kiederne, hengslerne oc alt andet dendz tilhørende, som saaledis jefnligen forsljdis oc skal holdis ved lige, det haver hand, udj betjmelig tid mig eller min fuldmegtige specialiter oc skriftligen at tilkiendegive, at sligt ufortøvet igien h. ober-rentemester kand vorde andraget, oc der paa drive, at hvad, som derpaa brøstfældig kunde være, tilbørligen vorder reparerit. Belangende Slodz-pladsen, da skal hand lade dend u-reenlighed, som derpaa falder, jefnligen sammenskiofle oc feye, oc naar det saaledis sammenskioflet oc feyet er oc ellers nogen smaa huller udj steenbroen findis, det mig eller min fuldmegtig strax anmelde, at u-reenligheden deraf saavelsom af Slotzgaarden, som hidindtil sædvanligen været haver, ved de anordnede arbeids vogne kand vorde bortkiørt, oc hullerne paa pladzen med sand oc steen tilbørligen tillagt. For hvilchen hans troe oc flittig tieniste ieg hannem ugentlig vinter oc sommer vil lade give 6 ℔ danske, oc derforuden maa hand oppeberge oc beholde af de ved Christianshafns broe igiennemgaaende skiberom de derfore hidindtil sædvanlig givende oc bevilgede skillinger, oc det saa lenge hand efter hans derom til mig givende revers j alle maader sig tilbørligen forholder oc disse tienister vel lader forsyne. Des til bekreftelse under min egen haand oc zignete. Actum Hafniæ den 9 novembris 1687. C. Rasch. (L. S.)

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 347—51.

311. **19 Nov. 1687.**

Om Avktionsdirektørerne.

Anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom nogen tvistighed imellem dend ved voris hofstat oc dend j voris etc. Kiøbenhafn forordnede auctions directeurer skal forefalde anlangende auctioner, som dend eene formeener sig frem for dend anden at tilkomme, med vjdere, da haver vj allernaadigst for got anseet, derom efterskrefne anordning at giøre, som følger.

1. Auctions directeuren j bemelte voris etc. Kiøbenhafn skal herefter ey alleene borgerskabet sammestedz oc j Christianshafn betiene, men end oc alle dem j forskrefne steder, som kiøbmandskab oc borgerlig næring bruger, omendskiønt vj dennem med nogen titul eller rang allernaadigst kunde have benaadet. Hvorimod auctions directeuren ved voris hofstat skal betiene alle voris betiente j Kiøbenhafn oc Christianshafn boende, som enten nu ere eller j voris tieniste virkeligen været haver eller kommendis vorder oc derfore til voris hof- eller borg-ret som deris rette værneting svarer, saa lenge de ingen kiøbmandskab eller borgerlig næring bruger.

2. Auctions directeuren j Kiøbenhafn skal betiene alle oc een hver uden byen oc j provincierne boende, naar de auction paa huuse, gaarde oc eyendomme j Kiøbenhafn eller Christianshafn beliggende, saavelsom skiberomme eller andet, som de for at auctioneris hidskicher, ere begierendis.

3. Stadens, hofstatens eller søestatens auctions directeurer maa ey noget appendix eller tilheng af løsøere eller vare auctionere, med mindre dend eene dend anden tilforn haver tilkiendegivet, hvem det tilhører.

4. Dend eene skal dend anden advare, før hand nogen auction foretager, paa det tvende eller fleere auctioner ey paa een dag oc tid skulle holdis.

5. Hvad auctioner de octroyerede compagnier her j staden vil lade holde, dertil kand directeurerne over samme compagnier bruge dend af de trende her j staden forordnede auctions directeurer, som de best kand accordere med oc de for compagniets nytte at søge self vil antage.

6. Oc saasom stadens auctions directeur sig har beklaget, at hand stoer skade ljder, formedelst hand de 2 rdlr., som hannem efter de for nogen tid siden anordnede commissariers forretning er forundt at nyde for it huus, gaard, eyendom eller skiberom at auctionere,

for hver gang det iche selgis, igien skal korte j hans salario, naar det endeligen solt bliver, j det it huus, gaard, eyendom eller skiberom, hvoraf hand ichun nyder 1½ rdlr., er undertjden af saa ljden prjs, at der j saa maader ljdet eller jntet bliver til overs, da haver vj allernaadigst bevilget, at hand saavelsom de andre tvende auctions directeurer fremdeelis maa nyde forbemelte 2 rdlr. for hver gang, it huus, gaard, eyendom eller skiberom bliver auctioneret oc iche dend tredie gang solt, oc det uden nogen afkortning j deris derforuden tilkommende salaria. Hvorefter de vedkommende etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 351—53.

312. **19 Nov. 1687.**

Tilladelse til Ølbrygning til eget Brug.

Anders Knoch, stadz capitain i Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Andreas Knoch, stads capitain oc jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, maa tvende gange om aaret brygge øll til hans eget huusis fornødenhed. Dog ey noget deraf enten inden etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 353—54.

313. **19 Nov. 1687.**

Beviling for en Brygger paa Christianshavn.

Bendt Svendsen, brygger j Christianshafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc forundt, saasom vj oc etc. Bendt Svendsen, borger oc brygger udj vor stabelstad Christianshafn, at hand til sin gaard, som hand nu udj Prindzens gade sammestedz beboer, maa nyde dend brygger frihed, som nu ligger til Lauritz Jbsens gaard paa Gammel torf her j voris etc. Kiøbenhafn, naar samme gaard vorder nedbrudt oc efter voris allernaadigste befaling til een gade vorder anlagt, hvilchen frihed vj ellers for voris eget bryggerhuus vilde have hafft forbeholden. Oc haver vj bemelte Bendt Svendsen allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom vj oc etc., at hand, indtil samme gaard vorder nedbrudt, imidlertid tillige med de andre bryggere her j Kiøbenhafn oc Christianshafn sin brygger næring ubehindret maa bruge oc med dennem, efter voris allernaadigste om bryggerlauget udgangne forordning, strax udj omgangen brygge. Dog skal hand derimod tiltengt være, samme sin gaard inden aar oc dags udgang fra dette voris allernaadigste brefs dato med bedre loffteromme samt døgtige oc forsvarlige fadekieldere

at forbedre, saa fremt hand ellers denne voris allernaadigste benaading agter at nyde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 354—55.

314. **19 Nov. 1687.**

Bevilling til Opførelse af en Mølle i Helmers Bastion.

Jens Andersen, møller j Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Jens Andersen møller, borger her udj voris etc. Kiøbenhafn, maa paa dend hannem udj Helmer skandzes bolverk her for staden tilvjste pladz een veyrmølle paa hans egen bekostning lade bygge oc opsette oc dend for sig oc sine arvinger til eyendom nyde, bruge oc beholde. Oc bedrager sig samme pladz, hvor møllen skal staa, udj lengde oc brede j een sirkel 30 alne. Desligeste distantzen, som løber j øster oc vester fra poincten af bolverket lige langs med capitalen til møllepladzen 139 alne, oc endelig de tvende distantzer paa dend synder oc norder side af flanquen lige til møllepladzen 33 alne. Dog skal hand oc hans arvinger tiltengte være, pladzen omkring møllen, saa oc veyen, hvorpaa der kiøris til oc fra, altid jefn oc ved god magt oc lige at holde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Reg. XXXV. 355—56.

315. **19 Nov. 1687.**

Om Indkjørsel til Børnehusets Valkemølle.

H. Adam Levin Knut.

C. 5. Vor gunst tilforn. Viide maa du, at vj, effter os elskelige voris tilforordnede directeurer for Børnehuuset j Christianshafn deris allerunderdanigste ansøgning oc begiering samt din derom giorde erklæring, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at de maa med hvis vare, Børnehuuset tilhørende oc valkis skal, (j steden for dend indkiørsel, dem ved Jægersborg mark forhen dend 14 iulij 1670 til deris forige valke-mølle af os allernaadigst har været forundt) herefter frj indkiørsel til oc fra møllen nyde oc have. Dog at ingen anden, j hvem det oc være kand, paa samme vey kiører, under vilkorlig straf. Dermed etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 295—96.

316. **19 Nov. 1687.**

Om Skattefrihed for Universitetets Ejendomme.

Camer collegio.

C. 5, Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj effter os elskelige rector oc professorer udj universitetet her j voris etc.

Kiøbenhafn deris allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget, at de tvende gaarde, nemlig dend første liggende paa Gammel torf, som af afgangne licentiat Hopner til tvende professorer er legeret oc nu af os elskelig Cosmus Borneman beboes, oc dend anden liggendis udj Closter strædet udj Friimands qvarteer, som af afgangne Hans Muhle er legeret oc bemelte Borneman udj løn for bibliothecarius academiæ nyder, maa tillige med tvende boeliger udj st. Peders stræde, som af arrilds tid til universitetet haver været lagt, udj grundskat oc anden paaleg ligesom andre universitetz residentzer ansees oc samme frihed nyde. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 novembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 297—98.

317. 22 Nov. 1687.

Forbud mod Brug af de gamle Maal og Vægter.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst komme j erfaring, hvorledis det gamle maal oc vegt nesten over alt i vore riiger oc lande, imod voris derom allernaadigst udgangne forordninger, endnu skal brugis, oc dereffter offentlig saavel her i voris etc. Kiøbenhafn som paa andre steder kiøbis oc selgis, som iche ljden confusion imellem dend kiøbende oc selgende kand foraarsage oc allermeest de eenfoldige gravere, da er voris etc., at du paa torvene her j staden saavelsom j andre vore kiøbstæder oc ellers, hvor slig vegt oc maal her j vort riige Danmark motte findis, derom med største flid lader inqvirere oc dennem, som du befinder det til kiøb oc sal at bruge, efter voris udgangne forordninger tilbørligen til rette sette. Oc paa det een uniformitet udj maal oc vegt eengang disbedre motte treffis, saa haver vj allernaadigst bevilget dennem, som vj det nye maals oc vegts indrettelse allernaadigst haver befalet, at maa udsende over alt j landene deris betienter, som tillige med dine fuldmegtige paa hver sted skal have magt til at afskaffe oc u-tienlig giøre alt det gamle maal oc vegt, som endnu motte være at finde, saa oc at lade paatale hvis forseelser, som dermed imod voris forhen allernaadigste udgangne forordninger kand være begaaet. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette oc dine fuldmegtige strax at beordre, at de følger dennem over alt oc assisterer dennem, udj hvis de deris hielp oc bistand kunde behøve oc begiere. Befalendis etc. Hafniæ d. 22 novembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 300—01.

318. **26 Nov. 1687.**

Ditlev Bulche fritages for Skatter og Byens Paalæg.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter Ditlef Bulchis herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering, af særdeelis kongelig naade, allernaadigst haver bevilget, at hand for alle skatter saavel grundskat som andre contributioner samt borgerlig oc byes paaleg, bestillinger oc forretninger maa være frj oc forskaanet, saa lenge hand ingen handel eller borgerlig næring bruger. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 26 novembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 302.

319. **20 Dec. 1687.**

Undersøgelse om et Grændseskjel mellem 2 Ejendomme.

Lambert von Hagen, general bygmester, oc Hans Steen Winchel, bygmester.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad os elskelige fr. Magdalene afgangne Peder Lassens for os allerunderdanigst haver ladet andrage angaaende, at Niels Envoldsen, voris stads-hauptmand her j voris etc. Kiøbenhafn, skal have borttaget nogle stolper ved hendis plankeverk, saa grunden oc jorden derved skal være nedfalden oc hende skade tilføyet, kand j af hosfølgende copie af hendis derom til os allerunderdanigste indgifne supplication vjdere see oc fornemme. Thj er voris etc., at j med forderligste retter eders lejlighed efter at begive eder paa stedet oc baade udj hendis saavelsom Niels Envoldsens gaard besigter, hvis skade hende derover kand være tilføyet, oc da effter befunden beskaffenhed dennem derom, om mueligt er, j mindelighed foreene. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 20 decembris 1687.

Sæl. Tegn. XLVI. 318—19.

320. **10 Jan. 1688.**

Om Kongens Bryghuses Indpas i Bryggernes Rettigheder.

H. Jens Juel med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom brygger lauget her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst havet ladet andrage oc iblant andet sig høyligen beklage over Peter Klovman, som voris bryggers j forpagtning haver oc derved een oc anden immunitet, saasom frihed for jndqvartering oc andre borgerlige tynger, nyder, hvorledis hand skal giøre dennem j deris næring stoer indpas, j det at hand skal debitere hans oll for ringere prjs, end voris forordning

tillader, nemlig for 14, 15 à 16 ß tønden, hvorudover iche alleene de, som ere tilladte at kiøbe hos hannem, mend end oc kroeholderne, tvert imod forordningen, heller skal tage øll hos hannem end hos bryggerne, helst fordj at kroeholderne kand selge potten deraf for lige saa meget, som det var af dend godhed, forordningen tilholder. Dernest at hand skal selge oll paa credit oc tallestoker, som oc iche skal være een ringe aarsag til, at folch heller søge hannem end laugshuuset, med vjdere om dend indpas, dennem skeede forleeden, der de vestjndiske skibe bleve udreedet, hvortil hand giorde leverance af øll. Allerunderdanigst derfor begierendis, at de ved dennem allernaadigst meddeelte privilegier motte blive mainteneret, oc hans øll tillige med deris vraget. Da er voris allernaadigste villie oc befaling, at j strax tilsammentræder, des beskaffenhed med flid overveyer oc os derom eders allerunderdanigste betenkende til vjdere allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1688.

Commissarierne, som dette bref udgich til, vaare: H. Jens Juel, h. Michael Wibe, Peter Brandt ober rentemester, Niels Bentzon iustitz raad oc Jorgen Elers iustitz raad.

Sæl. Tegn. XLVI. 324—25.

321. **17 Jan. 1688.**

Den hollandske Sognepræst skal tillige være Sognepræst i Ny Amager.

H. Jacob Andersen hollandske præst.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskichet oc forordnet, saa oc hermed beskicher oc forordner h. Jacob Andersen, sognepræst til dend hollandske meenighed af dend ausburgiske confession her j voris etc. Kiøbenhafn, til at være tillige med sognepræst til meenigheden paa Nye Amager uden for Vesterport oc samme kald at nyde med lige indkomst oc rettighed som hans formand, afgangne mag. Søren Archtander, for hannem nydt oc hafft haver, foruden nogen afgang j dend hannem for hans tieniste her j staden allernaadigst tillagde aarlig løn oc indkomst. Forbydendis etc. Hafniæ d. 17 ianuarij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 426.

322. **21 Jan. 1688.**

Om Undersøgelse af ulovlige Bryggerier.

Kiøbenhafns bryggerlaug.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom bryggerlauget her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage,

hvorledis iche alleene dennem j deris brygger næring, men end oc os j voris consumption stoer afgang oc skade skal tilføyes baade af adskillige her j staden, som ey allernaadigst ere tilladte at brygge, saa oc af een deel kroholdere her j amtet, som iche tager hvis øll, de udtapper, hos bryggerne her j staden, men hos een oc anden paa landet, tvert imod voris allernaadigste udgangne consumptions forordning, da have vj effter slig beskaffenhed allernaadigst for got befundet at bevilge oc anordne, saa oc etc., at bemelte bryggerlaug maa saavel her inden som uden for staden lade have indseende oc dereffter tillige med een af politiemesterens fuldmegtige (hvor fornøden eragtis, hannem dertil at tage), inqvirere j de huuse oc paa de steder, som de kunde have mistengte, oc ellers, hvor de motte fornemme, noget at handlis oc forrettis bryggerne til præjudice, imod de dennem allernaadigst gifne privilegier, for hvilchen inqvisition ingen enten voris betienter eller andre maa være forskaanet. Saa fremt de med nogen misbrug af det, at vj dennem allernaadigst haver tilladt, til deris egne huusis fornødenhed at lade brygge, oc dertil motte give skiellig anledning, oc dersom nogen skulle antreffis at handle derimod saavelsom imod bemelte bryggerlaugs privilegier, da tilladis de udskichede at søge alle lovlige midler, som nermist ere ved haanden, for at føre bevjs derpaa, hvoreffter der siden imod de skyldige tilbørligen kand blive procederet. Dog at bryggerne eller deris udskichede dermed saa moderat omgaaes, at ingen kand have billig aarsag, sig derover at besverge. Hvorefter alle oc een hver sig allerunderdanigst haver at rette, ey giørendis dennem derudj hinder eller forfang j nogen maade, under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1688.

Herom Brev til Magistraten 24 Jan. 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 429—30.

323. **21 Jan. 1688.**

En Gaard paa Kjøbmagergade maa være Bryggergaard.

Oluf Johansen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj udj de bryggerne her j voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst gifne laugs artichler haver bevilget, at voris consistorial-raad, confessionarius oc hof prædikant os elskelig doct. Hans Lethis gaard, paa Kiøbmager gaden beliggende, for een brygger gaard motte agtis oc holdis oc lige ved andre bryggergaarde effter omgangen u-formeent brygge, oc Oluf Johansen, brygger oc jndvaaner her sammesteds, nu for os allerunderdanigst haver ladet

andrage, hvorledis bemelte doct. Hans Leth skal have forundt hannem oc hans hustrue, bemelte hans gaards brygger frihed at nyde, indtil gaarden kunde blive solt, da have vj efter herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering af sær kongelig naade allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at bemelte Oluf Johansen oc hans hustrue maa lade brygge saavel for bemelte doct. Hans Lethis gaard, naar det gaarden effter dend anordning, som oldermændene for bryggerlauget den 13 may udj nest forleeden aar skal have sat dend for udj dend anden classe, kand tilkomme, som for hans egen iboende oc af Christian Beverljn leyede brygger gaard, effter dend fierde classe j bemelte anordning, saa lenge fornefnte doct. Hans Lethis gaard bliver u-solt, oc de consumptionen af hvis malt, de maa forbrygge, rigtigen erlegger oc betaler, saa oc ellers i det øfrige sig effter bemelte brygger laugs artichler allerunderdanigst retter oc forholder, saavit de dennem kand vedkomme. Hvorefter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 430—31.

324. **21 Jan. 1688.**

Om Stiftelsen af Borchs Kollegium.

Oluf Borch.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom os elskelig Oluf Borch, assessor j voris høyeste ret oc consistorial collegio, for os allerunderdanigst haver ladet anholde, at hannem allernaadigst motte bevilgis, testamente at giore, oc at samme testamente effter hans død af samtlige vedkommende uryggeligen oc u-imodsigeligen motte holdis oc efterkommmis, da have vj efter saadan hans herom allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at bemelte Oluf Borch maa over sine nu havende oc tilkommende midler oc formue ved testamente, codicil eller anden deslige forskrivelses maade, hvorved hans sidste villie klarligen oc tydeligen sees oc vjdis kand, saaledis disponere oc derom slig anordning giore, som hannem self lyster oc got synis. Oc skal saadan hans sidste villie oc anordning, som hand j saa maader j hans levende live giorendis vorder, effter hans død af hans arvinger oc samtlige vedkommende holdis, ligesom dend her ord fra ord kunde have været indført oc af os j alle dens ord, puncter oc clausuler confirmeret oc stadfæst. Hvorfore vj af voris absolute oc souveraine kongelig magt oc myndighed her udinden vil have hannem dispenserit fra alt, hvis udj loven herimod kunde findis at stride. Oc saasom hand fornemmeligen haver j sinde, til

Guds æris forfremmelse j samme hans testamente at ordinere een beqvem bygning eller collegium her j staden til 16 fattige skichelige oc lærde studiosos oc samme bygning paa hans egen bekostning af muur at lade opsette, saavelsom oc med nogle beneficiis effter hans død ved lige holde, da haver vj ydermeere allernaadigst bevilget, at hvis ordinantzer af hannem self, dend stund hand lever, oc af professorerne her udj universitetet, som testamentariis bliver befunden nyttige for samme collegio at være, skal j alle maader ved magt staa, oc samme vaaning oc platz nyde alle de privilegier oc friheder, som kirkernis oc academiets huuse hidindtil nydt oc hafft haver eller herefter nyde oc bekomme kunde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 431—32.

325. **21 Jan. 1688.**

Forbud mod at maskerede og formummede Personer maa færdes paa Gaderne.

Forordning paa trøch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj komme udi erfaring, hvorledis een deel her j voris etc. Kiøbenhafn sig skal understaa, maskeret, formummet eller svertet adskillige insolentier om afftens tjde at begaa, da have vj allernaadigst for got befundet, sligt hermed aldeelis at forbyde oc afskaffe, saa at dersom nogen, være sig af voris militie eller andre, herefter maskeret, formummet eller svertet ertappis, skal dend samme straffis paa kroppen med fengsel oc ellers effter forseelsens beskaffenhed blive anseet med anden haard straf, om hand nogen formastelse kunde have begaaet. Hvoreffter alle oc een hver etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad samt byefogden oc ellers alle andre her sammesteds, som dette voris forbud under voris cancellie seigl tilstillet vorder, at de det paa behørige steder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 433.

326. **7 Feb. 1688.**

Udskrivning af en Forsvarsskat.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at omendskiønt vj hafde formodet, at tjderne sig saaledis skulle have skichet, at vj voris kiere oc tro undersaatter j skatterne kunde have forlindret, saa vil dog disse vanskelige conjuncturer det iche tillade, men u-omgiengeligen erfordrer til voris riigers oc landes defension oc sicherhed større

udgiffter, end allereede paabudne ere. Hvorfore vj nødvendigen ere blefne foraarsaget, een defensions styr at lade paabyde. Oc som vj voris kongelige ministrer oc betienter med andre fleere af voris undersaatter dertil j visse classer, som j forige aaringer er skeet, haver ladet taxere, saa er voris etc., at j udj samme defensions styr strax setter samtlige borgerskabet her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, een hver, som j kunde eragte at eye 5Q0 rdlr., for 5 rdlr., oc de andre, hvis midler formeenis at overgaa 500 rdlr., proportionaliter effter een hvers formue, handel oc vilkor, som eder best bekiendt er. Hvilche penge skal betalis til tvende terminer, halfparten til dend 1 may nu førstkommendis oc dend anden halfve part til den 1 iulij nest effter. Dog hvor udgifften iche overgaar 10 rdlr., der betaler een hver, hvad hand vorder sat for, til bemelte første termin. Oc skal ellers mandtaller over alt strax forfærdiges oc leveris til os elskelige voris deputerede ved land- oc søe-estaten, som om oppebørselen fornøden anstalt haver at giøre. Dermed etc. Hafniæ d. 7 februarij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 348—49.

327. **14 Feb. 1688.**

Tilladelse til at brygge til sit Huses Fornødenhed.

Wulf Petersen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Wulf Petersen, borger oc handelsmand her j voris etc. Kiøbenhafn, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om voris allernaadigste tilladelse, j sit iboende huus at brygge, erbydende sig, at effterdj det j denne nu brugelige grundtaxt ichun for 300 rdlr. skal staa, hand da deraf j paabydende grundskat ligesom for 350 rdlr. vil svare, saa fremt det iche saa høyt j dend nye grundtaxt, som hand dog formoder, skulle opstige, da have vj efter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand j bemelte sit huus til hans oc hans families fornødenhed u-behindret aarlig maa brygge tredeve tønder malt, saa lenge hand deraf effter 350 rdlrs. taxt, om det iche j dend nye grundtaxt saa høyt skulle vorde opsat, j paabydende grundskatter svarer oc contribuerer, dog at hand intet af hvis oll, som hand j saa maader lader brygge, under 200 rdlr. straf, enten hiemme j huuset eller uden fore selger oc for betaling afhænder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 14 februarij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 449—50.

328. **3 Marts 1688.**

Om Undersøgelse af Guldsmedvarer.

Forordning paa troch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj komme i erfaring, hvorledis een deel af guldsmedene her j voris etc. Kiøbenhafn vrangeligen skal misbruge dend af os den 11 ianuarij anno 1687 over deris laugs artichler allernaadigst giorde dispensation anlangende hvis guld- oc sølf-arbeide, de hos wardinen kunde lade prøve, j det de fast ey skal bruge dend til andet end wardinen med at fixere oc hannem jdelig i omkostning med prøven at bringe, paa det hand derved kunde kiedis oc de des snarere have lejlighed, med deris u-sommelige arbeid hannem j fortred at føre, da have vj effter slig beskaffenhed for got befundet at bevilge oc anordne, saa oc hermed etc., at dersom wardinen herefter finder noget bedrag udj guldsmedenes guld- eller sølf-arbeide, skal hand magt have, det samme arbeide strax i stycher at skiære oc dend guldsmed, som det giort haver, være tilholden at betale ham til prøve-løn for hvert styche falskt arbeide, som er over tyve lod, 4 rdlr., oc for det, som er der under, 2 rdlr. Oc paa det undersleb dermed des bedre kand forekommis, skal guldsmedene være tilforpligtede, strax oc ellers siden aarligen deris stempler at forandre oc aarstallet hossette. Oc saasom vj ellers u-gierne maa fornemme, at der oc skal findis stoer bedrag hos guldtrecherne her j staden, formedelst at de snart iche skal treche andet end det, som er ringere end massif-solf, da det dog bør at være det allerfineste, saa ville vj hermed allernaadigst have anordnet oc befalet, at ingen guldtrecher maa treche noget sølf, enten forgyldet eller blank, førend at det gandske styche, som skal trechis, først af wardinen er bleven prøvet at holde sine 15½ løddiger. Oc skal de afskiære det sted, hvor wardinen Kiøbenhafns stempel setter, til at forvare til deris befrielse, om nogen skulle klage over at være kommen til kort ved deris arbeide. Til hvilchen ende alle kræmere, krepinmagere, possementmagere, knapmagere oc andre deslige personer alvorligen skal være forbuden, med falsk oc ringere løddige kniplinger eller traad af guld oc sølf at handle eller bruge. Befindis nogen herimod vitterlig at handle, skal dend skyldige derfor som andre falskner(!) vorde anseet. Hvoreffter de vedkommende sig etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad j bemelte voris etc. Kiøbenhafn samt byefogden oc alle andre, som etc. Givet etc. Hafniæ d. 3 martij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 461—62.

329. **6 Marts 1688.**

Skøde paa en Grund paa Christianshavn.

Peder Hansen j Christianshafn.

C. 5. etc. skiøder etc. til Peder Hansen, jndvaaner j Christianshafn, oc hans arvinger et støche øde jord, grund oc pladz, liggendis j dend nye anlagde fortification sammestedz, for enden af dend pladz, som vj hannem forhen til hans olie-verk allernaadigst forundt haver, udj det nye bolverk nordvest krudmøllen, som nu kaldis Sophia, strechendis sig udj alne oc maal som følger, nemlig dend første lengde tvert over bolverket fra dend eene flanke til dend anden nordost oc sydvest 134 alne, jtem begge brederne langs med flanken sydost oc nordvest, een hver lengde 52 alne. Hvilket styche jord etc. Givet etc. Hafniæ d. 6 martij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 465—66.

330. **6 Marts 1688.**

De Brandlidte i Kompagni- og Brolæggerstræde fritages for 3 Aars Grundskat.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj ved voris dend 13 may, 11 iulij oc 9 decembris anno 1682 til eder udgangne missiver oc j andre maader allernaadigst haver bevilget, at effterskrefne j Compagnie- oc Brolegger stræde, nemlig Jsach Pedersen, Jens Larsen, Peder Olsen, Anders Larsen, Soren Jensen, Sidzel Povel Lorentzens, Bendt Mogensen, Anne Morten Heiders, Hans Meyer forige trumpeters børn, Peder Pedersen Starup, Cornelius Bøfkman, Else Hans Tesses, Henrich Skrøder, Claus Skarmar, Bertel Jespersen oc Jens Nielsen Hald maatte for da nestforegaaende aar samt tre nestfolgende for grundskat af deris afbrendte oc ruinerede huuse være frj oc forskaanet, da som for anno 1683 ingen grundskat har været paabuden, have vj effter herom etc. allernaadigst bevilget, at de j steden for det aar 1683 maa for grundskat for anno 1685 at betale være frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 6 martij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 358—59.

331. **13 Marts 1688.**

Om St. Petri Kirkes Bidrag til Christianshavns Kirke.

H. Conrad greve af Reventlow.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj allernaadigst haver for nodvendigt befunden at paalegge kirkerne her j voris etc. Kiøbenhafn een ljdelig hielp til Christianshafns kirkes opbyggelse,

hvoriblant vj den 19 aprilis anno 1687 allernaadigst haver modereret oc sat st. Peders kirke lige ved st. Nicolaj kirke for 100 rdlr., som dend aarligen j de første 10 aar skulle betale, oc vj nu allernaadigst fornemme, at bemelte Christianshafns kirkes bygning ey kand taale saa vitløfftige terminer at opbie, da ville vj allernaadigst, at hvad som paa samme 10 aars bevilgede penge hos bemelte tvende kirker kand restere, u-fejlbarligen oc uden nogen afgang skal betalis j nerværende aar til tvende terminer, nemlig halfparten til dend 11 iunij nu førstkommendis oc dend anden halve part til den 11 decembris nest effter. Thj er voris etc., at du dend anordning giør, at forskrefne penge vorder saaledis, som før er meldt, af bemelte st. Peders kirke u-fejlbarligen erlagt til os elskelig doct. Hans Bagger etc., som derimod skal tage, dig derfor tilbørligen qvitere oc samme penge siden tillige med de andre kirkers contingent her af stifftet til magistraten her j staden imod deris qvitering fra sig levere. Hvilken hielp bemelte st. Peders kirke, om dend j sin tid dend skulle behøve, sig effter voris forige ordre igien kand have at forvente. Dermed etc. Hafniæ d. 13 martij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 371—72.

332. **31 Marts 1688.**

Det tillades tydske Jøder at spinde eller handle med Tobak under visse Betingelser.

Forordning paa trøch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver for got befundet at anordne oc befale, saasom vj oc etc., at ingen af de tydske joder maa hereffter j vore riiger Danmark oc Norge enten self eller ved andre, under hvad skin det oc maatte være, nogen slags tobach lade spinde, ey heller nogen handel med tobachsblader eller spunden tobach drive, med mindre een hver af dem for det steds ofrighed, hvor de ere boende eller sig opholder, trej uger effter denne voris forordnings lovlig publication vil erklære sig til at skaffe en nøyagtig caution for at skal opbygge for sig oc sin familie it huus j det ringeste paa sex fag oc toe lofft høyt, som ud til gaden paa alle fjre sider skal være grundmuuret, her j Christianshafn inden st. Hans dag udj tilkommendis aar 1689 paa det sted, som vj dennem der til allernaadigst ville lade udvjse. Befindis nogen af samme tydske joder, som sig ey hertil vil beqvemme, siden at spinde eller forhandle nogen slags tobach, skal hand have forbrut ald dend tobach, hand betrædis med, halfparten til angiveren oc dend anden halve part til Bornehuuset udj Christianshafn, saa oc derforuden være

pligtig at betale til Christianshafns nye kirkis opbyggelse 100 rdlr. Skulle oc nogen af voris undersaatter fordriste sig til, under nogen prætext at annamme tobach af bemelte tydske jøder til at spinde eller forhandle for dem, skal dend, som der j skyldig kunde findis, foruden forberørte straf ansees som voris mandatz motvillig overtræder. Dog ville vj her udj have de jøder, som j vor stabbelstad Fridericia enten allereede bygger oc boer eller hereffter byggendis oc boendis vorder, saavit undtagen, at de derpaa stedet deris handel oc næring effter de staden allernaadigst gifne privilegier u-formeent maa nyde oc bruge. Hvoreffter alle oc een hver etc. Oc byde vj hermed oc befale voris stifftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre vedkommende, som denne voris forordning under voris cancellie seigl tilskichet vorder, at de dend paa behørige steder til allis éfterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ d. 31 martij 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 486—87.

333. **31 Marts 1688.**

Der bevilges 10 Aars Skattefrihed for en nybygget Gaard ved Holmens Kanal.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget, at Cathrine afgangne mag. Jens Hansens, forige sognepræst til Holmens kirke her j voris etc. Kiøbenhafn, hans effterleverske maa paa hendis iboende grundmuuret huus, liggende ved Holmens canal hersammesteds, som bemelte hendis mand anno 1682 med stoer bekostning af nye haver ladet opbygge, effter voris den 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordnings tilhold nyde 10 aars frihed for grundskat oc jndqvartering, at regne fra dend tid, hun sidst grundskat oc jndqvarterings penge deraf betalt haver. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 31 martij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 389—90.

334. **3 April 1688.**

Om Oprettelse af et Assistentshus.

Forordning paa trøch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom Nicolaj Wesling, borger her j voris etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst forslag giort haver, hvorledis hand tillige med interesserende vil opsette een capital, deraf een hver, som udj een hast kunde trenge, at laane oc forskyde penge paa alt hvad, som af nogen værdj kunde være oc til underpandt bydis, paa saa lang oc kort een tid, som de det self be-

gierer, oc som pantets værdj kand tilstreche, da efterdj saadant til det gemeene beste oc særdeelis til de fattigis undsetning sig strecher, haver vj iche alleeniste bemelte hans giorde forslag allernaadigst for got befunden, men end oc, paa det saavel hand med sine med-interesserende som oc de, som af hannem med noget imod pandt vorder forstragte, paa begge sider kand være forvarede, oc ald tvist oc stridighed, som sig imellem dem derom kunde opkomme, j tjde hindrede, haver vj derom, saavelsom hvis vjdere derved j agt skal tagis, allernaadigst for got anseet oc tienligst befunden, efterskrefne anordning at lade udgaa oc paabyde, nemlig:

1. Skal Nicolaj Wesling, som nu forvalter er, eller oc dend, som hereffter forvalter vorder, flittig aarle oc silde være tilstæde udj hans huus, som herefter it assistentz-huus skal være oc kaldis, oc een hver, saavel de interesserende som de, som penge til laans af huuset begierer, ærligen, reedeligen oc troligen, uden nogen underfundighed eller falskhed begegne, saa fremt hand ey derfor med sær straf effter sagens beskaffenhed vil ansees. Oc paa det hand samme sin bestilling uden hinder eller forsømmelse kand opvarte, da have vj allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom vj oc etc., at hand hereffter for alle byens oc borgerlige tynge maa være frj oc forskaanet. Desligeste at hans huus, som hand nu saaledis til dette brug vil indrette, maa nyde frihed for jndqvartering oc ald anden paalæg, som sig af grundtaxten kunde rejse. Derforuden maa hand ocsaa udj samme sit huus, imod consumptionens rigtig erleggelse, saa meget, som hans huusis fornødenhed udkræver, aarligen brygge, dog ey det ringeste deraf enten inden eller uden huuset, være sig j tonde- eller potte-tal, at selge eller udtappe.

2. Dernest skal hand udj de dertil indrettede oc af magistraten her udi staden igiennemdragne oc numererede bøger ordentlig indføre ved aar oc dag capitalerne, saavel de, hand self som hans med indteresserende udj dette huus indsetter, saa oc, hvor megen capital der er udsat imod pandt, hvor meget der er udj cassen, oc hvor stoer gevinst der er indkommen, enten siden capitalen blef indsat, eller oc siden det sidste regnskab med dennem er bleven sluttet.

3. Forvalteren skal j det ringeste tvende gange om aaret, nemlig fiorten dage før hver 11 iunij oc hver 11 decembris oc ellers tjre, naar interessenterne det begierer, for dennem udj god rigtighed af bogerne demonstrere huusetz tilstand oc giøre regnskab for capitalerne, pantet, cassen oc gevinsten. Oc naar hand saaledis med dem haver giort regnskab, skal hand sig af dennem lade qvitere for

hvis, de af hannem oppebærer, være sig enten af capitalen eller oc gevinsten. Men dersom de noget af gevinsten lader blive udj cassen eller oc paa nye noget indskyder, da skal hand strax sig det til indtegt føre oc rigtige bøger derover holde, saa at alting udj hans bøger med hans til dem udgifne reverser kand komme overeens.

4. Af dend gevinst, som indkommer, nyder participanterne de tre fierde deele oc forvalteren for sin umag med bog samt folch at holde, saa oc for hans huus, som hand til dette brug lader indrette, een fierde deel.

5. Hverken interessenterne, ey heller forvalteren skal være forbunden til for nogen enten ofrighed eller andre, j hvo de end oc kunde være, at sige eller aabenbare, enten hvad middeler udj cassen kunde være, eller oc hvad gevinst paa de udj dette verch indsatte capitaler kunde haves, langt mindre for nogen deris bøger fremvjsse.

6. Skulle cassen nogen tid fleere penge eller capitaler udkræve, skal forvalteren de interesserende derom betjmeligen advare, at de derudj indskud kunde giore, oc skal de da saadan indskud, som de udlove, strax 14 dage derefter complet have. Men dersom de sig derudj undskylder, da maa forvalteren fleere participanter antage, som saadan indskud ville giore.

7. De interessenter, som ey ville lade deris capitaler lengere udj dette huus blive bestaaendis, skal det skriftligen it half aar for de udj dend tredie post specificerede regnskabs terminer forvalteren opsige.

8. Forvalteren maa ingen noget uden paa pandt udlaane, oc naar noget hannem til pandt bydis, maa hand det ey høyer antage, end som hannem kand tychis, huuset derved at være skadeslos, dersom betalingen ey udj rette tjde indkommer.

9. Frembyder nogen nogen eyendom, huuse eller gaarde til pandt, da skal først med byeskriverens attest oc extract af byens pante-bog bevjses, at samme eyendom, huus eller gaard ey til nogen tilforn er pandtsat. Desligeste skal oc forvalteren, naar saadant pandt annammis, det dend neste tingdag derefter lovligen paa tinget lade forkynde, hvilken omkostning dend pandtsettendis skal udstaa.

10. Forvalteren maa ey noget paa bodmerj udlaane, med mindre at nogen af participanterne af sin derudj havende capital det vil paa sin egen risico tilstæde oc hazardere. Oc skal da dend, som det saaledis haver tilstæd, beholde det, som fra capitalen oc renten til overs bliver, til premie for sin hazard.

11. Kommer nogen til forvalteren med pandt af iuveler eller andet, som hand ingen kundskab kunde have paa, da maa hand det

af dem, som derudj ere kyndige, lade vurdere oc derpaa skriftlig attest tage. Hvad omkostning derpaa kunde gaa, skal dend pandtsettendis oc ey forvalteren betale.

12. Skulle nogen af interessenterne, være sig hvo hand end oc er, ville udgive nogen assignation paa, forvalteren noget paa hans vegne til een anden af cassen at betale, da skal forvalteren ey forpligtet være, imod samme assignation at tage, dersom dend overgaar dend sum, som hand udj huuset haver indskudt. Oc naar saadant skeer, skal forvalteren strax otte dage derefffter indlevere til den, som paa hannem saaledis haver assigneret, rigtig extract af bogerne paa debet oc credit, saavit hans part kand vedkomme.

13. Skulle nogen participant ville befale forvalteren, penge af cassen til nogen at udsette paa hans risico eller forløffte uden pandt, da skal det forvalteren gandske være forbudden. Forseer hand sig derimod, skal hand iche alleene betale interessenterne dend udlaante sum med sin fulde rente fra dend tid, dend er udborget, men end oc give derforuden 100 rdlrs. straf til Børnehuuset.

14. Dend, som noget af dette huus laaner, skal tage een seddel af forvalteren paa hvis, som pandtsat er, hvilken seddel skal være numereret oc paateignet med hans pantebogs folio, dernest datum, naar det er udlaant, saa oc tjden, til hvilken det igien skal indløsis, oc for det sidste summen af pengene, som derpaa er udlaant, effter denne formular: no. 100, fol. P., bog 56, den 26 februarij 1688 haver N. N. af Assistentz huuset laant penge . . . rdlr. paa pandt, nemlig een sølf kande, veyede . . . lod, til at betale den 28 aprilis førstkommende med sin rente effter forordningen, nemlig rdlr. . . . maanedtligen, som beløber sig 2 maaneder . . . rdlr. Men udj fald at bemelte capital ey til forfalds dagen bliver betalt, eller oc pantet ey fornyes, da haver N. N. det fortabt, effter forordningens vjdere formelding. Datum. Assistentz-huuset ut supra. N. W. (L. S.).

Siden skal hand bag paa samme seddel tegne de forige numer saa oc summen oc tjderne, saasom no. 100, folio P, bog 56, den 26 februarij 1688 at betale til den 28 aprilis 1688 . . . rdlr.

15. Af alt det, som saaledis udlaanis oc er under 50 rdlr., skal debitor betale maanetligen til rente een oc een siette deel skilling af hver rixdlr. Er det over 50 til 100 rdlr., da skal der betalis 5 ℔ danske af hver hundrede. Hvilken rente for ud skal betalis.

16. Forkaster nogen sin seddel eller oc iche indstiller sig j det ringeste tre dage effter dend tid, som seddelen lyder paa, enten

med betalingen eller oc at fornye pantet, da have samme debitor sit pandt gandske forbrudt til Assistentz-huuset.

17. Paa det at forvalteren desto bedre kand tage sig vare for, noget at udlaane paa stolne koster eller oc, som kunde være mist eller tabt, da skal een hver, saa snart hand noget savner eller mister, det strax paa Assistentz-huuset skriftligen angive, baade at hand sig derfor kand tage vare, saa oc at hand, naar hand det seer, det kand antaste oc for eyermanden tage i behold. Men skulle saadant goeds eller vare udj Assistentz-huuset være imod laante penge indbragt oc udj pandte-bogen ved numer indført, førend det der blef angivet, da have eyermanden self skaden oc ey blive det megtig uden de udlaante pengis betaling med deris forfaldne rente. End hender det sig, at dend, som det pandtsat haver, til dend rette tid sig med seddelen oc pengenis betaling indstiller, da skal forvalteren samme person lade angribe oc ham enten eyermanden eller oc rettens middel overantvorde, paa det hand effter loven kand straffis, som vedbør.

18. Forvalteren skal flittig omsorg bære for hvis pandt, hannem saaledis overleveris, at det iche formedelst hans forsømmelse fordervis eller forværris, langt mindre formindskis, saa fremt hand ey self eyermanden til skaden vil svare.

19. De pandt, som udj Assistentz huuset tilbage bliver oc ey af eyermændene udj rette tjde vorder indløste, skal forvalteren een gang hver maaned, om der er saa meget for haanden, ved stads auctions-mesteren udj tvende af interessenternis overværelse lade auctionere. Oc skal auctions-mesteren for samme sin umag ey nyde meere end 1 procentum.

20. Hvis som saaledis paa auctionen selgis, skal dend kiøbende strax med reede penge betale, oc dersom nogen nogle vare betroes oc sig ey med betalingen til bestemte tid indstiller hos hannem, skal byefogden her j staden effter ansøgning paa forvalterens udtog af auctions bogen strax uden vjdere process derfor udlæg giore.

21. Skulle sig nogen tvistighed imellem interessenterne oc forvalteren eller oc imellem forvalteren oc debitorerne begive, da paa det saadant strax uden stoer bekostning oc tidsspilde kand afhandles, ville vj allernaadigst hermed have anbefalet voris byefoget her udj voris etc. Kiøbenhafn, at hand, saa snart hos hannem derom af enten af parterne ansøgning vorder giort, strax oc uden det til tingdagen at opsette een hver lovlig oc ret imellemsige oc adskillie. Hvilken hans afsigt hand dennem, som det begierer, skrifftligen under hans haand beskreven haver at give. End skulle nogen af parterne ey

med samme afsigt være tilfreds, da stefne dend ind for magistraten, som strax derpaa uden vjdere ophold haver at domme.

22. J det øfrige ville vj, at denne voris allernaadigste anordning skal til dend første may førstkommendis udj verk settis.

Thj byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad samt byefogden j bemelte voris etc. Kiøbenhafn, desligeste alle andre, som denne etc. Givet etc. Hafniæ d. 3 aprilis anno 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 494—501.

335. **3 April 1688.**

Om ulovlig Handel med Silkevarer.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj ugierne maa fornemme, hvorledis adskillige fremmede silchestoffer her j voris etc. Kiøbenhafn vorder indsniget oc tvert imod voris allernaadigst udgangne forordninger udj klæder oc andet forarbeidet, da til saadan undersleb, det allermeeste muligt er, at forekomme, er voris etc., at du alle skrædere her j staden saavelsom oc deris qvindfolch, om nogen iblant dennem findis, som gangklæder for mands eller qvindis personer forfærdiger, med allerforderligste for dig lader kalde oc dennem tilholder, at naar dennem noget silchetøig vordet leverer eller tilsendt, it eller andet klædemon deraf at giøre, de da bemelte silchestof ey maa udlevere eller eyermanden tilstille, førend samme stof eller een fuldkommen prove deraf paa silche-manufactur-huuset haver været fremvjst oc der een attest taget, at stoffet her er fabriqveret. Skulle det befindis, at nogen skræder eller andre i saa maader noget klædemon hafde forarbeidet oc ey, som før er meldt, behørig attest fra manufacturhuuset taget, skal de være forfalden j lige saa stoer straf, som de fremmet silchetøig kunde have forarbeidet. Dermed etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskiche dig herhos rigtig copie af voris til magistraten her j staden allernaadigst ergangne befaling, hvorved kræmerne her sammesteds tillige med dig som voris politiemester eller din fuldmægtig tilladis, frj oc u-behindret at inqvirere paa de stæder, hvor de formeener, fremmede silkestoffer kunde være at finde, hvis beskaffenhed du deraf udførligen kand see oc erfare. Oc er voris etc., at du kræmerne derudj paa ansogning assisterer oc tilhænde gaar oc ellers j det øfrige allerunderdanigst retter dig effter samme, saavit dend dig kand vedkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst haver ladet paabyde, at ingen kræmer eller kiobmand maa understaa sig, med andre slags silchestoffer at handle end de, som paa silchemanufacturet her j voris etc. Kiobenhafn ere forarbeidede, oc de, som med silke-manufacturetz stempel ere stemplede, oc nu for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorledis adskillige fremmede under een eller anden prætext sig her skal opholde oc hemmelig handel med fremmede silke-vare drive, hvorover ey alleene silke-manufacturet ljder skade, mens end oc kremmerne udj deris næring stoer indpas tilføyes, da have vj allernaadigst bevilget, at kremmerne tillige med politiemesteren eller hans fuldmægtig dereffter frj oc u-behindret maa inqvirere paa de stæder her j staden, hvor de formeener slige fremmede silkestoffer at være, oc dennem borttage uden forskiel, hos hvem de findis, hvorudi j dennem, om fornøden eragtis, paa ansøgning ald hielp oc assistentz have at bevjse. Dog skal de hvis fremmet silketøig, som de saaledis overkommer, j silche-manufactur-huuset lade indbringe, hvor varenis værdj udj penge skal taxeris oc anslaaes, som eyermanden foruden varenis confiscation til Bornehuuset paa Christianshafn skal være tilforpligtet strax at betale eller derfor noyagtig caution stille eller oc self borgen blive. Hvilke penge j trej lige parter skal deelis. Deraf maa silke-manufacturet $\frac{1}{3}$, angiveren $\frac{1}{3}$ oc politiemesteren $\frac{1}{3}$ nyde, foruden at eyermanden endda effter voris allernaadigste udgangne forordninger tiltale skal være undergiven. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Directeurerne over silke-manufacturerne.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at omendskiont vj kunde have billig aarsag effter voris tid effter anden allernaadigst udgangne forordninger med ald rigeur at forfare imod de af voris undersaatter, som endnu klæder af fremmede silkestoffer bærer, saa have vj dog endnu een gang for alle allernaadigst bevilget, at alle oc een hver udj voris riiger oc lande maa udj deris huuse oc ellers j kirken bære hvis klæder, som de allereede kand have oc af fremmede silkestoffer være giort eller oc dermed kand være underfoeret, naar samme klæder først effter eders anordning ere bleven stemplede. Dog at ingen under voris høyeste u-naade oc straf effter voris udgangne forordninger understaar sig, med slige klæder at komme til hove, langt mindre udj voris elskelig kiere gemahlz dronningens paasiun eller udj nogen anden publiqve forsamling. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette oc de vedkommende sligt, naar deris

klæder stemplis, til allerunderdanigste effterretning at forstændige. Befalendis etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom een deel af de her j voris etc. Kiøbenhafn boende silke-vævere, som ere af andre end de evangeliske eller reformerede religioner, for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, at de u-muelig skal kunde ved blive lige ved de andre mestere, som effter voris den 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordning frihed skal have j tyve aar fra dend tid, de her ankommer oc deris borgerskab haver taget, da have vj allernaadigst bevilget, at alle mestere, som allereede her ere boende eller hereffter hidkommer oc virkeligen arbeider for silke-manufactur-verket, maa uden underskeed, af hvad religion de oc kunde være, effter at de ere hidkomne, j de første tyve aar for alle personel tynger oc besværinger samt contributioner, jndqvarteringer, krigsstyrer, kopskat oc alle andre paalæg, j hvad nafn de oc have kand, være frj oc forskaanede effter voris af dato dend 11 aprilis anno 1685 allernaadigste udgifne forordnings formelding. Dog at de consumptionen, af hvis de fortærer, samt tolden af deris vare, som de negotierer med, betaler. Dereffter etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 391—96.

336. **3 April 1688.**

Om Herman Brechlings Arrest.

Frederich Eisenberg.

C. 5. Efftersom vj den 16 septembris sidst forleeden allernaadigst bevilgede, at Niels Simonsen, forige præsident j voris borg ret, maatte indtil paa vjdere allernaadigste anordning j dend hannem af os elskelig Herman Brechling, assessor j voris commerce collegio, paalagde arrest j dit huus forblive, paa det hand ved saadan mild arrest disbedre kunde søge, bemelte Herman Brechling effter voris høyeste rettis dom at contentere, men som hand nu for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, hvorledis fornefnte Niels Simonsen j stedet for at effterkomme samme voris høyeste rettis dom skal søge adskillige u-nødige oc vitløfftige udflugter oc forevendinger, hvorved forbemelte Herman Brechling intet andet end skade oc fortred tilføyes, saa er voris etc., at du benefnte Niels Simonsen strax lader bringe af dit huus hen j stadens arrest-huus oc der arrestere. Dermed etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 399.

337. **3 April 1688.**

Bevilling for 2 Bryggergaarde.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter Wulf Petersen oc Henrich Jensen, begge borgere oc handelsmænd her j voris etc. Kiobenhafn, deris allerunderdanigste erbydelse, at de hereffter ville svare j grundskatten af deris jboende huuse effter 350 rdlrs. grundtaxt, omendskiønt de nu ey saa høyt staar eller dertil j dend nye grundtaxt opstiger, allernaadigst haver bevilget, at de j samme deris huuse maa lade brygge aarlig een vis andeel malt. Thj er voris etc., at j strax dend anordning giør, at een hver af deris huuse, som før er meldt, for 350 rdlr. j grundtaxten vorder sat, oc grundskat, naar dend paabydis, dereffter fordret. Dermed etc. Hafniæ d. 3 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 399—400.

338. **7 April 1688.**

Om Brolægning ved Stormbroen.

Peter Brandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom os elskelig Mathias Moth etc. oc os elskelig Johan Otto von Raben etc. haver paataget sig at lade broelegge dend pladz uden for deris gaarde her j staden fra dend nye broe for Stormgaden oc til demningen imellem canalerne, oc vj dennem till des bekostning allernaadigst haver bevilget 100 rdlr., saa er voris etc., at du strax dend anordning giør, at samme penge dennem rigtigen betalt vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 7 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 400—01.

339. **10 April 1688.**

Skattefrihed for en ny Gaard paa Frederiksholm.

Doct. Hendrich Mønichen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter voris lifmedici os elskelig doct. Henrich à Monichens allerunderdanigste etc. af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend stoere bekostning, som hand foraarsagis paa hans iboende gaard paa Friderichsholm her j voris etc. Kiobenhafn med it grundmuuret huus ud til gaden af nye at lade opmuure oc forbedre, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at samme hans gaard oc pladz maa udj fiorten aar, fra dette vort brefs dato at regne, for grundskat, jndqvartering oc ald anden tynge, som paa grunde oc eyendom leggis, aldeelis være frj oc

forskaanet. Hvoreffter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 10 aprilis 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 507—08.

340. **10 April 1688.**

Privilegier for nogle Bryggergaarde.

Forordning paa troch.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom vj allernaadigst komme j erfaring, hvorledis eyermændene til effterskrefne syf brygger-gaarde her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, som ved voris den 26 martij anno 1687 allernaadigste udgifne brygger laugs artichler bleve casserede, skal siden have forbedret samme gaarde, saaledis at de nu for beqvemme oc døgtige brygger-gaarde nochsom skal kunde ansees, nemlig her udj staden Augustinus Clausen Skermers oc Christen Bertelsens gaarde paa Vestergade, Bertel Stuves gaard j Skoe-boederne, saasom hand sig skal have tilforpligtet, dend saaledis inden aarets udgang at indrette, at derpaa hereffter ey skal kunde klagis, Erich Børgesens gaard j Snaregaden. Paa Christianshafn Rejmer Wildes gaard ved Langebroe, Hans Andersen, forige byeskrivers gaard j Overgaden neden vandet oc Anders Michelsens gaard j Printzens gade. Da byde vj hermed oc befale os elskelige præsident, borge-mestere oc raad her sammestedz, at de saadan anordning giør, at forskrefne syf gaarde strax udj brygger-lauget vorder indskrefne oc hereffter lige ved andre brygger-gaarde j lauget deris omgang oc brygger-rettighed fremdeelis u-paa-anchet nyder oc beholder. Men eyermændene til disse casserede trende brygger-gaarde, som ey for døgtige kand eragtis, saasom Hans Lauritzens gaard paa Nye torf, raadmand Johan Drøgs gaard paa Vestergade oc afgangne Hans Hiortes gaard i Nicolaj Kirkestræde haver bemelte magistrat at til-holde, at de samme deris brygger-gaardes rettighed oc frihed enten til andre gaarde legger, som effter besigtelse dertil lovlige oc døgtige kunde findis, eller oc dend inden dette aars omgang bortselger. Oc saasom vj ellers fornemme, hvorledis stor misbrug skal begaaes med de brygger-gaardes brygger friheder, som bortforpagtes, j det een deel af bryggerne tilforpagter sig saa mange friheder, at de ey kand svare til deris egen omgang, men maa dend igien til andre bortfor-pagte, saa oc at de, som saadanne frj gaarde eyer, forpagtningen saa høy opsetter, at dend forpagtende ingen nytte deraf skal kunde have, da til slig misbrug at forekomme have vj allernaadigst for got be-fundet at bevilge oc anordne, saa oc hermed etc., at brygger lauget

her j staden maa frem for nogen anden j særdeelished nyde oc tilforpagte sig de brygger-gaardes friheder, udj hvilke eyermændene ey self brygger-næringen bruger. Oc ville vj herhos allernaadigst have forbudet alle oc een hver, som saadanne brygger-gaarde eyer oc næringen ey self ville bruge, at fordre eller tage høyere deraf til forpagtning aarlig end 30 rdlr. Dog hermed ey meent de bryggere, som udj brug sidder oc formedelst mangel af forraad ey kunde brygge j omgangen, at de jo deris omgang, hver gang dend dennem kand tilkomme, til een anden af bryggerne j lauget maa forpagte, om samtlige j lauget ey derimod ville tage. Hvorefter samtlige vedkommende sig etc. Oc byde vj hermed benefnte præsident, borgemestere oc raad samt alle andre, som denne etc. Givet etc. Hafniæ d. 10 aprilis 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 509—11.

341. **10 April 1688.**

Om Tilvejebringelse af Penge til Christianshavns Kirkebygning.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj af eders til os allerunderdanigste indgifne supplication allernaadigst fornemme, at j effter voris til eder den 12 iulij udj nest forleeden aar 1687 allernaadigst udstedde befaling haver optaget til Christianshafns nye kirkes opbyggelse 18000 rdlr., hvilke iche skal kunde forslaa, mens at dertil, foruden hvis derpaa allereede er bekostet, endnu 44000 rdlr. ville medgaa, som j allerunderdanigst begierer at maatte faa at vjde, hvorfra samme penge skal indkomme, da som vj dend 13 martij nest afvigt allernaadigst haver anordnet oc befalet, at de penge, som vj af kirkerne her j vort riige Danmark til bemelte kirkes bygnings befordring allernaadigst haver bevilget, skal udj nestfølgende fjre aar, dog af kirkerne her j voris etc. Kiøbenhafn inden dette aars udgang, erleggis oc betalis, er voris etc., at j til fornefnte Christianshafns nye kirkes bygnings fortsettelse skal bruge oc optage saa mange af Børnehuusets oc Vor Frue skoles capitaler, som fornøden eragtis. Oc dersom j iche samme capitaler haver ladet opsige, haver j at transportere obligationerne til andre, som penge derfor ville give. Dermed etc. Hafniæ d. 10 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 406.

342. **21 April 1688.**

Om Istandsættelse af Holmens Kirkes Grundvold.

H. Niels Juel.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vj af din til os allerunderdanigste indgifne memorial allernaadigst fornemme, hvorledis

Holmens kirkes grundvold skal være saa brøstfældig, at steenene j revieren udfalder, have vj effter din allerunderdanigste ansøgning allernaadigst bevilget, at du til samme kirkes grundvolds bestyrkelse der uden for een ljden demning med pæle j grunden maa lade indrette. Dog saaledis, at skiberommene j deris ud- oc indgaaende derved iche hindris. Dermed etc. Hafniæ d. 21 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 416—17.

343. **24 April 1688.**

Privilegium for en Bryggergaard.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter Carsten Lassen, jndvaaner oc reebslager her j voris etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste erbydelse, at hand hereffter vil svare j grundskatten af hans iboende huus effter 350 rdlrs. grundtaxt, omendskiønt det ey nu saa høyt staar eller dertil j dend nye grundtaxt opstiger, allernaadigst haver bevilget, at hand j samme hans huus maa lade brygge aarlig een vis andeel malt. Thj er etc. Dermed etc. Hafniæ d. 24 aprilis 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 417.

344. **5 Maj 1688.**

Forbud mod Støj under Prædiken.

Claus Rasch, politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj kommer udj erfaring, hvorledis om søndagen oc andre hellig dage her j voris etc. Kiøbenhafn stoer u-skichelighed under prædichen skal begaaes af eendeel gemeene folch, saavel qvindis som mands personer, saa at j steden for at de skulle gaa j kirke oc høre Guds ord, løber de paa kirkegaardene oc gaderne oc øver adskillige u-dyder med larmen, stimen oc andet, Guds meenighed iche til ringe forargelse, da er voris etc., at naar du saadan tumult under prædichen hereffter fornemmer, du da samme personer, som den anretter, strax lader paagribe oc j stadens arresthuus indsetter, hvor de skal forblive, indtil de betaler eller udstaar dend straf, som loven oc andre kongelig udgangne forordninger tilholder. Oc som vj derforuden maa fornemme, at det sig under tjden skal tildrage, at naar politiebetienterne om hellige dage under prædichen om hellig brøde inqvirerer paa de stæder, som de haver kundskab om, at der inden for sidder folch enten at arbeide eller driche, huus-verten eller hans folch skal være saa motvillige, at de ey, naar politie betienterne banker paa, dørene skal ville op-

lade, och det fordj at deris forseelse dennem ey skulle blive overbevist, saa haver du dennem, fornemmelig handverksfolk, vjn- ocølltappere samt høchere oc andre, som nogen ædende eller driche vare selger eller noget andet til at selge fal holder, at advare, at de uden giensigelse oplucher deris gade døre, naar politie-betienterne banker, saa fremt de iche for saadan motvillighed vil være forfalden udj 10 rdlrs. straf for hver gang. Vj have ellers allernaadigst anbefalet os elskelig h. Hans Schach etc., at hand dine betiente, til deris tieniste dis bedre at fyllest giøre, med soldater skal assistere, naar de det kunde behøve oc begiere. Dereffter du dig allerunderdanigst haver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 5 may 1688.

H. Hans Schach.

C. 5. Vor gunst tilforn. Efftersom vj ere komne udj erfaring, hvorledis om søndage oc andre hellige dage her j voris etc. Kiøbenhafn stoer u-skichelighed under prædichen skal begaaes af een deel gemeene folch, saavel qvindes som mands personer, saa at j steden etc. Oc som vj allernaadigst haver anbefalet os elskelig Claus Rasch etc., at naar hand saadan tumult under prædichen hereffter fornemmer, hand da samme personer, som dend anretter, strax lader paagribe oc j stadens arresthuus indsette, hvor de etc. Saa er voris etc., at du bemelte voris politiemesters betiente, til deris tieniste disbedre at fyllestgiøre, med soldater assisterer, naar de det kunde behøve oc begiere. Dermed etc. Hafniæ d. 5 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 424—26.

345. **12 Maj 1688.**

Om Præste- og Klokkerpenge til Trinitatis Kirke.

Claus Rask, politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad mag. Albret Fogsen, sognepræst, oc h. Povel Andersen, capellan til Trinitatis kirke her j voris etc. Kiøbenhafn, saavelsom Mathias Sørensen, klocher sammestedz, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende deris præste oc klocher penge, samt offer oc andet, som dennem af een deel meenighed der j sognet skal forholdis, kand j af hosfølgende copie af deris allerunderdanigste supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc., at du dennem, som j ovenskrefne sig u-villig lader finde, tilholder, supplicanterne u-behindret at lade følge, hvis dennem j saa maader effter loven med rette tilkommer. Dermed etc. Hafniæ d. 12 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 426—27.

346. **12 Maj 1688.**

Om Oprettelse af et Tobakspibe-Værk.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom Mathies Jenssen, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis Jan Jansen (som it tabach pibe verk hersammesteds skal have oprettet) ey formedelst mangel af materie oc formuenhed til det at forskaffe samme verk skal kunde fortsette, oc vj af os elskelig voris forordnede j commerce collegio deris herpaa allerunderdanigste indgifne erchlæring allernaadigst fornemmer, at fornefnte Mathies Jensen sig skal have reverseret, fornøden materie til fornefnte verk inden toe maaneder at forskaffe, da haver vj effter hans herom etc. saa oc j henseende, at samme verk sin fuldkommenhed maatte erlange, allernaadigst bevilget, at hand imidlertid 50 tønder adskillige tobach-piber imod forige tolds erleggelse maa lade hid indføre. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 12 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 428.

347. **15 Maj 1688.**

Om Forhør af nogle tyvagtige Kvinder.

Christianshafns Børnehuuses directeurer.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom voris general gevaldiger Hans Jacob Zumbilt for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis udj Stokhuuset de anholdne qvindis personer formedelst vjdere bortstaalen goeds at tilstæde bringe fremdeelis behovis udj forvaring at forblive, da er voris etc., at j dend anordning giører, at naar fornefnte voris general gevaldiger nogle af saadanne qvindis personer foraarsagis j Børnehuuset at lade levere, de da, naar hand hos eder derom ansøgning giør, til arbeid vorder indtagne, oc naar nogen af samme personer behøvis j een eller anden maade til deris gierning at svare, da de hannem imidlertid effter anfordring at følgagtig være. Dermed etc. Hafniæ d. 15 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 435.

348. **15 Maj 1688.**

Tilladelse til Oprettelse af en Skydebane.

Johan Statz Baden.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter Johan Stats Baden, voris mund-koch, hans allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand udj een ungefehr imellem Rosenborg oc Øster port her j voris etc. Kiøbenhafn liggendis oc hannem til-

horige have samt hvis pladz, hand vjdere fornøden eragter sig derhos at tilforhandle, een færdig skydebane med adskillige lysthuuse til een hvers lyst oc divertissement effter stands vilkor maa lade indrette oc de, der søgendis vorder, med fornøden tractement af mad, øl oc vjn accomodere oc samme næring uden borgerlig paalæg oc besværing udj sin oc sin hustrues lifs tid nyde oc bruge. Desligeste maa oc fornefnte Johan Stats Baden oc hans hustrue imidlertid for grund- oc andre paabydende skatter samt jndqvartering af bemelte have-pladz være frj oc forskaanet. Dog skal hand oc hans hustrue forpligt være, fornefnte værtskab uden billig klage skicheligen oc forsvarligee at holde, saa fremt de denne voris bevilling agter at nyde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 15 may 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 526—27.

349. **22 Maj 1688.**

Benaadning for Snedker Johan Steenbuch.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorledis Johan Steenbuch, forige oldermand for snedker-lauget her j voris etc. Kiøbenhafn, sig imod eder hans foresatte øfrighed med u-sommelig skrifter skal have udladet oc af eder derfor være bleven arresteret, da i hvor vel vj nochsom aarsag kunde have, hannem for saadan sin fermastelse med exemplar straf at ansee, iche dismindre ville vj dog endnu denne gang af sær kongelig naade oc mildhed oc j allernaadigst henseende til hans slette vilkor oc tilstand hannem derfor allernaadigst have forskaanet, saa at hand iche alleene af hans arrest strax paa frj foed maa oc skal stillis, medens end oc herefter som tilforn lige ved een anden mester j snedicher lauget frj oc u-behindret nyde sin laugs rettighed med svenne oc drenge paa arbeide at antage oc holde samt vjdere, laugs artichlerne hannem kand tillade, naar hand eder saa vel til raadstuen som til byetinget tilborligen erklærer oc sig ellers skrifftligen reverserer, at hand sig herefter fra ald vjdere u-roelighed skal entholde, saa fremt hand ey høy straf u-fejlbar vil være undergiven. Derefter j eder allerunderdanigst haver at rette oc hannem sligt til allerunderdanigste efterretning strax at forstendige, saa oc naar hand, som før er meldt, eder haver erklæret oc sig reverseret, da dend anordning giøre, at hand forskrefne sin laugs rettighed u-formeent maa nyde oc bruge. Befalendis etc. Frederichsborg d. 22 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 435—36.

350. **22 Maj 1688.**

Om Indskrænkning af Byens Udgifter og Forøgelse af dens Indtægter.

H. Conrad greve af Reventlow med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis baade de oc deris formænd skal have været foraarsaget, aar effter aar een deel penge til stadens nødvendige udgiffter paa rente at optage, som nu omsider til een anseelig capital er opstigen, saa at dens rente med stadens ordinaire udgiffter skal beløbe aarligen over 5000 rdlr., oc derimod stadens indkomme ichun kunde bereignis aarligen til 2800 rdlr., som iche nær kand stoppe samme udgiffter, hvorover staden sig j større gield tid effter tid maa fordybe, med mindre vj dend j tjde med nogen tillæg allernaadigst til hielp komme, allerunderdanigst begierendis, at dend store udgifft, som aarligen til løgterne udgivis, maatte noget inddragis, oc staden een deel deraf tilleggis, saasom samme løgter effter deris allerunderdanigst beretning iche skal kunde være jndbyggerne til nogen synderlig nytte om vinteren, thj een hver, hvor hand om afftenen paa gaderne passerer, sig dog af sin egen løgte maa betiene. Paa dend maade formeenis allerunderdanigst, at iche alleene nogle løgter paa visse stæder kunde holdis ved lige, mens end oc brand-verket deraf underholdis, naar, hvis af brandtaflerne j alle kirkerne indkommer, til brand-redskabetz vedligeholdelse forbliver, helst om nogen billig accord med brand-directeuren om hans aarlig løn kunde treffis, og at hvis staden j saa maader tilleggis, maatte givis af dennem, som boer j huusene, og ingen huusis besidder der for være frj, mens at det effter rigtig mandtal maatte indkrævis. Dernest at tillige med for nattevegterne, som i tallet skal være 68, maatte ind-rettis mandtaller paa deris vegter penge, oc dennem anvjsis visse districter, hvor de ugentlig deris tillagde 6 ß vegter penge kunde indkræve. Da er voris etc., at j som hovet-directeurer over samme verk eder forskrefne magistrats allerunderdanigste ansøgning strax foretager, dend med flid overveyer oc os derom eders allerunderdanigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 22 may 1688.

Commissarierne, som fich fornefnte bref, vaare efftersktefne: h. Conrad greve af Reventlou, h. Hans Schach, h. admiral Span, ober rendtemester Brandt, oberste Lauritz Munch, Claus Rasch, borge-mester Cosmus Borneman, Hans Jensen Stampe, Thomas Jensen Dobbelsteen, Claus Büssing oc Jens Riber.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis stadens udgifter aar effter aar meget skal være forøget, oc derimod dens jndkomster merkeligen formindsket, sær formedelst dens regularitet, hvorved staden skal have mist een stoer deel af dend jndkomme, som dend tilforn skal have nydt af skure, boder, bygninger oc jndhégninger baade inden oc uden byen, som er bleven afbrudte oc til side rommede, foruden at staden er afgaaen dend femte part huusleye af uden byes eyere saavelsom vagtskatten, som j forige tjder af jndvaanerne til staden blef given, hvorover dend nu ingen vjdere indkomst skal have, uden hvad som indkommer af Roskilde amt oc af stadens accise samt af nogen uden byes jordskyld oc græspenge af hvis qvæg, som paa stadens fellet udladis, saa oc hvis, som af staderne paa torvene falde kand, som tilsammen iche skal kunde beregnis over 2800 rdlr. aarlig, j dend sted at stadens ordinaire udgiffter med renterne af de capitaler, som baade de oc deris formænd til stadens u-omgiengelig udgiffter tid effter anden skal have været foraarsaget paa rente at optage, skal bedrage aarligen over 5000 rdlr., saa at staden sig paa dend maade j større gield tid efter tid maa fordybe, med mindre vj dend j tjde med noget tillæg allernaadigst ville til hielp komme, da have vj effter forbemelte magistratens herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering af sær kongelig naade allernaadigst bevilget, at de til stadens gields erleggelse oc dens aarlige ordinaire udgiffters betaling maa nyde hvis copulations oc græspenge, som aarligen paa accise-contoret her j staden erleggis, desligeste oc hvis arvefalds rettighed samt sagefald oc tiendepenge, som her j staden falder oc byefogden aarlig paa voris rentecamer pleyer at giøre regnskab fore, alt at regne fra dend første ianuarij sidst forleeden oc saa fremdeelis, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder. Saa maa oc staden beholde sine tilforn haffte grunde oc eyendomme uden for volden, dog at een vis andeel af voris material-heste derpaa frj græsgang om sommeren nyder. Thj er voris etc., at j strax derom fornøden anordning giør. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 22 may 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 436—39.

351. **2 Juni 1688.**

Det forbydes papistiske Præster at besøge Fanger i Stok- og Arresthuset.

H. Hans Schach oc Frederich Eisenberg.

C. 5. Vor gunst tilforn. Eftersom vj allernaadigst komme udj erfaring, hvorledis de papistiske præster imod forhen giorde forbud sig skal understaa een oc anden fanger udj Stochhuuset at besoge, saa oc dennem udj deris yderste betiene, hvorved baade de udj deris vildfarelse bortdøe oc andre eenfoldige overværende forføris, da paa det een oc anden u-leylighed, som der ved kunde forekommis, er voris etc., at du dend anordning giør, at ey nogen papistiske præst hereffter vorder tilladt til nogen fange enten j Stochhuuset at indkomme eller dennem ved deris henrettelse betiene, mens sligt af voris religions oc garnisons præster at forrettis. Dermed etc. Hafniæ d. 2 iunij 1688.

J lige meening udgich ocsaa til byefogden om fanger j arresthuuset samme dag.

Sæl. Tegn. XLVI. 447—48.

352. **2 Juni 1688.**

Om Straf for Skamskrifter.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst komme udj erfaring, hvorledis een oc anden sig paa adskillige tjder haver understaaet, ærrørige oc skammelige skrifter oc pasqviller paa adskillige erlige oc u-berygtede got folch at have digtet oc paa publiques stæder opslagen oc divulgeret, u-anseet at vj sligt udj voris allernaadigste lov under høy straf strengeligen haver forbuddet, da paa det slig misbrug ey skal tage overhaand, er voris etc., at du paa behorige stæder til allis efftterretning placater lader opslaa oc derudj alle oc een hver alvorligen advare, at de sig ey hereffter under dend j loven determinerede straf understaar, nogen ærrørig skantskrift eller pasqvil enten at lade opslaa, udskrive eller divulgere. Oc hvis nogen om de personer, som deslige skriffter kunde have digtet eller ladet udkomme, kunde være vjdendis, de det da enten hos dig eller de vedkommende angiver, saa fremt de ey lige straf ville undergiven være. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 2 iunij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 448.

353. **2 Juni 1688.**

Om Skattefrihed for en nybygget Gaard paa Slotsholmen.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget, at os elskelig h. Adam Levin Knut etc. maa effter voris af dato d. 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgifne forordning nyde 10 aars frihed for grundskat oc jndqvartering at give oc holde af hans gundmuuret huus her paa Slotzholmen, som hand for nogle faa aar siden paa een ode plads af nye haver ladet opbygge, at regne fra nerværende dags dato. Thj er voris etc., at j strax derom paa behørige stæder ald fornøden anordning giør. Dermed etc. Hafniæ d. 2 iunij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 449—50.

354. **9 Juni 1688.**

Om Raadmand Bendix Meses Dødsbo.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom Bendix Messe, forige raadmand her j voris etc. Kiøbenhafn, ved døden er afgangen, oc skiffte oc deeling imellem hans efterladte u-myndige børn med forderligste skal foretagis, da er effter herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering voris allernaadigste etc., at j børnene gode oc vederhæftige formyndere anordner. Dog haver j i agt at tage, at intet j sterfboen enten med forseigling, aabning, registering, vurdering, auction eller j andre maader uden voris ober-zahlmesters os elskelig Oluf Hansen, som vj til børnenes curator allernaadigst forordnet haver, hans eller dens, som hand j sit sted dertil ordinerer, deris overværelse foretagis, ey heller at noget børnenes education angaaende uden hans villie oc samtyche sluttis eller giøris. Hvilket j byefogden her j staden til vjdere allerunderdanigste effterretning haver at forstendige. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 9 iunij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 450—51.

355. **9 Juni 1688.**

Om Indførsel af Sand.

Admiralitetet.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vjde maa j, at vj effter een deel fattige prammænd oc baadsfolch her j voris etc. Kiøbenhafn deris allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at sand, som effter voris den 21 may anno 1680 allernaadigst udgangne forordning haver

været forbuden her j staden at indføris, maa hereffter u-formeent ved pramme oc baade her sammesteds indføris, j henseende at der dog daglig sand ved vogne indkommer. Til hvilken ende j een beqvem plads, som j saa maader indkommer, til canalens mindste skade kand opkastis, haver at udvjse. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 9 iunij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 452—53.

356. **9 Juni 1688.**

Privilegium for en Bryggergaard.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter Jens Jørgensen, borger oc jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste erbydelse, at hand hereffter vil svare j grundskatten af hans j boende huus effter 350 rdlrs. grundtaxt, omendskiont det ey nu saa høyt staar eller dertil j dend nye grundtaxt opstiger, allernaadigst haver bevilget, at hand j samme hans huus aarlig maa lade brygge een vis antal malt. Thj er voris etc., at j strax dend anordning giør, at bemelte hans huus, som før er meldt, for 350 rdlr. j grundtaxten vorder sat oc grundskat, naar dend paabydis, dereffter fordret. Dermed etc. Hafniæ d. 9 iunij 1688.

Sæl. Tegn. XXVI. 455.

357. **3 Juli 1688.**

Om Møllerens Privilegium i Helmers Skanse.

H. Hans Schach.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vjde maa du, at vj dend 19 novembris j nest forleeden aar 1687 allernaadigst haver forundt Jens Andersen, møller, een pladz udj Helmer-skantzes bulverk her for voris etc. Kiøbenhafn til at opsette een vejr mølle paa, effter samme brefs vjdere udvjsning, hvoraf dig herhos rigtig copie tilskichis. Dereffter du dig, saavit det dig som voris commendant her j staden kand vedkomme, allerunderdanigst haver at rette. Hafniæ d. 3 iulij 1688.

Sæl Tegn. XLVI. 464.

358. **7 Juli 1688.**

Om Afskedigelse af 3 Raadmænd.

Jver Casparsen Scholler, Claus Sohn oc Johan Drøg, raadmænd j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa du, at vj allernaadigst haver for got befundet, dig for vjdere opvartning ved raadstuen her j voris etc. Kiøbenhafn at forskaane j allernaadigst henseende, at din

(alderdom oc) idelig svaghed dig ey tillader sligt med dend allerunderdanigste fliid, som skee burde, at forrette. Dog haver vj for din hidindtil allerunderdanigste giorde troe tieniste allernaadigst bevilget, at du herefter som tilforn skal nyde dend samme rang udj sæde oc gang oc dend samme lon af de raadstuen tillagde middeler, som du som raadmand hid til dags nydt oc hafft haver, j alle maader u-beskaaret din lifs tid. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 7 iulij 1688.

Ligesaadanne breve fich disse efterskrefne samme dag, nemlig Claus Sohn oc Johan Drøg. Dog blef de ord af Claus Sohns bref, som staar imellem disse tvende tegn ( ) j conceptet udelat.

Sæl. Tegn. XLVI. 466.

359. **21 Juli 1688.**

Det forbydes Møllerne paa Volden tidlig om Morgenen og sent om Aftenen at køre med Korn.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj for undersleb j voris consumptions rettighed desto bedre at forekomme allernaadigst haver for got befundet at forbyde, at ingen møller, som veyr-mølle her inden for voris etc. Kiøbenhafns oc Christianshafns volde enten allereede haver eller hereffter bekommendis vorder, maa understaa sig at føre eller føre lade nogen slags korn-vare til samme deris mølle om morgenen forend klochen fem slet om sommeren, oc klochen otte slet om vinteren, ey heller noget derfra lade føre om sommer afftenen effter otte slet oc om vinter afftenen effter fem slet, under deris molles confiscation eller anden vedbørlig straf, som dend, der voris rettighed skulle ville forkorte. Thj er voris etc., at j møllerne sligt til allerunderdanigste efterretning strax forstendiger. Dermed etc. Hafniæ d. 21 iulij 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 487—88.

360. **4 Avg. 1688.**

Det tillades de tydske Jøder at vedblive med deres Tobakspinderi. Jfr. Nr. 332.

Claus Rasch, politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst komme udj erfaring, hvorledis de sig sig her j vort riige Danmark opholdende tydske jøder, som er tobachspindere, ey skal være af de middel, at de effter voris seenist allernaadigst udgangne forordning af dato 31 martij 1688 grundmuurede huuse herpaa Christianshafn skal kunde lade opbygge, haver vj allernaadigst bevilget, at de af dennem, som her j

vort riige allereede boesatte ere, maa her j vore riiger oc lande blive boesiddendis oc deris næring med tobachspinderj fortsette, som de best veed oc kand. Dog at de sig self egne huuse oc gaarde paa de steder, hvor de boendis ere, forskaffer. Thj er voris etc., at du magistraten udj de andre kiobstæder, hvor slige jøder sig opholder, denne voris allernaadigste befaling communicerer, at de sig derefter allerunderdanigst kand vjde at rette. Dermed etc. Hafniæ d. 4 augustj 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 491—92.

361. **4 Avg. 1688.**

Skøde paa en Grund paa Christianshavn.

Niels Sørensen.

C. 5. etc. skiøder etc. til Niels Sørensen, jndvaaner j Christianshafn, oc hans arvinger eet ved hans huus oc gaard inden for Amager port liggende styche jordsmon oc pladz, som over gadens rette breede fra volden hannem best skal være belejlig, strekende sig udj alne oc maal som følger, nemlig udj breden til Store Amager gade j øster fem alne, noch j lengden hen udj dybet fra Amager gade j vester fyrgetyve alne, oc udj dend nederste ende half anden allen bred. Hvilket styche jord etc. Givet etc. Hafniæ d. 4 augustj 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 592—94.

362. **4 Avg. 1688.**

Om de reformerte Præsters Boliger.

Kongl. Majts. bref.

C. 5. giøre alle vitterligt, at som vj tilforn allernaadigst haver forundt oc skenket de reformerede her j voris etc. Kiobenhafn een pladz, udj Gothers gade beliggende, derpaa een kirke at opbygge, oc som vj nu udj allernaadigst erfaring kommer, at præsterne til samme meenighed sig haver paataget, paa hvis, som af samme pladz fra kirken oc kirkegaarden øfrigt bliver, huuse til deris residentzer af deris egne midler at opsette, da have vj effter bemelte præters oc eendeel de ældstes deris etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom vj oc etc., at bemelte præster maa hvis huuse, som de saaledis paa samme pladz af deris egne midler enten allereede haver ladet bygge heller hereffter byggendis vorder, som deris egne med ald deris tillæg, till hvem de lyster, pandtsette, men ey til nogen at bortselge eller afhænde, uden naar de enten ved døden afgaar eller oc de paa andre maader fra meenigheden kommer, da de eller deris arvinger bemelte huuse oc vaaninger med alt hvis, som dertil nu ligger eller

hereffter tillagt vorder, kirken først skal tilbyde, som aar oc dag dereffter for billig betaling skal stande til løsning. Oc hvis kirken dennem dereffter ey vil udløse, da dennem frit for at stande at selge, til hvem de lyster, oc som de best veed og kand. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 augustj 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 594—95.

363. **14 Avg. 1688.**

Om Anlæg af et nyt Bryggeri til Hoffets Brug.

Camer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom Peter Klovman, formedelst at hand iche skal kunde skaffe saa got øll til voris hofspjsning ved det stoere brygger-redskab brygget paa voris bryggerhuus, som vel erfordris, haver allerunderdanigst paataget sig dertil it ljdet sært bryggerj af behørig kiedel, kar oc anden redskab paa bemelte voris bryggerhuus at lade indrette, da er voris etc., at j strax dend anordning giør, at samme hans smaa kar, naar bryggeriet er bleven indrettet, tilbørligen vorder maalt oc brendt, oc imod voris consumptions rigtig erleggelse hannem tilladt, derudj til voris hofspjsnings fornødenhed u-formeent at brygge. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 14 augusti 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 504.

364. **25 Avg. 1688.**

Skattefrihed for en ny Gaard paa Frederiksholm.

Lauritz Eskildsen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter voris toldforvalter os elskelig Lauridz Eschildsens allerunderdanigste etc. af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende til dend store bekostning, hand haver giort paa hans iboende gaard paa Friderichsholm her j voris etc. Kiøbenhafn med grundmuur, staden til god oc merkelig zirath, at lade opbygge, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at samme hans gaard oc pladz maa udj 10 aar, fra dette vort brefs dato at regne, for grundskat, jndqvartering oc ald anden tynge, som paa grunde oc eyendomme leggis, aldeelis være frj oc forskaanet. Hvoreffter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 25 augusti 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 611.

365. **11 Sept. 1688.**

Om Optagelse i Skræderlavet.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget, at Anders Michelsen skrædersvend, som

skræder handverk lovligen skal have lært oc saa vel her j voris etc. Kiøbenhafn som paa fremmede stæder for svend arbeidet, maa udj skræder-lauget her j staden indtagis, naar hand sit mesterstyche tilbørligen giort haver. Dereffter j eder etc. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ d. 11 septembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 523.

366. **15 Sept. 1688.**

Bevilling for nogle Slagtere.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj effter Jacob Olsens tillige med een deel andre smaa slagteres her af voris etc. Kiøbenhafn deris allerunderdanigste etc. saavelsom oc eders derpaa til os allerunderdanigste indgifne erklæring allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at bemelte slagtere saavelsom andre, som slagter handverk lært haver oc ey middel have, sig j slagter-lauget at indgive oc handverket fortsette, maa hereffter, naar de deris borgerskab først lovligen vundet haver, fersk oc grøn-saltet flesk samt metister oc andre slige vare paa torvene oc de dennem dertil anvjste stæder selge oc fal holde. Hvorom j fornøden anstalt haver at giore. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 15 septembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 527.

367. **22 Sept. 1688.**

Om Regnskab for Christianshavns Kirkebygning.

Holger Parsberg med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j retter eders lejlighed effter, Christianshafns nye kirkes regnskaber fra dends første bygnings begyndelse oc til d. 11 iunij nest afvigt med forderligste paa een belejlig tid oc sted eder at foretage oc dennem udj sognepræstens oc nogle af de beste sognemænds overværelse igiennemsee oc revidere, saavelsom effter forefundne rigtighed de vedkommende derfor tilbørligen qviterer. Dermed etc. Hafniæ d. 22 septembris 1688.

De, som fich forskrefne befaling, vare: Holger Parsberg, Niels Bentzon, d. Hans Bagger, borgemester Cosmus Borneman.

Sæl. Tegn. XLVI. 529.

368. **22 Sept. 1688.**

Om Indpas i Malernes Næring.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Johan Surland, oldermand for maler-lauget her j voris etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst

klageligen haver ladet andrage anlangende dend indpas oc afbrech, malerne j deris næring imod de dennem allernaadigst gifne privilegier skal tilføyes af fuskere, kand j af hosfolgende copie af dend derom indgifne allerunderdanigste supplication vjdere see oc erfare. Thj er voris etc,, at j bemelte malere ved deris allernaadigste privilegier tilbørligen handthæver oc beskiermer. Dermed etc. Hafniæ d. 22 septembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 530—31.

369. **6 Okt. 1688.**

Om Lindring i Stadens Udgifter.

Hans Nansen.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskiche dig herhos rigtig copie af voris allernaadigste befaling til os elskelig h. Conrad greve af Reventlow etc. med fleere, at de som hovet directeurer over brandvæsenet oc løgterne her j voris etc. Kiøbenhafn sig skulle foretage oc effter flittig overveyelse os deris allerunderdanigste betenkende til vjdere voris allernaadigste resolution tilstille angaaende magistratens ansøgning om de penge, som aarligen til løgterne udgivis, at maatte noget inddragis, oc staden een deel deraf tilleggis til nogen hielp i dens store udgiffter j sær til brandverkets underholding, desligeste om mandtaller for nattevagterne motte indrettis, oc dennem visse districter anvjsis, hvor de ugentlig deris tillagde vægterpenge kunde indkræve. Hvis indhold du deraf vjdere kand see oc erfare. Oc er voris etc., at du retter din lejlighed efter, dig udj samme commission, naar dend holdis, at indstille oc dend tillige med bemelte voris committerede j alle maader tilbørligen fyllestgiøre oc efflerkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 6 octobris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 538—39.

370. **9 Okt. 1688.**

Privilegium for et Glasværk.

Philip Lewenstein oc hans interessenter.

C. 5. giore alle vitterligt, at effterom voris undersaat os elskelig Philip Lewenstein for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand tillige med sine interessenter tilsindz ere, it manufactur af christal oc andre glas her j voris etc. Kiobenhafn at lade indrette, hvorpaa hand allerunderdanigst formeener med tjden saa stoer mengde af cristal oc andre glas at skal kunde forarbeidiges, at vore riiger oc lande nochsom skulle kunde vorde forsynet, da have vj effter allerunderdanigste etc. oc j allernaadigst henseende til dend

stoere bekostning, som hand oc hans interessenter paa samme manufactur-verk at lade indrette maa giore, allernaadigst bevilget oc forundt, saa oc hermed bevilger oc forunder dennem derpaa efterskrefne privilegier oc friheder j tyve nestfølgende aar, nemlig:

1. Maa ingen anden, j hvo det være kand, være tilladt, sig imidlertid enten her j staden eller andenstedz her j vore riiger paa forskrefne manufactur at nedsette.

2. Hvis materialier, som hans oc hans med-interessenter til bemelte manufactur-verks fortsettelse fra fremmede stæder forskriver, maa de toldfrj lade indføre. Saa maa de oc uden tolds erleggelse lade udføre til fremmede stæder, hvis de af forskrefne her forarbeidende vare der agter at forhandle.

3. Naar forbemelte manufactur-verk j saadan stand er kommen, at vore riiger af de derpaa forarbeidende vare kand blive forsynet, ville vj tolden paa saadanne fremmede mnnufacturer allernaadigst forhoye.

4. Endeligen maa de oc deris manufacturhuus, saavelsom oc de dertil horende folck oc betienter for alle real oc personel skatter, tynge oc paalæg allernaadigst være frj oc forskaanet. Oc ville vj ellers samme manufactur-verk, efftersom vj allernaadigst fornemmer, at det tiltager, med vjdere kongelig naade allernaadigst vjde at ansee.

Thj forbyde vj alle oc een hver, forbemelte Philip Lewenstein oc hans med-interessenter herimod, efftersom forskrevet staar, at hindre eller j nogen maade indpas eller forfang at giøre, under vor hoyeste u-naade. Givet etc. Hafniæ d. 9 octobris 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 652—54.

371. **13 Okt. 1688.**

Om Forøgelse af Stadens Indtægter.

H. Conrad greve af Reventlow med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskiche eder herhos rigtig copie af een supplication, som os elskelige præsident, borgemestere oc raad her j voris etc. Kiøbenhafn til os allerunderdanigst haver indgivet, anlangende at hvis copulations oc græspenge samt u-visse indkomst her af staden, som vj den 22 may sidst forleeden allernaadigst haver tillagt dend til dens udgiffter oc vedligeholdelse, motte for dend forbigangne tid til stads-kæmneren leveris, saa oc at de self samme copulations- oc græs-penge hereffter maatte lade annamme oc oppebære, af hvem de dertil befuldmægtiger, disligeste oc at bemelte uvisse indkomst maatte følge staden uden nogen exception j hvad

nafn dend have kand. Hvis indhold j deraf udforligere kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j bemelte magistratens allerunderdanigste ansøgning eder strax foretager, dend med flid overveyer oc os derom eders allerunderdanigste betenkende til vjdere voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 13 octobris 1688.

Commissarierne vaare éffterskrefne, nemlig h. Conrad greve af Revenlow, h. Hans Schach, h. Henrich Span, h. Peter Brandt, Hans Nansen, Lauritz Munk, Claus Rask, Cosmus Borneman, Hans Stampe, Thomas Jensen Dobbelsteen, Niels Envoldssen, Claus Büssing oc Jens Rjber.

Sæl. Tegn. XLVI. 540—41.

372. **16 Okt. 1688.**

Bevilling paa Handel med Lærredsvarer.

Niels Mogensen j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Niels Mogensen, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, maa endnu fremdeelis herefter som tilforn u-behindret bruge hvis ringe handel oc næring med cattun, lærets-bendel, traad oc andre deslige smaa vare, som hand j sit huus hidindtil oc før de kræmerne allernaadigste gifne laugs artichler hafft oc brugt haver, saa lenge hand voris told oc anden rettighed deraf paa behørige stæder erlegger oc betaler. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 octobris 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 656.

373. **27 Okt. 1688.**

Skattefrihed for en ny Bygning i St. Anne Kvarter.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Jens Sørensen Broch, voris toldbetiente ved toldboden her for voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc med stads kemnernis oc bygmesterens attester bevjse, hvorledis hand paa een pladz j st. Anne qvarteer ud til dend nye indrettet Qvæsthuus gade j Nye Kiøbenhafn, hvor aldrig tilforn nogen bygning skal have staaet, it nyt huus af bindings verk, toe lofft hoyt, skal have ladet opbygge, som til Michels dag sidst forleeden skal være bleven fuldfærdig, foruden at hand end oc til Stoere Strandstræde inden j gaarden oc til fornefnte Qvæsthuus gade skal have ladet opsette nye god kiøbsteds bygning, staden oc stedet til zirath, da have vj effter hans herom etc. af sær kongelig

naade oc j allernaadigst henseende saavel til dend bekostning, som hand derpaa skal have anvendt, som til det, at hand 399 qvadrat alne af hans eyendoms pladz til bemelte Qvæsthuuses gades indrettelse skal have mist foruden nogen vederlag, allernaadigst bevilget, at hand paa ald forskrefne hans eyendom maa nyde 10 aars frihed for deraf grundskat at give oc jndqvartering at holde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 27 octobris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 549—50.

374. **3 Nov. 1688.**

Om Bebyggelse af det gamle Kvæsthuses Plads.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Søren Sørensen, betiente ved toldboden her for voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand skal have tilforhandlet sig voris forige gamle Qvæsthuus her j staden med des tilliggende platzer, som hand tid effter anden agter at lade bebygge, da have vj effter hans herom etc. oc j allernaadigst henseende saavel til dend bekostning, som hand paa bemelte Qvæsthuus, formedelst det gandske skal være brøstfældig oc forfalden, fra grunden op at lade reparere oc bryggerj derudj indrette foraarsagis at giore, som til de andre platzers opbyggelse allernaadigst bevilget, at hand paa sex aars tid for grundskat deraf at udgive oc jndqvartering at holde allernaadigst maa være frj oc forskaanet oc ellers effter haanden lade bygge saa meget paa forbemelte platzer, som hans lejlighed kand være oc hand kand overkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 3 novembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 554.

375. **6 Nov. 1688.**

Om Revisionen af Christianshavns Kirkeregnskaber.

Holger Parsberg med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj nest afvigte 22 septembris allernaadigst haver befalet eder, Christianshafns nye kirkes regnskaber fra dens første begyndelse til d. 11 iunij nerværende aar at foretage, som vjdere af bemelte allernaadigst til eder udgifne befaling er at fornemme, men som vj komme udj erfaring, at det sidste aars bygnings regnskab indtil dend tid, med kirkens bygning er bleven opholt, skal være forfattet oc forfærdiget, da er voris etc., at j samme regnskabs revision indtil bygningens ophold udj dette aar continuerer oc de vedkommende effter forefundene rigtighed derfor tilbørligen qviterer. Dermed etc. Hafniæ d. 6 novembris 1688.

Commissarierne, som fich forskrefne bref, vare efftersskrefne, nemlig Holger Parsberg estats raad, Niels Bentzon estats raad, doct. Hans Bagger oc borgmester Cosmus Borneman.

Sæl. Tegn. XLVI. 556.

376. **10 Nov. 1688.**

Handelsprivilegium for Vigant Michelbecker.

Wigant Michael Becher.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter voris kieldermesters Wigant Michelbechers allerunderdanigste etc. af sær kongelig naade oc j allernaadigst henseende baade til de mange børn, hand haver, saa oc til dend stoere bekostning, som hand haver giort paa hans j boende gaard oc adskillige deromkring liggende huuse oc vaaninger til stadens zirath af nye at lade opbygge, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed, dog uden nogen conseqventz for andre, allernaadigst bevilger oc tillader, at hand udj bemelte hans nye opbygte huuse oc vaaninger foruden nogens paatale, frj oc u-behindret, maa handle en gros oc j smaa partier uden underskeed med alle slags vare, j hvad nafn de have kand, silkestoffer undtagen, som voris toldordinance tillader at maa indføris oc forhandlis, imod dend allernaadigste paabudne tolds oc anden rettigheds erleggelse. Oc som hand paa nogle aars tid haver holdet een tienere til at rejse uden lands for at indkiobe j Frankerige oc Engeland adskillige galanterier af kostbare kniplinger, baand oc andet, saa maa hand oc samme handel fremdeelis u-behindret enten en gross eller i smaa partier nyde oc beholde. Oc naar det hannem ey lyster, saadan handel lengere alleene at have, maa hand samme overdrage til de af hans børn eller svoger-sønner, som udj forskrefne hans huuse kunde boe oc til handlingen inclinere, hvilke dermed maa handle med lige vilkor oc rettighed, som vj hannem self dertil allernaadigst forundt oc givet haver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 10 novembris 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 683—84.

377. **13 Nov. 1688.**

Om Harboes Have udenfor Østerport.

Ober krigs secreterer Jens Harboe.

C. 5. etc. confirmation paa efftersskrefne skiøde etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udj dend kongelig residentz oc frj rigs stad Kiøbenhafn oc Allert Tønsberg, stadens kæmner sammesteds, giøre vitterligt, at saasom velædle oc velbyrdige herre h. ober secreterer oc estats raad Jens Harboe os haver tilkiendegivet,

hvorledis hand ved forhandling oc accordering med afgangne iustitz raad oc borgemester Titus Bülches efterleverske, velædle frue Anne Mariager, effter hendis skriftlige underskrefne oc forseiglede oc med hendis laugværge undertegnede transport, af dato 28 iunij 1688, var berettiget til tvende pladsers fæste, uden Øster port beliggende, som afgangne iustitz raad oc borgemester Titus Bulche for sig oc sine arvinger hafde hafft af staden udj fæste imod aarlig jordskyld, trej slettedaler af hver pladz, giorende tilsammens aarligen 6 sldlr., effter tvende fæstebrevis indhold, det eene af dato 28 septembris 1675 oc det andet af dato 1 iulij 1680, oc velbemelte h. ober secreterer oc estats raad Harboe haver af os været begierendis, hand samme platzer til rette arf oc eye motte bekomme af staden imod saadan capitals erleggelse, hvis aarlige rente kunde andrage til dend af samme platzer aarligen gaaende jordskyld. hvilken hans begiering de 32 mænd her j staden er communicerit oc deris erklæring af dato 6 octobris 1688 derpaa fuldt oc for os indkommen, udj saadan meening, at dersom meerbemelte h. ober secreterer oc estats raad Harboe ville til staden for samme tvende pladzer betale saadan capital, hvis aarlige rente kunde importere dobbelt saa meget, som samme tvende pladzers aarlige jordskyld kunde belobe sig til, nemlig een capital 200 sldlr., som aarlig gaf 12 dlr. til rente, som staden til beste kunde udsettis, kunde samme pladzer hannem til arf oc eyendom forundis, da saasom offtvelbemelte h. ober secreterer oc estats raad til stadens kæmner paa stadens vegne haver erlagt oc betalt udj gode danske croner, à til 64 ß danske beregnet, 200 sldlr. tillige med dend deraf hos afgangne iustitz raad oc borgemester Titii Bülches effterleverske for samme pladzer resterende jordskyld, som tilsammens til nu Michaelis 1688 beløber sig til 18 rdlr., haver vj for os oc voris efflerkommere oc staden (dog paa Hans Kongelig Majts. allernaadigste behag oc ratification oc j henseende, at samme pladser haver været udj forige tjder effter stadens daværende kiæmneris siun oc forretning øde, sumpige oc moratzige, mens nu formedelst h. ober secreterers derpaa store anvendte bekostning opfyldte, forbedrede oc indhegnede) soldt oc afhændt, saasom vj oc her med dette voris obne bref selger oc afhænder til meervelbemelte h. ober secreterer oc estats raad Harboe oc hans arvinger samme tvende pladzer oc jordsmonner, uden stadens Øster port beliggende, osten for landeveyen sammesteds, havende afgangne Werner Klauman fordum raadmands plads paa dend syndre side oc Mogens Zachariæsens nye giorte vey paa dend norder side. Hvis landstrechning effter det alnemaal, forfattet over samme

pladser af da værende stads kæmner Søren Rasmusen Hiortzhøy d. 29 iunij 1680, befindis rigtig saaledis, nemlig 1 maal fra landeveyen, af vester udj øster, langs fornefnte Kloumands grøfft, til dend øster hiørne af det sted, som Klovmands lysthuus haver staaet paa, befindes iengden 416 allen; 2 maal fra bemelte Klovmands hiørne, af synder udj nor, indtil hiørnet af fiskedammen 143 allen; 3 maal brede af dend pladz udj dend vester ende fra Klovmands plads langs landeveyen forbj enden af fornefnte fiskedam indtil Mogens Zachariæsens nye giorte vej, af synder j nør, 216 allen; 4 maal fra landeveyen, af vester udj øster, snor-ret langs bemelte nye giordte vey indtil det norder hiørne af dend vold, som gaar langs Mogens Zachariæsens synderste graf eller fiskeparck indtil grøfften oc vandet, er lengden 188 alne, oc siden strecher sig denne sides lengde vjdere hen udj øster langs fornefnte Mogens Zachariæsens synderste graf eller fiskeparck lige med forige sides lengde. Hvilke tvende pladzer, saasom de da forefunden, maalet oc begreben ere, offtvelbemelte h. ober secreterer oc estats raad Harboe maa for sig oc sine arvinger nyde, bruge oc beholde til evindelig eyendom oc sig dennem saa nyttig giøre, som hand best veed oc kand. Saa vj oc voris efflerkommere paa stadens vegne kiendis os ingen vjdere lod, deel eller rettighed dertil, efftersom stadens kæmner paa stadens vegne haver derfor annammet oc bekommet, som forbemelt, nøyagtig betaling. Oc lover oc forpligter vj for os oc voris effterkommere paa stadens vegne frj at hiemle oc fuldkommeligen tilstaa meervelbemelte h. etc. Harboe oc hans arvinger fornefnte pladser for hver mands tiltale, som derpaa tale ville eller kunde, j nogen maader. Dog derhos forbeholden, at dersom enten h. etc. Harboe eller hans effterkommere oc arvinger bleve tilsinds, samme pladser at selge oc afhænde, de da skulle være forpligtede, magistraten oc staden samme pladser frem for nogen anden først tilkiøbs at tilbyde. Til vitterlighed haver vj dette med voris stads jndseigl bekrefftet oc ieg Allert Tonsberg mit zignet undertrøgt oc med egen haand underskrevet. Actum Hafniæ den 22 octobris anno 1688 (L. S). In fidem sigilli. C. P. Helt. Allert Tønsberg (L. S.).

Da ville vj forskrefne skiøde etc. have confirmeret etc. Oc saasom vj den 11 augusti sidst forleeden haver allernaadigst tilladt, at bemelte voris ober krigs secreterer Jens Harboe maatte uden for forskrefne platz sette sit plankeverk saavit ud, som A A A A A A paa det derover forfattede cart sig strecher, med een ljden grøfft uden om, oc derforuden allernaadigst forundt hannem det ljden stocke jord,

som med xxxxxxxxxx j samme cart findis antegnet oc indtil des til voris Fiskerhuuse hafde ligget, hvilket voris general major os elskelig h. Hans Schach hannem saaledis hafde at lade anvjse, saa haver voris general qvarteermester lieutenant, os elskelig Povel Povelsen forberørte pladzer oc jordsmon den 3 novembris nest effter optaget oc maalt. Oc befindis de tilsammen j alne oc maal, lengde oc brede, som følger, effter dend af hannem derpaa forfattede afritzning. Først dend plads, som forbemelte voris ober krigs secreterer sig af magistraten haver tilforhandlet, nemlig dend forderste brede A. B. langs med landeveyen, som løber udj sønder oc nor, er 247 alne, dend anden brede D. E. imod Fiskerhuuset, som iligemaade løber udj synder oc nor, er lang 234 alne, foruden een lengde C. E., tilhørende samme brede, som løber udj nordvest oc sydost, er lang 23 alne. Lengden A. D. paa dend synder side imod Oster port, som løber udj øster oc vester med begge gravene paa øster oc vester sider, er lang 457 alne. Dend anden lengde B. I. C., som oc gaar j øster oc vester, langs med det gamle verk, er tilsammen 417 alne. Oc middel breden I. K., som løber parallel med A. B., er lang 263 alne. Dernest det stoche jordsmon, som vj meerbemelte voris ober- krigs secreterer allernaadigst forundt haver oc j fornefnte afritzning er signerit med F. E. L. N., hvilcket afskyder paa dend øster side fra dend store figur oc ligger paa flanchen imod Fiskerhuuset paa det gamle verk, hvis vester lengde F. E., som løber udj synder oc nor, er 79 alne. Dend øster lengde L. M., som løber iligemaade udj synder oc nor, er 28 alne. Dend norder brede H. L., som løber udj øster oc vester, er 15 alne, oc dend synder brede G. N., som iligemaade løber udj øster oc vester, med graven M. N. indregnet, 15 alne. Hvilke forskrefne pladzer, saasom de heroven findis afmaalte, med deris indhegning, fiskedamme oc tilløb af vand fra Sortedam, samt de derpaa staaende huuse, alt som det nu forefindis, vj allernaadigst haver skiødt oc afhændt, saa oc hermed fra os oc voris kongelige arve-successorer j regieringen skioder oc aldeelis afhænder til offtbemelte voris etc. Jens Harboe oc hans arvinger, saa at de samme pladser, fiskevand, jordsmon oc huuse til evindelig arf oc eyendom uigienkaldeligen maa nyde, bruge oc beholde. Thj forbyde vj alle oc een hver etc., under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 13 novembris 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 687—92.

378. 13 Nov. 1688.

Om Flag- og Kompasmagere.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj komme j erfaring, hvorledis een deel personer her j voris etc. Kiøbenhafn med compasser at giøre sig skal befatte, hvorpaa de dog ingen ret vjdenskab skal have, da er voris etc., at du dend anordning giør,. at ingen understaar sig hereffter compasser at giøre, førend hand af voris cancellie raad oc mathematico os elskelig Oluf Rømer er bleven examinerit oc dertil dogtig erkiendt. Saa oc at ey heller nogen flagmager enten her j staden eller j Christianshafn udhenger flag for deris huuse oc døre, med mindre at de tillige er approberede compas-magere. Dog skal det iche være dennem, som flage kand giore, forbuden, at de sig jo deraf u-formeent maa ernære. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 13 novembris 1688.

Herom Brev til O. Romer 4 Dec. 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 559—60.

379. 24 Nov. 1688.

Bevilling paa et Begravelsessted i Christianshavns Kirke.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Johannes Christensen, borger oc jndvaaner j Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand paa nogle aars tid med dend nye kirkes bygning paa bemelte Christianshafn skal have hafft stoer umage oc besværing uden noget derfore til løn at nyde oc hannem j hans handel oc næring iche til ringe forsømmelse, da saasom vj af eders herom til os allerunderdanigste indgifne erklæring hans flid oc vindskibelighed j samme forretning allernaadigst haver fornummet, er effter hans allerunderdanigste etc. voris allernaadigste villie oc befaling, at j hannem it frit begravelse sted j bemelte kirke ved taarnet enten ved dend syd-sudoste eller nord-nordveste side, hvor hand det begierendis vorder, udvjser oc derpaa fornøden adkomst meddeeler, saa oc at j derhos paa beste oc billigste maader med hannem accorderer om, hvad hand herforuden saavel for hidindtil hafte umage som hereffter, om hand fremdeelis herved kand forblive, kand have at nyde. Dermed etc. Hafniæ d. 24 novembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 568.

380. **27 Nov. 1688.**

Om Skat til Anskaffelse af ny Brandredskaber.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj den 16 aprilis anno 1687 paa voris deputerede over brandvæsenet her udj voris etc. Kiøbenhafn deris allerunderdanigste indgifne memorial allerunderdanigst resolverede, at til Michels dag j samme aar (foruden de 5335 rdlr. 2 ℔ 6 ß, som af de for aar 1685 oc 1686 paabudne grundskatter til det nye brandredskabs indrettelse forhen betalt var) endda til samme verks forbedring oc directeurens samt hans folchis oc hestis underholding skulle for samme aar været betalt een half procento, hvoraf dog ey meere end een fierde deel procento effter voris allernaadigste befaling af dato den 15 septembris 1687 skal være oppebaaret, hvorudover fornefnte brandt-directeurs oc hans underhavende folchis løn ey lengere end til d. 1 februarij 1688 skal være bleven betalt, j hvor vel dertil endda 418 rdlr. 1 ℔ 9 ß af nerværende aars skatter skal være bleven anvendt, dend taxt, hvoreffter midlerne til saadanne udgiffter leggis oc indkomme skulle, end oc ey saa hastig skal have kundet bleven indrettet, da efflerdj dette høјnødvendig verch oc dets beobagtning eragtis, nest Guds bistand, j paakommende jlds vaade at skulle tiene til voris oc voris kiere undersaatters oc jndbyggeris gafn oc beste, byde oc befale vj hermed, at af alle huuse oc gaarde udj denne voris etc. Kiøbenhafn samt Christianshafn, uden forskiel eller henseende til nogen forhen forundte frihed oc benaading, skal til forbemelte brandvæsens fornødenhed oc dets betienters resterende løn fra den 1 februarij anno 1688 givis effter grund taxten een half procento. Oc hvor noget huus eller gaard findis, som ey endnu j grund taxten er indført, haver j dennem ved fornufftige oc kyndige borgere at lade taxere alleene for denne gang derefter j saa maade at contribuere lige ved andre af lige commoditet oc størrelse. Oc skulle de leyende, hvor eyermanden ey self eyendommen eller residentzerne beboer, strax betale hver steds coutingent effter taxten, naar de derom anmodis, oc siden korte det j leyen som først forfalder, paa det samme penge til saadan høy fornøden brug i een termin inden førstkommende december maanets udgang af rodmesterne kand være indkrævet oc pengene til voris committerede os elskelige Hans Stampe oc Morten Nielsen, raadmænd her j staden, leveret, som dennem effter bemelte voris deputeredis ordre haver at annamme oc udgive oc derfor til dennem regnskab giøre. Oc efftersom de leyende saavelsom de eyende haver sig af disse præparatorier j jlds-

vaade gafn oc tieniste at formode, da er voris etc., at alle de, som gaarde eller huuse j leye haver, jtem kieldermænd oc de, der hos andre logerer, skal een hver uden persons anseelse effter deris tilstand, oc som billigt eragtis, for noget vist her til settis oc taxeris af nogle af de kyndigste jndbyggere, som voris deputerede udj commissionen dertil haver at udmelde. Skulle imod forhaabning j dets betaling nogen u-villighed hos nogen forspørgis, haver j det ved execution ved underfogderne hos de skyldige af borgerskabet at lade inddrive. Men om nogen efterladenhed hos voris betienter eller geistligheden findis, skal det ved execution, fra voris camer collegio udfærdiget, u-feilbar vorde indkrævet. Hvilket j til alles allerunderdanigste effterretning haver at lade publicere oc eder self dereffter allerunderdanigst at rette oc forholde. Dermed etc. Hafniæ d. 27 novembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 568—70.

381. **1 Dec. 1688.**

Bevilling til at indtræde i Skræderlavet.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Jens Nielsen Finke, som skræder-handtverch skal have lærdt, maa, effter at hand tilforn sit borgerskab vundet haver oc sit mesterstyche giort, udj skræder-lauget her j voris etc. Kiøbenhafn indtagis, u-anseet at hand iche effter laugs-artichlerne it aar for svend paa een mesters verksted her sammesteds tient haver. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 1 decembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 571.

382. **1 Dec. 1688.**

Skattelindring for de brandlidte i Vimmelskaftet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Wjde maa j, at vj effter Hans Jørgen garber, Hans Henrich Gröner feldbereeder, Wulf Krafft, Johan Høman, Hans Jerg felmager oc Claus Diderichsen, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, deris herom allerunderdanigste etc. af sær kongelig naade, saa oc j henseende til dend stoere skade, dennem ved ulychelig jldebrand udj Vimmelskafftet er tilføyet, saa oc hvis bekostning, de paa samme huuse paa nye at lade opbygge giort haver, allernaadigst haver bevilget, at de for sidste paabudne defensions styr at betale maa være frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ d. 1 decembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 572.

383. **4 Dec. 1688.**

Privilegier for Kræmmerne.

Kiøbenhafns kremmere.

C. 5. giøre alle vitterligt, af efftersom kremmerne her j voris etc. Kiøbenhafn hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vj it oc andet udj de dennem den 7 iulij sidst forleeden allernaadigst gifne laugs artichler oc privilegier til deris bedre fornødenhed allernaadigst ville moderere, da omendskiønt den 9 articul j samme privilegier allernaadigst tillader, at de, som handler i gros, maa selge deris vare oc arbeid, som de best veed oc kand, naar de een maanet tilforn haver tilbuden oldermanden paa ald kremmer-laugets vegne deris vare oc kremmerne dennem iche ville kiøbe, have vj dog nu, paa det gros handlerne ey derved skulle betage kremmerne deris næring, allernaadigst for got befundet, derudinden at dispensere oc anordne, saasom vj oc hermed anordner oc befaler, at ingen kiøbmand, som handler i gros, oc som ey tillige med j kremmer-lauget er indskreven, ey heller de, som vare forlegger, langt mindre manufacturierne maa hereffter nogle af deris silche-stoffer j alne tal udselge, efftersom vj allernaadigst ville, at kremmerne saadan handel j alnemaal alleene skal nyde. Forseer sig nogen herimod, skal hand give til straf 100 rdlr., staden oc lauget til lige deeling, oc derforuden have hans silche-stoffer til manufactur-huuset forbrudt. Oc for at undgaa vitlofftig process befalis hermed voris politiemester kremmerne paa ansøgning at assistere oc deris privilegier j fornøden tilfælde at exeqvere. Paa det oc kremmerne dis bedre kunde subsistere, saa skal hvis privilegier, som enten een eller anden allerunderdanigst kunde have erholdet paa, silche-stoffer at handle med, aldeelis hermed være ophævede oc igienkaldede. Oc maa kremmerne her j staden undertiden have deris sammenkomst, naar noget paa laugets vegne falder at consureris over, som tjden iche vil tillade, magistratens samtyche udj at søge, eller oc det kand være saa ringe ting, at det under dennem self kand sluttis. Men hvis høyfornødenhed det anderleedis udkræver, derudj skal de være tilforpligtede, magistraten om assistentz at søge. Oc efftersom kræmerne sig allerunderdanigst haver beklaget, at een deel af deris debitorer skal findis heel efftterladen udj at betale hvis vare, de hos dennem paa credit bekommer, da naar liqvidation med dennem efter loven er skeet, oc regningen sluttet, oc debitorerne iche da strax betaler, skal de være tilforpligtede at give rente fra dend tid, af hvis de j saa maader bliver [skyldig]. Endeligen ville vj oc hermed alvorligen have anbefalet hatstaffererne her

sammesteds, at de uden nogen undskylding tilforhandler sig af de her fabriqverede silche-stoffer saa meget, som de til deris handtering kand have fornøden at bruge. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 4 decembris 1688.

Sæl. Reg. XXXV. 736—37.

384. **11 Dec. 1688.**

Bevilling til at indkomme i Skræderlavet.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget, at Mathias Dohlman, som skræder-handverch skal have lærdt oc paa nogen tid hos Hendis Majt. voris elskelig kiere gemahl dronningens skræder arbeidet, maa, effter at hand tilforn sit borgerskab haver vundet oc sit mesterstøche forsvarligen giort, udj skræderlauget her j voris etc. Kiøbenhafn indtagis, uanseet at hand iche effter laugs artichlerne it aar etc. Dereffter j eder etc. Betalendis etc. Hafniæ d. 11 decembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 581.

385. **22 Dec. 1688.**

Skattefrihed for et nyt Hus paa Frederiksholm.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vjde maa j, at vj efter Margrethe afgangne Johan Jægers, voris forige slotsfogets enkes, herom etc. af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget, at hun effter voris den 11 aprilis 1685 udgangne forordnings anledning maa j otte aars tid, fra samme forordnings dato at regne, for grundskat oc jndqvartering af det toe loffte-høyt huus, paa Friderichsholm beliggende, som bemelte hendis hosbond med grundmuur fra det nederste oc indtil salen haver ladet opbygge, aldeelis være frj og forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 22 decembris 1688.

Sæl. Tegn. XLVI. 592—93.

386. **12 Jan. 1689.**

Bevilling for en Krepinmager.

Jean Lovis Advenir.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Jean Lovis Advenir, som sig paa trej aars tid af crepinmagerj her j landet skal have ernæret, maa sig nu her j voris etc. Kiøbenhafn nedsette oc forskrefne handverk u-formeent bruge, saa lenge hand sig dermed uden billig klage forholder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 12 ianuarij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 5—6.

387. **22 Jan. 1689**

Privilegium for en Brygger.

Nicolaj Sørensen Holst i Christianshafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Nicolaj Sørensen Holst, brygger oc jndvaaner udj Christianshafn, maa effter de brygger lauget her j voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshafn af os allernaadigst gifne artichler mumme u-behindret brygge. Forbydendis ,etc. Hafniæ d. 22 ianuarij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 14.

388. **26 Jan. 1689.**

Beskyttelse af den norske Tømmerhandel.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at paa det voris egne undersaatter kunde j deris næring ved dend norske tømmerhandel desto bedre avancere, vj allernaadigst haver resolverit, at dend forhøyelsse told paa fremmet fyr og grantømmer effter voris til oss elskelige tilforordnede i cammer collegio den 31 martij udj forleden aar 1688 allernaadigst ergangne befaling her effter u-foranderlig skal continuere, og ingen, j hvo det og være kunde, blifve tilladt, under hvad skin og prætext det og maatte være, fremmet tømmer for mindre told, end der udj allernaadigst er anordnet, at indføre her j vort riige Danmarck samt vort førstendom Slessvig. Thj er voris etc., at j icke alleene samtlige tømmerhandlende her j voris etc. Kiøbenhavn og Christianshaun, mend end og skipper lauget her sammestedz (at det sig paa beqvemme skibberomme der til j tiide kunde beflitte) sligt til allerunderdanigste effterretning strax forstendiger. Dermed etc. Hafniæ d. 26 ianvarij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 22.

389. **9 Feb. 1689.**

Om Læretiden i Bartskærlavet.

Forordning paa troch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom nogle af bartskerne paa bartsker laugetz vegne her j voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis tid effter anden hid til staden fra een oc anden kiøbsted her i vort riige Danmark skal være ankommen adskillige unge bartsker-svenne, hvoraf een deel saa gandske slette oc u-erfarne j bartsker-konsten skal være befunden, at de snart iche ret haver kundet barbere, end sige at dennem skulle be-

troes, nogen skade paa it menniskis legeme at curere, da paa det derpaa motte raadis boed, have vj allernaadigst for got befundet at anordne oc befale, saa oc hermed anordner etc., at hvilken bartsker i kiøbstæderne her j vort riige Danmarch, som nogen dreng udj lære enten allereede haver eller hereffter antager, skal være tilforbunden, det strax hos oldermanden for bartsker-lauget her sammesteds Severin Petersen (hos hvem vj allernaadigst haver bevilget, at oldermandskabet fremdeelis, saa lenge hand det self begierer, u-foranderlig skal forblive) at angive oc drengens nafn ved dag oc datum udj laugsbogen lade indskrive, saaavelsom oc derhos lovlig bevjs fremsende, hvor oc naar hand er fød. Men naar hand sine lære-aar haver udstanden, skal hand self indstille sig her for bartsker-lauget oc af nogle af de ældste mestere lade sig examinere. Befindis hand da dogtig for een svend, skal hannem hans lærebref af bartsksr-lauget meddeelis. Men findis hand u-døgtig, skal hand paa nye tiene for dreng hos een mester her j lauget paa it halft, it heelt eller half andet aars tid, efftersom hans u-dogtighed eragtis til. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Oc byde vj hermed magistraten j kiøbstæderne, oc hvor dend iche er, da byefogderne, at de denne voris anordning, som dennem under voris cancellie-seigl tilskiches, paa behørige steder etc. Givet etc. Hafniæ d. 9 februarij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 28—29.

390. **9 Feb. 1689.**

Forhøjelse af en Grundtaxt.

Magistraten j Kiobenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj effter Christopher Lütkens, bager og jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhavn, hans allerunderdanigste erbydelse, at hand her effter vil svare i grundskatten af hans iboende huus effter 350 rixdlrs. grundtaxt, omendskiønt [vi] det ej etc. allernaadigst haver bevilget, at hand j samme hans huus maa lade brygge aarlig et vist antal malt. Thj er etc. Dermed etc. Hafniæ d. 9 februarij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 31.

391. **16 Feb. 1689.**

Haandværkere maa ikke rejse med Skibslejlighed uden Pas.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j strax lader forbyde skipper lauget her j voris etc. Kiøbenhafn, at de indtil paa

videre allernaadigste anordning herfra iche udforer nogen handverks person med deris skiberomme oc fartøig, med mindre at dend samme en passer seddel fra voris estats raad og president herudj bemelte voris etc. Kiøbenhavn fremviiser, saa frembt at dend, her jmod handler, iche derfor tilbørligen vil vorde straffet. Dermed skeer vor villie. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ d. 16 februarij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 33—34.

392. **16 Feb. 1689.**

Bestalling for en Vrager.

Strange Helmer.

C. 5. etc. confirmation paa etc. bestalling oc instruction etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udj dend kongelig residentz stad Kiøbenhafn giore vitterligt, at efftersom Hans Kongelig Majt. voris allernaadigste herre oc arve konning os allernaadigst haver forundt oc bevilget, at vj de underskeedlige smaa bestillinger oc tienister etc., saa effter at nu behøvis een vrager her paa Kiøbenhafns vragerbroe, da haver vj der til beskichet oc anordnet, saasom vj oc etc. agtbar oc velforstandige mand Strange Helmer, borger oc jndvaaner her j staden, at hand fornefnte vrager bestilling skal forvalte, betiene oc sig derudj troligen oc flitteligen forholde, effter efterfølgende instruction:

1. Wrageren skal vrage alle slags saltet fisk, saltet kiød, som maneerligt, samt tran oc tiære, som her til staden ankommer oc opskibis, saa oc flitteligen hos vragerbroen ved stranden oc andensteds agt give, at ingen slige vare u-vraget opforis eller opleggis. Formeener vrageren, nogen herimod at giore, som hermed handel driver, da samme goeds effter forordningen af dato dend 5 may 1683 effter dend anden articuls indhold at være forfalden til Børnehuuset.

2. Wrageren skal iche understaa sig, noget goeds at vrage, førend hver sin told oc accise derfor betalt haver. Hvis anderleedis befindis, da vrageren derfor effter forordningen at straffis.

3. Wrageren skal flittig give agt paa, at varene, som indføris, er udj lovlig træ, som haver sin rette størelse effter forordningens 4de post, saa oc effter de maal, hannem her fra raadstuen er leverit, under varenis confiscation til Børnehuuset.

4. Skal vrageren have flittig indseende, at ingen fremmede deris vare fra skiberommene u-billigen udhochrer eller det anderleedis forhandler, end Hans Kongl. Majts. allernaadigste udgangne forordninger oc j sær dend om commercien tilholder. Befindis det anderleedis,

skal det paa raadstuen af vragermesteren angivis for magistraten, som effter des beskaffenhed der over skal kiende oc disponere.

5. Jngen maa sine vare paa vragerbroen lade ligge nogen dag over, effter at det er vraget. Ey heller tilladis nogen, i hvem det monne være, sit goeds paa vragerbroen lengere end otte dage at lade ligge, broen til packhuus at holde, med mindre de vil betale hver nat oc dag af hver læst 3 Rd. danske til vragerbroens vedligeholdelse effter forordningens 9de articuls formelding. Oc dersom noget goeds paa vragerbroen natten over bliver beliggendis, da skal vrageren til samme goeds svare, om noget deraf bliver bortstaalen. Mens derimod haver een hver, som godset tilhorer, for sin deel at betale til vrageren 12 ß danske vagt penge om natten. Dog skal det staa eyermændene frit for, om de ey begierer vragerens vagt, self at lade bevare deris goeds.

6. Wrageren skal have goed opsiun, at bødkeren godset forsvarligen baade for dend selgende oc kiøbende tilpacher, tonderne med flid tilslaar oc med baand vel bebinder, saa de kand holde lagen. Anstiller bødkerne sig motvillige, efftersom de dog staar under vragerens commando, da skal vrageren magt have, dennem strax fra vragerbroen at afvjse, oc magistraten sligt tilkiendegive, andre døgtige j deris sted skal forordne.

7. Paa det ingen for vragerens eller bødkernis skyld skal vorde opholdet eller forsømmet, da skal vrageren, naar det sig hænder, at mange tillige med deris vare til vragerbroen ankommer, stræbe, een hver, efftersom hand ankommer, strax at befordre, baade med vragen, som vrageren self vedkommer, saa oc om de tvende anordnede bødkere iche kunde af sted komme, godset fra sig at afskaffe, da vrageren self skal magt have, saa mange bødkere, som fornøden giøris, som at forskaffe.

8. De anordnede bødkere paa vragerbroen skal være under vragerens commando oc alvorlig befalis dennem, at de iche j nogen maader imod vrageren sig uhøflig anstiller eller med spidske ord oc u-sømmelige gierninger begiegner, langt mindre fremmede eller stadens jndvaanere med u-høflighed enten j ord eller gierninger molesterer, under tilbørlig til rette standelse paa raadstuen, naar derpaa bliver klaget.

9. De tvende, som paa vippen tage vare, skal altid effter vragerens ordre oc befaling paa vragerbroen lade sig finde oc flittig oppasse paa broen, naar vrageren der er eller noget paa broen er at bestille, oc ey j driche kieldere ved vragerbroen eller anden steds sidde, under vedbørlig straf effter magistratens ordinance, naar derpaa bliver af vrageren klaget.

10. De tvende karle, som paa vippen tage vare, skal givis for hver tønde goeds, de med vippen opsetter paa vragerbroen, een halt skilling danske, som er for læsten 6 ß. Mens pengene skal saaledis distribueris, at vippen nyder deraf 2 ß oc arbejderne fjre skilling, hvilke arbejderne oc skal forpligtede være, for det samme broen altid at reenholde effter kongl. forordning om vragere.

11. Wrageren oc bødkerne nyder tilsammen for læsten at vrage, pache oc tilslaa half tredie mark danske, hvoraf vrageren skal have dend halve deel, som er dend 20 ß for læsten at vrage, oc bødkerne de andre 20 ß. Dog skal bødkerne self forskaffe alle fornødne baand effter forordningens 11te punct.

12. De fjre dragere paa vragerbroen skal være eedsoerne borgere, oc naar noget vragis, da skal de tvende effter vragerens ordre oc befaling staa vagt j vragerbroens port med deris morgenstierne j haanden, jmedens de andre tvende arbeide, dog at omskifftis til vagt oc arbeide enten hver tjme eller hver anden, som lejligheden kand falde oc vrageren for tienligst eragter, paa det at ingen soldater eller de folch, som intet haver paa vragerbroen at forrette, ey sig der skal lade finde, at fremmede handlende saavelsom jndbyggerne ej udj deris forrettninger skal vorde forhindret eller j deris vare forkortet. Hvad disse dragere tilsammen fortiene, derudj skal de være lige deelagtige.

13. Wrageren skal effter denne dag ey tillade eller ljde, at nogen kiøbmænd eller skipper mister eller fratagis saa meget som een sild eller fisk, saa fremt hand iche self derfor vil til rette stande.

14. Oc som Hans Kongl. Majts. allernaadigste forordning befaler, at af alle de vare, som vragis, oc tomme træer maa bødkerne intet til sig tage, under hvad prætext det oc være kand, da derfore paa allerhøystbemelte Hans Kongl. Majts. vegne ville vj have advaret oc befalet, at bødkerne paa vragerbroen eller andre, hvo det oc være maa, ey skal understaa sig j ringeste maader, noget af de jnd- eller udlændiske trafiqverendis goeds at tage, mens vrageren, som godset skal vrage oc prøve, om det er kiøbmænds goeds eller ey, om eyermanden ellers, som slige stycher med rette alleene tilhører, hannem dennem vil bevilge, oc maa vrageren ey mere skiære j stycher af kiøbmands goeds end hvis, som nødvendigt kand være oc behøvis til prøfningen.

15. Slutlig saa skal oc vrageren alvorlig være hermed befalet effter Hans Kongl. Majts. allernaadigste forordning om vragerne af dato 5 may 1683, saa vel udj merchning som vragning oc effter denne

voris instructions indhold j alle deris puncter sig allerunderdanigst oc hørsommeligst at rette oc forholde oc ellers alle ting dette vedkommende j god agt tage, at ey dend handlende ved hans forretning kommer til for kort udj ringeste maader, saa fremt vrageren iche self derfor vil stande til rette som vedbør oc derforuden sin bestilling forljsse.

Des til vidnisbyrd under voris stads jndseigl oc raadstue notarij undertegnelse. Actum Hafniæ dend 1 februarij anno 1689. (L. S.). C. P. Helt.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 16 februarij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 30—34.

393. **23 Feb. 1689.**

Privilegium for en Jøde.

Joseph Abraham, jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Joseph Abraham maa sig herudj voris etc. Kiøbenhafn nedsette oc sin handel oc næring u-behindret bruge oc fortsette. Dog skal hand forpligt være, it forsvarligt grundmuuret huus paa Christianshafn effter voris dend 31 martij anno 1688 om tydske jøder allernaadigste udgangne forordnings indhold først at opsette, førend hand nogen handel eller næring, efftersom før er rørt, maa bruge. Forbydendis etc. Hafniæ d. 23 februarij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 39.

394. **23 Feb. 1689.**

Om Stridigheder i Bryggerlavet.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad brygger lauget her vdj woris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigste haver ladett andrage anlangende dend jndpas, dennem skeer af eendeel bryggere, som vnder det skin att brygge momme og bryhane, som efter vores dennem allernaadigste meddeelte privilegier uden for omgangen maa brygges, søger de andre bryggere deris næring at betage, kand j af hosfølgende copie af deris saavelsom Anders Andersenz til os allerunderdanigste udgifne supplicationer udførligere see og erfare. Thj er vores etc., at j eders fliid giorer, dennem indbyrdes om deris tvistigheder paa beste maader og j mindelighed at foreene, at vj eengang for desslige mangfoldige supplicationer og fast daglig ofverløb kand vorde forskaanede, og de vden wiidere tvistighed eller klage maall

over hin anden jndbyrdis deris næring med rolighed kand fortsette. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 23 februarij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 40—41.

395. **23 Feb. 1689.**

Om Bidrag til Christianshavns Kirke.

Land commissarierne j Danmarck.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom for os allervnderdanigste er bleven andraget, at de penge, som vj allernaadigste haver befalet af kirkerne j din anbetroede district at skal gives til Christianshafns ny kirkis opbyggelsse skal endnu en temmelig deel restere, da er voris etc., at du strax tilskriver amtskriverne, at de uden videre ophold giører dig tilbørlig rigtighed for hvis, dennem af samme penge kand være tilstillet og de have j behold fra de kirker, hvor til der er ius patronatus, saa og tillige med notificerer dig, hvad kirker dermed endnu resterer. Hvor om du magistraten her j staden, det allersnariste mueligt er, haver at underrette. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ d. 23 februarij 1689.

Land commissarierne, som fick forskrefne bref, vare efterskrefne, nemblig Gødert Braem Siellands stifft, Johan Monrath Fyen og Langeland, Johan Hieronimus Hofman Lolland og Falster, Thomas Friis Aarhuus og Riiber stiffter, Jens Wisberg Aalborg og Wiborg stiffter.

Sæl. Tegn. XLVII. 41—42.

396. **9 Marts 1689.**

Den tydske Skolemester paa Christianshavn fritages for borgerlig Tynge.

Magistraten j Kiøbenhavn.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj effter Sebastian Kurtz, tydske skolemester j Christianshavn, hans herom etc. samt eders derpaa jligemaade allerunderdanigste gifne erklæring allernaadigst haver bevilget, at hand j henseende til hans slette vilkor maa paa 2 eller 3 aars tiid for jndqvartering samt alle andre borgerlige og byes besværinger aldelis være frj og forskaanet. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 9 martij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 51—52.

397. **9 Marts 1689.**

Politiet skal være tilstede, naar der gjøres Undersøgelse om Bønhasere.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst ere komne udj erfaring, hvorledis laugene her j vores etc. Kiøbenhavn, naar de efter de dennem allernaadigste gifne laugs artichlers an-

ledning effter bønhasere søger, og de da undertiiden kand antreffe fattige handverksfolck, som dog med deris egne hænder efter vores allernaadigste forordning af dato 2 may 1685 ere tilladte, af noget ringe arbeyd sig at nære, skal dennem icke alleene af oldermanden fratagis, hvis arbeid de j saa maader haver, men end og for store bøder efter artichlerne anstrænges, da til saadan u-leylighed at forrekomme, er voris etc., at j bemelte lauges oldermænd tilholder, ey her efter efter bønhasere at inqvirere, med mindre de saadant voris politie mester tilforn tilkiende giver, hvilchen [en] af sine betiente haver at ordinere, som ved slige inqvisitioner tillige kand tilstede være og jndseende have, at jntet jmod forskrefne vores forordning foretages eller handles. Dermed etc. Hafniæ d. 9 martij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 52—53.

398. **12 Marts 1689.**

Privilegium for en Remsnider.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa j, at vj efter etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Georg Winckler, remsmider, maa udj remsmider lauget her j voris etc. Kiobenhavn indtagis og nyde de samme privilegier, som vj de evangeliske og reformerede allernaadigst givet haver eller her efter givendis worder. Der effter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 12 martij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 56.

399. **19 Marts 1689.**

Bevilling for en Mummebrygger.

Anders Andersen, brygger j Christianshafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Anders Andersen, brygger oc jndvaaner j Christianshafn, maa efter de brygger-lauget her j voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshafn af os allernaadigst gifne articuler momme uden omgangen, u-behindret af een hver, lade brygge. Dog at hand dermed saaledis omgaaes, at ingen undersleb dermed begaaes, saa fremt hand iche denne voris allernaadigste bevilling vil have forbrut og derforuden effter sagens befunden beskaffenhed tilbørligen vorde anseet. Forbydendis etc. Hafniæ d. 19 martij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 63.

400. **20 April 1689.**

Om fri Begravelse for dem, der omkom ved Amalienborgs Brand.

D. Hans Bagger.

C. 5. Wor naade tilforn. Voris etc. er, at du strax den anordning giør, at alle de mennisker, som j gaar udj jldebranden her j staden ere omkomne, deris liig bliver begravne forvden nogen rettighed derfor af kirkerne og præsterne samt skolerne og deris betienter at maa prætenderis. Dog dersom de vedkommende af egen god villie dennem med noget ville betenke, stander det dennem frit for. Der efter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 20 aprilis 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 74—75.

401. **27 April 1689.**

De Ejendomme i Ny Hollænderby, der ere solgte af Hollænderne, skulle dog vedblive at beholde samme Privilegier og Ret, som ere givne denne By i Almindelighed.

Albret Güldensparre med fleere.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter os elskelig Albret Güldeneparre, voris estats oc commerce raad, Abraham Wüst, assessor j voris camer collegio, Marie afgangne Claus Limes, Kirsten afgangne Hans Knudsen Leegaards, Gerhard Koberow oc Hans Lewesen, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, deris herom etc. samt os elskelig H. Adam Levin Knut til Gisselfeld oc Assendrup gaarde, voris ober camerjunker oc amtmand over Kiøbenhafns amt, hans herpaa iligemaade allerunderdanigste giorde erklæring allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at, u-anseet de dennem nogle heele-, halve- eller fierde part-gaarder oc huuse udj dend Nye Hollænder bye her for voris etc. Kiøbenhafn samt der tilliggende jorder udi markerne skal have tilforhandlet, maa oc skal samme gaarde, gaards-parter oc jorder dog udj alle de under bemelte Hollænder byes allernaadigste gifne privilegier u-foranderlig incorporerede være oc forblive, saa lenge bemelte supplicanter gaardene med fornøden bygning oc behøvende huusholding af folch oc qvæg forsyner, deris afgrøde paa boeligerne sammestedz lader udføre, der udtære oc til deris anpart af byens afgiffter, rejser oc andet j rette tjde svarer, saa oc ellers under bemelte byes ret, for saavit deris gaarde oc eyendomme sammestedz vedkommer, stander oc dennem effter dend Gamle oc Nye Hollænder byes privilegier j alle maader retter oc forholder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 27 aprilis 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 82—83.

402. **30 April 1689.**

Fritagelse for 10 Aars Grundskat for Ejendomme ved den ny Kanal.

Henrich Ehm.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter os elskelig Henrich Ehm, assessor j voris commerce collegio, hans etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand j henseende til dend stoere bekostning, hand paa dend hannem tilhørige pladz ved dend nye canal ved Qvæsthuuset her j voris etc. Kiøbenhafn beliggende, som skal være meget moratzig, at lade opfylde oc derpaa huuse bygge ey alleene allereede giort haver, men endnu vjdere giøre skal, maa for grundskat oc jndqvartering af samme huuse oc pladz at betale j 10 aar være frj oc forskaanet. Dog at hand skal tiltengt være, dend øfrige oc endnu u-bebygte pladz med huuse af grundmuur forsvarligen at bebygge. Forbydendis etc. Hafniæ d. 30 aprilis 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 83.

403. **4 Maj 1689.**

Privilegium for en Sværdfeger.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j strax den anordning giører, at de bajonetter til vores lif gvarde til foeds, som vores general lieutenant hans kierl. hertugen af Würtenberg haver bestilt oc accorderet med Nathanael Kersten, rotgietter her i staden, om, bliver af bemelte Nathanael Kersten og den dertil af hannem antagen sverdfeyer forvden nogen forhindring af sverdfeyr lauget eller andre efter deris laugs articlers indhold forfærdiget, saasom de til vores tienestes befordring behøves. Hvor udj ingen ophold bør skee. Dermed etc. Hafniæ d. 4 may 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 77—78.

404. **21 Maj 1689.**

Om Udskrivning af Bartskærere til Flaaden.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj fornemmer, at af de til voris flode destinerede bartskere ere in examine een deel heel slette og een deel gandske udøgtige j deris profession befundne, saa er vores etc., at saa snart dette vores bref er bleven eder indhændiget, j da alvorligen tilholder bartsker lauget her j staden strax at forskaffe til bemelte voris flodes fornødenhed tree ober bartskere, dygtige til at betiene flag skibene, fem secunder og sexten under bartskere.

Hvorudj ingen forsømmelse maa tagis. Dermed etc. Hafniæ d. 21 may 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 88.

405. **25 Maj 1689.**

Om en Proces mod Bryggerlavet.

Brostrup Albertin procurator.

C. 5. Woris etc. er, at Brostrup Albertin procurator sig strax for billig betalling antager en sag, som Nicolaj Sørenssen, brygger paa Christianshavn, haver jmod broggerlauget her j staden, og den paa behørige steder ved lands lov og ret forsvarligen udfører. Skrevett etc. Hafniæ d. 25 may 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 89—90.

406. **28 Maj 1689.**

En Enkes Søn fritages for at tage Borgerskab, naar han driver Forretningen i Moderens Navn.

Kiøbenhavns præsident, borgemestere oc raad.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom Kirsten afgangne capitain Halvor Anderssens for os allerunderdanigste haver ladet andrage, hvorledis hendis søn Peder Friborg skal anmoedis om borgerskab at tage, uansseet hand skal være j hendes huus udj fællig og ey udj anden handtering, end hvis hendes egen næring og handel vedkommer, sig lader bruge, hvoraf hun og self til de allernaadigste paabudne contributioner og andet vedkommende svarer, da have vj efter hendes herom allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget, at bemelte Peder Friborg maa vdj hendes lifs tiid for borgerskab at tage og borgerlig tynge eller rettighed at giøre vere frj og forskaanet. Der efter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 28 may 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 93.

407. **1 Juni 1689.**

Privilegium for en Mølle i Rosenkrantzes Bolværk.

Niels Madzen møller.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Niels Madzen møller, borger her udj voris etc. Kiøbenhafn, maa paa dend hannem ved Rosenkrandzes bolverck her for staden tilvjste pladz een veyr-mølle paa hanns egen bekostning lade bygge oc opsette oc dend for sig oc sine arvinger til eyendom nyde, bruge oc beholde. Oc er fra flanqvens undere dussering paa dend vester side j bemelte Rosenkrantzis bolverk indtil mølle-pladzen 45 alne. Hvilken ellers bedrager sig udj lengde oc brede

som følger, nemblig paa dend norder side langs voldgangen 60 alne, paa dend vester side 45 alne, paa dend synder side 60 alne oc paa dend oster side 45 alne lang. Dog skal hand oc hans arvinger tiltenkte være, pladzen omkring møllen, saa oc veyen, hvorpaa der kiøris til oc fra, altid jefn oc ved magt oc lige at holde. Forbydendis etc. Hafniæ d. 1 iunij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 111—12.

408. **8 Juni 1689.**

Om Betaling af Udgifter for Løgter, Vand og Sprøjter.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj af ober directeurerne over brandvæsenet her j vores etc. Kiøbenhavn deris til os allervnderdanigste indgifne memorial allernaadigst fornemme, hvorledis de med Johan Huusmand, inspecteur over løgterne her sammestedtz, skal have villet accordere om et vist taalelig qvanto at nyde aarligen for en hver af de 523 løgter her j staden at underholde, og at hand sig ej til mindre end 4 rixdlr. aarlig for hver skal have villet erklære, hvorfor de for at spare midlerne haver handlet og sluttet en accord derom med Hermand Garding, directeur over brandvæssenett, som sig forskrevne løgter har paataget at underholde en hver for 3 rixdlr. 2 ℔ aarligen, da ere vj effter slig beskaffenhed med samme accord allernaadigst tilfredtz. Thj er voris etc. att j strax tilholder fornefnte Johan Huusman at levere til bemelte Herman Garding udj tvende mænds over værelsse alle de paa gaderne her j staden opsatte løgter med deris lamper og alle de der til hørende instrumenter ved rigtig specification og jnventarium, saa og befaler nattevegterne med løgternis tilsyn, antending og renovering at gaa fornefnte Herman Garding her efter u-fortræden til haande ligesom de bemelte Johan Huusmand hid indtil betient haver. Og saasom til det nye brandverks completering endnu fattes 5 vand spøiter, hvor af de tre, som j Kiøbenhavn skal brugis, Vor Frue, ste. Nicolaj og ste. Peders kirker for deris meenigheder hver en med des jnstrumenter skal bekoste. Men de andre to, som j Christianshavn skal brugis, saavelsom de atten vandkare, der endnu fattis, vil af brand cassen betalis, som effter det derpaa giorte overslag vil komme at koste 1097 rixdlr. Til samme vandkares bevaring, som j tallet skal være tredive, behøvis fem smaa huuse (hvor af hver 200 rixdlr. vil komme at staa), som her j staden skal opsettis paa de stæder, hvor j med commandanten det beqvemmeligst eragter. Af hvilche huusse vj self de trende paa voris hof og søe

estatz samt tøyghuussets vegne allernaadigst ville lade opbygge, og bekoster samtlig geistligheden det fierde huus, men det femte vil af de midler, som til dette verks indretning leggis, forskaffis. Saasom og directeuren ved brandverket skal have giort forslag at ville jnventere trende brønder her j staden, en paa Ny torf, en paa Amager torf og en vdj Reine gaden, hvor af hand formeener overflødig vand at vil forskaffe, og ober directeurerne for gott haver befundett, at hand til en prøve strax en brønd j Reine gaden skulle forfærdige (hvilken efter hans overslag skulle komme at koste 600 rixdlr.) med den betingning, at dersom hand iche kunde bringe den til den perfection, som han har anlovet, des bekostning da vdj hans løn skulle decourteris, saa ere vj og dermed allernaadigst tilfredz. Og paa det at dette verk kunde have en vis cassa, hvor af det self kunde vnderholdis og dets betienter lønnes, saa haver j strax en rigtig forteignelse at forfatte paa alle huusse og gaarde her j staden og j Christianshavn, store og smaa, ny og gamle, ingen vndtagen og uden vnderskeed, j hvem de og tilhøre, og derpaa efter et hver huusses storlighed saadan en taxt at ligne og sette, at de samtlige til brand og løgte verkernis underholding samt noget til stadens gields afhielpelsse og dens udgifters ved lige holdelse kunde give aarlig 5000 rixdlr. Og hvad et hvert huus j saa maader bliver sat for, skal betales af dennem, som huusene og gaardene beboer, og aldelis ingen derfor forskaanet, j hvad frihed de derpaa kunde have eller allernaadigst være given, eftersom det til en hver mands nytte og conservation geraader, som skal begynde fra paaske sidst forleden og betalis til tvende terminer, nemblig til hver Mickels dag og paaske, førend huusenis besiddere udflytter, hvilchet huusenis og gaardenjs eiere haver j agt at tage. Skulle nogen findis effterladen med betalingen, skal de skyldige være lige saadan execution vndergiven, som til voris skatters inddrivelse er anordnet. Derforvden skal og til forskrefne brand og løgte verkers vnderholding anvendis, hvis som j brandtavlerne udj kirkerne her j staden samles. Hvad oppebørsselen og udgiffterne angaar, saa skal pengene af rodmesterne indkrevis og leveris til de deputerede, som andre byens skatter annammer, hvilcke skal vdgive dennem effter det reglement og anordning, som af ober directeurerne til verkitz fornødenhed giøres. Og hvad der fra aarligen tilovers bliver, skal til stadens kiemner leveris jmod qvitering, som det efter eders ordre til stadens nytte haver at udgive og med sit regnskab att forklare. Belangende natte vegterne, som j tallet skal være 68 personer, de fire, som vaager j Vor Frue

og ste. Nicolay kirke taarne med bereignet, saa skal en hver vegter tildeelis sin district og gang paa gaderne og efter et rigtigt mandtal tilleggis noget vist om ugen af huusene, nemblig 1, 2, 3 à 4 skilling, efftersom allerede anordnet og af jndbyggerne vedtagen er, og det saaledes, at saa meeget der fra kand overskyde, at en hver af dennem kand bekome hver andet aar til sin mondering en regnkiortel og en regnhue af en farve med tegn paa, at de fra anden vagt her j staden kand kiendis. Dissligeste til en vagtmester og en lieutenant, som vagten om afftenen kand jmodtage og udsette og om natten patrollere om dens aarvogenhed og forhold, saa og paa sine steder om morgenen giore relation om, hvis der kand være passeret. Herhos have vj og allernaadigst bevilget, at stads hauptmanden Niels Envoldssen maa nyde aarligen af brand cassens midler 150 rixdlr. til en skriver og en adjutant, som hannem vdj hans forretninger her j staden kand betiene. Hvilchen hans betaling skal angaa fra dend 1 janvarij anno 1688 og saaledis aarligen continuere. Derefter j eder allervnderdanigste haver at rette og af bemelte ste. Nicolaj kirkes midler lade forfærdige en nye vandspøite med dens anbringer og tilhørige slanger og jnstrumenter, dissligeste af brand cassens midler lade bekoste tvende andre nye vandspøiter med des tilbehøring til Christianshavns brug, som før er meldt, saa og 18 nye vandkar, som endnu fattis, samt et huus til att bevare nogle af vandkarrene udj, og endelig at lade betale til forbemeldte Herman Garding med forskrevne vilkor 600 rixdaller til den bronds forfærdigelsse j Rejne gaden, saavelsom og til fornefnte Niels Envoldssen de 150 rixdaler, som vj hannem aarligen, fra den 1 ianvarij 1688 at reigne, til en skrjver og adjutants wnderholding allernaadigst haver tillagtt. Befalendis etc. Hafniæ d. 8 iunij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 98—102.

409. **8 Juni 1689.**

Om Forbedring af Brandvæsenet.

Kiøbenhavns professores.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj af ober directeurerne over brandvæsenet her j voris etc. Kiøbenhavn deris til os allervnderdanigste indgifne memorial allernaadigst fornemme, at til det ny brandverks completering skal behøves fem nye vandspøjter, saa og fem huuse (et hvert vngeferlig paa to hundrede rixdaler) til at forvare vandkarrene vdj, som ved brandverket ere anordnede, hvor af Vor Frue kirke her j staden for dens meenighed kand tilkomme

een vandspøite at forskaffe og samtlige geistligheden her sammesteds et af huusene at bekoste, saa er voris etc., at j den anordning giør, at samme wandspøite med dens anbringer, slanger og instrumenter vorder af fornefnte kirkis midler med forderligste bekostet og forfærdiget, saa og at j tillige med præsterne, som os elskelig doct. Hans Bagger etc. haver faaet sær befaling om, proportionaliter betaler eders contingent til bemelte huuses opbyggelse, saa at med dets bygning, det snareste mueligt er, kand fortfaris. Dermed etc. Hafniæ d. 8 iunij 1689.

H. Conrad greve af Reventlov.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Saasom vj af ober directeurerne over brandvæsenet her j voris etc. Kiøbenhavn deris etc. allernaadigste fornemme, at til det nye brandtverks completering skal behovis fem ny vandspøiter, hvoraf ste. Peders kirke her j staden for dens meenighed kand tilkomme een at forskaffe, saa er voris etc., at du den anordning giør, at samme wandspøite med dens anbringer etc. vorder af fornefnte kirkis middeler med forderligste bekostet og forfærdiget. Dermed etc. Hafniæ d. 8 iunij 1689.

D. Hans Bagger.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj af ober directeurerne etc. fornemme, at der skal behovis fem huusse, et hvert vngefehrlig paa to hundrede rixdlr., til at forvare de vandkar vdj, som ved brandverket her sammestedtz ere anordnede, hvor af samtlige geistligheden her j staden kand tilkomme, et huus paa deris egen bekostning at forskaffe, saa er voris etc., at du strax tilholder samtlige præsterne saavel j Christianshafn som her j Kiøbenhavn, deris contingent dertil proportionaliter at betale tillige med professorerne, som sær ordre derom har bekommett, saa at samme huus med forderligste kand vorde opbygt og forfærdiget paa det sted, hvor det af commendanten og magistraten anviist vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 8 iunij 1689.

Hr. Peter Brandt.

C. 5. Wor gunst tilforn. Saasom vj af ober directeurerne etc. fornemme, at der skal behovis fem huuse, et hvert ungefehrlig 200 rixdlr. at reigne, til at forvare de vandkar udj, som ved brandtverkitt her sammestedz ere anordnede, saa have vj os allernaadigste paataget, de trende huuse der af for voris hof og søe estat samt tøighuus at forskaffe. Thj er voris etc., at du saadan anordning giør, at samme trende huuse med forderligste bliver opbygte og for-

færdigede paa de steder her j staden, hvor det etc. Dermed etc. Hafniæ d. 8 iunij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 102—05.

410. **11 Juni 1689.**

Skøde paa Grunde i Dronningensgade.

Major Christian von Steenvinchel.

C. 5. etc. skiøder etc. til voris bestalter major os elskelig Christian von Steinwinchel oc hans arvinger it styche jord til een bygge pladz, liggendis indenfor det nye verk j Christianshafn oc strechendis sig effter alne-maal udj lengde oc brede som følger, nemlig udj norden langs med Dronningens gade 46 alne, udj øster langs med stranden 98 alne, udj synder i lige linie med dend nye kirkes plads 46 alne oc j vester langs med garnisons auditeurens Johan Conrad Wodrofs pladz 98 alne. Hvilken etc. Givet etc. Hafniæ d. 11 iunij 1689.

Johan Conrad Vodrof.

C. 5. etc. skioder etc. til Johan Conrad Wodrof, garnisons auditeur her udj voris etc. Kiøbenhafn, oc hans arvinger it støche jord til een bygge pladz, liggendis inden for det nye verk j Christianshafn oc strechendis sig effter alne maal udj lengde oc brede som følger, nemlig udj norden langs med Dronningens gade 88 alne, udj øster langs med major von Steinwinchels pladz 98 alne, udj synder j lige linie med dend nye pladz 88 alne og udj vester langs voldgaden 98 alne. Hvilken etc. Givet etc. Hafniæ d. 11 iunij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 125—27.

411. **9 Juli 1689.**

Tilladelse til at købe en Gaard i Ny Hollænderby.

Karen Anders Hansens j Kiobenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter Karen afgangne Anders Hanssens, jndvaanerske her j voris etc. Kiøbenhafn, hendis etc. samt os elskelig h. Adam Levin Knut etc. hans derom allerunderdanigste indgifne erklæring allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hun maa oc skal nyde oc bruge afgangne Diderich Jansens gaards plads oc bygning j Nye Hollender byen herpaa Kiøbenhafns amt med een deel hans kiøbe oc arve-jord j marken, som hun for giorte forstrechning lovligen j pandt skal have, saa lenge hun gaarden med fornøden bygning oc behovende huusholding af folch oc qvæg forsyner, dends afgrøde paa boeligen sammestedz lader indføre oc der udtære, desligeste til dens anpart af byens afgiffter, rejser oc andet

j rette tjde svarer, saa oc eller under bemelte byes ret, forsaaviit fornefnte gaard oc eyendom sammestedz vedkommer, stander oc sig effter dens gamle oc nye privilegier j alle maader retter oc forholder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 9 iulij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 149—50.

412. **23 Juli 1689.**

Privilegium for en omrejsende Læge.

Andreas Michel de Lorme.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Andreas Michel de Lorme for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand een secret-kunst skal være vjdende, hvorved hand tarmeløb, j hvor farlig dend end oc kunde være, kand curere, da have vj effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand foruden bartskerne j andre maader nogen præjudice j deris kunst oc næring at tilføye forbemelte secret-kunst over alt j vore riiger oc lande maa practicere oc dermed imod billig betaling betiene alle oc een hver, som hans tieniste kand behøve oc begiere. Forbydendis etc. Hafniæ d. 23 iulij 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 160.

413. **23 Juli 1689.**

Brandforordning for Kjøbenhavn og Christianshavn.

Brand-ordning udj Kiøbenhafn oc Christianshafn paa trøck.

Vj Christian den femte af guds naade konge til Danmark og Norge etc. giøre alle vitterligt, at vi af sær kongelig allernaadigst omsorg for denne vores kongl. residents-stad Kiøbenhafns saavelsom Christianshafns, og samtlige deres jndvaaneres frelse og conservation, allernaadigst haver for got og højnødvendigst eragtet, efterskrevne brand-ordning at lade udgaa, derved ulykkelig jldebrand, det meste mueligt er, næst den allerhøjestes bistand i tide at forekomme, hindre og dæmpe.

1. Skal muurmesterne alvorligen være anbefalet, skorstenene udi alle nye bygninger lovligen og forsvarligen at opføre, vel forsynet med deres brand-muur paa alle sider og skilt fra al tømmer og træværk, under tyve rigsdalers straf for hver gang saadan deres forseelser befindes eller angives, hvor med stads-bygmesteren tilbørlig jndseende skal have. Saa maa og ingen skorsteen sættes og haves ud af kjældere ved siden paa murene af husene, men inden murene i husene forsvarligen opmures og igiennem taget udføres. Jligemaade maa og ej heller nogen esse eller anden ulovlig jldstæd haves udi

fiælleskuur ved huusene eller andenstæds bag udi gaardene, men alle saadanne forbudne og ulovlige skorstene og jldstæder skal inden toe maaneders forløb efter denne forordnings lovlig publication afskaffes og forandres under tii rigsdalers straf, som af dennem, hos hvilke saadanne skorstene oc jldstæder findes, strax under behørig execution skal erlegges, foruden at saadanne ulovlig befundne skorstene og jldstæder skal, som for er mælt, afbrydes og gandske casseres.

2. Alle bagere saavelsom alle, der bager ovne til deres huusbehov haver og bruger, skal hermed under alvorlig straf være anbefalet, brandmuurene, hvormed saadanne ovne omgivne ere, altid vel og forsvarligen færdige at holde og alle mangler og brek, som derpaa kunde findes, strax og uden al forsømmelse at lade forfærdige, saa at dersom brandmesterne og deres medfølgere, som denne opsigt og visitation befales, skulde efter tvende maaneders forløb fra denne vores forordnings publication finde nogen mangel paa samme bagerovne og deres muurverk, skal de, som brødige ere, paa tii rigsdaler derfor straffes og ikke tillades at bage eller bage lade, førend at saadanne mangler lovligen ere færdige giorte og forbedrede, og fornævnte straf tilbørligen at betale. Og skal stads-bygmesteren, naar nogen bager-ovn her i staden først anlegges og oprettes, dermed tilbørlig jndseende have, at de saaledes opsættes, at huset kand være uden fare, og tillades ikke nogen samme ovne at bruge, farend de af bygmesteren ere approberede.

3. Det samme anbefales ogsaa alvorligen alle brændeviinsbrændere, farvere og pottemagere, at de lige omhue haver for deres jldstæder, hvor de deres handtering bruger, og sig dermed i alle maader forholder, som om bagerne mældet er, under lige straf og nærings forbud om deres forsømmelse ved inqvisitionen befindes eller af naboerne angives. Jligemaade skal de, som sæbesyderier her udi staden efter vores allernaadigste meddeelte privilegier anrettet haver, tiltenkt være derfor tilbørlig omsorg at drage, at baade deres oliemøller og sæbesyderier udi beqvemme huse indrettes, saa at de for jldebrand kand være vel forvarede efter vores den 21 februarii anno 1682 allernaadigst udgangne forordnings 1 articul. Ellers ville vi, at naar nogen foraarsages beeg eller tiære at kaage og handtere, sligt uden husene paa fri plads skal forrettes, under toe rixdalers straf for hver gang det befindes, som de, sig derimod forseer, haver at betale. Og skal ellers alle og enhver, som nogen salpeter, olie, fernis, terpentin eller deslige over jlden vil kaage og forarbejde, dermed varligen og omhyggeligen omgaaes. Skulde nogen ulykke derover foraarsages,

straffes de skyldige for saadan deres skodesloshed efter lovens 6 boogs 19 capitel, 2 articul.

4. Alle brygger- og bager-svenne, saavelsom og maltgiørerne skulle, imidlertid de malt paa kiølene haver at tøre, idelig good agt paa jlden have, ikke lade maltet ligge for nær biørnen og, saa tidt de kiøllerne tømmer, dennem flittig og vel reen giøre, saa og, imidlertiid de malter, stædse have en tønde vand ved kiøllen staaendes, saavelsom og have ved haanden toe eller tree læder-spande tilligemed en færdig haandspøjte paa 22½ tol lang og 2½ tol viid, under een rigsdalers straf for hver gang det ikke derhos befindes, og dersom ved brygger-svennenes onde varetægt, drukkenskab, søvnagtighed eller anden forsømmelse og skødesløshed nogen jlds-fare eller skade skulle foraarsages, skal de efter sagens beskaffenhed enten erstatte skaden, om de dertil middel haver, eller og straffes udi fængsel paa vand og brøød nogen vis tiid, eller og paa Bremerholm deres livs tiid. Ellers skal med alle bryggergaarder og deres skorstenes, kiedel-grubers og kiølners aarlig besigtelse forholdes efter brygger-laugets privilegiers 5 articul.

5. Alle kiøbmænd og andre, som med hør, hamp, beeg, tiære, tran, terpentin, svovl, salpeter og andre saadanne vare handle, advares hermed alvorligen, at de ingen hamp eller hør lader ubunden og aaben ligge, men udi fade pakkede eller med haar-dekken overdrage, varligen holde og tildekke, saavelsom beeget, tiæren og de andre forbemelte vare udj pakhuse, eller hvo ingen pakhuse haver, paa beqvemme stæder henlegge (hvor om videre anordning skal giøres), hvor ingen jld eller lyys nær ved bruges, saa at, om nogen jlds-vaade paakom, de saaledes kand være forvarede, at der af ingen større skade og ulykke, end ellers skee kunde, foraarsages skulle, under tii rigsdalers straf, om nogen dette at efterkomme forsømmelig befindes.

6. Reebslaaerne, som deres hamp udj deres huse her i staden foraarsages at have, skal tiltenkte være, samme vare udi good forvaring at holde, under lige straf som tilforne om kiøbmændene mældet er. Saa skal og alle og en hver strengeligen og alvorligen være forbuden, nogen hør, hamp eller blaar ved lyys at hægle, hvis nogen derimod befindes at handle, skal den have forbrudt hver gang fire rigsdaler, endog ingen ulykke er kommen.

7. Maae ingen her i staden, ihvo de ere eller kunde være, have udi deres huuse til at sælge eller i andre maader mere end tii skaalpund krudt, og det paa deres lofter eller andre stæder øverst udj deres huse. Til hvilken ende vi ved vores den 9 nov. anno 1680 ud-

givne forordning allernaadigst haver bevilget, at de, som krud sælger, maa det udi vores egne krud-taarne lade forvare, hvor de det efter haanden, som det kand bortsælges, kand lade afhente. Men skulle nogen befindes herimod med krud at handle og omgaae, skal de have forbrudt til vores Qvæsthuus et tusind rigsdaler og derforuden af vores general-fiscal tiltales som vores mandaters foragtere.

8. Alle jndvaanere og borgere her udj staden, uden forskæl af hvad stand og condition de og ere, skulle tiltænkte være, deres skorstene, som jævnlig bruges, fire gange om aaret og de andre, som ikke saa ofte bruges, toe gange hver aar i det mindste at lade reense, under tii rigsdalers straf for hver gang de det forsømmer, men dersom nogen jld udi skorstenen opkommer for saadan forsømmelses skyld, skal den, som brødig findes, betale til straf tyve rigsdaler, enddog naboerne ingen skade derved er bleven tilføjet, men dersom nogen ulykke eller skade deraf foraarsages, straffes saadanne skødesløse personer derfor efter loven og vores allernaadigste udgangne forordninger. Jmidlertid paa det vis efterretning om de uvillige og forsømmelige haves kand, skal stadens forordnet skorstenfejer hver halv aar under sin tienestes fortabelse være forpligtet, rigtigen at optegne de skorstene, som ikke ere fejede og reensede, og de hand ellers befinder farlige og efter den første articul ulovlige, hvorpaa hand, saa vidt borgerskabet er angaaende, en rigtig fortegnelse til magistraten paa raadstuen skal indlevere, hvilke haver at tilstede samtlige borgerskabet vores allernaadigste villie og anordning i al tilbørlig underdanighed at efterleve. Og saa vidt vores betienter og andre, som ej at stadens ret dependerer, sig anbelanger, en anden fortegnelse paa dem til vores over brandvæsenet forordnede ober-directeurer udgive, som de vedkommende derom alvorligen skal paaminde og hvis strafboder de kand være forfaldne udi lade affordre.

9. Hvorimod skorstenfejeren skal tiltænkt være, saa mange folk at holde, som byens jndvaanere til fornøjelse og uden paaklage kand betienes med, hvilke sig dagligen paa gader og stræder skal lade høre og finde, at enhver, som dennem behøver, kand vide dennem at indkalde. Desligeste skal de og forpligtede være, alle og enhver, som deres tieneste behøver, efter begjæring i deres huse at besøge og baade aarle og silde villigen og uden ophold betiene, saa og skorstenene, hvor til de bestilt vorder, flittigen og forsvarligen feje og reengiøre under tii rigsdalers straf, om de det ej nøjagtigen forretter og nogen ulejlighed formedelst deres forsømmelse og onde forretning sker, og skal de ikke maae begjære eller annamme af nogen for en

skorsten udi eet loft høyt huus at feje og reengiøre mere end tu skilling, for en toe loft høj en rigsmark og saa fremdeles efter husets højde. Der foruden skal og skorstenfejeren med alle sine folk, svenne og drenge forpligtede være, saasnart jldebrand paakommer, sig der hen at forføje og efter politiemesterens, stads-hauptmandens og directeurens over spøjterne, deres anvisning forrette, hvis fornøden eragtes hannem at befale.

10. Og paa det her med al tilbørlig opsigt haves kand, skal de udi hver qvarter af magistraten forordnede brandmestere med nogle af brand-svennene aarlig om Michaelis tider eller strax der efter den ganske stad igiennem gaae og hos enhver udi sit qvarteer om forskrevne poster at inqvirere, alting eftersee og i særdeleshed hvorledes hoe og halm saavelsom kul, tørv og brænde-ved paa lofterne bevares, at det ikke fornær op til skortenene lægges, men en vis fri distanz der imellem lades, saa det kand være uden fare, og der paa i alle maader drive, at denne anordning sin effect tilbørligen erlanger og vores allernaadigste villie tilbørligen efterleves. Hvis fauter og forseelser de da ved visitationen befinde, haver de vedkommende alvorligen at tilholde, strax at rette og bedre og derforuden en hvers øvrighed at tilkiendegive, hvem som brødig er befunden, at de foruden videre proces bøderne strax kand lade indfordre. Og paa det at med alting i samme visititation skikkeligen kand tilgaae, skal brandmesterne og brand-svennene, enten nogle af ober-officererne over borgerskabet i det qvarteer, hvor visitationen sker, tilføies med dennem at omgaae eller og tvende udi samme qvarteer boesiddende borgere, der selv gaarde og eyendomme haver, som inspecteurer og ober-tilsynsmænd dennem adjungeres.

11. Jngen af de udi qvartererne forordnede brandmestere eller brandfolk eller og af de, som nu ved de nye anordnede slange-spøjter ere udvalde og beordrede, maae nogen stæds herfra byen sig begive eller forrejse, med mindre hand det først stads-hauptmanden og dernæst det qvarteers capitain, under hvis compagnie hand boende er, saavelsom directeuren over det nye anordnet brandverk tilkiende giver, paa det en anden dygtig mand udj hans stæd kand forordnes, som hans bestilling, indtil hand igien kommer, udi alle tilfælde betiene og forestaae vilde og kunde. Jligemaade maae ey heller den over de nye anordnede brand-instrumenter og spøjter bestalter directeur med hans spøjte-mestere og folk sig nogensinde her fra staden begive, men altiid blive tilstæde, om hans tieneste behøves, og sig stædse

ædrueligen forholde og for al drukkenskab vogte, under højeste straf, om anderledes befindes.

12. Alle og enhver huusfædre eller huusmødre, være sig af hvad stand og condition de være maae og kand, her udi vores kongl. residents stad Kiøbenhavn, skal strengeligen og alvorligen anbefalet være baade selv, saavelsom og deres underhavende tienere oc tyende, mands- og qvindes-personer, dertil alvorligen at holde og dermed good indseende have, at de med ild og lyys altid varligen og agtsom omgaaes og ikke lyys paa vægge, borde, bænke eller andenstæds uagtsom kliner, under fire rixdalers straf, om nogen tegn deraf nogensinde kand befindes, om endskiønt ingen ulykke deraf er foraarsaget, og i synderlighed skal de flittig og nøje indseende have, naar noget om natten eller dagen ved maltgiøren, bryggerie, bagerie, slagterie, tvæt eller i andre maader skal forrettes, at da ingen skade derved skeer, ej heller skal de tilstæde deres folk og tyende om aftenen eller nattetide udi stalde, paa lofter eller andre farlige stæder med lyys uden udi tillukte lygter vel forvaret at omgaae, under een rixdalers straf til angiveren, hvortil udi hver gaard og huus altiid ved visitationen skal eftersees, hvorledes løgterne ere conditionerede, og for hver hoorn derudi fattes eller er i stykker, skal gives til straf tii skilling danske, og løgten, om den ellers er ubrugelig i sig selv, gandske casseres, og hvor aldeles ingen løgte findes, gives til straf een sletdaler; ej heller maae nogen udi stalde, staldcammere, senge eller andre farlige stæder, hvor foder, høe og anden materie, som ilden letteligen fatter, tobak smøge, under straf af fire rixdaler; befindes nogen udi saa maader forsættelig viis jlds-vaade at foraarsage, eller dertil anledning giver, da uden al naade straffes de paa livet, gielde de vedkommende skaden, om de dertil middel haver, og ellers lide videre efter loven, og de, som sligt af skiødesløshed, uagtsomhed og ikke af forsæt begaar, bøder skaden, om de det formaar, eller straffes paa kroppen med fængsel og arbejd.

13. Alle gaarde og ejendomme her udi staden (undtagen gemene at fattige folk iboende lejeboder), enten af ejermændene selv eller af lejende beboes, skal holde efter proportion af deres grundtaxt, nemlig, af de som staaer under 500 rigsdaler i grundtaxten af hver hundred rigsdaler tvende gode lædder-spande, de andre som for 500 rigsdaler og der over udi grundtaxten beregnes, af hver hundred rixdaler en good lædder-spand, og derforuden udi hver af samme gaarde en lang og behændig stie og een good brandhage, foruden de lædder-spande, som hos hver spojte allerede anordnede og numererede

ere, og de, som hos stads capitainerne findes; saa skal og udi hver bagers huus i det ringeste være i forraad sex lædder-spande, under een rigsdalers straf for hver af dem som fattes, naar paa-æskes, efter den 23 junii anno 1683 bagerne af os allernaadigst forundte articulers videre indhold.

14. Derforuden er forordnet hos hver sogne-kirke her udi staden altiid udi bereedskab at haves og holdes, nemlig hos:

Vor Frue kirke.

Lædder-spande 80. Lange stier, lempelige og vel behændige, 4. Brandhager 3. Kar med jern beslagen, til at fylde med vand, naar nøden udkræver, 2. Haand-spøjter 2. Øxer 8.

Hellig Giestes kirke.

Lædder-spande 30. Stier 3. Brandhager 4. Kar 2. Haand-spøjter 3. Øxer 5.

St. Nicolai kirke.

Lædder-spande 50. Vand-kar 2. Stier 4. Brandhager 4. Haand-spøjter 5. Øxer 5.

Trinitatis kirke.

Lædder-spande 30. Brand-stier 3. Brandhager 4. Vand-kar 2. Haand-spøjter 5. Øxer 5.

St. Peders kirke.

Lædder-spande 50. Vand-kar 2. Brand-stier 4. Brandhager 4. Haand-spøjter 5. Øxer 5.

Holmens kirke.

Lædder-spande 50. Vand-kar 2. Brand-stier 4. Brandhager 4. Haand-spojter 5. Øxer 5.

Udi Christianshavn.

Lædder-spande 30. Stier 4. Brandhager 4.

Iligemaade skal være hos Raadhuset, foruden de som hos brandfolkene findes:

Lædder-spande 100. Stier 4. Brandhager 10. Og jernbeslagen kar udi byens Avls-gaard 2.

15. Paa alle forbemælte brand-instrumenter skal haves et rigtigt inventarium og specification, ved nummer, og paa hver stæd, hvor de findes og udi nøds-tiid afhentes kand, hvilket inventarium udi originali skal altiid være paa Raadstuen, og gienparterne findes hos stads-hauptmanden og de tree ældste stads-capitainer saavelsom directeuren over brand-spøjterne, som og tillige med ober- og underbrandmesterne udi hver qvarteer tvende gange udi det mindste om aaret eller og hver fierding aar, om fornøden eragtes, skal besøge

alle forskrevne stæder, eftersee de forordnede brand-instrumenter og karrene, prøve spøjterne, saavel de gamle som de nye slange-spøjter, og anordne reparation betimeligen paa hvis behøves kand, saa og udi husene og gaardene eftersee, om noget af de tilforordnede brand-instrumenter fattes, og skal de forsømmelige, for hvert stykke der af findes at manqvere, første gang have forbrudt en halv rigsort, anden gang en heel rigsort og saa videre dobbelt·op, saa tidt de der udi brødige findes.

16. Med de nye anrettede slange-spøjter, som nu ere otte (hvor af een, som er den største, skal findes ved vores Tøjghuus, en anden hos Raadhuset, desligeste een ved Bræmerholm, saa og hos Vor Frue, Hellig Giestes, St. Nicolai og Trinitatis kirker, hver een, og endelig een hos de nye boder) skal den af os allernaadigst forordnede brand-directeurer saaledes idelig og flittig tilsyn have, saavelsom og med de dertil hørende vandkarrer (som paa fem stæder her udi staden fordeelte ere, nemlig: ved Nørre vold, ved Vester poort, ved Vagthuset paa Slots-pladsen, hos Hoved vagten paa Kongens torv, saa og paa Graabrødre torve ved Vagthuset), saasom hand dertil vil svare og tilbørligen stande til rætte, om alting ikke saa færdig og vel ved magt findes, at det udi paakommende nøød kand giøre den tieneste, som hand sig dermed at giøre tilforpligtet haver, til hvilken ende hand spøjterne og alt andet brandvæsenet vedkommende selv under forvaring paa de dertil anordnede stæder skal tage og dermed daglig good tilsyn have; og haver vi derforuden allernaadigst for got befunden at anordne, at vores politiemester tilligemed een af magistratens midler, stads-haubtmanden og tvende af de toe og tredive mænd paa de udi næstforegaaende artikel ommælte tider tillige med en visitation der over indretter og med directeuren indseende haver, at alting udi good stand holdes og efter det forfattede inventarium udi alle maader conserveres, saa skal og directeuren altiid hos sig holde visse spøjtemestere, saa og tvende dygtige brand-svenne, som slang-spøjterne udi nøødsfald vel kand vide at regiære, desligeste vandkarrerne stedse med vand forsynet udi beredskab have, hvilke, paa det de fra andre udi ildsvaade kand kiendes, skal tillige med directeuren have et røødt baand om livet bunden.

17. Dersom nogen ulykkelig jlds-vaade, den Gud dog naadeligen afvende, skulle paakomme, det være sig om nat eller dag, da skal den eller de, som udi huset, hvor ulykken begynder, tilstæde ere, strax et stort anskrig til naboerne giøre, under alvorlig og højeste straf, om de det efterlader.

18. Dernæst skal vægterne eller kurerne paa Vor Frue og St. Nicolai kirke-taarne, saa snart de nogen ildfare om natten fornemmer, strax og uden al forsømmelse med storm-klokkerne klemme, og, dersom ilden om natten paakommer, en stor løgte med lyys udi paa den side, som ilden udi byen optændt er, paa en dertil ordineret stang udhænge, til et tegn omtrent at eftersee, paa hvad stæd i staden ilds-nøden er, saa at de, som til ilden at dæmpe ere anordnede, sig derhen kunde forføje, hvor paa flittigen agt at give og det ikke med søvnagtighed eller i andre maader forsømme, vægterne under livs straf anbefales, og ellers efter den maade ilden til eller aftager haver de hastigt eller langsomt at klemme, indtil den gandske er dæmpet; udi de andre taarne haver klokkerne og graverne iligemaade strax at klemme, naar de saadan ilds-vaade og fare fornemmer, og dersom ilds-vaaden om dagen skulle paakomme, haver vægterne sig med klemmen paa samme maade at forholde og en fane eller flag paa den side af taarnet udhænge, hvor ilden i staden er optændt, til hvilken ende een af vægterne ogsaa altiid om dagen ved taarnet skal oppasse.

19. Saa skal og alle de paa gaderne anordnede natte-vægtere, under deres bestillings fortabelse og straf udi fængsel paa vand og brøød, om de enten ved deres fraværelse eller paa andre maader det forsømmer, forpligtet være strax, naar de nogen ildsfare fornemmer, paa de dem anbefalede poster og ellers andenstæds udi staden allarm at giøre, og folkene allestæds udi husene med banken paa dørene opvække, samt med er sært imellem sig sluttet tegn og støden udi fløjten de næste vægtere det tilkiende give og de der efter de andre; derhos raabende: brand, brand udi den gade eller stræde, ilden findes antændt, at det saaledes det snareste mueligt er ved dennem over alt udi staden kand kundgiøres, hvor og paa hvad stæd nøden er, da og strax een af de nærmeste vægtere skal være tilforpligtet at henløbe til directeuren over brandværket saavelsom til politiemesteren og stads haubtmanden og dennem derom advare, iligemaade og een til commandanten og een til vagten paa Raadhuset, saa haver de ogsaa løgterne paa gaderne strax at antænde, omendskiønt det kunde være maaneskin og ellers ingen løgter skulle antændes, hvilke de skal slukke, naar det er overstanden, om det da er liust; derforuden skal og alle udi de næst ved branden omliggende gader boende løgter for deres huse udhænge til desbedre lyysning for dem, som forbi passerer.

20. Naar den paa Raadhuset forordnede brandvagt enten ved vægternes advarsel eller klokkernes klemtning fornemmer ilds-vaade

at være paakommen, haver de strax trommen at lade røre til allarm og sig ufortøvet til ilden forføje og med de tvende af borgerskabet tilstæde værende corporalskaber stæden rundt om at besætte, indtil flere dennem til assistence commanderet vorder, og imidlertiid flitteligen afværge, at intet unyttigt folk sig til branden indtrænger. Iligemaade skal og de hos dennem paa vagten værende brandsvenne nøgelen til den hos Raadhuset staaende spøjte paa det anordnede stæd strax afhente og uden nogen forhaling, det snareste skee kand, spøjten med sine tilforordnede lædder-spande til ilden føre, hvor udi og nogle af de nærmeste vægtere dennem skal hielpe, og derfore sig strax, naar de paa deres poster ved husene haver giort allarm og løgterne antændt, til Raadhuset iligen forføje og deres gevær og morgenstierner der saa længe nedsette, at de baade der og siden ved ilden desbedre kand hielpe.

21. Alle og andre af de andre forordnede gade-vægtere haver sig iligemaade til ilden strax at forføje, saa snart de deres gevær hos borger-vagten eller udi næst ved haanden liggende huse haver indsat, og med al fliid giøre deres beste spøjterne med deres slanger og røer til ilden vel at bringe, skaffe vand udi spøjterne, hvor det best udi en hast kand erlanges, og dermed continuere det meste dennem mueligt er, efter de tvende af borgerskabet hos vagten tilstæde værende corporalers og brandmesternes anordning og befaling, indtil nogen af ovrigheden og andre stadens officerer samt directeuren over brandverket med sine spøjtemestere der til kommer, hvis ordres de da alle, baade brandmestere, brandsvenne og vægtere udi alle maader haver at følge og parere udi hvis dennem bliver anviist at forrette, under højeste straf, om ved deres uhorsomhed imod directeuren og spøjtemesterne eller egensindig forretning nogen confusion eller forvirring skulle foraarsages.

22. De andre brandmestere og svenne, saavelsom oldragerne og alle andre, som baade til de gamle og nye spøjter og andet des vedkommende ere ordinerede, skal strax, saasnart det klemter, sig enhver til sin assignerede spøjte forføje og dennem iligen til ilden anbringe og sig i alle maader forholde, som mælt er, under vedbørlig straf om nogens forsommelse og uhørsomhed her udi maatte befindes.

23. Saa snart klokken gaar, skal vognmændene kirkernes kar saavelsom de nu anordnede vand-vogne eller karrer der hen, som ildsnøden er, forskaffe, saa og bryggerne med deres heste og sluffer vand udi tønder, vel fulde, flitteligen forskaffe, som oldermændene skal befordre og opsyn have, at ingen ude bliver, under ti rigsdalers straf,

hvilket og alle bagere og slagtere, som heste holder, iligemaade forpligtede skal være at giøre, under samme straf, og derfore tiltænkte være, lige saa vel som bryggerne, tønder og sluffer i beredskab at holde, men hvo som ude bliver skal oldermanden give øvrigheden det om anden dagen der efter til kiende, at de derfore tilbørligen kand vorde straffet, saa fremt de ikke selv derfor vilde stande til rætte som vedbør.

24. Vognmændene skal og uden forsommelse med deres heste og vogne sig indstille og derforuden brandstier, ildhager, vandspøjter og brand-instrumenter samt hvis videre til ildebrandens lædskelse fornøden giøres forskaffe og til ilden afhente, hvilke de, som saadant i forvaring haver, strax haver at lade dennem følgagtig være, saa vidt som af stadens officerer, directeuren over brand-instrumenterne og brandmesterne fornøden eragtes, som det ved nogen af brand-svennene skulle lade affordre; og skal oldermanden for vognmand-lauget hermed iligemaade uden nogen forsømmelee opsigt have og alting vel befordre og tilskynde, men de udeblivende strax om dagen der efter for øvrigheden angive, at de ogsaa tilbørligen kand straffes efter de vognmændene af os den 5 martii 1683 allernaadigst forundte laugsartiklers 21 punct, nemlig: at bøde ti rigsdaler til den, som tager skade af ildebranden, og derforuden have sin laugsrættighed forbrudt, med mindre oldermændene selv derfor vil stande til rætte; med nogle af deres vogne skulle ellers vognmændene, saavelsom andre af stadens indbyggere, som heste og vogne holde, paa samme tiid holde tilside paa et frit stæd, omtrent hvor ilds-nøden er, hvor de ingen, som ved ilden haver at bestille, eller vand-slufferne og karrerne kand være udi vejen og til forhindring, dog at de af de behøvende, som dennem til deres godses biergelse vilde begiære, kan søges og bekommes.

25. Hvo med det første vand til ilden ankommer skal have til belønning at forvente toe rigsdaler, den der næst efter een rigsdaler og den tredie een sletdaler.

26. Saa skal og vandmesterne med deres svenne, saa snart storm-klokken høres, sig strax til det stæd, hvor ilds-vaaden findes, begive og hanerne paa vandrenderne saaledes dirigere, at vandet sluttes og til det stæd hendrives, hvor nøden er, under deres bestillings fortabelse og anden alvorlig straf, om de her udi forsømmelige befindes; saa skulle de og deres betienter udi saadanne tilfæld forpligtede være al muelig tieneste at præstere og derfore ikke tilladt være nogen lang uden-byes rejse sig at paatage eller nogen nat her fra byen forblive, men efter den 12 punct udi den instruction, som

vi vandmesterne den 20 novembris anno 1680 allernaadigst haver givet, udi alle maader forholde.

27. Alle og enhver af denne stads indbyggere, enten de boe nær eller langt fra branden, skulle, naar de fornemme ildsnød at være optændt, det snareste muligt er, hver for sin dør udi det mindste forskaffe en tønde med vand eller mere, om hans lejlighed det saaledes tilstæder, og hvor gadernes lejlighed det tillader, da et got kar med vand, og dersom vandet deraf bliver taget, i synderlighed om det er nær ved branden, det strax igien lade fylde, om han der til enten af sin egen gaard eller hos naboerne lejlighed kand have, under alvorlig straf, om nogens efterladenhed her udi befindes.

28. Alle stadens compagnier foruden det, hvor under ildsvaaden befindes, som derfor forskaanes formedelst tilsyn og rednings skyld af deres huse, haver, saasnart ildsnød paakommer, sig hver til sin anordnet allarm-plads at begive med deres behørig gevær, hvor udaf da stadens haubtmand og officererne udcommanderer saa mange, som efter nødens stoorhed og stædets udkrævelse til gaderne at besætte og brand-vagten efter voris den 18 octobris 1687 udgangne forordning at forstærke, fornøden eragtes; og er for borgerskabets compagnier efterskrevne pladser anordnet, nemlig: for Øster qvarteer St. Nicolai kirkegaard, Strand qvarteer Amager torv, Snarens qvarteer Gammel torv, Vester qvarteer Nye torv, Nørre qvarteer den norder side af Vor Frue kirkegaard, Klæbodes qvarteer den synder side af Vor Frue kirkegaard, Frimands qvarteer Hellig Giestes kirkegaard, Rosenborgs qvarteer ved Nørre poort, Kiøbmanger qvarteer Trinitatis kirkegaard, St. Anna qvarteer Nye kongens torv, Christianshavns compagnie paa Torvet sammestæds; og skal ingen videre end de ud-kommanderende af forbemælte compagnier sig fra sin post begive, førend ilden er dæmpet, uden expres befaling af sin capitain eller stads haubtmanden.

29. Og paa det alting uden confusion hos ilden disbedre kand forrettes, saa skal vores politiemester, stads haubtmand, stads kiemner og andre stadens betienter, som ikke ved sygdom eller anden lovlig forhold forhindres, sig strax, saa snart det klemter, hen til den stæd hvor ildsfaren er forføje, saavelsom og alle stads capitainer, lieutenanter, fendricker og andre officerer til deres allarm-pladser begive og der den anstalt giøre, at brand-vagten strax med mere mandskab, som før er mælt, forstærkes, hvor da nogle af bemælte stadens officerer sig ogsaa til det stæd, hvor ilds-vaaden er, haver at forføje og der tillige med politiemesteren og stads-haubtmanden alting, efter-

som fornødenhed det udkræver, anordne, saa og flittig opsigt have, at den gade eller stræde, hvor ildebranden er, saavelsom de der paa grændsende gader og stræder rundt omkring vel besættes og ingen tillades der forbi at komme uden de, som til ilden at lædske eller derved at arbejde ere anordnede; saa skal de og good tilsyyn have, at fattige folk, som af ilden betrængte ere, deres goods og formue ikke af slemme tyvagtige og vanartige mennisker forrykkes og derfor ingen med noget fløtte-goods lade passere, med mindre de kiendes og kand giøre forklaring om, hvem de vedkommer og hvor de dermed hen vilde, hvor til da nogle af vægterne ved hver ende af gaden hos borgervagten skal være beordret at oppasse, som efter vores om vægterne den 26 julii 1683 allernaadigst udgangne forordnings 19 artikel samme folk uden nogen belønning skal følge til det huus, hvor de det henfører, og tilholde det got folk, udi hvis huus godset indføres, at de det udi good giemme og forvaring for de nøødlidende tager og ikke fra sig til nogen leverer uden til dets rætte ejermand, hvorfor ogsaa vægterne samme huse skulle antegne og det strax om anden dagen paa Raadstuen for magistraten angive, paa det de nøødlidende det kunde faae at vide og deres biergede goods igien bekomme; befindes nogen med saadant goods sig at ville forstikke eller bortbegive, skal hand antastes og straffes, som hand var greben med aabenbare tyverie, og vægterne, som med hannem vilde dølge, ansees som tyvs medvidere; skulle nogen det hos sig biergede gods vilde dolge eller benægte, skal hand betale til ejermanden dobbelt saa meget som godset er værd, saa og derforuden erlegge sine tree mark og lide som for vitterligt tyverie efter loven.

30. Til hvilken ende vi ogsaa den næst afvigte 18 octobris 1687 for got og nodvendigt haver eragtet at anordne og befale, saasom vi og hermed endnu videre strengeligen og alvorligen befaler, at om nogen ulykkelig ilds-vaade, den Gud dog naadeligan afværge, skulle her udi staden paakomme, maae ingen ørkeslos folk, mand eller qvindes personer, enten smaa eller store, paa gaderne omlobe, langt mindre sig udi de gader og stræder, hvor ilden kunde være optændt, lade finde; saa maa og ej heller nogen udi carosser paa samme tider i gaderne omkiøre for at hindre de personer, som til ilden at dæmpe og de der tilhørige spøjter og andet brand-redskab at betiene ere beskikkede, hvormed vores politiemester good og flittig indseende skal have, som hand dertil agter at svare; og dersom nogen skulle ville sætte sig op mod hannem, skal hand have magt til den strax at lade anholde og bevare enten i næste vagt eller i

stadens arrest-huus, at den siden tilbørligen kand blive anseet og straffet; og ville vi ellers saadanne personer, som sig imod dette vores alvorlige forbud paa gader og stræder udi ildsnood lader finde, særdeles have straffet, nemlig: de af dem som middel haver skal give til brandvæsenet tii rigsdaler, andre gemene folk haver vores politiemester at lade paagribe og til næste corps de garde henskikke, hvor de skal modtages og i arrest forblive indtil om anden dagen, da enhver efter sagens beskaffenhed paa deres midler og, om de ingen midler haver, da paa kroppen skal straffes.

31. Dog skal de udi nøden bestæde deres slægt og venner, som dennem med raad og daad soger at assistere og hielpe at redde, ikke hermed være formeent, at de jo, naar de sig hos den ved stædet forordnede borgervagt angiver, fri og ubehindret med deres folk og arbejds-vogne maa passere, saa og om nogen sin tiener og bud udskikker at erkyndige sig om ildens beskaffenhed, at det jo og maa tillades dennem saa lenge at passere indtil de derom underretning kand bekomme, men saa snart det er skeed, da strax være tilholden sig hiem igien at forføje eller være lige straf med de her oven forbudne personer undergiven; ellers skal alle og enhver, som intet hos ilden haver at bestille, være befalet at blive hjemme i deres huse og vaaninger og skaffe efter haanden, som udi den 26 articul tilforn ommældt er, saa meget vand i tønder eller kar for deres dørre til hielp at slukke ilden med, som de kand afstæd komme, saa og ellers holde good vagt og have tilsyn med deres tage og render til videre ulykke og skade at forekomme.

32. Vores militie af guarnisonen saavelsom vores soefolk ved Holmen, haver strax, allarm formærkes og trommen rores, at forføje sig hver til sin anordnet stæd og der forblive, indtil ilden vorder slukt, saa at ingen af dem sig derfra uden commandantens expresse ordre og befaling maae begive eller paa andre gader og stræder lade finde under højeste straf.

33. Stadens kalk-skriver, havne-fogder og koorn-maalere skal og forpligtede være at tilholde favnesætterne, korn- og kalkdragerne strax til deres anordnede spøjter sig at begive og dens tieneste forrette efter directeurens og brand-værkets ordre og anviisning. Iligemaade skal og pram-mændene med deres folk tilrede være, om stædets beskaffenhed det saa udkræver eller i andre maader deres pramme behøves til spøjterne at anbringe og des bedre og nytteligere at bruge, og lade samme pramme uden nogen modsigelse paa anfordring være følgagtige. Dog dersom prammene nogen synderlig skade derover

skulle tilføjes, skal den af brand-kassen igjen vorde erstattet. Prammændene skal ellers, som før er mælt, med deres folk sig hos ilden altiid lade finde, om deres tieneste behøves, under straf om de der udi forsømmelige findes.

34. Ingen af dennem, som ved ilden at arbejde eller vand til ilden at age ere anordnede, maae sig, førend ilden aldeles er dæmpet og de forlov fra stads-haubtmanden eller de, som befaling haver, bekommer, derfra begive under tilbørlig straf. Skulde og ilden ikke saa snart kunde dæmpes, at der skulle giøres fornøden, at de arbejderne og vagten først afløser, da haver stads-haubtmanden med samtlige capitainerne, brand-directeuren og brand-mesterne derom fornøden anordning at giøre.

35. Ingen skal fordriste sig til noget huus at bortbryde eller nedrive, større fare at forekomme, ej heller nogen aabning næst ilden at giøre, enten med tagstenes aftagelse eller æed nogen gavl eller væg at igiennembryde, førend saadant tilforne af den tilstæde værende øvrighed samt stads-haubtmanden og brand-directeuren vorder anbefalet. Imidlertid skal ogsaa alle og enhver alvorligen være anbefalet med lædder-spandenes og andet brandtøigs nedkastelse forsvarligen at omgaaes, og dersom nogen befindes forsætlig viis og af modtvillighed enten slangerne, spøjterne, vand karrene og andre brand-redskaber skade eller forderv at tilføje, skal de skyldige haardeligen straffes, og dersom det noget deraf borttager eller forvender, straffes som aabenbare tyve, og de, som saadant ere vidende og ikke angiver, som tyvs medvidere. Derforuden skal ogsaa alle og enhver, som ved ilden sig befinder og der at arbejde eller at være commanderet, sig fredeligen og roeligen forholde uden al klammerie og slagsmaal, hvormed saavel de militair- som civil-officerer skal have tilbørlig indseende, at de som sig derimod forseer strax arresteres og siden tilbørlig afstraffes.

36. Og paa det enhver, som udi saadan ildsnøød med arbejde og hielp sig flittig og troelig lader finde, naar hand derpaa good beviislighed kand erlange, en billig belønning maae og kand have at forvente, da haver alle officererne, brandværkets directeuren, brandmesterne og oldermænderne dagen efter at ildsnøden er overstaaet med al fliid sig derom at erkyndige, hvorledes enhver sig forholdet haver, og dennem da, som efter good kundskab troligen arbejdet haver, med deres attest eller tegn recommandere, at de for deres tieneste af brand-cassen tilbørligen kand belønnes, saa og dennem, som deres

skyldighed efter forordningen ikke have efterlevet eller ere udebleven, at angive, at de tilborligen kand vorde sat tilrætte.

37. Skulle og nogen af de, som ved denne forordning til arbejd ved ilden ere anordnede, formedelst deres flittig og troe arbejde udi ildsnøden paa deres lemmer eller legems førlighed blive beskadiget, da skal den ikke aleneste af brand-cassens middel igien vorde lægt og cureret, men end og for deres troe arbejd vel belønnes, og dersom nogen saaledes bliver fordervet, at hand sit brød fremdeles ikke kand forhverve, da skal omsorg for hannem drages, at hand efter sin stands condition og vilkor med fri underholding sin lifs-tiid vorder forsørget. Skulle og nogen ved ulykkelig hændelse gandske komme fra livet, skal hannem en ærlig fri begravelse forundes, og dersom hand hustru og bøørn efterlader, dennnem en recompence meddeles.

38. Alle de udi denne vores allernaadigste udgangne brand-ordning ommældende bøder, som ikke til andre stæder ere destinerede, skulde til brand-cassen være forfalden og til brand-directeuren af de skyldige uden al exception og forevending erlægges, hvorudi om nogen efter advarsel uvillig befindes, skal politiemesteren have magt til ved stadens underfogder det hos de skyldige uden forskæl ved execution at inddrive, saa og om nogen ved døden afgaar, hos hvilken samme bøder kunde restere, skal de tages udi samme consideration og udi sterfboen være prioriteret ligesom andre kongl. skatter. Udi det øfrige haver alle, som ildebranden ved deres skødesloshed og uagtsomhed forvolder, deres straf efter loven ufejlbarligen at for-vente og stande til rette som vedbør. Hvorefter alle og enhver sig allerunderdanigst haver at rette og for skade at tage vare. Oc byde vi hermed og befale os elskel. præsident, borgemestere og raad i bemælte vores kongl. residentz stad Kiøbenhafn, samt byefogden og alle andre, som denne vores forordning under vores cancellie-seigl tilskikket vorder, at de den paa behørige stæder til alles efterretning strax lader læse og forkynde. Givet paa vort slot Kiøbenhafn den 23 julii anno 1689. Under vor kongl. haand og signet. Christian.

Sæl. Reg. XXXVI. 160—81.

414. **30 Juli 1689.**

Om Afhjælpning af Klager over Indkvartering.

Hr. Niels Juel med fleere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Eftersom vj fornemme, at der skal være adskillige klagemaal over jndqvarteringens u-lighed her udj voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshavn, fornemmeligen

der j bestaaende, at en deel sig derfra med deris eiendomme skal unddrage og gandske frjholde, da som dend ny grund taxt paa eiendommene her sammestedtz nu skall være ferdig giort, er voris etc., at j eder baade den gamle og den ny grund taxt strax foretager, dennem jmod hin anden confererer og der hos med flid overvejer, om samme ny grund taxt saaledis befindis at være indrettet, at dend til en bedre lighed udj jndqvarteringen jmellem jndbyggerne her j Kiøbenhavn og Christianshavn kand fast stilles. Hvis iche, da med største flid delibererer, hvorledis j formeener, at jndqvarteringen, jndtil bemelte ny grund taxt effter eders tycke blef forandret, best kunde proportioneris og lignis effter dend maade, som det hid indtil brugeligt haver været, og os derom eders allerunderdanigste betenchende til videre voris allernaadigste resolution med allerforderligste tilstiller. Dersom j og icke alle saa lige altiid kunde tilsammen komme, ville vj allernaadigst, at naar fem af eder tilstede møder, de samme da med denne commission, som ingen ophold kand taale, skal fortfare og dend behorigen til ende giore. Dermed etc. Hafniæ d. 30 iulij 1689.

Commissarierne vaare disse: hr. Niels Juel, hr. Hans Schach, hr. Peter Brandt, hr. ober secreterer Moth, hr. estats raad Hans Nansen, hr. hof marskalck Johan Otto von Rabe, Christian Schionning, Cosmus Borneman og Hans Jenssen Stampe.

Sæl. Tegn. XLVII. 139—40.

415. **30 Juli 1689.**

Om Undersøgelse af Aarsagen til Vandmangel.

Hr. Conrad greve af Reventlov med fleere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Eftersom vj fornemme, at der skal være stor mangel paa vand her j voris etc. Kiøbenhavn, da er voris etc., at j strax lader jnqvirere om aarsagen der til og efter des befunden beskaffenhed med storste flid eftertencker og overvejer, paa hvad maade saadan mangel best kand remederis og vandverket j saa god en stand jndrettis, at fornoden vand altiid kand havis, heldst j nødsfald, om, det Gud dog naadeligen forbyde, u-lyckelig jldebrand skulle paakomme, og os derom eders allervnderdanigste erklæring og betenckende til videre voris allernaadigste resolution med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 30 iullij 1689.

Commissarierne vaare disse: hr. Conrad greve af Reventlow, hr. Hans Schach, h. Henrich Span, hr. Peter Brandt, præsid. Hans Nanssen, obr. Laurs Munck, cancellj raad Oluf Rømer, Claus Rask,

Cosmus Borneman, Hans Jenssen Stampe, Thomas Jenssen Dobbelsteen, stads hauptmand Niels Envoldssen, Jens Riiber.

Sæl. Tegn. XLVII. 140—41.

416. **27 Avg. 1689.**

Om en ulovlig Forening af Kræmmere.

Albret Gyldensparre med flere.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom oss elskelig Clavs Rask til Raskenberg for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis nogle unge kræmmere tillige med kræmmer svennene udj voris etc. Kiøbenhavn skal paa en og anden sted have holdet sammenkomst og oprettet jmellem dennem self jndbyrdis vedtægter eller skraaer, tvert jmod voris allernaadigste forordning af dato d. 6 may anno 1682, da som hand den 17 augustj sidst forleden skal have funden deris lade og protocol med videre, som de udj saa maader haver indrettet, og samme strax udj kremmernis compagnie huus ladet hensette, er voris etc., at j retter eders lejlighed effter, de vedkommende parter paa en belejlig tiid og sted med forderligste for eder at lade indstevne og da efter sagens befunden beskaffenhed derudinden endeligen at kiende og dømme, saavit lov og ret er gemes og forsvarligt eragtis, og saadan eders forretning de interesserende paa ansøgning vnder eders hænder og zigneter beskreven give. Dersom og nogle af eder formedelst lovlig forfald etc. Dermed etc. Frederichsborg d. 27 augustj 1689.

Commissarierne vaare disse: Albret Gyldensparre, Holger Parsberg, Hans Frich og Evert Wejdeman.

Sæl. Tegn. XLVII. 156—57.

417. **27 Avg. 1689.**

Om forbudte Jærnmoller.

Albret Gyldensparre og Holger Parsberg.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom os elskelige Clavs Rask til Raskenberg, assessor j voris høyeste rætt og commerce collegio, borgemester j voris etc. Kiøbenhavn, saa og voris politie mester, for os allervnderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand dend 3 augustij sidst forleden hos en bager j bemelte voris etc. Kiøbenhavn ved nafn Jean Morloos skal have funden trende u-tilladte jern moller, hvorpaa hvede, rug og malt skal være maalet, voris interesse til præjudice, hvilcke jern qverne en smed der j staden skal have giort, da som ingen straf j dette tilfald saa eigentlig skal være termineret, er voris etc., at j retter eders lejlighed effter, parterne

etc. Dersom og en af eder formedelst lovlig forfald etc. Dermed skeer vor villie. · Befalendis etc. Friderichsborg d. 27 augustij 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 157—58.

418. **27 Avg. 1689.**

Om utilbørligt Forhold mod Politiet.

Holger Parssberg og Cosmus Borneman.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom os elskelige Clavs Rask til Raskenberg etc. for os allervnderdanigste haver ladet andrage, hvorledis Henrich Dreyer, controlleur ved Øster port for bemelte voris etc. Kiøbenhavn, den 24 augustj sidst forleden vtilbørligen skal have begegnet hans fuldmegtige, som effter ordre skal have inqvireret om landprangerne, som skal snige sig til, borgerskabet der j staden merkelig afgang j deris lovlige næring at giøre, da er voris etc., at j retter eders lejlighed effter, parterne paa een belejlig tiid og sted for eder at lade indkalde med hvis vidnesbyrd, de j sagen kand have at føre, og efter at j samme vidner æedeligen haver forhørt og sagens beskaffenhed fornommen, derudinden endeligen at kiende og dømme, saavit lov og ret er gemes og forsvarligt eragtis, og saadan eders forretning etc. Dersom og een af eder formedelst lovlig forfald etc. Dermed etc. Friderichsborg d. 27 augustj 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 158—59.

419. **27 Avg. 1689.**

Om Undersøgelse af en Toldsvig.

Holger Parsberg og Henrich Schup.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom os elskelige Clavs Rask til Raskenberg etc. for os etc., hvorledis hand for kort tiid siden ved sin fuldmegtig skal have ladet jnqvirere hos nogle kremmere j bemelte voris etc. Kiøbenhavn, hvor da den 17 augusti nest afvigt skal være funden hos en kremmere ved navn Hans Albrecht Hessekier en anseelig partj fremmet silke stoffer, som ej med vores toldsseigel skal være stemplede, hvor over formeenis, de paa ulovlig maade skal være indsnegen foruden nogen tolds erleggelsse, hvilcke silcke stoffer voris politiemesters fuldmegtig j en posse skal have forsseiglet og ladet paa nogen kort tiid der j huuset forblive, men strax der effter, der hand kom dennem at ville afhænte, skal det være befunden, at samme silcke stoffer jmidlertid af possen skal være udtagen og andre silke stoffer, bestaaende j nogle smaa stuver, j det sted jndlagt, da effter slig beskaffenhed er voris etc., at j retter eders lejlighed efter, parterne paa en beleilig tid og sted med forderligste for eder at lade

indstevne med hvis vidnesbyrd etc. Dersom og een af eder etc. Dermed etc. Friderichsborg d. 27 augusti 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 159—60.

420. **31 Avg. 1689.**

Om Penge til Christianshavns Kirke.

Godert Bram, land commissarius udj Siellаnd.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj allernaadigst er kommen j erfaring, hvorledis af de til Christianshafns kirkes bygning af kirkerne j Siellands stift for aar 1687 og 1688 paabudne penge endnu ved 700 rixdaler skall restere, da de dog til hver 11 iunij skulle have vaaren indfordret, hvor over med kirkens bygning maa opholdes, da er voris etc., at du forbemelte restandtz med yderste fliid og uden nogen forsømmelsse eller forrevending strax lader inddrive og pengene paa sine behørige steder erlegge, saa og, efter voris til dig d. 28 februarij sidst afvigt udgifne befaling, til os elskelige præsident, borgemester og raad j vores etc. Kiøbenhavn indskicker fortegnelsse paa, hvad hver kirke for aar 1687 og 1688 har betalt, og det amts og herrets viis. Og saasom dette aars termin alt til den 11 iunij var forfalden, saa ville vj, at du det og med forderligste lader jndfordre og jligemaade fra dig levere. Dermed etc. Friderichsborg d. 31 augusti 1689.

Johan Monrath etc. j Fyen.

C. 5. etc. 164 rixdaler skal restere etc.

Tommes Friis etc. j Ribe og Aars stift.

C. 5. etc. meget lidet endnu skal være indkommen.

Jens Wissing etc. j Aalborg og Wiborg stifter.

C. 5. etc. en stoer deel .. ey endnu .. betalt etc.

Gr. Nicol. Friis og doct. Erich Grave.

C. 5. etc. j Aarhuus stift .... saa gandske lidet, ja meget mindre end af nogen af de andre stiffter etc.

Sæl. Tegn. XLVII. 161—66.

421. **31 Avg. 1689.**

Bestalling for en Mægler.

Gustavus Meyer.

C. 5. etc. confirmation paa efftersкreffne bestalling etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd j dend kongl. residentz stad Kiobenhafn giøre vitterligt, at efftersom Hans Kongelig Majts. voris etc. os allernaadigst haver forundt etc., saa effter at nu behovis oc er fornøden een mægler, som stadens jndbyggere oc andre ud-

lændiske kunde betiene oc gaa til haande, da haver vj hermed bestilt oc antaget, saasom vj oc etc. agtbar oc velforstandige mand Gustavus Meyer, borger oc jndvaaner her j staden, til at være stadens mægler her j Kiøbenhafn. Udj hvilken sin bestilling hand haver sig som en flittig oc tro mægler vel eigner etc. Oc ellers haver hand udj ald underdanighed at rette sig effter loven oc Hans Kongl. Majts. allernaadigste forordning om mæglerne her udj staden af dato 26 ianuarij 1684, hvorpaa hand her til os paa Raadstuen for een siddendis ret haver aflagt sin mægler eed. Des til vidnisbyrd under voris stads jndseigl oc raadstue notarii underteignelse. Kiøbenhafns raadstue den 27 iunij anno 1689. (L. S.) C. P. Helt.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Friderichsborg d. 31 augusti 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 190—92.

422. **10 Sept. 1689.**

Om Tilsyn med ulovlig Sølvsmeltning.

Albret Guldensparre med flere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom os elskelige Claus Rask etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis een deel gemeene folck j voris etc. Kiøbenhavn sig skal understaa sølf at smelte, jmod voris allernaadigste giorde forbud og anordning, hvor af tvende personer for faa dage siden med smeltet sølf at ville selge skal være antreffet, som formedelst at de icke skal have villet forklare, hvor de der til vare komne, strax skal være blevne anholdne, da er voris etc., at j retter eders leylighed effter bemelte voris politie mester samt forskrevne tvende arresterede personer og andre vedkommende med hvis vidner de j sagen kunde vide at føre, som j effter loven ædeligen haver at forhøre, paa en belejlig tiid og sted med forderligste etc. Dersom og een af eder etc. Siden haver j med bemelte voris politie mester flittigen at efftertenke og overveje, hvorledis saadan utilbørlig sølf smeltning best kunde forekommis og afskaffis og der om samtlige eders allerunderdanigste betenchende j voris danske cancellj til videre voris allernaadigste resolution med det første at jndlevere. Dermed etc. Friderichsborg d. 10 septembris 1689.

Commissarierne vaare disse: Albert Güldensparre, Peder Hiort, mynt vardinen og Christian Wincke.

Sæl. Tegn. XLVII. 170—71.

423. **10 Sept. 1689.**

Om ulovligt Jærnkram hos Jærnkræmmerne.

Holger Parssberg og Christian Schiønning.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom os elskelige Clavs Rask etc. for os etc., hvorledis ved nogle jnqvisitioner j voris etc. Kiøbenhavn med oldermændene for smedelauget om bønhassere skal være befunden hos nogle jernprangere ej alleene nyt giort jern arbeide, jmod smede laugets articler, men end og adskillig jern tøig med voris crone merket, som allerunderdanigste formeenis, at de ej retteligen skal være tilkommen, formedelst at de ej skal have villet udsige, af hvem de det bekommet haver, med meere, som dagligen hos dennem tilkiøbs skal være at bekomme, da er voris etc., at j retter eders leylighed effter, de wedkommende parter med hvis videre etc. Dersom og en af eder etc. Dermed etc. Friderichsborg d. 10 septembris 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 171—72.

424. **18 Sept. 1689.**

Om nogle Franskmænds utilbørlige Forhold mod Politiet.

Hr. Hans Schach, Steen Bilde og Povel Wjnding.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Hvad os elskelige Clavs Rask til Raskenberg etc. for os allervnderdanigst haver ladet andrage angaaende nogle Frantzoser, som hannem og hans fuldmegtige j deris inqvisitioner utilborligen skal have begegnet, kand j af hosfølgende copie af hans allerunderdanigste memorial videre see og fornemme. Thj er voris etc., at j de vedkommende parter paa en belejlig tiid og sted strax for eder lader jndkalde, dennem der over hører og effter sagens befunden beskaffenhed os derom eders allerunderdanigste relation til videre voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 18 septembris 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 180.

425. **26 Sept. 1689.**

Om Strid i Bryggerlavet.

Hr. Jens Juel med flere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Hvad oldermændene for bryggerlauget her udj voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage anlangende dend jndpas, dennem udj deris brygger næring skal tilføjes af Peter Klovmand paa voris bryggerhuus samt Anders Anderssen, Nicolaj Sørenssen og Cornelius Nissen, bryggere j Christianshafn, kand j af hosfølgende copier af

deris allernnderdanigste supplication og et der over ergangne tings vidne udførligere see og fornemme. Thj er voris etc., at j strax om fornefnte bryggerlangs allerunderdanigste andragende og begiering udj conferentz tilsammen træder og, dersom j fornøden eragte, parternis meening og paastaaende jmod hin anden nærmere at fornemme, da dennem for eder til forhør lader indkalde og siden, naar j alting vel haver fornommet, der over med fliid delibererer og os om des beskaffenhed eders allerunderdanigste erklæring og betenkende til videre etc. Skulle j og iche alle altiid, formedelst andre voris forretninger eller andet lovlig forfald, paa de bestemte tiider kunde tilsammen komme, da maa denne commission dog derfor icke opsettis, men skal af de tilstede kommende, det allersnariste mueligt er, til endelighed befordris. Dermed etc. Hafniæ d. 26 septembris 1689.

Commissarierne vaare: hr. Jens Juel, hr. Christopher Seested, hr. Michel Wibe, hr. Peter Brandt, Hans Nanssen, Niels Bendtzen, Jørgen Elers.

Sæl. Tegn. XLVII. 208—09.

426. **30 Sept. 1689.**

Om Undersøgelse af Bryggerlavets Klager.

Hr. Jens Juel med flere.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Efftersom store klagemaal tiid effter anden for os allerunderdanigst ere indkomne over de privilegier og artichler, som vj bryggerlauget her j voris etc. Kiøbenhavn dend 27 martij anno 1687 allernaadigst haver givet, ligesom de skulle være icke alleene dend største deel aff borgerskabet til merkelig tynge og besværing, men end og proprietarierne paa landet til hinder og præjudice at faa solt hvis korn, de kand have at afhænde, da er voris etc., at j strax udj conferentz tilsammen træder, des beskaffenhed tillige med hvis eder tilforn angaaende bryggerlaugetz besværing allernaadigst er anbefalet, med største flid efftertencker og med hin anden overvejer og os derom eders allerunderdanigste udførlig erklering og betenckende till videre allernaadigste resolution med allerforderligste skrifftlig tilstiller, hvorledis j formeener, at det her effter med bryggerierne her j staden for det almindelig gafn og beste tienligst kunde forholdis, enten at bemelte bryggerlaugs articler fremdelis bliver ved magt staaende, eller at bryggerierne tilladis oc frj gives paa dend maade, som det tilforn vaar brugeligt, eller og om j noget bedre expedient der udi kunde finde, hvorved saadanne klagemaal og besværinger kunde forrekommis og bryggerierne i en rolig stand settis.

Ellers forstendigis eder hermed, at vj allernaadigst haver befalet os elskelig hr. Conrad greve af Reventlow etc., hr. Otto Scheel etc. og hr. Knud Tot etc. at træde til eder udj denne saavelsom j dend forrige eder allernaadigst anbefalede commission anlangende bryggerlaugets bessværinger over Peter Klovmand samt tvende bryggere j Christianshavn og samme tvende commissioner tillige med eder behørigen at efflerkomme. Dersom j og icke altiid formedelst andre voris forretninger eller lovlig forfald etc. Dermed etc. Hafniæ d. 30 septembris 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 309—11.

427. **2 Okt. 1689.**

Om Underslæb ved Konsumtionen.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at jblant de underslef, som ved consumptionens oppebørsel j voris etc. Kiøbenhavn kand foregaa, skal hid indtil ingen fleere være gaaen j svang end ved maal-verket, særdelis formedelst møllernis kudskers u-troskab, een deel med og een deel jmod derjs hossbonders villie, j det de paa deris vogne, naar de dermed omkiører, skal medtage baade korn, som iche er for acciset, saa og et slags korn for et andet, dissligeste kiøre tiire paa een seddel end en gang. Og formedelst at der er bleven truet med, at de for saa danne deris strafværdige forsseelsser skulle enroulleris for soldater, skal de fleeste møllere derjmod nu være bleven saa sindede, at de j deris sted bruger soldater til kudske, hvilke de vel veed icke at have frygt derfor eller at anssee en liden straf jmod den fordeel, de sig der ved kand giøre, da ville vj hermed alvorligen have forbudet alle møllere j Kiøbenhavn og Christianshavn, saa vel som der uden for boende, at bruge andre kudske end de, som tiener j deris brød for kost og løn og ej ere andensteds engagerede, saa fremt de icke, hver gang de der jmod befindis at handle, ville have deris heste og vogn forbrudt til consumptions betiendterne og derforuden betale tie rixdl. j straf til politiemesteren og hans betienter eller andre angivere. Thj er voris etc., at j dette paa behørige steder til alles efflerretning strax lader læsse og forkynde og siden der over forsvarligen holder. Dermed etc. Koldinghuus d. 2 octobris 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 184—85.

428. **19 Okt. 1689.**

Om Oprettelse af et Teglbrænderi udenfor Nørreport.

Hr. Hans Schach, commendant.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Hvad Erich Lauridtzen, jndvaanere her j voris etc. Kiobenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage angaaende et tegelbrenderietz indrettelsse uden for Nørre port her sammestedz, kand du af hosfølgende copie af hans derom allerunderdanigst jndgifne suppliqve saavelsom magistratens derpaa giorde erklering videre see og fornemme. Thj er voris etc., at du den pladtz, hvor samme tegelbrenderie er begieret at jndrettes, beseer og der efter udj vores cancellie collegio din allerunderdanigste erklering og betenckende til videre voris allernaadigste resolution indgiver og j særdeeleshed, om bemelte tegelbrenderie stadens fortification til nogen skade skulde kunde være. Dermed etc. Hafniæ d. 19 octobris anno 1689.

Sæl. Tegn. XLVII. 190—91.

429. **7 Dec. 1689.**

Om Taxation af en Grund, der er udlagt til Gadernes Udvidelse.

Commissarierne over gaderne j Kiøbenhavn.

C. 5. Wor naade tilforn. Woris etc. er, at j strax lovlig og forsvarlig lader taxere dend grund og pladtz, som Dorete afgangne Rasmus Sørenssens her j voris etc. Kiøbenhavn til gadens lighed og ziirlighed her samme steds haver mist, formedelst hun trende hendis gamle waaninger, liggende ud til Anthonj og Christen Bernekou stræder, har ladet nedtage og tvende andre af nye j deris sted jgien opsette, at hun derfor fuldkommen fornøyelighed kand skee. Dermed etc. Hafniæ d. 7 decembris 1689.

Commissarierne, som fik dette bref, vare: Albret Gyldenspar, Rasmus Bartholin, Olluf Rømmer, Claus Rask, Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLVII. 217.

430. **24 Dec. 1689.**

Bestalling for en Organist ved Holmens Kirke.

Christian Geist.

C. 5. etc. confirmation paa effterskrefne bestallings bref etc.

Jeg Niels Juel til Taasinge och Erichsholm, ridder, Kongl. Majts. gehejme oc admiralitetz raad, saa oc general admiral lieutenant, kiendis oc hermed vitterlig giør, at ieg paa Hans Kongl. Majts. min allernaadigste herre oc kongis allernaadigste villie oc behag haver antaget oc bestilt nerværende Christian Geist at skal være

organist til Bremmerholms kirke udj afgangne sal. Johan Lorentzis sted. Hvorfore hand aarlig skal nyde af kirken, som kirke-værgen hannem skal betale, 100 rdr., som fra dato skal begynde oc angaa oc siden aarligen continuere, saa lenge hand bemelte sin organjst tieniste j alle maader forsvarlig oc paa de ordinaire tjder enten selver eller ved gode dogtige svenne forseer. Dog selver j synderlighed dend tjme om torsdagen at opvarte, ligesom hans formand Johan Lorentz for hannem giort haver, jtem verket forsvarligen vedligeholde, saa vit hannem vedkommer oc j andre kirker brugeligt. Til ydermeere vitterlighed haver ieg etc. Datum Kiøbenhafn den 1 may anno 1689. Niels Juel. (L. S.)

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 24 decembris 1689.

Sæl. Reg. XXXVI. 246—47.

431. **21 Jan. 1690.**

Privilegium for en Skræder.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom Niels Jenssen for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand skræder handverk j Halmsted lært haver og siden for svend her j staden baade hos Hendis Mayts. vores elskelig kiere fru moders sal. og etc. enkedronningens skræder og andre mestere j lauget paa fem aars tiid haver arbeidet, saa og derhos her sammestedtz sit borgerskab wundet, og som hannem nu, formedelst hand ikke et aar for mester svend hos en mester har tient, veigris j lauget at komme, da saa fremt det sig saaledis, som forskrefvit staar, forholder, haver vj allernaadigst bevilget, at hand j skræder lauget maa jndtagis, naar hand tilforn sit mester stycke efter artichlerne tilbørligen giort haver. Der efter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 238.

432. **4 Feb. 1690.**

Om Indkvartering.

Etatz raad Jens Harbo med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom adtskillige klagemaale tiid effter anden over stand qvarterernis ulighed her j vores kongl. residentz stad Kiøbenhavn for os allerunderdanigst ere jndkomne, da er voris allernaadigste villie og befaling, at j her efter en gang hver maanet tilsammen træder og om standqvartererne her sammestedtz paa beste maader confererer, saaledis at standqvartererne over heele Kiøbenhavn og Christianshavn deris ligning kand giøres og udreignis

effter hussenes grund taxt og dend fra os elskelige voris deputerede ved land og søe staten maanetlig gifne rulle og extract paa, hvor mange portioner dend her j staden og castellet Friderichshavn værende militie bør at nyde, dissligeste at een hver stat ej fleere portioner paaleggis, end dend med rette og proportionaliter effter huussenes grundt taxt bør at have. Dog at borgerskabet de to tusinde portioner, som dennem for deris næring og brug forud er paalagt, fremdeelis beholder. Dragendis en hver af eder tilbørligen omsorg for sin stat, at ingen derunder (undtagen de, som voris allernaadigste frihed ved sær breve allerunderdanigst haver erholdet eller dend efter voris udgangne forordning nyder) bliver forskaanet, ej heller at dend eene frem for den anden eller med meere, end hannem effter hans huses grund taxt og proportioners udreigning kand tilkomme, vorder betynget. Og dersom nogen kunde formeene sig med fleere portioner end hannem kunde tilkomme at være graveret, ville vj allernaadigst, at j hannem paa ansøgning fornøden underretning derom meddeeler. Dermed skeer vor willie. Befalendis etc. Skrevit etc. Hafniæ d. 4 februarij 1690.

Commissarierne, til hvilke dette bref udgik, waare effterskrefne, nemlig etatz raad Jens Harbo, etatz raad Hans Nanssen, cancelliraad Olluf Rømmer, rector academiæ og politie mester Claus Rask.

Sæl. Tegn. XLVII. 245.

433. **8 Feb. 1690.**

Strid om et Plankeværk i Vimmelskaftet.

Magistraten i Kiøbenhavn.

C. 5. Wor naade tilforn. Eftersom vj af eders til os allerunderdanigst jndgifne relation om dend tvistighed, som sig er begiven imellem os elskelig fru Magdalene, afgangne iustitz raad Peder Lasens, og vores stads hauptmand Niels Envoldsen angaaende deris jmellem værende planckeverker og pladzer allernaadigst fornemme, at j effter voris til eder allernaadigst udgifne ordre af dato dend 29 octobris anno 1689 dennem derom ej i mindelighed skal have kundet foreene, da er voris etc., at j eder samme tvistige sag effter lovlig foregaaende stefnemaal foretager og der udjnden kiender og dømmer, saavit lov og ret er gemes og forsvarligt eragtes. Dermed etc. Hafniæ d. 8 februarij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 246.

434. **25 Feb. 1690.**

Om Tilgift paa Brød.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad bagerlauget her j voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende den afbreck og skade, dennem skal tilføyes, udj det at de, som sig udj deris laug jndtrenger, skal tilbyde høcherne deris brød for større tilgifft paa marcken, end de det selve haver, kand j af hosfølgende copie af deris allerunderdanigste supplication vjdere see og erfare. Thj er voris etc., at j os herom eders allerunderdanigste erklæring saa og betenchende derhos, hvorledis j eragter saadant best remederis kunde, j voris cancellie med forderligste til vjdere voris allernaadigste resolution jndgiver. Dermed etc. Hafniæ d. 25 februarij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 266.

435. **25 Feb. 1690.**

Bryggerne maa vedblive med at bortkøre deres Øl paa Vogne og Sluffer.

Magistraten j Kiøbenhavn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom vj udj voris dend 21 ianvarii sidst forleden udgangne forordning om forandring udj brygger laugetz artichler her j voris etc. Kiøbenhafn jblant andet allernaadigst hafde for got anseet, at jntet øll maatte af brygger gaardene med vogne eller sluffer, mens altsammen paa karer udføris, og vj nu allernaadigst erfarer dend magelighed og beqvemmelighed, saavel j jlds nød som j andre maader kand havis, at sluffer j stedet for karer bruges, da haver vj nu effter bryggerlaugetz herom allerunderdanigst giorde ansøgning og begiering allernaadigst bevjlget, at de deris øll her effter, saasom tilforn skeed er, paa vogne og sluffer maa lade udføre. Der effter j eder allerunderdanigst haver at rette og bemelte laug saadant til effterretning forstendiger. Befalendis etc. Hafniæ d. 25 februarij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 266—67.

436. **1 Marts 1690.**

Om Grundtaxtens Fordeling ved Udparcellering.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wj tilskike eder hermed dend nye forfattede grundtaxt over denne voris etc. Kiøbenhavn og Christianshavn, som vj dend 15 februarij sidst forleden allernaadigst haver approberit og der jmod dend gamble grundtaxt aldeelis ophævit og afskaffet. Thj er voris etc., at j eder effter fornefnte nye grundtaxt

med alle allernaadigste paabudne udgiffters ligning til byens publiqve verker at jndrette og ved lige holde allerunderdanigst retter og forholder. Og paa det dend confusion motte forekommis, som med tiden j denne grund taxt kunde jndfalde af de pladtzers reparation og afhændelse til adskillige proprietarier, som j bemelte ny grundtaxt under et ere maalte, saa skal det aldelis være forbuden at deele grundtaxten jmellem kiøbende og selgende effter jndbyrdes vedtegt, men at en hver skal beholde og have dend deel af taxten, som de reparerede stykkers storlighed og beleilighed proportionaliter kand tilkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 1 martij anno 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 270—74.

437. **8 Marts 1690.**

En Brandlidt faar 6 Aars Skattefrihed.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Wijde maa j, at vj efter Jens Krag, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhavn, hans herom etc. samt eders der paa allerunderdanigste gifne erklæring allernaadigst haver bevilget, at hans j henseende til hans udj seeniste ulychelig jldebrand paa Kiøbmagergaden her sammestedtz erlidne store skade maa paa sex aars tid for skatter og jndqvartering (told, accisse og consumption undtagen) aldeelis være frj og forskaanet. Der effter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 8 martij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 274.

438. **11 Marts 1690.**

Privilegium paa 6 Hestemøller.

Cammer raad Edvart Kruse.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelige Edvart Kruse, voris cammer raad, sig allerunderdanigst haver paataget paa egen bekostning til voris tieneste at lade opbygge oc indrette sex publiqve heste møller her udi voris kongel. residentz-stad Kiøbenhafn, da have vi efter hans herom allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger oc tillader, at hand samme heste møller oc vaaninger samt den pladz, de skal byggis paa, hvilken hand self haver kiøbt med dens tilhørende ud oc indkiørsel, maa nyde oc i possession beholde udi nest efterfølgende sexten aar, fra dette vort brefs dato at regne. Jmidlertid nyder hand alle maalerpengene, som hand ved sine egne betienter maa lade oppebære oc giøre sig saa nyttig, som hand best veed oc kand. Oc have vi allernaadigst tilladt, at hand i fornefnte 16 aar maa

forsikkre sine med interessenter, som hannem penge til fornefnte heste mollers forfærdigelse forskyder, for deris forskud udi samme møller, vaaninger oc pladz, oc hvis obligationer oc pante forsikringer, hand der paa udgiver, skal i alle maader oc paa alle steder saa gyldige eragtes, som de i rette tid enten for tinget kunde være læst eller udi pantebogen indført. Desligeste maa hand oc nyde oc have frj disposition, ligesom hannem self got siunis, over alle hans midler oc formue, hvor under forskrefne møllers bygninger, pladz oc materialier, saalænge hand dennem, som før er meldt, beholder, skal forstaais, saa at hvis hand saaledis i levende live enten ved testament eller anden forskrivelses maade anordner, skal efter hans død saa gyldig oc kraftig vere, som det her ord fra ord var indført oc af os j alle des puncter oc clausuler allernaadigst confirmeret oc stadfæst, hvor udinden vi hannem fra loven allernaadigst ville have dispenseret, dog siette oc tiende penge oc ald anden os tilkommende arvefalds rettighed i alle maader uforkrænket. Oc skal de vedkommende, enten det bliver hans rette lifs arvinger eller andre, som hand forberørte møller, vaaninger oc pladz overdrager oc testamenterer, pligtige være at svare oc betale dennem, som penge til dette mølle verks opbyggelse oc fortsettelse kunde have forskudt, deris capitaler oc renter skadesløs oc imidlertid, indtil dend sidste skilling med den første vorder dennem betalt, deris pant oc forsikring i fornefnte sexten aar i alle maader ved magt blive. Men naar fornefnte 16 aar ere exspirerede, skal bemelte møller huuse, vaaninger oc pladz os uden videre vederlag være hiemfalden oc ingen pante rettighed der udi meere gielde. Oc som til samme møllers drift oc opagt behøvis 35 personer oc 60 heste, saa have vi af sær kongelig naade allernaadigst bevilget, at samme 35 personer for ald personel skatter samt anden tynge oc paaleg, i hvad nafn de nu haver eller her efter næfnis oc paabydes kunde, udi fornefnte 16 aar vere frj oc forskaanet, hvor under told, accise oc consumption dog ey skal beregnis, oc at af bemelte 60 heste saavelsom oc af 6 kiør, som til folkenis underholding erfordris, ingen qveg skat imidlertid skal betalis. Saa maa oc bemelte pladz tillige med møllerne oc de der til hørende huse oc vaaninger i forskrefne 16 aar for grundskat, jndqvartering oc ald anden paaleg vere befriet. Endelig skal det, imidlertid bemelte voris cammer raad, hans med interessenter oc arvinger forbemelte heste møller i brug haver, vere alle andre formeent, nogen heste eller vand mølle paa nogen sted eller strøm her j Kiøbenhafn oc Christianshafn at lade indrette, bygge eller opsette. Saa skal det oc, naar forbe-

melte sex publiqve heste møller vorder opbygt oc bragt i stand, alvorligen were samtlige jndbyggerne her udi Kiøbenhafn oc Christianshafn forbudet at bruge oc lade maale deris malt saa oc rug til skraa, naar møllerne dertil ere bleven indrettede, andensteds eller paa andre møller eller haandqværne end paa bemelte 6 møller, under 100 rdlr. straf. Til hvilken ende alle andre heste møller her sammesteds, i hvor de findes, skal nedbrydes oc gandske afskaffis, undtagen voris egen heste mølle paa voris Bryggerhuus, hvor paa dog intet uden bemelte voris cammer raads videnskab oc tilladelse maa maalis, saavelsom oc de trende andre nu værende publiqve heste møller her i staden, hvilke alleene under forbemelte voris cammer raads laas oc lukelse maa blive staaende oc af bemelte voris cammer raad i fornøden tilfælde til maaling bruges, hvorom hand med samme trende møllers eyermænd eller med andre, om de ikke ville, self accorderer. Hvor efter alle oc en hver vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette, ey giørendis fornefnte voris cammer raad, hans med interessenter oc arvinger herimod, eftersom forskrevet staar, hinder eller forfang i nogen maade, under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ den 11 martii 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 305—08.

439. **11 Marts 1690.**

Om Bøde for en Brandlidt.

Clavs Rask.

C. 5. Wor naade tilforn. Wiide maa du, at vj her med efter allerunderdanigste etc. af sær kongelig mildhed oc naade allernaadigst ville have perrucqmageren Lambert, hos hvilcken seenist ulykkelig jldebrand paa Kiøbmager gaden her udj staden opkom, befrjet for dend erstatning og straf, hand der for effter loven kunde blive tilkiendt at lide. Dog skal hand tiltengt være at betale til brand cassen tyve rixdaler. Der effter du dig allerunderdanigst haver at rette. Befalendis dig Gud. Skrevet paa vort slot Kiøbenhafn den 11 martij anno 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 276.

440. **22 Marts 1690.**

Om en Bartskær, der vil flytte til Kjøbenhavn fra Christianshavn.

Magistraten j Kiøbenhavn.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad bartsker lauget her j voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst haver ladet andrage imod Geert Ellers, barberer j Christianshavn, som imod sin til laugit given

forskrifuelsse og bartsker lauget af os gifne privilegier bemelte Christianshafn skal ville qvitere og her j staden sin kunst at bruge nedsette, kand j af hosfølgende copie af deris etc. videre see og erfare. Thj er voris etc., at j bemelte bartsker laug ved ovenskrefne af os allernaadigst gifne laugs artichler tilbørligen maintinerer, saa at der jmod dennem til præjudice indtit foretagis. Dermed etc. Hafniæ d. 22 martij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 282.

441. **31 Marts 1690.**

Forbud mod Haandkværne.

Kongl. Majts. bref paa trøk.

C. 5. giore alle vitterligt, at ihvorvel vi forhen ved adskillige voris allernaadigste adgangne forordninger oc befalinger haver forbudet, at ingen haandqværne her i voris kongel. etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn maatte lides eller tilstedis, men at de alle uden forskiel skulle afskaffis oc i stykker slaais, ikke des mindre maa vi dog meget ugierne fornemme, hvorledis en deel her sammesteds, fornemmeligen i de Ny boder oc ved voris laboratorium paa Christianshafn, tvert imod bemelte voris befalinger endnu skal have haandqværne hemmelig staaendis, hvor paa de ikke alleene skal maale for dennem self, men end oc lade andre der paa maale, os j voris consumptions rettighed til stoer afbræk oc skade, da advaris oc befalis hermed alvorligen alle oc en hver, vere sig hvo det vere kand, som saadanne haandqværne endnu kunde have, at de inden fiorten dagis forløb fra dette voris brefs lovlig forkyndelse samme deris haandqværne hos voris cammer raad os elskel. Edvart Krusse angiver oc leverer, hvorfor de skal nyde betaling, saaviit de efter ret oc billighed eragtes at kunde vere værd. Men skulle nogen fordriste sig til, denne voris alvorlig advarsel oc befaling at sette til side oc deris haandqværne fremdelis uangivet hos sig beholde, skal de, som siden der med betrædis, have forbrudt for hver haandqværn et hundred rixdlr., halfparten til angiveren og den anden halve part til bemelte voris cammerraads disposition, oc saafremt de ey midler der til skulle have, da uden ald naade at straffis med arbeyde udi iern paa Bræmmerholm paa et, to eller tre aars tid efter sagens beskaffenhed. Hvorefter alle oc en hver vedkommende sig allerunderdanigst haver ut rette oc for skade tage vare. Oc byde vj hermed oc befale os elskel. præsident, borgemestere oc raad her i staden saavelsom alle andre, som denne voris anordning under vort cancellie seigl tilskikket vorder,

at de den paa behørige steder til alles efterretning lader læse oc forkynde oc siden derover alvorligen holder. Givet etc. Hafniæ d. 31 martij 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 321—22.

442. **5 April 1690.**

Om Kirkernes Bidrag til Christianshavns Kirke.

Gothart Braem, land commiss. j Sielland, og Johan Monrath j Fyen.

C. 5. Vor naade tilforn. Saa som vj ugierne maa fornemme, at du voris til dig ergangne befalinger anlangende at jndskikke til os elskel. præsident etc. her j voris etc. Kiøbenhavn rigtig forklaring om de af kirkerne udj det dig allernaadigst anbetroede district til Christianshafns kirkes opbyggelse bevilgede og resterende penge haver siddet overhørig, saa at jngen underretning skal haves om, hvad j forskrefne maade betalt er eller endnu resterer, hvor ofver stoer ophold og hindring med kirkens biugning skal være foraarsaget, thj er endnu ydermeere vores allernaadigste villie og alvorlige befaling, at du strax skrifftlig forklaring i vores cancellie indgiver paa, hvis kirker, som før er meldt, deris andeel af ovenskrefne bevilgede hielp haver betalt, og hvilke dermed endnu tilbage staar, og derforuden alvorligen paadriffver, at de kirker, som staar til rest, inden nestkommende ste. Hans dag vorder clarerit. Dermed etc. Hafniæ d. 5 aprilis 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 298—99.

443. **15 April 1690.**

Om Søpas.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom klagemaal for os allerunderdanigste er indkommen, ligesom at een deel af voris undersaatter skulle have misbrugt de søe-paser, som vj dennem til deris commercies og negoties sickerhed udj disse vanskelige krigs tiider allernaadigst haver meddeelt, j det at de skal have overdraget samme søe-paser til fremmede og der ved giort farten saa meeget dis meere usicker, andre voris trafiqverende undersaatter iche til ringe præjudice, da til saadan misbrug at forekomme er voris etc., at j strax lader kalde de trafiqverende jndbyggere her j staden for eder og dennem foreholder, at voris allernaadigste villie er, at dersom de j disse krigs tider agter at fare og negotiere paa nogen stæd udj Vester eller Nordsøen, og de voris paser til deris handels og seiglatzis sickerhed allerunder-

danigst ville søge, de da tilforn skal forskaffe sig til at fremviise j voris danske cancellj rigtig attest fra raadstuen, at de ere borgere her j staden, og at deris førende skiberomme voris egne undersaatter tilhører. Dermed etc. Hafniæ d. 15 aprilis 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 312—13.

444. **29 April 1690.**

Om Handel med Jærnvarer.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst komme udj erfaring, hvorledis stoer missbrug og undersleb med jernprang her udj voris etc. Kiøbenhavn begaaes, i det ey alleene os self paa vores Holm og Tøyhuus, mend end og jndvaanerne her udj staden og særdeeles de, som nogen bygning lader bygge, atskilligt jerntøy, saavel nytt som gammelt, af utroe mennisker vorder fravendt og siden af jernprangere opkiøbis og igien paa torfvene udpranges, da paa det saadant her efter, det meste mueligt er, kand forekommis, er voris etc., att j strax den anordning giører, at jngen, være sig enten mands eller qvinders person, her effter noget jernfang paa torvene eller andensteds fal holder, langt mindre dermed omløbe. Men paa det en hver, som saadant behøve, kunde viide, hvor de det kunde bekomme, da have j derom den anstalt at giøre, at nogle af de fattige smidde eller deris enker, som ere udj lauget, anordnes, som med sligt jernfang alleene maa handle, hvilke j og visse og beleglige stæder ved portene her j staden saavelsom og paa Graabrødre torf haver at udviisse, der boder at opsætte, hvor og ingen andenstæds sligt maa falholdes. Og paa det de ey saadan tilladelse skulle misbruge, skal de først paa raadstuen for eder deris eed aflegge, at de icke videndis eller vnder hvad skin, det end og kunde være, noget fordegtigt eller staalet tøy ville kiøbe eller der med handle, saa fremt de ey derfore effter sagens beskaffenhed paa det skarpeste ville ansees og straffes effter loven, saa og at dersom det sig skulle hende, at noget dennem skulle forekomme, som skiellig mistanke kunde havis om, dee det da saavelsom personen, om muerligt er, strax anholder og det for eder paa raadstuen angiver og til dig (!) voris politie mester overleverer. Hvor effter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 29 aprilis 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 320—21.

445. **13 Maj 1690.**

Stadfæstelse paa Skøde paa et Hus i Laxegade.

Henrich von Soest, kongens bartsker.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom vi den 20 martii anno 1688 allernaadigst tilloed voris bartsker Henrich von Soesten at tilforhandle sig hans nu iboende huus, under nr. 9 liggende i Laxegaden udi Skipperboderne her i voris etc. Kiøbenhafn, som voris elskelige kiere hr. fader sal. etc. den 4 iulii anno 1660 allernaadigst haver given afgangne Henrich Neyman, forige sukerbager, udi forsikring for 600 rdlr., oc bemelte Henrich Sosten nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand for uden forste kiøb een temmelig stoer bekostning paa samme huus at lade reparere oc bebygge allerede skal have anvendt oc endnu derpaa for dets bygfældigheds skyld maa anvende, befrychtendes sig, at formedelst huset staar os oc voris kongelige arve successorer til løsen, oc at dets eyere da ikkun skulle betales de 600 rdlr., som det er given i forsikring for, oc nyde erstatning for den derpaa billig anvendte bekostning efter uvillige mænds sigelse, hand eller hans arvinger der ved stoer skade skulle lide i henseende til, at hand derfor i første kiøb skal have betalt 750 rdlr., oc at bygningen i fremtiden for ringe vilde blive vurderet, da have vi efter bemelte Henrich von Soestens herom allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at forskrefne huus oc dets tilhørige grund maa oc skal her efter følge oc tilhøre hannem oc hans arvinger samt des efterkommende eyermænd for evindelig arf oc eyendom, qvit oc fri for alle de prætentioner, som vi os oc voris kongelig arve successorer i regieringen dertil hidindtil forbeholden haver haft. Forbydendis etc. Hafniæ den 13 maji anno 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 360—61.

446. **13 Maj 1690.**

Om Skøde paa en Grund paa Christiansholm.

Abraham Wust.

C. 5. Wor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst fornemme, at voris laxerer Christian von Bracht skal have hafft skiode paa den pladtz paa Christiansholm her j staden, som vj dig dend 27 augustj anno 1687 effter din allerunderdanigste ansøgning allernaadigst haver skiødet, saa er voris etc., at du voris dig paa samme pladtz allernaadigst meddeelte skiøde j voris danske cancellj til cassering jndleverer, hvorimod vj dig en anden oc tilbørlig pladtz her sammesteds, som kand mistes og du kand vide at giøre allerunderdanigst forslag

om, allernaadigst ville forunde. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 13 may 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 328—29.

447. **17 Maj 1690.**

Skøde paa en Grund paa Christianshavn.

Oluf Jensen møller.

C. 5. etc. skiøder etc. til Oluf Jensen møller, jndvaaner i Christianshafn, oc hans arvinger et stykke jord til en bygge plads ved hans veyr mølle indenfor fæstningen sammesteds, af hvilken pladz endeel ligger under vandet. Oc strækker den sig ellers udi alne oc maal som følger, nemlig udi synder firesindstyve alne, udi vester tredeve alne oc udi øster iligemaade tredeve alne. Hvilken pladz etc. Givet etc. Hafniæ d. 17 maji 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 365—66.

448. **27 Maj 1690.**

Om en Tvist imellem Bryggerne.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Wor naade tilforn. Hvad Brostorph Albertin paa endeel bryggeris vegne her udj voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigste haver ladet andrage anlangende nogen tvistighed, som skal falde jmellom bemelte bryggere paa dend eene og dennem, som de deris bryggergaarde siden anno 1682 afkiøbt haver, paa den anden side, angaaende deris contingent af de 6000 rixdlr, som bryggerlauget for deris heste møllers aabning samme aar til os allerunderdanigste afstaad hafde og vj dennem nu igien jmod bemelte møllers afskaffelsse allernaadigste haver ladet tilstille, kand j af hosfølgende copie af hans allerunderdanigste indgifne suppliqve viidere see og erfare. Thj er voris etc., att j herudj, saa frembt parterne ey self godvilligen derom kunde foreenis, dennem endeligen og forsvarligen jmellem kiender og dømmer. Dermed skeer etc. Hafniæ d. 27 may 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 342.

449. **3 Juni 1690.**

Om Maltkonsumtionen.

Edvart Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj fornemme, at bryggerlauget her j voris etc. Kiøbenhavn icke haver villet tage jmod de forslag, som vj dennem ved os elskelige hr. Peter Brandt etc. og Matthias Moth, voris ober secreterer etc., haver ladet giøre om malt consumptionen her sammestedtz j forpagtning at nyde, da er voris

etc., at du samtlige bryggerne her j staden og Christianshafn strax for dig paa en vis sted lader kalde og dennem foreholder, at dersom de endnu ville blive fast ved deris forhen allerunderdanigst giorde tilbud, at give aarlig til forpagtning af deris egen malt-consumption fire og treessindstyve tussinde rixdaler og betale til maaler penge aarlig fire tussinde rixdaler med saadan nøjagtig caution, at pengene til tolf terminer aarlig forud rigtigen skal blive erlagt, ville vj allernaadigst forunde dennem samme malt consumption paa dend maade j forpagtning udj saa mange aar, som de for dennem og deris effterkommere bryggere j lauget kunde blive til sinds at accordere om, og til dend ende allernaadigste lade deris hestemøller til deris egen nytte og brug blive staaende. Hvorom du deris skrifftlige erklering haver at begiære og tage, som du os til videre voris allernaadigste resolution med allerforderligste haver at tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 3 iunij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 349—50.

450. **17 Juni 1690.**

Om Slagsmaal mellem Borgere og Militære.

Kiobenhavns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj maa fornemme, hvorledis tid effter anden adskillige clammerier oc slagsmaale jmellem Holmens folk, landmilitien og borgerskabet her j voris etc. Kiøbenhavn skal forefalde, hvilket voris arbeid og tieniste meget skal hindre, j det at de, som sig saaledis haver forseet, en tiid lang j arrest maa hensidde, jndtil at de self og deris vidner j sagen kand forhøris, samt kald og varsel effter loven gives, at endelig dom der udj kand falde, da paa det vitløftige processer kunde forekommis samt tids og pengis spilde sparis, have vj allernaadigst for got befundet, nogle visse personer af land militien og søe statens tillige med tvende af borgerskabet at committere, som en vis dag j ugen, eller saa ofte de udj extraordinaire tilfælde bliver tilsøgt, skal sammen træde og udj en af søe estatens copiisterss overværelsse, som rigtig protocol over, hvis der forefalder, skal holde, strax uden videre foregaaende kald og varsel tage parterne j forhør og søge, dennem enten j mindelighed at foreene eller ved endelig dom og sententz at adskille, saa at de skyldige effter forseelsens beskaffenhed tilbørligen kunde vorde straffet og igien til deris vagt og arbeide anviiste. Thj er voris etc., at j strax forordner tvende j lov og ræt kyndige borgere her j staden til at møde j forskrefne commission tillige med de andre committerede,

naar noget j saa maader skal foretagis og de derom bliver advaret, og da j det øvrige allerunderdanigste at rette sig effter de ordres, som dennem samtlige allernaadigst givne ere eller vorder. Dermed etc. Hafniæ d. 17 iunij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 366—67.

451. **24 Juni 1690.**

Skøde paa Grunde ved Kalthuset i Ny Hollænderby.

Peter Klovman.

C. 5. etc. confirmation paa effterskrefne kiøbe contract oc skiøde etc.

Vj efterskrefne Diderich Claus Raiger schultus i dend Ny Hollender bye oc Diderich Cornelisen skriver samt Johan Claus Thiis, Sibrandt Clausen, Peter Petersen, Cornelius Jansen Brakker, unge Jan Jansen og Diderich Cornelisen schepens sammesteds, kiendes oc gjør vitterligt, at vi paa voris egne oc meenige byemænds vegne med voris oc deris samt voris hustruers frie villie, fuldebyrd oc samtykke udi den hellig trefoldigheds nafn haver solt oc afhændt oc hermed selger oc aldelis afhænder fra os oc voris arvinger til erlig oc velforstandig mand Anders Nielsen, underskriver paa Kiøbenhafns slot, hans hustru, børn og arvinger trende smaa jorder, liggendis omkring oc ved Kalthuus paa voris mark, som hand en tid lang haver haft oc endnu udi brug haver, som er:

1. Svine haven kaldet, som er indgrøftet, liggende vesten op til fornefnte Kalthuuses bygning med ald samme huses grund oc pladtz.

2. Det liden stykke jordsmon østen oc synden nest op til bemelte Kalthuus oc ud med Præste engen, paa dend nordre side til grøften oc lidet udi øster og paa dend syndre side langs ud med voris brede enge med den tilhørige kiile jorde, som er den tyvende part deraf, liggende vesten oc uden for grøften ud med den syndre side imellem Svinehavens groft oc samme brede enge.

3. De smaa engstykker østen for forskrefne Kalthuus oc demningen imellem Kongens vey oc aaen oc udi øster, oc saaviit samme lod skifter sig strekker, oc som vi hannem det nu afgaaet oc afpælet haver, oc hand at maa indgrøfte lade. Oc er udi hver part af samme jorder tyve smaa lod skifter.

Hvilke forskrefne jorder, agger oc eng, jordfrj, tiende oc landgilde frj grund oc eyendom udi lengde oc brede, som de nu indgrøftet oc afpælet forefindes, undertagendis doct. Casparus Bartholini parter,

en tyvende deel af alle tre jorder, som oc afpælet oc afmaalt er, hand sig self forbeholder at bruge, naar de hos bemelte Anders Nielsen ere udstaaet, for hvis hand dennem for leye haver betalt, forskrefne Anders Nielsen, hans hustru, børn oc begge deris arvinger oc efterkommere skulle have, nyde, bruge oc beholde til evindelig fri eyendom, oc vi self at svare oc clarere for dend landgilde, som deraf kand gives. Oc kiendes vi os paa egne oc meenige byemændenis oc arvingers vegne, ingen ydermeere lod, deel, ret eller rettighed at have udi eller til forskrefne trende jorder efter denne dag, de omrørte lodder undtagen, fordi vi derfor haver annammet oc oppebaaret fyldest oc fuld værd af fornefnte Anders Nielsen efter voris egen nøye, takkendis hannem for redelig oc god betaling j alle maader. Thi bepligte vi os paa egne oc meenige byemændenes oc arvingers vegne, saaviit som før er meldt, en for alle oc alle for en, at fri, hiemle oc fuldkommelig tilstaa forskrefne Anders Nielsen, hans hustru, børn oc etc. fornefnte trende jorder, agger oc eng, jordfrj, tiende frj oc landgielde frj grund oc eyendom for hver mands tiltale, som derpaa kunde tale med rette i nogen maade. Hvor paa vi hannem oc rigtig skiøde her af voris byeting skal forskaffe, som det sig bør. Oc dersom noget af samme forskrefne jorder blef oftbemelte Anders Nielsen eller hans arvinger udi nogen dom eller rettergang for voris vanhiemmels brost etc. Oc skal oc maa meerbemelte Anders Nielsen oc hans arvinger have oc nyde frj græsning paa voris mark hos voris eget qveg til otte fæe høvder, heste, hopper, kiør oc andet ungt qveg. Dets til bekræftelse haver vi voris signeter her neden fore trøcht oc med egne hænder voris nafne underskrevet. Actum den Ny Hollender bye dend 7 iunii 1662. Diderich (l. s.) Claus Raj egenhandt. Diderich (l. s.) Corneliss. Jan (l. s.) Jansen egenhaand. Sibrant (l. s.) Clausen egenhaand. Peter Petersen (l. s.) egen haand. Cornelius Jansen (l. s.) egen haand. Jan (l. s.) Jansen egen haand. Diderich (l. s.) Cornelisen egen haand.

Vj Casparus Bartholinus i. u. doctor oc Thomas Finche, begge residerende udi den kongelig rigs stad Kiøbenhafn, kiendes oc giør vitterligt: Eftersom samtlige byemændene udi den Ny Hollender bye her ved Kiøbenhafn haver solt oc afhændt til erlig oc fornumstig mand Anders Nielsen, underskriver her paa Kiobenhafns slot, trende smaa stykker jorder, liggendis omkring oc ved Kaldthuset der paa marken, undtagen den tyvende part der af udi alle tre jorder, som os til voris gaarder der sammesteds tilkommer oc de udi deris hannem gifne kiøbebref oc skiode dennem forbeholdet haver, da have

vj nu iligemaade samme tyvende parter udi alle fornefnte tre jorder til bemelte Anders Nielsen efter hans venlig begiering afstaaet, solt oc afhændt, at hand skal oc maa nyde for sig oc sine arvinger, ligerviis som de hannem deris parter tiende oc landgilde frj solt, afhændt oc bebrevet haver, intet deraf undertagen i nogen maade, hvorfore hand os nøyagtigen contenteret oc betalt haver, lover derfore for os oc voris arvinger for bemelte tyvende parter, saaviit det os efter Hans Kongl. Majts. privilegier forundt er, i alle maader skadesløs at holde. Dets til bekræftelse etc. Actum Kiobenhafn dend 2 aprilis anno 1663. Casparus Bartholini (l. s.). Th. Finche (l. s.).

Da ville vj forskrefne kiøbe contract etc. have confirmeret etc. Dog saasom forberorte Kalthuus oc jorder ere forundte forbemelte Peder Klovman frj foruden ald afgift, oc indbyggerne i den Ny Hollender bye alligevel maa svare saavel af bemelte trende jorder som af de jorder, de selff j brug haver, skal hand oc hans arvinger samt hans efterkommende eyermænd til samme Kalthuus oc trende jorder were tilholden derimod at betale udj voris ambtstue aarlig sex rixdlr., at regne fra dend 1 maji sidst forleden, som bønderne i den Ny Hollender bye til lettelse oc afkortning i deris aarlig afgift skal komme. Forbydendis etc. Hafniæ d. 24 iunii 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 387—91.

452. **5 Juli 1690.**

Forpagtningskontrakt om Glasmanufakturhuset paa Christianshavn.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrefne forpagtnings contract etc.

Am untengesetzten dato ist zwischen denen hochgebornen hochedlen und wolgebornen woledlen herrn interessenten in der christallin glass-manufactur und mons. Christian Albrecht Kunckeln, folgender verpachtungs contract aufgesetzet und geschlossen worden, nemlich:

1. Es verpachten sämtliche hohe herren interessenten an mit interessenten h. Christian Albrect Kunckeln dero eingesetztes capital in bemelte manufacturey alhier als ihr hohe exell. Guldenlew 500 rthlr., ihr hochgräfl. exell. von Reventlov 250 rthlr., ihr exell. h. geheime rath Wibe 500 rthlr., h. ober stalmeister Haxthussen 250 rthlr., h. ober rentemeister Brandt 500 rthlr., h. ober secretarius von Jessen 500 rthlr., h. ober secret. Harboe 250 rthlr., commercien direct. Thormøllen 250 rthlr., assessor Christian Simonssen 500 rthlr. (vor welches capital das wohnhaus und lediger pladtz auf Christianshafen, dar auf das manufactur haus gebauet, und eine partey brenholtz nebenst

unterschiedlichen materialien und instrumentalien verschaffet worden), vor und um drey tausendt zwey und sechtzig und einen halben reichsthaler capital, wie solches itzo unparteysch taxiret worden, auf zwantzig nach ein ander folgende jahre als von ein tausent sex hundert und neuntzig primo septembr. an zu rechnen jahrl. à 6 procentum an contant und zwey procentum an glässer, an die hohe herren interessenten, wie viel ein jeder proportionaliter eingesetzet, bey ausgang des jahrs ohnfehlbarlich zu bezahlen.

2. Wird gedachten h. Christian Albrecht Kuncheln hir durch von dato an vorgemeltes haus mit allem zugehør laut inventarii dero gestalt übergelassen und eingethan, das er sich dessen zum glasbrennen besser seiner gelegenheit nach bedienen möge, wie ihme dan auch hiedurch kraft königl. octroy verstattet wird in dem königreich Norwegen, wo er es am beqvehmsten befindet, eine oder mehr glashütten zu bawen, daselbst glässer zu brennen und so wol solche, als welche er hier gebrandt, in Dännmarch und Norwegen auch andern jhrer Königl. Majt. landen ungehindert zu verkauffen.

3. Sol dem h. Christian Albrecht Kunchel wie besagt frej stehen, die manufactur des fenster glasses in Norwegen ebenfals ein zu richten, und wen die hohe herrn interessenten mit einschiessen wollen, sollen sie ebenfals den vortheil mit zu geniessen oder sechs procentum in contant und zwey pro centum an glas für dero capitalen zu empfangen haben.

4. Und damit er mit diessem werch desto besser aufkommen könne, so soll der königl. octroy gemäs, die jhme zugleich hiebey eingehändiget wird, in den negsten zwantzig jahren niemanden als jhme dergleichen glashütten in Jhrer Majts. landen zu bauven und einzurichten vergønnet seyn. Wo bey ihm auch versprochen wird, das bey Jhr K. M. unssern allergnädigsten könig und herrn allerunterthanigste ansuchung geschehen soll, das disselbe zu verordnen allergnäd. geruhen wollen, das ratione der christallinen glässer alsofort und wegen der andern glässer $\frac{1}{4}$ jahr nach vollenkommene einrichtung des werks in Norwegen alle glässer, so von fremden ohrten eingeführet werden, doppelten zoll erlegen müssen. Da hingegen er seine glässer für einen billigen preis zu lassen und niemand in dem kauf über die gebühr zu übersetzen sich bey verlust des privilegii anheisig gemacht.

5. Jst jhme frey, alle leüthe, so er zum glasbrennen oder diesser glas manufactur nötig, nach eigenen gefallen selbst anzunehmen, zu bestellen und hinwieder abzudanchen, gestalt er dan nicht obligirt

sein soll, so wol bey diessem als jenem werche sich jemand auftringen zu lassen.

6. Was da betrift den zoll und andere beschwerde, so bey der ankunft er und seine leüthe für sich und ihre sachen abstatten sollen, imgleichen was angehet die reel und personel onera, ordinair und extraordinair anlagen, wie die auch nahmen haben, so er und mehr erwehnte seine leüte sonsten danchst(!) bezahlen müsse, damit es dero gestalt verhalten, wie in der königl. octroy allergnädigst versehen, massen dan auch dafern er mit den seinigen todesfals oder anderer erheblichen uhrsachen halber resolwieren müste, wieder von hinnen zu gehen, sie wegen der abzugs gelder als sechs und zehenden pfennigs freyheit und exemption sich auch gleich andere, so alhir manufacturen anrichten, zu erfreüen haben sollen und sie solcher gestalt davon befreyet bleiben.

7. Bey dem glashütten in Norwegen wird jhme zugelassen, die factorey zu verrichten als selbst vor sich und seine leüte zu bachen und zu brauen, auch best moglichst mit allen lebens mitteln sich selbst zu versorgen, jedoch mit der condition, das da durch in weiterer verkauffung an andere dennen städten kein afbruch geschehn, bey verlust seines privilegii.

8. Wollen Jhr Konigl. Majt. die allergnädigste ordre in Norwegen stellen lassen, jhn und seine leüte eben wie die bergleüthe in gerichte sachen zu tractiren, sonsten auch wieder ungerechte gewalt gegen männiglich zu schützen und zu handhaben. Hir in Copenhagen aber wird darin nach landes low und recht auch der hir selbst üblichen observance verfahren. Jm übrigen kan er sich auch Jhr Maj. specialen schützes in billigen sachen versichern, gestalt auch da sonst noch ein und andere zuträgliche condition zu besserer befördrung solcher manufactur von Jhr Königl. Majt. gesuchet werden solte, man dem selben dar unter alle zeit best möglichst assistiren wil.

9. Wohingegen den oftberührte hr. Christian Albrecht Kunchel bestandigster massen verspricht und gehalten sein will und sol, vom ersten sept. dieses 1690 jahrs bis den 1 sept. des 1710 jahrs und also in zwantzig jahren von obgedachten capital die in dem ersten punct verschriebene 6 procentum an gelde und 2 procentum wehrt an glässer denen hohen herren interessenten oder auf ordre jährl. richtig zu contentiren, ohne eintzige ausfluchte, nach proportion eines jeden einschüsses, und ob er schon nach verfliesung drey oder mehr jahre resolviren würde, das hiesige glaswerk zu qvittiren und denen nordischen bey zu fügen, wil und sol er dennoch mit richtiger bezahlung oberwehnter abgift jährlich

continuiren bis obberührte zwantzig jahre völlig verflossen, nach deren verfliesung er oder seine als dan lebende erben obligirt seyn sollen, das anfangs articulo primo erwehnte capital der 3062½ reichsthaler an die hohe herren interessirte als schadeloos geld ohne fernere aufkundigung nach proportion eines jeden einschüsses zu bezahlen.

10. Solte auch durch sein oder der seinigen versehen dem hiesigen glashause werender zeit einige schade, es sey durch brandt oder sonsten, zu gefüget werden, so respondirt er gleichfals wie billig dazu. Mit den casibus fortuitis wird es aber nach hiesigen landes low und recht verhalten. Jn zwischen und bis so völliger erfüllung diesses contracts verbleibet das jhme hie durch über gelassenes glashausse mit allen inventarien und sachen denen hohen herren interessenten zum unverlassenen unterpfande, wie er dann auch denenselben die glashütten, so er in Norwegen bauen und einrichten wird, im gleichen alle seine itzthabende und künftig überkommende beweg- und unbewegliche güther, die mögen nahmen haben und anzutreffen sein, wo sie wollen, bis diessem allen ein völliges genugen geschehen, bestandigster massen verpfändet, wogegen jhme keine beneficia der rechte noch sonsten einige exeptiones oder ausfluchte schützen noch befreyen sollen, alles ohne argelist und gefährde. Uhrkundl. und zu festerhaltung ist dieser contractus (wo von zwey gleich lautende exemplaria auf gerichtet und jedem theil eins zu gestellet) vom bederseits contrahenten eigenhändig unterschrieben und versiegelt. Und weiln diesser contractus in kraft Jhr Königl. Majt. allergnädigst erteilten octroy verferdiget und vollenzogen worden, so werden mehr allerhöchst erwehnte Jhre Königl. Majt. zum beschluss allerunterthänigst ersuchet, das sie allergnäd. geruhen wollen, denselben in allen seinen puncten und clausulen zu approbiren und genehm(!) zu halten. Copenhagen den 28 iunii des 1690 jahrs. Zur nachricht wird gemeldet, das die herren interessenten aus diesser verpachtung nach proportion ihres erstes einschusses, so wie vorbeschrieben stehet, 3500 rthlr. gewessen, nur jährlich haben können 5 procentum an gelde und zwey procentum an glässer zu mahln das capital nemlich 3062½ rthlr., wofür ich Kunkel itzo das werck angenommen, nach 8 procent zu rechnen nicht höher austragt als 245 rthlr. jahrlich an geld und glässer, welches dann in vor ihr erstes capital netto sieben procentum ausmachet. Und wann iche die zwey procent an glässer nicht liefern kan, erbiete mich solche an gelde zu bezahlen. (l. s.) U. F. G.lew. C. G. Reventlou (l. s.). P. Brandt (l. s.). T. B. V. Jessen (l. s.). J. Harboe (l. s.). Christian Albrecht Kunchel (l. s.).

Wegen meine an h. Thormöllen bezahlten einschuss von 250 rthlr. und zum zeichnüs, das es obiger massen contrahiret und geschlossen ist, unterschriebe ich dieses und versiegle. Christian Werner (l. s.).

Da ville vj forskrefne etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 5 iulii 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 399—403.

453. **5 Juli 1690.**

Om Nedlæggelse af en Gade paa Christianshavn.

Hr. Hans Skach.

C. 5. Vor gunst tilforn. Efftersom vj af din til os allerunderdanigst jndkomne erklæring allernaadigst fornemme, at dend gade effter det første dessein ved dend byggeplads j Christianshafn, som capellanen sammestedtz hr. Christopher Dankel allerunderdanigst anholder om, vel skal kunde mistis, da er voris etc., at du hannem samme pladtz effter det andet dessein og afstik udj lengde og brede ved alne maal med det allerforderligste lader udvise og tilmaale, saa at hand der effter voris allernaadigste skiøde paa forskrefne pladtz allerunderdanigst kand søge. Dermed etc. Hafniæ d. 5 iullij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 380—81.

454. **5 Juli 1690.**

Om forskjellige Udgifter til Stadens Nytte.

Hr. estats raad Scholler, Hans Nansen, Povel Winding og Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke eder herhos en forteignelsse paa adskillige udgifter til denne voris kongel. etc. Kiøbenhafns almindelig nytte, bedragende sig tilsammen 7166 rixdlr. $10\frac{2}{3}$ skil.. som u-angiengeligen(!) vil betalis. Thj er voris etc., at j eder strax dend nye grundtaxt her over staden saavelsom Christianshaufn paa een vis tiid og sted foretager og deraf først uddrager vores egne (Skipperboderne undtagen) og hendis Mayts. voris elskel. kiere gemahl dronningens gaardes og huusses og andre publiqve steders, som enten efter vores sær allernaadigste tilladelse og privilegier eller og formedelst nye bygninger efter vores allernaadigste udgangne forordninger bør frj at vere, og naar det er skeet, da proportionaliter ligner og legger forskrefne 7166 rixdlr. $10\frac{2}{3}$ skilling til betaling paa de øfrige gaardes og huusses qvantum efter bemelte nye grund-taxt. Hvorefter j dend anordning haver at giøre, at samme penge ved de betienter, som løchte skatten indkræver, det snareste mueligt er, vorder jnd-

fordret og til eder leveret, hvilke j siden til de vedkommende efter fortegnelsens anleding jmod behørige qvitteringer skal betale. Dermed etc. Hafniæ d. 5 iullij 1690.

Forteignelse paa en deel udgiffts poster vedkommende staden Kiøbenhafns almindelig nytte, som nødvendigen vil betalis.

1. Om dend gaard j Vimmelskaftet, som skulle igiennem brydis udtil Gammel torf, skal vere accorderet for ungefer 3200 rixdlr.

2. Disligeste for fru Magdalena Peder Lassens husis jndbrydelse j Vimmelskaftet 400 rixdlr.

3. Til toldboed vejens omkostning og reparation skulle og giøres fornøden 760 rixdlr.

Effter trende Hans Kongl. Majts. allernaadigste resolutioner af dato 1 martij 1690 skulle betales til efterskrefne, nemlig: ingenieur Hammerstein for Kiøbenhafns og Christianshafns maaling 200 rixdlr., Elovius Jonæ Mangors for udregning og maalings commission 250 rixdlr., Niels Reinholtsen, som haver skrevet j commissionen, 100 rixdlr.

5. Stads hauptmanden Niels Envoldsen paa een adjutant og een skriver j 12 aar siden anno 1676 500 rixdlr.

6. Lorentz Kreyer kræmmer haver og indgivet een memorial, hvorved hand andrager at have forskaffet een partj tran til lanternerne anno 1688, hvorforre hand jngen betaling skal have bekommet. Hvilket skal andrage ungefer 1700 rixdlr.

7. Dorthe afg. Rassmus Sørensens, for hvis hun af hendis eyendoms grund og pladz formedelst dend forandring med gaderne har mist, 56 rixdlr. $10\frac{2}{3}$ ß.

Summa 7166 rixdlr. $10\frac{2}{3}$ ß.

Sæl. Tegn. XLVII. 381—83.

455. **12 Juli 1690.**

Om Udsættelse med Opførelse af en Bygning paa Nørregade.

Claus Rasch.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa du, at vj efter Karen afgangne Anders Hansens her j voris etc. Kiøbenhafn, hendis herom etc. allernaadigst haver bevilget, at hun til sin paa Nørre-gade her udj staden beliggende og afbrendte pladtzis biugnings begyndelse maa nyde og have dilation for nestkommende foraar. Derefter etc. Hafniæ d. 12 iulij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 387.

456. **15 Juli 1690.**

Det overdrages Ole Rømer at have Tilsyn med Forfærdigelsen af de ny Maal og Vægt.

Præsident, borgemestere og raad j Kiøbenhaun.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj maa fornemme, at voris allernaadigste intention om det ny maal og vegts indrettelsse her udj voris etc. Kiøbenhavn ej endnu skal være fuldbiurdet, men en stoer deel af det gamle skal være til overs og det gamle og ny i fleng brugis, hvor ved stor urigtighed i kiob og sal skal foraarsagis, da paa det alting dermed inden kort tiid kand komme til rigtighed og voris allernaadigste intention naa sin fremgang, haver vj allernaadigst for got befunden, eder fra den eder j saa maader allernaadigst anbefalede inspection saalenge at forløfue, at voris kongl. residentz stad tilfulde med det ny vegt og maal kand vere forsiunet. Thil hvilken ende vj self saadant ny vegt og maal for stadens jndbiuggere vil lade forferdige, og have vj allernaadigst anbefalet os elskelige Ole Rømer, paa vore veigne tilbørlig inspection at hafue, at alle slags deraf effter voris allernaadigste forordningers tilhold vorder, det allersnariste skie kand, forferdiget, proberet og adjusterit, og at der paa ey høyere pris skal settis, end at omkostningen just kand blifue stoppet, saa og at eders brende, paa hvis her j staden behovis og selgis, skal settis og eder eders sædvanlige jndkomst deraf betahlis. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 15 iulllj 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 395—96.

457. **19 Juli 1690.**

Om en Overskridelse af Konsumtionsforordningen.

Holger Parsberg og Andreas von Engberg.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom voris cammer raad os elskelig Edvart Kruse for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis en møller ved en af vejermøllerne her udj voris etc. Kiobenhavn navnlig Peder Pedersen skal ved sin folk motvilligen have ladet handle jmod voris allernaadigste udgifne consumptions forordning, j det at hand dend 27 iunij sidst afvigt skal have ladet udtage fra Johan Vessel, bager oc jndvaaner her sammestedtz, to tonder hvede og dennem paa møllen uden consumptions erleggelsse opføre, med meere, som af fornefnte Peder Pederssen og hans folk skal være begaaet og af bemelte voris cammer raads betienter hos hannem befunden, til hvilket at paakiende forbemelte voris cammer raad commissarier allerunderdanigst haver værit begierende, da er voris etc.,

at j retter eders lejlighed effter, de vedkommende parter etc. og effter de for eder producerede beviisligheder og sagens befindende beskaffenhed derudinden effter loven og consumptions forordningen at kiende og dømme og samme eders forretning de interesserede etc. Dermed etc. Hafniæ d. 19 iullij 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 401—02.

458. **5 Avg. 1690.**

Privilegium for en Blokkedrejer.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter herom etc. allernaadigst hafuer bevilget og tilladt, at Daniel Johanssen blokemager maa, naar hand sit borgerskab louligen vundet hafuer, udj træ dreyer lauget her udj staden indtagis og af sit blockemager handverk sig ubehindret ernære. Dog skal hand først efter hans eget herom giordte tilbud tiltencht være, éffterskrefne mesterstycke tilbørligen at giøre, nemlig en daabbelt og enchelt block med pockenholtz skifuer, jtem en træ skifue block og en to skifue block, en rocke med sin hielper og en daabbelt mersskytte block. Hvilcket hand saa forsvarligen haver at forferdige, at det af oldermanden for skipper lauget her udj staden og tvende vel erfarne skippere for dogtigt kand eragtis. Der efter j eder etc. Befalendis etc. Friderichsborg d. 5 augustj 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 410—11.

459. **5 Avg. 1690.**

Om Fortegnelse over Borgernes Kornforraad.

Clavs Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris allernaadigste villie og befaling er, at du dig uformerkt erkyndiger, hvad forraad paa rug og andet korn j voris etc. Kiøbenhafn findis, der over en specification forfatter og os samme, med forderligste skee kand, allerunderdanigste tilstiller. Dermed etc. Friderichsborg d. 5 augustj 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 412.

460. **16 Avg. 1690.**

Om Privilegier for Silke- og Fløjelsvævere.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj af en voris cancellj raad og politie mester os elskelige Clavs Rask til Raskenberg hans til os allerunderdanigst udgivne memorial allernaadigst fornemme, at af de her j staden værende silke og samet vævere, som self arbeidet

ved lige holder, siden at silke manufactur compagniet ej meere hos dennem lader arbeide, skal en deel af dennem være bleven hid indforskreven, da silke manufacturet først her sammestedtz blef oprettet, og ere jndkomne, førend privilegierne for de fremmede evangeliske og reformerede allernaadigst bleve vdgivne, hvorfor bemelte voris politiemester sig allerunderdanigst forespørger, hvad frjheder vj dennem allernaadigst ville forunde, da om endskiøndt een deel af bemelte silke- og samet-væver kand være jndkomne, førend bemelte privilegier blef udsted, have vj dog, effterdj at de ere hid forskrevne, og særdelis udj allernaadigste henseende til, at det vel begyndte silcke manufactur kunde her fremdelis konserveris og underholdis, allernaadigste bevilget, at forskrevne silke- og samet-vævere, saa mange som her j staden nu ere, eller de her effter fra fremmede stæder hidkommendis og boesiddendis vorder, maa nyde de privilegier og frjheder, som vj alle fremmede af evangeliske og reformerede religioner, der sig j vore riger og lande ville indbegive, boesette og ernære, ved voris udgangne forordning af 11 aprilis anno 1685 allernaadigst haver forundt. Dog at de der jmod j alle maader retter sig effter, hvis derudj om troskabs eed for øfrigheden at aflegge og j andre maader anbefales at effterkomme og j agt tage. Og saasom iblant bemelte silke og samet vævere befindes en mester ved navn Claudj Bruno af dend romerske religion, som skal være en af de beste samet og silke vævere, der her virkelig er boesiddendis og samme sin profession bruger, saa have vj af sær kongl. mildhed og naade allernaadigst tilladt, at hand maa være deelagtig j bemelte privilegier og for alle slags paaleg og skatter effter forordningens indhold være frj og forskaanet, hvor for hand og iligemaade skal være tilforbunden at præstere, hvis samme forordning hannem der jmod tilholder. Der effter j eder etc. Befalendis etc. Skrevit etc. Hafniæ d. 16 augustj 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 517—18.

461. **19 Avg. 1690.**

Om Højesteretsbøders Anvendelse til Christianshavns Kirkes Bygning.

Høyeste rettis besiddere.

C. 5. Vor synderlig gunst og bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver for got befunden, at hvis bøder, som een eller anden enten efter voris høieste rettis instructions anledning kand tilkomme at udgive eller j voris høieste ret kand blive tilkiendt at betale, og voris allernaadigste udgivne lov eller forordninger ikke til nogen vis brug henviisser, skal henfindis og være hiemfaldne til

Christianshavns ny kirkis bygning, indtil dend bliver færdig, og siden til voris land milities qvæsthuus. Der efter j eder etc. Befalendis etc. Skrevit etc. Friderichsborg d. 19 augustj 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 419—20.

462. **28 Avg. 1690.**

Springvandets Fundats.

Kgl. confirmation.

C. 5. etc. giøre alle vitterligt, et eftersom hos os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begiæret vores allernaadigste confirmation paa efterskrevne fortains springvands fundatz, nemlig: Eftersom Hans Kongl. Majt., salig og høyloffig i amindelse, Fridericus secundus, haver allernaadigst denne stad til zirat og paa dens bekostning anno 1578 ladet ved render indleede det færske springvand fra Emmedrups søe, tverts over Vangerne og Fælleden forbi Ny Vartov og derefter østen ud med Sortedam, igiennem Nørre-vold, Nørre-port og Nørregade, og tilmed siden ladet oprette den endnu staaende fontain paa Gammel torf, men formedelst samme hoved-render i mange aar efter kiemner regnskabernes udviisning havde kostet staden alleene store penge at vedligeholde, og magistraten omsider befandt, at det vilde falde staden, hvis jndbyggerne intet særlig hertil contribuerede, alt for besværligt, det saaledes at continuere, have de, i henseende til dette stadens allerældste springvand og saa kostbar et værk for det gemeene beste og staden til zirat at conservere, tilmed efterdi hoved-renden fandtes beqvem fleere portioner end fontainen at bespiise, og paa det noget til hielp til udgifterne kunde erlanges, omsider resolveret og raadeligt befundet, et vand-compagnie der af at indrette, og af jndbyggerne, som det begierte, og vand-renderne laa beleyligt participanter at indtage, som aar efter andet saaledes ere tilvoxte, at de, som nu der i interesserer, ere i tallet (foruden fontainen paa Gammel torf, som ordinaire skal regnes for tre portioner) til denne dag tyve og een, nemlig:

Ny gade.

1. Hans Hinrich Beck.

Klædeboederne.

2. Madame Hartvigsen. 3. Commerce-raad Sohl. 4. Tillemand Evertsen. 5 Valentin Mohr, bøssemager.

Nørre gade.

6-7. Panl Badstüber 2de Portioner. 8. St. Petri kircke. 9. Christen Paulsen. 10. Stads kæmner Andreas Munk. 11. Salige Edelbergs arvinger. 12. Jacob Fussing.

Vold-gaden.

13. Niels Hansen Speilberg. 14. Hendrich Fransen Lassen. 15. Mad. sal. Lars Dixen. 16. Andreas Møller.

Gotters gade.

17. Rasmus Madsen.

Aabenraa.

18-19. Den reformerede kirke 2de portioner. 20. Auctions-directeur Kuur. 21. Stift-amptmand Neve.

Er saa med fontainens tre portioner tilsammen udi alt til denne dag tyve og fire portioner. Og paa det at heraf et fuldstændigt springvands-compagnie lige ved andre her i staden vel-ordinerede springvands-compagnier under denne titul: stadens fontains springvands-compagnie kand stabileres og fortsættes, saa haver magistraten med fornævnte participanter efterfølgende artikler til samme vandværks stedsvarends underholding som en u-ryggelig fundation, der tryggelig paa alle sider af interessenterne, som nu ere eller kommendes vorder, holdes og efterkommes skal, paa Hans Kongl. Majt. allernaadigste behag og approbation saaledes indgaaet og oprettet som efterfølger:

1. Skal agtes for hoved-render, hvor af fontainens springvands værk bestaar og af compagniets casse vedligeholdes bør, de render, som ligger fra Emmedrups søe langs Fælleden forbi Ny Vartov og langs ved veyen igiennem Nørre vold og graven, langs neder af Nørregade til fontainen paa Gammel torf, dernæst fra Gammel torf langs Vimmelskaftet til stads-hauptmand Niels Envoldsens og en liden arm til Johan Sylings port i Skindergaden, disligeste den arm fra Nørre port langs Volden til afgangne Claus Bysings vaaninger paa hiørnet af Gotters-gaden og atter fra samme arm ved Nørre-port langs neder i Friderichsborg-gaden til assessor Johan Sekmands gaard i Pusterviig.

2. Forskrevne renders saavelsom compagniets contingent af slusers, overfalds, digers, demningers og grøfters vedligeholdelse skal, naar først inspecteuren derom efter Kongl. Majts. allernaadigste om brand-væsenet i almindelighed udgangne fundatz er bleven ansagt, tillige med andre vand-compagniets indspecteurer at møde, besigtelsen at overvære, af compagniets casse betales. Mens bi-renderne, som fra ovenskrevne hoved render og arme ere indførte udi fontainen og benævnte participanters gaarder, hvor de stedse og altid uden ringeste forvexling (med mindre magistraten paa den publiqve fontains vegne og de andre participanter det anderledis vil bevilge) for-

bliver, skal af stads-kiemner paa stadens fontains vegne og af ejermændene paa gaardenes vegne paa enhvers bekostning stedse holdes forsvarligen ved lige, dog skal participanterne indbyrdes, naar nogen brøst paakommer, i tide advare inspecteuren og vandmesteren derom, saa at den eene participant formedelst den andens efterladenhed ikke skal tage skade og værkerne derover komme i urigtighed.

3. Skal det være enhver af participanterne formeent til nogen anden sit færske springvand at afstaa og sælge, førend hand det magistraten og de andre interessenter haver først tilbudet, om de det ville kiobe, da de at være det næst. Ellers bør den, som med compagniets samtykke erlanger tilladelse, at hand sig vandet af den sælgende maa tilforhandle, forinden hand det indlægge lader, give compagniet til en kiendelse halvtrediesindstyve rigsdaler.

4. Skal det og være participanterne formeent, enten for lyst, mageligheds eller skiødesløsheds skyld eller udi andre maader, sig selv eller nogen anden til villie eller venskab, i hvad navn det og have kand, deres vand fra renderne eller de rette opstandere og des canal at afleede eller leede lade, meget mindre nogen forandring paa opstanderne at giøre uden magistratens og de andre participanters videnskab, saa og directeurernes og inspecteurernes minde, mens alle og enhver skal lade sig nøje med eens canaler og piber af lige storlighed og med det vaterpas, som nu er eller herefter for nødvendig aarsags skyld eller for stadens fontains rette vigeur at restablere, kand vorde afpassede og med compagniets mærke og brænde indrettet. Og dersom befindes eller beviises, at nogen participant, enten selv eller ved andre lader underbore sine render eller opstandere eller bruger ophævere, pomper eller andre instrumenter udi renderne, eller forandre springvandets opstandere, eller og lader vandet sidere løbe, end som det allerede eller herefter ved vandmesteren efter magistratens og de andre participanters got findende og afligning anordnet er eller vorder, da skal den participant, som i saa maader skyldig befindes, give til compagniets casse første gang tyve rigsdaler, anden gang halvtrediesindstyve rigsdaler og tredie gang miste vandet, som paa gaden paa den skyldiges bi-render imellem hoved-renden og gaarden skal afhugges, og skulle den skyldige ikke inden tredie paamindelse ville erlegge pengene for første eller anden forseelse, da vandet iligemaade at have forbrudt og afhugges. Forholder nogen participant den afgift, som hand lige ved andre participanter skyldig er at betale og dend ikke aarligen i rette tid erlegger, skal hand være samme straf i alle maader undergiven.

5. Til disbedre opsigt at have med samme vandværks underholding, skulle hvert andet aar ved aarets jndgang tilforordnes af participanterne en directeur og en inspecteur, som nu er eller herefter kommendes vorder, skulle ved hoved-renderne inden og uden byes samt bi-renderne, fontainen og opstanderne have jndseende, hvilke og skulle være forpligtede hver half aar eengang at omgaa eller tiere om det behoves og besigtige, om enhver af participanterne, som forskrevet staar, saaledes bruger sit springvand, som tilbørligt og forsvarligt er, saa vel som uden forsømmelse lader sig finde, saa ofte nogen af participanterne for dennem om vandets misbrug angives, strax til stedet at forføye, saadant at besigtige, og dersom da hos nogen brøst og forseelse findes, strax lade interessenterne tilsige og forsamle, og hvorledes de det befundet haver alle eller saa mange, som tilstede kommer, at tilkiendegive, at den skyldige, for hvis forseelse, som findes og hannem overbeviises, derfor efter magistratens og de fleeste af de andre participanters sigelse kand blive straffet som forskrevet staar uden ald undskylding, vild, venskab eller modsigelse i andre maader. Vil den skyldige ikke godvillig retfe for sig med betaling, da skal hans post tilsluttes og hand vandet miste, indtil hand efter denne fundatzes 4de artikel samtlige participanterne haver fornøyet og fyldestgiort hvis hand er tilkiendt at giore. Befindes directeuren, stads-kiemner eller inspecteuren med nogen, i hvo hand end og monne være, at see igiennem fingre, være med den skyldige lige straf undergiven.

6. Af forbemelte participanter skal den ældste forordnes og nævnes for at holde en rigtig cassebog og regenskab paa indtægt og udgift, hovedværket vedkommende, og ved hvert aars udgang for participanterne giøre regenskab og sig lade qvitere. En af participanterne, som skrive kand, skal holde protocol over hvis i participanternes sammenkomst handles og skriftlig til de vedkommende meddeele, hvis som sluttes til at exeqvere og sætte i værk. Og skulle inspecteurerne samdrægtigen uden imodsigelse være personligen tilstæde ved arbeydet, saa længe noget af vandmesteren og hans folk paa compagniets hoved-render forrettes og ved dag og datum holde med hannem contra-regenskab baade for hvis render go bøsninger, som til arbeydet forbruges og indlegges, saa vel som og paa folkene, som arbeydet forretter, og broerne strax igien, om det er paa gaden, at lade forfærdige eller grøfterne, om det er uden for staden, strax igien lade tilkaste. Hvor efter enhver af dennem, naar deres qvartal er til ende eller arbeydet forrettet, skal eftersee og conferere vandmesterens

regenskab med contra-regenskabet og det efter befundene rigtighed underskrive og forsende til cassereren, at vandmesteren derefter kand vorde betalt. Og skulle samme tilsiuns-participanter enhver være i to aar, dog ikke antages eller forløves paa en tid, men saaledes forholdes, at hver aar een af directeurerne eller inspecteurerne forløves og en anden igien forordnes i dens sted, med mindre nogen ved samme inspection godvilligen længere vil forblive, og skal ingen af participanterne, naar hand udvaldt vorder, sig maa undskylde for compagniets tieneste, saa fremt hand ikke udi kongelig ærende eller tieneste er forhindret eller for alder kand undskyldes, med mindre hand en anden i sit sted af participanterne kand formaa, som sig directionen eller inspectionen vil paatage.

7. Og paa det magistraten og de andre participanter kand være forsikkret, at alting med vandet rigtig tilgaar og uden persons anseelse forrettes, da skal piberne eller canalerne i participanternes gaarde være af lige storlighed og proportioneres efter den halve storlighed af hver de tre fontainens haner siddende under billedet. Skulle og bemelte fontains haner findes saa store, at ikke tyve og fire portioner (hver halv saa stor som hver hanes i fontainen) kunde af hoved-renden bespiises, da skal det udi de particulier participanters pibers storlighed modereres og lempes, eftersom fontainen ikke taaler nogen forandring i saa maade, og skal samme piber med compagniets stempel stemples, og toe lige brænder forfærdiges, med hvilke alle opstandere, som skal passere for gyldige, herefter skal brændes, hvor af det eene skal være udi stadens kiæmners og det andet i den ældste directeurs forvaring; findes der siden nogen piber, som ikke ere stemplede, eller poster, der ikke ere brændte og mærkede, da holdes de for u-lovlige, indtil de med stemplet og brændemærket vorder brændt og stemplet, og den participant, som derudi antreffes, straffes derfor som forbemelt efter den 4de artikel. Og som magistratens og de andre participanters tanke derhen sigter, at til det gemeene beste, baade for u-lykkelig ildebrands og anden fares afvendelse, næst Guds den allerhøyestes naadige hielp og bistand, herved saa meget desto bedre maa observeres, da skal compagniets nøgle in duplo til de store haner ved Gammel torv og paa gaderne for participanternes bi-render altid findes, den eene hos stadens kiemner paa stadens vegne og den anden hos den ældste directeur og den tredie hos compagniets vandmester, paa det vandet paa een eller anden arm udi en hast kand sluttes og til de steder hendrives

og demmes, hvor ildebrand er og ey forhindres eller afvendes fra de steder, hvor det behøves.

8. Naar magistraten og de andre participanter behager eller stads kiemner paa stadens vegne og den ældste af directeurerne fornøden eragter, participanterne at lade samle, da skal samtlig participanter og stads kiemneren være forpligtet, enten selv eller ved deres skriftlige fuldmagt til en anden af participanterne, til berammede tid og sted sig at indfinde og i hvis der udi een eller anden maade paa compagniets vegne kand forfalde at handle, deres betænkning meddeele, og hvad der endelig sluttes skal i protocollen indfores og af alle tilstedeværende participanter underskrives og siden af stads kiemner og directeuren med inspecteurens hielp fuldbyrdes. Hvilken af participanterne da ikke møder, hannem skal det ikke siden være tilladt at sætte sig imod hvis udi hans fraværelse er bleven af de fleeste tilstedeværende sluttet og vedtaget, men det at stande ved magt. Dersom noget extraordinair og vigtigt forefalder, som kiemneren skulle formeene det publiqve springvand at præjudicere, skal hand sig hos magistraten raadføre og bespørge, forinden hand med participanterne confererer og underskriver, og bør hannem dertil gives dilation, førend noget fast sættes. Dernæst skal ingen af participanterne maa undskylde sig for at efterkomme hvis magistraten med de fleeste af de andre participanter til vandets nytte slutter og vedtager, uden hand derfor vil straffes efter magistratens og de andre participanters sigtelse. Dersom befindes, at hvis eengang vedtages til den ordinaire eller extraordinaire aarlig udgift at indskyde ikke kan tilstrække, men nogen uforvarende forandring at giore eller brøstfældighed at afhjælpe skulle paakomme, da skal iligemaade enhver med sin qvota efter giorde overslag, som nødvendig bliver demonstreret, sig med indskud uden nogen imodsigelse indfinde, i fald sig da nogen, i hvem det og monne være, skulle modtvillig med betaling at lade finde, da den at udstaa den straf, som den 4de artikel udførlig forklarer.

9. Enhver participant en particulair bor have en hane udi en kiste vel fordækt og bevaret paa sin bi-rende til at slutte enten heelt, halvt eller mindre for (enten til høje fæster eller Hans Kongl. Majt. eller det høje herskab til plaisier og staden til zirath i extraordinaire tilfælde) at drive vandet til at springe højest igiennem alle de dertil paa fontainen beskikkede rør og delineamenter, men naar det er overstanden, da igien at aabnes, og saaledes passes og paaagtes, at fontainen dog altid saa vel som participanterne beholde hver sin ordinaire portion.

10. Saa er det og afskeedet, at ey herefter maa sælges af vandet fra andre arme end de, fra hvilke det ikke kand præjudicere fontainens ældste og mange aar kostbare underholdte og u-behindret rette tilløb, ey heller nogen af de reserverede portioner ringere at maa sælges og afhændes end for to hundrede rigsdaler første kiøbs erleggelse til compagniets casse, og hvis noget i saa maader herefter for vandets afhændelse over den bortskyldige gield og aarlig ordinaire bekostning skulle kunde indsamles, da skal deraf en capital giøres og af inspecteurerne imod god forsikring paa rente udsættes, saa vandmesterens løn og anden daglig udgift der af kand betales, men naar ingen saadan beholdning findes, da giøres indskud efter fornødenhed af enhver efter berorte 8tende artikels indhold.

11. Og som vandmesteren nyder sin aarlig visse løn (efter skriftlig contract, som tid efter anden med hannem oprettet, ved compagniets casse forvares bør) saa vel for fortainens som participanternes almindelige vand-værker at beobagte og betiene, skal hand og til forpligtes at udsøge til compagniets brug, naar behøves, de tienligste, best borede og tykkeste render og ikke noget vrag der til tage, paa det værket for hans skyld ikke skal forringes og forværres. Dernæst at holde compagniet en færdig karl og dygtig mester-svend tilrede, som i alle forfaldende mangel og tilfælde skal uden ophold betiene compagniet og dets interessenter og selv tillige med mester-svenden altid være forpligtet, fuldkommelig og i alle maader aarle og silde, naar og hvor fornøden giores at lade sig finde tro, aarvaagen og flittig. Og i det ovrige at rette og forholde sig imod bemelte fontains compagnies participanter og deres vandværker efter bemelte skriftlig contract saa vel som efter hvis den kongl. allernaadigste instruction for vandmesterne af dato 20 novembris 1680 i alle maader befaler og tilholder. Og paa det vandmesteren med sin mester-svend kand saa meget dis bedre giøre compagniet nojagtig forklaring om vand-værkets beskaffenhed naar behøves, da maa ingen af participanterne, under tilbørlig straf, bruge andre folk til værkets og rendernes reparation udi deres gaarde eller uden fore end de, som af compagniets vandmester dertil forordnes. At denne stads fontains compagnies fundation udi alle sine ord puncter og clausuler af os og vores efterkommere som magistrat paa stadens fontains vegne saa vel som de udi samme springvand interesserede gaardes eiere fuldkommeligen er vedtaget og at den i alle maader saa vel til det algemeene beste som de interesseredes nytte u-ryggeligen holdes skal. Hafniæ den 1 novembris anno 1686. Da ville vi ovenskrevne springvands fundatz, saaledes

som den her oven indført findes og af magistraten samt de fleeste af de andre participanter vedtagen, allernaadigst have confirmeret og stadfæst, saaog hermed confirmerer og stadfæster. Forbydendis etc. Hafniæ d. 28 augusti anno 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 427—36.

463. **4 Okt. 1690.**

Om Oprettelse af et ridderligt Akademi.

Hr. Conrad greve af Reventlow med flere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vij tilskikke eder herhos et forslag, som Wiglas von Schindel til os allerunderdanigst haver jndgivet anl. et kongel. academies indrettelse her j voris etc. Kiøbenhavn, hvor en hver, som dertil lyst haver, sig lige saa vel som paa andre desslige academier uden lands udj ride konsten skulle kunde øve og andre nyttige exercitier lære, hvis beskaffenhed j der af udførligere kand see og fornemme. Og er vores allernaadigste etc., at j eder samme forslag strax foretager, det med fliid effterseer og overvejer og os derom eders allerunderdanigste erklæring og betenkende til videre voris etc. Dermed etc. Hafniæ d. 4 octobris 1690.

Commissarierne vaare disse: greff Reventlov, Christopher Seested von Ehrenschild, Adam Levin Knut, ober rentemester Brandt, Matthias Moth, Thomas Baltharsen von Jessen.

Sæl. Tegn. XLVII. 448—49.

464. **4 Okt. 1690.**

Om Nedsættelse af Konsumtionen.

Edvart Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at vi effter din herom allerunderdanigst giorde ansogning allernaadigst haver for got befundet, dend paabudne consumption af hvis slagtefæ, som her j voris etc. Kiobenhafn jndforis, jndtil paa videre allernaadigste anordning at moderere saaledis, at af et ungt nød eller qvie, som kand veje 16 lisspund, skal ickun givis nj mark, og under 16 lisspund otte mark, men hvad som overvejer 16 lisspund, skal betalis effter consumptions forordningen to rixdaler. Dog at ved denne moderation aldelis ingen afkortning skeer udj det af dig for consumption her af staden udlovede qvantum, men at du det fuldkommen svarer og betaler. Og paa det undersleb dis bedre kunde forekommis, saa ville vj her med alvorligen og strengeligen have forbudet alle dennem, som vden byen paa Kiøbenhavns grund ere boende, at tillade nogen, j hvo det og være kunde, noget j ringeste maader udj deris huse at slagte

eller slagtet der jndføre, under tyve rixdlrs. straf for hver gang de dermed betrædis. Der effter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 4 octobris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 449.

465. **6 Okt. 1690.**

Bestalling for en Stadskonduktør.

Elov Jonssen Manger.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver beskikket og forordnet, saa og etc. Elov Jonsson Manger til at vere voris stads conducteur her j voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshafn. Thi skal hand vere os etc. Udi særdelished skal hand i samme tieneste med største flid og vindskibelighed lade finde oc til at forekomme oc afskaffe dend store urigtighed, som ved grundenes oc eyendommenis forhandling her udi staden begaaes, en deel dermed at ganske urigtig maal udi skiøderne indføris, en deel med det at de, som stykker af deris grunde bortselger, foreener sig med den kiøbende om en vis deel af grundtaxten, hvorover stoer confusion i dend ny grundtaxt kand foraarsagis, skal de vedkommende, hvor enten hele pladtzer eller en deel deraf til nogen bortselgis, vere tilforbundne at lade deris pladtzer af hannem maale oc, om behøves, den bortsolte deel imod det heele proportionaliter taxere. Hvilken maaling, deeling oc taxering hand under sin haand fra sig skal give til at indføris udi skiøderne, oc maa intet skiøde paa nogen grund oc eyendom til tinge passere, hvor udi samme stads conducteurs rigtig maal oc udregning ey findes indført. Oc skal hand over saadanne forretninger holde en rigtig protocol, hvor udi en hver pladtzis maal og deeling ved dag oc datum skal indføres, hvilken protocol hand self skal bekoste, af magistraten lade igiennemdrage oc med stadens seigl forseigle oc aarligen paa raadstuen til forvaring indlevere, de vedkommende i sin tid til fornøden efterretning. For hvilken hans tieniste vj allernaadigst haver bevilget, at hand maa nyde af hver pladtz, hand maaler, en rixdlr. pro centum af grundtaxtens priis indtil 1000 rdl., oc for hvis, som samme taxt overgaar, 10 rdlr. oc ey meere, i hvor høy dend oc er. Men for de pladtzers maaling, fra hvilke et stykke bliver afhandlet, oc for grundtaxtens udregning maa hand nyde $1\frac{1}{2}$ pro cento af den heele pladtzes taxt indtil 1000 rdlr., som før er meldt. Hvis ellers noget j andre tilfælde her udi staden forefalder, som med qvadrat- eller cubik-maal skal maalis, der til ville vi oc allernaadigst, at hand som vores bestalter stads conducteur skal bruges oc for hans umage-

efter billighed, som hand med een hver kand foreenis om, betales. Derforuden skal oc samme voris stads conducteur baade ved indqvarteringens, saa oc ved grundtaxtens commission, saa tit commissarierne forsamlis, were tilstede og dennem med udregninger, mandtallers forfatning oc andet, som commissionerne vedkommer, til haande gaa, hvor fore hand aarligen maa nyde fem portioners indqvartering, som hannem rigtigen skal betales oc begynde fra dette brefs dato oc saaledis continuere, indtil vj anderledis derom tilsigendis vorder. Hvor efter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ d. 6 octobris 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 466—68.

466. **6 Okt. 1690.**

Stadskonduktøren skal være tilstede i Kommissionen for Indkvarteringsskatten.

Commissarierne over jndqvarteringens ligning j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst haver beskicket Elov Jonsen Manger til at være stads conducteur her j vores etc. Kiøbenhavn og j blandt andet ogsaa befalet hannem, baade ved jndqvarteringens, saa og ved grund taxtens commissioner, saa tiit commissarierne forsamles, at komme tilstede og dennem med udregninger, mandtallers forfatning og andet, som commissionerne kand vedkomme, til haande at gaa, for hvilken hans tieniste vj allernaadigst haver bevilget, at hand aarligen maa nyde fem jndqvarterings portioner, som hannem lige ved andre skal anvisses og begynde fra dette brefs dato og saaledis continuere, jndtil vj anderledis derom tilsigendis vorder. Der effter j eder etc. Befalendis eder Gud. Skrevit etc. Hafniæ d. 6 octobris 1690.

Sæl. Reg. XXXVI. 449—50.

467. **6 Okt. 1690.**

Om Regnskaberne for Christianshavns Kirke.

Holger Parsberg med flere.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, att j effter den project, som j tillige med eders allerunderdanigste relation om Christianshafns kirkes regenskäber allerunderdanigste til os haver jndgivet, kirkevergen Johannes Christensen Meler for hans administration jndtil hans jndleverede regenskabers slutning tilbørligen qvitterer. Jligemaade att j strax forfatter en fuldkommen instrux for material skrivern Rasmus Jensen, hvorledis hand sig her effter med materialerne, saa vell de, som endnu ere udj behold, som de, hannem her effter

kand vorde leveret, skal forholde og der effter sit regenskab aarligen giøre. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 6 octobris 1690.

Commissarierne vaare: Holger Parsberg, Niels Bentzon, doct. Hans Bagger, Cosmus Bornemand.

Sæl. Tegn. XLVII. 450—51.

468. **6 Okt. 1690.**

Om Fortegnelse over Bygningsmaterialet til Christianshavns Kirke.

Oluf Rømer cancellj raad og raadmand Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris etc. er, at j strax ved stads bygmesteren Christopher Gros og stads conducteuren Elof Jonsen Manger rigtigen lader jnventariere alle de materialier, som til Christianshavns ny kirkes bygning ere jndkiøbte, annammede og ej endnu forbrugte, saa og lader opmaale alt det allerede giorte arbeide, ikke alleene muuren og fundamenterne, men end og cornischerne og list werket samt de hugne kampesteene, dissligeste lader forfatte en ungeferlig specification paa alt det nu ved bygningen befindende stillings tømmer og bredder samt andre j brug værende materialier, som for øyne kand sees, og endelig effter at ovenskrefne materialier, brugte og u-brugte, ere bleven effterseet og bygningen opmaalet, da effter bemelte stadtz bygmesters og stads conducteurs egen æstime og flittig jnqvisition paa behørige steder lader forfatte et almindeligt og, saaviit muligt er, rigtigt opsat og designation paa hvis muur-, kamp- og gullands-steen saavelsom kalch, jern, bredder, stillings tømmer, hæve-redskab og andre materialier, j hvad navn de og have kunde, som til bemelte kirkes bygning ere jndkiobte og forbrugte. Til hvilchet disbedre j rigtighed at bringe de hid indtil ved bygningen brugte inspecteurer, bygmestere, handverksmestere og alle de, som materialier haver leveret, skal være tilholdne at give eder skrifftlig under deris hænder ald den underretning, som j af hannem kunde behøve og begiere. Hvilchet opsat og designation j tillige med eders allerunderdanigste betenckende om, hvad bemelte voris stads bygmester og stads conducteur for forskrevne deris umage og forretning billigen bør at nyde, udj voris danske cancelli til videre voris allernaadigste resolution med forderligste haver at indlevere. Dermed etc. Hafniæ d. 6 octobris 1690.

14 Oktober lignende Brev til Lambert von Haven.

Sæl. Tegn. XLVII. 451—52.

469. **14 Okt. 1690.**

Om Løgteskatten.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj dend 5 iulij sidst forleden allernaadigst haver anbefalet os elskel. Casper Schøller etc. og dig os elskel. Hans Nansen etc. sambt os elskel. Povel Winding etc. og Hans Jensen Stampe, raadmand her j voris etc. Kiøbenhavn, effter dend ny grundtaxt at ligne og legge en grundskat paa alle huse og gaarde her j Kiøbenhavn og Christianshavn til adskillige udgiffters afbetaling, og vij nu af deris til os allerunderdanigste jndgifne memorial allernaadigst fornemme, at de dermed saaviit ere komne, at taxterne, hvor efter samme grundtaxt skal jndkrævis, ere færdige, men som samme voris allernaadigste befaling melder, at de mænd, som løgte skatten indsamler, bemelte grundskat tillige med skulle indfordre, og det tilforn altiid skal have været brugeligt, at rodmæsterne haver jndkrævet disslige og andre skatter, saa ville vj allernaadigst, at det derved skal forblifue, saa at rodmesterne denne grundskat jligemaade skal jndfordre. Thj er voris etc., at j strax alvorligen beordrer bemelte rodmester, sligt at forrette og sig derom hos bemelte voris committerede angive. Dermed etc. Hafniæ d. 14 octobris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 457.

470. **14 Okt. 1690.**

Om Opmaaling af Grunde, der skulle sælges.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vij til at forekomme og afskaffe dend store urigtighed, som ved grundenis og ejendommenis forhandling her udj staden begaaes, en deel dermed, at gandske u-rigtig maal udj skioderne indforis, og en deel med det, at de, som stykker af deris grunder bortselger, foreener sig med dend kiøbende om en vis deel af grund taxten, hvilcket stor confusion j dend ny grund taxt kand foraarsage, allernaadigst haver for got befundet at beskikke Elow Jonsen Manger til at være stads conducteur her j staden, saa at naar endten heele pladtzer eller en deel deraf til nogen bortselgis, skal de vedkommende være tilforbundne at lade deris pladtzer af hannem maale og, om behøvis, dend bortsoldte deel jmod det heele proportionaliter taxere. Hvilchen maaling, deeling og taxering hand under sin haand fra sig skal give til at jndforis udj skiøderne. Hvorfore intet skiøde paa nogen grund og eyendom her til tinge maa passere, hvor udj hans rigtig maal og udregning ej

findes indført. Og skal hand over saadanne forretninger holde en rigtig protocol, hvor udj en hver pladtzis maal og deeling ved dag og datum skal jndføres, hvilchen protocol hand self skal bekoste, af eder lade jgiennem drage og med stadens seigl forseigle og aarligen paa raadstuen til forvaring jndlevere, de vedkommende j sin tiid til effterretning. For hvilcken hans tieniste vj allernaadigst haver bevilget, at hand maa nyde af hver pladtz, hand maaler, een rixdlr. pro cento af grundtaxtens priis indtil 1000 rdlr. og for hvis, som samme taxt overgaar, 10 rixdlr. og ey meere, j hvor høy dend og er. Men for de pladtzers maaling, fra hvilche et stykke bliver afhandlet, og for grundtaxtens udregning maa hand nyde halfanden procento af dend heele platzis taxt jndtil 1000 rdlr., som før er meldt. Hvis ellers noget j andre tilfelde her udj staden forrefalder, som med qvadrat eller cubic maal skal maalis, dertil ville vij og allernaadigst, at hand skal brugis og for hans umage effter billighed betalis, ligesom hand med en hver derom kand foreenis. Der effter j eder, saaviit det eder kand vedkomme, etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 14 octobris 1690.

Lignende Brev til Byfogden af samme Dag.

Sæl. Tegn. XLVII. 457—59.

471. **1 Nov. 1690.**

Om Bøder til Fordel for Christianshavns Kirke.

Kiøbenhavns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Voris allernaadigste villie og befaling er, at naar j her effter eragter, nogen, som sager her til raadstuen haver at paatale og ved retten at udføre, sig saaledis at have forseet, at hand efter loven paa penge til een eller anden brug bør at mulcteris, j da tilkiender samme person, saadan penge straf til Christianshavns nye kirkes bygnings fornødenhed at betale, indtil dend fuldkommen færdig bliver. Hvilcket vj og allernaadigst haver anbefalet landsdommerne her udj vort riige Danmark til landstingene at paaagte og saadanne penge, naar de vedkommende j hovet sagen iche vil eller bør at appellere, at jndfordre og til hver districts land commissario lade erlegge. Men om de skyldige udj betalingen skulle findes effterladne eller motvillige, haver vj allernaadigst beordret voris land commissarier, slige penge effter landsdommernis angivende at indkræve og til eder eller eders fuldmegtig, tiid effter anden som de jndkommer, jmod qvittering at betale. Hvilcke penge, tillige med hvis j saa maader her ved raadstuen falder (som j effter ovenskrevne

maade self haver at lade jnddrive), saa og hvis eder ellers fra byfogden her j staden kand vorde tilstillet, j til kirkeværgeren ved bemelte Christianshavns kirke jmod qvittering haver at lade levere, som derfor behørig regenskab og rigtighed skal giøre. Men naar samme kirke er færdig bleven, ville vj allernaadigst, at forberørte penge straf til voris land milities Qvæsthuus skal hendømmis og til detz directeurer betalis. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 1 novembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 480—81.

472. 8 Nov. 1690.

Om Kassation af gamle Vægter og Maal.

Clavs Rask, politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj dend 15 iulij sidst forleden allernaadigst haver anbefalet os elskel. Olluf Rømer, voris cancellie raad etc., at have jnspection over dend nye vegt og maal udj begge vore riger Danmark og Norge, da paa det samme verk disto bedre kunde befordris og nyde sin fremgang og dend der ved hid indtil foregaaende urigtighed blive afskaffet, er voris etc., at du ved nøyeste og beste jndqvisition lader bryde og ubrugelig giøre iche alleene ald gammel og ustemplet wegt og maal, som her j riiget overkommis kand, men end og hvis af dend nye vegt og maal kunde findis, som enten formedelst dets daglig uagtsom brug eller anden aarssag skyld saa fordervet og beskadiget kand være, at det ey paa ny skal kunde rettis og stemplis, dog at du først udførligen communicerer bemelte voris cancellie raad des beskaffenhed og hans betenckende derover fornemmis. Saa ville vj og allernaadigst, at du for des bedre rigtigheds og ligheds skyld lader have god og flittig tilsyn med bødkerne, at ingen øltønder, miød- eller must tønder, jtem viin-, brendevin- eller nogen anden til drikke vare brugelig fustagier af dem giøris og selgis, førend de først af meer bemelte voris cancelli raads betienter behørigen ere blevne brendte og stemplede. Saa og at du rigtigen lader anteigne alle ustemplede tønder og fustagier til alle slags drick, som j kiøb og sal gangbar ere, hos hvem de end og findes, for at blive efter des rigtig befindende med forderligste tilbørligen stemplet. Dermed etc. Hafniæ d. 8 novembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 483—84.

473. **18 Nov. 1690.**

Kronens Gaard paa Nytorv overdrages von Schindel til Indrettelse af et ridderligt Akademi.

Cammer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom os elskel. Wiglas von Schindel sig allerunderdanigste haver paataget, paa egen bekostning att ville indrette her j voris kongl. etc. Kiøbenhavn et kongel. academie, hvor ungdommen udj adskillige berømmelige exercitier skal kunde blive informeret, og hand til samme brug voris gaard paa Ny torf her j staden, som af voris general lieutenant os elskel. hr. Hans Schach bebois, tilkiøbs allerunderdanigst haver været begierendis, erbydende sig derfor at give 6000 rdlr., da j hvor vel vj selv haver antaget dend for 10000 rdlr., have vj dog, for dis meere at facilitere verkit, allernaadigst bevilget, at hand samme voris gaard med de der til liggende husse og vaaninger samt tilhørende pladtzer for sig og sine arvinger til evindelig arf og eiendom for de allerunderdanigst tilbudne 6000 rixdlr. maa nyde. Thj er voris etc., at j voris allernaadigste eiendoms skiode der 'paa for hannem og hans arfvinger strax behørigen lader opsette og os til videre underskrivelse allerunderdanigst forrestiller, som j hannem haver at lade følge, naar hand tilbørlig qvittering fremviiser, at hand forberørte 6000 rixdlr. rigtigen haver betalt. Dermed etc. Hafniæ d. 18 novembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 490—91.

474. **25 Nov. 1690.**

Om Lindring i Grundskatten for en Gaard i Larslejstræde.

Commissarierne over jndqvarteringen j Kiøbenhavn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at efftersom vj af Hans Larsen, urtegaards mand og jndvaaner her udj voris etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste andragende saavelsom af de offuer grundtaxten allernaadigst af os forordnede commissarier, deris allerunderdanigste derom indgifne erklæring allernaadigst fornemmer, at bemelte Hans Larsens her j staden udj Larsleegstrædet beliggende huus og pladtz med tilhørige have og vaaning vel af temmelig begrib og størelse skal befindis, mens dog af den beskaffenhed, at formedelst pladsen af andris waaaninger indesluttes, skal hand ey kunde føre sig den saa til nytte og fordeel, som hand gierne vilde og andre hans naboer kunde giøre, hvor udoffuer hand allerunderdanigste for os klagelig haver paastaaet og besverget sig, at den ofuer samme plads ny forfattede og jndrettede grundtaxt skal imod de andre at regne

falde hannem for høy og besverlig; da hafue vj derudinden allernaadigst for got befunden saaledis at moderere, som vj og hermed allernaadigst bevilge og tillade, at fornefnte Hans Larsen maa og skal her efter udj 10 aars tiid paa bemelte hans pladtz og grund nyde dend halfve ny grundtaxtis afslag. Der effter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 25 novembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 503—04.

475. **29 Nov. 1690.**

Om Rodemesternes Løn.

Commissarierne over jndqvarteringens deeling j Kiobenhavn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst hafue bevilgit og tilladt, at rodmesterne her udj voris etc. Kiøbenhavn, som udj tallet skal være 22, maa her efter for forskrefne deris rodmesters forretning og tieniste nyde en hver for sig trende og oldermanden for dennem sex jndqvarterings portioner. Hvilcke portioner dennem lige ved andre skal udviisis og begynde fra dette brefs dato og saaledis continuere, indtil vj anderledis derom tilsigendis vorder. Hvorjmod de skal tilforpligtede være, dend paa deris husse og eyendomme effter grundtaxten satte indqvartering lige ved andre at holde. Der effter j eder etc. Befalendis eder Gud. Skrevit etc. Hafniæ d. 29 novembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 504—05.

476. **2 Dec. 1690.**

Skattefrihed for en ny Gaard i Kvæsthusgade.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Peder Lange, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhavn, hans allerunderdanigste ansøgning og begiering allernaadigst haver bevilget, at naar hand een saa conditioneret grundmuuret bygning paa dend ham i Qvæsthuussgaden her sammestedtz tilhørende pladtz hafuer ladet opsette, som voris allernaadigste forordning af dato 11 aprilis 1685 om formelder, maa hand (j henseende til pladtzens belejlighed og zirat for hafnen saa og dend omkostning, hand paa opfyldelsse paa slig et moradzigt og sumpigt sted allereede skal have anvendit) foruden de 10 aars frjhed, bemelte voris udgifne forordning j saa maader tillader, endnu fremdeelis udj sex aar for grundskat og jndqvartering af samme grund og pladtz være frj og forskaanet, saa at hand fra bygningens forfærdigelsse udj alt 16 aars frjhed j forskrefne maader nyder. Der effter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 2 decembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 506—07.

477. **13 Dec. 1690.**

Om Undersøgelse af Bryggernes Klagemaal.

Hr. Conrad greve af Reventlov med flere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad bryggerlauget her j voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage anl. deris slette brygger næring, hvilcket een deel skal foraarsagis af kroholdernis ubillighed, som ej skal ville nøjes med dend tyvende tønde, men prætendere hver tiende, ja hver syvende tønde, førend de dennem deris øl vil afhandle og udtappe, med videre, som i deraf udførligen kand see og fornemme, thj er voris etc., at j oldermændene med nogle af bryggerne j bryggerlauget paa en belejlig tiid og sted strax for eder lader kalde, da deris klagemaal, saavelsom hvis de till deris brygger nærings forbedring kand viide at forebringe, nærmere hører, og effter at j des beskaffenhed med flid haver efftertengt og overvejet, os derom eders allerunderdanigste erklæring og betenckende till videre voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 13 decembris 1690.

Commissarierne, til hvilcke denne befaling gick, vaare effterskrefne: hr. Conrad, greve af Reventlov, hr. Otto Skeel, hr. Knud Tott, hr. ober secreterer Moth, hr. estats raad Bentzen, hr. Jens Juell, hr. Christopher Seested, hr. Peter Brandt, hr. estats raad Nansen, hr. estatz raad Elers og hr. cancellie raad Rasch.

Sæl. Tegn. XLVII. 511—12.

478. **20 Dec. 1690.**

Toldfrihed for Silkevarer.

Cammer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj af sær kongl. naade allernaadigst haver bevilget, at saavel silke væverne selv her j vores etc. Kiøbenhavn som deris forleggere maa her effter, indtil vj anderledis derom tilsigendis vorder, uden nogen tolds erleggelsse frit lade indføre alle de rue og ufarvede vare saasom silke, uld og andet disslige, som de til at forarbeide behøve kunde. Jlligemaade maa de og imellem vore riger toldfrj ud- og indføre alle slags silcke stoffer, som her er forarbeidede og af de tilforordnede effter de silke væverne allernaadigst givne laugs artichler stemplede. Befindis nogen silckevæver enten at angive udenlandske vare for indlandske eller og udj een eller anden maade nogen undersleb der jmod at begaa, icke alleeniste have samme vare forbrudt, men end og derforuden betale til Christianshafns kirke fire dobbelt saa meget, som

samme vare kand befindes at være værd. Skulle og silke væverne kunde antreffe nogen, som udenlandske stoffer uden tolds erleggelsse haver indsneget, da skal icke alleeniste saadanne indsnegne vare, men end og de derfor paabudne straf bøder til lige deeling til Christianshavns kirke og dend eller de silke vævere, som de skyldige der med antreffet haver, være forfaldne. Der effter j eder allerunderdanigst haver att rette og derom strax, saaviit det eder kand vedkomme, paa behørrige stæder fornoden anordning at giøre. Befalendis etc. Hafniæ d. 20 decembris 1690.

Bartholomeus Jenssen og Christian Braem.

C. 5. Vor naade tilforn. Af hoesfølgende laugs artichler, som vj allernaadigst haver givet silkevæverne her j voris etc. Kiøbenhavn, kand j iblandt andet fornemme, hvorledis vi allernaadigst haver udmeldt eder som voris tilforordnede at have indseende med dennem, at alting sømmeligen tilgaar. Thj er voris etc., at j eder samme forretning der effter strax antager og tilbørligen forestaar, saa og ellers lader forskrefne laugs artichler paa behørige stæder til de vedkommendis effterretning læse og forkynde. Dermed etc. Hafniæ d. 20 decembris 1690.

Sæl. Tegn. XLVII. 516—18.

479. **3 Jan. 1691.**

Om Overslag paa Christianshavns Kirkes Fuldendelse.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj gierne saa, at Christianshafns nye kirkes bygning jo før jo heller kunde blive forfærdiget oc i stand komme, saa er vores allernaadigste villie oc befaling, at j strax lader giøre et rigtigt og fuldkommen overslag paa, hvad midler til dends fuldfærdigelsse endnu u-omgiengeligen behøves, og samme forslag i vores danske cancellie til videre vores allernaadigste resolution med forderligste indleverer. Dermed etc. Hafniæ dend 3 ianuarij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 1.

480. **20 Jan. 1691.**

Bestalling for en Bomslutter ved Holmens Bro.

Christen Jensen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver bestilt oc antaget, saa oc hermed etc. Christen Jensen til at vere bomslutter ved dend nye broe imellem Slottet oc Holmens kirke her j voris etc. Kiøbenhafn udj afgangne Christopher Steegmans sted. Thj skal hand

samme bestilling tilbørligsn betienne og forestaa, saa at ingen med billighed sig over hannem kand have at besverge. For hvilken hans tieniste vj allernaadigst haver bevilget hannem hereffter at maa oppebære oc nyde, hvis hans formand forige bomslutter bemelte Christopher Steegmand for hannem nydt oc hafft haver. Forbydendis etc. Hafniæ d. 20 januarij 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 6—7.

481. **14 Feb. 1691.**

Om Søpas.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at paa det ald misbrug med de soepasser, som vi allernaadigst udgiver, kunde forekommis, oc at de nu udj krig begrebne partier ingen billig aarsag skulle gives til at hindre oc for urolige vores undersaatter i deris commerce paa Frankerig, Spanien, Engeland eller Holland, vores allernaadigste villie oc befaling er, at j strax lader kalde de trafiquerende jndbyggere her udj vores etc. Kiøbenhafn for eder paa raadstuen oc dennem der advarer oc foreholder, at dersom de i disse krigs tider agter at fare oc negotiere paa nogen af forskrefne platzer oc de vores passer til deris seiglatzes oc negoties sikkerhed allerunderdanigst ville søge, de da først med deris corporlig æed for eder skal bekræffte oc forklare, at udj de skibe, som de agter at negotiere med, er ingen andre interessenter eller andre skippere derpaa end vores ret boesiddende undersaatter, som hereffter baade i freds oc feide tider under vores protection agter at forblive, oc at ingen lurendrejeri eller collusion med fremmede enten directe eller indirecte derved underløber. Oc naar de det haver præsteret, at j dennem da raadstue attester (hvorudj skal indføris, at de sig saaleedis æedlig haver forklaret) under stadens seigl behørigen meddeeler, som de vedkommende her i vores danske cancellie haver at indlevere oc tillige med tilkiende give, hvad pladtzer oc steder de agter at beseigle oc handle paa, hvoreffter vi dennem vores søepasser allernaadigst ville give. Dermed etc. Hafniæ dend 14 februarij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 24—25.

482. **14 Feb. 1691.**

Om Edvart Kruses Hestemøller.

Cammer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtig copie af et bref oc privilegie, som vi allernaadigst haver givet

vores cammer raad os elschelig Edvart Kruse paa sex publique hestemøller, hvilcke hand til vores tieniste sig allerunderdanigst haver paataget her i vores etc. Kiøbenhafn paa egen bekostning at lade opbygge, med videre, hvis beskaffenhed j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at j eder derefter, saaviit det eder kand vedkomme, allerunderdanigst retter og forholder. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 februarij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 36.

483. **17 Feb. 1691.**

Om Indretning af Nygade.

Caspar Schøller med fleere nemlig estats raad Nansen, assessor Povel Vinding oc raadmand Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vi allernaadigst haver befalet, at dend gade, som er ordineret at skal gaa igennem Lavritz Jbsens gaard, liggende ved Nye torv her i vores etc. Kiøbenhafn, med forderligste skal indrettes, da er vores etc., at j samme gaards bygninger, med hvis nagelfast findes oc ellers dertil med rette hører, strax ved offentlig auction til dend høystbydende lader selge oc pengene, som derfor indkommer, til eder annammer. Dermed etc. Hafniæ d. 17 februarij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 36—37.

484. **21 Feb. 1691.**

Om ulovlig Hvervning af Søfolk til Holland.

Friderich Eisenberg.

Efftersom vi maa fornemme, at efftersk refne trende færgemænd, boendis her j voris etc. Kiøbenhafn, nemlig Morten Povelsen under dend Nye børs, Claus Jacobsen j een kielder paa hiørnet ved Holmens broe oc Hans Andersen ved Stranden i afgangne Thor Seiglleggers huus skal have lovet oc godsagt for een deel baadsfolch, som nogle hollandske skippere nu i vinter hemmeligen oc uden vores allernaadigste tilladelse skal have værvet, da er vores etc., at du strax bemelte Morten Povelsen, Claus Jacobsen oc Hans Andersen til nogen straf for saadan deris dumdristige formastelse udj stadens arrest huus indtil paa videre allernaadigste anordning lader indsette. Dermed etc. Hafniæ d. 21 februarij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 40.

485. **24 Feb. 1691.**

Om Toldfrihed paa Varer til Sæbeværket.

Edvart Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom de privilegier, som vi dend 18 ianuarij anno 1687 allernaadigst haver givet Peder Hansen, indvaaner i Christianshafn, oc hans arvinger i nest følgende femten aar paa hans sæbe verk oc olie mølle sammesteds, i dend tyvende articul formelder, at icke alleene hvis hør-, hampe-, roe- oc kaal-frøe samt potaske, mend end oc saa megen Grønlands tran, som hand til forskrefne sæbe verks og olie mølles fornødenhed fra fremmede stæder forskriver oc lader hidkomme, maa, indtil forraad derpaa i vore egne riger oc lande bliver, for told, accise, consumption oc alle andre udgiffter vere fri oc forskaanet, saa ville vi allernaadigst, at det derved skal forblive. Thj haver du dig dereffter, saaviit det dig formedelst consumptionen kand vedkomme, allerunderdanigst at rette. Dermed skeer vor villie etc. Hafniæ dend 24 februarij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 42—43.

486. **3 Marts 1691.**

Om Brolægning af Nygade.

Caspar Schøller med fleere, nemlig estats raad Hans Nansen, assessor Povel Vinding og raadmand Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst for got befinde, at saasnart afgangne Lauritz Jbsens gaards bygninger ved Gammel torf her udj staden, hvor gaden er anordnet at skal igiennem gaa, vorder nedbrudt, pladtzen da strax lige med gaden bliver brolagt, saa er vores etc., at naar j effter vores til eder dend 5 iulij anno 1690 allernaadigst udgifne befaling haver betalt de af stadens udgifter, som dend eder da derpaa tilskickede fortegnelse ommeldte, oc til 7166 rdlr. 10⅔ ß beløb, j da saa meget af det ofrige af samme grundskat indeholder, som til bemelte pladtzis broelegnings bekostning fornøden eragtes. Dermed etc. Hafniæ dend 3 martij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 64—65.

487. **10 Marts 1691.**

Om Hans Levesens Tilgodehavende hos Byen.

Caspar Schøller med fleere, estats raad Nansen etc.

C. 5. Vor naade tilforn. Effterson Hans Levesen, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand her hos staden effter approberede regninger skal have at fordre 2335 sldlr., som hand ved gadernis forandring til

broernis oc kister i rendesteenene deris indrettelse her sammesteds skal have forskudt oc ej endnu faaet betaling for, da have vj allernaadigst bevilget, at dersom der kand blive noget til overs af dend grund skat, som vj allernaadigst haver befalet eder at ligne oc legge her paa stadens huuse oc ejendomme til at betale een deel andre af stadens nødvendige udgiffter med, hand da i sin betaling maa nyde, hvis derfra kand overskyde, saaviit det kand tilstrekke. Dereffter j eder etc. oc hannem samme overskud imod behørig qvittering at lade følge. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 martij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 65—66.

488. **17 Marts 1691.**

Om Skattelindring for en Gaard i Lille Strandstræde.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Villem Lydersen, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at hand formedelst dend skade oc afgang, hand effter eders allerunderdanigste erklæring paa hans grund oc platz, liggende i Lille Strandstrædet her i staden, ved dend canals oc Toldboegadens indrettelse haver liid, maa nyde sex aars frihed for samme sin eiendom udj de aaringer, dend hereffter af os allernaadigst vorder paabuden. Dereffter j eder etc. oc sligt tilbørligen i agt tage. Befalendis etc. Hafniæ dend 17 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 73.

489. **21 Marts 1691.**

Om Prisen paa fransk Vin.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi af sær kongl. naade allernaadigst haver for got befunden, consumptionen af fransk viin hereffter ichun 5 rdlr. udj consumption skal betalis. Thj er vores etc., at j viinhandlerne oc alle andre, som fransk viin her udj vores kongl. etc. Kiøbenhafn saa oc Christianshafn udtapper, alvorligen tilholder, een pot fransk viin ej høyere end for 12 ß danske hereffter at maa selge eller udtappe lade. Dermed etc. Hafniæ dend 21 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 73—74.

490. **21 Marts 1691.**

Den hollandske Sognepræst bliver tillige Præst i Magleby.

Hr. Peter Brandt.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vide maa du, at vi allernaadigst haver beskicket mag. Jacob Andersen, hollandske sognepræst til

Holmens kirke her i vores etc. Kiobenhafn, til at vere tillige med sognepræst til Maglebye sogn paa vort land Amager. Hvorimod de 500 rdlr., som vi hannem dend 22 septembris anno 1686 allernaadigst haver tillagt, skal ophøre. Dereffter du dig etc. oc hannem derfor af reglementet at udslette. Befalendis etc. Hafniæ dend 21 martij 1691

Sæl. Tegn. XLVIII. 76.

491. **21 Marts 1691.**

Om Kandestobernes Uvillighed til at forfærdige de ny Maal og Vægt.

Claus Rask politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj fornemme, at kandestøberne her udj vores etc. Kiøbenhafn, siden at vi allernaadigst haver befalet os elskelig Oluf Rømer, vores cancellie raad etc., ald maal oc vegt i vore riger Danmark oc Norge for dis bedre lighed oc uniformitets skyld at lade forfærdige, skal have beteet sig u-villige oc gienstridige til at giøre oc forarbeide tin-maal for betaling hereffter som tilforn for de af os da dertil allernaadigst forordnede commissarier saavelsom magistraten her i staden, med mindre de det oc self maa forhandle, da er vores etc., at du strax alvorligen tilholder kandestøber-lauget her sammesteds, fremdeelis for billig betaling at for arbeide hvis tin maal af alle sorter, som behøvis oc af bemelte vores cancellie raad hos dennem vorder bestilt, ligesom de hid indtil for commissarierne oc magistraten arbeidet haver. Oc paa det at alting dermed rigtigen maa tilgaa, saa skal du have flittig tilsyn med, at hverken kandestøberne eller andre handverker understaar sig, paa egen haand at forfærdige eller forhandle noget af det nye maal oc vegt, under fem rixdalers straf for hver stykke, som saaleedis vedkommer, halfparten til Christianshafns kirke oc dend anden halfve part til angiveren. Dermed etc. Hafniæ dend 21 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 76—77.

492. **23 Marts 1691.**

Instrux for Konsumtionsdirektoren.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj allernaadigst haver betroet oc overdraget, saa oc etc. vores cammer raad os elschelige Edvart Kruse directionen over consumptionens oppeborsel af alle slags viin, salt oc tobak her udj vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn paa to aars tiid, beregnet fra dend 1 febr. sidst forleden oc til dend 1 febr. anno 1693, med efterfølgende vilkor.

1. Skal hand rigtig lade oppebære consumptionen af viin, salt oc tobak af alle oc een hver, af hvad stand oc condition de ere,

saa meget som her j staden oc Christianshafn angivis til at indføris oc her consumeris, saavelsom af alt hvis, som her i landet til at consumeris vorder udført, naar det icke gaar til de kiøbsteder, hvor consumptionen bort forpagtet er, oc det effter vores allernaadigst udgangne consumptions forordnings tilhold af dato dend 13 octobris anno 1688 oc vores allernaadigste resolution af dato dend 21 martij nest afvigt, nemlig: Af een ahme rinsk, spansk, italiensk oc alle andre heede viin 6 rdlr., 1 oxehovet fransk brendevjn 9 rdlr., 1 oxehovet eller sex anckere fransk viin 5 rdlr, 1 oxehovet viin edicke 6 rdlr., 1 skaalpund tobaks-blade 2 ß, 1 skaalpund spunden tobak, som indføres, 6 ß, 1 tønde salt, alle slags, 3 ℳ.

2. Til vores intraders desto rigtigere indbringelse ville vj allernaadigst, at hand lader efftersee ald dend forraad, som til datum findis hos alle oc een hver grosserer, viinhandlere, viintappere eller andre, som haver viin, salt oc tobak i forraad, oc hvis befindes, ei at vere betalt consumption af, skal hand dend deraf lade oppebære lige effter dend første postes formelding (dog ickun saaviit, at vores til viinhandlerne her i staden allernaadigst udgifne bref af dato dend 22 iulij 1690 ej derved præjudiceris).

3. Saa ville vj oc hermed alvorligen oc strengeligen have advaret oc befalet alle oc een hver, som handler med forskrefne vahre oc haver nogle deraf i forraad, at de dennem, ingen deraf undertagen i nogen maade, strax oc forinden d. 1 aprilis forstkommendis een hver under sin haand indgiver til bemelte vores cammer raad oc directeur een rigtig specification paa ald dend forraad, hand til dend tiid af viin, salt eller tobach haver, oc det netto, hvor det findes oc er beliggende, saa oc i hvad træ oc fustagier det er, oc det saaledis, at naar inqvisitionen skeer, de vedkommende da, om noget befindes, som ej af dennem rigtig er bleven angivet, eller oc nogen med sin angivelse udebliver oc dermed ej til bestemte tiid indkommer, ei ville have det øfrige oc u-angiven forbrudt oc confisqveret oc derforuden være undergivne dend straf, som den anden post i vores allernaadigste udgangne consumptions forordning af dato dend 13 octobris 1688 ommelder.

Hvoreffter alle oc een hver vedkommende etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelig præsident, borgemestere oc raad her i vores etc. Kiøbenhafn, at de denne voris anordning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ dend 23 martij 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 62—64.

493. **24 Marts 1691.**

Om Konsumtionen.

Cammer collegio.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vj allernaadigst haver anbetroet oc forordnet vores cammer raad os elskelig Edvart Kruse til at have directionen over consumptionens oppebørsel af viin, salt oc tobak her udj vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn paa to aars tiid, beregnet fra dend 1 februarij sidst forleden oc til dend 1 februarij anno 1693, med visse vilkor, som j af hosfølgende copier af hans jnstrux oc hans allerunderdanigste forskrivelse derimod udførligen kand see oc fornemme, saa er vores etc., at j strax beordrer vores toldforvalter os elskelig Lavritz Eskildsen, uden ophold at lade forfatte een rigtig specification oc uddrag saavel af told- som consumptions bøgerne paa ald dend viin, salt oc tobak, som baade i forgangen aar 1690 oc i indeværende aar til datum her er indkommen, oc hvad deraf er betalt, item hvor meget deraf igien i bemelte tiid til lands eller vands er angiven oc udført, oc hvad til oplag er bevilget, oc endelig hvad da netto hos een hver skal findes i forraad, oc derforuden at give bemelte vores cammer raad ald dend effterretning, som hand tiid effter anden til vores tieniste oc indteresses beobagtelse baade af told- oc consumptions bøgerne saavelsom andet motte begiere. Sammeledis haver j oc at befale fornefnte vores toldforvalter, at hand ei hereffter tilsteder noget skiberom at udlosse eller igien til udforsel at indtage noget af forskrefne vare, førend de vedkommende med tilbørlig rigtighed fra meerbemelte vores cammer raad beviiser, at consumptions betienterne har veret deroverværende, desligeste at hand strax giører fornefnte vores cammer raad tilbørlig rigtighed for hvis consumption, hand har ladet oppebære siden d. 1 februarij udj indeværende aar af viin, salt oc tobak, oc samme indkomster til samme offtbemelte vores cammer raad leverer, efftersom hand til afgifften af consumptionen af viin, salt oc tobak fra bemelte 1 februarlj effter sin allerunderdanigst forskrifning skal svare. Dermed etc. Hafniæ dend 24 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 77—78.

494. **24 Marts 1691.**

Om Indkvarteringen.

Hr. Conrad, greve af Reventlov med flere, nemlig ober secreterer Moth, ober secreterer Harboe, estatz raad Nansen, d. Holger Jacobæus

som rector academiæ, cancellie raad Rømer oc Claus Rasch, politiemester.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtig copie af een memorial, som een deel af eder til os allerunderdanigst indgivet haver, angaaende nogle poster, som ved standqvarterernis ligning her udj vores etc. Kiøbenhafn skal forefalde, hvorover i oc vores allernaadigste villie oc resolution til effterretning allerunderdanigst haver veret begierendis. Thj er vores etc., at j paa een beleilig tiid oc sted med forderligste tilsammentræder oc flittig med hin anden confererer om hvis, som j allerunderdanigst skulle formeene, udinden forskrefne poster best oc gafnligst at kunde anordnes. Oc saasom vi herforuden allernaadigst maa fornemme, hvorleedis borgerskabet her udj staden sig over de 2000 indqvarterings portioner, som dennem foruden det qvantum, som de ellers af deris gaarde oc eyendomme effter grundtaxten maa betale, for deris næring oc brug paaleggis, høyeligen skal besverge, saa haver j oc denne materie grundeligen at igiennem gaa oc overveye, enten j allerunderdanigst skulle eragte det for tienligst, at det ved de borgerskabet for deris næring forud paalagde 2000 portioner hereffter som tilforn fremdeelis skulle forblive, eller at saadan indqvarterings aparte paaleg gandske kunde opheves, oc een hver vere forpligtet alleene til det qvantum, som hans gaard oc eyendom udj grundtaxten er ansat for, at svare. Oc de udj gaardene eller huusene boende self at have den frihed, at foreene sig med dem, som de udj deris huuse eller kieldere til leye indtager, hvor meget de dennem til hielp til deris indqvarterings holdelse skulle give. Eller oc hvorledis j allerunderdanigst skulle formeene, dermed hereffter best at skulle forholdes. Om hvilcket forschrefne j os eders allerunderdanigste relation oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste haver at tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 24 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 78—79.

495. **24 Marts 1691.**

Om Kanalernes Vedligeholdelse.

Hr. Hans Skak, admiral Henrich Span, ober secret. Moth, estats raad Gyldensparre, vice admiral Jver Hop, cancellie raad Rømer, politiemester Claus Rask, raadmand Jørgen Bøfke, Barthol. Stüver oc Claus Reimer.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskicke eder herhos rigtig copie af os elskelig Claus Rasches etc. til os allerunderdanigste

indgifne memorial angaaende dend store skade, som canalerne her udj bemelte vores etc. Kiobenhafn udj adskillige maader skal tilføyes, een deel formedelst det hvide sands indforsel med sand baade, een deel formedelst rendesteenenis oc andre renders udløb fra gaderne oc huusene udj canalen, hvorved canalen tid effter anden opfyldes oc forderves, foruden at bolverkerne icke heller af de vedkommende tilbørligen skal vedligeholdes, saavelsom oc angaaende canalens reenselse, fra vores ober secreterers os elskelig Matthias Mothis gaard oc ud til Christianshafns broe, item om pælis anordning til skiberommenis fastgiorelse udj haufnene inden for Toldboden, med videre, som af hannem allerunderdanigst andragis oc j af fornefnte hans memorial udførligen kand see oc fornemme. Thj er vores etc., at j strax paa een beleilig tiid oc sted med hinanden tilsammentræder oc os om forskrefne posters beskaffenhed, effter at j dennem med flid igiennemgaaen oc overveyet haver, eders allerunderdanigst udførlige relation oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 24 martij 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 79—80.

496. **28 Marts 1691.**

Om Vandrender i Springgade.

Jndbyggerne j Springgaden udj Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj udj allernaadigst henseende til dend mangel, som dend største deel af jndvaanerne udj Springgaden her udj vores etc. Kiøbenhafn lider for fersk vand, effter deris herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at de fra tugthuus-vand-compagniets hovet rende, som kommer fra vores have oc løber med enden i bemelte Springgade, maa lade legge een rende hen i samme gade oc der paa een beleilig sted een publiqve opstander eller pompe, hvorved kiørselen oc farten ej hindres, opsette, som de self paa egen bekostning oc imod een vis aarlig afgifft lige ved andre interessenter skal lade forfærdige oc vedligeholde. Hvoreffter de vedkommende sig etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 28 martij 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 68—69.

497. **28 Marts 1691.**

Privilegium for 2 Bøssemagere og en Skæfter.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi allernaadigst haver bevilget, at Vilhelm Mührer oc Johan Ortmand, bøssemagere, som

ved vores toyhuus her udj staden hidindtil haver arbeydet, maa udj byssemager lauget hersammesteds indtagis, naar de først deris borgerskab haver vundet oc til lauget erlagt, hvis de effter smede-laugs articlerne samt vores om laugene udj almindelighed dend 23 decembr. anno 1681 allernaadigst udgangne forordning kand tilkomme at betale. Dissligeste maa oc Christian Friderich Brüggemand, skefter, sit handverk lige ved andre skeftere her udj staden bruge, naar hand iligemaade sit borgerskab haver taget oc sig ellers effter de om laugene udgangne oc hannem vedkommende forordninger retter oc forholder. Dereffter j eder etc. oc herom etc. Hafniæ dend 28 martij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 83—84.

498. **11 April 1691.**

Skattefrihed for en Gaard i Snaregade.

Kiøbenhafns magistrat oc commissarierne over jndqvarteringens ligning.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Hans Jørgensen Ogelbye, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, hans herom etc. oc i allernaadigst henseende til dend store bekostning, hand haver giort paa sin gaard i Snaregaden af nye med grund muur at lade opbygge, allernaadigst haver bevilget, at hand for grundskat oc jndqvartering af samme hans ny grundmuurede gaard at svare oc betale udj sex aar, at regne fra dend 12 decembris anno 1690, maa vere frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. oc derom etc. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ dend 11 aprilis anno 1691.

Ligesaadan befaling blef samme dag expederet til commissarierne over jndqvarteringens ligning i Kiøbenhafn oc Christianshafn.

Sæl. Tegn. XLVIII. 94—95.

499. **18 April 1691.**

Udskrivelse af en Fortifikationsskat.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at saasom der til vore rigers oc landes defension oc sicherhed samt vores milities oc flodis conservation udj disse vanskelige oc viit udseende tider, saavelsom oc til een deel af vore festninger udj god oc tilbørlig stand at lade indrette oc vedligeholde langt større udgiffter end de, som allereede paabudne ere, u-omgiengelig behøves, saa have vi derudover høјnødvendigen veret foraarsaget, een fortifications skat for deslige store omkostningers schyld at lade paabyde. Oc effter som vi vores kongl.

ministrer oc betiente saavelsom oc adskilige andre af vore kiere oc troe undersaatter udj vore riger oc lande ved sær af os her udj vores etc. Kiobenhafn allernaadigst forordnede commissarier udj visse classer der til haver ladet taxere, da tilskiche vi eder herhos een rigtig specification paa de personer her udj staden, som af oven bemelte commissarier ere taxerede. Oc er vores etc., at j tillige med een af de kyndigste borgere udj et hvert qvarteer, som j haver til eder at tage, efter at de deris flid effter hosfølgende formular louligen for eder aflagt haver, samtlig borgerskabet her udj Kiøbenhafn oc Christianshafn, som icke udj ovenskrefne specification allereede findes at vere taxerede, ingen i nogen maade undtagen, i hvo det vere vil eller maa, een hver effter sin efne oc formue udj bemelte fortifications skat forsvarligen setter oc taxerer. Oc paa det alting dermed dis rigtigere kand tilgaa, saa tilsige vi eder herhos et vist qvantum, nemlig 30000 rdlr. (de forhen taxerede personer derudj u-beregnet), som vi allernaadigst ville, at borgerskabet her udj staden skal udbringe, hvilcket j effter proportion imellem een hver effter sin stand oc vilkor, middel oc formue, indkomst, næring, handel oc brug uden ald menneskelig passion saaleedis haver at ligne, som j udj eders samvittigheder formeener rettest at vere oc j for os agter at ansvare. Oc saasom vi allernaadigst ville, at meerbemelte fortifications skat til tvende terminer af de vedkommende erleggis oc betales skal, nemlig halfparten til nu førstkommende 11 iunij, een fierde deel til dend 11 septembris oc een fierde deel til d. 11 decembris nest effter, saa haver j tilbørlig mandtaller over de personer, som af eder taxeris, strax oc u-fortøvet at lade forfærdige oc til vores ober rentemester cammer raad os elskelig h. Peter Brandt til Pederstrup, ridder, som om oppebørselen fornøden anstalt haver at giore, under samtlig eders hænder beskreven indsende. Herforuden haver j oc, alle vore kiere oc troe undersaatter af borgerskabet her udj staden oc Christianshafn paa vores vegne at tilkiende give, at vi dennem udj indeværende aar for kop- oc qvægskat allernaadigst ville have forskaanet, paa det de sig dis meere redebond skal lade finde til at erlegge fornefnte fortifications skat, som saaleedis til det algemeene beste oc alles frelse af os allernaadigst er anseet oc paabuden. Dermed etc. Hafniæ dend 18 aprilis anno 1691.

Formular til æeden.

Saasom ieg N. N. er antagen til at taxere mine med borgere i dend allernaadigst paabudne fortifications skat, saa lover ieg hermed, at ieg mig udj saadan forretning redeligen skal forholde oc een

hver effter sin stand oc vilkor, middel, formue, indkomst, næring oc brug, saaviit ieg med een god samvittighed kand domme, hand j henseende til mig oc andre hans medborgere deraf kand taale at udgive, give, oprigteligen sette oc taxere oc ej derudj at ansee enten vild eller venskab, slegt eller fiendskab, gunst eller gave, had eller afvind, saa sandt hielpe mig Gud oc hans hellige ord.

Sæl. Tegn. XLVIII. 144—46.

500. **28 April 1691.**

Skattefrihed for en Brandlidt i Skipperboderne.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter Andreas Gäde, bager oc jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigst etc. samt eders derpaa iligemaade allerunderdanigst gifne erklæring af kongel. naade allernaadigst haver bevilget, at hand j henseende, at hand udj seeniste u-lykkelig jldebrand i Skipperboderne her sammesteds ei alleeniste sit huus, men end oc alle hans midler saavel ved jlden som ved tyve haand skal have mist, maa udj sex aars tiid fra nærværende dags dato at regne for alle personel skatter aldeelis vere fri oc forskaanet. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 28 aprilis anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 153—54

501. **2 Maj 1691.**

Om Stadens Proviantering.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C.5. Vor naade tilforn. Eftersom vi allernaadigst ville, at denne vores etc. Kiobenhafn med brød oc øll paa alle tiider om aaret tilborligen skal vere forsiunet, saa er vores etc., at j jndvaanerne her sammestedz strax tilkiendegiver, at de een hver for sig effter sin families storhed alltiid hereffter provision af rug paa et half aars tiid udj deris huse skal have. Jligemaade haver j oc brygger lauget her sammesteds alvorligen at tilholde, saadan forraad af malt paa alle tider om aaret at have, at staden med oll altiid vel kand vere forsiunet. Dermed etc. Hafniæ dend 2 may anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 155.

502. **2 Maj 1691.**

Raadmændene skulle udvælges blandt de 32 Mænd.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vi allernaadigst haver resolveret oc for got befunden, at raadmendene her udj vores kongel.

etc. Kiøbenhafn, naar deslige bestillinger louligen leddig vorder, af de her udj staden forordnede 32 mend hereffter skal antagis oc beskickes, saa er vores etc., at j til bemelte 32 mænds forretning ingen hereffter udvelger oc forordner uden deslige personer, som ere af saadan erfarenhed oc dygtighed, at de raadmands embede her udj staden tilbørligen kand betiene, naar de der til i fremtiden af os allernaadigst kunde blive befordrede. Dermed etc. Hafniæ dend 2 may anno 1691.

Sæl Tegn. XLVIII. 155—56.

503. **16 Maj 1691.**

Om Konsumtionen.

Edvard Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vores om consumtionens oppebørsel af viin, salt oc tobak her udj vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn allernaadigst udgangne forordning af dato dend 23 martij sidstforleden iblant andet melder, at du til vores intraders desto rigtigere indbringelse skal lade effterse ald dend forraad af viin, som hos een hver grosserer, viinhandler, viintapper oc andre hersammesteds, som viin i forraad haver, kunde findes, oc consumtionen, af hvis som dend befindes ei at vere betalt af, lade oppebære, saavelsom oc at alle oc een hver, som med viin handler oc deraf forraad haver, skulle inden een vis tiid een hver under sin haand indgive til dig een rigtig specification paa ald dend forraad, de deraf haver, paa dend maade, som ovenskrefne vores forordning det videre forklarer, da er vores etc., at du viinhandlerne oc alle andre her udj Kiøbenhafn oc Christianshafn, som med viin handler eller deraf forraad haver, strax advarer oc tilsiger, at de effter ovenbemelte vores allernaadigst udgangne forordnings indhold med forderligste til dig indgiver een rigtig specification paa dend hos dennem i forraad befindende viin, at du siden dereffter kand inqvirere, om alting sig saaleedis, som angivet, rigtig befinder. Dog ville vi allernaadigst, at saadan inqvisition ej tiere end denne ene gang udj dend tid, du consumtionen af viin, salt oc tobak forpagtet haver, skal skee eller foretagis. Oc saa fremt det ved angivelsen imod forhaabning skulle befindes, at nogen icke rigtig hafde angiven ald dend viin, som hand i forraad kunde have, saa ville vi dog dend eller de, som dermed kunde antreffes, for dend straf oc confiscation, som de for deslige deris u-angivne vjne effter forordningen kunde vere undergifne, af sær kongel. naade denne gang allernaadigst have forskaanet. Hvilcket du de vedkommende til aller-

underdanigst effterretning strax haver at tilkiendegive. Dereffter etc. Friderichsborg d. 16 may 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 161—63.

504. **30 Juni 1691.**

Privilegium for en Billedhugger.

Johan Fisker.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Johan Fisker, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, som biltverk skal have lært at udhugge, forgylde oc laxere, maa uden nogen forfang af maler lauget her sammesteds for billig betaling forgylde oc laxere, hvis bilthugger verk hand self gior oc forfærdiger, dog med dend vilkor, at hand til samme forgylding oc laxering ingen svenne eller drenge maa bruge, saafremt hand ej effter maler laugs artichlerne vil ansees oc straffis. Forbydendis etc. Hafniæ d. 30 junij anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 128.

505. **30 Juni 1691.**

Om Indretning af Sandkisten ved Frederiksholms Kanal.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj u-gierne maa fornemme, hvorleedis canalerne her udj vores etc. Kiøbenhafn tiid effter anden stor skade formedelst det hvide sands sampt muursands indførsel med sandbaade skal tilføyes oc deraf meget opfyldis oc fordervis, da til sligt hereffter at forekomme er vores etc., at du sand forerne her sammesteds een plads paa pynten af Slotzholmen ved buchten af dend ny canal lige ud for Trompetergangen udviiser, hvor oc ingen anden steds de ald sand hereffter skal losse oc opkaste oc derfor til dend ende beqvemme kister dersammesteds paa deris egen bekostning lade giøre oc udj jorden needgrave til at legge sandet udj, at det ei af regn eller rendesteenis vand i canalen bortskyllis. Oc paa det sandet desto beqvemmere af baadene i kisterne kand opkastis, skal bolverket giøres noget laufvere, saa det oc kiistens øverste kant kunde komme een tre fod over vandet, naar det har sin ordinaire høyde. Hvilcket du paa beste maader med stadens biugmester haver at overlegge. Derforuden haver du oc sandførerne strengeligen oc alvorligen at tilholde, at de ved sandets losning fæster et tæt, tilborlig bredt seigl paa baaden oc paa bollverket, at intet ved opkastningen i canalen nedfalder. Oc paa det alting dermed dis rigtigere kand tilgaa oc prammandslauget her i staden vide alleene at svare til ald dend

skade, canalerne ved sandets indforsel kunde tilføyes, oc ej have aarsag at klage, at dennem skeer indpas i deris næring ved vores sandbaade oc pramme, saa have vj til dend ende allernaadigst anbefalet os elskelig vores deputerede ved søe estaten at forbyde alle oc een hver, i hvo de vere kunde, at indføre sand i baade eller pramme, enten det er deris egne eller de af andre ere laante, oc at intet sand eller andre vahre for nogen (undtagen til voris egen tieniste) med Holmens baade eller pramme maa føris. Men een hver, som sand kand have fornoden, skal tilforpligtet vere at lade det paa fornefnte sand plads hendte eller oc igiennem portene føre. Oc saasom ballastbaadene iligemaade skal foraarsage stor skade, naar de med deris sand enten i canalen eller nogen steds paa strømmen ligger, da have vi til sligt hereffter at forekomme oc saa allernaadigst anbefalet forbemelte os elskelig vores deputerede ved søe-estaten at udviise dennem, som deslige ballastbaade fører, een ligge plads mellem ballast pælene oc Christianshafns nye verk inden et vist begreb, som med pæle skal aftegnes, saa haver du de vedkommende strengeligen at tilholde, ei at betiene nogen med balastis indgivelse, med mindre skiberommet paa de visse dertil forordnede steder ligger. Dermed etc. Hafniæ d. 30 junij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 204—05.

506. **30 Juni 1691.**

Om Vandstanden i Vandvæsenets Søer.

Oluf Rømer med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom os elskelig Steen Bilde etc. tillige med samtlige Husum byemænd her paa Kiobenhafns amt for os allerunderdanigst haver ladet andtage oc sig beklage over dend store skade, som dennem paa deris beste enge tilføyes af Kiøbenhafns springvand ved Søeborre huus, Uttersløf søe kaldet, formedelst at det saa høit stemmis, at de icke een plov ved nogen ager ende skal kunde vende, hvor om oc klage fra de byer, som haver enge omkring Langvadsdam, skal vere indkommen, da som vj af vores ober cammer-juncher oc amtmand over bemelte Kiobenhafns amt os elschelig hr. Adam Levin Knuth etc. hans derpaa gifne allerunderdanigst erklæring allernaadigst fornemmer, at vandet hojere aar effter andet vorder stemmet, er vores etc., at j retter eders leilighed effter, med forderligste søerne, demningerne oc sluserne for alle Kiøbenhafns spring- oc pompevande at efftersee oc derom een gang for alle afskeed at giore, hvor vitt vandet hver sted oc til visse tider bør

stemmes, oc saa fremt i skulle eragte det høynødvendigt for vores etc. Kiøbenhafn, at sluserne bliver højere, end de af alders tjd veret haver, saa haver j tillige med at efftertenke, hvad skade forbemelte vores bønder eller andre vedkommende ved saadan vandets forhøielse tilføies, oc saa til os eders allerunderdanigst relation oc betenkende om alt forskrefne til videre vores allernaadigste resolution med forderligste at indgive. Dermed etc. Hafniæ d. 30 iunij anno 1691.

Fortegnelse paa commissarierne, som fich forskrefne bref: Oluf Rømer, cancellie raad, Povel Winding, assessor, Anders Jacobsen, borgemester, Hans Stampe, raadmand.

Sæl. Tegn. XLVIII. 209—10.

507. **18 Juli 1691.**

Om Indretning af Nygade.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at du med yderste flid paadriver, at dend gade, som vi allernaadigst haver befalet at skal gaa igiennem Wimmelskaftet oc ud til Gammel torf i vores etc. Kiøbenhafn, hvor Lauritz Jbsen bryggers gaard hid indtil staaet haver, vorder, det allersnareste mueligt vere kand, indrettet, brolagt oc forferdiget, oc det paa dend maade, som vi vores cancellie raad oc mathematicus os elskelig Oluf Rømer allernaadigst beordret haver, som dig derom fornoden underretning giver. Dermed etc. Coldinghuus d. 18 julij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 214.

508. **28 Juli 1691.**

Om Accisens Anvendelse til Kanalernes Renselse.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at j strax til os skrifftligen under eders hænder allerunderdanigst rigtigen indgiver, hvad der af dend anpart accise, som vi denne vores etc. Kiøbenhafn allernaadigst haver tillagt oc effter told rullen oppebæris til indeværende julij maanets udgang, kand vere i behold, oc at j samme beholdning, saavelsom hvis i saa maader indkommer, indtil paa videre allernaadigste anordning lader vel forvare oc ei noget deraf udgiver, saa som vj forskrefne pengis midler til dend gamle canal her i staden dends renselse oc forferdigelse allernaadigst haver destineret. Dermed etc. Hafniæ d. 28 iulij anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 220.

509. 4 Avg. 1691.

Bevilling til at undervise i Bogholderi.

Cort Danxt.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Cordt Dankst, som sig her i vores etc. Kiøbenhafn agter at needsette, maa hersammesteds udj bogholderi u-formeent oc for billig betaling informere oc underviise alle oc een hver, som det af hannem kunde begiere, ald dend stund hand sig derudinden tilbørligen oc uden billig klage forholder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 augustj anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 132—33.

510. 4 Avg. 1691.

Privilegium for en Enke til at bage Brød, som ellers ikke bages af Bagerne.

Margrete Reimers.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter etc. af sær kongel. mildhed og naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Margrete Reimers, borgerske her j vores etc. Kiøbenhafn, maa fremdeelis som hid indtil, saalenge hun i enkestand hensidder, nære sig med bager handverk, ald dend stund hun bager det slags brød, som af bagerne her sammestedz icke ordinaire bagis. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 augustj anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 133.

511. 4 Avg. 1691.

Om Konsumtionen af Mjød.

Edvard Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa du, at vi effter dit allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst haver for got befunden at moderere consumptionen af hvis miød, som her i staden indføris, saaleedis at af een tønde miod skal hereffter indtil paa videre allernaadigste anordning ej meere fordris eller oppebæris til consumptionen end 6 ℔ danske. Dereffter du dig etc. oc derom etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 4 augustj anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 225—26.

512. 4 Avg. 1691.

Jorgen Bøfke beskikkes til Inspektør for Kvæsthuset.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at der skal vere liden eller ingen forhaabning om, at raadmand Hans Trøner skal igien komme til dend kraft oc styrke,

at hand skal kunde have saa god inspection med vores søe-estats qvæsthuus oc dets midler, som fornødenhed det erfordrer, da ville vi hannem derfra allernaadigst have forløvet. Thj er vores etc., at j udj hans sted een anden oc vederheftig mand af jndbyggerne her i staden strax beskicker oc forordner, som tillige med raadmand Jørgen Bøfke inspectionen ved bemelte vores søe stats qvæsthuus samt dets midlers forvaltning kand oc skal antage oc forsvarligen forestaar. Dermed etc. Hafniæ d. 4 augustj anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 226—27.

513. **15 Avg. 1691.**

Om Godtgjørelse for en Jord, der er udlagt til Nygade.

Caspar Schøller med flere, nemlig estats raad Nansen, assessor Vinding og raadmand Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj ved os elskelig Oluf Rømer etc. allernaadigst haver ladet afhandle Jorgen Liebendahl, borger oc bager her udj vores etc. Kiøbenhafn, een øde plads jordfri grund oc ejendom, liggendis imellem os elskelig fru Magdalene afgangne iustits raad Peder Lassens huus paa dend oster side oc hans nu staaende half tag huus gaards planker, som skal vere i linie med hans nu staaende half tag huus, paa dend vester side, jtem fra Hans Mikelsen kiøbmands huus paa dend norder side oc til dend nye gades linie paa dend synder side, effter kiøbe contractens videre formelding, dat. dend 11 augustj sidst forleden. For hvilken platz hannem 500 rdlr. skal betalis. Oc saasom vi i stædet for de 400 rdlr, som fornefnte fru Magdalene afgangne iustits raad Peder Lassens effter vores til eder dend 5 iulij anno 1690 allernaadigste udstede befaling af seenist paabudne grundskat skulle nyde for hendis prætension angaaende een deel hendis i boende huuses nedbrydelse ved dend ny gades indrettelse sammesteds, til vederlaug oc erstatning allernaadigst haver afstaaet til hende forskrefne platz, saa er vores etc., at j strax dend anordning giør, at fornefnte Jørgen Liebendahl med allerforderligste vorder betalt af bemelte grundskat de hannem for benefnte plads belovede 500 rdlr., hvorudj de 400 rdlr. regnes, som bemelte fru Magdalene afgangne iustitz raad Peder Lassens allernaadigst var tillagt. Imod hvilcke penges betaling hand hende oc hendes arvinger fuldkommen skiøde oc forvaring paa samme plads effter sin forskrivelse skal give. Dermed etc. Hafniæ d. 15 augustj anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 242—43.

514. **18 Avg. 1691.**

Der skal kun beskikkes 3 Badere.

Peder Mickelsen Engel, Valentin Leve oc Johan Pfeifer, badere.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Peder Mickelsen Engel, Valentin Leve oc Johan Pfeifer, indvaanere oc badere her i vores etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis det skulle geraade til deris ruin oc fordervelse, dersom fleere af deris profession sig her i staden skulle nedsette oc af baden oc koppen ernære, helst fordj sligt nu ei saa meget som i forige tider skal vere brugeligt, da som vi af os elskelig præsident, borgemestere oc raad her sammestedz deris allerunderdanigst erklæring allernaadigst fornemme, at stadens jndvaanere mageligen af trende badere skal kunde betienis, have vj effter slig beskaffenhed samt bemelte Peder Mickelsen Engels, Valentin Leves oc Johan Pfeifers herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc anordnet, saa oc etc., at det ved trende badere her i staden, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder, skal forblive, saa at ingen af samme profession sig her imidlertiid maa nedsette eller dennem udj deris næring indpas eller afbrek giøre, under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 18 augustj anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 137—38.

515. **25 Avg. 1691.**

Holmens Folk ere fri forat betale Kopulationspenge.

Dr. Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at du strax saadan anordning giør, at naar voris baadsmænd her ved Holmen (hvorunder ruhuggere oc andre enroullerede aarstienere j dette fald skal regnis) fremviser for præsterne her i vores etc. Kiøbenhafn vores admirals os elskelig hr. Henrich Spans tilladelse seddeler, at de maa gifte sig, bemelte præster, saasom det een hver effter loven kand tilkomme, dennem da uden ophold eller accise seddelers fremviselse effter vores om consumptionen allernaadigst udgangne forordning trolover oc vier, saa fremt ellers intet befindes deris egteskab lovligen at kunde forhindre. Oc paa det dermed dis rigtigere kunde tilgaae, saa haver du at beordre præsterne, at saa snart trolovelserne eller vielserne ere skede, de da strax tiid effter anden stadens kiemnere, som copulations pengene effter magistratens ordre paa stadens vegne oppebærer, rigtige copier af bemelte vores admirals seddeler under deris hænder lader tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 25 augustj anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 250—51.

516. 29 Avg. 1691.

En Bryggerenke i Dragør maa ikke sælge Øl ud af Huset.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom brygger lauget her udj vores etc. Kiøbenhafn allerunderdanigst skal besverge sig over dend indpas, som afg. Svend Gyngis encke paa Dragøe dennem imod vores dend allernaadigst gifne laugs artichler oc udgangne forordning udj deris næring skal tilføye, i det hun icke alleeniste self skal brygge øl til at selge oc udtappe udj hendes eget huus, men end oc saadant i tøndetal til andre kroerscher der i byen til at udtappe udleverer, da paa det baade brygger lauget ved de dem allernaadigste forundte privilegier saavelsom oc afgangne Svend Gynges enke paa Dragøe ved dend bemelte hendes afgangne mand oc hende udj deris lifs tiid allernaadigst gifne frihed paa at maa bryge oc sammesteds kroe oc øll-sal holde allernaadigst kand handthefvis, have vj allernaadigst for got befunden, herudinden saaleedis at anordne og bevilge, at meerbemelte afgangne Svend Gynges encke maa fremdeelis hereffter øll i sit huus brygge oc det for reisende oc andre imod billig betaling i fornefnte sit huus lade skienke oc udtappe, dog ey noget deraf udj tøndetal uden huset selge oc afhænde. Thj er voris etc., at du strax herom fornøden anstalt giør oc de vedkommende det til efterretning tilkiende giver. Dermed etc. Hafniæ d. 29 augustj anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 251—52.

517. 5 Sept. 1691.

Om Afslag i Forfikationsskatten.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget, at denne vores kongl. etc. Kiøbenhafn maa udj de tvende sidste terminer af dend af os allernaadigst paabudne fortifications skat nyde een tiende deel afslag af de 30000 rdlr., som bemelte voris residentz stad udj forskrefne fortifications skat er sat oc taxeret for. Oc skal samme afslag, som er 3000 rdlr., komme de fattigste oc mindst formuende borgere oc de, som over proportion mod andre kand vere taxerede, til afkortning udj deris qvanto. Hvilken repartition j imellem de vedkommende effter embeds pligt forsvarligen haver at giøre, paa det dend øvrige summa uden videre restantz rigtig kand indkomme. J særdeelished haver j udj ovenbemelte 3000 rdlrs. afslag først at decourtere det qvantum, som Meyer

Goldsmidt af eder er sat for, saavelsom oc dend halve part af det, som Jacob Abensur er bleven taxeret for, oc de 32 rdlr., som Anne afgangne Christian Cornelisens er opført for. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette. Etc. Hafniæ d. 5 septembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 257.

518. **5 Sept. 1691.**

Instrux for Politimesteren.

Jnstruction paa trøk.

Jnstructionen, hvoreffter vij Christian dend femte etc. allernaadigst ville, at vores politiemester i vort rige Danmark, som nu eller hereffter kommendis vorder, udj dend hannem allernaadigst anbetroede politiemesters charge indtil paa videre allernaadigst anordning sig allerunderdanigst haver at rette oc forholde.

Om politiemesterens forretning i almindelighed.

1. Skal hand have tilbørlig opsiun med, at alle vores forordninger politien tilhørende, som hid indtil udgangne ere eller hereffter udgaar oc hannem under vores cancellie seigl tilskicket vorder, af alle oc een hver uden nogen persons eller stands anseelse allerunderdanigst effterkommes. Oc skal hand af de skyldige dend straf, som udj forordningerne meldes, ved underfogden oc tvende mend, som hand self dertil maa anordne, lade indfordre, som de strax skulle betale eller derfor lide effter bemelte forordninger.

2. Skal hand vere pligtig, om tiisdagen hver uge eller, om dend paa een hellig dag skulle indfalde, neste søgne dag effter om formiddagen fra otte til tolf oc om efftermiddagen fra to til sex eller oc, om forretningerne ei skulle vere saa mangfoldige, første tiisdag hver maanet at sammenkomme paa det dertil ordinaire sted paa Kiøbenhafns raadstue tillige med een af hof retten oc een af admiralitetz retten, som vi til dend forretning allernaadigst ville forordne, saavelsom oc med een af magistraten oc een af de to oc tredive mend, som iligemaade aarligen af dend heele magistrat dertil skal udnæfnes, paa hvilcken tjd oc sted baade politiemester self i egen persohn oc de andre uden foregaaende advarsel skulle møde oc der afhandle, hvis af nogen af dennem politien vedkommende kand vorde proponeret, oc effter fleeste vota giøris een slut, som af raadstuskriveren i een der til forordnet oc i vores cancellie igiennemdragen oc forseiglet protocol skal indføris.

3. For ovenskrefne tilforordnede skal politiemesteren angive sine fuldmegtige oc betiente her i staden oc lade deris nafne antegne

udi dend dertil forordnet bog, hvilcke da oc af politiemesteren oc de tilforordnede skal tagis udj eed. Saa skal oc for dem angives, saa offte forandring med samme betiente skeer, oc af dennem alle klagemaal, som over politiemesterens fuldmegtige eller betiente kunde indkomme, examineris oc betienterne effter befunden beskaffenhed af dem til rette settes, straffes eller afsettes eller oc sagerne, om de ej der afgiøres kand, til lov oc ret henviises, eller, om sagerne skulle vere af dend vigtighed, os derom deris allerunderdanigste skrifftlige relation indgives.

4. Udj de andre kiøbsteder skal byefogderne oc paa landet herrets- eller birkefogderne vere politiemesters fuldmegtige oc pligtige vere, under deris bestillingers fortabelse, hans skrifftlige ordres, saaviit politien vedkommer, at exeqvere. Oc skal magistraten i kiøbstederne saavelsom amtmændene paa landet effter anmodning dennem ald assistentz oc befordring beviise.

5. Hand skal oc holde rigtig bog oc protocol over alt det, som passerer denne hans politiemesters charge angaaende, saavel over hvis hans fuldmegtige som hand self forretter, disligeste over bøederne, som effter vores allernaadigste forordninger af de skyldige betalis. Hvilcken protocol skal tilforn igiennemdragis, numereris oc i cancelliet forseiglis.

6. De personer, som hand effter denne jnstrux skulle foraarsages at lade arrestere, skal hand om anden dagen strax løslade eller sagen ved ordentlig lands lov mod dem lade paatale.

7. For dend skillings told, som vj allernaadigst haver bevilget ham at lade oppebære af vognene, som udj portene her udj vores etc. Kiøbenhafn indkommer, skal hand u-paaklageligen lade reenholde alle torve oc publiqve pladzer, oc maa hand samme skillings told ei lade oppebære af andre end af vognmænd, møllere, bønder oc andre, som med læs oc fragt indkommer, hvorunder dog sandageris, blegemænds oc urtegaards mænds vogne ej skal forstaais.

8. Dersom noget vigtigt oc tvivlraadigt skulle forefalde, som ei enten i denne allernaadigste jnstrux eller oc forordningerne er specificeret, derom skal hand sin allerunderdanigste memorial til os indgive oc siden derpaa voris allernaadigste resolution ervarte.

Om politiemesterens embede i særdelished.

I. I geistlige sager.

Skal hand have flittig indseende, at ingen fremmet oc forbuden religion enten her i vores etc. Kiøbenhafn eller andensteds, hvor det ei tilladt er, vorder øvet, at ingen af vores undersaatter, som er af

vores religion, dend forandrer, særdeelis naar de med nogen, som ere af anden religion, udj egteskab komme, at ingen enten mands eller qvindes person, som med nogen af fremmed religion kand vere gift, lader deris børn, som de tilsammenaufle, døbe af andre end vores præster, i hvis meenighed forældrene boe, ei heller, at saadanne børn til anden end dend evangeliske lutherske religion vorder holte oc oplærde udj, oc at ingen tieniste folch, læredrenge eller andre af deris husbonder, huus-moder eller andre til nogen fremmet religion vorder forforte. Skulde han sligt enten self fornemme eller hannem af andre tilkiendegives, skal hand sig med største flid derom informere oc sig, saaviit muеligt, med gode beviisligheder forsiune oc os sligt u-fortøvet skrifftlig tilkiende give oc vores allernaadigste resolution derom forvente. Hand skal oc ej tilstede, at nogen forargerlig bog i dansch eller tydsk sprog af nogen læsis ellsr eyis. Men dersom hand nogen med saadanne bøger betræder, skal hand bogerne strax til sig tage oc superintendenten det tilkiende give, at hand ved præsterne kand lade formane de skyldige, sig ej med saadanne forargelige boger at befatte. Skulle nogen anden gang med saadanne boger betrædis, da skal de bode to rixdaler for hver exemplar oc tredie gang tj rixdaler for hver exemplar oc derforuden straffis effter sagens beskaffenhed.

II. Hellig-, fæst- oc bede-dage angaaende.

1. Hand skal oc have flittig indseende, at sabbatherne, faste-, oc bede-dagene vorder tilbørligen hellig holte, oc j synderlighed, at udj kirkerne ingen motvillighed, tumult, qvækeri eller anden u-skickelighed, imedens guds tieniste forrettes, ovis, eller præsterne oc kirkens betiente nogen vold eller fortræd udj deris embede tilføyes. Skulle nogen understaa sig sligt at giøre, skal hand de skyldige strax lade arrestere oc sagens beskaffenhed os allerunderdanigst tilkiende give.

2. Saa skal hand oc ved sine betiente flittig lade inquirere udj viin-, oll- oc andre offentlige værtshuuse saavelsom andensteds, hvor nogen sterk drik udtappis eller skenkis, om der under gudstienistes forretning nogen forargelse med drik, dobbel eller anden u-sommelighed begaaes, oc hvis personer, hand saaleedis antreffer, skal hand tillige med dennem, som samme personer haver imodtagen, lade betale første gang tj rixdaler, eller, om de ey kand betale, straffis med fengsel, anden gang dobbelt, oc tredie gang skal det gives os tilkiende, at saadanne u-gudelige kroppe, andre til exempel oc afskye, tilborligen kand vorde anseet.

3. Skal hand alle søndage oc andre helligdage ved sine betiente flittig lade inqvirere paa alle verksteder, om nogen, medens guds tieniste forrettes, noget arbeide forferdiger, oc hvis hand nogen dermed skulle antreffe, skal mesterne derfor første gang betale een rixdaler, anden gang dobbelt oc tredie gang dommis fra sin laugs rettighed.

4. Hand skal oc ved sine betiente giøre ald muelig anstalt, at paa kirkegaardene oc ellers paa gaderne, naar guds tieniste forrettes, ingen stimeri eller tumult af løse personer øvis eller anden motvillighed begaaes, hvorfor oc kirkens betiente oc, om nødig var, hovet vagten skal pligtig vere, dennem ald muelig bistand at giøre til de skyldiges paagribelse, at de effter loven kand blive straffet.

III. Om ærbarhed oc gode sæder.

1. Saa skal hand oc flittig effterforske, at intet imod ærbarhed oc skickelighed offentligen handles eller begaaes, i synderlighed, at ingen horehuuse holdis, oc giøre sit beste, at baade de, som dennem holde oc de, dennem søge, kand vorde efftersatte oc paagrebne oc siden tilbørligen effter loven straffede. Jligemaade skal hand ei tilstede nogen samqvem oc tilhold med ryggesløse folch oc løsgiengere, ei heller, at der udj værtshuuse oc kieldere med drik, dobbel, forfængelig lystighed, spil, dantzen oc andet deslige nogen forargelse gives, eller at nogen sig der lengere end til klocken tj om aftenen opholder. Men hvis de sig ej effter eengang giorde paamindelse skulle derfra absentere, skal hand dem lade paagribe oc i stadens arresthuus henføre. Oc derforuden skal saavel verterne som hver af giesterne, som herimod handler, for hver gang deris brøst saaleedis befindes, bøde een rixdaler.

2. Dersom nogen fordrister sig til, nat eller dag med draget gevehr at gaa grasate gang eller nogen fortræd paa gaderne at forove, dennem skal hand, hvad heller de kand vere beskenckede eller ej, lade paagribe oc arrestere oc siden med mulct eller i andre maader, ligesom forseelsen er til, effter hans oc meddeputeredis formeening lade afstraffe eller effter sagens beskaffenhed til lov oc ret forvise. Desligeste skal hand masqverede, formummede, sværtede oc forklæde personer, som løbe laugs gaden, eller de, som folch paa gaden noget fratager, lade paagribe, anholde oc for ovenbemelte tilforordnede examinere, at de effter vores derom allernaadigst udgangne forordning kand blive straffede.

3. Hand skal oc have indseende med, at ingen fortred eller vanartighed forøves med at kaste snee, steen, vand eller u-reenlighed paa de forbigaaende, saa oc at ingen ryggesløse folch eller unge drenge med raqvetter, swærmer, nøglebøser eller andet, hvoraf nogen ulycke er at befrygte, enten nat eller dag omgaais. Betrædis nogen unge drenge dermed, skal deris forældre eller venner bode for dem hver gang to rixdaler. Oc hvis de det ej vil eller kand, skal hand lade saadanne drenge udj børnehuuset hudstryge. Men er det andre persohner, som dermed ertappes, de skal for hver gang betale fire rixdaler eller staa to timer i halsjernet.

4. Dersom ham nogen skand-skrifft eller andet forekommer, som til gotfolch at beskiemme eller deris ære oc lempe at forkleine kand vorde udspred eller paafunden, skal hand ald muelig flid anvende, at de, som saadant have giort, kand vorde udforsket oc effter loven oc vores derom udgangne forordning tilbørligen til rette satte.

5. Hvis motvillighed, u-troskab oc skiødisløshed, som af tieniste-tyender imod deris hosbonder oc huus mødre begaais, oc som ei er af den beskaffenhed, at det ved lov oc ret kand udføris, maa hand, naar det for hannem klagis, med een oc anden vilkorlig straf effter forseelsen ansee oc rette.

IV. Om fremmede oc løsgiengere.

1. Hand skal oc have god tilsyn, at sig ingen fremmede enten her i denne vores etc. Kiøbenhafn eller andensteds opholde, som for speideri eller anden u-lovlig forehavende kunde vere mistenkte, men hvis hand noget sligt skulle erfare, skal hand os det u-fortøvet tilkiende give oc voris allernaadigste resolution derom forvente. Til hvilcken ende hand skal paaminde oc tilholde alle oc een hver, som nogen logerer hos, at de effterlever voris af dato 16 junij 1686 allernaadigst forordning om fremmede, som kommer til Kiøbenhafn.

2. Hand maa ei tilstede, at nogen bruger nogen handel eller handtverk udj kiøbstederne saa vel her som andenstedz, som ey haver taget deris borgerskab eller derfor kand fremviise vores egen allernaadigste tilladelse. Oc de, som ey deris borgerskab haver tagen, skal hand een vis tid forelegge, sligt at forrette, oc hvis de det da ei effterkommer, skal hand af dennem indfordre de bøder, som loven ommelder, oc indtil de samme haver betalt oc siden borgerskab taget, lade alt hvis, de med handle, indtil paa videre allernaadigste anordning forseigle, oc hvis de dem endda ej vilde rette, lade byen forviise.

3. Med jøder, tattere oc andre uchristelige personer, som om-

løbe oc besvige folch, saavelsom løsgiengere oc betlere skal hand forholde sig effter loven oc forordningerne.

V. Om skik oc orden.

1. Hvis anordninger, vi enten allereede haver giort eller oc hereffter allernaadigst lade giøre anlangende brylluper, barseler, begravelser, giestebudde, klædedragt oc rangen, skal hand uden persons anseelse alvorligen holde over, at de hørsommeligst vorder effterlevede, oc at de gienstridige vorder tilbørligen dereffter til rette satte.

VI. Om torve.

1. Med torvene her i staden skal hand have god opsiun, at de effter voris udgangne forordninger bliver reene oc vel vedlige holdte, desligeste, at hvis, som paa et hvert torv skal falholdis, ej bliver henfort paa et andet. Oc skal hereffter icke alleene torvene, men alle almindelige aabne pladzer, som ej nogen særdeelis tilhører, staa under hans inspection med alt hvis, der kand forefalde, politievæsenet vedkommende.

2. Hand skal ei tilstede, at nogen udstaar med feede eller ædende vahre saasom fisk, kiød, flesk, smør andenstedz end udj de boeder oc paa de pladzer, som dertil ere udviiste. Oc maa saadanne boeder ej settes paa de pladser eller steder, hvor det enten kand hindre farten i gaderne eller oc dennem vanhælde. Saa maa ei heller noget ved stranden selgis, losses, legges eller opsettes, hvorved farten kunde skee nogen forhindring.

3. Hand skal oc tilholde dennem, som til publiqve pladzer oc particulier huuses oc skorsteenis renovering ere beskickede, at de deris pligt efterkommer oc deris tieniste u-paaklagelig forretter oc ei fordre meere end deris forordnede løn, oc, hvis de det ei gior, lade dem straffe med hals-jernet eller med fengsel.

VII. Om gaderne.

1. Med gaderne skal hand have jndseende, at een hvers fortog bliver reen oc med brolegning ideligen oc vel ved lige holden, saa oc at ingen u-reenlighed eller aadtzeler enten paa gader, torve eller pladzer bliver liggendis, men af een hver dertil beskicket paa sine steder bortført. Desligeste naar stor snee eller hastig tøebrud paakommer, at een hver da sneen oc jissen fra sit fortog til mit paa gaden strax bortskaffer, oc at i stor pladsregn de lugte rendesteene vorder aabnede, at vandet med een fart u-behindret kand bortløbe.

2. Naar noget til gaden skal byggis, skal hand tilsee, at pæle eller plankverk, som opsættes om bygnings-pladtzen, ej bliver

lengere staaende, end til bygningen mageligen kand vorde ferdig, oc at dend af stadens bygmester ordinerede distance ud til dend almindelig gade ej overgaais, desligeste, at ej nogen bygning til gaden foretages, vere sig huuse, trapper, kieldere, render oc rendesteene, førend bygmesteren haver ordineret, hvis derved fornøden er i agt at tage. Skulle noget derimod handles, skal baade bygnings-herren oc arbeidsfolckene bøde effter hans oc med committeredis sigelse.

3. Hand skal oc i agt tage, at ingen bygnings-materialier, steen eller gruus paa gaderne bliver liggende farten til hinder, at ingen tømmermand, smed, remsmider eller andre particuliers med deris arbeide indtage torvene eller gaderne, at ingen lader deris carosser, vogne eller sluffer staa paa gaden, oc at kudskene holder altid med vognene paa gaden det nærmeste rendesteenene mueligt er, saa at dend frj fart ej dermed betagis eller forhindris. Hvis nogen sig herimod skulde forsee, skal hand dem effter forordningen straffe.

4. Hand skal oc give agt paa, at de lugte render oc slamkister af een hver vedkommende vorder ideligen reenholdte, saa oc at de lugte oc aabne render, som gaar af huusene udj canalerne, saaleedis indrettes, at intet kand komme igiennem dem, havnen til nogen skade eller fordervelse. Jligemaade skal hand i agt tage, at ingen u-reenlighed enten af huusene eller af gaderne udj canalen nedkastis, ej heller nogen bygning paa skibe eller andet foretages, hvorved havnen eller canalerne kunde opfyldes, oc derimod god opsigt have, at canalerne oc haufnen, saaviit mueligt, udj rette tiid bliver reensede oc reenholdne. Betreffes nogen, som sig motvillig derimod forseer, straffes første gang paa een rixdaler, anden gang dobbelt oc tredie gang med hals iernet. Saa skal hand oc have indseende med, at bolverkerne ved canalerne samt de almindelige broer, som der over ere slagne, forsvarligen vedligeholdes oc, om nogen brøstfeldighed paakommer, strax af vedkommende forfærdiges.

5. Hand skal have tilsiun, at alle publique verker saasom pomper, poster, brønde, fontainer, løgter, lugte render, plantede træer oc andet deslige, hvad nafn det have kand, kand blive ved magt. Oc dersom nogen af motvillighed skulle derpaa giøre skade, skal hand derom med flid inqvirere oc de skyldige som for vold oc herverk lade tiltale.

6. Hand skal have tilsiun med veyene omkring staden, saaviit dends district sig strekker, oc om nogen brøstfeldighed derpaa befindes, haver hand magistraten det at tilkiende give oc siden god opsigt have, at de strax vorder færdige giorte oc holte i stand.

7. Skal hand til execution befordre, hvis af vores committerede over gaderne til sickerhed for jldebrand, fartens magelighed oc vandfaldets indrettelse kand vorde anordnet. Til hvilcken ende broleggerne oc gadefogderne af ham skal tilholdes, med gaderne flittig opsyn at have oc i rette tiide at reense oc brolegge.

VIII. Om vandvæsenet.

1. Med alle soer, sluser, grøffter, demninger oc render uden for byen, ved hvilke vandet i staden bevaris oc indledes, skal hand have indseende, at de bliver effter vores allernaadigste forordning holdte i god hævd oc skick, oc altiid vere betenkt paa, hvorleedis bedre forraad paa vand her i staden kand bekommes, oc derom sine allerunderdanigste forslag til os indgive. Dersom oc vandmesterne icke giøre deris embede tilbørlig, skal hand straffe dem effter vores allernaadigste forordninger.

2. Hand skal tilholde jnspecteurerne over vand-compagnierne at lade indrette de forordnede publiqve pomper oc opstandere, saa oc anordne oc i verk stille, hvad til almindelig nytte i jldebrand oc andre fornødne tilfælde ved et hvert compagnies vand kand vere at giøre oc føris til nytte.

3. Hand skal have omsorg for, at paa gader oc udj particulier huuse brønde bliver vedlige holdne, oc at de, som befindes at vere forfaldne oc dog kunde vere nyttige, igien blive indrettede. Over alt skal hand med flid til execution befordre, hvis anordning hannem af vandvæsenets ober-directeurer kand vorde communiceret.

IX. Om kiøb oc sal.

1. Hand skal flittig tilsee; at ingen falsch eller forbuden mynt udj nogen handel eller vandel antages eller brugis, desligeste at ald gammel oc u-lovlig vegt oc maal bliver afskaffet oc i sønderslagen. Oc dersom nogen ej effter advarsel til een vis tiid det afskaffer, skal hand dennem, som nogen slags gammel vegt oc maal eye eller bruge, uden nogen forskaaning effter forordningerne straffe. Hand skal oc aarligen giøre jnqvisition, at hvis nye maal, som kand vere forbrugt, fordervet eller forfalschet, bliver casseret. Jligemaade skal hand oc hver halft aar efftersee alle maalernis oc veyernis vegt oc maal oc ideligen med dennem oc vragerne have indseende, at de sig vores allernaadigste udgangne forordninger holde effterrettelige.

2. Desligeste skal hand have opsigt med, at alle de, som nogen slags vare j smaat eller til daglig brug udselger, ingen bedrag eller svig dermed begaar enten med u-lovlig vare at selge eller med

u-rigtig vegt oc maal nogen foru-retter, oc fornemmeligen, at alle slags ædendes oc drickendis vahre, som udhøkris, ere loulige oc forsvarlige oc ret maalede eller veyede.

3. Med brendeveden, som her i staden ved stranden udj favnetal selgis, skal hand have indseende, at dend effter vores allernaadigst udgangne forordning er af sin rette lengde, saa oc at favnesetterne favnene louligen oc forsvarligen sette.

4. Hand skal med storste flid afverge, at ingen omløbe udj huusene med nogen slags vahre at selge, som udj vores allernaadigste forordninger ere forbudne, ey heller med de, som ey ere forbudne, uden de personer, som dertil af magistraten ere ordinerede oc deris bevilling derpaa have. Dog ædendis vahre icke hermed meente.

5. Hand maa ej tillade nogen at falholde eller selge de vahre, som dem ej ere tilladte at handle med, oc hvorved andre skeer indpas, ei heller at nogen falholder eller selger aldeelis forbudne vare, oc j synderlighed noget af efterskrefne, nemlig fordervede ædendis eller drickendis vahre, u-sundt qvæg eller u-modne frugter, eller som kand foraarsage sygdom, naar svage tider ere. Hand skal oc flittig i agt tage, at intet falskt eller u-lovligt guld-, sølf- oc tin-arbeide for fiint, bøger i det gemeene sprog imod religionen saavelsom andre i loven oc vores forordninger forbudne skriffter vorder falholte. Oc hvis hand nogen herimod skulle betræde, skal hand fratage dem, hvis de i saa maader haver med at fare, oc derforuden lade dem straffe effter loven oc forordningerne.

6. Hand skal holde over de taxter, som aarligen af magistraten her i vores etc. Kiøbenhafn settes paa brød, kiød oc øl, oc tilsee, at saadanne taxter udj andre kiøbsteder vorder effter loven satte oc til alles advarsel publicerede, saa oc at alle oc een hver vedkommende sig dereffter forholder. Saa skal hand oc paa visse stæder om aaret erkyndige sig hos magistraten om, hvad forraad der er i stæderne paa rug, malt, byg, hvede oc andre saadanne vahre, som u-forbigiengeligen til deris ophold ere fornøden, oc os derom allerunderdanigst relation giøre. J særdeelished skal hand effter vores derom allernaadigst giorde anordning have opsigt med, at indvaanerne her udj vores etc. Kiøbenhafn, een hver for sig effter sin familiens storhed, altiid haver provision af rug paa et half aars tiid udj deris huuse, oc i synderlighed, at brygger- oc bager-lauget her sammestedz haver saadan forraad af malt- oc brød-korn paa alle tider om aaret, at staden altiid vel med øl oc brød kand vere forsynet.

7. Hand skal oc have indseende med oc afverge ald skadelig forprang oc ej tillade, at nogen enten mand eller qvinde uden for portene afkiøber bonderne eller andre de vahre, som til staden paa vogne hidføris, hvilke paa almindelige torve oc ingen andenstedz bør at falholdes.

X. Om laugene.

1. Hand skal have indseende med laugene her j vores kongl. residentz stad, at de sig saavel vores dennem vedkommende forordninger i almindelighed som hver slags articler holde efterrettelige, oc dersom hand befinder nogen derimod at handle, skal hand dennem effter forordningerne lade tiltale.

XI. Om vægtere, løgter oc brandvæsenet.

1. Over vægterne, løgterne oc brandvæsenet skal hand have direction oc tilsee, at eenhver, som derved er beskicket, efterkommer sin pligt. Oc paa det brand-redskabet altiid kan findes i tilbørlig stand oc brand-folckene dermed i nødsfald ret vide at omgaais, skal hand redskabet fire gange om aaret self besigtige oc lade prøve oc de dertil forordnede folch exercere.

2. Hand skal oc self personlig vere tilstede, naar nogen u-lyckelig jldebrand paa kommer oc een hver til sit post oc forretning commanderis, i hvilcken hans forretning ingen, under hvad jurisdiction hand end vere kand, maa sig imod hannem enten med ord eller gierning opsette, gienstridig eller motvillig betee, men hvis nogen sig dertil skulle fordriste, skal hand dem strax lade arrestere.

3. Hand skal oc i saadanne u-lyckelige tilfelde giøre fornøden anstalt, at een hver sit gods i sickerhed kand salvere. Oc paa det vogne, sluffer oc heste, som til vand at føre oc værkerne at drage bruges, ej skal hindres, skal hand til et kiendetegn en klocke forordne, enten paa vognen eller hesten at henge, oc derimod holde alle andre vogne derfra, med mindre hand til at redde, som ei med hender kand bæris, vogne skulle eragte at vere fornøden.

4. Dend store mængde af folch, som alleeniste staar for at see til oc ere verkerne oc de, dem handtere, udj veyen, skal hand lade bortjage oc tilside holde, hvorudj hand saavel af vores commandant som af magistraten her i staden med ald fornøden hielp skal undsættes.

5. Med u-loulige eller farlige jldsteder skal hand god tilsyn have, at de vorder nedbrudte oc afskaffede. Saa skal hand oc ey tilstede, noget jldsted paa nye at anlegge, førend det af stads bygmester vorder beseet oc approberet.

XII. Om reisende.

1. Skal hand over alt have indseende, at de reisende saavel til lands som til vands effter forordningerne af vognmænd oc færgemænd bliver betiente. Oc paa det af dennem ei meere, end ret er, til fragt skal begieris, skal hand paa byernes bekostning lade forferdige oc paa behørige steder ophenge tavler med dend forordnede priis for fragt oc vognleye.

2. Med kroer oc værtshuuse paa de almindelige store veye oc giennem farter skal hand tillige med amtmændene have opsyn, at de tilbørligen vorder indrettede, at de reisende for billig betaling vel kand vorde effter stedernis leilighed betiente.

Oc byde vi hermed oc befale vores grever oc friherrer, stifftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som denne jnstruction under etc., at de dend paa behørige steder etc. Givet etc. Hafniæ d. 5 septembris 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 145—60.

519. **12 Sept. 1691.**

Om Bøder til Christianshavns Kirke.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis een stor deel af de bøeder, som een oc anden udj vores høyeste ret vorder tilkiendt, til Christianshafns kirke at betale, icke effter offte giordte anmodinger skal kunde bekommes, da paa det bemelte kirke kand nyde vores kongel. naade desbedre got ad, er vores etc., at byfogderne udj kiøbstederne i vore riger, naar de derom af bemelte kirkes verge anmodes, skal saadanne hos dennem værende personer, som deris bøder inden maanetsdag, effter høyeste rettes dom er afsagt, ej betalt haver, med mindre de strax retter for sig, lade arrestere oc forsvarlig anholde, indtil de saavel deris bøder som dend derpaa anvendte omkostning betalt haver. Oc haver de, hvis de i saa maader af de skyldige bekommer, strax til Kiøbenhafns magistrat imod qvitering at indsende. Forbydendis etc. Hafniæ d. 12 septembris anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 161.

520. **12 Sept. 1691.**

Ingen maa undslaa sig for at betale Vægterpenge.

Clavs Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad eendeel af vegterne her j vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende nogle jndvaanere sammestedz, som icke tillige med andre

skal ville beqvemme sig til at erlegge til dennem, hvis vegter penge de for deris natte vagt oc besverlig opvartning til alles oc hvers nytte oc desto bedre sikerhed tillagt er, kand du af hosfølgende copie af deris til os allerunderdanigst indgifne supplication videre see oc erfare. Thj er vores etc., at du de skyldige tilholder, bemelte vegtere deris anordnede vegter penge uden ald undskylding oc hindring rigtig at betale. Dermed etc. Hafniæ d. 12 septembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 282—83.

521. **12 Sept. 1691.**

Politimesteren fritages for at sidde i Højesteret og i Magistraten.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vi tilskicke dig herhos een trøkt instruction din politie-mesters charge vedkommende, hvoreffter du dig i alle maader, indtil vi anderleedis derom tilsigendis vorder, allerunderdanigst haver at rette oc forholde. Oc paa det du kunde have dis bedre tiid oc beleilighed til samme din politiemesters bestilling, oc hvis deraf dependerer, i agt at tage oc forrette, som det sig bør, saa ville vi hermed allernaadigst have bevilget, at du maa vere frj oc forskaanet for at sidde i vores højeste ret, naar dend holdes, oc at opvarte i raadstuen oc andensteds, hvis dit borgemester embede det kunde erfordre, oc dog alligevel fremdeelis u-behindret oc u-beskaaret nyde oc beholde dend løn, indkomst oc rettighed, som dig ved raadstuen som borgemester med rette kand tilkomme. Dermed etc. Hafniæ d. 12 septembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 283—84.

522. **26 Sept. 1691.**

Det tillades at bære indenlandske Silkestoffer.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom silkevæverne her i vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis een deel af jndvaanerne her sammesteds skal icke ville kiøbe deris silkevare, eendeel oc igien opsagt de hos dem bestilte silkevare, af dend aarsag, de skal formeene, at vi ved vores til politiemester dend 5 septembris sidst afvigt allernaadigst gifne instruxis femte post (hvori hand iblant andet befalis at holde over, at vores allernaadigste forordning om klædedragt tilbørligen vorder efterlevet) skulle ville formeene dem de her fabriqverende silkestoffer at bere, da som vj udj vores allernaadigste forordning af dato 15 martij 1684 expresse haver tilladt een hver uden forkiel at bere de her fabriqverende silke-

stoffer, saa ville vi allernaadigst, at det derved skal have sin forblivende, oc have vi vores politiemester allernaadigst beordret sig dereffter allerunderdanigst at rette. Thj er vores etc., at j saavel silkevefverne som alle andre vedkommende denne vores allernaadigste til eder ergangne befaling bekiendt giøre. Dereffter etc. Hafniæ dend 26 septembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 288.

523. **26 Sept. 1691.**

Om Politikommissionen.

Iver Hoppe oc Peter Hiort.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at du effter dend anden articuls indhold udj dend vores politiemester dend 5 septembris sidstforleden allernaadigst gifne instruction retter din leilighed effter tillige med bemelte vores politiemester oc de andre ham tilforordnede at sammenkomme paa det ordinerede sted her paa Kiøbenhafns raadstue oc der med dennem afhandle oc forrette alt hvis, j samtlige udj bemelte instruction allernaadigst befalis udj agt at tage. Dermed etc. Hafniæ dend 26 septembris 1691.

Ligesaadan een befaling blef samme dag til cancellie raad Peder Hiort udfærdiget.

Sæl. Tegn. XLVIII. 294—95.

524. **3 Okt. 1691.**

Bevilling som Stadsadvokat.

Envold Brokmand at være stads advocat.

C. 5 giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver bevilget oc anordnet, saa oc etc., at Envaldus Brochmand maa oc skal herefter være advocat her i voris etc. Kiøbenhafn oc sammesteds saavel for alle under- som ober retter imod billig betaling betienne alle oc een hver, som hannem udi deris retmessige sager kunde behøve oc begiere, oc ellers udi det øvrige sig efter loven oc andre allereede udgangne eller hereffter udgaaende forordninger samt den eed, hand os derpaa giort oc aflagt haver, i alle maader rette oc forholde. Forbydendis etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ den 3 octobris anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 181—82.

525. **10 Okt. 1691.**

Bevilling for en Bogbinder.

Gotlob Skøn.

C. 5 giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver antaget oc bestilt, saa oc etc. Gotlob Skøn til at vere vores bogbinder i dend

forige bogbinder Vulf Lambrechts sted, som sig herfra staden haver begivet. Thj haver fornefnte Gotlob Skøn at indbinde oc forfærdige imod billig betaling hvis bøger og andet bogbinder arbeide, som hannem fra vores cancellier oc rentekammer anbefalet oc beordret vorder. Dog at hand samme arbeide forsvarlig uden billig klage forretter oc sig ellers i det øfrige som een erlig, troe undersaatt oc betiente i alle maader vel eigner oc anstaar, skicker oc forholder. Oc haver vi allernaadigst bevilget, at hand lige med andre vores hofbetienter maa vere delagtige udj hvis privilegier oc friheder, dennem allereede gifne ere eller hereffter givendes vorder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 10 octobris anno 1691.

Sæl. Reg. XXXVII. 188—89.

526. **10 Okt. 1691.**

Om Undersøgelse af Fattigvæsenets Midler.

Holger Parsberg med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at j strax paa een beleilig tiid oc sted for eder lade fordre oc indkalde directeurerne for de fattige her udj vores etc. Kiøbenhafn samt alle andre vedkommende, som bemelte fattigis middel til opsiun betroede ere, oc eder hos dennem med største flid erkyndiger, hvad stand fornefnte fattiges midler ere udj, hvor mange de nu befindes at vere, om de siden deris første begyndelse oc opkomst ere forringede eller formeerede oc aarsagen dertil, item hvor de ere bestaaende, hvad forsichring der for capitalerne er given, oc endelig hvad fundatzer eller anordninger om et hver slags fattiges capitaler kand vere giort, oc effter at i des beskaffenhed fuldkommeligen erfaret haver, os derom eders allerunderdanigste relation til videre vores etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 octobris 1691.

Commissarierne vaare disse, nemlig estats raad Holger Parsberg, estatsraad Niels Benzon, assessor Povel Vinding oc assessor Severin Rasmusen.

Sæl. Tegn. XLVIII. 305—06.

527. **20 Okt. 1691.**

Om et Bagerhus i Skipperboderne.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Anders Gøede bager, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anlangende at hans huus i Skipperboederne icke til et beqvem bager huus skal maa ansees, kand du af hosfolgende copie af hans

derom indgifne supplication videre see oc erfare. Thj er vores etc., at du tillige med stads bygmesteren oc brandtmesteren, som du til dig haver at tage, samme bagerhuus besigtiger, om det til bager ofn oc skorsteen uden fare for u-lychelig brand saa dygtig befindės, som det med rette bør at vere, oc os derom samtlig eders allerunderdanigst relation til videre vores allernaadigste etc. Dermed etc. Hafniæ dend 20 octobris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 314—15.

528. **27 Okt. 1691.**

Det ridderlige Akademi fritages for Indkvarteringsskat.

H. Peter Brandt.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vj tilskicke dig herhos tvende billetter paa een maanets indqvarterings penge, nemlig tj rdr. 6 ß, beregnet fra dend 5 augusti sidst forleden oc til dend 19 septembris nest effter, som fordris af dend gaard med dertil hørende vaaninger paa Nye torf her i staden, som nu til vores kongelig academie indrettes oc os tilforn haver tilhørt, oc som vi ved vores dend 26 septembris sidst forleden udgangne forordning allernaadigt haver bevilget, at samme gaard oc waaninger, saa lenge derudj academie holdes, for ald paaleg, som grundskat, jndqvartering oc med hvad nafn det ellers nefnes kand, maa vere fri oc forskaanet, saa maa oc bemelte gaard oc vaaninger for forschrefne 10 rdr. 6 ß indqvarterings penge at betale iligemaade vere befriet. Thj er vores etc., at du saadan anordning giør, at samme penge til de vedkommende strax rigtigen betalt vorder. Dermed etc. Hafniæ den 27 octobris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 318.

529. **3 Nov. 1691.**

Brandredskaber maa ikke tages i Pant.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom for os allerunderdanigst andraget er, at naar nogen udpantning for skat eller udvurdering for gield hos jndbyggerne her i staden skeer, da undertiden til pandt eller vurdering bliver udtagen ligesaavel hvis brand redskab, som effter brandtordningen udj huuset allereede kand vere forskaffet, som andre losøre, da paa det brandt redskabet ved huusene u-rørt kand forblive oc dermed effter brandtordningen udj sicker oc vis stand komme, er vores etc., at j hermed tilbørligen inspection oc opsiun lader have, at saadan u-ordning kunde forekommes, saa oc under een vis straf forbyde, at indtet brandredskab hereffter fra noget huus

udpandtes eller udvurderis, oc hvis allereede i saa maade kunde vere bortkommen, det strax igien lader indfordre oc paa sit tilhørende sted levere. Dermed etc. Hafniæ dend 3 novembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 333.

530. **10 Nov. 1691.**

Politimesteren faar en Sum til sin Korrespondances Vedligeholdelse.

Hr. Peter Brandt.

C. 5. Vor gunst tilforn. Saasom der tiit oc offte adskilligt politien vedkommende forefalder, hvorofver os elskelig Claus Rasch etc. effter dend hannem af os seenist allernaadigst meddeelte instruction adskillige correspondentzer her udj vort rige Danmark ved posten foraarsagis at holde, saa have vj allernaadigst bevilget, at hannem til saadan correspondences vedligeholdelse 100 rdr. aarligen maa tilleggis, som fra dette vores brefs dato skal begynde oc saaleedis continuere, indtil vj anderleedis derom tilsigendes vorder. Thj er vores etc., at du hannem derfor i cammer reglementet lader indføre oc ellers dend anstalt giør, at bemelte 100 rdr. hannem af vores zahlcammer rigtig erlagt oc betalt vorder. Dermed etc. Hafniæ dend 10 novembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 335—36.

531. **24 Nov. 1691.**

En Sindssyg indlægges i Vartov Hospital.

Dr. Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst haver befalet dig saavelsom de andre os elskelig directeurer over Wartous hospital her udj voris etc. Kiøbenhafn, at j strax udj bemelte Wartou skulle indtage Christopher Ranch, forige secreterer ved vores danske cancellie, som er geraaden i u-rolige tancker, oc hannem der udj et kammer, som dertil skickeligen kunde indrettes oc anordnis, at lade forblive sin lifs tiid, eller saalenge hand i nu verende slette tilstand befindes, da er vores etc., at du for bemelte Ranchis underholding dersammesteds tilbørlig omsorg drager effter den derom tilforne dend 9 septembris nest afvigte aar 1690 til dig ergangne befalings slutning, saaleedis at hannem noget vist aarlig vorder tillagd af de almisser, som her udj stifftet til fattigis ophold gives, hvilcket du til forstanderen i Wartou haver at lade levere oc indseende have, at hand det til fornefnte Ranckes føde oc opvartning effter fornødenhed forsvarligen anvender. Dermed etc. Hafniæ d. 24 novembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 344—45.

532. **28 Nov. 1691.**

Om Anlæg af en Gade paa Christianshavn.

Clavs Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj til det almindelig beste allernaadigst for got befinde, at paa Johannes Mookis pladtz paa Christianshafn een gade fra Langebro langs revieren bliver indrettet, da er vores etc., at du strax dend anordning giør, at samme gade effter vores over gaderne her i staden allernaadigst forordnede commissariers god befindende med forderligste vorder anlagt oc, det snareste mueligt er, i god stand bragt. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 28 novembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 348.

533. **28 Nov. 1691.**

Om Inddrivelse af Løgtepengene.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Johan Husman, forige directeur over de publiqve løgter herudj vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hannem endnu skal restere eendeel hos jndbyggerne her sammesteds, af hvis hannem til bemelte løgters underholding allernaadigst haver veret tillagt, som de vedkommende hannem ei godvilligen skal ville betale, da er vores etc., at du hannem derudinden assisterer oc befordrer, saa at hand kand nyde betaling for hvis, hannem i saa maader med billighed kand tilkomme. Dermed etc Hafniæ d. 28 novembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 348—49.

534. **8 Dec. 1691.**

Om Inddrivelse af Skatterestancer.

Politimester Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad os elskelig Casper Scholler etc., Hans Nansen etc., Povel Vinding etc. oc Hans Stampe etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende, hvis hindring sig skal forefalde til een deel af de penge at faa indfordret, som efter dend dennem allernaadigst anbefalede commission paa byen til dends almindelig nytte effter seeniste giorde grundtaxtes ligning er lagt at skulle udgives, kand du af hosfølgende copie af deris derom indgifne skriftlig beretning oc supplication videre see oc erfare. Thj er vores etc., at du bemelte restantz effter oldermanden for roedmesterne hans derpaa indgifne specification oc forklaring hos de skyldige uden videre deris ophold, forsømmelse eller paaskud lader fordre oc ind-

drive oc til bemelte commissarier levere. Befalendis etc. Hafniæ d. 8 decembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 356.

535. **15 Dec. 1691.**

Bevilling for en Grovsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter Jørgen Christian Ollendorf grofsmed, hans allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilgit, at naar hand sit mesterstyche effter smede laugets artichler forsvarligen haver giort, maa hand uden videre ophold udj smede lauget her i staden for mester indtagis, u-anseet hand icke sit mester svends aar effter samme laugs artichler haver udstaaet. Dereffter j eder etc. oc derom etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 15 decembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 363—64.

536. **15 Dec. 1691.**

Om Ændringer i Kjødtaxten.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor gunst tilforn. Eftersom slagterlauget her i vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, at dend taxt, som udj de dennem aar 1683 allernaadigst gifne laugs artichler er sat paa fersk oc salted kiød her i staden at selge, skal formedelst tidernes forandring oc ulige dyre indkiøb falde dennem for besverlig at effterleve, saa de ej uden deris ruin kiødet i slagterboderne altiid for een priis skulle kunde udselge, hvorfor de vores allernaadigste befaling til moderation oc lindring derudj, efftersom tidernes tilstand det kunde udkreve, allerunderdanigst haver veret begierendis, thj er vores etc., at j hereffter udj agt tager, nogle gange om aaret effter vores allernaadigste udgangne lou at sette en billig taxt paa kiødet, hvoreffter det her udj staden kunde selgis, som forsvarligt kand vere effter tidernis tilstand. Hvorom j da hvergang, saa offte i nogen forandring derudinden eragter fornøden at foretage oc anordne, haver at give os elskelig Claus Rasch til Raschenberg, vores cancellie raad, assessor i vores høyeste ret oc commerce collegio, saa oc politiemester, fornøden underretning oc hannem samme forandring strax at communicere, at hand tilbørligen derover kand holde. Dermed etc. Hafniæ d. 15 decembris 1691.

Sæl. Tegn. XXVIII. 364.

537. **19 Dec. 1691.**

Om Tilvejebringelse af en Kvinde, der har forsøgt Mord ved Forgift og andet Kogleri.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at Johan Runkel, borger oc indvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, hans daatter Kirsten Runkel offentlig skal have bekiendt, hvorleedis tvende qvinder, dend eene ved nafn Maren Anderses i Hellig Kaars stræde oc dend anden en gammel qvinde nafnlig Kirsten Jens Pedersens, skal have forledet hende til at bruge gifft samt andet koglerj imod hendes stifmoder, da have vi allernaadigst anbefalet byefogden her i staden, samme tvende qvinder indtil sagens uddrag at lade arrestere oc samme sag imod dennem effter lands lov oc ret forsvarligen udføre, men som bemelte Kirsten Runkel siden hendes bekiendelse skal vere bragt tilside, saa er vores etc., at j alvorligen tilholder faderen Johan Runkel, at hand uden nogen modsigelse eller udflugter hende strax igien her til stede forskaffer, paa det hun imod bemelte tvende qvinder kan blive confronteret, saa fremt hand icke derfor vil vere anseet oc straffet som vedbør. Dermed etc. Hafniæ d. 19 decembris anno 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 364—65.

538. **22 Dec. 1691.**

Om Udarbejdelse af en Børsordinans.

Assessor Christian Pram, Villem Edinger oc Peter Wielandt.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi til negotiens fremtarf oc de trafiqverendis nytte allernaadigst haver for got befunden, een børss ordonnance her udj vores etc. Kiøbenhafn med tiden at ville lade udgaa, saa er vores etc., at j strax oc med allerforderligste tilsammen træder oc med hver andre grundeligen overveyer alt hvis, som j allerunderdanigst skulle formeene ved een børss-ordonnances indrettelse at kunde vere i agt at tage, oc os derom eders allerunderdanigste udførlig forslag oc betenkende til videre vores allernaadigste approbation med forderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 22 decembris 1691.

Sæl. Tegn. XLVIII. 368—69.

539. **19 Jan. 1692.**

Forandring i Grundtaxten for et Hus i Lille Kirkestræde.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Torben Nielsen, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste

ansøgning oc vores over dend nye grundtaxts indrettelse her sammesteds allernaadigst forordnede commissarier deris allerunderdanigst indgifne erklæring om dend forseelse, som ved hans iboende huuses grund j Lille Kirkestræde dends opmaaling skal være skeet, at j stæden for $9\frac{3}{4}$ allen hans grunds oster sides lengde skal i grund taxtens forretning vere antegnet $19\frac{3}{4}$ allen, hvoreffter dend j udregningen er sat for 500 qvadrat allen, da dend dog ickun skal indeholde $264\frac{1}{2}$ allen oc j saa maader j steden for 175 rdlr. udj grund taxten for 320 rdlr. opført, allernaadigst haver bevilget, at fornefnte hans huuses grund taxt maa effter ovenskrefne beskaffenhed modereris oc forandris, saaleedis at j stæden for 320 rdlr., som dend hid indtil har staaet for, maa dend hereffter for 175 rdlr. anseeis oc settes. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette. Befalendis etc. Hafniæ d. 19 ianuarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 395—96.

540. **19 Jan. 1692.**

Privilegium for en Glarmester.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter underdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Henrich Vinst glarmester svend maa udj glarmester lauget antages, u-anseet hand icke her sine aar efter de glarmesterne allernaadigst gifne laugs artichlers tilhold for svend paa samme handverk tient haver, naar hand ellers tilforn sit mesterstykke effter bemelte laugs artichler haver giort oc sit borgerskab vundet. Dereffter j eder etc. oc derom fornøden anordning at giøre. Befalendes etc. Hafniæ d. 19 ianuarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 396—97.

541. **19 Jan. 1692.**

Privilegium for en Hattemager.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Jacob Skalhorn, oldermand for hattemager lauget her udj vores etc. Kiøbenhafn, hans herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at hand i henseende til dend hannem af bemelte hattemager laug tilføyede fortrædelighed fremdelis hereffter oc udj sin lifs tid ved bemelte sit oldermandskab maa vere oc forblive, saa fremt hand sig ellers derudj uden retmessig klage

tilbørligen skicker oc forholder. Dereffter j eder etc. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ d. 19 januarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 397.

542. **19 Jan. 1692.**

Om Hattemagernes Forhold til de tydske Lav.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom Jacob Skalhorn, oldermand for hattemager lauget her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hans laugsbrødre her sammesteds paa een tiid lang skal have efftertragtet til at bringe hannem fra ære oc velfært, formedelst hand for nogle aar siden begaf sig for hattemager i Børnehuuset udj Christianshafn oc der indgik at antage 8 fattige børn udj, hvilcket bemelte hattemager laug for andre lauge oc lader af samme handverk i Tydskland skal have angivet, saa at hand derudover for u-ærlig skal vere bleven erklæret oc ingen svenne udenrigs fra effter dend tid skal have villet eller toert tage arbeide uden de, som derover effter handverkets brug paa penge skal vere bleven straffede, naar de igien har søgt arbeide hos mesterne udj Tydskland, hvilket hattemager laugene udj Tydskland dog endelig derhen skal have modereret, at fornefnte Jacob Skalhorn for sin ære at befrj strax for samme mishandling skulle til otte laug hos dennem give 80 rdlr. oc derforuden sig her med lauget foreene, da saasom vj ingenlunde ville, at saadan u-tilbørlig forhold u-straffet skal hengaa, oc vj derforuden allernaadigst haver bevilget, at fornefnte Jacob Skalhorn fremdeelis oc udj sin lifs tiid ved sit oldermandskab maa forblive, er vores allernaadigste villie oc befaling, at du dig strax med største flid informerer, hvem iblandt hattemager lauget her i staden forbemelte Jacob Skalhorn saaledis for laugene j Tydskland haver angiven, oc dennem dereffter for saadan deris formastelse ved lands lov oc ret til exemplar straf søger oc tiltaler. Dermed etc. Hafniæ d. 19 ianuarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 397–98.

543. **30 Jan. 1692.**

En Dame af den militære Stand sættes i Arresthuset. Jfr. Nr. 550.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhafn.

C. 5. Vide maa du, at saasom vj allernaadigst haver anbefalet vores general lieutenant til foeds oc commendant her udj vores etc. Kiøbenhafn os elskelig hr. Hans Schach at lade afgangne capitain Ruangers daatter, som udj Stokhuuset her sammesteds formedelst til-

lagde beskyldninger angaaende bemelte hendes faders dødelig afgang skal vere anholden, til dend civil ret udlevere, til dend ende, at der imod hende skal procederis, at du hende strax lader annamme oc j stadens arresthuus vel forvare, saa oc sagen imod hende effter lands lov oc ret paataler oc forsvarligen udfører. Dermed etc. Hafniæ d. 30 ianuarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 403.

544. **30 Jan. 1692.**

Om Salg af Silkestoffer.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj til det her udj vores kongl. residentz stad Kiøbenhafn indrettede silke manufacturs desto bedre conservation oc fortsettelse allernaadigst have for got befunden at anordne oc bevilge, saasom vj oc hermed anordne oc bevilge, at mesterne udj silke manufactur-lauget her sammesteds maa self herefter som hid indtil deris her fabriqverede silke-stoffer oc vahre i store oc smaa partier saavelsom oc udj alne tal til alle oc een hver, som med dennem kiøbe ville, frit oc u-behindret selge oc afhænde. Oc naar de først kræmmer-lauget her udj staden deris her forarbeidede stoffer oc vahre udj fire dage tilforn tilkiøbs tilbøden have, maa alle oc een hver her i staden, som silkevæverne saadanne kræmmerne forhen tilbødne vare udj heele stycker vil afkiøbe, dennem igien til hvem, som med dennem kiøbe ville, udj alne tal selge oc forhandle. Oc paa det ingen undersleb med deslige her fabriqverede stoffers behandling begaaes skulle, saa skal inspecteurerne over silke-manufacturet hermed allernaadigst anbefalet vere, idelig oc altiid nøye opsigt at have, at alting dermed oc i særdeelished med bemelte stoffers stempling oc forseigling effter de silkevæverne af os allernaadigst gifne laugs-artichler rigtig oc tilbørlig tilgaar. Saa skal oc dend eller de, som silke stoffer af silkevæverne her udj staden kiøbe oc dem igien udselge ville, tilforpligtede vere, altiid oc under 50 rdlrs. straf til Christiánshafns kirke at lade de paasaatte stempler oc forseiglinger paa dend eene ende af stofferne u-afskaaren sidde, paa det de ved inqvisition fra fremmede stoffer dis bedre kand kiendes. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst kand vide at rette. Thj byde oc befale vi hermed os elschel. præsident, borgemestere oc raad i bemelte vores kongl. etc. Kiøbenhafn, at de denne vores allernaadigste forordning paa behørige stæder til alles effter-

retning strax lader læse oc forkynde, saavelsom vores politie mester derover at holde. Givet etc. Hafniæ d. 30 januarij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 255—56.

545. **9 Feb. 1692.**

Om Begravelserne i St. Petri Kirkes nedbrudte gamle Kapel.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad forstanderne for dend tydske st. Peders kirke her udj vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, angaaende at de nesten med alle dennem, som ved bemelte kirkes seeniste udbygning oc forvidning deris begravelse steder i kirkens gamle capel mist haver, schal vere accorderede undtagen med Peter Ludvig, borger oc jndvaaner her sammesteds, som paa sine stifbørns vegne skal have een prætension for et begravelse sted udj samme gamle capel, som hand iligemaade skal have mist, oc sig ej til nogen af de conditioner, som alle andre haver imodtaget, til dato skal have beqvemmet, med videre, kand j af hosfølgende copie af deris til os derom allernnderdanigst indgifne supplication self see oc erfare. Thj er voris etc., at j fornefnte Peter Ludvig og samtlige afgangne Wolmer Schenks efterlatte børns formyndere tilholder, forskrefne begravelse sted til bemelte kirkes forstandere at afstaa oc kirkens derpaa meddeelte bref fra sig til dennem at extradere, oc derimod dend anstalt giører, at kirkens forstandere dennem et andet ligesaa got, stort oc beleiligt begravelse sted der i kirken uden nogen dennem paaførende omkostning forskaffer oc dennem derpaa et nyt bref paa kirkens vegne meddeeler. Dermed etc. Hafniæ dend 9 februarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 407—08.

546. **13 Feb. 1692.**

Der kan ikke tilstaas Nogen Accisefrihed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at i hvor vel een deel af de trafiquerende her udj vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst ansøgning giort haver, at maatte forskaanes for at give accise af hvis vahre, som her i staden oplegges oc til een eller anden sted inden eller uden riget herfra igien udføres, saa ville vj dog ingenlunde, at der udj de eder, staden, haufnen oc de fattige saavel af os self, som af vores forfædre, salig oc høyloflig ihukommelse, konger udj Danmark, i saa maade allernaadigst forundte privilegier nogen skaar eller forandring skal skee, men at bemelte accise, som ved vores

derom forhen allernaadigst udstæde breve oc resolutioner til eders løn item til stadens, hafnens oc de fattigis nytte er tillagt oc forordnet, derved fremdeelis u-forandret skal forblive, saasom vi oc eder oc medinteresserede af sær kongelig omhue oc naade derved hereffter allernaadigst beskytte oc handthæve ville. Oc paa det vj ellers kunde vide, hvorleedis accisen hidindtil imellem interessenterne er bleven deelt, saa haver j strax derom een udførlig specification til os allerunderdanigst at indgive. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 13 februarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 408.

547. **20 Feb. 1692.**

Forskaanelse for Straf for Uagtsomhed med Ild.

Claus Rask politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa du, at vj allernaadigst haver bevilget, at Anders Pedersen korn-maaler maa for hvis straf, hannem effter brandordningen kunde tilregnes formedelst forseelsen med jld, som udj dend af hannem til leye havende fielleboe under trappen paa dend synder ende ved Børsen om natte tide skal vere befunden, vere frj oc forskaanet, naar hand derimod tj slettedaler til brand cassen strax erlegger oc betaler. Dereffter du dig etc. oc herom etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 februarij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII 410—11.

548. **27 Feb. 1692.**

En Borger forskaanes for Byens Tynge.

Hans Mickelsen j Kiobenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigst ansøgning oc begiering af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Hans Mickelsen, borger oc indvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, maa for formynderskab, kirkeværgerie oc alle andre borgerlige byes bestillinger oc forretninger her sammesteds, hvad nafn de have kand, aldeelis hereffter være frj oc forskaanet, undtagen for de værgemaale, hvilke hand som fød værge efter loven kand tilkomme sig at antage. Forbydendis etc. Hafniæ dend 27 februarij 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 268.

549. **27 Feb. 1692.**

Om Onsdagsprædiken i Holmens Kirke.

M. Jacob Andersen, præst til dend hollandske lutherske meenighed.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom mag. Jacob Andersen, sognepræst til dend hollandske lutherske meenighed her i voris etc.

Kiøbenhafn samt til Maglebye sogn paa vort land Amager, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis der icke alleene dend første torsdag j hver maanet, men end oc hver torsdag udj fasten skal prædickes udj bemelte Maglebye kircke, det reglement, som vj angaaende bemelte hollandske lutherske meenigheds guds tieniste allernaadigst haver ladet udgaa, oc saa tilholder, at der for samme meenighed i Holmens kirke her i staden hver torsdag, naar klocken er otte, skal predickes, hvilket, saasom det paa een dag oc tid skulle skee, hand allerunderdanigst klager, at det hannem altfor tungt oc besværligt skal falde, da paa det begge meenighederne j saa maader dis bedre kunde blive betient, have vj allernaadigst for got befunden at bevilge oc anordne, saasom vj oc hermed etc., at dend uge predicken, som hidindtil udj Holmens kirke her i byen om torsdagen ved otte slet formiddag er bleven holden, maa oc skal hereffter hver onsdag klocken nj om formiddagen forrettes. Hvoreffter de vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette, ej giørendes derimod hinder eller forfang j nogen maade. Givet etc. Hafniæ dend 27 februarij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 269.

550. **27 Feb. 1692.**

Om en falsk Anklage for Giftmord. Jfr. Nr. 537.

Friederich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhafn.

C. 5. Eftersom vj af din til os allerundanigst indgifne memorial allernaadigst erfarer, at alt hvis som baade Johan Runkels, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, hans daatter Kirsten Runkel saavelsom een anden liden pige ved nafn Catharina Andersdatter forhen haver bekiendt paa de tvende arresterede qvinder Maren Anderses oc Kirsten Jens Pedersens angaaende den formeente gift oc andet koglerj, som de skulle have forledet fornefnte Kirsten Runkel til at bruge mod hendes stifmoder, skal de j sidste forhør gandske have fragaaet, da som deraf fornemmes, at bemelte tvende qvinder ickun paa løsse oc u-grundede beschyldinger skal vere blevne anholdne, hvorudj det u lovlige forhor, som bemelte Johan Runkel j sit huus ved mag. Lauritz Hylling, capellan til Vor Frue kirke, oc Søren Rasmusen Hiortzhøi, jndvaaner her i staden, self paa egen haand skal have ladet anrette, fornemste aarsag skal vere, have vj allernaadigst bevilget, at samme tvende qvinder strax paa frj foed maa loslades. Oc skal Johan Runkel betale dennem for deris spot 50 rdr. oc derforuden, fordi hand bortskickede sin daatter førend at sagen

blef oplyst, erlegge til Christianshafns nye kirkes bygning 50 rdr. Saa skal oc bemelte mag. Lavritz Hylling oc Soren Rasmusen Hiortshøi, som sig til det u-lovlig forhør haver ladet bruge, een hver for sig betale til bemelte Christianshafns kirke 50 rdr. Hvad sig ellers forberorte Kirsten Runkel oc Cathrine Andersdaatter er angaaende, saa ville vj allernaadigst, at de for deris u-grundede paasigelse udj tre dage j deris forældris huuse udj din overværelsę skal hudstrüges. Dereffter du dig etc. oc forskrefne penge straf fra de vedkommende strax at indfordre oc paa de steder, som for er meldt, imod qvittering lade levere. Befalendis etc. Hafniæ dend 27 februarij 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 413—14.

551. **12 Marts 1692.**

En Gaard paa Kjøbmagergade forskaanes for Indkvartering.

Commissarierne over jndqvarteringen i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at dend gaard paa Kiøbmager gade her i staden, beliggende imellem afg. raadmand Claus Sohns enke oc Mads Christensen jislands kiøbmand deris gaarde, som Anthon Mejbusch, vores medailler, sig paa auction skal have tilforhandlet, maa for jndqvartering aldeelis vere frj oc forskaanet, at regne fra paaske forstkommendes, oc continuere, saalenge hand samme gaard beboer oc i voris tieniste forbliver. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 12 martij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 417.

552. **12 Marts 1692.**

Om Gennemsyn af Regnskaberne for Christianshavns Kirke.

Holger Parsberg, Niels Bentzen oc Cosmus Borneman.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at j retter eders leilighed effter, Christianshafns nye kirkes regnskaber fra dend 26 januarij anno 1689 oc til nyt aars dag sidst forleden med forderligste paa een belejlig tiid oc sted eder at foretage oc dennem udj sognepræstens oc nogle af de beste sognemænds overværelse reviderer oc igiennem seer saavelsom effter forefundne rigtighed de vedkommende derfor tilborligen qviterer. Dermed etc. Hafniæ dend 12 martij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 418—19.

553. **22 Marts 1692.**

Fraadsten føres fra nedbrudte Bygninger i Roskilde til Kjøbenhavn.

Oluf Rømer.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at saasom udj vor kiøbsted Roskilḍ skal findes een deel fraadsteene, tagne af de gamle

nedbrudte klostere, kirker oc geistlige residentzer sammestedz, hvoraf cement skal kunde giøres, oc vj derfor samme steen til vores tieniste behøver, saa haver vj allernaadigst anbefalet magistraten der paa steden at lade vores etats-raad oc stifftsbefalingsmand her over stiftet os elskelig h. Otto Krabbe paa hans anfordring saa mange af fornefnte fraadsteene, som ej ere indmuurede eller forfattede i nogen bygning, men alleene til steengierder oc steenbroer bruges, indtil 500 læs være følgagtig, som hand, naar hand derom af dig vorder tilskreven, ved heele Roskilde amtis bønder, i hvem de oc tilhører, paa een for bonden beqvem tid, dog med forderligste, fra bemelte Roskild hid til vores kongel. residentz stad Kiøbenhafn skal lade føre oc paa det sted, hvor de det ordinerer, aflegge, hvorimod forskrefne amtis bønder 500 læs kampesteene til at lucke steengierderne med, hvor forskrefne fraadsteene udtagis, til bemelte Roschild igien skal henføre fra de steder, hvor det nermest oc beqvemmeligst eragtis. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 22 martij 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 423—24.

554. **22 Marts 1692.**

Om Indførelse af ny Vægt og Maal paa Toldkamret.

Edvard Kruse.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj af din til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst har fornummet, at ved toldkammeret her for vores etc. Kiøbenhafn skal findes een gammel vegt, som ej skal vere rigtig oc eens stemmende med dend, som effter vores om vegt oc maal allernaadigst udgangne forordning er anordnet, da paa det alting med vegt oc maal dis rigtigere der paa stedet kand tilgaa, ville vj dend der for hen brugte gamle vegt hermed have casseret oc afskaffet, til hvilken ende vj oc allernaadigst haver anbefalet os elskelig Oluf Rømer etc. det nye maal oc vegt til dig at levere. Oc er vores etc.. at du hannem derimod alt det gamle vegt oc maal med des tilhørende materier, nemlig kaabber, jern oc blye, som der paa told cammeret findes, ved rigtig vegt imod qvitering tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 22 martij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 424—25.

555. **5 April 1692.**

Om Undersøgelse af de Fattiges Midler.

Holger Parsberg med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj af eders dend 12 martij sidst forleden til os allerunderdanigst indgifne relation angaaende de

fattigis midler her j vores etc. Kiøbenhafn, som j dend 10 octobris nest forleden allernaadigst vare anbefalede at erkyndige eder om, udj hvad stand de ere, med videre, ej endnu derom har bekommet saa udførlig efterretning, som vj allernaadigst forlanger, hvilcket deraf skal vere foraarsaget, at j fra dennem, som dispositionen over bemelte de fattiges midler anbetroet er, ej saa fuldkommen oc fornøyelig oplysning med fundatzers, regnskabers oc andre behøvende documenters indlevering, som til forbemelte eder allernaadigst anbefalede commissions fyllestgiørelse udfodris, skal have bekommet, saa er ydermeere vores etc., at j strax igien i conferentze træder oc med hverandre overveyer, paa hvad maade j allerunderdanigst skulle eragte, at behørig oplysning oc hvis andet, som j til bemelte eders allernaadigst anbefalede commissions oc vores allernaadigste intentions fuldbyrdelse kunde behøve, eder kand forskaffes oc til veye bringis, oc os derom eders allervnderdanigste forslag oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 5 aprilis anno 1692.

Commissarierne vare disse, nemlig: Holger Parsberg, estats raad Bentzen, assessor Povel Vinding oc assessor Rassmussen.

Sæl. Tegn. XLVIII. 431.

556. **9 April 1692.**

Appel af en Giftmordsag fra Bytinget til Raadstueretten. Jfr. Nr. 550.

Friderich Eisenberg.

C. 5. Saasom vj af din til os dend 18 martij sidst forleden allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst haver fornummet, dom til byetinget her i vores etc. Kiøbenhafn at vere gangen udj dend sag angaaende capitain Ruangels død, som vj dig forhen allernaadigst haver anbefalet ved retten at paatale oc udføre, saa er end ydermeere vores etc., at du bemelte ergangne byetingsdom for os elskelig præsident, borgemestere oc raad her i staden til videre paakiendelse lader indstefne oc sagen for raadstue-retten der sammesteds imod de vedkommende effter lands lov oc ret paataler oc udfører, da du oc derhos udj din irettelse haver at paastaa oc begiere dom paa, hvad dend paa sagen anvendte bekostning bør vere. Oc haver du ellers, naar dom i sagen til raadstuen gangen er, os derom allerunderdanigst relation at giøre. Herforuden have vj oc allernaadigst bevilget, at Jochum Motzfeldt, som for bemelte sag er anholdet, maa imod hans faders, os elschelig Peter Motsfelds, raadmand her udj staden, hans

caution indtil sagens uddrag af sin arrest entlediges oc paa fri fod stilles. Dermed etc. Hafniæ dend 9 aprilis anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 432—33.

557. **9 April 1692.**

Om en Klage fra Bryggerlavet over Kroholderne.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom de af os allernaadigst tilforordnede commissarier til at forhøre brygger laugets her udj vores etc. Kiøbenhafn til os allerunderdanigst indgifne klagemaal over deris slette næring oc dend u-billighed, som de foregiver, at kroeholderne imod dennem skal begaa, skal behøve at vide til nærmere efterretning udj bemelte dennem allernaadigst anbefalede commission, hvad for kroeholdere der kand vere gaaen fra een brygger til een anden foruden at have afbetalt dend brygger, som de først haver borget øll hos, saa er vores etc., at j det gandske bryggerlaug her udj staden for eder paa raadstuen strax lader indkalde oc dennem tilholder, een hver for sig ved eed at forklare, hvad for kroeholdere de nu haver, hvor mange de haver hafft siden vores af dato dend 21 ianuarij anno 1690 om forandring i bryggerlaugets artichler allernaadigst udgangne forordning, saavelsom oc, om de kroeholdere, som har forladt dem, haver først afbetalt dem, førend de haver tagen øll hos andre bryggere, oc hvilcke de ere, oc os derom eders allerunderdanigst udførlig relation med allerforderligste tilstiller. Paa det ingen af bryggerlauget sig skal entholde fra at giøre ovenskrefne forklaring, saa haver j een hver at lade tilsige, at de sig til dend ende for eder indstiller under 10 rdlr. straf første gang oc under deris laugs rettigheds forbrydelse, saafremt de icke effter dend til dem anden gang giorde advarsel for eder møder. Dermed etc. Hafniæ dend 9 aprilis anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 435—36.

558. **23 April 1692.**

Om Anlæg af nuværende St. Anne Plads.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom der til dend gades indrettelse, som vj allernaadigst haver resolveret at skal anleggis fra Qvæsthuuset her i staden forbj de ny møller oc langs siden af gravene for enden af Amalienborgs hauge ind udj Norges gade, behøvis een deel af det huus oc plads, som ligger paa hiørnet af Strandstrædet oc tilhører Søren Sørensen, jndvaaner her sammesteds, saa er vores etc., at du strax enten i mindelighed accorderer med bemelte Søren Sørensen om

fornefnte stycke huus oc plads, hvad hannem derfor billigen bor at gives, eller oc, om hand for høit skulle pretendere, det ved u-villige mænd lader taxere oc os derom saavelsom om dets billig betalings maade din allerunderdanigste erklæring oc forslag til videre allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 23 aprilis anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 440.

559. **23 April 1692.**

Huse og Pladser omkring Amalienborg ere fri for Skatter.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst ville, at alle de huse, hauger oc pladzer, bygte oc u-bebygte, som ere beliggende omkring Amalienborg her udj staden oc os tilhørende, skal, omendskiønt de i grund taxten findes indførte, for grundskat samt ald anden tynge oc paaleg vere frj oc forskaanede. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 23 aprilis anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 441.

560. **30 April 1692.**

Om Undersøgelse af de Fattiges Midler.

Directeurerne over de huusarmis midler oc Vartovs hospital j Kiøbenhafn, jtem over Børnehuuset i Christianshafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke eder herhos rigtig copie af det forslag oc betenkende, som os elskelig Holger Parsberg etc., Niels Bentzen etc., Poul Winding etc. oc Severin Rasmussen etc. til os allerunderdanigst haver indgiven, angaaende hvorleedis de allerunderdanigst formeener, at behørig oplysning og hvis anden fornøden underretning, som de til dend dennem angaaende de fattigis midlers efftersiun her udj vores etc. Kiøbenhafn af os allernaadigst anbefalede commissions fuldbyrdelse kunde behøve, dennem best kunde forskaffes oc til veye bringis, hvis beskaffenhed j self deraf udførligere kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at j, forsaaviit dend eder over de huus armis midler, Vartous hospital, Børnehuuset her sammesteds anbetroede inspection kand vedkomme, retter eders leilighed effter strax med hin anden udj conference at træde oc ald behørig anstalt giøre, at dend af bemelte commissarier om bemelte de huus armis, Vartous hospitals, Børnehuusets midler begierte oplysning samt reede oc rigtighed paa saadan maade indrettet, som forskrevne deris til os derom allerunderdanigst indgifne forslag oc betenkende indeholder oc formelder, dennem med forderligste kand forskaffis. I særdeelished

haver j eder for os strax allerunderdanigst at erklære, inden hvad tid j allerunderdanigst skulle formene, sligt af eder at kunde i verk stillis oc fuldbyrdes. Dermed etc. Hafniæ dend 30 aprilis anno 1692.

Sæl Tegn. XLVIII. 441—42.

561. **7 Maj 1692.**

Om Undersogelse af Grunden til Faldet i Ejendommenes Værdi.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj kommer udj allernaadigst erfaring, hvorleedis huuse oc eyendomme udj vores etc. Kiøbenhafn meget udj dend priis, som de tilforn har veret udj, dag fra dag skal aftage, saa er voris etc., at j eder med flid erkyndiger om aarsagen til bemelte huuses oc eyendommes afgang udj prisen oc os derforuden eders allerunderdanigste betenkende tilstiller, hvorleedes j allerunderdanigst skulle formene, sligt hereffter at kunde forekommis oc huse oc eyendomme sammesteds udj bedre verdj komme. Dermed etc. Friderichsborg dend 7 maj anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 453.

562. **7 Maj 1692.**

Om Indkvarteringsfrihed for en Grund paa Christianshavn.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj af eders paa Niels Sørensen, indvaaner j Christianshafn, hans allerunderdanigst supplication om forschaansel for de hos hannem under execution fordrende indqvarterings penge af een ved volden nest op til Amager port paa bemelte Christianshafn liggende øde platz allerunderdanigst indgifne erklæring allernaadigst erfarer, at hand paa fornefnte platz, som j hannem for hans der sammestetz i 16 aars tiid forrettede kiemners tieniste haver tillagt oc ej noget andet derfor nydt, stor møye oc bekostning med opfylding oc vandets udgrafning har anvendt oc sig dend dog ej formedelst dend vanskelig situation, at vandet derfra ej har kundet faaet sit udløb, har kundet til nøtte føre, hvorover hand sig platzen for eder skal have frasagt, saa have vj effter ovenskrefne beskaffenhed oc fornefnte Niels Sørensens herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at hand for hvis indqvarterings penge, som hos hannem under execution af forskrefne platz fordres at betale, allernaadigst maa vere frj oc forskaanet, saa oc at hand fra platzen, i henseende hand ingen skiøde eller adkomst derpaa haver, hereffter maa vere entlediget. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Friderichsborg dend 7 maij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 454—55.

563. **7 Maj 1692.**

Om et Lav for Urtekræmmere, Sukkerbagere og Isenkræmmere.

Politiens committerede.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke eder herhos copie af een Lyder Ortmans, Andreas Kellinghuusens, Johan Aumans oc Hans Henrich Beckel, indvaanere her i vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, deris paa egne oc samtlige interesserende krudenerere, suckerbagere oc issenkremmeres vegne sammesteds til os allerunderdanigst indgifne supplication tillige med nogle af dennem opsatte poster, hvoreffter de allerunderdanigst er begierendes, dennem et laug med behørig laugs artichler til deris handels oc nærings des bedre fortsettelse allernaadigst at maatte meddeelis. Thj er vores etc., at j eder samme poster strax foretager, dennem med flid overveyer oc igiennemseer oc os derom eders allerunderdanigst betenkende oc relation til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Friderichsborg dend 7 may anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 457.

564. **21 Maj 1692**

Om Kanalernes Renselse.

Oluf Rømer med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom for os tid effter anden allerunderdanigst er bleven foredragen dend slette tilstand, som een deel canaler oc bolverker her udj vores etc. Kiøbenhafn skal befindes udj, oc vj nu derfor allernaadigst for got har befunden, at der med bemelte canalers renselse oc bolverkers reparation udj dette indeværende aar een begyndelse skal giøres, saa er vores etc., at j strax retter eders leilighed effter, eder directionen derover at antage oc alting derved saaleedis med hin anden at overlegge oc i verk stille, som i det til verkets fortsettelse self best oc nyttigst kand eragte. Oc saasom vj til de derved forefaldende udgiffters afbetaling allernaadigst haver anbefalet os elskelig præsident, borgemestere oc raad her udj staden strax oc imod tilbørlig qvitering til dig Morten Nielsen oc dig Barthold Stue at fra sig levere de canalerne her sammesteds tilhørende oc hos dennem befindende midler, saavel de, som til dato kand vere i behold, som de, der til hereffter kand indkomme, saa haver j begge i saa maade forskrefne midler at annamme oc imodtage oc siden dereffter rigtig cassa over bemelte verkes indtegter oc udgiffter holde, dog intet uden din Oluf Rømer oc din Claus Raskes videnskab eller attest deraf udgive, saasom vj allernaadigst ville, at j, fornefnte Morten

Nielsen oc Barthold Stue, skal tilforpligtet vere, aarligen til dem, som vj dertil allernaadigst anordne ville, derfor rigtig reede oc regnskab at giøre. Dermed etc. Hafniæ dend 21 may anno 1692.

Directeurerne over canalerne i Kiøbenhafn: Oluf Rømer, Claus Rask, raadm. Morten Nielsen oc Barthold Stue.

Sæl. Tegn. XLVIII. 465—66.

565. **28 Maj 1692.**

Om Bortførelse af Jord fra Nyboder.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at du lader tilsige alle oc een hver her udj vores etc. Kiøbenhafn, som have heste oc vogne oc ej ere under byens jurisdiction, at de lader møede med deris heste oc arbeids vogne til dend tiid oc paa det sted, som os elskelig hr. Henrich Span dig derom tilkiendegiver, for at henføre een deel jord fra de Nye Boder her udj staden til dend pladtz, som bemelte hr. Henrich Span videre derom beordrendes vorder. Oc ville vj allernaadigst, at een hver arbeidsvogn 10 læs j saa maade skal didføre. Dermed etc. Hafniæ dend 28 may anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 472.

566. **31 Maj 1692.**

Om Jordskyldens Afløsning af den Grund, der blev udlagt til Nygade.

Caspar Schøller med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at j af seeniste paabudne grundskat her j vores etc. Kiøbenhafn strax lader betale til os elskelig rector oc professores paa universitetets vegne her j staden 200 sldlr. capital for dend paa afgangne Lauritz Jbsens grund oc pladtz ud til Gammel torf her sammesteds (som til een nye gade er bleven anlagt) hengende oc bemelte universitet tilkommende jordskylds afstaaelse. Dermed etc. Hafniæ dend 31 may anno 1692.

Commissarierne vare efftersrefne, nemlig estats raad Schøller, estats raad Nansen, Povel Vinding oc Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLVIII. 474—75.

567. **31 Maj 1692.**

Om Forholdet mellem den danske og tydske Garnisonspræst.

Hr. Hans Skach oc doct. Hans Bagger.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Eftersom j udj eders allerunderdanigste erklæring paa dend tydske gvarnisons præstes her udj vores etc. Kiøbenhafn mag. Jacob Bremers til os allerunderdanigst indgifne supplication allerunderdanigst for tienligt har eragtet, at der

til ald tvistighed imellem dend danske oc tydske gvarnisons præst her sammesteds at forekomme een vis anordning kunde indrettes, hvoreffter een hver af dennem deris tienister oc indkomster angaaende kunde vide sig at rette, da er voris etc., at j strax oc med allerforderligste paa een belejlig tiid oc sted sammentræder oc paa beste maader med hver andre overveyer, hvorleedis oc paa hvad maade een vis anordning oc reglement for bemelte Gvarnisons kirke oc dends præster, saavel deris tienister som indkomster angaaende, kand forfattes, oc os derom eders allerunderdanigste udførlige forslag oc betenkende til videre vores allernaadigste approbation med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 31 may anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 476.

568. **7 Juni 1692.**

Om Oprettelse af ny Lav.

Politiens committerede udj Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst erfarer, at een deel amter oc handverker her udj vores etc. Kiøbenhafn ej endnu visse laugs artichler eller anordninger, hvorefter de sig udj deris handel oc nærings befordring kunde vide at rette oc forholde, skal have bekommet, saa er vores etc., at j eder med forderligste foretager, fornødne oc tienlige laugs artichler oc anordninger for hver af deslige slags handverker oc laug j særdeelished at forfatte oc opsette, oc os, hvis j derom allerunderdanigst forfattendis vorder, til vores videre allernaadigste approbation med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 7 iunij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 484—85.

569. **11 Juni 1692.**

Om Betalingen for den Gaard, der blev nedlagt til Anlæg af Nygade.

Caspar Schøller, Hans Nansen, Povel Vinding oc Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Dorothe afgangne Lavritz Jbsens, jndvaanerske her j vores etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, iblant andet, at hun ej skal have nydt fuld betaling for hendes afbrutte ejendoms grund oc pladtz imellem Vimmelskaftet oc Gammel torf, som til een nye gade er bleven anlagt, kand j af hosfølgende copie af hendes allerunderdanigste indgifne supplication videre see oc fornemme, da saasom de af os allernaadigst forordnede commissarier skal effter vores allernaadigste befaling have accorderet med hende om 5000 sldlr. for bemelte gaard oc pladtz, er vores etc., at j af seenist til deslige udgifter allernaadigst

paabudne grundskat her af staden strax betaler hende, hvis endnu befindes hende derpaa at kunde restere, saa at hun derfor 5000 sldlr. effter commissariernes accord fuldkommen nyder oc bekommer. Dermed etc. Hafniæ dend 11 iunij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 490—92.

570. **11 Juni 1692.**

En afgaaet Raadmand maa vedblive at nyde sine forrige Indtægter.

Johan Høyer, raadmand j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter os elschelig Johan Høyer, raadmand her j vores etc. Kiøbenhafn, hans herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering af sær kongl. naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at naar hand formedelst sin svaghed ej kand opvarte paa raadstuen sin raadmands bestilling at forrette, maa hand derfor vere frj oc forskaanet oc dog alligevel hereffter u-beskaaret nyde sin anpart af raadmendenis indkomst med sine med colleger, ligesom hand dend hidindtil nydt oc hafft haver. Forbydendis etc. Hafniæ dend 11 junij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 339.

571. **18 Juni 1692.**

Børsordonnans.

Børs-ordonnance udj Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj til negotiens nytte oc gafn allernaadigst haver for got befunden efterskrefne anordning om børsen her udj vores etc. Kiøbenhafn at giøre, nemlig:

1. Have vj allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at kiøbmændene maa dend platz, hvor de nu deris forsamling holder, med et stacket verk oc tvende dører paa deris egen bekostning lade indlucke saaleedis: at der bliver ladt een gang ved dend eene side af børsen, hvor folch, som af kræmerne ville kiøbe, deris gang kunde have, paa det betlere oc andre ledige personer, saa lenge forsamlingen varer, nemlig fra klocken 11 til 12 om formiddagen, kunde udeholdes oc kiøbmændene oc andre skickelige folch rolighed til deris forretninger have.

2. Oc paa det een hver kunde vide, naar børstiden begyndis, saa skal børs-klocken præcis klocken elleve ringe et half qvarteer oc ej lengere, effter hvilken tid ingen maa med packer eller andet gods løbe igiennem pladtzen, hvor kiøbmændene deris forsamling holder.

3. Saa snart børs klocken opholder at ringe, skal børs-tieneren, som dertil af magistraten skal antagis, paa tvende steder, som ham

iligemaade af magistraten skal anviises, lydelig uden nogen betaling oplæse, hvis hannem fra vores collegier, magistraten her i staden eller politiemesteren bliver befalet, mens hvad hand for kiøbmænd, meglere, skippere eller andre particuliers oplæser, skal hannem betales for hver seddel, som hand oplæser, to skilling oc for een færge een skilling. Oc paa det eenhver kunde vide, hvad skiberomme oc færger, som idelig her fra staden udgaar, saa skal alle skippere oc færgemænd ved børstieneren nogle dage, før de vil bortseile, lydelig paa børsen til een hvers efflterretning sligt lade læse oc tilkiende give; dereffter skal børstieneren det paa een seddel skrive oc paa een tavle, som dertil skal ordineris, opslaa, hvilcket derpaa saa lenge skal blive bestaaende, indtil skiberommet eller fartøyet er borte, at alle oc een hver, som noget gods vil bortsende, det udførlig kand læse. Understaar sig nogen uden børs-tieneren self, saadanne seddeler at afrive, da skal de derfore hver gang fire rixdaler til straf betale, hvilcke penge til børsens reparation skal anvendis, men hvis som skippere oc færgemænd herudj ere paalagde at give for et eller andet at lade oplæse eller forkynde, skal børs-tieneren for sin u-mage oc opvartning nyde, hvorimod hand til kiøbmændenis efterretning altiid seddelerne skal indsamle oc dennem i rette tiide opslaa.

4. Naar nogen kiøbmand eller skipper sig hos børs tieneren angiver, noget kiøbmands gods at ville selge, da skal børs tienneren dend altiid til meglerne henviise, paa det de oc saa kand faa leilighed til at ernære sig oc giøre kiøbmændene tieniste, oc ej understaa sig, meglerne udj deris forretning nogen indpas at giøre.

5. Meglerne skal have deris bøger igiennemdragne oc af magistraten forseiglede, saa oc tilforbundne vere effter de dennem af os allernaadigst gifne artichler af dato 26 januarij anno 1684 allerunderdanigst at rette oc forholde oc sig ej med noget kiøbmandskab befatte, mens alleene kiøbmændene betienne, saa oc nøyes med dend courtagie, som dem af os allernaadigst er tilladt at oppebære.

6. Hvad kiøbmandskab, som paa børstiden sluttes oc meglere haver til bogs ført, skal fuldkommen ved magt forblive.

7. Notarius publicus skal sig oc saa til børstiden paa børsen indfinde eller, naar hand self paa dend tiid udj andre hans bestillings forretninger kunde vere forhindret, hans fuldmegtig, om nogen hans tieniste behøve kunde.

8. Bøder eller straf for skieldsord oc slag, som af vred hue begaais i medens børstimen varer, have vj allernaadigst bevilget at

maa effter foregaaende lovlig medfart til børsens forsamlings pladzes reparation annammes oc oppebæris.

9. Hvis til børsens skickelighed oc kiøbmændenis magelighed effter haanden optenkes kunde, maa ved tvende kiøbmænd, som de trafiqverende self dertil udnæfne skal, ved allerunderdanigste memorialer til os indgives, hvilke oc altiid deris største flid skulle anvende, at alting paa børsen j god orden bliver holdt.

10. Skal det vores politie mester hermed allernaadigst vere anbefalet, i forefaldende leiligheder, om nogen motvillige findes, som ville forhindre, at alting herudinden icke skickeligen forrettes, paa ansøgning at hielpe.

Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig etc. Oc byde vj hermed oc befale os elskelig præsident, borgemestere oc raad her sammesteds oc ellers alle andre, som denne vores allernaadigste børsordonnance under vores cancellie seigl tilskicket vorder, at de den paa behørige steder til allis efterretning strax lader læse oc forkynde, oc ville vj allernaadigst, at heraf til disbedre efterretning fornødne exemplarier paa børsen skal anslaais. Givet etc. Hafniæ dend 18 iunij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 342—44.

572. **18 Juni 1692.**

Forordningen om Brændeveds Maal træder først i Kraft næste Aar.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom vj udj vores om vegt oc maal dend 1 may anno 1683 allernaadigst udgangne forordnings 7 articul iblant andet allernaadigst haver anordnet oc befalet, at ald dend enkel brendeved, som her i vort rige Danmark huggis oc i favne-maal selgis, skal vere een alen lang oc dobbelt brendeved to alne, oc vj udj allernaadigst erfaring komme, at een deel af vores undersaatter een parti brendeved, som ej skal vere af forbemelte længde, endnu u-forhandlet skal have bestaaende, da, paa det at jndvaanerne her udj vores etc. Kiøbenhafn ej derudover nogen mangel paa brendeveds tilførsel skulle lide, have vj allernaadigst for got befunden at anordne oc bevilge, saasom vj oc hermed etc., at alle oc een hver, som brende-ved her til staden agter at lade hidkomme, maa for dette indeværende aar alleene bemelte deris brendeved, saaleedis som den er huggen, oc u-anseet dend ej kunde vere af dend rette anordnede længde, lader hidføre oc forhandle, saaleedis som dend kiøbende oc selgende sig self med hin anden derom best kand foreene, mens effter

dette aars udgang maa ingen, under hvad prætext eller undschyldning det oc vere kunde, brendeved lade hidføre, med mindre saadan brændeveed sin rette anordnede længde haver, saasom vi allernaadigst ville, at de vedkommende effter dend tiid skal vere tiltengte, allerunderdanigst at rette sig effter vores i saa maade forhen allernaadigst udgangne forordninger, under dend straf, som der i meldes. Hvorefter de vedkommende sig etc. oc for skade tage vare. Oc byde vj hermed oc befale vores stift-befalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som etc. Givet etc. Hafniæ dend 18 junij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 344—45.

573. **18 Juni 1692.**

Om Iværksættelse af Forordningen om Brændeved.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke dig herhos en vores trøgte forordning angaaende, at alle oc een hver maa for dette indeværende aar alleene deris brendeved hid til staden, saaledis som dend huggen er, oc u-anseet, dend ej kunde vere af dend rette effter vores forhen allernaadigst udgangne forordninger anordnede lengde, lade hidføre oc forhandle, med videre, som du self deraf kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at du dig dereffter, saaviit dend dig kand vedkomme, allerunderdanigst retter oc forholder. Oc paa det brendeveddens hidførsel formedelst dend inspection, som du, med dend dig af os allernaadigst gifne instruction, med brendevedden er anbefalet at have, ej skulde blive hindret oc stadens jndvaanere derudover komme til at lide mangel paa brendeveds hidførsel, saa ville vj allernaadigst, at du dermed paa lemfeldigste maader omgaais oc ej de vedkommende exequerer, om endskiønt dend hidførte brendeved ej effter vores derom allernaadigst udgangne forordninger sin tilbørlig lengde kunde have. Dermed etc. Hafniæ dend 18 junij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 494.

574. **18 Juni 1692.**

Fanger, hvis Sager føres for Højesteret, sættes i Arresthuset.

Friderich Eisenberg.

C. 5. Vores etc. er, at naar efterskrefne tvende personer, som udj Stokkerhuuset her j staden skal vere anholdte, nemlig Jacob Stuer, jagt betiente i Nørre Jylland, formedelst et drab, hand paa Hans Tillman, forige corporal under os elskelig Jørgen Rantzov, vores bestalter oberst til hest, skal have begaaet, oc Christen Jensen

Fieldsøe, som af regimentskriver Barss skal vere beskylt for, ej rigtig med een qvitering at have omgaaet, bliver dig leverede, du da imod dennem lader tage oc udj arrest huuset her sammesteds forvare, saasom sagerne for os udj vores nu holdende høyeste ret til paakiendelse ere indstefnte. Dermed etc. Hafniæ dend 18 junij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 494—95.

575. **28 Juni 1692.**

Om Udvidelse af Vingaardstræde.

Commissarierne over gadernes indrettelse j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Gudmand Svendsen, jndvaaner her udj vores etc. Kiobenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anlangende at hand een deel af sin nest ved Sqvaldergaarden udj Viingaardstræde her j staden beliggende grund oc eyendom til gadens forvidelse sammestedz skal miste, da er vores etc., at j saa meget, som ham af samme platz derved kand afgaa, ved u-villige mænd, hvor meget det kand vere vert, lader vurdere oc saadan eders forretning i vores danske cancellie til vores videre allernaadigste resolution indsende. Dermed etc. Hafniæ dend 28 junij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 499—500.

576. **28 Juni 1692.**

Om Underfogdernes Forskaanelse for Indkvarteringsskat.

Commissarierne over jndqvarteringens deeling.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter de fire underfogder her i staden oc Christianshafn, deres herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at de hereffter for deris underfogders forretninger oc tienister een hver for sig tre jndqvarterings portioner maa nyde, hvilke portioner dem lige ved andre skal udviises oc begynde fra dette brets dato oc saaleedis continuere, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder, hvorimod de skal tilforpligtet vere, dend paa deris huuse oc eyendomme efter grundtaxten satte jndqvartering lige ved andre at holde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 28 iunij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 500.

577. **9 Juli 1692.**

Om et Gravmæle i Petri Kirke.

Hans Henrich Nørk oc Christian Schup.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter Hans Henrich Nørks oc Christian Schuppis, jndvaanere her udj vores etc. Kiøbenhafn, som

afgangne Henrich Schuppis efterladte arvinger deris herom allerunderdanigst giorde ansogning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at de udj det epitaphio, som de over fornefnte afgangne Henrich Schuppis begravelse sted udj det ny capel ved dend Tydske kirke her udj staden skal have i sinde at ville lade forfærdige, meerbemelte afgangne Henrich Schuppis oc hans tvende hustruers contrafeyer maa lade sette, dog at de sig i det øfrige med ovenskrefne epitaphio effter vores derom allernaadigste giorde anordning retter oc forholder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 9 julij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 355—56.

578. **16 Juli 1692.**

Om Tilsyn med Indførelse af Vildt.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj komme udj erfaring, hvorleedis nu een tiid lang meere end nogen tiid tilforn skal vere ertappet udj portene her for vores etc. Kiøbenhafn een deel staalen vildt, hvorover der er at befrygte, at vores vildbaner maa lide oc undgielde, da ville vj allernaadigst have anordnet oc befalet, saasom vj oc hermed etc., at alle oc een hver, som hereffter agter at indføre vildt her i staden, skal vere tiltengt, med proprietariernis eller deris fuldmegtigis seddeler under deris hænder at beviise, at det paa deris egen grund oc eyendom er skudt oc fældet, oc at de ere videndis om, at det her indkommer. Oc paa det vores ober-jægermester derom underretning kand have, saa skal told- oc consumptions-betienterne ved hver port samt ved toldboeden her sammesteds hver løverdag aften indgive til hannem en rigtig specification under deris hænder paa, hvad oc hvor meget vildt dend uge her til staden er kommen oc bleven indført. Hvoreffter alle oc een hver sig etc. Oc byde vj hermed oc befale vores grever oc friherrer samt stiftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, fogder oc alle andre, som denne vores forordning etc. Givet etc. Hafniæ dend 16 julij anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 359—60.

579. **16 Juli 1692.**

Om Bortførelse af Jord fra Nyboder.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at du strax lader tilsige alle oc een hver udj vores etc. Kiøbenhafn, som have heste oc vogne oc ej ere under byens jurisdiction, at de endnu lader møde med

deris heste oc arbeids vogne til dend tiid oc paa det sted, som os elskelig hr. Henrich Span 'dig derom tilkiende giver, for at henføre eendeel meere jord fra de Nye boder her udj staden til dend platz, som bemelte hr. Henrich Span videre derom beordrendis vorder. Oc ville vj allernaadigst, at een hver arbeids vogn tyve læs j saa maade skal didføre. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 16 julij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII 512.

580. **16 Juli 1692.**

Om Godtgjørelse til Bonderne for Opstemningen af Vandvæsenets Søer.

Hr. Adam Levin Knudt.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vj tilskicke dig herhos rigtig copie af os elskelig Oluf Rømmers etc, Povel Vindings etc., Anders Jacobsens etc. oc Hans Stampis etc. til os af dato dend 18 may sidstforleden allerunderdanigst indgifne relation oc betenkende angaaende de til spring- oc pompevandet her udj vores etc. Kiøbenhafn henhørende færske søers demninger oc sluser, item hvorviit de allerunderdanigst formeener, at vandet paa et hvert sted burde stemmes, paa det staden altiid med fornøden forraad af vand kunde vorde forsiunet, med videre, hvis beskaffenhed du self deraf udførligere kand see oc fornemme. Oc saasom derudj iblant andet meldes om dend skade, som de paa fornefnte færske søer paagrentzende bønder oc andre vedkommende paa deris eng oc agre ved vandets opstemning skulle ville tilføyes, saa er vores etc., at du strax een repartition lader giøre, hvor meget du allerunderdanigst skulle formeene, at bemelte angrendtzende bønder oc andre vedkommende een hver j sær for saadan deris skade effter landmaalingen med billighed burde at erstattes, oc os saadan repartition til vores videre allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 16 julij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 513.

581. **16 Juli 1692.**

Om Reberbanen udenfor Vesterport.

Commissarierne over politien.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom reebslaaerne, hvis boeder oc pakhuse paa reberbanen uden Vester port her for staden imellem dend 3 oc 4 julij sidst forleden om natten bleve afbrendte, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at dennem allernaadigst maatte bevilges de afbrendte pladtzer igien at bebygge, da er vores etc., at j strax med hin anden tilsammentræder oc med flid overveyer, hvor-

leedis dennem best kunde tilladis igien at bygge til u-lykkelig jldsvaade derved, det allermeeste mueligt er, hereffter at forekomme, oc hvad pladtzer dennem dertil oc ellers til deris handtering allernaadigst kunde forundes og udviises, oc os derom eders allerunderdanigste erklæring oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 16 julij anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 513—14.

582. **2 Avg. 1692.**

Bestalling for en Hofbader.

Johan Pheifer.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc etc. Johan Pheiffer til at vere vores hofbader. Thj skal hand vere os etc. Oc have vj allernaadigst bevilget, at bemelte Johan Pheifer maa, saalenge hand i forbemelte voris tieniste forbliver, nyde oc være deelagtig udj alle de privilegier, friheder oc benaadinger, som andre deslige vores betiente nu nyder oc haver eller hereffter nyde oc bekomme kunde. Forbydendis etc. Hafniæ dend 2 augustj anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 365—66.

583. **9 Avg. 1692.**

Om Vejenes Vedligeholdelse.

Ole Rømer og Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver for got befunden at anbetroe eder directionen over veyenis forferdigelse oc vedligeholdelse heromkring vores etc. Kiøbenhafn. Thj er vores etc., at j til dend ende retter eders leilighed effter, alting ved de uden byes staden tilhørende veye oc broer saaleedis at ordinere, at de tilbørligen bliver indrettede oc vedligeholdte, saa oc forsvarlig omsorg haver, at hvad, som der graves, skeer paa tilbørlige steder, oc hvis, som ellers af staden udføris, iligemaade paa sine tilforordnede steder henlagt bliver foruden veyene oc pladtzerne, som hid iudtil skal vere skeet, derved at skamfere. Oc have vj til samme verkes midler at forvare samt dennem til veyenis oc broernis reparation at udgive allernaadigst anbefalet os elskelig præsident, borgemestere oc raad her sammesteds, en af de to oc treduve mend, nemlig Lorentz Kreyer, saavelsom oc stadens kiemner, som nu er eller hereffter bliver, at forordne oc til dennem alle til veyenis reparation i behold værende oc hereffter indkommende midler at levere, dog dennem

derhos tilholde, intet uden eders ordre deraf at maa udgive. Dermed etc. Hafniæ dend 9 augustj anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 523.

584. **16 Avg. 1692.**

Reglement for Reberbanen udenfor Vesterport.

Claus Rask politiemester.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke dig herhos een afridtzning, hvoreffter vj allernaadigst ville, at reberbanerne uden Vester port her for vores etc. Kiøbenhafn med de dertil hørige pak- eller spindeboder samt drøgere skal indrettes. Thj er vores etc., at du ej tilsteder nogen biugning paa fornefnte reberbaner at opsettis, førend dend ved stadsbygmesteren effter ovenbemelte afridtzning vorder indrettet. Oc paa det at bemelte reberbane desto zirligere oc paa een bedre maade end tilforn kand indrettes, saaleedis at rebslaaerne deris materialier oc redskab til deris handverks fortsettelse for sig alleene kunde handtere og deris drøger foruden saa stor frygt oc fare for paakommende jlds hendelse som tilforn paa à parte steder have, saa ville vj allernaadigst, at pak- eller spindeboderne een vis distance fra landeveyen i een linie til dend side ud til veyen skal settes. Oc skal reberbanen giores ligesaa bred sammesteds, som dend udj dend anden ende ud til stranden findes. Hvoreffter een hver reebslaaer maa bygge sit huus paa sin egen bane, dog saaleedis at der imellem hver pakhuus skal vere een gang tvende alen breed, paa det een hver kand have fri gang om sit eget huus, oc maa det de vedkommende allernaadigst vere tilladt at opbygge bemelte deris pakhuuse af stolper oc planker, men taget med tagsteene at deckes, dog ingenlunde nogen skorsteen eller anden jldsted derudj at anleggis. Hvad sig drøgerne anbelanger, da ville vj iligemaade hermed allernaadigst have anordnet oc befalet, at ingen drøge skal bygges nærmere ved boderne end paa 150 alen nær og dend eene drøge i det ringeste 30 alen fra dend anden, paa det at der kand haves rum der imellem til at regiere vand oc andet, som fornødenhed kunde udkræve, om, det Gud forbyde, nogen jldsvaade paakom. Herforuden have vj oc allernaadigst for got befunden, effterskrefne poster til reebslaaernis eget beste at indrette oc paabyde, nemlig:

1. At ingen, i hvem det vere kunde, maa under 2 rdlr. straf til brand cassen understaa sig dag eller nat at smøge tobak enten paa reberbanen, i drøgstuerne, ved eller i pakhuusene, langt mindre udj pak- eller spindeboderne at have noget fyrslag eller andet, som

til nogen ilds antændelse kunde eragtes at brugis, hvilcken straf alle de iligemaade skal vere undergiven, som derom videnskab kunde have oc dog saadant fortier eller dølger oc det ej for dig tilkiende giver. Men de, som forskrefne straf icke kunde betale, skal effter sagens beschaffenhed med vand oc brød udj raadhuus kielderen straffis.

2. Maa oc ingen reebslaaer om sabbathen eller hellige dage udj deris drøger nogen ild optende, langt mindre imod aftenen eller nattetide tiære noget tovverk, under 50 rdlrs. straf til staden, om end skiønt ingen skade deraf kunde vere kommen, men rebslaaerne slig arbeide ved dagen udj lovlig tiid at forrette.

3. Skal reebslaaerne tilforpligtet vere, een vegter paa reberbanen at holde, som samme steds saavel om dagen som om natten kunde have tilsiun for tyverj, tobaksmøgen, item med arbeide eller jlds optendelse udj u-lovlige tider, hvilcken vegter sin vegter eed her paa raadhuuset for os elskelig præsident, borgemestere oc raad skal aflegge oc forpligtet vere, dig at tilkiende give, hvad u-orden i saa maader paa reberbanen forefalder, saafremt, om hand befindes at see igiennem fingre med nogen eller nogens forseelse i saa maader fortier, hand da icke vil vere undergiven paa kroppen exemplariter at straffis. Oc skal samtlige reebslaaerne samme vegter, som de med hannem kand accordere, self lønne. Dereffter du dig etc. oc sligt de vedkommende til allerunderdanigst effterretning strax tilkiendegive oc siden derover alvorligen holde. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 16 augustj anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 525—27.

585. **30 Avg. 1692.**

Betingelser for Optagelse i Bryggerlavet.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Jens Tidemansen Lovmand, borger oc jndvaaner her udj vores etc. Kiøbenhafn saa oc oldermand for brøgger lauget her sammesteds, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis der sig mange brøggere her udj staden skal nedsette og brøggernæringen bruge, som icke effter de brøgger lauget af os allernaadigst meddeelte privilegiers indhold to tusinde slettedalers middeler i frj penge uden gield skal eye, thj er vores etc., at j ej nogen brøgger her efter i lauget indtager, førend hand for eder med eed haver bekreftet, at hand toe tusinde slettedalers midler uden nogen gield eyer. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 30 augustj anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 534—35.

586. **5 Sept. 1692.**

Om Opsættelse af en Mølle paa Stadsoberstens Bastion.

Jens Andersen møller.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Jens Andersen møller, jndvaaner her udj vores etc. Kiøbenhafn, maa paa dend hannem udj det saa kaldet stads oberstes bulverch ved Nørre port her for staden tilviiste plads, naar dend der til een cavallier opførte jord bortkommer, een veyrmølle paa sin egen bekostning lade bygge oc opsette oc dend for sig oc sine arvinger til eyendom nyde oc beholde. Oc bedrager sig samme pladts, hvor møllen skal staa, udj lengde oc brede j een circul tredive alne, disligeste distantzen fra poincten af bulverket indtil møllens platz i synder oc nør langs capital linien firesindstyve oc fire alne, oc endelig de tvende distantzer af begge flanqverne j øster oc vester indtil mølle pladtzen een hver halftrediesindstyve otte oc een half alen lang. Dog skal hand oc hans arvinger tiltengte vere, pladtzen omkring møllen saa oc vejen, hvorpaa der til oc fra kiøres, altiid jefn oc ved god magt oc lige at holde. Forbydendis etc. Hafniæ dend 5 septembris anno 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 448.

587. **5 Sept. 1692.**

Om Vandstanden i Søerne.

Kiøbenhafns vandvæsens committerede.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj til at ophæve oc fremdeelis at forekomme ald klagemaal oc stridighed om de søers opstemming, hvorfra de ferske pompe- oc springvande her i vores etc. Kiøbenhafn indledis, dend 30 junij anno 1691 allernaadigst haver anbefalet os elschel. Oluf Rømer etc,, Povel Vinding etc., Anders Jacobsen etc. oc Hans Stampe etc. at efftersee alle søer, demninger oc sluser for alle stadens spring- oc pompe-vande oc een gang for alle afskeed giøre, hvor viit vandet hver sted oc til visse tider bør stemmes, hvorom de oc saa deris allerunderdanigste relation oc betenckende dend 18 may sidstforleden til os allerunderdanigst haver indgiven, som j af hosfølgende copie self videre kand see oc fornemme, da, saasom vj samme deris forretning allernaadigst haver approberet, er vores etc., at j efter bemelte forretnings anledning strax lader sette skiel oc tegn j alle af byens spring- oc pompevande dependerende søer oc derforuden allerunderdanigst forslag

giører, hvorleedis j allerunderdanigst skulle eragte, at alle misbruge baade ved søernis demninger, saa oc ved pompe- oc spring vandenes render oc opstandere hereffter kand forekommes, paa det Pebling søen oc tilhørende Sorte dam altid kand vere holden i deris tilbørlige høyde uden fare for vandenis u-lovlige udtappen oc spilden, oc os derom eders allerunderdanigste resolution med forderligste tilstiller. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ dend 5 septembris 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 538—39.

588. **11 Okt. 1692.**

Forbud mod Hvervning af Søfolk.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke eder herhos et trøgt forbud paa søe-folckes verving her udj vores etc. Kiøbenhafn, efter hvilket j eder, saaviit det eder kand vedkomme, allerunderdanigst haver at rette oc ellers god oc flittig tilsyn at lade have, at ingen fremmede eller jndlendisk paa deris vegne uden vores sær allernaadigste tilladelse vorder tilsted, søefolch her j staden enten hemmelig eller aabenbare at verve, under dend straf, bemelte trøgte forbud ommelder, hvorom j, saasnart noget j saa maader forefalder, os allerunderdanigst relation haver at giøre. Vj have ellers allernaadigst anbefalet commandanten her paa stædet, at hand eder j slige tilfelde, om fornøden eragtis, med soldater paa ansøgning skal assistere oc til hende gaa. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 11 octobris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 543—44.

589. **15 Okt. 1692.**

Om Uordener ved en Ligbegængelse.

Doct. Hans Bagger.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa du, at vj effter allerunderdanigst ansøgning oc begiering af sær kongl. naade allernaadigst haver eftergivet Poul Lauritzen Vang, indvaaner oc brygger her udj vores etc. Kiøbenhafn, dend af hannem under ligprædicken udj Vor Frue kirke her sammesteds dend 30 septembris sidst forleden begangne forseelse, saa at hand denne gang for aabenbare skrifte allernaadigst maa vere frj oc forskaanet, naar hand først et hundrede rixdaler til Christians[hafns] ny kirkes bygning erlagt oc betalt haver, dog at Matthias Tausan, som af fornefnte Poul Lauritzen Vang med hug oc slag samme tid skal vere overfalden, derfor sin tiltale til hannem effter loven beholder. Oc er vores etc., at du tilholder

sognepræsten til bemelte Vor Frue kirke, forskrefne Poul Lauritzen Vangs forseelse paa hans vegne af prædickestolen at afbede oc derhos denne vores allernaadigste dispensation for meenigheden tilkiende give. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 15 octobris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 545.

590. **25 Okt. 1692.**

Om ulovlig Brydning af Toldvæsenets Segl.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vj komme udj erfaring, hvorleedis de seigl, som toldbetienterne setter for lugerne paa de skiberomme, som til jnd- oc udgaaende imellem toldboden oc haufnene her i vores etc. Kiøbenhafn med adskillige vare tillad passerer, tit oc ofte skal blive opbrudte, hvorved stor underslef udj vores told rettighed foraarsages kunde, da til saadant hereffter at forekomme, have vj allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, at hvem, som sig i ovenskrefne maade forseer, skal uden nogen forevending tilforpligtet vere, et half hundrede rixdaler, for hver gang det befindes, til de fattige her udj staden at erlegge oc betale. Dereffter j eder etc. oc sligt de trafiqverende oc andre vedkommende til allerunderdanigste efterretning tilkiende give. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 25 octobris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 551—52.

591. **5 Nov. 1692.**

Privilegium for en Klejnsmed.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj efter allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Peter Boye, som kleinsmed handverch skal have lært, maa som mester udj kleinsmede lauget indtagis, u-anseet hand ej det ham effter de kleinsmede lauget af os allernaadigst gifne artichler forelagte mestersvens aar haver udstaaet. Dereffter j eder etc. oc herom fornøden anordning giøre. Befalendis etc. Hafniæ dend 5 novembris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 556.

592. **5 Nov. 1692.**

Oldermanden for Fattigforstanderne forskaanes for Indkvarteringsskat.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom Hans Rasmusen, brygger oc jndvaaner her i staden, hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge

oc begiere, at hand for oldermandskabet for de fattiges forstandere hersammesteds, hvortil hand af eder skal vere forordnet, allernaadigst maatte befries eller oc noget derfor til aarlig løn nyde, i henseende til samme bestillings besverlighed, oc at hand tilforn de fattigis forstandere i nogle aar skal have veret, hvorudover hand allerunderdanigst formeener, at samme tieniste hannem ej med billighed videre skulle kunde paaleggis, da, som vj saa vel af eders, som af os elskelig directeurerne over de fattige her i staden deris derpaa allerunderdanigst indgifne erklæring allernaadigst fornemmer, hvad besverlighed oldermandskabet for de fattiges forstandere skal med sig føre, oc hvor vanskeligt det skal vere, suffiçante oc dygtige personer dertil at bekomme, item at det fornefnte Hans Rasmusen ej imod sin villie skal kunde paabyrdis, saasom hand tilforn paa fiire aars tiid de fattiges forstanderie udj Vor Frue sogn skal have betient, oc een hver af borgerskabet sig fra denne besverlige tienniste, som dog saa høyelig oc u-forbigiengelig skal vere fornøden, sig skal søge at unddrage, saa have vj allernaadigst for got befunden, derudinden saaleedis at anordne oc befale, at ingen af borgerskabet her sammesteds, hvem det oc vere maa, som det med rette kunde tilfalde at vere oldermand for de fattiges forstandere her i staden oc der til af eder bliver beskicket, sig derfor enten for een eller anden aarsag skyld maa undskylde, men pligtig vere, forskrefne tieniste ligesom hans formænd uden nogen løn at betienne, med mindre hand sig derfra med 300 rdlr., som til de fattiges cassa skulle erlegges, vil frikiøbe, hvilke 300 rdlr. j tillige med de fattiges directeurer da haver at anvende til at lønne een anden dygtig oc suffiçant mand for, som samme bestilling vil antage, oc hannem derfor til aarlig løn give det nøyeste, som med hannem derom accorderes kunde, dog at det ej øvergaar et hundrede rixdlr. aarlig. Oc paa det hand kunde have nogen videre forlindring udj dette besverlige embede, saa have vj af sær kongel. naade allernaadigst bevilget, at hand udj dend tiid, hand er oldermand udj, for jndqvartering oc alle slags personelle skatter allernaadigst maa vere frj oc forskaanet, hvorfore vj, saaviit jndqvarteringen angaar, allernaadigst haver anbefalet de over jndqvarteringens ligning her i staden af os allernaadigst forordnede commissarier, sligt at j agt tage, naar j dennem tilkiendegiver, hvem til samme tienniste af eder tid efter anden forordnet vorder. Derefter j eder etc. oc derover tilbørligen holde. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 5 novembris 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 557—58.

593. 5 Nov. 1692.

Om Undersøgelse af de Fattiges Midler.

Christianshafns Børnehuuses directeurer.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj dend 10 octobris nestforleden aar 1691 allernaadigst haver anbefalet os elskelig Niels Bentzen etc., Povel Vinding etc. oc Severin Rasmussen etc. tillige med vores forige estats raad afgangne Holger Parsberg til Eskier, at de for sig skulle lade fordre oc indkalde directeurerne for de fattige her udj vores etc. Kiobenhafn samt alle andre vedkommende, som bemelte fattiges middel til opsiun betroede ere, oc hos dennem sig erkyndige, hvad stand samme midler ere udj, oc efter at de des beskaffenhed fuldkommeligen hafde erfahret, os derom deris allerunderdanigste relation til vores videre allernaadigste resolution med forderligste tilstille efter samme vores allernaadigste befalings videre indhold, da paa det forskrefne commission til vores fornøyelse desto bedre kand fuldbyrdes, er voris etc., at j strax til dennem i commissionen træder oc dennem ald dend oplysning oc underretning angaaende Børnehuusets midler paa Christianshafn, som de af eder kunde behove eller begiere, oc i særdeelis saaledis indrettet, som vores af dato dend 30 aprilis sidst forleden til eder derom allernaadigst ergangne befaling det tilholder, tilbørligen forskaffer. Dermed etc. Hafniæ dend 5 novembris anno 1692.

Estats raad Niels Bentzen, Povel Vinding oc assessor Søren Rasmusen.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver anbefalet os elskelig directeurer over Børnehuuset paa Christianshafn, at de til eder udj dend eder dend 10 octobris nestforleden aar 1691 allernaadigst anbefalede commission angaaende at eftersee, i hvad tilstand de fattiges midler her udj vores etc. Kiøbenhafn findes, skulle træde oc eder ald dend oplysning oc underretning forskrefne Børnehuusets midler angaaende, som j af dennem kunde behøve eller begiere, oc i særdeelished saaleedis indrettet, som vores af dato dend 30 aprilis sidstforleden til dennem derom allernaadigst ergangne befaling det tilholder, tilbørligen forskaffe. Vi tilskicke eder ellers herhos rigtig copie af vores elskelig kiere hr. faders salig oc etc. dend 24 septembris anno 1662 udgifne oc af os dend 15 decembris anno 1670 allernaadigst confirmerede fundatz anlangende fattige præsteenkers underholding her j Sællands stifft, des beskaffenhed j self deraf udførligere kand see oc fornemme, oc er vores etc., at j iligemaade for eder lader indkalde dennem, som directionen over forskrefne

til fattige præsteenkers underholding legerede capitaler efter fundatzen er betroet, oc eder hos dennem med flid erkyndiger, hvor deslige capitaler ere bestaaende, hvad forsichring for dennem haves, hvor mange de nu befindes at vere, oc om alting derved effter fundatzen hid indtil er bleven forholdet, oc efter at j des beskaffenhed nøyagtig fornummet haver, os derom eders allerunderdanigste relation til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller tillige med eders allerunderdanigste betenckende, hvorleedis mislighederne, saafremt nogle derved skulle findes, paa bedste maader kunde remederis oc alting derved i god stand effter fundatzen settes. Dermed etc. Hafniæ dend 5 novembris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 560—61.

594. **12 Nov. 1692.**

Om Ophjælpning af Handelen.

Hr. Ulrich Friderich Guldenlewe med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Vj tilskicke eder herhos rigtig copie af een supplication, som een deel af kiøbmendene her udj vores etc. Kiøbenhafn til os allerunderdanigst haver indgiven angaaende adkillige poster, hvorved de allerunderdanigst formeener, handelen her sammesteds at skulle besvergis, med videre, des beskaffenhed j self deraf udførligere kand see oc fornemme. Thi er vores etc., at j strax tilsammentræder oc, efter at j forskrefne supplication oc de derudj paaberaabte poster med flid overveyet haver, os derom eders allerunderdanigste relation til vores videre allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 12 novembris 1692.

Commissarierne vare efterskrefne: hr. statholder Gyldenlewe, hr. gref Reventlov, hr. baron Juel, hr. geheime raad von Plessen, hr. geheime raad Brandt, hr. ober secreterer Moth, hr. ober secreterer Jessen, hr. ober secreterer Harboe, hr. estatz raad Bentzon oc hr. justitz raad Meyer.

Sæl. Tegn. XLVIII. 562—63.

595. **12 Nov. 1692.**

Om Eneret for 2 Orgelbyggere.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Hvad Johan Petersen oc Peter Petersen Botzen, orgelbyggere, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende dend indpas, de formeener sig udj samme deris orgelbygger kunst at skal tilføyes, kand du af hosfølgende copie af

deris herom allerunderdanigst indgifne supplication videre see oc erfare. Thj er vores etc., at du dem efter det dem af os dend 13 novembris anno 1683 allernaadigst meddeelte bref tilbørligen handthæver, saa at ingen orgelverch, som i kirkerne brugis, herefter ved andre end dem alleene vorder bygt eller repareret, saa haver du oc iligemaade flittig indseende at have, at ingen nogen slags instrumenter, som med claver dirigeris, forfærdiger eller derpaa til dennem at forferdige folch holder uden de alleene, som for magistraten beviiser sig samme profession tilbørligen at have lærdt. Dermed etc. Hafniæ dend 12 novembris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 564.

596. **19 Nov. 1692.**

Beskikkelse for en Bedemand.

Hans Hansen.

C. 5. etc. confirmation paa efterschrefne bref etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udj dend kongel. residents stad Kiøbenhafn giøre alle vitterligt, at vj effter agtbar oc velforstandig mand Hans Hansen, borger oc jndvaaner herudj staden, hans flittig oc indstendig ansøgning oc begiering haver bevilget oc tilladt, saasom vj oc etc., at hand maa vere bedemand her i staden oc med beden oc invitation til bryllupper oc begravelser oc andre saadanne tilfælde maa betienne een hver, som hans tieniste begiere ville oc behøve kunde, udj sin fader Hans Willatzens sted, som formedelst svaghed een tiid lang ej samme bestilling skal have kundet betienne, saalenge hand sig udj samme sin forretning skickelig oc tilborlig forholder oc ingen billig klage over hannem foraarsagis. Des til bekreftelse under vores lidet stads indseigl oc raadstueskriverens under tegnelse. Actum Kiøbenhafns raadstue d. 22 octobris 1692 (l. s.). C. P. Helt.

Da ville vj bemelte bref etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 19 novembris 1692.

Sæl. Reg. XXXVII. 480—81.

597. **26 Nov. 1692.**

Om Ophjælpning af Handelen.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom j udj eders effter vores allernaadigste befaling af dato dend 7 may sidst forleden til os allerunderdanigste indgifne relation oc betenkende angaaende, hvorleedis huuse oc eyendomme her udj vores etc. Kiøbenhafn igien udj priis

kunde bringes, iblant andet melder, at tilladelse af en u-tvungen oc frj handel for alle imod een lidelig tolds erleggelse meget dertil skulle hielpe, saa er vores etc., at j os til videre allernaadigste resolution med forderligste tilkiende giver, hvorudj tolden oc consumptionen for høy skulle vere. Jligemaade haver j oc at specificere de soldater, som j udj forskrefne eders allerunderdanigste relation beretter at have deris qvarterer andensteds oc sig dog continuerlig her udj staden at opholde oc borgerlig næring bruge. Hvad sig ellers dend indpas anbelanger, som j allerunderdanigst andrager, at bagerne her sammesteds ved soldater oc andre skal tilføyes, da ville vj hermed allernaadigst have forbuden, at ingen maa selge brød her udj staden uden bagerne alleene, som ere i lauget, oc de, som i sær vores allernaadigste bevillinger paa brød at bage oc selge haver bekommet, samt de, som brød hos saadanne bagere tager, til hvilcken ende vj oc allernaadigst haver anbefalet vores cancellie raad oc politiemester os elskelig Claus Rask etc., derover alvorligen at holde. Oc saasom vj ellers ere komne udj erfaring, at de huuse, som her uden for portene ere bygte, borgerskabet her j staden stor indpas skal tilføye oc dennem deris næring betage, da de dog icke med de paaleg som huusene her j staden skal vere besvergede, saa haver j os oc iligemaade eders allerunderdanigste betenkende til vores videre allernaadigste resolution at tilstille, enten j allerunderdanigst skulle holde for tienligt, at bemelte huuse her uden for portene bleve afskaffede eller oc saaleedis anseete, at de byrden med huusene her j staden kunde bære oc dennem derudj til hielp komme. Dermed etc. Hafniæ dend 26 novembris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 510—11.

598. **26 Nov. 1692.**

Om Indpas i Bagernes Næring.

Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa du, at saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis bagerne her udj vores etc. Kiobenhafn adskillig indpas udj deris næring af militaire personer oc andre skal tilføyes, saa have vj allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, at ingen maa selge brød her udj staden uden bagerne alleene, som ere j lauget, oc de, som i sær vores allernaadigste bevillinger paa brød at bage oc selge haver bekommet, samt de, som brød hos saadanne bagere tager. Derefter du dig etc. oc derover

alvorrligen holde. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 26 novembris anno 1692.

Sæl. Tegn. XLVIII. 571.

599. **3 Jan. 1693.**

Privilegium for en Jøde.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste etc. af sær kongl. naade allernaadigst haver bevilget, at Henrich Først af dend jødiske nation, som sig her i voris etc. Kiøbenhafn med voris alleernaadigste tilladelse agter at nedsette, maa, saa lenge hand self ingen huus oc gaard hersammestedz eier oc haver, imod et vist qvantum, nemlig halftrediesindztiuge rixdaler in specie aarligen, som hand udj voris eget cammer rigtigen haver at erlegge oc betale, at regne fra nytaarsdag sidst forleden oc saaledis, indtil vj anderledis derom tilsigendes vorder, continuere, for alle skatter, jndqvarteringer samt ald anden tynge oc paaleg (told, consumption oc accise alleene undtagen) gandske vere frj oc forskaanet. Desligeste have vj oc allernaadigst bevilget, at hand med hans familie maa svare under voris borgret udj hvis sager, nogen kunde have dennem for noget ved retten at søge oc tiltale. Derefter j eder etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 3 ianuarij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 1.

600. **7 Jan. 1693.**

Om Lettelse i Accisen.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vi siden voris regierings tiltrædelse stedze haver baaren en særdeelis kongl. omsorg oc omhyggelighed for, at commercien oc negotien udi vore riger oc lande udj god flor oc velstand maatte settis oc erholdis, oc vi nu allernaadigst komme i erfaring, at dend accise, som betalis af de vahre, paa hvilche oplag her i voris etc. Kiøbenhafn efter voris seeniste udgangne told-ordonnance allernaadigst er forundt oc ei her consumeris, men igien til fremmede steder udføris, commercien meget skal betynge, da, ihvorvel vi ingenlunde ere tilsinds, eder, byen, haufnen oc de fattige noget at betage af hvis, som eder oc dennem saavel efter voris egne som voris elschel. kiere. hr. forfæders sal. oc etc. forige konger udj Danmarck oc Norge udgifne breve oc resolutioner accisen angaaende allernaadigst kand vere tillagt, forundt oc bebrevet, oc vi dog derimod gierne saae, at commercien blef lættet oc saa meget des

friere ved det, at dend hiidindtil oppebaarne accise ei blef erlagt af de vahre, som her opleggis oc igien til fremmede stæder udføris, saa er voris etc., at j paa beste maader overveyer oc betenker, hvorledis j allerunderdanigst skulle eragte, at j oc vedkommende dog des u-anseet accisen som hiidindtil u-beskaaret kunde nyde, oc om bemelte accise, som af forskrefne her oplagde vahre skulle betalis, icke kunde forhøyes og legges paa de vahre, som meest af de formuende brugis oc consumeris oc dend gemeene mand ei saa meget behøver, hvilche vahres accise j da paa voris videre allernaadigste approbation self haver at sette oc determinere eller oc, hvad anden maade j derudinden self best kunde udfinde oc giore allerunderdanigst forslag om, oc os da om des beskaffenhed eders allerunderdanigste udførlig betenkende til nærmere voris allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 7 ianuarij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 1—2.

601. **10 Jan. 1693.**

Om Slagternes Klage over Landprangere.

Hr. Otto Skeel med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtig copie af een af Jens Olszen, oldermand for slagter lauget herudj voris etc. Kiøbenhafn, paa samtlig laugets vegne til os allerunderdanigste indgifne supplication tillige med dend af os elschel. h. Otto Krabbe etc. derpaa gifne erklæring anlangende, hvis indpas de formeene, sig udj deris næring af landprangere, forprangere oc fuskere at skal tilføyes, med videre, som j af samme supplication udførligere kand see oc fornemme. Thj er voris etc., at j udj conference sammentræder oc da flitteligen overveyer, hvorledis j allerunderdanigst formeener, slig indpas paa beste maader skulle kunde forbydes, oc os derom eders allerunderdanigste etc. Dermed etc. Hafniæ d. 10 ianuarij 1693.

Commissarierne vare disze, nemlig h. Otto Skeel, h. Peter Brandt, Claus Rasch, b. Anders Jacobssen oc Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLIX. 5—6.

602. **21 Jan. 1693.**

Om Restance af Løgte- og Sprøjteskatten.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst kommer udj erfaring, hvorledis der hos eendeel af indvaanerne herudj voris etc. Kiøbenhafn en temmelig stor restantz af dend her sammestedz aarlig

paalagde lygte- oc spøyte-skat skal findes, som de vedkommende ei skal ville beqvemme sig til at betale, saa er vores etc., at j strax dend anstalt giører, at forskrefne lygte oc spøyte-skat for saaviit som deraf siden dend tid, at Johan Huusmand directionen over lygterne qviterede, kand være forfalden, hos de skyldige med allerforderligste vorder indkrevet oc de deraf indkommende penge til deris anordnede brug anvendte. Skulle oc nogen sig motvillig lade finde, forbemelte restantz at betale, saa have vj os elschel. h. Hans Skack etc. allernaadigst anbefalet, eder herudinden med soldater til exsecution paa anfordring at assistere. Dermed etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 8.

603. **21 Jan. 1693.**

Om Stadshauptmandens Frihed for Indkvarteringsskat.

H. Conrad greve af Reventlow med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vj af sær kongelig naade allernaadigst haver bevilget, at Niels Envoldszen, stads hauptmand herudj voris etc. Kiøbenhafn, i steden for dend hannem af hans huus tilforn allernaadigst forundte oc for consequence skyld af os ophævede jndqvarterings frihed otte oc fyrgetiufve rixdaler aarlig fra dend tid af, at bemelte jndqvarterings frihed ophørte, oc siden herefter hans lifs tid af brand cassens midler maa nyde oc oppebære, saa at hand for hvis, som deraf alleerede kand vere forfalden, strax bliver betalt, oc det, som herefter forfalder, qvartaliter til hannem erlagt vorder. Hvorimod hand skal tiltencht vere, det paalagde jndqvarterings contingent af hans huus self rigtig at svare oc betale. Derefter j eder etc. oc herom etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 21 ianuarij 1693.

Commissarierne vare disze, nemlig h. Conrad greve af Reventlou, h. Peter Brandt, h. Hans Skack, h. Henrich Span, h. ober secret. Moth, h. obr. Lars Munck, h. cancellie raad Romer, cancellie raad Rasch, Hans Stampe, Thomas Dobbelsteen oc Jens Riber.

Sæl. Tegn. XLIX. 9.

604. **11 Feb. 1693.**

Om Bryggefrihedens Forflyttelse til en anden Ejendom.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Arent Mogenszen, borger oc brygger herudj voris etc. Kiøbenhafn, hos os allerunderdanigst haver ladet andrage, at vi allernaadigst ville tillade, at hand en hannem tilhørende leievaaning, beliggende ved hans iboende brygger-

gaard her i staden, maatte selge oc afhænde, da, om endskiøndt brygger rettigheden forhen til samme leievaaning haver ligget oc der udj de bryggerlauget her sammesteds af os dend 26 martij anno 1687 allernaadigst forundte privilegiers 2 articul meldis saaledis: Ved Nørre port nr. 44 Mogens Jacobszens gaard, naar dend dertil er bleven indrettet oc leievaaningerne ei fra hovetgaarden adskillis, icke desmindre, efterdj brygger rettigheden skal siden ved ergangen skiøde hertil Kiøbenhafns byting dend 30 iulij anno 1688 vere soldt derfra oc fuldt med bemelte Arnt Mogenszens iboende gaard, samme gaard oc med saa fuldkommen gaardsrum oc pladtz baade for oc bag oc siden med et vel indrettet brygger huus oc anden tilbehøring saaledis skal vere bleven forsynet, at dend i alle maader for en god oc velskikket bryggergaard foruden bemelte leie vaaning skal kunde anseeis, have vj allernaadigst bevilget, at hand samme leievaaning fra bemelte sin iboende bryggergaard maa adskillie oc selge til hvem, som hannem dend afkiøbe vil. Dereffter j eder etc. oc hannem sligt til allerunderdanigst efterretning strax at forstendige. Befalendes etc. Hafniæ d. 11 februarij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 23—24.

605. **11 Feb. 1693.**

Om Udskrivning af en Havne- og Vej-Skat.

H. Ulrich Friderich Gyldenlew med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Vj tilskikke eder herhos rigtig copie af een memorial, som j, Oluf Rømer, Claus Rasch, Morten Nielszen oc Barthold Stuve til os allerunderdanigst haver indgivet angaaende, at der til haufnens oc Høybroes reparation herudj voris etc. Kiøbenhafn en haune-skat over heele staden, nemlig $2\frac{1}{2}$ pro centum af alle grundenis taxt hersammesteds oc til veyenis reparation omkring staden $\frac{1}{2}$ pro centum oc udj alt 3 pro centum, allernaadigst maatte vorde paabudet, med videre, des beskaffenhed j self deraf udførligere kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j med hver andre tilsammentræder oc, effter at j forskrefne memorial med flid overveyet haver, os derom eders allerunderdanigste etc. Dermed etc. Hafniæ d. 11 februarij 1693.

Fortegnelse paa dem, som dette bref blef expederet til, nemlig h. stadtholder Gyldenlew, h. gref Reventlow, h. geheime raad von Plessen, h. obersecreterer Moth, h. ober secreterer von Jessen, h. cancellie raad Rømer, h. cancellie raad Rasch, raadmand Morten Nielszen oc Berthel Stue.

Sæl. Tegn. XLIII. 26.

606. **28 Feb. 1693.**

Om fremmede Fangers Underholdning i Arresthuset.

Friderich Eisenberg.

C. 5. Saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at dend manddraber fra vort land Møen ved nafn Peder Boesen skræder oc dend qvinde Ellen Jensdatter, som i samme drab skal vere med interesseret, saavelsom oc de trende fra Falster for trolddom beskyldte qvinder, nemlig Karen Gregers Madtzens, Anne Pallis oc Abigael Nielsdatter, som vi dend 18 ianuarij sidst forleden allernaadigst haver befalet dig, ved deris hidkomst at imodtage oc lade forvare, skal self icke have de midler, hvoraf de kand underholdis, saa have vj allernaadigst bevilget, at du deris nødtørfftig underholding af øll oc mad maa bekoste af voris u-visze indkomster her i staden, som dig er befalet at giøre regnskab for, hvilchen bekostning skal begynde fra dend tid, bemelte fanger ere hidkomne, oc continuere, saa lenge de her forbliver, som dig saaledis i dit regnschab paa behørige steder til udgifft maa passere. Dereffter du dig etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 28 februarij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 35.

607. **4 Marts 1693.**

Privilegium for 2 Bedemænd.

Hans Vinding at vere bedemand i Kiøbenhafn. 15 februarij anno 1693.

Kgl. confirmation 4 martij anno 1693.

Vester Jbsen Kamp at vere bedemand i Kiøbenhafn. 15 februarij anno 1693.

Kgl. confirmation 4 martij anno 1693.

Sæl. Reg. XXXVIII. 23—24.

608. **14 Marts 1693.**

Om Paabydelse af en Havneskat.

Caspar Schøller, Hans Nanszen, Povel Vinding oc Hans Stampe.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj til det saavel begyndte verkis viidere fortsettelse med canalens forfærdigelse oc reenselse herudi voris etc. Kiøbenhafn saavelsom oc til Høybroes nødvendige reparation allernaadigst haver for got befunden, denne eeniste gang oc ei viidere allernaadigst at paabyde en haufne skat, nemlig half-tredie rixdaler pro centum efter grundtaxtens bereigning af alle huuse oc eyendomme herudj staden. Thi er voris etc., at j eder strax dend nye grund taxt herover staden saavelsom Christianshafn paa en vis tid oc sted foretager og deraf først uddrager voris

egne (Skipperboderne undtagen) oc hendis Majt. voris elskel. kiere gemahl dronningens gaardes oc husis taxter, som oc de gaardes, huusis oc andre publique steders, som enten efter voris sær allernaadigste tilladelse oc privilegier eller oc formedelst ny bygninger efter voris allernaadigste udgangne forordninger bør fri at vere, oc naar det er skeet, da proportionaliter ligner og legger forskrefne haufne skat, nemlig 2½ pro centum, til betaling paa de øfrige gaardes oc huusis qvantum efter bemelte ny grundtaxt. Hvorefter j dend anstalt haver at giøre, at pengene ved rodmesterne herudj staden, som vi allernaadigst haver anbefalet os elschel. præsident, borgemestere oc raad dertil at beordre oc sig hos eder til dend ende angive til trende terminer, nemlig dend første til ultimum martii, dend anden til dend 11 iunij oc dend tredie til dend 11 septembris nu førstkommende, rigtig vorder indfordret oc til eder leveret. Hvilcke j da siden til os elschel. Oluf Rømer etc., Claus Rasch etc., Morten Nielszen etc. oc Barthold Stuve, jndvaaner sammestedz, som vj directionen over forskrefne canals reparation oc forfærdigelse allernaadigst anfortroed haver, efterhaanden som de indkommer, imod behørige qviteringer skal erlegge oc betale. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1693.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst haver anbefalet os elschel. Caspar Schøller etc. samt dig os elschel. Hans Nansen etc. saavelsom oc os elskel. Povel Vinding oc dig os elskel. Hans Stampe etc. een haufne-skat paa alle huuse oc eiendomme her i Kiøbenhafn oc Christianshafn til canalens renselse oc forfærdigelse saavelsom oc Høybroes reparation efter dend ny grundtaxt at ligne oc legge oc pengene ved rodmesterne her sammestedz at lade indfordre, saa er voris etc., at j strax bemelte rodmestere til forskrefne haufne skat at indkræve beordrer og dennem tilholder, sig hos fornefnte voris committerede til dend ende at angive. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 39—41.

609. **14 Marts 1693.**

Magistraten overtager selv Stadens Vejes Vedligeholdelse.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at om endskiøndt vi dend 9 augusti udj nest forleden aar allernaadigst haver anbetroed os elskel. Oluf Rømer etc. oc Claus Rask etc. directionen over veyenis

forfærdigelse os vedligeholdelse her omkring bemelte voris etc. Kiøbenhafn, da, saasom du os elskel. Hans Nansen etc. allerunderdanigst haver berettet, at magistraten samme veye uden noget extraordinaire paabud dertil self nochsom vil lade reparere oc vedligeholde, saa er voris etc., at j eder forskrefne direction over veiene herefter som tilforn antager oc indtil voris viidere allernaadigste anordning forsvarligen forestaar. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 41.

610. **14 Marts 1693.**

Heste maa kun tilrides i det ridderlige Akademi.

Claus Rask.

C. S. Vor naade tilforn. Eftersom os elschel. Wiglas von Schindel, voris ober hofmester for det kongelig academie her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis een oc anden her i staden boende sig skal understaa, tvert imod voris bemelte kongelig academie dend 26 septembris anno 1691 allernaadigst gifne privilegiers 6te articul heste her uden for stadens porte at lade tilride, saa er voris etc., at du over fornefnte academies privilegier i dend post alvorlig holder oc flittig indseende haver, at ei derimod handlis, men de vedkommende tilholder, deris heste udj forskrefne academie at lade dressere, saa fremt de, som efter foregaaende advarszel befindes, det andenstedz at lade giøre, iche deris heste til bemelte academie ville have forbrudt, oc berideren, som dermed antreffis, 50 rdlr. til straf til Christianshafns kircke erlegge oc betale. Dermed etc. Hafniæ d. 14 martij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 42.

611. **28 Marts 1693.**

Om Indpas i Vintappernes Næring.

Politiemester Claus Rask.

C. S. Vor naade tilforn. Saasom endeel af viintapperne her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorledis dennem største indpas i deris næring oc brug schal tilføyes af adschillige fremmede ledige fasbinder svenne, i det de fleeste af saadanne personer skal paa deris egen haand henligge, oc naar nogen skibsladning med viin hidkommer, skal de omløbe fra en kiøbmand til en anden oc tilbyde deris tieniste. De skal oc omsider paatage sig at betiene kiøbmændene med heele skibsladninger viin af skibene at udlosse oc forsee, indtil viinen i pakhuusene kand vere bleven indbragt, da de dog icke skal være i nogens virchelig

tieniste, langt mindre vere boesiddendis eller deris borgerskab have vundet, da ville vj hermed allernaadigst have anordnet, at ingen fasbinder svend, som her i staden ei sit borgerskab paa fasbinder profession haver taget oc holder dug oc disk, ei heller haver nogen virchelig tieniste enten hos en viinhandler eller fasbinder, som er borger her sammestedz, maa betiene nogen kiøbmand eller anden med nogen viin udi eller af skibene at ind- oc udlosze eller at forsyne oc omtappe enten udj packhuse eller kieldere, under tre rixdalers straf, men samme næring hos de fasbindere, som ere borgere her i staden, alleene at forblive, saa at hvo, der en fasbinder svends tieniste kunde behøve oc ei ville bekoste at holde hannem virkelig udj tieniste, skal lade sig betiene af de personer, som en fasbinder oc viinhandler, der sit borgerskab paa samme procession haver vundet, hannem beskicker, hvorimod fasbinderne oc viinhandlerne skal vere forbundne at betale oc svare til dend skade, som ved dend beskikkede fasbinder svends forførelse eller forsømmelse beviisligen kand være foraarsaget. Thj er voris etc., at du kiøbmændene oc andre vedkommende sligt j voris nafn til allerunderdanigste effterretning strax tilkiendegiver oc siden derover alvorligen holder. Dermed etc. Hafniæ d: 28 martij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 54—55.

612. **31 Marts 1693.**

Kvæsthusmidlernes Forvaltere have særlig Adgang til Raadmandsposter.

Søestatens deputerede.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj udj dend 1 post udj Qvæsthusets fundatz af dato dend 13 iulij 1682 allernaadigst haver tilsagt de tvende af de to oc tredive mænd her i voris etc. Kiøbenhafn, som Qvæsthusets midler bliver betroed at forvalte, med raadmændz charger frem for nogen anden at aflegge, saa haver j dennem oc deris effterkommere at tilkiendegive, at de om samme voris allernaadigste løffte fremdeelis maa vere forsikkret, naar de med eders attest beviiser, at de samme forretning udj sex aar u-paaklageligen haver forestanden, efter hvilchen tids forløb de med raadmands platzer, saa snart da nogen ledig vorder, frem for andre skal vorde aflagde. Derefter j eder etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ 31 martij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 58.

613. **11 April 1693.**

Om Eneret til Sælhundejagt ved Saltholmen og Amager.

Capitain Erich Lorch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter vores commandeur capitain til soes os elskelig Erich Lorchs herom allerunderdanigst

giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand alleene sælhundis fangst oc skytterj ved Saltholmen oc Amagerland her udj Kiøbenhafns ambt maa nyde oc have. Forbydendis alle oc een hver, hannem derudj med fangen eller skyden uden vores allernaadigste tilladelse nogen hinder eller forfang at giøre, under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ d. 11 aprilis anno 1693.

Sæl. Reg. XXXVIII. 41.

614. **15 April 1693.**

Om Afstikning af Voldgaden mellem Nørre- og Vesterport.

H. ober secreterer Matthias Moth med fleere.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj allernaadigst for got oc nødvendigt haver befunden, at gaden udj dend district herudj voris etc. Kiøbenhafn langs volden fra Nørre- indtil Vestergaden efter dend af os dend 11 ianuarij anno 1687 allernaadigst approberede afritzning med forderligste skal anleggis oc indrettis, saa er voris etc., at j eder strax paa aastedet begiver oc om de uden for dend afstukne linie beliggende pladzer oc biugninger en billig accord med de vedkommende søger at træffe. Men paa de stæder, hvor proprietarierne sig ei dertil skulle ville beqvemme, haver j ved stadsbygmesteren oc fiire borgere dend heele biugning oc pladz, som noget skal mistis af, at lade taxere oc derefter self efter billighed at æstimere det, som skal fragaa, icke efter sin størelse, men efter dend skade oc forbedrelse, som pladzerne af dend nye gades indrettelse kand agtes at blive tilføyet, oc os om alt forskrefne eders allerunderdanigste relation oc betenkende til voris videre allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 15 aprilis 1693.

Fortegnelse paa dem, som denne befaling udgick til: h. ober secreterer Moth, h. estats raad Hans Nansen, h. iustits raad Rømer oc raadmand Hans Stampe.

Sæl. Tegn. XLIX. 70.

615. **25 April 1693.**

Privilegium paa at frembringe fersk Vand af Havvand og koge Salt deraf.

Johan Petersen Botzen, organist ved st. Peders kirke j Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Johan Petersen Botzen, organist til st. Peders kirke her j vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand agter at paatage sig at indrette een nylig opfunden invention, at giøre fersk oc sødt vand udj stor mengde af salt haf-vand, saavelsom oc af salt haf vand

at giøre lage, hvor af hvidt salt kand kaagis, oc derfore hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vj hannem til samme invention her i vore riger at i verch stille oc uden andris indpas fortsette, vores allernaadigste octroy ville meddeele, da j allernaadigst henseende til dend u-mage oc bekostning, som hand endnu videre derpaa maa anvende, have vj effter saadan bemelte Johan Petersen Bodtzens herom allerunderdanigst giorde forslag oc ansøgning allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand oc hans arvinger maa alleene udj tyve nest effter hin anden følgende aar, fra dette vores brefs dato at regne, her i vore kongeriger forskrefne invention oc videnskab med sødt eller fersk vand j mengde af salt haf vand at giøre, saavelsom oc af salt hafvand at giøre god, sterk lage, beqvem til at giøre got, hvidt salt af, indrette, selge oc afhende til hvem, med dennem kiøbe ville, dog med de vilkor, at bemelte invention inden it aars tids forløb eller snarere, om mueligt er, bliver her bragt til fuldkommen perfection, ligesom dend nu j Holland skal practiceris. Befindes ellers nogen dereffter at giøre bemelte Johan Petersen Botzen eller hans arvinger indpas imod denne hannem allernaadigst gifne octroy, da skal dend samme, foruden hvis hand i saa maade kand betrædis med, have forbrudt 500 rdlr., halfparten til angiveren oc dend anden halve part til forskrefne Johan Petersen Botzen oc hans arvinger. Oc have vi herhos allernaadigst bevilget, at naar forberørte jnvention forsvarlig er bleven indrettet, hand udj forskrefne tyve aar maa oc skal vere frj oc forskaanet for alle borgerlige oc byes tynge oc paaleg, i hvilken kiøbsted hand her i riget agter at boe. Hvoreffter alle etc., ej giørendis hannem etc., under vor hyldest oc naade samt forberørte straf. Givet etc. Hafniæ dend 25 aprilis anno 1693.

Sæl. Reg. XXXVIII. 47—48.

616. **2 Maj 1693.**

Om Strid mellem Bryggerlavet og Peter Klouman.

Commissarierne over politien.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at efter som du os elskel. Claus Rasch for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis der sig nogen misforstand imellem broggerlauget her i staden paa dend eene oc Peter Kloumand paa dend anden side skal have tildraget angaaende noget øll, som fornefnte Peter Kloumand til kroeholdere skal have leveret, med viidere, da er voris etc., at j som commissarier retter eders leilighed effter, parterne for eder paa en beleilig tid oc sted at lade indkalde oc hvis viidere, som de sig kunde

paaberaabe, hvilche vj allernaadigst haver bevilget for eder udj commission at maa føres, loulig forhøre oc da dennem dereffter om saadanne deris imellem værende stridigheder ved endelig dom oc sententz loumessigen adskillie. Dereffter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ dend 2 may 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 74—75.

617. **2 Maj 1693.**

Betænkning om Handelens Forbedring.

H. Ulrich Friderich Gyldenlewe med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Vj tilskikke eder herhos rigtig copie af os elschel. Edvard Krusis etc. til os allerunderdanigste indgifne betenkning paa eendeel poster, hvorved de trafiqverende herudi voris etc. Kiøbenhafn allerunderdanigst har formeent, handelen hersammestedz at skulle besverges, hvorover j os ocsaa eders allerunderdanigste relation forhen tilstillet haver. Thj er voris etc., at j strax med hverandre tilsammen træder oc, effter at j forskrefne Edvard Krusis betenkning over fornefnte poster med flid overveyet haver saavelsom oc hannem self derover forhørt, os derom eders viidere allerunderdanigste relation oc betenkende til voris nermere allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 2 may 1693.

Fortegnelse paa dem, til hvilche denne befaling udgick, nemlig h. Ulrich Friderich Guldenlew, h. grev Reventlov, h. geh. raad von Plessen, h. geheime raad Brandt, h. ober secret. Moth, h. ober secret. von Jessen, h. ober secret. Harboe oc h. estats raad Mejer.

Sæl. Tegn. XLIX. 75.

618. **2 Maj 1693.**

Syge og tilskadekomne Søfolk maa indlægges paa Kvæsthuset.

Directeurerne over søestatens Qvæsthuus.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at om endskiøndt søe statens Qvæsthuusis fundatz i dend 9 articul melder, at der skulle ingen anden tilladis udj samme Qvæsthuus til underholding at indkomme end de, som i voris tieniste ere blevne qvæste, saa have vj dog nu allernaadigst for got befunden hermed at bevilge, at de syge oc paa voris arbeid til skade komne søefolck derudj maa indleggis oc forpflegis, hvortil j, eftersom fornødenheden det udkræver, maa angribe de capitaler, som j fredelige tider til capitalernis formeerelse oc tilvext skulle forrentes. Dereffter j eder etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 2 may 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 78.

619. **16 Maj 1693.**

Skattefrihed for Oliemøllen paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at dend af afg. assessor Hans Nielszen oc Lorentz Kreyer, jndvaanere herudj voris kongl. residentz stad, udj Eenhorns bollverch paa Christianshafn for nogle aar siden opbygte olie mølle tillige med dens tilligende grund maa oc schal nyde lige frihed for grundschat oc deslige, som paa saadanne eiendomme herudj staden legges, med andre saadanne til manufacturverker indrettede pladzer, saalenge dend til samme verck vorder brugt. Derefter j eder. Befalendes etc. Hafniæ d. 16 may 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 87.

620. **16 Maj 1693.**

Om Betaling for at have Render fra Husene til Kanalerne.

Oluf Rømer, Claus Rasch, Morten Nielsen oc Bertel Stuve.

Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at i hvorvel vj af eders til os allerunderdanigste indgifne memorial allernaadigst maa fornemme, hvorledis voris dend 15 april anno 1682 allernaadigst udgangne forordning anlangende, at alle oc en hver, som particulair afløbsrender under jorden fra deris huusze oc gaarde ned i canalen her i voris kongl. residentz stad ville have oc nyde, skulle til canalens renselse oc dends conservation aarligen udgive oc betale fem rixdaler, ei i nogen maade schal vere efterlevet, u-agtet ved eders giorde besigtelse schal vere befunden, haufnen ved slige renders misbrug langt større skade at skal vere tilføyet, end med fornefnte fem rixdalers aarlig afgift skal kunde erstattes, med viidere, saa have vj dog af sær kongl. naade allernaadigst for got befunden at bevilge oc tillade, at j samme paabud iblandt de vedkommende efter enhvers vilkor paa beste oc billigste maader maa oc schal moderere, oc saa fremt da en hver sin andeel, som hand i saa maader af eder vorder sadt for, icke strax godvilligen skulle ville betale, haver j det uden nogen viidere process efter bemelte voris allernaadigste udgangne forordnings anledning ved rettens midler lade søge oc inddrive. Derefter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ dend 16 may 1693.

Sæl. Tegn. XL.X. 87—88.

621. **8 Juli 1693.**

Om Godtgjørelse for Fraadsten, der ere bortførte fra Roskilde.

Borgemester oc raad i Roskild.

C. 5. Saasom mag. Torben Christopherszen, sognepræst til Herstedøster oc Herstedvester meenigheder herudj vort land Sielland, med fleere paa eendeel deris myndlingers vegne hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge oc begiere, at bemelte deris myndlinger nogen refusion for hvis skade, dennem paa digerne oc gierderne ved nogle fraadsteenes bortførelse efter een voris allernaadigste udgangne befaling om det dennem arveligen tilfalden oc ved vor kiøbsted Roskild beliggende vænge, Munke Søehave kaldet, kan vere tilføyet, maatte forundes, da, om endskiondt de alleerede derfor til nogen vederlaug kampesteene til ovenschrefne vænges indhegning igien skal have bekommet, saa have vj dog ydermeere allernaadigst bevilget, at de endnu til viidere refusion maa nyde oc bekomme det nest ved ovenbemelte vænge liggende lidet stræde eller vey, kaldet Sursild, som imellem byens eiendom oc det forbemelte vænge schal udgaae oc byen icke til nogen nøtte schal vere. Derefter j eder etc. oc herom fornøden anstalt giøre. Befalendes etc. Hafniæ dend 8 iulij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 117—18.

622. **15 Juli 1693.**

Om Opførelse af en Bygning ud til Nygade.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver bevilget, at os elschel. fru Magdalene afgangne iustitz raad Peder Laszens maa paa et aars tid vere forskaanet for at opbygge dend hende tilhørende oc udj dend ny fra Gammel torf til Vimmelskaftet her udi staden indrettede gade bag ved hendis gaard beliggende pladz. Dog skal hun derimod tiltencht vere, efter forschrefne aars forløb en forsvarlig biugning paa samme pladz at lade opsette. Derefter du dig etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 15 iulij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 123—24.

623. **19 Juli 1693.**

2 Huse i Silkegade og paa Frederiksholm fritages for Havneskat.

Caspar Schøller med flere, nemlig h. estatz r. Nansen, h. iustitz r. Vinding oc raadmand Hans Stampe.

C. 5. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst ville, at de tvende voris huse oc vaaninger herudj voris

etc. Kiøbenhafn, som voris slotsprædicant os elschel. magister Peder Danielszen udj Silkegaden oc voris laxerer Christian von Bracht paa Friderichsholm frj udi boer, skal for dend allernaadigst paabudne haufne skat vere frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. oc derom fornøden anordning strax at giøre. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 19 iulij 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 130—31.

624. **18 Avg. 1693.**

Om Overfald paa en Konsumtionsbetjent.

Anne afg. Wigant Mickelbekers folch.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter Anne afg. Wigant Mickelbeckers herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at de af hendes folch, som formedelst dend imellem os elschelig Edvart Kruse etc. oc dennem værende sag angaaende een consumptions betient, som paa gaden i vores etc. Kiøbenhafn skal vere overfalden for nogen viin, hand skal have befunden dem med uden consumptions seddel, ere arresterede, maa af arresten, imod nøyagtig caution til bemelte justitz raad Kruse for deris tilstedeblivelse til sagens uddrag, entlediges oc paa frj foed stilles. Forbydendis etc. Rendsborg d. 18 augustj 1693.

Sæl. Reg. XXXVIII. 98—99.

625. **11 Nov. 1693.**

Stolenes Fordeling i Slotskirken.

Stolenis fordeeling udj Slotskirken:

Norden:	Synden:
2.	1.
Geheime raad, som ere grever.	Güldenlew.
4.	3.
Høye generals personer oc geheime raad.	Geheime raad, som ere riddere af Elephanten.
6.	5.
Geheime raad oc general lieutenanter.	Høye generals personer oc geheime raad.
8.	7.
Riddere af Dannebrogue.	Lehn grever oc cammer herrer.
10.	9.
Ober charger.	Riddere af Dannebrogue.
12.	11.
Hofmarskalch.	Conferents raad.

Norden:

14.

Staldmester oc andre hof charger.

16.

Lif medici.

18.

Secreterere.

Synden:

13.

Høye officerer til lands oc vands.

15.

Cammer-junkere.

17.

Hof-junkere.

19.

Cammer-page, cammer tienner oc lifkarl.

20.

Andre hof-betiente.

21.

Andre hof-betiente.

Dette have vi allernaadigst approberet. Givet paa vort slot Kiøbenhafn dend 11 novembris anno 1693.

Christian.

M. Moth.

Sæl. Reg. XXXVIII. 123—24.

626. **25 Nov. 1693.**

Om Ringning med Kirkeklokkerne i Anledning af Dronning Ulrikke Eleonoras Begravelse.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom Hendis Majt. voris elskel. kiere søsters, salig oc høiloflig jhukommelse, dend fordum stormegtigste dronnings oc fruis fru Ulricæ Eleonoræ, Sverrigis, de Gothers oc Venders dronnings, fød arve princesses til Danmarck oc Norge etc. liig bliver dend 28 novembris førstkommendis til sit nedersettelsis sted henført, da er voris etc., at j strax dend anordning giør, at saa snart det til høybemelte Hendis Majts. liigbegiengelse med klockerne i Vor Frue kircke begynder at ringe baade for oc efter parentationen, som derover paa auditorio udj universitetet her i voris etc. Kiøbenhafn skal giøris, der oc tillige med strax anfangis med alle klockerne til st. Nicolai, Hellig Geistes oc Christianshafns kircker at ringe oc dermed paa begge tider saa lenge continueris, indtil med klockerne til bemelte Vor Frue kircke opholdis. Dermed etc. Hafniæ dend 25 novembris 1693.

H. Conrad greve af Reventlow oc h. Niels Juel anl. ringen til dronningens udj Sverrig liigbegiengelse.

C. 5. etc. st. Peters kircke etc. Hafniæ dend 25 novembris 1693.

Ligesaadan befaling blef samme dag expederet til h. Niels Juel om med klockerne til Holmens kircke paa ovenschrefne maade at lade ringe.

Sæl. Tegn. XLIX. 162—63.

627. **9 Dec. 1693.**

Om en Italieners Optagelse i Kræmmerlavet.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at eftersom Pietro Betheillo, en Italiener, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand i meening sig herudi voris etc. Kiøbenhafn at nedsette, sit borgerschab hersammestedz schal have vundet, saaoc eendeel vahre her til staden styckviis at forhandle hidbragt, da have vj efter hans herom allerunderdanigste giorde etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, at hand saavel forschrefne vahre, som hvis hand hereffter hidførendes vorder, udj stycke, alne eller lodde tal maa selge oc afhænde, naar hand sig et eget huus oc gaard haver tilforhandlet oc sig udi kremmerlauget ladet indskrive, saavelsom oc sig ellers voris kremmerlauget allernaadigst meddeelte laugs artichler oc privilegier efterrettelig holder. Dereffter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ dend 9 decembris 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 171—72.

628. **19 Dec. 1693.**

Privilegium for en Tømmermand.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj efter allerunderdanigste giorde etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, at Mickel Over, som udj 22 aars tid skal have veret tømmermester ved voris Tøighuus, maa uden noget mesterstøche efter de tømmermændz lauget af os allernaadigst gifne laugs artichler at giore, udj tømmermændzlauget indtages, naar hand sit borgerskab for eder louligen vundet haver oc dend paa et mesterstøches forfærdigelse oc laugets indtrædelse angaaende omkostning betalt, saavelsom oc sig ellers de tømmermændz lauget allernaadigst meddeelte laugs artichler oc privilegier efterretlig holder. Derefter etc. Hafniæ 19 decembris 1693.

Sæl. Tegn. XLIX. 173.

629. **6 Jan. 1694.**

Bestalling for Gotfred Fuchs som Branddirektør.

Gotfried Fuchs.

C. 5. giore alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc etc. Gotfried Fuchs til at vere directeur over

brandverket herudj vores etc. Kiøbenhafn udj afgangne Herman Gerdings sted. Thj skal hand vere os som sin etc., for hvilcken hans tienniste oc omkostning, som derved effter hans instrux skal giøres, vj allernaadigst have bevilget oc forundt hannem til aarlig løn oc underholding for sig self, betiente oc fornødne heste i alt 1600 rdlr., som hannem af de dertil beskickede midler rigtigen skal betalis oc begynde fra dette vores brefs dato oc saaleedis continuere, indtil vj anderleedis derom tilsigendis vorder. Herhos have vj allernaadigst bevilget, at hand udj tie efffterfølgende aar maa tilberede, giøre oc forhandle brandspøiter af dend nye invention oc dertil horige instrumenter udj vore riger oc lande, saa at ingen maa fordriste sig til, hannem imidlertiid, under vilkorlig straf, nogen indpas at giøre, naar hand saadant ellers for samme priis oc saa oprigtigt leverer, som det fra andre steder kand forskaffes. Hvoreffter alle etc., ej giørendes etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 6 ianuarij 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 157—58.

630. **16 Jan. 1694.**

Den hollandske Sognepræst ved Holmens Kirke skal beholde den ham tillagte Løn.

Søe statens deputerede.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vide maa j, at omendskiønt vj dend 21 martij anno 1691 allernaadigst haver beordret vores forige ober rentemester nu vores geheime oc cammer raad os elskelig h. Peter Brandt til Pederstrup, ridder, at udslette magister Jacob Andersen, j allerunderdanigste henseende, at vj hannem til sognepræst til Store Magleby sogn paa vort land Amager allernaadigst havde beskicket, af reglementet for de 500 rdlr., som vj hannem som hollandske sognepræst for dend lutherske meenighed ved Holmens kirke heri vores etc. Kiøbenhafn dend 22 septembris anno 1686 allernaadigst haver tillagt, saa have vj dog nu allernaadigst bevilget, at hand bemelte 500 rdlr. fremdeelis aarligen for forskrefne lutherske meenighed som sognepræst at betienne, maa nyde oc beholde. Dereffter j eder etc. oc dend anordning giøre, at samme 500 rdlr. hannem af søe statens midler rigtigen betalt vorder. Befalendis etc. Hafniæ dend 16 januarij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 189—90.

631. **30 Jan. 1694.**

Stadskonduktøren nyder 10 Portioner af Indkvarteringsskatten.

Commissarierne over jndqvarteringens ligning j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vj udj allernaadigst henseende til, at stads conducteuren her udj vores etc. Kiøbenhafn effter dend hannem allernaadigst gifne jnstruction skal lade sig ved adskillige til vores oc stadens gafn oc beste allernaadigst forordnede commissioner villig bruge, hvor oc naar hand derom af de committerede vorder tilsagt, allernaadigst haver bevilget, at hand endnu af jndqvarteringen maa nyde fem portioner foruden de fem, vj hannem forhen allernaadigst haver bevilget, som er tilsammen tre portioner, at regne fra nærværende dags dato oc saaleedis continuere, indtil vi anderleedis derom tilsigendis vorder. Dereffter j eder etc. oc derom strax fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 30 ianuarij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 197.

632. **3 Feb. 1694.**

Instrux for Stadsbygmesteren og Stadskonduktøren.

Commissarierne over gaderne i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vj tilskicke eder herhos een extract af dend instrux, som vj allernaadigst haver givet stads bygmesteren her udj vores etc. Kiøbenhafn, hvis indhold j self deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at j eder dereffter, saaviit dend eder kand vedkomme, allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ dend 3 februarij 1694.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vj tilskicke eder herhos rigtige copier af de instruxer, som vj allernaadigst haver given stads bygmesteren oc stads conducteuren her i vores etc. Kiøbenhafn, at een hver af dem sin forretning kunde vide, hvis indhold j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j eder dereffter, saaviit de eder kand vedkomme, allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ dend 3 februarij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 199—201.

633. **24 Feb. 1694.**

Privilegium for en Apotheker.

Michael Scharfenberg.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc etc. Michael Scharfenberg til at vere apotecher

herudj vores etc. Kiøbenhafn. Thj skal hand vere os etc. Udj særdeelished skal hand forpligt vere, et velbestilt oc forsvarligt apotheche at oprette oc holde oc sig efter vores om apothekerne allereede gifne eller hereffter udgivende forordninger oc anbefalede taxt samt dend eed etc. Hvorimod vj allernaadigst haver bevilget, at fornefnte Michael Scharfenberg maa nyde hvis privilegier oc friheder, apothekerne her udj vores etc. Kiøbenhafn nu nyder oc haver oc forskrefne apoteker forordninger hannem forunder oc giver. Derved oc os elskelig præsident, borgemestere oc raad hersammesteds, som nu ere eller hereffter kommendis vorder, hermed allernaadigst anbefalis, hannem i alle maader tilbørligen at handthæve oc forsvare. Oc forbyde vj alle etc., under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 24 februarij 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 191—92.

634. **24 Feb. 1694.**

Privilegium for en Slagter.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Peter Jensen, borger oc jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, som fra sin ungdom op slagter handverket skal have lært, maa udj slagter lauget indtages. Dereffter j eder etc. oc berom fornøden anordning giore. Befalendis etc. Hafniæ dend 24 februarij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 209.

635. **6 Marts 1694.**

Om Strid mellem Urte- og Isenkræmmere og Sukkerbagere.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andragen, at der skal vere nogen jrring oc misforstand imellem urte- oc jsenkremmerne saavelsom suckerbagerne her j vores etc. Kiøbenhafn, j det at een deel af de ældste een hver for sig skal i begyndelsen til laugets indrettelse oc vedligeholdelse have forskudt oc betalt saasom til jndgangspenge 25 rdlr. oc een deel af de unge urte- oc jsenkremmere samt suckerbagere skal søge sig derfor at unddrage formeenende, at vores samme laug dend 10 junij anno 1693 allernaadigst givne privilegier j dend 6 articul dennem derfor skal befrj i henseende til, at de allereede skal have veret borgere her i staden oc j een deel aaringer brugt deris handel, førend bemelte voris laugs articler ere bleven publicerede, da, effterdj vj af eders herom

til os allerunderdanigst indkomne erklæring allernaadigst fornemmer, at saadan udgift skal vere høit fornøden oc komme samtlige udj lauget værende til fælles nytte oc tieniste, oc det derfor billigt eragtes, at dend eene dend anden derudj til hielp kommer, er vores etc., at j samtlige urte- oc jsenkremmere saavelsom sucker bagerne her sammesteds strax for eder paa raadstuen lader fordre oc da de af dennem, som sig i forskrefne udgifts betaling skal veigre, tilholder, een hver sig uden videre udflugter eller forvendinger sine 25 rdlr. til laugets fornødenhed at betale til tiid oc terminer, efftersom hans leilighed kand vere oc hand med oldermanden derom kand foreenis, saafremt hand agter sin laugs rettighed fremdeelis at nyde oc beholde. Dermed etc. Hafniæ dend 6 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 214—15.

636. **10 Marts 1694.**

Privilegium paa at udleje Løgter.

Caspar Bauman.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis der skal vere mangel paa dygtige lanterner eller lygter at brugis ved lig begiengelse om aftenen oc j andre fornødne tilfælde her i vores etc. Kiøbenhafn, da, paa det een hver deslige lanterner saavel til at ophænge j gaardene som til at bære for oc ved liigene paa gaderne eller oc udj andre maader hereffter for een billig leje kunde bekomme, have vj efter Caspar Baumans herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc forslag allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa sin egen bekostning maa lade indrette oc vedlige holde saa mange dygtige lanterner, som han eragter at vere fornøden til at betiene een hver med, som dem i forskrefne maade kunde behøve, hvilcke lanterner hand oc hans arvinger udj nest efterfølgende tie aar, fra dette brefs dato at regne, alleene til leye her i staden maa holde. Oc skal det vere alle andre i samme aar forbuden, deslige lanterner at bortleye uden bemelte Caspar Baumans eller hans arvingers tilladelse, under toe rixdalers straf for hver løgte, som louligen beviisis, at de j saa maade kunde have bortlejet, hvoraf angiveren skal nyde dend halve part oc fornefnte Caspar Bauman eller hans arvinger dend anden halve part. Oc som til fornefnte lanterners eller lygters indrettelse og vedligeholdelse temmelig stor bekostning vil medgaa, saa skal de, som dennem vil leye, betale hannem eller hans arvinger af hver løgte, nemlig af een stor rund løgte med horn udj tie skilling, af een dislige

med glas udj iligemaade tie skilling, af een af de smaa trekantet løgter sex skilling oc af een papiir løgte oc saa sex skilling. Hvilke lanterner de leiende, efter at de dennem haver brugt, strax fra sig u-skade skal levere. Men skulle lanternerne, imidlertiid de ere udleyede, nogen skade vere bleven tilføyet, da skal dend, som dennem lejet haver, betale for samme skade, saaviit billigt eragtis. Hvorimod forbemelte Caspar Bauman eller hans arvinger skal vere tilforbundne, altiid saa mange dygtige løgter af hver slags j forraad at have, at een hver, som dennem kunde behøve, deraf effter leiligheden tilbørligen kand blive betiente. Forbydendis etc. Hafniæ dend 10 martij anno 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 194—95.

637. **10 Marts 1694.**

Om Betaling for Tran til Gadeløgterne.

Præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor gunst tilforn. Saasom Lorentz Kreyer, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand effter oprettede contract med forige inspecteur over de publiqve lygter her i staden Johan Huusman skal have giort leverance til samme lygters brending fra Mickelsdag anno 1688 til aarsdagen anno 1689, som sig til 1781 rdlr. 2 ℔ 4 ß skal beløbe, hvorfor hand effter bemelte Johan Huusmans forskrivelse skulle nyde sin betaling af samme aars til lychternis underholding indkommende penge, men saasom derved skal vere skeet forandring oc j bemelte aars underholdings penge skal have ladet oppebære, skal hand ej derover sin betaling for bemelte leverance have kundet erlange, da, saasom vj allernaadigst har fornummet, at bemelte Lorentz Kreyer skal tilkomme ovenskrefne 1781 rdlr. 2 ℔ 4 ß for dend af ham til lychternis underholding i fornefnte tid giorde leverance af tran, olie oc bomulds garn, oc vi allernaadigst haver anbefalet de af os til den anno 1690 paabudne grundskats ligning deputerede commissarier, nemlig os elskelig Caspar Scholler etc., dig Hans Nansen etc. oc Poul Vinding etc., at lade fornefnte Lorentz Kreyer til afbetaling paa samme hans fordring følgagtig vere 1372 rdlr. 2 ℔ 6½ ß, som endnu af bemelte grundskats indkomne penge skal vere i behold, oc derfor af ham tilbørlig quitering tage, saa er vores etc., at j meerbemelte Lorentz Kreyer de ofrige paa hans fordring endnu resterende 408 rdlr. 5 ℔ 13 ß af de fra Mickelsdag anno 1688 til paaske dereffter anno 1689 indkomne lychteskats penge strax betaler oc eder iligemaade af

ham behørigen derfor lader qvitere. Dermed etc. Hafniæ dend 10 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 215—16.

638. **10 Marts 1694.**

Stadens Gjæld lignes paa Ejendommene.

Caspar Skøller, Hans Nansen oc Povel Vinding.

C. 5. Vor gunst tilforn. Saasom vj dend 5 julij anno 1690 haver tilskicket eder tillige med forige raadmand her sammesteds afgangne Hans Stampe een fortegnelse paa adskillige udgiffter, som til denne vores etc. Kiøbenhafns almindelig nytte u-omgiengeligen skulle betales, bedragende sig tilsammen 7166 rdlr. 10⅔ ß, oc derhos allernaadigst anbefalet eder, proportionaliter at ligne oc legge forskrefne 7166 rdlr. 10⅔ ß effter dend nye grund taxt til betaling paa gaardenis oc huusenis qvantum her i staden saavelsom Christianshafn, effter at de publiqve stæder oc andre priviligerede gaarders oc huusis bygninger derfra først vare uddragne, oc at j den anordning skulle giøre, at samme penge ved de betiente, som lygteskatten indkrever, bleve indfordrede oc til eder leverede, hvilke j siden til de vedkomne effter fortegnelsens anledning imod behørige qviteringer skulle betale, da, saasom Lorentz Kreyer, jndvaaner her i staden, haver iblant andre udj samme fortegnelse veret opført for ungefehr 1700 rdlr., hand skal have haft at fordre for een parti tran, olie oc bomuldsgarn, som hand til laternernis vedligeholdelse her sammesteds fra Mickelsdag anno 1688 til aarsdagen dereffter anno 1689 skal have leveret, hvilke penge j udj eders til os indgifne memorial om forskrefne anno 1690 paabudne grundskats ligning saavelsom oc udj eders erklæring paa bemelte Lorentz Kreyers derom indleverede supplication beretter, ej at have tort lade ham betale, førend j eder videre om dets beskaffenhed hafde ladet underrette, oc vj nu siden ere kommen udj allernaadigst erfaring, at fornefnte Lorentz Kreyer skal tilkomme 1781 rdlr. 2 ℔ 4 ß for dend af ham til bemelte lygters underholding i forskrefne tid giorde leverance af tran, olie oc bom-uldsgarn, saa er effter hans herom allerunderdanigste giorde etc. vores etc., at j hannem til afbetaling paa samme hans fordring lader følgagtig vere 1372 rdlr. 2 ℔ 6½ ß, som j udj forskrefne eders til os indgifne memorial melder, endnu foruden restantzen at blive i behold af ovenbemelte grundskats indkomne penge, oc for fornefnte 1372 rdlr. 2 ℔ 6½ ß tilbørlig qvitering af hannem tager. Oc haver vj herforuden allernaadigst anbefalet os elskelig præsident, borgemestere oc raad

her sammesteds at betale meerbemelte Lorentz Kreyer de øfrige paa hans fordring resterende 408 rdlr. 5 ℔ 13½ ß af lygteskats pengene, som fra Mickelsdag anno 1688 til paaske anno 1689 ere indkomne, oc sig iligemaade behørigen af ham derfor lade quittere. Dermed etc. Hafniæ dend 10 martij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 216—18.

639. **10 Marts 1694**

Nedsættelse af Bøder forat have ladet Børn døbe af en katholsk Præst.

Claus Rask.

C. 5, Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vj effter allerunderdanigste etc. af sær kongel. mildhed oc naade allernaadigst haver modererereret de strafbøder, som Thomas Bonnin, Piere la Roche, Nicolas Lambert oc Henrich von Gøbel, jndvaanere her udj. vores etc. Kiøbenhafn, effter vores allernaadigste udgangne forordning ere forfaldne udj, formedelst at een hver af dennem haver ladet it sit barn af een catholisch præst døbe, saa at naar de betaler, nemlig Thomas Bonin 16 rdlr. til straf oc 4 rdlr. til rettens midler, disligeste Piere la Roche oc Nicolai Lambert een hver 10 rdlr. til straf oc 4 rdlr. til rettens middeler oc endelig Henrich von Gøbel tj slettedaler alleene til rettens middeler oc politiebetienterne, maa samme fire personer for videre straf j saa maader denne gang allernaadigst vere frj oc forskaanet. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 218.

640. **13 Marts 1694.**

Om Udgifterne til Brand- og Løgtevæsenet.

Oluf Rømer oc Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vj dend 6 januarij sidstforleden allernaadigst haver beskicket oc forordnet Gotfred Fuchs til at vere directeur over brandverket her i vores etc. Kiøbenhafn udj afgangne Herman Gerdings sted, saa er vores etc., at j flittig oc nøyagtig indseende med hannem haver, at hand dend hannem over brandverket her sammesteds anfortroede direction saavelsom oc lygternis inspection flitteligen oc vindtskibeligen opvarter oc sig effter vores hannem derpaa givne bref saavelsom oc brandordningen oc hvis jnstructioner, ham hereffter kand vorde meddeelt, tilbørligen retter oc forholder. J særdeelished at der dygtige oc beqvemme personer til brandtverkets oc lygternis opvartning brugis, item at de til brandtverket henhørende materialier oc reedskab altiid udj god hævd for-

svarligen vedligeholdis oc ellers ingen forandringer ved det, som derved allereede indrettet er, foretagis, førend det først af eder paa samtlige hovet directeurerne her sammesteds deris vegne fuldkommeligen er bleven approberet oc samtykt. Herforuden have vj oc ved vores til os elskelig præsident, borgemestere oc raad her i staden af underskrefne dato udgifne befaling allernaadigst anordnet, at de til brand oc lykte verkernis underholding saavelsom oc til noget af stadens gields afhielpelse oc dends udgifters vedligeholdelse aarlig bevilgede 5000 rdl. udj een cassa skal indsamlis oc til brand- oc lygteverkernis underholding alleene anvendis, til hvilken ende bemelte præsident, borgemestere oc raad allernaadigst er anbefalet, oc saa snart de ovenskrefne 5000 rdlr. paa alle huse oc gaarde her i staden oc Christianshafn aarligen haver lignet oc lagt, de da strax skal ordinere een af raadmændene tillige med een af de 32 mænd her sammesteds, som pengene, effter at de af de dertil beskickede mænd ere indkrævede, kand imodtage oc deraf igien betale hvis udgiffter, som til fornefnte brug behøvis oc af eder paa dennem assigneris, hvorfore de oc eder een rigtig gienpart af de derover forfattede mandtaller strax hver gang, oc saa snart mandtallerne derover ere forfattede, haver at tilstille oc ellers forskrefne raadmand oc dend af de 32 mænd der til deputerede tilholde, rigtig regnskab paa jndtegt oc udgift derover at forfærdige oc magistraten derfor aarlig rigtighed giøre. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 224—25.

641. **13 Marts 1694.**

Privilegium for en Tapetmager.

Magistraten udj Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at vores tapetmager Berent von der Eiche maa, saa lenge hand i samme vores tienniste forbliver, nyde lige saadan frihed, som mesterne ved silke manufacturerne her i vores etc. Kiøbenhafn i alle maader nu nyder oc haver eller hereffter nydendis oc bekommendis vorder. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 martij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 226.

642. **14 Marts 1694.**

Om Udgifterne til Brandvæsenet.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at saasom vj ved vores til eder dend 8 junij anno 1689 udgangne befaling aller-

naadigst haver anordnet, at j, paa det brandverket her udj vores etc. Kiøbenhafn kunde have een vis cassa, hvoraf det self kunde underholdes oc dets betienter lønnis, een rigtig fortegnelse paa alle huse oc gaarde her udj staden oc Christianshafn skulle forfatte oc derpaa effter it hvert huusis storlighed saadan een taxt ligne oc sette, at de samtlig til brand- oc lygteverkernis underholding samt noget til stadens gields afhielpelse oc dends udgifters vedligeholdelse kunde give aarlig 5000 rdlr., hvilke penge af rodmesterne skulle indkreves oc leveris til de deputerede, som andre byens skatter annammer, oc af dennem igien udgives effter det reglement oc anordning, som af ober directeurerne til verkets fornødenhed giøres, oc hvad deraf aarligen til overs blef, skulle til stadens kiemner leveris imod qvittering, som det effter eders ordre til stadens nytte havde at udgive oc med sit regnskab forklare, med videre, som bemelte vores til eder allernaadigst udstedde befaling i sig self indeholder, da, som vj nu allernaadigst have for got befunden, at bemelte aarlig bevilgede 5000 rdlr. udj een cassa skal indsamles oc til brand- oc lygte verkernis underholding alleene anvendis, er vores etc., at saasnart j fornefnte 5000 rdlr. paa alle huuse oc gaarde her i staden oc Christianshafn, saaleedis som forskrevet staar, aarligen have lignet oc lagt, j da strax ordinerer een af raadmændene tillige med een af de 32 mænd hersammesteds, som pengene, effter at de af de dertil beskickede mænd ere indkrævede, kand imodtage oc der af igien betale hvis udgifter, som til fornefnte brug behovis oc af os elskelig Oluf Rømer etc. oc Claus Rask etc. paa dennem assigneris, til hvilken ende j oc bemelte Oluf Rømer oc Claus Rask een rigtig gienpart af de derover forfattede mandtaler strax hver gang, oc saa snart de ere forfattede, haver at tilstille oc ellers forskrefne raadmand oc dend af de 32 mænd dertil deputerede tilholde, rigtig regnskab paa jndtegt oc udgift derover at forferdige oc eder derfor aarlig rigtighed giøre. Dermed etc. Hafniæ dend 14 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 226—27.

643. **17 Marts 1694.**

Borttestamentering af Pramrettighed.

Lauritz Simonsen.

C. 5. etc. confirmation paa efterfølgende bref etc:

Kiendes jeg Oluf Persen prammand oc hermed for alle vitterlig giør, at jeg med frj villie oc velberaad hue afstaar oc testamenterer efter min død til min broder søn Lauritz Simonsen, borger oc ind-

vaaner her i staden, min pramme-laug oc dets tilhorig rettighed, af hvad nafn det næfnis kand, frem for andre hans med arvinger at nyde oc beholde efter min død, saadant som ieg det j levende live nyder oc haver, j henseende hand mig til nytte har tient oc endnu, saa lenge ieg lever, lover at tiene i de maader, ieg hans tienniste kand behøve, hvilket ieg de andre hans med arvinger, som nu ved haanden er, har ladet forstaa oc hermed tilsagt med deris samtycke til bekreftelse under min sædvanlige nafns merke oc signet oc venligen ombedet tvende dannemænd mine laugs brødre, nemlig Jørgen Clemmensen oc Peder Lauritzen, dette med mig til vitterlighed at underskrive oc forseigle. Datum Kiøbenhafn den 26 junij anno 1693 (l. s.). Oluf O. P. S. Pedersen prammands nafn.

Da ville vj samme bref etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 17 martij 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 210—11.

644. **17 Marts 1694.**

Om Direktionen over Vandvæsenet.

Hr. Conrad greve af Reventlov tillige med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver for got befunden, eder hermed til hoveddirecteurer for det ferske saavel pompe- som spring-vand i almindelighed her i vores etc. Kiobenhafn at beskicke oc forordne tillige med os elskelig Wilhelm Worm etc., Albert Güldensparre etc., Rasmus Bartholin etc., Oluf Rømer etc., Bartholomæus Jensen etc. oc Johannes Christensen Meller etc., som vj effter vores dend 27 augustj anno 1679 giorde anordning tillige med fleere, som nu ved døden ere afgangne, iligemaade til hoveddirecteurer for bemelte vand-væsen allernaadigst haver beskicket. Thj er vores etc., at j retter eders leilighed effter, eder samme direction derover tillige med dennem at antage oc tilbørlig tilsiun have, at de af os om vand væsenet giorde anordninger behørig bliver i agt tagen, med hvis videre, som j self derudinden tid effter anden til det almindelig beste for nyttigt oc gavnligt kand eragte. Dermed etc. Hafniæ dend 17 martij anno 1694.

Hovet directeurerne, som dette bref blef expederet til, vare efftersktefne, nemlig hr. Conrad greve af Reventlov, hr. Adam Levin Knut, hr. Matthias Moth, estats raad Hans Nansen, justitz raad Vinding, borgem. Anders Jacobsen oc Peder Klouman.

Sæl. Tegn. XLIX. 229—30.

645. 17 Marts 1694.

Privilegium for dem, der handle paa Rusland.

Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vj effter een deel af vores kiere oc tro undersaatter her i vores etc. Kiobenhafn, som handelen paa Rydtzland agter at optage, deris herom allerunderdanigst giorde etc. af sær kongel. naade allernaadigst haver bevilget oc dispenseret dennem saaviit fra vores om maalet allernaadigst udgangne forordninger, at de ald dend fustage, som de til fornefnte rydske handels fortsettelse kunde behøve, maa lade indrette hos bødikerne her i staden effter de Rydtzers ældgammel maal oc maneer, som skal vere lidet over fiire potter mindre paa hver tønde end det maal, vj udj vore riger haver anordnet. Oc paa det samme fustagier kunde kiendis fra det maal, som vj allernaadigst haver anordnet, i anden handel oc wandel i almindelighed at skal bruges, saa have vj allernaadigst anbefalet os elskelig Oluf Rømer etc., forberørte fustagier med et sær merke at lade brende. Dereffter du dig etc. oc dermed god indseende have, saa at ingen misbrug derved foreløber. Befalendis etc. Hafniæ dend 17 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 232.

646. 20 Marts 1694.

Eftergivelse af Straf for Overtrædelse af Forordningen om Begravelser.

Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vj af sær kongl. naade denne gang allernaadigst haver tilgivet oc effterladt Anne afgangne Casten Larsens, jndvaanerske her udj vores etc. Kiobenhafn, den af hende begangne forseelse, idet hun hendis afgangne mands liig tvert imod vores dend 7 novembris anno 1682 om begravelser allernaadigst udgangne forordning udj tvende liig kister skal have ladet begrave. Dog skal hun forst for samme hendis forseelse 20 rdlr. betale. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 martij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 232—33.

647. 7 April 1694.

Klavs Rask tilholdes at give Møde i Højesteret.

Politimester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vj allernaadigst haver anordnet, at vores almindelig hoyeste ret dend 18 aprilis førstkommendis her paa vort slot Kiobenhafn skal holdis, saa er vores etc., at du dig til samme tid i bemelte hoyeste ret indfinder oc ellers hver dag,

naar dend i dette aar holdes, saa offte du ej ved din politiemesters charges forretninger derfra forhindres, der uden vjdere advarsel møeder oc dig effter dens instruction, saaviit dend dig vedkommer, allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ dend 7 aprilis anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 241—42.

648. **14 April 1694.**

Privilegium for en Slagter.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Lauritz Axelsen, slagter oc jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, maa oc skal u-behindret nyde dend samme frihed oc ret, som een anden mester j slagter lauget er tilladt, det vere sig enten med svenne at holde eller med drenge j lauget at lade ind og udskrive. Dereffter j eder etc. oc derom strax fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 aprilis anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 244.

649. **17 April 1694.**

Lejde for en Urtegaardsmand, der har druknet en Dreng.

Johan Lehman, urtegaardsmand.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Johan Leehman, urtegaardsmand, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand formeener sig for een sag angaaende een dreng, nafnlig Christian Friderich Hansen, som udj een af vores fiske-parker uden Øster port skal vere druchnet ved det, at bemelte Johan Leehman hannem udj vandet skal have villet dyppe til at afskrecke hannem, at hand ej derudj videre skulle angle, ved lands lov oc ret at befrie med saa skiel, at vj hannem vores allernaadigste beskiermelse bref, sagen til sin formeenende ret lovligen at udføre, allernaadigst ville meddeele, da have vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst undt oc givet, saa oc etc. fornefnte Johan Leehman vores kongelige frj oc sicker lejde oc beskiermelse til oc fra retten, saa at hand forskrefne sag frj oc ubehindret udj egen person ved lov oc ret maa udføre. Dog skal hand vere tiltengt, sagen strax ved retten at anhengig giøre oc behørigen at udføre saavelsom oc altiid udj egen person i rette at møde oc der lide oc undgielde, hvis lov oc ret kand medføre. Forbydendis etc. Hafniæ dend 17 aprilis 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 227—28.

650. **1 Maj 1694.**

O. Rømer fritages for Tilsynet med Højbros Bygning.

Justitz raad Ole Rømer.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at saa som du allerunderdanigst haver forestillet os, hvorleedis du med andre vores magt paaliggende forretninger saaleedis er forhindret, at det skal falde dig besverligt, ja fast u-mueligt, Hoybroens bygning tillige med os elskelig Claus Rask etc., Morten Nielsen, raadmand her i vores etc. Kiøbenhafn, oc Bertel Stuve, jndvaaner her sammesteds, at anordne oc til endskab befordre, vj i dend henseende effter din allerunderdanigste ansøgning dig derfra allernaadigst haver forskaanet, hvorfor vj allernaadigst haver anbefalet bemelte Claus Rask, Morten Nielsen oc Bertel Stuve, at de sig samme bygnings anordning oc til ende bringelse strax skal foretage oc dertil bruge saa dygtige arbeidsfolch, at arbeidet kand vorde med forderligste saa vel oc bestandig giort oc til ende bragt, som det gemeene beste oc vores tienniste det udkræver. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 1 may anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 254—55.

651. **12 Maj 1694.**

Fritagelse for Grundskat af en Ejendom, der bruges til Kaalhave.

Magistraten j Kiobenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Bendt Jensen, møller oc jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis der skal fordres grundskat hos hannem af tvende grunde under numer 354 oc 359 udj st. Annæ qvarteer her i staden, enddog hannem ickun dend eene deraf, som er tegnet med numer 354, skal tilkomme, da, som vj allernaadigst fornemme, at dend anden grund oc pladz under no. 359 skal brugis till een kaalhauge ved vores derhos liggende materialgaard, have vj effter slig beskaffenhed allernaadigst bevilget, at fornefnte Bendt Jensen moller maa for grundskat af forskrefne grund oc pladz under no. 359 at betale vere frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. oc derom fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 12 may 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 261—62.

652. **19 Maj 1694.**

Om Udrykning af Grundene ved Stranden.

Commissarierne over gaderne i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vide maa j, at vj effter eders allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst haver for got befunden, at der til stadens zirath bliver giort een lige linie langs med canalen fra det inderste hiørne af Hans Aagelbyes i boende gaard ved Veyerhuuset oc til det andet hiørne af Knabroe stræde her i vores etc. Kiøbenhafn effter dend der over forfattede oc herhos føyede afritznings tegning lit. C. D., oc at eyermændene til de derpaa grentzende bebygte pladtzer maa effter een deel deris herom allerunderdanigst giorde ansøgning tilmaalis oc nyde til eyendom saaviit af de u-bebygte grunde fra deris huse oc ud til linien af dend anordnede gade langs canalen, som een hvers bebygt pladtz er bred til. Dog maa ingen af dem tilladis, saadanne grunde oc pladzer at lade indhegne eller sig til egne, førend de sig skriftlig til eder haver reverseret, at de strax derpaa skal lade opsette een skickelig grundmuret bygning eller oc een brandmuur, fire alne høy i det ringeste, saa at een hver proprietarius skal for hver qvadrat allen grund, hand saaleedis fra gaden bekommer, betale een slet daler til een kiendelse til hafnens cassa, førend hand dend maa lade bebygge. Dereffter j eder etc. oc de vedkommende sligt til allerunderdanigste efterretning strax at tilkiende give. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 19 may 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 266—67.

653. **22 Maj 1694.**

Privilegium for en Snedker.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Johan Henrich Valther, snedicker, maa uden noget mesterstøcke effter de snediker-lauget af os allernaadigst gifne laugs artichler at giøre udj snedicker lauget indtages, naar hand sit borgerskab for eder lovligen haver vundet oc dend paa et mesterstyckes forfærdigelse oc laugets indtrædelse gaaende omkostning betalt, saavelsom oc sig ellers de snedicker lauget allernaadigst meddeelte laugs articler oc privilegier efterrettelig holder. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 22 may anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 267.

654. **26 Maj 1694.**

De, der gifte sig med Bryggerenker, optages i Lavet uden Hindringer.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at omendskiønt vores til eder dend 30 augusti anno 1692 allernaadigst ergangne befaling tilholder, at ingen j brygger lauget her i staden maa indtagis, førend at hand med sin æed for eder hafde bekreftet, at hand 2000 slettedalers midler uden gield vaar ejende, saa ville vi dog samme vores allernaadigste befaling ej derhen have forstanden, at de personer, som sig befrier med enker, der virkelig i brygger lauget ere, jo i samme brygger laug maa indtagis oc sig siden lige ved andre deris laugsbrødre tilbørligen ernære foruden nogen æed at aflegge paa, hvad deris midler kand vere. Dereffter j eder etc. oc derom strax etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 26 may anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 276—77.

655. **9 Juni 1694.**

Om Bortforelse af Jord fra Nyboder.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores etc. er, at j alle oc een hver herudj vores etc. Kiøbenhafn, som under byens iurisdiction ere oc heste oc vogne haver, lader tilsige, at de lader møede med deris heste oc arbeids vogne til dend tid oc paa det sted, som os elskelig hr. Henrich Span etc. eder derom tilkiende giver, for at henføre een deel jord fra de ny boder her udj staden til dend platz, som bemelte hr. Henrich Span videre anviisendis vorder. Oc ville vi allernaadigst, at een hver arbeids vogn 20 læs i saa maade skal didføre. Dermed etc. Hafniæ dend 9 junij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 282.

656. **30 Juni 1694.**

Betaling for Ulejlighed med Ligning af Grundskatten.

Caspar Scholler, Hans Nansen oc Povel Vinding.

C. 5. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vj udj allernaadigste henseende til dend u-mage oc besværing, som Søren Sørensen, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, skal have haft med de 1½ procento grundskat, som her j staden for anno 1690 allernaadigst var paabuden, saavelsom oc med de 2½ rdr. procento til havnens renovering at oppebære oc til rigtighed bringe, allernaadigst haver bevilget, at hand derfor saavelsom for de af hannem derpaa anvendte bekostninger maa udj alt nyde 250 rdr., som hannem

skal betalis af fornefnte grund- oc havne-skatternis restancer. Derefter j eder etc. oc derom strax etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 junij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 295—96.

657. **30 Juni 1694.**

Om Strid imellem Kjøbmændene og Prammændene.

Justits raad Ole Rømer.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis sig nogen tvistighed skal begive imellem kiøbmændene oc prammændene heri vores etc. Kiøbenhafn angaaende fragten af prammene for hvis kiøbmandsgods oc vahre, dermed fra een sted til een anden føris, oc at samme tvistighed fornemmeligen skal reise sig deraf, at prammene oc baglast baadene ej effter dend 3 art. udj de prammands lauget dend 4 novembris anno 1682 allernaadigst meddeelte privilegier skal vere bleven maalte, da er vores etc., at du strax alle de pramme oc baade, som prammændene her udj staden til at føre gods med nu haver eller hereffter bekommer, ajusterer oc dennem paa samme deris prammes oc baades dregtighed rigtige maalebreve meddeeler, saa oc ellers retter een billig taxt paa, hvad prammændene bør at nyde udj fragt for hver læstis drægtighed af hvis kiøbmands gods oc vare, efftersom de ere tunge oc lette til, som de med deris pramme oc baade saavel til oc fra skibene paa reden her for staden som fra een sted til een anden her i hafnene inden for Toldboden fører, oc os forskrefne taxt under din haand paa vores allernaadigste approbation allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 30 junij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 297.

658. **14 Juli 1694.**

Om ny Medlemmer af Kommissionen om Gaderne.

Albert Guldensparre med fleere, nemlig justitz raad Ole Rømer oc politiemester Claus Rasch.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver anbefalet os elskelig Hans Nansen etc. oc Andreas Jacobsen etc. strax at træde j dend af os allernaadigst anordnede commission om gaderne oc des vedkommende her i vores etc. Kiøbenhafn oc dend tillige med eder i alle maader tilbørligen i agt at tage oc fyllestgiøre. Dermed etc. Hafniæ dend 14 julij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 305.

659. **31 Juli 1694.**

En Sognepræst kan træde i Biskoppens Sted i Fattigdirektionen, naar denne er forhindret.

Doct. Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vj af din til os allerunderdanigst indkomne memorial allernaadigst fornemme, at det formedelst dit biscopelige embedes forretninger, visitatzer oc udreiser icke skal kunde vere din leilighed, altiid self at vere tilstede hos de fattigis sager i vores etc. Kiøbenhafn, da haver vj allernaadigst for got befunden derudj saaleedis at dispensere, at naar du icke self kand vere tilstede, skal een af præsterne sammesteds, hvem du der om anmoder, vere pligtig til at sidde hos de andre directeurer oc j dit sted beobagte de fattigis gafn, som hand agter at ansvare oc bekiendt vere. Derefter du dig etc. Befalendis etc. Friderichsborg dend 31 julij anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 310.

660. **31 Juli 1694.**

Om Direktionen for Pesthuset.

Doct. Henrich Borneman, doct. Hans Wandel, borgemester Anders Jacobsen oc vice borgemester Sigfred Friis Dverg at vere directeurer over pæsthuuset oc de huusarme i Kiobenhafn.

Friderichsborg d. 31 julij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 310.

661. **31 Juli 1694.**

Om Betaling for at have Render fra Husene til Kanalen.

Ole Romer med fleere, nemlig politiemester Claus Rask, raadmand Morten Nielsen oc Berthold Stuve.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom een deel af jndbyggerne langs canalen fra Lille Knabrostrædet hen ad til Holmens broe j vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage over dend taxt, som effter vores allernaadigst udgangne forordning af dato dend 15 aprilis anno 1682 skal vere sat paa de afløbsrender, de have fra deris huuse need i canalen, da, i hvor vel de i henseende til dend lange tid, de samme afløbsrender til deris nytte oc hafnen til skade haver brugt, ingen afslag billigen burde at nyde, icke dis mindre have vj dog af sær kongl. mildhed oc naade allernaadigst modereret oc nedsat forskrefne taxt for dennem, som følger, nemlig:

De fattigis huus paa hiørnet af Lille Knabroe strædet paa . : . 15 rdlr. Raadmand Morten Nielsen . . . 15 rdlr. Jørgen Simonsen

. . . 20 rdlr. Jens Christensen reebslaers enke . . . 25 rdlr. Moritz Mandixsen . . . 25 rdlr. Berndt Kok . . . 20 rdlr. Hans Ogelbye . . . 15 rdlr. Afg. justitz raad Eilers encke . . . 10 rdlr. Byefogden Friderich Eisenberg . . . 10 rdlr. Johan Backe . . . 10 rdlr. Johan Schumacher hof skræder . . . 15 rdlr. Rudolph Boldevin . . . 20 rdlr. Edvart Funch . . . 20 rdlr. Christian Franch bartsker . . . 15 rdlr. Anne Roede . . . 25 rdlr. Afg. Claus Reimers encke . . . 10 rdlr. Ole Simonsen . . . 20 rdlr. Henrich Würner . . . 25 rdlr. Henrich Stryver . . . 25 rdlr. Philip Walchem . . . 20 rdlr. Gotfred Fux . . . 20 rdlr. Cancellie raad Bartholomæus Jensen . . . 10 rdlr. Jens Lund i Solen . . . 20 rdlr. Peter Wielandt . . . 25 rdlr. Kremmer compagniet . . . 25 rdlr. Assessor Severin Rasmussen . . . 20 rdlr. Afg. cancellie raad Christen Andersens encke . . . 20 rdlr. Giertrud afg. Thomas Thorsmeds . . . 15 rdlr. Johan Bramsted . . . 15 rdlr. Justitz raad Kruse . . . 15 rdlr. Afg. Christen Nielsens encke j Meerviben . . . 15 rdlr.

Efter hvilken taxt vj allernaadigst ville, at een hver af forskrefne jndbyggere sit qvantum for sin rende til canalens fornøden udgifter skal betale oc for hvis videre, hos dennem effter dend forige taxt er bleven fordret, være frj oc forskaanet. Dereffter j eder etc. oc strax saadan anordning at giøre, at ovenbemelte penge hos de vedkommende med allerforderligste rigtigen vorder indkrævet. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg dend 31 julij 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 316—17.

662. **7 Avg. 1694.**

Afskedigelse af en Vægter.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom vi af din til os allerunderdanigst indkomne erklæring angaaende een af vægterne her udj staden, nafnlig Jon Lauritzen, som dend 24 may sidst forleden om natten skal have haft sin vagt, allernaadigst fornemme, at hand samme nat ej skal have veret saa aarvaagen oc færdig til at hindre det samme tid paa een bartskersvend udj Wiingaardstrædet begangne drab, som det sig burde, da er vores etc., at du bemelte Jon Lauritzen til straf for saadan hans forseelse fra sin vægters tienniste strax casserer oc afsetter. Dermed etc. Cronborg dend 7 augusti anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 318.

663. **8 Sept. 1694.**

Artikler for Skydebanen.

Artichler paa trøk.

Artichler,

som

paa skyde-banen uden for vores kongel. etc. Kiøbenhafns Nørre port af alle vedkommende skal iagt tagis oc u-brødeligen effterlevis.

1. Udj dette skytte compagnie maa indtagis alle ærlige personer, af hvad condition de oc ere, som bygger oc boer udj vores etc. Kiobenhafn, med de vilkor, at een hver af dennem til indgangspenge til skytte-redskabets vedligeholdelse betaler otte rixdaler oc ved hver aars udgang fire rixdaler til gevinsternis indkiøb oc anden ved dette skytterj fornøden bekostning, hvilke penge til skriveren skal leveris imod een beviis af følgende indhold: Anno 169 . haver N. N. ladet sig antegne for at vere deelagtig udj skytteriet ved fugelstangen uden for Kiøbenhafns Nørre port oc derfor betalt otte rixdaler jndskuds penge oc fire rixdaler til gevinsterne oc skytteriets indrettelse oc vedligeholdelses bekostning, hvilket hermed under min haand bekreftes. Hafniæ ut supra. N. N. Derimod skal dend, som beviiser dette sit indskud at have betalt, oc ellers ingen anden have frihed paa skydebanen lige med de andre at komme oc saavel i almindelighed som i særdeelished effter gevinsterne at skyde.

2. Skal der vere fire dommere, som skal sige parterne imellem, naar disput om det beste skud forefalder, hvilken tienniste de tilsammen udj et aar skal forestaa; siden maa de tvende eldste derfra forløves oc i deris sted af samtlige skytter imellem sig self tvende andre effter de fleeste stemmer udvelgis, hvilket saaleedis aar effter aar continuerer. Oc maa ingen, som saaleedis udvaldt vorder, sig derfra uden vigtig aarsag undskylde. Der skal oc ved samme skytterj vere een skriver, som bemelte fire dommere skulle gaa til haande oc udj een dertil forordned bog ved dag oc datum antegne saavel deris nafne, som udj dette skytte compagnie indtræder, som hvis andet ved skytteriet passerer oc antegnis bør, effter dend ordre, hand derom af directeuren oc dommerne annammer.

3. Skal der vere tvende slags skyde-exercitier, nemlig at skyde efter skiverne og at skyde effter papegøyen. Det første slags skal skee hver onsdag (oc naar dend falder ind paa een hellig dag, neste søgnedag efter), hvilke dage directeuren oc samtlige dommerne skal vere tilstede, om sommeren klocken er 7, og skytterne, som vil skyde dend dag, saa betimelig, at klocken otte med skyden kand be-

gyndes. Kommer nogen skytte effter klocken 8te, tilstedis ham ej at skyde dend dag, med mindre hand for sin forsømmelse betaler effter dommernis sigelse. Oc continueris med skyden, til klocken er slagen et. Om vinteren begyndes klocken tie oc endis klocken toe. Andre dage maa paa banen icke skydis.

4. Ved een hver af de store skiver skal der vere tvende marqverer, som med dend dertil forordnet vise-stock redeligen skal vise stedet i skiverne, hvor kuglen slaar eller igiennem gaar, oc ellers samme skud rigtigen optegne saa oc, efftersom skuddene falder nær oc langt fra, give tegn, saasom naar nogen skyder nest centrum, da svinger hand dend liden fane, som i nærværelsen af skiverne er opsat, nogle gange over hans hovet, men naar skiven icke treffes, eller skuddene gaar langt fra centrum, da svinger hand vise stocken een gang omkring hans hovet. Græszer kuglen oc dog slaar op oc gaar igiennem skiven, da observerer marqvererne det, og agtes saadanne skud for intet. Skulle der oc tvistes om skuddene til skiverne, da skal de fire dommere med een circul rigtig maale distancen imellem centrum oc skuddene, oc, om de vedkommende ej self derom kand foreenis, kiende paa, hvis skud det beste er, oc hvad de enten samtlige eller i det mindste trende af dennem kiender for ret, skal parterne uden modsigelse eller paa anke vere fornøyet med. Ellers maa ingen gaa til skiverne, imidlertiid dertil skydes, for enten at tale med marqvererne eller at see deris skud, med mindre der tvilis om marqverernis viisning oc de fire dommere tillader skytterne self at gaa hen at see skuddene efter. Befindes det da, at marqvererne icke haver viist ret, da straffer dommerne dennem effter sagens beskaffenhed. Skulle marqvererne oc vere beskylte for u-ret, da bøde de, som dennem u-beviisligen beskyldt haver, iligemaade effter dommernis sigelse.

5. Skal skytterne hin anden paa skydebanen altiid høflig begegne oc imellem sig self god eenighed holde. Saa maa oc ingen lade sig høre med sveren oc banden eller anden Guds fortørnelse, alt under straf efter dommernis sigelse.

6. Førend skytterne begynder at skyde, oc imidlertiid der skydis, maa der icke tilstædis nogen drik uden alleeniste til nødtorfft. Saa maa oc ej heller nogen skytte paa skydebanen skrue laasen fra sin bøse for at giøre den tilrette, icke heller prove sin bosze-steen, men alt sligt skal tilforn eller uden for skyde-banen skee. Der maa oc paa skyde-banen ingen jld slaais eller nogen brendende

lunte haves, meget mindre nogen tobach smøgis, alt under vedbørlig straf efter dommernis sigelse.

7. Til bemelte skytterj maa brugis bøsser saavel heel oc half riflede som u-riflede, med mindre anderleedis vedtagis. Kugler, som maa brugis til at skyde efter skiverne med paa to hundrede eller fire hundrede alen i distance, maa ei vere større, end at fem deraf kand giøre et skaalpund. Oc maa ingen skytte nogensinde giøre sit skud med fleere end een kugle af gangen, hvilken skal vere glat oc rund oc icke i tvende stycker sammen støbt, sammenskruet, sammen lenket eller med nogen anden optenkelig konst indrettet. Hvo herimod handler, straffis effter dommernis sigelse.

8. Hvo, som vil probere sin bøsze, skal gaa uden for de tvende store røde faner oc der med forsigtighed løsne sit skydegevær. Oc skal ald klat-skyden paa skyde-banen alvorligen vere forbuden. Forseer sig nogen herimod, bøde til skytterietz betiente effter dommernis sigelse.

9. Ingen, i hvo det vere kand, maa uden eyermandens tilladelse tage i haand eller røre ved een anden mands bøsze fra det første de kommer paa skyde banen, oc til det sidste skud er skeed, under toe march straf til de fattige, som strax paa stæden i bøszen skal anlegges.

10. Hver skytte skal tage vel vare paa sit gevær oc dermed paa ret skytte maneer forsigtelig omgaais, icke holde det imod nogen, enten det er lad eller ej, men enten lige op i veiret eller lige for sig ned til jorden. Oc dersom noget gevær u-forsigteligen afgaar, end-dog ingen skade der ved skeede, skal dend, som saa u-forsigteligen dermed haver omgaaets, betale til de fattige een rixdaler. Men skeer der skade, staais derfor til rette effter loven.

11. Naar alle skytterne ere forsamlede, skal dennem af skriveren numerne præsenteris, hvor af hver skytte tager et, som hand skal fæste uden paa sin venstre arm, saa at det fuldkommen kand seeis. Oc skal skriveren ved hvert numer paa listen til efterretning tegne skytternis nafne oc anviise dem skiven oc skydemaalet. Naar dette er skeet, skal skriveren lydelig opraabe skytterne, hver effter sit numer, indtil dend sidste har skudt, oc saaleedis continueris dermed, saa lenge skyde-tiden varer.

12. Dend skytte, som udj skytte huuset vil skyde til skiverne, skal, førend hand legger bøsen til øyet, til tegn, at hand er færdig at skyde, ringe med den der forefindende liden klocke. Efterladis det, giver den forsømmelige derfor til skytte-betienterne hver gang tj skilling.

13. Befindis nogen skytte icke at vere bereed oc færdig til at skyde, naar det hannem tilkommer oc hand paaraabis, bøde hver gang til skytteriets betiente otte skilling, som hand skal betale, førend hand maa tilstedes igien at skyde. Forsager skyttens bøsze, giver hand til de fattige første gang een mark, anden gang 24 skilling, men skeer det tredie gang, have hand sit skud i dend omgang forbrudt.

14. Skytterne, som paa een dag skyder, skulle foreene sig om noget vist, som een hver skal tillægge for at skyde om, oc hvem, som skyder det beste skud i skiven, haver vundet. Er der lige skud, skyder de om igjen, indtil een vinder gevinsten.

15. Det andet slags exercitie, nemlig at skyde til papegøyen, skal skee tvende gange om aaret, nemlig onsdagen effter pintzdag oc onsdagen efter Laurentij dag paa samme tider, som til forne om skifveskyden sagt er, oc ej videre, med mindre papegøyen dend dag ej blef afskudt, da begyndes anden dagen i lige orden effter det numer, hvor dend forige dag opholdtis. Oc skal da papegøyen i alle skytternis nerværelse paa stangen settes, der fast giøris oc siden i veiret ophidtzis. Der nest fremviisis gevinsterne offentlig for dem alle, oc derpaa forholdis med numerne, som før er meldt. Oc naar der bliver befalet at skydes, skal skriveren opraabe skytterne effter deris numer, hvor da effter directeurens anordning fire af gangen udj god orden træder ud fra de andre for at bereede sig til at skyde. De øfrige skytter bliver staaendis, indtil fiire andre paaraabis, oc da gaar de fiire første tilbage oc setter sig bag det sidste geled, hvilket skal i agt tagis, saa lenge der skydis. Ellers stander det een hver skytte, som skyder til papegøyen, frit for at anlegge enten paa frj haand eller paa een af de fire pæle, som til dend ende i lige distance omkring papegoyestangen ere opsatte, men ingen andensteds. Oc maa til dette skytterj brugis bøser saavel heel oc half riflede som u-riflede, men kuglerne ej vere større, end at fire kand veye et skaalpund.

16. Papegøyens gevinster deelis i fem parter. Dend første oc fornemste nyder dend, som kroppen af papegøyen nedskyder, dend anden dend, som hovedet, dend tredie dend, som rumpen, dend fierde dend, som dend hoyre vinge, oc dend femte dend, som dend venstre vinge nedskyder.

17. Oc som det med papegoyens nedskydelse haver een anden beskaffenhed end som med skiverne at skyde effter, hvor mand kand maale sig til rette, saa skal de, som det meste af papegoyen nedskyder, om ej saa lige eller fuldkommen nogen af forskrefne fem parter, hvorfor gevinsterne er satte, stykviis nedfalder, nyde gevinst

derfor efter dommernis sigelse, hvormed da forholdis saaleedis, at alt, hvis skytterne paa dend maade een hver for sig nedskyder, skal rigtigen opsamles, til sammenlegges oc paa dend anordnede vegt veyes. Oc hvem, dommerne tilkiender, det meeste, tungeste oc beste af een af de fem parter at have nedskudt, beholder dend derfor satte gevinst.

18. Hvem, som dend fornemste gevinst haver bekommet, som er livet eller kroppen af papegøyen, maa samtlige skytter skyde til ære, dog med løs krud og let forlading. Befindis det anderleedis, straffes dend skyldige med tj rixdaler til de fattige.

19. Dend første gang om aaret der skydis til skiven, oc hver gang der skydis til papegøyen, skal disze artichler, førend nogen skyden skeer, af skriverne for alle skytterne paa skydebanen til deris efterretning lydeligen oplæsis oc ellers, saa ofte det af directeuren fornøden eragtes. Givet etc. Hafniæ dend 8 septembris 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 283—89.

664. **8 Sept. 1694.**

Politimesteren bliver Direktør over Skydebanen.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vj tilskicke dig herhos nogle artichler, som paa skydebanen uden for vores etc. Kiøbenhafns Nørre port af alle vedkommende skal i agt tagis oc u-brødeligen efterlevis, hvis beskaffenhed du deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc saasom vi allernaadigst haver for got befunden, dig til directeur over samme verk at forordne, saa er vores etc., at du dig bemelte directeurs embede strax antager oc effter forskrefne articlers indhold oc anledning tilbørligen forestaar. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 8 septembris anno 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 335.

665. **8 Sept. 1694.**

Beskikkelse af Dommere ved Skydebanen.

Stadshauptmand Niels Envoldssen med fleere.

C. 5. Vj tilskicke eder herhos nogle articler, som paa skydebanen uden for vores etc. Kiøbenhafns Nørre port af alle vedkommende skal i agt tagis, og u-brødeligen efterlevis, hvis beskaffenhed j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc saasom vi allernaadigst haver for got befunden, eder til dommere ved samme verk udj indeværende aar at forordne, saa er vores etc., at j eder der udinden effter for-

skrefne artichlers indhold allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ d. 8 septembris 1694.

Opskriften var saaleedis: Os elskelig Niels Envoldsen, stadshauptmand her j vores etc. Kiøbenhafn, Lorentz Krejer, stads capitain oc jndvaaner sammesteds, Peter Klouman, vores bryggerhus forvalter, oc Hans Eilersen, slotsfoget paa vort slot Rosenborg.

Sæl. Tegn. XLIX. 335—36.

666. **11 Sept. 1694.**

Om Direktionen over Vandforsyningen.

Hr. Henrich Span.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa du, at vj allernaadigst haver for got befunden, dig her med til hovet directeur for det ferske saavel pompe- som spring-vand j almindelighed her i vores etc. Kiøbenhafn at beskicke oc forordne tillige med os elskelig hr. Conrad greve af Reventlov etc., hr. Adam Levin Knuth etc., hr. Matthias Moth etc., Willem Worm etc., Albert Güldensparre etc., Hans Nanssen etc., Rasmus Bartholin etc., Oluf Rømer etc., Povel Vinding etc., Bartholomæus Jensen etc., Anders Jacobsen etc., Johannes Christensen Meller etc. oc Peter Klovmand, vores bryggerhuusis forvalter, saavelsom oc tilbørlig tilsyn have, at de af os om vandvæsenet giorde anordninger behørigen bliver i agt tagen, med hvis videre, som j self derudinden tid effter anden til det almindelig beste for nyttigt oc gafnligt kand eragte. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 11 septembris 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 336—37.

667. **16 Okt. 1694.**

Om Salg af en Gaard, der ikke har kunnet sælges ved Avktion.

Jørgen Skeel Christensen.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom os elskelig Jørgen Scheel Christensen etc. som formynder for vores forige ober ceremoniemester afgangne hr. Friderich Gerstorphs børn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis bemelte hans myndlinger iblant andet skal vere tilfalden effter deris forældre een gaard her i vores etc. Kiobenhafn, som hand eragter gavnligst for dennem at selge oc i penge giøre, til hvilken ende hand dend oc effter lovens anledning skal have ladet taxere oc 3de gange auctionere, men ingen skal have indfunden sig derpaa at byde, befrygtende derfor, at, om hand samme gaard videre effter vores seeniste om auctioner allernaadigst udgangne forordning skulle lade vurdere, hand børnene derved intet andet end storre ud-

gift oc bekostning skulle foraarsage, da, som nu leilighed skal gives til bemelte gaard at selge, have vj effter hans herom allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand til fornefnte sine myndlingers gafn oc beste forskrefne gaard med hvad, som dertil hører effter taxeringens indhold, maa selge oc afhænde til hvem, som med hannem vil kiøbe oc mest derfor give. Herforuden have vj oc allernaadigst bevilget, at hand een deel fornefnte hans myndlingers strøegods, som skal ligge viit adspred, effter at det først trende gange til det landsting, i hvilket land det er beliggende, lovligen er tinglyst, til dend meestbydende maa selge oc afhænde. Forbydendis etc. Hafniæ dend 16 octobris anno 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 302—03.

668. **16 Okt. 1694.**

Privilegium for en Snedker.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at vores hof snedicker Claus Harders maa udj snedicker lauget her i vores etc. Kiøbenhafn indtagis oc nyde frihed oc privilegier med arbeid oc andet lige ved een anden mester j lauget foruden at staa et aar i arbeid hos een mester eller sit mesterstycke effter laugs artichlerne at giøre. Dereffter j eder etc. oc derom strax etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 16 octobris 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 347.

669. **24 Nov. 1694.**

Privilegium for Glasmanufakturet paa Christianshavn.

Interessenterne udj speiglglas manufacturet paa Christianshafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom interessenterne udj det ny indrettede speil glas manufactur paa Christianshafn hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vj til samme speil glas manufacturs vedligeholdelse dennem oc andre, som derudj med dennem vil participere, vores octroy derpaa allernaadigst ville meddeele, da udj allernaadigst henseende til bemelte speil glas manufacturs kostbare indrettelse, som nu saa viit udj stand skal vere bragt, at der j fremtiden nok som skal kunde giøres saa mange speigl glas, som til vore riger oc lande med at forsyne kand behøvis, have vj allernaadigst bevilget oc forundt, saa oc etc. bemelte interessenter oc alle dem, som med dennem j forskrefne speil glas manufactur ville participere,

samt deris arvinger, efterskrefne privilegier, friheder oc benaadinger udj tredeve aar, fra dette brefs dato at regne, som følger:

1. Skal alle slags rue speil glas, vere sig franske, engelske, venetianske eller hvad andre slags, det være kunde, være forbuden hereffter j vore riger oc lande at indforis.

2. Skal af alle slibede oc polerede speilglas, som fra fremmede steder indføris, betalis j told til os, nemlig af et speil een alen lang j glaszet oc derover foruden samme 1 rdlr. 48 ß, noch af et speil j lige maade een alen lang i glaszet oc derover med samme tre rixdlr. oc af et speil mindre af alle slags 12 ß.

3. Skal det vere alle oc een hver forbuden, udj de tie nu nest folgende aar at eftergiøre oc sig betienne af noget af hvis, dette speil glas manufactur vedkommer, som af Johan Henrich de Mohr, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, inventeris, vere sig poleer, molle, alle slags sorter af speil-rammer oc andre deslige til verkets opkomst oc speil glaszenis debit nu oc i fremtiden paafindende inventioner.

4. Maa dette speil glas manufactur ved indforselen paa hvis materialier, der til behovis, vere sig dend saakaldte suda eller fransk potaske, engelske jord oc andet, hvoraf glaszene giores oc ellers dertil brugis, nyde lige friheder, som andre her indrettede manufacturer allernaadigst ere forundte. Sammeleedis maa oc verkmesteren oc arbeidsfolkene nyde lige privilegier med andre sig paa samme maade her befindende arbeidere.

5. Hvis af forskrefne manufacturs speil glas oc med rammer færdig giorte speile, som med tiden til fremmede stæder kunde vorde udfort, maa effter rigtig angivelse paa vores toldstæder uden nogen tolds erleggelse oc anden afgifft ud passere.

6. Betrædis nogen imod disze privilegier at have handlet, skal dend skyldige vere tilforpligtet at betale udj straf forste gang 50 rdlr., anden gang dobbelt oc derforuden have forbrudt hvis glas speile, rammer oc andet deslige, de antreffes med, som til sammen skal deelis i tvende lige deele, halfparten til Christianshafns ny kirkis bygning oc dend anden halve part til angiveren.

Hvorover magistraten her i vores etc. Kiøbenhafn samt vores politiemester, saaviit een hver vedkommer, alvorligen haver at holde. Oc forbyde vj alle oc een hver herimod, efftersom forskrevet staar, at hindre eller udj nogen maade forfang at giøre, under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 24 novembris 1694.

Sæl. Reg. XXXVIII. 316—18.

Commissarierne over jndqvarteringens ligning i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver bevilget, at verkmesterne oc arbeidsfolkene ved det nye indrettede speil glas manufactur paa Christianshafn maa nyde lige privilegier med andre sig paa samme maade her befindende arbeidere. Thj er vores etc., at j eder dereffter, saaviit det jndqvarteringens frihed oc ligning angaar, allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ dend 24 novembris 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 361.

670. **1 Dec. 1694.**

Privilegium for en Urtekræmmer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Jensen maa, alligevel at hand icke hos nogen urte kræmer j vores etc. Kiøbenhafn haver lærdt eller tient sine aar effter urtekremmernis laugsartichlers tilhold, indtagis udj urtekremmer lauget her sammesteds, naar hand først sit borgerskab haver vundet oc ellers præsteret, hvis bemelte urte kremmeres laugs artichler hannem j det ofrige tilforbinder. Dereffter j eder etc. oc derom etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 1 decembris 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 363.

671. **8 Dec. 1694.**

Privilegium for en italiensk Kræmmer.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at omendskiønt vj dend 9 decembris udj nest afvigte aar 1693 allernaadigst haver tilladt Pietro Betheille, borger oc jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, at hand hvis vare, som hand hid til staden lod føre, udj stycke-, alne- eller lodde-tall maatte selge oc afhænde, naar hand sig et eget huus oc gaard hafde tilforhandlet oc sig udj kremmer lauget ladet indskrive, saavelsom oc sig ellers vores kræmmer lauget allernaadigst meddeelte laugsartichler oc privilegier effterretlig holte, saa have vj dog nu effter bemelte Pietro Betheilles herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget, at hand for eget huus eller gaard her i staden at kiøbe, med mindre hand det self i fremtiden for got befinder, allernaadigst maa vere forskaanet oc dog des u-anseet udj kræmmer lauget indtagis oc sin handel oc næring her sammesteds u-behindret fortsette, naar som heldst hand først de ved indtrædelse udj lauget

paagaaende sædvanlige udgifter har erlagt oc betalt, hvorimod hand for de øfrige poster, som effter bemelte kræmer laugs artichler af de udj lauget indkommende udfodris, allernaadigst maa vere befriet. Men i det øfrige haver hand sig effter bemelte laugs artichler, for saaviit som de ham vedkommer, allerunderdanigst at rette oc forholde. Jligemaade have j oc strax dend anstalt at giøre, at hannem hans vahre, som kræmmer lauget paa kræmmercompagniet her sammesteds skal have ladet indsette, igien uden ophold vorder tilstillede. Dermed etc. Hafniæ dend 8 decembris 1694.

Sæl. Tegn. XLIX. 364—65.

672. **22 Jan. 1695.**

Om Salg af Brænde.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vj kommer j erfaring, hvorleedis een deel af jndvaanerne her j staden skal nu paa nogle aars tjd meere end tilforn have begyndt at opkiøbe heele oc halve skibs ladinger af dend til vands hidkomne brendeveed, som de om vinteren igien skal udhøkre for saadan høi priis, at folk, som trenger til at kiøbe dend, liden værd for deris penge skal bekomme, da er voris etc., at j strax lader advare alle dennem, som brendeveed her i staden eller Christianshafn ville oplegge oc igien udselge, at de sig for eder til een viss tid inden paaske førstkommendis angiver oc udsiger, paa hvad pladtzer de saadan deris brendeveed vil oplegge, da de oc ellers ingen, som sig icke før paaske førstkommendes der til angiver, maa vere tilladt, nogen oplagt brendeveed udj nest tilstundende vinter at selge, tilholdendis ellers samme veedhandlere, at de hereffter ej maa indkiøbe nogen brendeveed til oplag førend fiorten dage effter st. Hans dag. Oc paa det een hver kunde vide, hvad hand skal give for favnen af dend brendeveed, som saaleedis til forraad opleggis, saa haver j, effter at j een hver veedhandlers brendeveed med flid haver ladet besigtige oc dends lengde oc godhed fornommen, derpaa aarligen ved Mickelsdags tider saadan een raisonnabel taxt at sette, at baade dend kiøbende oc dend selgende kunde vedblive, hvilken taxt j paa behørige steder til een hvers effterretning haver at lade anslaa. J det øvrige ville vj allernaadigst, at j aarligen een liste paa dennem, som j saa maader med brendeveed at handle sig for eder har angivet, oc hvad taxt j derpaa haver sat, lader forfatte oc udj vores danske cancellie indleverer. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 22 januarij 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 378—79.

673. **26 Jan. 1695.**

Fremmede Fanger skulle underholdes af Byfogdens uvisse Indtægter.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhafn.

C. 5. Vide maa du, at vj allernaadigst ville, at det fangen qvindfolch nafnlig Karen Rasmusdaatter fra vort land Fyen, som du effter vores allernaadigste befaling i raadhuus kielderen hersammesteds skal have ladet hensette, saavelsom oc hvis andre fanger, som vj dig hereffter allernaadigst kunde befale at imodtage oc lade forvare, maa oc skal af vores u-visse, som du her af staden oppebærer oc giør regnskab for, underholdes, hvilket dig i dit regnschab paa behørige steder skal vorde got giort. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ den 26 januarij 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 382—83.

674. **9 Feb. 1695.**

Det forbydes Mursvendene at bære deres Værktøj paa Gaderne undtagen fra og til Arbejdsstedet.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis adskillige af muurmester suennene j vores kongel. etc. Kiøbenhafn skal paa nogle aars tid vere kommen i dend vaane, at hvor de her i staden gaar, de skal bære hos sig paa beltet deris muurhamre, oc een deel derforuden have i hænderne store firekantede maalstokke, to, tre eller fiire tomme tycke oc half anden eller toe alen lange oc lengere, hvormed de offte store insolentzier skal begaa, da til saadanne at forekomme er vores etc., at j strax for eder lader kalde muur mesterne her sammesteds oc dennem alvorligen tilholder at forbyde deris svenne, som de nu haver eller effterdags antager, hereffter paa gaderne, uden naar de gaar til oc fra deris arbeide, at bære hos sig nogen muurhammer eller nogen maalestok lengere end tre qvarteer oc tyckere end een tom, under een rixdaler straf for hver gang een hver befindes sig derimod at have forseet. Dermed etc. Hafniæ dend 9 februarij 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 385—86.

675. **2 April 1695.**

Det tillades en gammel Mand at handle med Isenkramvarer, uagtet det er imod Isenkræmmernes Artikler.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vj effter Rasmus Svendsen, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, hans herom

allerunderdanigste giorde ansøgning oc begiering af sær kongel. mildhed oc naade oc i allernaadigst henseende til hans høye alder allernaadigst haver dispenseret oc bevilget, at hand udj hans lifs tiid til sin oc sin gamle hustruis lifs ophold fremdeelis maa nære sig af det slags smaa kramvahre at selge oc forhandle, som hand tilforn haver handlet med, saa at de jsenkremmerne her i staden af os allernaadigst gifne laugs artichler hannem derudj ej til nogen hinder skal vere. Dereffter du dig etc. oc hannem derved at handthæve. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 aprilis anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 414—15.

676. **30 April 1695.**

Silkevævernes Tilgodehavende gaar i Boer efter Børnepenge.

Silkevæverne i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom silkevæverne her j vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de skal lide stoer skade hos een deel af silke kræmmerne her sammesteds, som de deris vare udborger, i det at, naar de udenlandske kiøbmænd forfølger dennem for hvis, de til dennem kand have udborget, skal silke-væverne blive hindret at søge deris betaling, saa at de ej noget skal kunde faa, heldst effterdj de fremmede fordringer skal vere saa store, at naar derfor er skeet udvurdering, skal lidet eller intet blive tilbage for silkevæverne til erstatning, da have vj effter slig beskaffenhed samt herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at silke væverne herudj staden maa oc skal hereffter for deris betaling for hvis, de af deris egne fabriquerede silkevare til de kiøbende paa tid udborger, nest effter børnepenge frem for alle andre vere prioriterede oc forsichrede. Forbydendis etc. Hafniæ dend 30 aprilis anno 1695.

Sæl. Reg. XXXVIII. 412—13.

677. **30 April 1695.**

Om Silkevæverlavets Opkomst.

Hr. Jens Juel oc hr. Matthias Moth.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vores etc. er, at j retter eders lejlighed effter, een gang eller tiere om aaret, naar j det fornøden eragter, at forhøre, hvad forslag os elskelig Bartholomæus Jensen etc. oc Christian Braem etc. til silke vever laugets opkomst her sammesteds tiid effter anden kunde vide at giøre, oc effter at j samme vel haver overveyet, os derom eders allerunderdanigst relation

oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 aprilis 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 429—30.

678. **30 April 1695.**

Om Natmandens Løn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Wor naade tilforn. Efftersom natmanden her j vores etc. Kiøbenhafn Gotschalch Mühlhaüsen for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis samme hans tienniste nu udj nogle aar saaleedis skal have aftaget oc bleven saa ringe, at hand derved icke skal kunde forhverve, saa meget, at hand sine tienniste folch oc heste, som hand altiid j beredskab maa have, der af skal kunde underholde, oc icke des mindre skal hannem dog paa byrdis at forrette et oc andet arbeide med døde creaturer saavel her af staden som uden for til sine forordnede steder at lade bortføre foruden nogen betaling videre end de 20 rdlr., hand aarligen af byen nyder, som samme arbeids bekostning ej nær skal kunde stoppe, da som vi af eders herom allerunderdanigst indgivne erklæring allernaadigst fornemme, at hand icke uden videre tilleg skal kunde ved magt blive, have vi allernaadigst bevilget, at hand hereffter til vis aarlig lon oc besolding maa nyde heraf staden i alt 200 rdlr. Thj er vores etc., at j til dend ende lygteskatten med fornefnte 200 rdlr. forhøyer oc derhos dend anstalt giør, at samme penge hannem aarlig oc udj rette tide rigtigen vorder betalt, hvorved de skillinger, som hand hidindtil hos borgerskabet effter eders egen tilladelse haver oppebaaret, skal ophøre. Oc skal hand for saadan aarlig løn vere tiltenkt, alle stadens gader, publique pladtzer oc volden saavelsom pladtzen uden staden, saaviit til stadens jurisdiction hører, for alle slags aadtzeler at reenholde oc dem til det ordinerede sted at lade henføre, saafremt hand forskrefne 200 rdlr. aarlig løn agter at nyde oc beholde. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 aprilis 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 430—31.

679. **11 Maj 1695.**

Tiggere skulle sendes til Bornehuset.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Saasom Estienne de la Fosse har paataget sig at indrette adskillige slags manufacturer udj Børnehuuset paa Christianshafn, hvorved icke alleeniste de fattige, som nu eller herefter, saa lenge hand ved bemelte Børnehuus for-

bliver, befindes at ligge paa gaderne herudj staden, saavel de, som til arbeid kand bruges, som kryblinger oc andre til arbeid u-dygtige fattige skal kunde nyde deris underholding, naar de hannem tilføris, men end oc ørkeløse oc vanartige folch til arbeid holdis, effter dend imellem os elskelig vores tilforordnede directeurer for Børnehuuset oc fornefnte Estienne de la Fosse derom oprettede contractis indhold, som skal begynde dend 11 junij forstkommendis, saa er vores etc., at du, effter at fornefnte 11 junij er forbj, haver flittig oc nøye indseende med, at gaderne oc det publique altiid oc over alt herudj staden oc paa Christianshafn for betlere vorder befriede oc reenholden, til hvilken ende du stodder fogderne alvorligen haver at tilholde, alle betlere, hvor de effter haanden paa forskrefne steder kand antreffes, til hvad jurisdiction de sig oc kunde henskyde, strax at paagribe oc dennem til bemelte Estienne de la Fosse udj Børnehuuset overlevere. Dermed etc. Hafniæ dend 11 may anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 442.

680. **11 Juni 1695.**

En Jøde føres fra Stokhuset til Arresthuset.

Vice commendanten i Kiøbenhafn Steen Andersen Bilde.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Efftersom vj effter Ruben Fürst, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigste ansøgning allernaadigst haver forordnet commissarier til at afhandle nogen tvistighed imellem hannem oc vores forige admiral afg. Jver Hoppes effterleverske samt en jøde ved nafn Moses Samson, som hun i Stokhuset her sammesteds skal have ladet arrestere, saa at sagen for dend civil ret skal udføris, da er vores etc., at du strax dend anordning giør, at bemelte jøde Moses Samson vorder til dend ende fra Stokhuuset udj stadens arresthuus til forvaring leveret. Dermed etc. Hafniæ dend 11 junij 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 464.

681. **6 Juli 1695.**

Om en Trætte med Valbys Bønder om en Grøft under Valby Bakke.

Estatz raad Niels Bendtzen oc justitz raad Povel Vinding.

C. 5. Wor gunst tilforn. Efftersom sig nogen tvistighed skal begive imellem os elschelig præsident, borgemestere oc raad her j vores etc. Kiøbenhafn samt stadens kiemner Peder Riegelsen paa stadens vegne paa dend eene oc vores amtsforvalter her over Kiøbenhafns amt Joachim Friderich Rohde paa samtlige vores bønder udj Valby deris vegne paa dend anden side angaaende een gryfft,

som bemelte præsident, borgemestere oc raad under Valdbye backe paa Kiøbenhafns oc Valdbyes, det allerunderdanigst formeenis, fælles overdrifft skal have ladet opkaste, fornefnte Valdbye bønder til skade paa deris græsning, foruden adskillig anden hindring meere, som samme gryfft skal foraarsage, da er vores etc., at j retter eders leilighed effter, samtlige vedkommende parter med deris adkomst breve oc beviisligheder paa een beleilig tiid oc sted med forderligste for eder at lade indstefne, oc effter at j samme breve oc beviisligheder med flid haver efterseet, aastæden, om fornøden eragtes, nøyagtigen grandsket oc besigtiget oc ellers sagens beskaffenhed til grunde fornommen, at j da dennem derom effter loven imellem kiender oc dømmer oc saadan eders forretning de interesserede paa ansøgning under eders hænder oc signeter beskreven giver, som j ville ansvare oc bekiendt vere. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 6 julij anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 481.

682. **9 Juli 1695.**

Klokkeringning i Anledning af Prins Christians Død.

Rector oc professores samt magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom det haver behaget dend alvidende gode Gud fra denne verden til sit ævige himmelske riges herlighed at bortkalde hans printzelig høihed vores elskelig kiere søn printz Christian, saa er vores etc., at j strax dend anordning giør, at der begyndis dend 14 julij førstkommendes klocken 12 om middagen, til klocken er et, med alle klocker til Vor Frue oc Trinitatis kirker her i vores etc. Kiøbenhafn for bemelte hans printzelig høiheds salige liig at ringe, som saaleedis udj fiorten dage dereffter skal continuere. Oc ville vi ellers allernaadigst, at med ald spil saavel paa orgelverkerne som andre musical jnstrumenter udj kirkerne oc uden for i bemelte fiorten dage skal indeholdes. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 9 julij anno 1695.

Ligesaadant bref blef samme dag expederet til præsident, borgemestere oc raad j Kiøbenhafn om klockerne at ringis til st. Nicolai, Hellig Geistes oc Christianshafns kirker.

Sæl. Tegn. XLIX. 482—83.

683. **23 Juli 1695.**

Det gamle Orgel i Vor Frue Kirke skænkes til Christianshavns Kirke.

Rector oc professores i Kiobenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vj allernaadigst ere tilfreds med, at det gamle orgelverk udj Vor Frue kirke her j

vores etc. Kiøbenhafn vorder til Christianshafns nye kirke skenket oc foræret. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 23 julij anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 487.

684. **10 Avg. 1695.**

Om Ansættelse af en ny Præst ved den hollandske Menighed.

Doct. Henrich Borneman.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Efftersom vj allernaadigst fornemme, at dend hollandske meenighed paa Gammel Amager formedelst dends mengde af folch skal for sig i sin betiennelse udkræve snart ald dend opvartning, som deris sognepræst mag. Jacob Andersen formaar, saa at hans leilighed ej skal kunde vere, dend hollandske luthersche meenighed her j vores etc. Kiøbenhafn, som hand oc allernaadigst er bestilt at vere sognepræst til, lengere at betiene oc opvarte, som det sig bør, da paa det begge disse tvende meenigheder dis bedre kunde blive betiendt, ere vi allernaadigst tilfreds med, at bemelte mag. Jacob Andersen resignerer den hollandske lutherske meenighed her i staden oc forbliver alleene ved dend hannem allernaadigst anbetroede meenighed paa Gammel Amager. Til hvilken ende du strax haver at erkyndige dig om een anden skickelig oc dygtig person, som dend hollandske lutherske meenighed her j staden udj fornefnte mag. Jacob Andersens sted kunde anbetroes. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 augustj 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 496—97.

685. **13 Avg. 1695.**

Sælgekoner skulle have Tilladelse af Magistraten og Politiet.

Estats raad Hans Nansen oc politiemester Claus Rask.

C. 5. Wor gunst tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis stor forprang med ædendis vare saavel her i vores etc. Kiøbenhafn som uden for at opkiøbe oc igien udselge paa nogen tiid skal have taget overhaand oc sig endnu daglig formeere, formedelst at mange løsegiengere, særdeelis qvindfolch, derved heller skal ville søge deris næring end at tienne, hvilke tit oc offte paa torvene oc andre steder, hvor noget fallholdes, med skields ord skal overfalde got folches tiunde oc hindre dennem, saaleedis at de ej skal kunde bekomme til kiøbs, hvis de sig skulle tilforhandle, da paa det slig u-lovlig forprang dis bedre kand vorde afskaffet, er vores etc., at j strax dend anordning giører, at alle de, som sig af høns, kyllinger oc andet fuglwerk, vildt oc tamt, samt

frugt oc andet deslige at omløbe med oc selge hereffter ville ernære, sig hos eder med forderligste angiver, af hvilke j da haver at udvælge oc beskicke saa mange, som j der til fornøden eragter oc eder synes, sig deraf bør at ernære. Oc paa det dislige personer dis bedre kunde kiendis, haver j een hver af dennem, efter at deris nafne først ere blevne antegnede, et tegn af stadens vaaben at lade meddeele, hvilket tegn, syed paa dend høire arm af deris klæder, de offentlig paa alle tider under tilbørlig straf skal bære. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 13 augustj anno 1695.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi til dend u-lovlig forprang, som her j staden oc uden for gaar j svang, at hindre oc afværge allernaadigst haver for got befunden at befale os elskelig Hans Nansen etc. saavelsom dig strax at beskicke saa mange, som j fornøden eragter oc eder synes, bør at ernære sig af høns, kyllinger oc andet fugleverk af wildt oc tamt samt frugt oc andet deslige at omløbe med oc selge, da er oc hermed vores etc., at du strax paa behørige steder een placat lader anslaa oc derudj ald forprang saavel inden som uden for staden alvorligen forbyde med straff, at saa fremt nogen understaar sig derimod at handle, dend samme da, u-anseet hvad jurisdiction den hører under, skal staa i gabestocken. Til hvilken ende du strax inden for een hver af stadens porte oc ellers paa andre publique pladser een gabestok haver at lade sette oc indrette, saa oc at lade exeqvere oc effter forseelsens beskaffenhed straffe saavel dennem, der imod bemelte placat befindes at handle, som dem, der sig med det anbefalede tegn at bære kunde forsee. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 augustj 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 501—02.

686. **13 Avg. 1695.**

Om Opførelse af en Bygning eller Brandmur til Nygade.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom wi maa fornemme, at os elskelig fru Magdalena afg. justitz raad Peder Lassens, jndvaanerske her i vores etc. Kiobenhafn, ej endnu effter dine giorde paamindelser skal have efterkommet vores allernaadigste befaling med at lade opsette een skickelig bygning eller brandtmur paa hendis plads bag for hendis iboende gaard ud til dend der ny anlagde gade, da som gaden meget vanheldis ved det, at fornefnte hendis platz ligger u-bebygt, er vores etc., at du hende strax al-

vorligen foreholder at stille dig inden fiorten dage nøyagtig forsichring, at hun til førstkommende foraar een grundmuuret bygning eller i det ringeste een forsvarlig muur paa bemelte hendis plads ud til fornefnte Nyegade skal lade opsette. Oc saafremt hun imod forhaabning sig ej dertil skulle ville lade beqvemme, haver du strax i førstkommendis foraar udj stads bygmesterens overværelse de dertil behøvende materialier at indkiøbe, oc effter at du først med handverks folckene om deris arbeids løn haver accorderet, een lovlig muur paa forskrefne plads bag hendis gaard at lade opsette. Oc ifald hun skulle vegre sig ved at betale fornefnte materialier oc handverksfolchenis arbeid samt anden derpaa billig gaaende omkostning effter kiøbmændenis oc handverkernis qvitteringer, som med din oc bygmesterens attester skal beleggis, haver du derfor loulig udpantning udj hendis boe at giore. Dermed etc. Hafniæ dend 13 augustj 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 503.

687. **13 Avg. 1695.**

Tyverisager skulle først forhøres i Politikommissionen.

Politiens committerede.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver for got befunden, at j udj dend eder om politien allernaadigst anbefalede commission oc saa til forhør skal foretage alle sager ang. tyverj, som her j staden begaais, oc effter at j de beskyldte personer derom med flid haver examineret, dennem med deris bekiendelse een hver til sin jurisdiction udj arrest levere. Dereftter i eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 augustj anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 504.

688. **24 Avg. 1695.**

Tøjhusets Sprøjter skulle prøves 2 Gange om Aaret sammen med Byens Sprøjter.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vores etc. er, at du tvende gange om aaret paa de tider, naar du ellers stadens spøiter lader probere oc de dertil ordinerede brandfolch excercere, skrifftlig skal begiere af vores general major os elskelig Lars Munk, at hand tøighuusets spøiter oc brandfolch da oc lader vere følgagtig, hvilket vj hannem allernaadigst haver anbefalet paa saadan din anmodning at lade skee. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 24 augustj 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 510.

689. **9 Sept. 1695.**

Om Ringning i Anledning af Prins Christians Ligbegængelse.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Eftersom vi allernaadigst haver for got eragtet at lade hans printzelig høiheds vores elskelig kiere søns printz Christians liig førstkommendes 11 septembris udj vores kongl. begravelse j st. Lucij kirke udj vor kiøbsted Roskild hensette, da er vores etc., at j strax dend anordning giør, at saasnart det til høibemelte liig begiengelse samme dag begynder med alle klocker til Vor Frue kirke at ringe for tiennisten j kirkerne, der oc tillige med anfanges med alle klocker til st. Nicolai, Hellig Giestes oc Christianshafns kirker at ringe oc dermed saa lenge continueris, indtil med klockerne til bemelte Vor Frue kirke opholdes. Dermed etc. Hafniæ dend 9 septembris 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 523.

690. **14 Sept. 1695.**

Alle Tiggere skulle føres til Børnehuset.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi dend 11 may sidstforleden allernaadigst haver befalet dig at have flittig oc nøye indseende med, at gaderne oc det publique altiid oc over alt her udj staden oc paa Christianshafn for betlere blef befriet oc reenholden, oc til dend ende alvorligen at tilholde staader fogderne, at de alle betlere, hvor de efterhaanden paa forskrefne steder kunde antreffes, til hvad jurisdiction de sig oc kunde henskyde, strax skulle paagribe oc dennem til Etienne de la Fosse udj Børnehuuset overlevere, icke dismindre maa vj dog fornemme, at du icke samme vores allernaadigst ordre med ald dend flid oc iver, som din politiemesters charge erfordrer, hidindtil skal have efterlevet, j det endnu adskillige betlere dagligen skal løbe omkring paa gaderne, saavelsom oc opholde sig for kirkedørene paa de dage, naar prædicken j kirkerne skeer, ja oc sidde paa en oc anden sted baade her j staden oc uden for oc med betlen overhenge got folch, da er nu hermed vores alvorlige villie oc befaling, at du herefter flitteligere oc nøyagtigere opsyn dermed haver, at staader fogderne nu strax oc fremdeelis paa det alvorligste tilholder, at de uden ald forsømmelse under tilbørlig straf alle betlere, gamle oc unge, friske oc lem lestede, som sig paa gaderne her j staden oc paa Christianshafn lader finde, saa oc de, der sig for stadens porte, ved toldboden oc for kirkedørene opholder, dagligen

skal opsøge oc til bemelte Etienne de la Fosse udj Børnehuuset levere. Dermed etc. Hafniæ dend 14 septembris anno 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 525—26.

691. **21 Sept. 1695.**

Bestalling for en Klokker ved den reformerte Kirke.

Stephan Cassel.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Stephan Cassel er den 13 septembris sidst forleden paa vores allernaadigste behag bestilt oc antagen til at vere klocker til de reformeredis kirke her j vores etc. Kiøbenhafn udj dend forige nu ved døden afgangne klockers Rubert Cassels død, og bemelte Stephan Caszel nu om vores allernaadigste confirmation derpaa allerunderdanigste ansøgning haver ladet giøre, da ville vi hannem i samme klockens bestilling allernaadigst have confirmeret oc stadfestet, saa oc hermed etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 21 septembris 1695.

Sæl. Reg. XXXVIII. 505.

692. **24 Sept. 1695.**

Om Bolværk paa Christianshavn.

Vice admiral von Støchen med fleere.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Efftersom vj til canalens disbedre conservation imellem Holmen oc Christianshafn allernaadigst for nødigt eragte, at der bliver sadt bolverker for fortougerne langs canalen paa det saa kaldelt Knippenshuus ved Langebroe oc hen til vores commerce raad os elschelig Nicolai Jansen Arfs pakhuuse, da er vores etc., at j strax tilsammen træder, med hin anden efftertencker oc overveyer, hvad til hafnens beste oc vandets u-behindret løb tienligst kand vere, oc derom, saa oc om, hvorleedis j eragter, at linien til bemelte bolverk beqvemmeligst bør at gaa, eders allerunderdanigste relation oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 24 septembris 1695.

Commissarierne vaare efftersкrefne, nemlig vice admiral von Støcken, justits raad Ole Rømer, politie mester Claus Rask, eqvipagemester Olaus Judicher oc navigations skoles directør Jørgen Dinisen.

Sæl. Tegn. XLIX. 531.

693. **12 Okt. 1695.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Peder

Steek, som skræder handtverch lovligen skal have lærdt oc derpaa udj tree aar hos een mester j skræder lauget her j vores etc. Kiøbenhafn saavelsom oc i fem aar hos vores hofskræder for svend arbeidet, maa foruden at tienne endnu et aar hos een mester for svend effter laugs artichlernis tilhold udj skræder lauget indtagis, naar hand sit borgerskab lovligen haver vundet oc i det øfrige sig skræddernis laugs artichler effterrettelig holder, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 12 octobris 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 535.

694. **15 Okt. 1695.**

Om Lægetilsyn i Børnehuset.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver for got befunden at bevilge oc tillade, saasom vi oc hermed etc., at unge medici oc chirurgi, som i vore riger practicerer, maa antage sig de fattige, syge lemmer j Bornehuuset paa Christianshafn, deris cur oc lægedom, hvortil Etienne de la Fosse erbyder sig dennem fornøden medicamenter at forskaffe, hvormed vi allernaadigst haver anbefalet vores justitz raad oc lif-medicus os elskelig Johan Ludolph Ringelman til Ehr- oc Gnadenfeldt samt vores raad oc lif medicus os elskelig Georg Franck von Franckenov, desligeste, saaviit chirurgien angaar, vores lif-chirurgus Henrich Soest oc Hendis Majt. vores elskelig kiere gemahl dronningens chirurgus Philip Precheur opsigt oc inspection at have. Hvoreffter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ dend 15 octobris 1695.

Sæl. Reg. XXXVIII. 512—13.

695. **16 Nov. 1695.**

Om Borgerskabets Paraderen ved Prinsessen af Meklenborgs Indtog.

Stadshauptmand Niels Envoldsen.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi hertug Gustav Adolps til Meklenborg Gustrav etc. daatter hendis kierl. princesse Lovisa med forderligste hid forvente, saa ville vi allernaadigst, at borgerskabet her i vores etc. Kiøbenhafn i egne personer, saa mange som tilstede ere oc icke med svaghed eller anden forfald lovligen kand undskyldis, skal vere i gevehr dend dag, hoibemelte princesse skal indhendtis. Dereffter du dig etc. og derom strax etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 16 novembris 1695.

Sæl. Tegn XLIX. 557—58.

696. **26 Nov. 1695.**

Ceremonier ved Kronprins Frederiks Bryllup.

Anordning,
hvoreffter

Wii Christian den femte etc. allernaadigst ville, at med hendes kongl. høihed princesse Lovise af Mechlenborg hendes indhæntelse oc siden med hans kongl. høihed vores elskelige kiere søn cron-printzen Friderich etc. hans copulation oc bilager skal forholdes.

De personer, som ere anbefalede at giøre opvartning, tilsigis toe dage tilforne at lade paa dend bestemte dag, saa snart det dagis, deris carosser og handheste møde uden for Nørre port ved Blegdammene imellem Nørre oc Øster port oc der holde j god orden, oc at de for deris egne personer saavelsom deris hustruer, møeder om effter middagen til opvartning paa slottet j de ordinerede gemakker. Jligemaade tilsigis de cavalierer, som ere ordinerede til at vere til hest, at møde paa ridebanen for at følge ud med hans kongel. høihed cronprintzen. Oc denne tilsigelse skeer ved vores ober cammer junker som ober marskalch, vores hofmarskalch oc vores staldmester, ligesom det een hvers function vedkommer. Oc skal dend paa alle fornødne stæder udsatte vagt saavelsom vagten ved Nørre port ej tillade nogen anden end de tilsagde vogne at kiøre ud eller ind af Nørre port eller paa dend vey, som marchen gaar paa, saa lenge indhentelsen varer, men skal til anden vey oc til andre stadens porte henviises.

Oc skal marchen skee i effterskrefne orden.

1. Een trop af tyve heste med een trompeter, som føris af een lieutenant.

2. Handhestene, som føris af een foder marskalch, som dertil forordnis. Oc gaar handhestene effter dend rang, som deris eyere have, saaleedis at de fornemstes gaar sidst oc de ringestes først.

3. Een sqadron til hest af brigadier Rantzovs regimente, commanderis af een major.

4. Foder marskalch til hest, som fører alle carosser j dend orden, som om handhestene sagt er, oc gaar de til carosserne hørende laqueier for deris herrers carosser til foeds tree i een rad, oc lader vice stadtholder grev Ahlefelt, gref Reventlov, stadtholder oc general lieutenant Gyldenlewer føre deris handheste for deris carosser.

5. Een trop af tyve heste af vores lif garde til hest med toe trompeter, som føris af een lieutenant.

6. Hans kongel. høiheds cron printzens handheste, som føris af een, som dertil vorder ordineret.

7. Vores egne hand heste, som føris af vores berider.

8. Vores oc cron-printzens pager til hest, som føris af deris hofmester.

9. Academisterne, som føris af academiets staldmester.

10. Hoff pauker oc trompeter, som dend gandske march lader sig høre.

11. Elleve af vores egne vogne, som føris af een cavalier, som dertil vorder ordineret oc dend dag staldmesters charge forretter. Oc saasom nogle af disze vogne bliver ordinerede at hente hendis kongel. høihed princessen af Meklenborg fra Jægersborg, saa følger de her i deris rang, saasnart de derfra tilbage kommer.

12. I de første syv af vores vogne sidder hendis kongel. høiheds følge. De neste fiire kiører tomme, oc dend sidste er brudevognen.

13. Alle de riddere oc cavalierer, som ere ordinerede at ride for hans kongl. høihed, tre oc tre til sammen, saaleedis at de fornemste rider sidst.

14. Vores oc hans kongel høiheds staldmestere.

15. Hans kongel. høiheds laqueier til foeds.

16. Hans kongel. høihed til hest med sex af vores drabanter garde ved sin høire oc sex ved sin venstre side og een fører, som gaar for de sex ved dend høire side.

17. General leutenant eller stadtholder Gyldenløv oc grev Reventlov.

18. Vores laqueier til fods.

19. Brudevognen med otte heste for. Ved hver side af den gaar sex af vores drabanter garde med een fører for dend høyre trop. Saa gaar oc een af vores laqueier ved hver dør af vognen, om noget kunde vere at befale.

20. Vores garde til hest udj tre esqvadroner, føris af general lieutenant Pless som oberst af garden.

21. Saasnart hendis kongel. høihed princesse Lovise af Mechlenborg er ankommen oc hans kongel. hoihed cron printzen haver taget mod hende ved det opslagne telt, begynder alting at marchere. Strax derpaa føris hendis kongel. høihed princesse Lovise af Mechlenborg j brudevognen af hans kongel. høihed cronprintzen. Oc som cron princessen oc førstinden af Anhalt moder oc ved fornefnte telt for at bevelkomme hendis kongel. høihed princesse Lovise

af Mechlenborg, saa setter cron princessen sig paa dend venstre side bag i brude vognen hos hendis kongel. høihed princesse Lovise af Mechlenborg oc førstinden af Anhalt for i hos den princesse, som kommer med princesse Lovise. Jmidlertiid princesse Lovise oc cron princessen er af carosserne, bæris deris slæbe af deris cammer junkere. Oc skeer marchen fra skydebanen til værmøllerne for Øster-port, derfra over steenbroen, forbj Harboes hauge, forbj accise boden, som staar uden for Øster port, derfra langs contrescarpen imellem Øster- oc Nørre port, ind ad Nørre port, derfra vriis om forbj vagten til gammel Nørre port, derfra igiennem Nørre gade, Gammel torf oc dend ny gade ved Gammel torf, need ad Vimmelskaft, over Amager torf, igiennem Øster gaden, paa Kongens torf, forbj corps de garden, Gisis, admiral Juels oc stadtholder Güldenlevis huse, langs Giethuuset oc canalen, forbj Holmen, over slots platzen, forbj Høybro, langs ned ad Slotz holmen, op ad Ny torf. Oc derfra gaar hver til sit saasnart muelig t. Oc at dend vej, som til indhentelsen brugis, derved icke belemris, hvormed majoren, som commanderer esqvadronerne, skal have god tilsyn.

22. Naar brudevognen er indkommen i byen, da forholdis med skyden effter dend derom giorde ordinance.

23. Alle vores vogne kiører forbj slottet igiennem gardens stald til vores staldgaard, saa snart de derudj værende personer ere afstegne, undtagen cron princeszens, cron printzens, dronningens, dend første af vores egne oc dend anden af vores egne vogne, som bruden fører. Disze fem carosser kiører ind paa slotsgaarden og setter sig der i god orden.

14. Vores garde til hest setter sig paa slotspladtzen uden for slottet, saasnart den kommer over Holmens broe.

25. Paa slots broen oc indtil slots trappen staar granaderer j to linier.

26. Vj møder self neden for trappen med dronningen, hvis slæb bæris af princeszen af Homborg, oc tager imod hendis kongel. høihed princesse Lovise af Mechlenborg, hvis slæb bæris, saasnart hun er stegen af vognen, af hendis naade stadtholder Guldenlewis gemahl, oc cron princeszens slæb bæris af grevinde Reventlov. Oc følgis op til sammen igiennem det røde oc hvide forgemach ind i vores eget oc derfra udj dronningens gemak.

27. J det røde for gemak maa alle skickelige oc vel kledde personer indgaa, i det hvide bliver alle de til opvartning tilsagde personer, som ej ere riddere, oc i vores eget gemak ere alle ridderne

af begge ordener saavelsom vores cammer junkere oc andre, som hof chargerne betienner.

28. Fra dronningens gemak føris hendis kongl. høihed princesse Lovise op udj hendis værelser af hof marskalchen oc geleides did af cronprintzen, oc følger de forordnede kongel. betiente oc de forordnede fruer med oc bliver der, indtil princessen igien nedgaar, i forgemacket. Begge deris kongel. høiheder bliver saa lenge j deris gemacker, oc naar alting er paa reede hænder, advaris de derom af hof marskalchen, oc ledsager cronprintzen princesse Lovise tilbage igien udj dronningens gemak, oc følgis, som for er meldt.

29. Wejen fra det røde gemack til riddersalen skal vere lagd med rød klæde oc dend heele slots gaard illumineret med lygter oc 24 officerer staa paa slots trappen oc bære hver toe antente fackkeler af hvid vox i een haand kaarsvis, oc naar ceremonie mesteren oc oberste Osten er gaaet forbj med deris trop, skal officererne med deris fakler gaa nest for ved vores ober cammer junker oc hofmarskalch.

30. Naar processionen begynder, skal ceremoniemesteren oc oberste Osten som kiøgemester gaa for an oc følgis af alle de, som ere tilsagde at giøre opvartning, som ej ere riddere, hver effter sin rang par viis, saaleedis at de ringeste gaar først oc de fornemste sidst. Nest dennem gaar vores ober cammer junker som ober marskalch med sin ober marskalchs staff oc vores hofmarskalch med sin marskalchs staff. Derpaa følger vj self med cron printzen oc nest effter os førsten af Anhalt oc begge Gyldenlever, dernest alle ridderne af begge ordener, hver effter sin rang, saaleedis at de fornemste gaar nest os self oc de ringeste slutter troppen.

31. J denne orden gaar vj med cronprintzen fra vores eget igiennem begge vores forgemacker over drabanter salen need af slots trappen paa slotsgaarden, hvor vj med cronprintzen gaar under een rød fløyels himmel, som skal bæris af fire grever, som ere cammer herrer, fra slotz trappen over slots gaarden op ad trappen til riddersalens dør, hvor vj med cron printzen qvitterer bemelte himmel, oc den bæris hen igien af fornefnte personer til slotstrappen oc bier der effter dronningen.

32. Jmidlertiid vj gaar paa slotztrappen oc over slotsgaarden, skal poucher oc trompeter lade sig høre, oc continuerer de, indtil dronningen er kommen i riddersalen. Oc fører vi cron printzen under dend for hannem ordinerede himmel, oc træder vi self under vores. Obersten oc obersteleutenanten af garden, vores ober oc hof marskalch, naar de ej videre haver at forrette, saavelsom vores cammer herrer

oc cammer junkere gaar bag vores stol. Førsten af Anhalt oc begge Gyldenlever træder op paa trappen og staar hos vores høire side, ridderne af Elephanten oc Dannebrogue staar neden for trappen paa den platz, som er imellem vores oc cron printzens himmel.

33. Naar vi ere kommen under vores himmel, gaar vores ceremoniemester oc oberste Osten tilbage igien oc følgis af alle cavalierer, som ej ere riddere, j den orden, som før er sagt, oc troppen sluttis af vores ober- oc hof marskalch, hvilke anmelder dronningen, at det er tiid. Saa gaar vores ceremoniemester oc oberste Osten med deris følgende trop j samme orden, som sagt er, oc den samme vej, som de os ført haver, ned ad slotstrappen til riddersalen. Nest ceremonie mesterens oc oberste Ostens trop følger de fiire oc tyve vox fakler, dernest vores ober cammer junker oc vores hof marskalch, nest dennem bruden hendes kongelig høihed princesse Lovise imellem dronningen oc cron prinseszen under dend røde fløyels himmel, som dennem neden for slotz trappen paa slotsgaarden møder oc bæris af de samme, som den over os oc cron printzen baaret haver. Dronningens, princesse Lovises oc cron princessens deris slæbe bæris af de udj dend 26 articul ommelte høye stands personer. Nest himmelen uden for dend gaar førstinden af Anhalt oc dend princesse, som kommer med princesse Lovise. Nest dennem gaar alt fruentimmeret, hver effter deris rang, par vis, saaleedis at de fornemste gaar nest effter princesserne oc de ringeste sidst. Oc gaar de saa i dend orden over slots gaarden til riddersalens dør. Naar dronningen er kommen ind i riddersalen, da holder pauker oc trompeter op, oc bevelkommis dronningen oc printzeszerne der med een musique, som varer, indtil salmen for copulationen skal syngis. Oc geleider dronningen princesse Lovise under dend for hende ordinerede himmel oc siden træder hun til os under vores himmel med cron princessen oc de andre princesser til de for dem ordinerede stole. Fruentimmeret, som følger dronningen, forbliver paa dend pladz, som er paa dend venstre side imellem vores oc princesse Lovises himmel.

34. Naar dronningen oc hendis følge er kommen ind i salen, hvor copulationen skal skee, oc dronningen haver begivet sig til os under vores himmel, bærer de samme grever, som ere cammerherrer, den himmel, de over os oc dronningen haver baaren, ind i den sal, hvor copulationen skal skee, oc setter dend over brude skammelen, oc da træder general leutenant oc stadtholder Guldenlew, grev Reventlov oc gref Vedel til oc tager imod bemelte himmel oc holder dend over cron printzen oc princesse Lovise, mens copulationen varer.

35. Naar alting er i bereedskab, saa kommer ober- oc hofmarskalch oc advarer os oc dronningen derom. Saa gaar vi til cron printzen oc dronningen til princesse Lovise oc leeder dem under den himmel, som holdis over brudeskammelen, oc gaar vi da med dronningen tilbage igien under voris himmel.

36. Dereffter syngis dend salme: I Jesu navn skal ald vor gierning skee, oc træder saa vores confessionarius doct Peter Jespersen frem oc forretter udj herrens nafn copulationen i dansk sprog.

37. Efter copulationen begynder musichen igien, oc gaar cron printzen med princesse Lovise under dend for ham ordinerede himmel, oc dereffter løsis de ordinerede stycker.

38. Midlertid kommer de fire cammerherrer igien oc tager himmelen fra de fire riddere af Elephanten, som retirerer dem til deris første plads, oc bæris himmelen af de fire cammerherrer i ridder salen, hvor dend imodtagis af andre oc bortbæris.

39. Madden bæris af de dertil ordinerede officerer, oc advarer ober oc hof marskalch, naar det er tid at gaa til taffel. Saa setter vj os mit for dend brede side af det aflang fiirekantet bord oc dronningen hos vores venstre side, hos vores høyre side sidder bruden princesse Lovise oc hos hende cron printzen; hos dronningen paa dend venstre side sidder cron princeszen; alle ved dend brede side af bemelte bord. Ved dend smale side af bordet, som er paa vor høyere haand, sidder først dend princesse, som kommer med princesse Lovise, oc nest hende førsten af Anhalt, oc ved hans højre side ved bordets hiorne staar en forskierer. Ved dend smale side af bordet, som er paa dend venstre haand, sidder førstinden af Anhalt oc nest hende princessen af Homborg, oc ved det hiorne af bordet nest hende staar iligemaade een forskierer. Oc spiszer dend gang ingen anden hos vores taffel. For os skæncker general leutenant Güldenlew, for dronningen stadtholder Güldenlew, for cronprintzen grev Reventlov, for princesse Lovise grev Ahlefeldt oc for cronprinceszen gref Friis. De andre førstelige personer opvartis af de dertil ordinerede personer. Glaszene, naar de ere skenkede, bæris til disze cammer herrer af de dertil ordinerede hof junkere paa et credentz tallerken.

40. Efter at maaltidet er endt, føris bruden af os self op i hendes sove gemak oc følgis af dronningen, cronprintzen, princeszerne, førsten oc førstinden af Anhalt oc andre, som det vorder anbefalet, oc gaar ober oc hof marskalch for os med deris stave. Oc naar vi haver tagen afskeeden, følger de os ned igien i vores gemach.

41. Anden dagen om efftermiddagen befinder vi os j det samme gemak, hvor copulationen forige dag skeede, oc sidder vj med dronningen, cron printzen oc hans gemahl samt cron princeszen under dend himmel, vi var under dend forige dag. Førsten oc førstinden af Anhalt samt de andre princesser sidder paa de for dem ordinerede stole, oc tilsigis til denne act alle vores betiente i de trende første classer med deris hustruer at møde.

42. Saasnart vi kommer j salen, begynder musichen, oc naar dend opholder, træder biscopen af Sællands stifft frem oc giør een kort sermon paa danske, hvorudj hand ynsker os oc brudefolchene til lycke oc lyser velsignelse.

43. Naar dend tale er til ende, begynder musichen igien, oc naar dend opholder, træder dend forordnede academist frem oc holder sin oration. Saa besluttis dend act med musich.

44. Dereffter gaar vj til taffel paa riddersalen, oc spiser samme afften med os de, vi dertil lader fordre.

45. Tredie dagen gior vj førsten af Anholt til ridder af Elephanten med de dertil hørende sædvanlige ceremonier, oc møder ridderne af Dannebrogue med deris ridder kiæder. Saa tilsigis oc til denne act at bivaane alle de andre af de trende første classer.

46. Om aftenen gaar vj til taffel ved samme bord paa ridder salen, som vj forige aften spisede ved, oc spiser de af voris ministri oc betiente med os, som vi dertil lader fordre.

Givet etc. Hafniæ dend 26 novembris anno 1695.

Sæl. Reg. XXXVIII. 528—38.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos dend marche, som ved hendes kongl. høihed princesse Lovise af Meklenborg, hendes indhentelse her igiennem staden allernaadigst er forordnet at skal skee. Thj er vores etc., at du flittig indseende haver, at alle de gader, igiennem hvilke fornefnte march gaar, ikke med vogne eller anden hindring vorder belemmede. Dereffter etc. Hafniæ dend 26 novembris 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 561.

697. **14 Dec. 1695.**

Privilegium for en Bartskærenke.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at saa som vi allernaadigst haver ladet betale til bartsker lauget her i vores etc. Kiøben-

hafn 300 rdr. for een mesters laugs rettighed derudj lauget, som vores forige jagt barberer afg. Thomas Eton, imedens hand levede, skal have nydt, saa have vj effter hans hustruis Marie Etons herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at hun samme laugs rettighed udj hendis enke sæde maa nyde oc beholde. Hvorpaa hun skal vere tiltenkt altiid een færdig bartsker svend, som af facultate medica oc nogle af de ældste mestere udj bartsker lauget her i staden dygtig er befunden, at holde, som oc skal vere bereed til, ligesom bemelte afg. Thomas Eton at opvarte ved voris jagt stat, naar hans tienniste der kunde behøvis oc hand dertil bliver begiert. Dereffter j eder allerunderdanigst haver at rette oc derom fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 decembris 1695.

Sæl. Tegn. XLIX. 570—71.

698. **14 Dec. 1695.**

Om Bagersvendenes Skænk og Skilter.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom bagersvennene her i vores etc. Kiøbenhafn hos os allerunderdanigst haver ladet anholde at motte igien bekomme deris skenk oc skilter samt lade oc fattiges bøsse med andet meere dennem tilhørende, som du dend 12 martij sidst forleden af deris forige kroefaders Hans Hasenbergs huus her i staden, hvor de skal have haft deris tilhold, skal have ladet udtage oc udj forvaring her paa stadens raadstue opbringe, da saasom forschrefne skenk oc skilter skal i forige tider alleene vere indrettede til at brugis paa bagersvennenis sammenkomster, som tillige med deris skraaer oc vedtegter ved vores dend 23 decembris anno 1681 oc dend 6 may anno 1682 allernaadigst udgifne forordninger ere forbudne oc afskaffede, saa er vores etc., at du fornefnte bagersvennis laugs tøy effter loulig foregaaende vurdering offentlig lader auctionere oc i penge giøre, oc hvad penge derfor indkommer, naar dend paagaaende omkostning først derfra er tagen, til oldermanden for bagerlauget levere, som samme penge haver at indlægge i dend bøsse, hvorudj svennenis tide penge forvaris, til hvilken bøsse oldermanden skal have een nøgel oc een af svennene dend anden. Oc skal forskrefne penge siden tiid effter anden anvendis til fattige bagersvenne, som kunne enten blive syge oc intet have at hielpe sig med eller oc bortdøe oc ingen midler efterlade at lade sig begrave for. Der-

effter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 14 decembris 1695.

Sæl. Tegn. XLIX 571—72.

699. **21 Dec. 1695.**

Artikler for Vaterskovten.

Artichler for water schouten, som Cornelius Niszen siden self har ladet trøcke.

Artichler for water schouten.

1. Skal water skouten holde et rigtigt mantal over alle dem, som herfra vores residentz stad vil fare paa coopvardie, til hvilken ende een hver, som til søe farten lyst haver, skal vere tiltengt at angive sig hos hannem oc deris nafne j hans protocol lade indtegne med forklaring, hvor de ere fødde, oc hvor de haver deris tilhold.

2. Een hver, som sig saaleedis hos water skovten lader indskrive, skal derfor tage hans beviis under haand oc seigl paa een trøgt seddel, som dertil er forordnet, for hvilken beviis water skovten skal nyde 12 ß danske.

3. Jngen skipper maa understaa sig at antage nogen skibsfolch til sit skib, vere sig til hvad farvand, det vere vilde, med mindre een hver af dennem, som vil lade sig hyre, kand med water skovtens attest beviise, at de hos hannem ere indskrefne, under 10 lod solfs straf, de $\frac{2}{3}$ deele til water skouten oc dend $\frac{1}{3}$ deel til gamle fattige søefarne mænd.

4. Naar nogen skipper behøver at antage folch til sit skib, skal det staa hannem friit for at bruge water skouten eller icke. Men om hand vil bruge ham, da skal hand betimeligen give ham tilkiende, naar hand sine folch agter at antage, til hvilken tiid water skovten uden nogen undskylding skal vere tilstede oc folchenes nafne udj een dertil forordned protocoll indføre med underretning, til hvad reise de ere antagne, oc paa hvad conditioner, samt hvor meget dem til hyre eller maanets penge er lovet, oc hvormeget de deraf strax haver annammet, med videre, som til vedkommendes underretning i sin tiid kunde eragtes fornøden at antegne. Om hvilken accord imellem skipperen oc hans folch water skovten skal udfærdige et jnstrument, lige lydende med hans protocol, som af skipperen oc samtlige hans antagne folch skal underskrivis oc med vater skoutens nafn oc hans dertil forordnet seigl skal vereficeris. Hvilket instrument eller artickels bref skipperen, saa lenge samme reise varer, skal have ved skibet. Oc skal da water skouten nyde een skilling danske af hver

daler, som skibs-folckene, før de reisen begynder, til hyre eller maanets penge i hans nærværelse vorder betalt. Oc naar reisen er fuldendet, skal hand oc, saafremt skiberommet retournerer oc loszer, nyde 1 ß af hver daler, som de da har til gode, som skibs folckene j deris hyre eller maanets penge skal kortes, til hvilken ende betalingen j hans nærværelse altiid skal skee.

5. Naar skibs folckene saaleedis udj water skovtens nærværelse ere antagne oc deris nafne, som i dend 4de post er meldet, indskreven, skal water skovten vere pligtig at skaffe skipperen de antagne folch om-borde, til hvad tiid effter 24 timers forløb hand det begierer, eller oc, om nogen skibs-officerer eller matroser skulle holde sig til side oc sig ej til dend dennem foresatte tiid paa skibet indfinder, skal hand, saafremt skipperen hannem det dend samme dag, som de skulle have veret ombord, tilkiende giver, uden ophold paa egen bekostning skaffe ham til stede igien, oc hvis hand det ej kand, uden videre process strax betale, hvis penge dend undvigede hafde faaet paa haanden, hvorimod water skouten maa have sin lovlig regres til dend bortløbne effter søe rettens 1 capitels 3de artickel. Men giver skipperen det ej i rette tiid an for water skovten, svarer hand self til skaden oc søger ligesom vaater skoutev sin regres effter bemelte articul.

6. Water skouten skal vere tiltengt, nøye at give agt paa, at ingen udlændiske capitainer eller skippere, som med deris skiberomme her til staden ankommer enten for at overvintre eller for at losze eller lade, uden vores sær allernaadigst tilladelse enten self eller ved andre hyrer eller lade hyre nogen skibzs folch. Oc om hand kand fornemme nogen, som sig sligt tør understaa, haver hand det u-fortøvet paa vores admiralitet at give tilkiende.

7. Skal hand oc flittig give agt paa, at een hver skipper, som herfra staden farer uden rigerne, hiemfører saa mange baadsfolch med sit skib, som hand her har antaget, oc det ej skeer, da strax at give det tilkiende for magistraten.

8. Skal waater skouten vere pligtig, hver fierding aar udj vores danske cancellie saa oc til magistraten at indgive een rigtig specification under hans haand paa, hvor mange skibe oc skiberomme ved nafn oc dregtighed, samt hvor mange søe folch herfra staden virkelig farer paa coopvardie eller er her tilstede, at deraf kand sees, hvorleedis deris tall tilvoxser eller aftager.

9. Skal vater skouten til sin tiennistes desbedre forretning vere pligtig self at holde oc lønne saa mange tiennere, som hand

effter tidernis leilighed behover, paa det ingen ved ham skal lide nogen ophold.

10. Af hvis bøder, enten skippere eller søefolch effter denne vores allernaadigste anordning vorder til funden at betale, skal vatter skouten nyde de $\frac{2}{3}$ deele oc gamle fattige søefarne folch dend $\frac{1}{3}$ deel, hvorfor vater skouten aarlig skal giøre rigtig regnskab til magistraten oc samme fattiges penge dennem tillige med levere.

11. Naar water skouten vil paa gribe nogen, som enten med sin hyre kand vere bortløben eller icke i rette tiid vil forføye sig ombord, da skal alle her i staden vagt havende officerer hermed allernaadigst vere anbefahlet, hannem paa ansøgning med fornøden mandskab at assistere, oc maa ingen derudj vere ham hinderlig eller formeene ham at randsage effter de undvigte, saafremt de ej vil lide i deris stæd.

12. J det øvrige haver vater skouten oc alle vedkommende at rette sig effter vores allernaadigste lov oc forordninger. Givet etc. Hafniæ dend 21 decembris 1695.

Sæl. Reg. XXXVIII. 552—55.

700. 14 Jan. 1696.

Privilegium for en Blokkedrejer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa i, at vj effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Herman Vit, som blockedreyer handtverch skal have lærdt, maa i dreyer-lauget her i vores etc. Kiøbenhafn indtagis foruden noget mester-stycke at giøre, naar hand sit borgerskab lovligen haver vundet oc dygtig befindis. Dog at hand sig ei af andet end blockedreyer handtverk alleene ernærer oc i det øvrige dreyernis laugs artichler sig effterrettelig holder, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. oc derom etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 ianuarij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 5—6.

701. 14 Jan. 1696.

Om Indkrævning af Sprøjte- og Løgtepenge.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vi allernaadigst maa fornemme, at de til brand- oc lygte verkernis underholding her i vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn aarlig bevilgede 5000 rdr. skal nu paa nogen tiid icke alleeniste ej rigtig vere indkommen, men end oc

ey at skulle kunde forslaa til bemelte verkers vedligeholdelse, langt mindre til deris reparation oc forbedring, om noget i een hast forefalt, som ei skulle kunde bie eller opsettes, indtil de ordinerede midler indkom, men strax oc u-forbigiengelig ville giøres, da paa det saa høi fornøden et verk til stadens oc jndvaanernis nytte oc conservation ei af mangel for middel til underholding skal lide nogen afbrek, have vi allernaadigst for got befunden, de forskrevne brug allereede tillagde 5000 rdr. endnu med 500 rdr. aarlig at lade forhoye foruden de 200 rdr., natmandens løn, som lygteskatten effter vores befaling til eder af dend 30 aprilis nest forleden aar er bleven aarlig forhøyet med. Thj er vores allernaadigste villie oc befaling, at j ovenbemelte 500 rdr. paa alle huuse oc gaarde her i staden oc Christianshafn strax lader ligne oc legge oc eder med anstalten til bemelte pengis indfordring, betaling oc rigtighed effter vores til eder dend 13 martij anno 1694 allernaadigst ergangne befaling oc paa samme maade, som med de aarlig bevilgede 5000 rdlr. hid indtil skeete er, allerunderdanigst retter oc forholder, saa at brand- oc lygte verkerne hereffter aarlig oc udj alt 5500 rdr. til deris underholding oc vedligeholdelse rigtig kand nyde oc bekomme. Dermed etc. Hafniæ dend 14 ianuarij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 6—7.

702. **18 Jan. 1696.**

Om Direktionen over Gaderne og Kanalerne.

Hr. Matthias Moth.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke dig herhos rigtige copier af vores allernaadigst udgangne befalinger til os elskelig Albert Güldensparre etc., Hans Nanszen etc., Erasmus Bartholin etc., Ole Rømer etc., Claus Rask etc., Anders Jacobsen, assessor i vores høyeste ret oc borgemester i bemelte Kiobenhafn, Morten Nielsen raadmand oc Bertel Stue, jndvaaner sammesteds, angaaende directionen over gaderne oc canalerne samt des vedkommende her j staden. hvis indhold du self deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at du retter din leilighed effter, udj samme commission med bemelte Albert Gyldensparre, Hans Nansen, Erasmus Bartholin, Ole Rømer, Claus Rask, Anders Jacobsen, Morten Nielsen oc Bertel Stue at træde oc forskrevne vores allernaadigste befalinger tillige med dennem i alle maader allerunderdanigst at fyllestgiøre oc efftercomme. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 18 ianuarij 1696.

De copier, som herudj bleve lagde, vare:

1. Angaaende gaderne af een befaling til Albert Gyldensparre med fleere, dat. dend 20 novembris anno 1683.

Dernest af een befaling til Hans Nansen oc borgemester Anders Jacobsen at træde i samme commission, dat. d. 14 julij 1694.

2. Anlangende canalerne af een befaling til Ole Rømer, Claus Rask, Morten Nielsen raadmand oc Bertel Stue, dat. dend 21 may anno 1692.

Sæl. Tegn. L. 7—8.

703. **28 Jan. 1696.**

Om Undersøgelse af Bryggergaardene.

Magistraten i Kiøbenhafn oc politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Vores allernaadigste villie oc befaling er, at j strax med hver andre tilsammen træder oc i oyesiun tager alle de priviligerede bryggergaarde her i vores etc. Kiøbenhafn saavelsom oc Christianshafn, som nu udj brygger lauget findis, oc effter at i deraf haver uddraget firsindstyve af de allerbeste oc til bryggerie dygtigste gaarde, haver j paa de øvrige brygger gaarde, som j ej saa dygtig eragter, een rigtig specification at opsette oc derhos tegne, hvad een hver af saadanne u-dygtige eragtede brygger gaarders frihed kand taxeris for, saavelsom oc, hvad børnepenge, panter eller prioriteter der udj een hver af dennem nu findes, oc hvad gaardene foruden brygger friheden kand eragtes at vere værd, oc os om alt forschrefne eders udførlig relation til vores nærmere allernaadigste resolution med allerforderligste at tilstille. Dermed etc. Hafniæ dend 28 ianuarij 1696.

Sæl. Tegn. L. 15.

704. **4 Feb. 1696.**

Alle en Købmands Kreditorer maa nøjes med visse Procent, da den største Del er villig dertil.

Johan Danxst af Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Johan Danx for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis han af frygt for hans creditorers anstrengelse skal for nogen tiid siden have veret foraarsaget her fra vores etc. Kiøbenhafn, hvor hand var boe siddendis, at undvige, oc at dend største deel af hans creditorer skal af hans her effterlatte oc auctionerede midler deris contingent effter proportion af deris fordringer have annammet, allerunderdanigst derfor begierende, at de resterende creditorer, hvis krav sig ei over dend tredie part af dend gandske gield skal kunde beløbe, motte tilholdis, deris contin-

gent i lige maade at imodtage, da have vi effter slig beskaffenhed samt voris om moratoriis allernaadigst udgangne forordnings anledning allernaadigst for got anseet at bevilge oc anordne, saasom vi oc hermed etc., at fornefnte Johan Danxtis creditorer, som sig icke endnu til nogen afslag af deris fordringer hos hannem skal have villet beqvemme, skal hermed tilholden oc forpligtet vere, sig iligemaade at lade nøie for deris fordringer proportionaliter effter det afslag, de andre for hen ommeldte oc fleeste creditorer skrifftlig skal have indgaaet oc consenteret, oc deris betaling paa samme maade som de at antage foruden nogen videre prætension til hannem eller hans arvinger at have. Forbydendis etc. Hafniæ dend 4 februarij anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 27—28.

705. **8 Feb. 1696.**

Pesthuset lægges under Børnehusets Direktion.

Politiemester Claus Rask oc borgemester Bartholomæus Jensen.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vj allernaadigst haver for got befunden at forløve eder fra dend direction, som i hid indtil over Pesthuuset uden Vester port her for voris etc. Kiøbenhafn haver haft, oc at samme Pesthuus skal hereffter ligesom tilforn oc af gammel tiid effter fundatzen svare under samme directeurer som Børnehuuset paa Christianshafn, hvorover vi os elskelig dr. Henrich Borneman etc., dr. Hans Wandel etc., Anders Jacobsen etc. oc Siegfred Friis Dverg etc. til directeurer allernaadigst har beskicket. Dereffter i eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 8 februarij 1696.

Sæl. Tegn. L. 18—19.

706. **18 Feb. 1696.**

Farveren paa Christianshavn forskaanes i 3 Aar for sine udenlandske Kreditorers Tiltale.

Peter Thomæsen, farver j Christianshafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Peder Thomesen farver, jndvaaner paa Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand saaleedis skal vere kommen til agters, at hand nu icke saa rigtig oc saa hastig, som hand gierne ville, sine creditorer skal kunde fornøye oc tilfreds stille, da haver vj effter fornefnte Peter Thomæsens herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand paa tre aars tiid fra dette vores brefs dato at regne maa udj vore riger oc lande for alle sine udlendiske creditorers krav oc tiltale

aldeelis vere frj oc forskaanet, paa det hand imidlertiid disbedre kand søge dennem effter haanden at contentere. Thj forbyde vj alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers samtlige vedkommende, hannem udj hvis, som forskrevet staar etc., under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 18 februarij 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 36.

707. **29 Feb. 1696.**

Om Opkrævning af Accisen til Havnens Forbedring.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at, saa som der i adskillige maader jefnligen behøves penge til hafnens fornødenhed her j staden, vi allernaadigst haver bevilget, at os elschelig vores til forordnede directeurer over canalerne sammesteds maa self paa toldboden effter haanden af accise-skriveren lade annamme oc optage dend andeel af accisen, som canalerne allernaadigst tillagt er. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ 29 februarij 1696.

Sæl. Tegn. L. 31.

708. **3 Marts 1696.**

Om forskellige Forhold ved Pesthuset.

Directeurerne over Børnehuuszet oc Pesthuuset.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi ved vores dend 15 februarij sidst forleden til eder udgangne befaling allernaadigst haver for got befunden, at Pæsthuuset skal leggis til Børnehuuset oc begge under et af Etienne de la Fosse paa visze vilkor betienis, oc j nu ved eders til os indgifne memorial af dend 21 februarij nest effter allerunderdanigst forspørger eder, hvorleedis hereffter skal forholdes med bemelte Pæsthuuses reparation, item præstens løn, som hid indtil for sin opvartning udj Pæsthuuset samt til viin oc brød skal have nydt aarlig 61 rdr., saa oc angaaende spiise moderens aarlig tillagde genant, nemlig 34 rdr. 4 ℔, barbererens aarlig løn, som skal have veret 50 rdr., oc skriverens 20 rdr., oc hvoraf forschrefne betienters løn oc udgifter skal betalis, saa er vores etc., at Pæsthuusets forfaldende nødvendige reparations bekostning skal hereffter tagis af Børnehuusets midler. Oc ville vi allernaadigst, at Børnehuus-præsten skal tillige med forrette tienniste udj Pæsthuuset, oc dend af Pæsthuuset derfor hid indtil udgifne løn i saa maade at afgaa. Angaaende spisze moderens oc barbererens løn, da afgaar dend iligemaade, efftersom det bemelte Estienne de la Fosse tilkommer omsorg derfor at drage. Oc skal samme casserer, som ved Børnehuuset findis, forrette

hvis ved Pesthuuset kand forefalde at skrive. Herforuden have vi oc effter eders allerunderdanigste ansøgning bevilget, at j af Børnehuusets midler til een oc anden der sammesteds jefnlig forefaldende smaa fornødne udgiffter, som ej saa just udj dend med fornefnte Estienne de la Fosse oprettede contract ere specificerede oc dog hid indtil skal have veret sædvanlige, saaleedis maa dispensere, som i til de fattigis gafn oc nøtte best oc raadeligst eragter. Dereffter j eder etc. oc herom paa behørige steder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 3 martij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 31—33.

709. **10 Marts 1696.**

Om Indvielse af Vor Frelsers Kirke.

Doctor Henrich Borneman.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj ved Gud almegtigis naadefulde bistand haver bragt det saaviit, at kirken, som vj for nogle aar siden til Guds ære paa Christianshafn haver lagt grundvold til, nu er ferdig giort, saa have vi udj Jesu nafn allernaadigst resolveret, samme kirke med allerforderligste at lade indvie oc dend til vor frelseris Jesu Christi i hukommelse Salvatoris oc paa danske Vor Frelseris kirke at lade kalde, hvortil dend høyeste Gud ville give naade, lycke oc velsignelse. Oc som vi til samme hellige verk at fuldbyrde allernaadigst haver berammet dend 19 aprilis, som er dend neste søndag effter paaske førstkommendis, saa er vores etc., at du strax opsetter oc til vores videre allernaadigste approbation til os indleverer een project af de ceremonier, som du formeener, til samme indvielse effter vores kirkes maneer dertil at kand brugis, oc ellers laver dig til samme indvielse til foresagde tiid udj herrens nafn at forrette. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 10 martij 1696.

Sæl. Tegn. L. 34.

710. **14 Marts 1696.**

Om Slagsmaal mellem Studenter og Lakajer.

Justitz raad Ole Rømer med fleere.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vores etc. er, at i som commissarier alle de personer, som den 1 martij sidst afvigt oc efterfølgende dage imellem studenterne oc laqueyerne her i vores etc. Kiøbenhafn er foregaaen, noget til oplyszning veed at vidne, ved aften varsel for eder lader indstefne oc dem louligen forhører oc osz siden om samme slagsmaal eders allerunderdanigste relation giører,

hvem dertil ophovere haver veret, oc ellers, hvor viit een hver strafværdig kand eragtes, til videre vores allernaadigste resolution. Dermed etc. Hafniæ dend 14 martij 1696.

Commissarierne vare effterskrefne: justitz raad Ole Rømer, politiemester Claus Rask, justitz raad Caspar Bartholin oc assessor Matthias Rosenvinge.

Sæl. Tegn. L. 36—37.

711. **14 Marts 1696.**

Om Privilegium for Nürnbergere.

Hr. Ulrich Friderich Gyldenleve.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos een copie af et privilegium, som een deel Nürenbergiske kremmere hos os allerunderdanigst haver erholdet. Oc som for os allerunderdanigst er bleven andraget, at bemelte Nürenbergiske kremmere skal handle med alle slags vare, hvor ved icke alleeniste vores priviligerede speile manufactur maa forgaa, mens end oc een deel af laugene udj deris næring imod vores dennem givne laugs articler stor indpaz skal skee, thj er vores etc., at j strax til sammen træder oc denne sags beskaffenhed med flid overveyer oc os derom eders allerunderdanigste betenkende under eders hænder med allerforderligste tilstiller. Derefter etc. Hafniæ dend 14 martij 1696.

Fortegnelse paa dem, som dette brev blev expederet til, nemlig hr. Ulrich Friderich Güldenlewe, hr. Conrad greve af Reventlov, hr. Jens Juel, hr. Christian Sigfred von Plessen, hr. Adam Levin Knut, hr. Matthias Moth, hr. Thomas Balthazar von Jeszen, h. Jens Harboe, estats raad Hans Nansen oc etatz raad Reinholt Meyer.

Sæl. Tegn. L. 37—38.

712. **14 Marts 1696.**

Om Frikøbelse for at være Oldermand for de Fattiges Forstandere.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vi af eders til os allerunderdanigst indgivne memorial allernaadigst fornemme, at der skal vere faa iblandt borgerskabet, som j kand betro til at vere oldermand for de fattiges forstandere, oc at det qvantum, nemlig 300 rdr., hvormed de, som til saadan tienniste kunde vere beqvemme, effter vores til eder dend 5 novembris anno 1692 allernaadigst ergangne befaling allernaadigst ere tilladte at kiøbe sig derfor frj, skal vere noget høit, saa at een hver sig derfra paa det yderste schal unddrage, hvorover j icke endnu skal have kundet faa nogen, som

saadant et qvantum skal have villet afdrage, da have vj effter eders herom allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst for got befunden, bemelte qvantum saaleedis at moderere, at hvem, som hereffter til fornefnte oldermands bestilling af eder bliver beskicket, skal, om hand for dends betienning vil vere frj, betale 200 rdr. til dends belønning, som bestillingen i hans sted betienner. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 martij 1696.

Sæl. Tegn. L. 39.

713. **21 Marts 1696.**

Klavs Rask tilholdes at møde i Højesteret.

Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som vi allernaadigst haver anordnet, at vores almindelig høyeste ret dend 26 martij udj indeværende aar her paa vort slot Kiøbenhafn skal holdes, saa er vores etc., at du dig til samme tiid i bemelte høyeste ret indfinder oc ellers hver dag, naar dend i dette aar holdes (saa offte du ej ved din politiemesters charges forretninger derfra forhindres) der uden videre advarsel møder oc dig effter vores høyeste rettes instrux, saaviit dend dig vedkommer, allerunderdanigst retter oc forholder. Dermed etc. Hafniæ dend 21 martij 1696.

Sæl. Tegn. L. 47—48.

714. **11 April 1696.**

Oprettelse af et Hønsekræmmerlav.

Privilegier oc artichler paa tryk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj til at forekomme oc afskaffe dend skadelig forprang, som i sær ved høns oc fugle-verchs indkiøb her j vores etc. Kiøbenhafn gaar i svang, allernaadigst haver for got oc nødigt eragtet, et hønse-kremmer-laug her i staden indrettes, oc paa det samme laug disbedre kunde ved magt blive, have vi det efterskrevne privilegier oc artichler allernaadigst meddeelt, hvoreffter saavel alle vedkommende som de, der hidindtil forprang brugt haver, under tilbørlig straf sig allerunderdanigst skal rette oc forholde, saa oc hønse-kremmerne i bemelte vores kongl. residentz stad disse artichler allerunderdanigst effterleve oc ej understaa sig, nogen ny vedtegt eller anden anordning imellem sig self at giøre, saafremt de icke derfor vil stande til rette oc straffes som vedbør.

1. Maa ingen her udj staden hereffter vere tilladt at nære sig af at tilfals holde nogen slags fugle- eller feder verch, vildt eller tamt, store eller smaa dyr eller eg, med mindre hand er borger oc

virkelig boesiddendis her i staden oc staar under magistratens jurisdiction. Oc skal dend, som saadan næring antager, vere forpligtet, førend hand noget dermed begynder, sig for magistraten paa raadstuen at angive oc der lade sig for saadan nering indskrive oc derpaa forsyne sig med magistratens beskeed oc beviis, at hand til saadan næring at bruge er berettiget. Hvo som bliver antreffet, sig herimod at have forseet, skal første gang have forbrudt varene til angiveren, anden gang foruden vahrenis forbrydelse til angiveren betale til politie-cassen fiire rixdaler oc tredie gang at straffes paa kroppen med fengsel eller i gabestocken effter politie-commissionens sigelse.

2. Maa ej heller nogen uden de alleene, som næringen med fugle- oc federverk haver antagen oc derfor paa raadstuen ere indtegnede, selge kalkunske haner oc høns, capuner, smaa høns, kyllinger, duer, vilde oc tamme ender oc giæs, aggerhøns, snepper, brochfugle, kramsfugle, stær, lerker, spurrer, dyr, store oc smaa, harer, caniner oc deslige meere saavelsom oc saa eeg.

3. Skal oc de samme, som saadan næring haver antaget, ej maa tilfals holde eller selge nogen af ovenbemelte vare, som levende ere, uden de ere karske, sunde oc vel ved magt, oc af de, som døde ere, ingen uden de, som ere ferske oc ej stinkende eller lugtende af forraadnelse (hvilket sidste oc saa om eg skal forstaais), under varenis fortabelse, hver gang nogen dermed vorder befunden.

4. Oc paa det jndbyggerne herudj staden kunde vide, hvor saadanne vare tilkiøbs kand bekommis, saa skal de, som handle med de samme, have et skildt udhengendis for det huusz, de iboer, hvorpaa de af kiøbende kand kiendis oc findis, oc skal derforuden saadanne hønse-kræmmeris nafne oc boepæle tvende gange om aaret, nemlig til paaske oc Mickaelis, tilkiende gives ved politie mesterens offentlige placater, som allevegne skal opslaais.

5. Oc om de, der sig i det laug begive, altiid bør at have god forraad af oven specificerede vahre, saa at de altiid, naar de behøvis, kand for billig priis til kiøbs bekommis, oc til dend ende skal vere foraarsaget, et stort forlag at giøre, saa skal oc samme alleene vere tilladt, saadanne vare ej alleeniste udj deris egne huuse fal at holde, mend end oc saa at omgaa med dennem til jndbyggerne at selge. Dog skal det vere een hver indvaaner her udj staden frit tilladt, ved sig eller hans tyende at kiøbe af samme vare til sit eget huusis fornødenhed paa axeltorv eller ude paa landet, hvis hand kand bekomme, uden saadant igien nogenlunde til andre at selge. Jlige-

maade skal det oc icke vere nogen paa landet boende formeent, sine egne vare at lade indkomme oc paa axeltorv selge.

6. Det skal oc vere oven bemelte fugle-, vildt- oc eg-kremmere allernaadigst tilladt selv at drage ud paa landet oc over alt baade udj denne oc andre provincier at tilkiøbe oc forskaffe sig varene fra første haand, hvorudj ingen enten paa rytter- eller proprietariers gods maa giøre dennem nogen hinder eller forfang, mens een hver bør at vere dennem udj saadanne vares lovlig indkiøb beforderlig, saasom det geraader til det gemeene beste, hvorfore oc saa amtmændene, een hver udj sin district, enten self eller ved deris betiente haver at giøre disse kræmmere, naar de over nogen u-forsvarlig hindring oc forfang sig beklager, ald muelig assistentz.

7. Paa det saadanne vare af fugl-verch, dyr oc eg for desto billigere priis kand bekommis, saa skal ald anden forprang hermed fremdeelis gandske vere afskaffet oc til dend ende alle Valdbye, Hvide-Ovre, Røde-Ovre, Aved-Ore oc alle andre omkring Kiøbenhafn boende familier, bonder oc huusmænd hermed strengeligen vere forbudne, at de hereffter hverken drager hen til andre nær hos eller langt borte liggende landsbyer eller gaarde for at opkiøbe saadanne vahre, ej heller af nogen udj deris egen bye eller igiennemreisende sig samme, under varenis forbrydelse, naar de dermed antreffes, tilhandler oc opkiøber. Oc paa det at derved kunde haves nogen tilsiun oc indseende, saa haver amtmændene een hver udj sin district dertil at lade ordinere nogle visze personer, som paa de steder, hvor amtmændene det nodigt eragter, derpaa kunde have tilbørlig opsiun. Oc nyder amtmanden een tredie part af de vahre, som i saa maader confisqveris, oc de persohner, som dermed haver opsiun, een tredie part oc angiveren een tredie part.

8. Skal det oc vere een enke tilladt, effter hendis mands død, at blive ved denne næring, saalenge hun sidder u-gifft oc sig tilbørligen forholder. Mens giffter hun sig, skal hun vere tilforpligtet at levere fra sig hendis afgangne mands raadstue-beskeed, denne næring angaaende. Oc bør dend effterkommende mand sig af samme hendis forige mands raadstue beskeed eller næring ei at betienne, med mindre det hannem effter dend første articels sigelse af magistraten er bevilget. Befindes nogen herimod at handle, have forbrudt vahrene, som hand antreffes at handle med, til angiveren oc derforuden betale oc straffes, som udj dend første articul ommeldt er. Thj byde oc befale vi hermed vores stifftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere oc raad, byefogder oc alle andre, som disze artichler

under vores cancellie-seigl tilskicket vorder, at de dennem paa behørige steder til allis effterretning strax lader læse oc forkynde oc siden derover alvorligen holder. Givet etc. Hafniæ dend 11 aprilis anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 56—60.

715. **14 April 1696.**

Oprettelse af et Fiskekræmmerlav.

Privilegier oc articler paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj til at forekomme oc afskaffe dend skadelig forprang, som i sær ved færske søe- oc strand-fiskes indkiøb her j vores etc. Kiøbenhafn gaar i svang, allernaadigst haver for got oc nødigt eragtet, at et fiske kremmer laug her i staden indrettes. Oc paa det samme dis bedre kunde ved magt blive, have vj det effterschrefne privilegier oc articler allernaadigst meddeelt, hvoreffter saavel alle vedkommende som de, der hid indtil forprang brugt haver, under tilborlig straf sig allerunderdanigst skal rette oc forholde, saa oc fiske-kremmerne i bemelte vores kongel. residents stad disze articler allerunderdanigst effterleve oc ej understaa sig, nogen ny vedtegt eller anden anordning imellem sig self at giore, saafremt de icke derfor vil stande til rette oc straffes, som vedbør.

1. Maa ingen her udi staden hereffter vere tilladt at nære sig af at tilfals holde nogen slags fersk søe- oc strand-fisch, med mindre hand er borger oc virkelig boesiddendis her udj staden oc staar under magistratens iurisdiction. Dog maa det ham vere tilladt derhos een anden næring at bruge. Oc skal den, som fische handelen antager, vere forpligtet, førend hand noget dermed begynder, sig for magistraten paa raadstuen at angive oc der lade sig for saadan næring indskrive oc derpaa forsyne sig med magistratens besched oc beviis, at hand til saadan næring at bruge er berettiget. Hvo som sig herimod forseer, skal første gang have forbrudt vahrene til angiveren, anden gang foruden vahrenis forbrydelse til angiveren betale til politiecassen fire rixdaler oc tredie gang straffis paa kroppen med fengsel eller i gabestocken effter politiecommissionens sigelse.

2. Maa ej heller nogen uden de alleene, som næringen med færsk søe- oc strand-fisch haver antagen oc derfor paa raadstuen ere indskrevne, selge karper, karusser, gedder, braszen, sandeler, flirer, aborrer, skalle, horker, tobias, kræbs oc deslige fleere færske søefisk, i hvad nafn de have kand, item lax, færske oc speegede, store øreter, østers, torsk, sild, rocker, hvidlinger, kuller, pigvard, flynder,

makreel, tunger, aal, hummer, krabber, meszlinger, næger oc deslige meere færsk søe- oc strand-fisk, i hvad nafn de oc kand have.

3. Skal oc de samme, som til saadan næring ere berettigede, ej maa tilfals holde eller selge nogen af oven bemelte levende fisch uden de, som ere karske oc sunde, oc af de døde uden de, som ere friske oc nyligen fangne oc ej stinkende eller lugtende af forraadnelse, under vahrenis fortabelse, hvergang nogen dermed vorder befunden.

4. Oc paa det jndbyggerne her udj staden kunde vide, hvor samme vare tilkiøbs kand faais, saa skal de, som dermed handle, staa oc sidde een deel langs ad canalen paa begge sider af weyer huuset oc wrager broen oc een deel paa Christianshafn ved den ny broe, hvor dennem oc saa af politie-commissionen skal ordineris visse stæder imod een aarlig afgifft til vedkommende, saa oc deris nafne oc boepæle gives tvende gange om aaret, nemlig til paaske oc Mickaelis, ved politiemesterens placat tilkiende.

5. Oc som de, der sig i dette laug begiver, altid bør at have saadan forraad af adskillige slags færsch fisk, at de, naar de behøvis, kand for billig priiss tilkiøbs bekommis, saa skal oc samme alleene vere tilladt, saadanne vare saavel i deris huuse som paa forbemelte pladser fal at holde, dermed at omløbe oc til jndbyggerne at selge. Dog skal det vere een hver jndvaaner her i staden tilladt, ved sig eller hans tyende at kiobe af samme vare til sit eget huusis fornødenhed saavel i staden som ude paa landet, hvis hand kand bekomme, dog ej berettiget dem igien at selge. Iligemaade skal jngen paa landet boende vere formeent, sine egne vare i staden at lade indkomme oc i store eller smaa partier selge, ej heller de skiberomme, som fra Tydskland med fisch hidkommer, vere forbudne deris fisk af skibene til hvem dennem kiøbe vil u-behindret at afhænde.

6. Saa skal det oc vere fornefnte færsk søe- oc strand-fiske kremmere allernaadigst tilladt self ct drage ud paa landet for at tilkiobe oc forskaffe sig varene fra første haand, hvor udj ingen enten paa rytter- eller proprietariers goeds maa giøre dennem nogen hinder eller forfang, mens een hver bør at vere dennem udj saadanne varis lovlig indkiøb beforderlig, saasom det geraader til det gemeene beste, hvor for oc saa amtmændene, een hver udj sin district, enten self eller ved deris betiente haver at hielpe disse kremmere til deris ret, naar de over nogen u-forsvarlig hindring oc forfang sig for dennem beklager.

7. Paa det saadanne fiske-vare for desto billigere priis her i staden kunde bekommis, saa skal ald anden forprang af samme vahre

hermed gandske vere afskaffet oc til dend ende alle omkring Kiøbenhafn udj Skovshovet oc Væbek samt ved Helsingøers side boende familier, bønder, fiskere oc huusmænd hermed strengeligen vere forbudne, at de hereffter hverken drager hen til andre nær hos eller langt borte liggende landsbyer eller gaarde for at opkiøbe saadanne vahre, icke heller af nogen udj deris egne byer eller igiennem reisende sig samme, uden til deris eget huuses fornødenhed, under vahrenis fortabelse, naar de dermed antreffes, tilhandler oc opkiøber. Oc paa det at derved kunde haves nogen tilsyn oc indseende, saa haver amtmændene hver udj sin district dertil at lade ordinere nogle visse personer, som paa de stæder, hvor amtmændene det nødigt befinder, derpaa kunde have tilbørlig opsyn. Oc skal de vare, som confisqveris, deelis imellem amtmanden, de personer, som dermed haver opsyn, oc angiveren i trende lige deele. Dog fischerne ej formeent at selge paa axel-torv her j staden hvis Guds velsignelse af fisch, de med deris egen flid af stranden kand fange.

8. De fisch, som hertil staden føres med vogne for at selgis, skal fal holdis paa de ordinerede stæder, i Kiøbenhafn ved strandsiden fra Høibroe til Veyerhuuset oc paa Christianshafn ved spøitehuuset, men de, som til vands med baade eller skiberomme hidføris, skal fal holdis i Kiøbenhafn fra Veyerhuuset til gang broen oc paa Christianshafn ved Røde oc Christianshafns broe.

9. Skal det ocsaa vere een encke tilladt effter hendis mands død at blive ved denne næring, saa lenge hun sidder u-gifft oc sig tilbørligen forholder; mens giffter hun sig, skal hun vere til forpligtet at levere fra sig hendis afdøde mands raadstue beskeed, denne næring angaaende, oc bør dend effterkommende mand sig af samme hendis forige mands raadstue-beskeed eller næring ej at betienne, med mindre dend hannem effter dend 1. articuls indhold af magistraten er bevilget. Befindis nogen herimod at handle, have forbrudt varene, som hand antreffes at handle med, til angiveren oc der foruden betale oc straffis, som udj forbemelte første articul ommeldt er.

Thj byde oc befale vi hermed vores stifftbefalingsmænd, amtmænd, præsident, borgemestere oc raad, byefogder oc alle andre, som disse artichler under vores cancellie seigl tilskicket vorder, etc. Givet paa vort slot Kiøbenhafn den 14 aprilis anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 60—64.

716. **21 April 1696.**

Bevilling paa Moratorium paa Grund af Søskade.

Niels Müller.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Niels Møller, jndvaaner j Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorleedis hand formedelst sin erlidte store skade til søes i disze vanskelige krigs tider saaleedis skal vere kommen til agters, at hand nu icke saa hastig oc saa rigtig, som hand gierne vilde, sine creditorer skal kunde fornøye oc tilfreds stille, da have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand paa tre maaneders tjd, fra dette vores brefs dato at regne, for alle hans ind- oc udlændiske creditorers krav oc tiltale aldeelis maa vere frj oc forskaanet, paa det hand imidlertjd paa frj foed desto bedre kand søge dennem effter haanden at contentere. Thj byde vj alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers samtlige vedkommende, hannem herimod, efftersom forschrevet staar, at hindre eller udj nogen maade forfang at giøre, under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 21 aprilis anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 65.

717. **25 April 1696.**

Privilegium for en Guldsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa i, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at André le Coq, som guldsmed handtvereh skal have lærdt, maa, naar hand sit mester støcke haver giort, udj guldsmed lauget her i vores etc. Kiøbenhafn for mester antagis, u-anseet hand ej effter laugs articlerne et aar for svend hos een mester her i staden skal have tiendt. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 25 aprilis 1696.

Sæl. Tegn. L. 60.

718. **12 Maj 1696.**

Om Ligning af Løgte- og Sprøjteskatten.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst haver befalet os elschelig ober directeurerne over brand- oc lygte-verkerne her i vores etc. Kiøbenhafn at betale af brandcassen til visze tider inden toe aars forløb i det seeniste, hvis vores toldskriver Søren Sørensen for een sin ejendoms pladz, hand til stadens tienniste schal have afstanden, retmeszigen kand have at fordre effter een af hannem

forhvervet hofrets dom over vores politiemester os elschel. Claus Rask, som dend 12 may anno 1692 skal have forskrevet sig til at betale hannem 700 rdr. af de for samme pladz udlovede 1300 rdr. oc det icke effterkommen, saa er vores etc., at dersom de til brand- oc lygte-verkernis underholding allereede lagde 5500 rdr. ej dertil schulle forslaa, j da effter bemelte ober directeurers ansøgning endnu 200 rdr. paa alle huuse oc gaarde her i staden oc Christianshafn lader ligne oc legge oc eder med anstalten til samme pengis indfordring, betaling oc rigtighed effter vores til eder dend 13 martij anno 1694 allernaadigst ergangne befaling oc paa samme [maade], som med de aarlig bevilgede 5500 rdr. hid indtil skeet er, allerunderdanigst retter oc forholder, saa at brand- oc lygte-verkerne da aarlig oc udj alt 5700 rdr. til deris underholding oc ved lige holdelse rigtig kand nyde oc bekomme. Dermed etc. Hafniæ dend 12 may anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 68—69.

719. **12 Maj 1696.**

Tilladelse til at sætte en Gaard til Avktion.

Borgrettens tilforordnede.

C. 5. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigst ansøgning allernaadigst haver bevilget, at Karen Bertelsdaatter afg. Ferdinand Kyblichs, jndvaanerske her i vores etc. Kiøbenhafn, maa tvende hende oc hendis børn tilhørende gaarde, beliggende nest op til hin anden udj een recke, den eene paa Østergade oc den anden i Kongens gade her i staden, til den høistbydende selge oc afhænde til dend gields afbetaling, som samme gaarde af bemelte hendis afg. mand skal vere pantsat for. Dereffter j eder etc. oc tilbørlig indseende have, at de for bemelte gaarde indkommende penge til gieldens afbetaling tilbørligen bliver anvendt, som j dertil agter at svare. Befalendis etc. Hafniæ dend 12 may anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 115.

720. **12 Maj 1696.**

En Borger faar Tilladelse til at opholde sig her i 6 Maaneder for at kunne tilfredsstille sine Kreditorer.

Jens Hersleb.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Jens Hersleb, borger oc indvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, som af frygt for sine creditorers anstrengelse skal have veret foraarsaget, sig her fra staden at begive, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis dend største deel af samme hans creditorer skal have samtygt oc tilladt

hannem, frj oc ubehindret for ald tort oc arrest paa hans person, her hid til staden igien at komme, da have vi effter slig beskaffenhed samt fornefnte Jens Herslebs herom allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at meerbemelte Jens Hersleb maa nyde fri oc sicher leide hid til staden oc her paa sex maaneders tiid af samtlige hans creditorer fri oc u-molesteret forblive, paa det hand imidlertiid desto bedre kand søge at giøre rigtighed med forskrefne sine creditorer oc dennem tilfreds stille, saa oc fornøden underretning om hans boes tilstand give. Dog skal hand tiltengt vere, sig hos magistraten her sammesteds at angive, naar hand hid til stedet kommer. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette oc hannem imidlertiid ei med nogen arrest at belegge eller i andre maader imod hvis, som forskrevet staar, nogen hinder eller etc. under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 12 may anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 87—88.

721. **19 Maj 1696.**

Hofapotheker Becker maa afstaa sit Apothek og forskaanes for borgerlige Bestillinger.

Johan Gotfred Becher.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj effter Johan Gotfred Becher, vores hof-apotheker oc jndvaaner herudj vores etc. Kiøbenhafn, hans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand hans officin med det hannem derpaa af os allernaadigst meddeelte privilegio, naar hand sin leilighed seer, til een vel erfaren oc af facultate medica her ved vores kongel. universitet approberet apoteker, som hans sted igien kand betienne, maa forhandle oc afstaa, oc at hand dereffter som een gammel tienner j hans lifs tid for alle borgerlige bestillinger oc besværinger maa vere frj oc forskaanet. Forbydendis etc. Hafniæ dend 19 may anno 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 91.

722. **30 Maj 1696.**

Løn for Præsten ved Børne- og Pesthuset.

Directeurerne over Børnehuuset i Christianshafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at om endskønt vj udj vores til eder dend 3 martij sidstforleden allernaadigst ergangne befaling allernaadigst haver anordnet, at præsten j Børnehuuset paa Christianshafn skulle tillige med forrette tiennisten udj Pesthuuset, oc at dend af Pæsthuuset til præsten ordinerede løn i saa maader skulle afgaa, icke des mindre, effterdj vi nu af eders til os

allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst haver fornommet, at hr. Christopher Dankel, capellan i Christianshafn, som hid indtil schal have betient Børnehuuset, skal formedelst andre hans embedes forretninger have besverget sig, ej at kunde paatage sig tienniste j Pæsthuuset tillige med at forrette, mens allerunderdanigst begiert at maatte baade fra Børnehuuset oc Pæsthuuset blive entlediget. Desligeste skal oc præsten ved Pæsthuuset hr. Lauritz Gram sig have beklaget, ej at skal kunde betienne baade Pæsthuuset oc Børnehuuset for de 63 rdr. 4 ß, som Børnehuusets præst aarlig er tillagt, have vi effter eders herom allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst bevilget, at fornefnte hr. Larsz Gram, som bliver ved at betienne baade Børnehuuset oc Pæsthuuset, maa for saadan hans tienniste foruden fornefnte 63 rdr. 4 ß endnu nyde aarlig af Børnehuusets midler 40 rdr. til underholding. Dereffter j eder etc. oc saadan anstalt at giøre, at fornefnte 103 rdr. 4 ß vorder hannem aarligen[1], saalenge hand Børne- oc Pæsthuuset som præst forsvarligen betienner, rigtig betalt. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 may 1696.

Sæl. Tegn. L. 78—79.

723. **6 Juni 1696.**

Om Slagsmaal mellem Studenter og Lakejer.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Wor bevaagenhed tilforn. Saasom vi med største mishag have maat fornemme, hvorleedis nogle laqueyer skal dend 8 martij sidst forleden om aftenen have haft een samling oc slagsmaal med nogle studenter j Canicke strædet her i staden, hvorved de paa baade sider haver fortient, at de andre til exempel bør at straffis, saa ville vi, at efftersskrefne laqueyer, nemlig Søren Andersen oc Henrich Andersen samt disze tvende af grev Friisis laqueyer, nafnlig Jørgen oc Jaan skal til een vel fortient straf for saadan deris grove forseelse forskickes til vor festning Cronborg, derpaa een maanets tid udj jern ved skuf karene arbeide. Hvad sig angaar vice admiral Geddes tvende laqueyer, nemlig Christen Hansen oc Hans Mortensen, som om denne samling skal have haft videnskab oc dend icke aabenbaret, da skal de j 14ten dage i arresthuuset indsettes, oc imidlertiid om dagen hver side en tjme om formiddagen oc 1 tjme om efftermiddagen paa træhesten. Derefter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 6 iunij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 86—87.

724. **9 Juni 1696.**

Om Possementmagerlavets Lade.

Politie commissionens tilforordnede.

C. 5. Wor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtige copier af Johan Ernst, oldermand for poszementmager lauget her i vores etc. Kiøbenhafn, hans allerunderdanigst indgifne supplication oc vores politiemesters derpaa allerunderdanigst giorde erklæring angaaende een lade, hand af fornefnte oldermands huusz skal have ladet tage oc paa politie cammeret opføre, med hvis videre bemelte vores politiemester derved allerunderdanigst haver haft at erindre, som j self deraf kand see oc fornemme. Oc er vores etc., at j de vedkommende strax for eder lader indkalde oc, effter at j eder om sagens beskaffenhed med flid haver erkyndiget, os derom eders allerunderdanigste udførlig relation oc betenkende til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 9 iunii anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 87—88.

725. **23 Juni 1696.**

Forhør over Udtalelser imod den engelske Konge.

Friderich Eisenberg oc Christen Helt.

C. 5. Vores allernaadigste villie oc befaling er, at i dend franske dantzemester ved nafn Porrier, som udj dit Friderich Eisenbergs huusz skal vere arresteret, formedelst at hand skal have talt u-sømmeligt om hans kierlighed kong Villiam, konge j Store Britanien, for eder paa et beqvemt sted deri huuset lader fordre, tillige med hvis videre, de vedkommende kunde beraabe sig paa, oc dennem samtlige inden lugte dørre j tvende mænds overværelse, som det franske sprog forstaar, med flid effter loven examinerer oc forhører. Ved hvilken forretning du Christian Helt protocol haver at holde oc, saasnart denne examen oc forhør er skeet, da et instrument derover skrifftlig forfatter, som i os til videre vores allernaadigste resolution under eders oc bemelte tvende mænds hænder oc signeter med allerforderligste haver at tilstille. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 23 iunij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 96—97.

726. **30 Juni 1696.**

Sognepræsten ved den hollandske Menighed bliver tillige Præst for Ny Hollænderby.

Mag. Lauritz Tura.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc hermed etc. mag. Lauritz Tura, hollandsche

sognepræst ved Holmens kirke her i vores etc. Kiøbenhafn, til at vere tillige med præst til Nye Hollænder byen uden for Vester port her for staden j hr. Christopher Dankels sted, som vi til sognepræst til Vor Frelsers kirke j Christianshafn allernaadigst haver befordret. Forbydendis etc. Hafniæ dend 30 junij 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 125.

727. **30 Juni 1696.**

Om Handel med Nürnberger-Varer.

Hr. Conrad greve af Reventlov med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom een deel af laugene her j staden for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage over de herværende Nyrenbergske kiøbmænd, at de med deris handel dennem j deris borgerlig næring oc handtering imod de dennem allernaadigst givne laugs articler stor indpas oc afbrek skal giøre, saa er hermed vores allernaadigste villie oc befaling, at j de vedkommende strax for eder lader kalde oc, effter at j begge parters paastaaende imod hin anden med fliid haver hørt oc overveyet, os eders allerunderdanigst betenkende oc forslag under eders hænder skrifftlig tilstiller om et expedient der udinden, hvorleedis j allerunderdanigst formeener, at de sig med hinanden best kunde nære oc dend eene icke dend anden fortrycke oc ruinere. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 junij 1696.

Fortegnelse paa dem, som dette bref blef expederet til, nemlig hr. Conrad greve udj Reventlov, hr. Jens Juel, hr. Adam Levin Knuth, hr. Matthias Moth, hr. Thomas Balthazar von Jessen, hr. Jens Harboe, estats raad Hans Nanszen oc estats raad Reinholt Meyer.

Sæl. Tegn. L. 100.

728. **7 Juli 1696.**

Om et Aars Frihed for Grundskat af en Grund paa Østergade.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jacob de Sarcis oc hans arvinger maa paa hans gaard oc plads i Østergade her i vores etc. Kiøbenhafn nyde et aars frihed for grundskat oc anden deslige paaleg oc besvering foruden de tre aars frihed, vores af dato dend 11 aprilis anno 1685 allernaadigst udgangne forordning ommelder. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 7 julij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 109. 23. Okt. 1697 blev der endnu bevilget et Aars Frihed (Sæl. Tegn. L. 375.).

729. **7 Juli 1696.**

Om Børne- og Pesthusets Regnskaber.

Hr. Matthias Moth med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vi ugierne haver mot fornemme, at der ej endnu for een deel af de forbjgangne aaringer skal vere giort saa god rigtighed for Børnehuuset j Christianshafn oc Pesthuuset uden for Vester port her for staden des midler oc indkomster, som det sig bør, saa er hermed vores etc., at i saavel de nu verende som forige directeurer, saa mange deraf udj live ere, tillige med Lauritz Mickelssen, forige casserer j bemelte Børnehuusz, strax for eder paa een beleilig tiid oc sted lader kalde for at giøre eder fuldkommen oplyszning oc forklaring om forskrevne tvende huuses midler oc indkomster oc paa, hvad j formedelst denne commission kunde foraarsagis at bespørge eder om hos dennem, oc at i siden ald flid anvender til forbemelte Børnehuuses oc Pesthuuses dont jo før jo heller i god rigtighed at bringe. Dermed etc. Hafniæ dend 7 julij anno 1696.

De, som fich forskrevne befaling, vare efftersehrevne, nemlig hr. geheime raad Moth, estats raad Bendtzon, justitz raad Vinding oc cancellie raad Rasmussen.

Sæl. Tegn. L. 109—10.

730. **21 Juli 1696.**

Om Behandlingen af Tyverisager.

Politiens committerede.

C. 5, Vor synderlig gunst tilforn. Vide maa j, at om endskiønt vi dend 13 augusti udj nestafvigte aar 1695 allernaadigst haver befalet eder, at j eder udj politie-commissionen til forhor skulle foretage alle sager angaaende tyverj, som her j staden kunde begaais, saa have vi dog nu allernaadigst resolveret, at dermed skal forholdes effter dend anordning, som vi derom tilforn allernaadigst giort haver. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 21 iulij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 116—17.

731. **28 Juli 1696.**

Opfordring til at yde frivillige Gaver til Børnehuset.

Doctor Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom Etienne de la Fosse udj Bornehuuset paa Christianshafn haver effter dend med hannem oprettede contract forbundet sig til at imodtage icke alleene alle de

fattige, som tigger paa gaderne her i staden oc paa Christianshafn, men end oc alle andre slags fattige folch, saasom krøblinger, item gamle oc svage folch, som ere udygtige til at giøre noget arbeid oc hannem tilføris, hvilket oc allereede saavel skal vere begyndt, at gaderne for betlere merkeligen skal vere bleven frj oc een deel manufacturer i Børnehuuset derved skal vere bleven befordret, mens som iblandt samme fattige findes mange, som skal vere udygtige til arbeid oc hannem fast dagligen fleere deslige tilføris, derimod renterne af Børnehuuszets capitaler til deris oc de andre fattiges underholding icke skal kunde strecke, heldst efterdj bemelte Etienne de la Fosse andre nyttige manufacturer der paa steden med forderligste agter at lade indrette, hvor til oc fleere fattiges arbeide skal behøvis, saa haver vj af sær kongl. mildhed oc naade allernaadigst udlovet at give aarligen een visz penge til dette christelige verks fremtarf oc vedligeholdelse, hvilket exempel een deel af vores ministrer oc betiente haver efterfuldt, som alt udj een dertil forordnet bog er indført. Thj er vores allernaadigste etc., at du strax tilholder præsterne herudj staden oc Christianshafn, at de trende søndage effter hin anden baade til højmesze oc aftensang, naar prædicken er endet, med bevegelige ord formaner deris tilhørere, at de oc af christen medlidenhed ville betenke disze fattige oc lade sig indskrive i bemelte bog for een visz gave oc almisze aarligen til deris underholding oc ellers give der til, hvad een hvers gode villie tilsiger, hvilket, som det er een ting der til Guds ære oc det gemeene beste haver henseende, vi saa meget dis heller allernaadigst vil formode, at een hver effter sin efne oc vilkor sig dertil villig oc medliden lader finde. Dermed etc. Hafniæ dend 28 julij anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 117—18.

732. **1 Avg. 1696.**

Om Vandløbet mellem Vesterport og Blaataarn.

Commissarierne over gaderne j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa i, at vi til vandløbets forfærdigelse fra denne vores kongel. residentz stad Kiøbenhafns Vesterport til det Blaa taarn ud til stranden allernaadigst haver stillet ordre om des bekostning, saaviit os deraf fra bemelte Blaa taarn oc langs om Material gaarden angaar. Men fra fornefnte Material gaard til Vesterport, hvis bekostning effter overslaget skal beløbe 507 rdr., tilkommer dennem, som fortøyg derpaa haver, self at lade færdig giøre oc bekoste. Thj er vores etc., at j de vedkommende

sligt til allerunderdanigste efterretning strax tilkiendegiver oc den anordning giør, at samme arbeide, naar vores foretagis, tilligemed vorder foretagen oc paa een maade ferdig giort. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 1 augusti anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 121—22.

733. **4 Avg. 1696.**

Om den tydske Garnisonspræsts Prædiken i Vor Frelsers Kirke.

Doctor Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vi allernaadigst haver for got befunden, at dend tydske garnisons præst j vores etc. Kiøbenhafn hr. Elias Jacobi skal hereffter giøre tienniste i Vor Frelseris kirke udi Christianshafn med de dertil af os allernaadigst forordnede præster, saaleedis som følger:

1. Prædicker sognepræsten om søndagene oc andre hellige dage til højmesze oc om fredagen som sædvanligt.

2. Prædicker dend tydske garnisons præst om søndagene oc andre hellige dage, fra klocken er 12 oc til klocken er 1, som sædvanligt. Oc hvad dend tydske uge prædicken, som om onsdagen er bleven holden, sig anbelanger, saa ville vi effter dend tydske meenigheds allerunderdanigste ansøgning allernaadigst have dend hereffter til torsdagen forflyt, oc da prædicker bemelte tydske garnisons præst oc forretter tilligemed hvad anden tienniste, der imidlertid forefalder, det prestelige embede vedkommende, alt udj tydsk sprog.

3. Predicker capellanen til aftensang om søndagene oc andre hellige dage, hvilken tienniste begynder klocken tu.

4. Skal i bemelte Vor Frelseris kirke hereffter holdes fropredicken om søndagene oc andre hellige dage naar klocken er fem om morgenen, hver anden søndag eller hellig dag af dend tydske garnisons præst udj tydsk sprog oc hver anden søndag eller hellig dag af dend danske capellan udj dansk sprog. Dereffter du dig etc. oc derom paa behørige steder etc. Befalendis dig Gud. Skrevet etc. Hafniæ dend 4 augusti anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 122—23.

734. **8 Avg. 1696.**

Den tydske Garnisonspræst bliver tillige tydsk Sognepræst paa Christianshavn.

Hr. Elias Jacobi.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskicket oc forordnet saa oc hermed etc. hr. Elias Jacobi, tydske garnisons præst j vores etc. Kiøbenhafn, til at vere tillige med tydsk sogne-

præst til Vor Frelseris kirke udj Christianshafn oc der forrette tienniste effter dend anordning, som vi derom allernaadigst giort haver eller hereffter giørendis vorder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 8 augusti 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 153—54.

735. **22 Avg. 1696.**

Bestalling for en Stads-Instrumentist.

Lucas Jacob Krøpelihn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom os elskelige præsident etc. i vores etc. Kiøbenhafn haver paa vores allernaadigste behag beskicket oc forordnet Lucas Jacob Krøpelin til at vere stads instrumentist der sammesteds j dend forige nu ved døden afgangne instrumentistis Friderich Gans sted effter det hannem givne brefs indhold, dat. dend 4 junij sidst forleden, oc hand nu om vores allernaadigste confirmation derpaa allerunderdanigst ansøgning haver ladet giøre, da ville vi bemelte Lucas Jacob Kropelihn etc. Forbydendis etc. Cronborg dend 22 augusti 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 158.

736. **29 Avg. 1696.**

Om Forhandlingen af de ny Maal og Vægt.

Magistraterne i Kiøbenhafn, Aarhuusz, Aalborg, Bergen oc Christiania.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa i, at vi til at forekomme de u-leiligheder oc store bekostninger, som hid indtil er skeet med det nye maal oc vegt at forskicke fra vores etc. Kiøbenhafn omkring i vore riger, allernaadigst haver for got befunden at udvælge nogle faa af de fornemste handelsteder, hvor magistraten self kand lade giøre, justere oc forhandle samme nye maal oc vegt, hver i sin bye oc district, hvor i blant vi allernaadigst haver udvalt Kiøbenhafn for Siellands oc Fyens stiffter, hvilket alt effter visze metal originaler oc hosføyede instrux om maals oc vegts uniform, rigtighed oc façon skal skee, hvorfore os elskelig Oluf Rømer etc. effter vores allernaadigste befaling med eder skal negotiere om det j bemelte eders tillagte district nu verende maals oc vegts afhandling, hvorpaa i eder inden dend 11 septembris førstkommendis imod hannem fuldkommen haver at erklære. Oc saa fremt i eder dertil beqvemmer, ville vi eder vores allernaadigst privilegium meddeele, at i alleene oc ingen anden maa lade giøre, stemple oc forhandle ald lovlig maal oc vegt i fornefnte district. Men i fald at j icke skulle ville antage det paa de conditioner, som de andre handelsteder, som vi til maal oc vegt at

lade giøre oc forhandle haver anordnet, have vi allernaadigst bevilget, at bemelte vores iustitz raad maa beskicke i bemelte vores etc. Kiøbenhafn andre vederheftige oc dygtige mænd til maals oc vegts inspection, forferdigelse oc forhandling i eders sted. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Cronborg den 29 augusti anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 128—29.

737. **29 Avg. 1696.**

Om Livgardens Indkvartering.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa i, at vi allernaadigst haver sat os for at lade vores lif garde til hest fra vort land Møen hid over komme oc j vores etc. Kiøbenhafn indqvartere. Thj er vores etc., at j strax der i staden lader efftersee, hvor stalderum for dends heste er at faa med saadan leilighed, at een hver garde hos sin hest kand forblive, oc os derom eders allerunderdanigste erklæring til videre vores allernaadigste resolution med forderligste tilsender. Dermed etc. Befalendis etc. Cronborg dend 29 augusti anno 1696.

Sæl. Tegn. L. 129—30.

738. **6 Okt. 1696.**

Om afsatte Præsters Indpas i fungerende Præsters Næring.

Doctor Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vores etc. er, at du strax tilholder ministerium her j vores etc. Kiøbenhafn, som kunde beklage sig at skee nogen indpas j deris embeders forretninger af afsatte præster imod vores i saa maader den 23 may sidstforleden allernaadigst udgangne forordning, at de samme afsatte præster for deris begangne forseelser imod bemelte vores forordning paa behørige steder strax lader tiltale oc dom over dennem derfor effter loven oc meerbemelte forordning hænde. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 6 octobris 1696.

Sæl. Tegn. L. 142.

739. **20 Okt. 1696.**

Om Formaning fra Prædikestolene mod Udsættelse af smaa Børn.

Doct. Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis her udj vores etc. Kiobenhafn skal vere meget gemeen oc gængsom, at onde oc selfraadige qvinder oc mødre skal bortlegge eller bortkaste deris eller andris børn fra dem her oc der paa gaderne oc i huusene, saa at de fattiges direc-

teurer oc forstandere paa een gandske kort tiid at regne skal have bekommet een temmelig mengde af slige hitte børn at føde oc underholde, da, paa det slige letsindige folch om lovens straf kunde blive desto kyndigere oc oplyste til afskye for saadan misgierning, er vores etc., at du strax dend anordning giør, at præsterne herudj staden hereffter aarligen, naar i kirkerne af prædickestolene pleyer at oplæses om sabathens helligholdelse oc andet meere, som loven oc vores til dig den 13 junij sidst forleden allernaadigst ergangne befaling angaaende børnefødsel i dølsmaal tilholder, meenighederne denne lovens articul om børns hensettelse eller henkastelse tillige med alvorligen forholder. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 octobris 1696.

Sæl. Tegn. L. 150—51.

740. **27 Okt. 1696.**

Om Betaling til Vor Frelsers Kirke for de Sognefolk, der blive begravede i Kjøbenhavns Kirker og Taxten for Ringning med Kirkens Klokker.

Anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis de fleeste formuende af meenigheden til Vor Frelseris kirke paa Christianshafn skal forhen formedelst dend ringe leilighed, som udj dend gamle kirke sammesteds skal have veret, have tilforhandlet sig begravelze steder udj kirkerne her j vores etc. Kiøbenhafn oc der ladet deris døde begrave, hvorover dend gamle kirke skal vere bleven saa forarmet, at dens aarlig reparation oc nødvendige udgifter af dends indkomst fast icke skal have kundet bleven betalt, hvilket, om de dend frihed, foruden nogen kiendelse til bemelte Vor Frelseris kirke at give, fremdeelis skulle beholde, ville geraade til dends alt for store skade, da have vi allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, saasom vi oc hermed etc., at alle de sognefolch, som til forbemelte Vor Frelseris kirke hører, nemlig bemelte Christianshafns jndvaanere, Børsens, bag Børsen oc derved paa Slotzpladzen, skal effter forige anordning om Christianshafns sogn sig til meerbemelte Vor Frelseris kirke holde oc dend hereffter for deris rette sogne kirke j alle maader kiende. Dog om nogen af dennem ville lade deris døde udj Kiøbenhafn begrave, maa det dennem allernaadigst vere tilladt, naar de betale til offtbemelte Vor Frelseris kirke ald kirkens rettighed ligesaa fuldkommen, som de til kirkerne j Kiøbenhafn betaler, for gravernis aabning oc klockerne effter vores dend 7 novembris anno 1682 derom allernaadigst ud-

gangne forordning, alleene at som Christianshafns kirke udj samme forordning ickun er tillagt ved liig begiengelser at nyde tre rixdaler for alle klockerne, oc der nu omstunder er een temmelig stor klocke foruden de forige, saa at det nu koster mere at ringe end tilforn, saa ville vi oc hermed allernaadigst have paabudet oc anordnet, at hvo, der vil have, at alle klockerne i forberørte Vor Frelseris kirke for deris afdøde skal ringe, skal vere tilforbunden derfor tj rdr. at betale, men med de forige klocker forbliver det ved bemelte forordning. Hvoreffter alle etc., ej giørendis derudj etc., under vor hyldest oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 27 octobris 1696.

Sæl. Reg. XXXIX. 184—85.

741. **10 Nov. 1696.**

Om Børnehusets Forbedring.

Directeurerne over Børnehuuset.

C. 3. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vj udj henseende til, at Etienne de la Fosse, som vi Børnehuuset j Christianshafn oc Pesthuuset her uden for stadens Vester port i forvaltning allernaadigst haver betroed, er een fremmet mand, der icke udj lands lov oc maneer er kyndig, men til det af hannem foretagen verk assistence behøver, allernaadigst haver anbefalet os elschelig Claus Rask etc., Hans Voskam, vores ober kammer tiener, oc Claus Hartvigsen, præsident udj borg-retten oc slotsfoget her paa vort slot Kiøbenhafn, at de icke alleene bemelte Etienne de la Fosse derudinden tilhielp skal komme oc fornefnte Børnehuus oc Pæsthuusz samt de der indeværende og kommende lemmer udj nøye øyesyn tage, baade som det nu forefindes oc hereffter bliver dirigeret, men end oc med hin anden overveye oc betragte, hvorleedis samme Børnehuuses forvaltning best kand settes paa dend foed, at det kand have bestandighed, oc meerbemelte La Fosse tilholde, for det første slige manufacturer at indrette, hvorpaa meest aftrek oc afgang kand haves, oc fornemmelig at der indrettes en velskicket huusholding, saavel for de, der ere friske, som for de syge, med videre, som de kand eragte at geraade til husets oc verkets opkomst oc vedligeholdelse, oc derom tid effter anden giøre os allerunderdanigste relation til videre allernaadigste resolution. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 10 novembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 161—62.

742. **17 Nov. 1696.**

Privilegium paa at sælge Skilderier.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter Caspar de Coquiels herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at hand maa blive borger her i staden oc sig alleeniste ernære med skilderier at selge. Dereffter i eder etc. Befalendis etc. Hafniæ den 17 novembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 165.

743. **21 Nov. 1696.**

Om Tilsyn med Bagerne.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi u-gierne maa fornemme, hvorleedis dend største deel af bagerne her j vores etc. Kiøbenhafn icke skal bage saa dygtigt oc forsvarligt brød til at selge, som det sig bør, u-anseet de offte derom af vores tilforordnede ved politien skal vere advaret, da er vores etc., at du tilholder politie betienterne, at de hver morgen tilig saavel bagerne som kroerskerne besøger oc deris brød saavel af hvede som af rug nøye efftérseer, om det af got oc sundt korn er baget, saa oc vel tilred oc forsvarlig baget, saavelsom om det haver sin rette vegt effter dend forordnede taxt, oc i fald at der skulle fattes noget kiendeligt paa enten af deelene, haver du samme brød til Børnehuuset i Christianshafn at confisqvere oc bagerne, hos hvilke forseelserne findes, derforuden paa penge oc ellers i andre maader effter de dennem allernaadigst gifne laugs articlers formelding at straffe. Dereffter du dig etc. oc derover saaleedis at holde, som du agter at tilsvare. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 21 novembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 166—67.

744. **19 Dec. 1696.**

Om Tilsyn med de Fattiges Midler.

Hr. Matthias Moth.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vores etc. er, at du retter din leilighed effter at have inspection med skolens, Vartou hospitals, Børnehuusets oc Conventhuusets her i vores etc. Kiøbenhafn saavelsom Pesthuusets uden for stadens Vesterport, deris indkomster oc flittig paagte, at der med effter hver stæds fundatz, oc hvis anordninger vi ellers derom allernaadigst giort haver eller hereffter giørendis vorder, altid vorder i agt tagen. Til hvilken ende du, saa

offte du det fornøden eragter oc vores andre forretninger dig ei derfra forhindrer, haver at lade tilsige directeurerne hver paa sin sted at møede paa de steder, som de sædvanligen pleyer at sammen komme, for at give dig fornøden underretning om forskrefne stæders indkomster, hvorleedis de uddeelis oc anvendis, oc paa hvad maade de bliver conserverede. Oc haver du ellers tiid effter anden med dennem at overlegge oc anordne, hvisz fornøden eragtes kand. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 19 decembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 185—86.

745. **22 Dec. 1696.**

Privilegium for en Guldsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa i, at vi effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Michael Torbeck maa for mester udj guldsmed lauget her i vores etc. Kiøbenhafn indtagis foruden at tienne et aar for mester svend hos een mester i lauget, naar hand først effter guldsmedenis laugs articlers tilhold sit mester-stycke haver giort oc sig ellers i det øvrige samme laugs artichler effterrettelig holder, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 22 december 1696.

Sæl. Tegn. L. 189.

746. **22 Dec. 1696.**

Privilegium for en Feldbereder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigst ansogning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Augustus Heyne feldbereder-svend, som imod et aars tiid skal have forestaaet afgangne Hans Henrich Grüners feldbereder arbeid her j vores etc. Kiøbenhafn som een svend, maa, naar hand sit borgerschab for eder lovligen haver vundet, for mester udj feldtbereder lauget her sammesteds antagis foruden videre for mester svend effter laugs articlerne at tienne. Dog skal hand først sit mesterstocke giøre oc ellers i det øvrige sig samme laugs articler effterrettelig holde, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 22 decembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 189—90.

747. **29 Dec. 1696.**

Om Bolværkerne mellem Vejerhuset og Holmens Bro.

Hr. Matthias Moth, Ole Rømer, Clausz Rask, raadmand Morten Nielsen oc Bertel Stue.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Eftersom vi allernaadigst haver tilladt, at til bulverkerne omkring canalerne her i vores etc. Kiøbenhafn deris reparation oc til de forefaldende udgifters afbetaling maa brugis hafnens midler oc indkomster, oc vi nu af eders til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst fornemme, at til vragerbroens indrettelse oc de opsatte bulverker langs hen omkring canalen imellem dend ny gade ved Veyer huuset oc Holmens broe skal i forige aaringer vere medgaaen een anseelig summa penge, saa at nu intet til verkets videre fortsettelse skal vere i forrad, da som vi allernaadigst billigt eragter, at alle de, som imod canalen haver deris huuse oc ejendomme, bør at bekoste oc holde bemelte canals bulvercher ved lige, saaviit deris huuses oc ejendommis fortog strecker sig, hvilket oc af een deel allereede godvilligen skal vere effterkommet, saa er vores etc., at j een hver af proprietarierne til de ejendomme, som fra fornefnte gade ved Veyerhuuset oc til Holmens bro (som deris bolverkers anpart ej endnu skal have betalt) een rigtig regning under eders hænder tilskicker, hvor meget hver for sin anpart bulverk kand tilkomme at betale, oc dend anordning giør, at pengene dereffter med forderligste af hafnens casses deputerede, dig Morten Nielsen oc dig Barthold Stuve, vorder indcaszerede, oc haver j bemelte proprietarier derhosz at forstendige, at de maa nyde dend afgifft, som kand falde af alle dennem, som deris fortog vil bruge, saavelsom skibe, som ved deris bulverker vil anlegge. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 29 decembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 191.

748. **29 Dec. 1696.**

Om Lægetilsyn i Børnehuset.

Doctor Georg Frank von Frankenov.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi dend 15 octobris udj nestafvigte aar 1695 allernaadigst haver befalet dig tilligemed vores iustitz raad oc lif-medicus os elschelig Johan Ludolph Ringelman at have opsigt med de fattige syge lemmers cur oc lægedom i Børnehuuset paa Christianshafn, oc bemelte Johan Ludolph Ringelman nu er fraværende oc ingen tilsyn dermed kand have, saa er vores etc., at du dig strax antager ober-inspectionen i curere-stuen der i Børne-

huuset oc dirigerer alt hvisz de unge doctere oc barskere hosz de syge haver at iagt tage. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 29 decembris 1696.

Sæl. Tegn. L. 192.

749. **9 Jan. 1697.**

En bortrømt Guldsmed gives et Aars Lejde til at tilfredsstille hans Kreditorer.

Jørgen Ernst Vogel.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Dorothe Jørgen Ernst Vogels, jndvaanerske her j vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis bemelte hendis mand Jørgen Ernst Vogel, guldsmed, skal vere bleven foraarsaget at holde sig til side af frygt for arrest oc anden fortred af hans creditorer, som hand formedelst hans slette tilstand nu ej saa hastig, som hand gierne ville, skal kunde betale, da have vj effter hendis herom allerunderdanigst etc. allernaadigst forundt oc givet, saa oc hermed etc. bemelte Jørgen Ernst Vogel paa et aars tiid, fra dette vores brefs dato at regne, frj oc sicker leide i vore riger for alle hans creditorer, paa det hand imidlertiid dis bedre kand søge dennem at fornøye oc tilfreds stille. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette oc hannem i samme aar ej med nogen arrest at belegge eller i andre maader imod hvis, som forskrevet staar, nogen hinder eller forfang at giøre, under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 9 januarij 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 218.

750. **23 Feb. 1697.**

Beskikkelse af Patroner for den hollandske lutherske Menighed.

Hr. Ulrich Christian Güldenleve oc hr. Matthias Moth.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Saasom vj dend 25 januarij anno 1687 allernaadigst haver befalet os elskelig hr. Niels Juel etc. oc vores forige admiral hr. Henrich Span til at vere patroner for den Hollandske Lutherske meenighed ved Holmens kirke her j vores etc. Kiøbenhafn, oc bemelte hr. Henrich Span ved doden er afgangen, saa have vj allernaadigst for got befundet at forordne eder til at vere patroner for bemelte Hollandske Lutherske meenighed tillige med fornefnte hr. Niels Juel, til hvilken ende j eder samme meenighed som dends patroner haver at antage oc dends gafn oc beste paaagte oc befordre. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 23 februarij 1697.

Sæl. Tegn. L. 212—13.

751. **2 Marts 1697.**

Privilegium for en Drejer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at Bendt Andersen, som dreyer handtverk tilbørligen skal have lærdt, maa, naar handt sit borgerskab for eder lovligen haver vundet, udj dreyer lauget her i staden indtagis foruden at staa mester svends aar. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 martij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 216—17.

752. **2 Marts 1697.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter herom allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Jorgen Svendtzen Vindtz, som skreder handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab for eder etc., foruden mester svends aar at staa, udj skrædderlauget her i staden indtagis. Dog skal hand først sit mesterstycke giøre oc ellers i det øvrige etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 martij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 217.

753. **2 Marts 1697.**

Privilegium for en Nagelsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vj effter herom allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Daniel Jordan, som nagelsmed handverk tilbørligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab for eder etc., udj nagelsmeds lauget her i staden indtagis foruden mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 martij 1697.

Sæl. Tegn. L. 217—18.

754. **9 Marts 1697.**

Privilegium for Sukkerhuset bag Børsen.

Peter Friborg.

C. 5. giøre alle vitterligt, at effter som Peter Friborg, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerundanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand haver tilforhandlet sig det saa kaldet sucker

huus, beliggende bag Børsen her i staden, med des tilhørende sucker raffinaderieverk, oc at hand samme verk agter hereffter at fortsette, da have vj effter hans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst forundt oc givet, saa oc hermed etc. hannem til saadant et nyttigt verks desto bedre fremgang oc conservation effterfølgende privilegier oc friheder, nemlig:

1. Maa oc skal bemelte sucker huus, som til et sucker raffinaderie verk er indrettet, alleene her effter som tilforn vere oc blive et suckerraffinaderie.

2. Skal fornefnte sucker huus hereffter for et manufactur huus ansees, oc saa lenge forskrevne sucker raffinaderie derudj fortsettes, maa oc skal samme huus tillige med dend dertil liggende platz for grundskatter oc jndqvartering allernaadigst vere frj oc forskaanet.

3. Saa maa oc dend mester, som bemelte Peter Friborg til sukker raffinaderiets verk behøver oc bruger, saavelsom arbeids folkene, som hand nu eller her effter dertil kunde behøve at antage, for borgerlig paaleg, tynge oc besværing allernaadigst vere befriede.

4. Maa hvis sucker oc sirup, som i fornefnte sukker raffinaderiehuus giøres, forhandles oc selgis udj store oc smaa partier, dog ei ringere end i tyvepund.

Hvoreffter alle oc een hver vedkommende etc. ej giørendis forbemelte Peter Friborg etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 9 martij 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 244—45.

755. **13 Marts 1697.**

Privilegium for en Guldsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jørgen Kurtz, som guldsmed-handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab for eder etc., udi guldsmed-lauget her i staden indtagis oc u-formeent strax nyde fuldkommen laugs rettighed med at arbeide samt svenne oc drenge at holde ligesom een anden mester i guldsmed lauget foruden sit mester svends aar at staa oc mesterstycke at giøre oc ellers foruden nogen udgifft, hinder eller forfang hannem af mesterne i andre maader at maa tilføyis. Dereffter j eder etc. oc bemelte Jørgen Kurtz derved at handthæve oc forsvare. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 martij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 234.

756. **31 Marts 1697.**

Om en Kollekt for Børnehuset.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom ei paatviles, at der jo iblant jndbyggerne her j vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn endnu skal vere mange, som sig gave-milde imod de fattige udi Børnehuuset oc Pæsthuuset skal lade finde, saa eř voris etc., at j strax beordrer rodmesterne her i staden oc Christianshafn, at de med visze collect bøger, som eder af os elskelig Claus Rask etc., Hans Voskamp etc. oc Claus Hartvigsen etc. skal blive tilstilte, uden ophold oc forsømmelse gaar omkring, hver i sit qvarteer, huus fra huus, til alle jndbyggerne her sammesteds oc dennem, som sig icke allereede for noget vist aarlig haver ladet tegne, anmoder, at de af een christen kierlighed oc medlidenhed ville betenke de fattige j bemelte Børnehuus oc Pesthuus med noget vist aarlig til deris underholding oc een hver saadan sin christmilde gave oc almisze i dend af forskrevne collect bøger, som hører til det qvarteer, hand boer eller opholder sig udj, med sin egen haand tegne, 'at hand samme almisze til tvende visze tider om aaret u-feilbar ville betale, oc naar saadan omgang er fuldbyrdet, ville vi allernaadigst, at bøgerne til bemelte Claus Rask, Hans Voskam oc Claus Hartvigsen igien skal leveris. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 31 martij anno 1700(!).

Sæl. Tegn. L. 240—41.

757. **17 April 1697.**

Der gives en Kjøbmand 2 Aars Moratorium.

Niels Müller.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Niels Müller, jndvaaner j Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand af een deel hans creditorer meget hart skal blive forfuldt, hvilke nu strax at betale hannem u-muligt skal falde formedelst dend store skade, hand oc hans broder i disze besverlige krigs tider haver liid j sær ved deris skibe oc goeds, som af de krigende partiers commissfarer skal vere opbragt, hvorfor de ej erstatning skal have bekommet, da have vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at bemelte Niels Müller maa paa toe aars tiid fra dette brevs dato at regne, udj vore riger oc lande for alle sine ind- oc udlendiske creditorers krav oc tiltale aldeelis vere fri oc forskaanet, paa det hand imidlertiid disbedre kand soge dennem effter haanden at tilfreds stille. Dog skal dette vores bref icke befri

hannem for at betale hvis vexeler, hand til een eller anden kunde have indgivet, icke heller præjudicere de panthavende eller forhindre, at de eller andre vedkommende deris renter, af hvis forrentis bør, jo hereffter maa oppebære, som hand oc skal vere pligtig dennem at betale. Thj forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers samtlige vedkommende hannem etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 17 aprilis anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 258—59.

758. **24 April 1697.**

En falleret Kjøbmand faar endnu 6 Maaneders Lejde.

Jens Hersleb.

C. 5. giøre alle vitterligt, at effter som Jens Herslef, jndvaaner her j vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de sex maaneders tiid skal vere forbj, som vi dend 12 may 1696 allernaadigst haver forundt hannem fri oc sicker leide udj for hans creditorers anstrengelse oc molest, oc i hvorvel de fleeste af hans creditorer, baade effter personernis oc gieldens qvantum at regne, skal have forundt hannem frihed for arrest paa hans person, icke dis mindre, saa skal hand dog befrygte sig, at de øvrige hans creditorer, som saadant ej tillige med de fleeste have underskrevet, skulle hannem med arrest anstrenge oc saaleedis hindre, at hand de vedkommende ej med fornøden oplysning oc underretning om hans bøger oc boes tilstand kunde til haande gaa, da have vi effter bemelte Jens Herslebs herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand endnu j sex maaneder fra dette brefs dato at regne maa nyde fri oc sicker leide oc imidlertiid for samtlige hans creditorer frj oc u-molesteret forblive, paa det hand dis bedre kunde søge at treffe een venlig foreening med dennem oc giøre fornøden oplysning oc underretning om hans boes tilstand. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende etc. oc hannem i forschrevne sex maaneders tiid ej med nogen arrest at belegge eller j andre maader imod hvis, som forskrevet staar, etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 24 aprilis 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 263—64.

759. **1 Maj 1697.**

Et Moratorium forlænges paa 3 Aar.

Jacob Byszing.

C. 5. giøre alle vitterligt, at effter som Jacob Byszing, jndvaaner j Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage,

hvorleedis det hannem af os paa tre aars tid allernaadigst meddeelte moratorium for hans creditorer nu skal vere forløben, oc i hvor vel hand i samme trende aar de fleeste af sine creditorer skal have afbetalt oc ellers stræbt de øvrige iligemaade at fornøye, saa skal hand dog det ej imidlertiid kunde afsted komme, da have vi effter hans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand endnu paa tre aars tiid, fra dette vores brefs dato at regne, maa vere fri oc forskaanet for alle hans ind- oc udlendiske creditorers kraf oc tiltale, paa det hand desto bedre kand søge dennem effter haanden at contentere. Dog skal hand tilforn stille sin stifbørns formyndere nøyagtig forsichring for deris arve-midler, saa de imidlertiid formedelst dette vores bref ei nogen skade hos hannem kunde lide. Oc skal dette vores allernaadigste bref icke befri hannem for at betale hvis vexeler, hand til een eller anden kunde have udgivet, icke heller præjudicere de panthavende eller forhindre, at de eller andre vedkommende deris renter af hvis, som forrentes bør, jo hereffter maa oppebære, som hand oc skal vere pligtig dennem at betale. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers samtlige vedkommende etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 1 may anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 289—90.

760. **8 Juni 1697.**

Privilegium for en Knapmager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Henrich Sivertsen, som knapmager handtværk skal have lært, maa foruden at tienne et aar hos een mester for mester svend udi knapmager lauget her sammesteds indtagis, naar hand sit borgerskab lovligen haver vundet oc effter knapmagernis laugs articlers tilhold sit mesterstycke giort, saa oc i det øvrige sig samme laugs articler efterrettelig holder, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 8 junij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 265—66.

761. **8 Juni 1697.**

Privilegium for en Rebslager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Povelsen, som rebslager handtverk

skal have lært, maa foruden at tienne et aar hos een mester for mestersvend udi rebslager lauget her sammesteds indtagis, naar hand sit borgerskab lovligen haver vundet oc effter rebslagernis laugs articlers tilhold sit mesterstycke giort, saa oc i det øvrige etc. Dereffter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ dend 8 julij(!) 1697.

Sæl. Tegn. L. 266.

762. **12 Juni 1697.**

Om en ny Oldermand for Hattemagerne.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom vi dend 19 januarij anno 1692 allernaadigst haver bevilget, at Jacob Schalhorn hattemager, som her i stadens arresthuusz skal vere anholden, maatte i hans lifs tid vere oldermand for hattemager lauget her sammesteds, saafremt hand sig ellers derudinden uden retmeszig klage tilbørligen skickede oc forholdte, oc bemelte hattemager laug nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand skal hensidde oc ei vil giøre rigtighed for, hvis hand af lauget haver oppebaaret, i hvorvel laugs artichlerne det tilholder oc j hannem dertil skal have dømt, da have vi effter slig beskaffenhed samt herom allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst bevilget, at bemelte hattemager laug maa effter laugs artichlernis indhold udvelge een anden oldermand, som baade effter laugsartichlerne kand betienne lauget, som det sig bør, saavelsom oc fordre rigtighed af fornefnte Jacob Skalhorn for de aaringer, hand lauget som oldermand har betient. Dereffter i eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 12 junij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 272—73.

763. **15 Juni 1697.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Peder Bordtman, som skræder handtverk tilbørligen skal have lærdt, maa foruden at tienne et aar hos een mester for mester-svend udi skræder lauget her sammesteds indtagis, naar hand sit borgerskab etc. oc effter laugs artichlernis tilhold sit mesterstycke giort, saa oc i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 15 iunij anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 274.

764. **22 Juni 1697.**

Privilegium til at handle med gammelt Jærn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jørgen Larsen, borger oc jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, maa hereffter paa dend sted, j hannem her i staden der til anordner, u-formeent selge oc forhandle hvis gammel jernfang, som hand sig af andre tilkiøber, saa lenge der ved ingen misbrug begaais. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 22 junij 1697.

Sæl. Tegn. L. 280—81.

765. **22 Juni 1697.**

Bevilling paa en Isenbod.

Elisabeth sal. Hans Cracovitzis.

C. 5. giøre alle vitterligt, at eftersom Elisabeth, afgangne Hans Cracowitzes, jndvaanerske her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledes hende og hendes børn efter hendes mands moder, afgangne Margrethe Jochum Kurtzes, forige jndvaanerske hersammesteds, udi arv skal vere tilfalden en stoer deel jszenkramwahre, som ey uden deris store skade skal kunde giøres i penge, allerunderdanigst derfor begierendes, at vi hende allernaadigst ville tillade, samme jsenkramvahre tid efter anden i bemelte afgangne Margrethe Jochum Kurtzes efterladte huus og jisenkramboed, liggende paa hiørnet af Amager torv ud til Kiøbmager gade, offentlig at sælge og afhænde. Da saasom bemelte afg. Hans Cracowitz skal i hans levende live paa nogen tid været i handel med hans moder, fornævnte Margrethe Jochum Kurzes, og hans hustru skal i nogle aar have gaaet fornævnte hans moder ved samme kramhandel til haande og hiulpen hende den at forestaa, have vi efter bemelte Elisabeth afg. Hans Cracowitzes herom allerunderdanigst giorde ansøgning og i allernaadigst henseende til, at der ingen nye jisenboe indrettes, allernaadigst bevilget oc tilladt, saa og hermed etc., at hun til hendes og hendes børns beste udi fornævnte hendes afgangne mands moders Margrethe Jochum Kurtzes efterladte jsenboe maa lige ved andre jisenkræmmere her i staden ikke aleene sælge og forhandle hvis jisenkramwahre, hende og hendes børn, som før er meldt, i arv kand være tilfalden, men endog siden ved samme handel fremdelis forblive, naar hun først haver betalt hendes indgangs penge til lauget

og ellers laugets rettighed svarer. Forbydendes etc. Hafniæ den 22 iunii anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 301—02.

766. **26 Juni 1697.**

Om Direktionen over Børnehuset.

Hr. Matthias Moth med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa j, at vi allernaadigst haver for got befunden, at j eder her effter directionen over Børnehuuset paa Christianshafn oc Pesthuuset uden for Vester port skal antage. Thi haver j fornemmeligen der hen at see:

1. At alle slags nyttige manufacturer, i synderlighed af klæde oc bay saavelsom andre vahre, som saavel inden som uden lands kand afsettes, vorder indrettet oc vedligeholdt.

2. At gaderne her i voris etc. Kiøbenhafn for betlere vorder reenholdte. Til hvilken ende i de nuværende stoder fogder haver at mynstre, i de udygtiges sted andre dygtige at antage oc deris tal saaleedis at forøge, at til hver af stadens qvarteerer i det ringeste kand vere een eller oc tvende, som i det fornøden eragter.

3. At samme fattige, som er af dend førlighed, at de kand arbeide, til arbeide vorder holdte oc hos de mestere, som i Børnehuuset er, et eller andet handtverk at lære.

4. At de fattige med forsvarlig klæde oc føde, senge klæder oc tvæt vorder underholdte.

5. At de svage fra de friske vorder separerede oc enten i Pæsthuuset eller andensteds, hvor i det best oc beqvemmeligst for dennem eragter, med god opsiun oc varetegt til deris helbred hiulpen.

6. At der oc i Pæsthuuset vorder indrettet beqvemme steder, hvor afsindige mennisker kunde forvaris.

Oc paa det alting skickelig oc ordentlig dermed kand tilgaa, saa skal de geistlige iblant eder fornemmeligen have tilsiun, at hvis i den 3, 4, 5 oc 6te poster allernaadigst er anbefalet, tilbørligen effterkommis, oc tillige med begge borgemesterne drage forsorg, at de fattiges capitaler paa saa visze steder paa rente udsettes, at de fattige ei derved tager skade, oc til de verdslige iblandt eder aarlig i rette tide levere renten af bemelte capitaler, for hvilken rente oc dend godvillige gave, som af os oc stadens jndbyggere gives, de fattige skal underholdis. Oc maa ingen af capitalerne angribes, med mindre i det samtlige til manufacturernis des sterkere drift kunde fornøden eragte, da j dog først ved allerunderdanigst af eder samtlig

underskreven memorial voris allernaadigste villie derom haver at indhente. Med de øvrige poster skal de verdslige blant eder sig alleene befatte oc de geistlige derfor fri vere. Oc som vi dette manufactur verk af ald kraft vil ophielpe, saa skal voris oberster vere forpligtet, saa meget klæde oc bay oc andre vahre, de til deris anbetroede regimenter nødig haver, hos eder betimeligen at bestille oc de halve penge forud at betale. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 26 junij anno 1697.

Fortegnelse paa dem, som denne befaling blev udsted til, nemlig hr. geheime raad Moth, biskop doctor Henrich Borneman, politiemester Claus Rask, doctor Hans Wandel, cancellie raad Severin Rasmuszen, assessor Anders Jacobszen oc assessor Sigfried Friis Dverig.

Sæl. Tegn. L. 285—87.

767. **10 Juli 1697.**

Overenskomst mellem Klokker Søren Mathiesen og hans Stivmoder.

Søren Matthisen.

C. 5. etc, sonfirmation paa effterskrevne forskrivelse, lydendis ord effter andet som følger:

Kiendes ieg underskrevne Maren Kieldsdaatter, sal. Matthias Sørensens, forige klockers til Trinitatis kirke her j staden, at saa som fornefnte min sal. hosbund afvigte 2 augusti ved døden er afgangen oc nogle aar for hans død har oprettet een contract imellem mig oc hans søn Søren Matthiesen, nu klocker til Trinitatis kirke, dateret den 18 januarij 1690, hverleedis imellem os skulle forholdes oc mig udj samme contract er tilsagt frj huus-værelse hos hannem hans lifs tiid oc derhos aarlig 60 dr. oc tre faune brændeveed, oc som mig der foruden paa lod effter min sal. mand arvelig er tilfalden udj reede penge oc obligationer, hvoriblant Søren Matthiesens paa 200 sldr. er medberegnet, samt boehave, tilsammen 406½ rd., foruden et seyerverk, som staar udj min liden stue, hvilket alt ieg self, saalenge ieg lever, skalter oc valter med effter min egen villie frj oc u-behindret af alle, da indgaar ieg hermed, at naar ieg ved døden afgaar oc har erlanget een skickelig begravelse efter proportion som min sal. hosbonde Matthias Sørensen, da skal min stifsøn Søren Matthiesen eller hans hustrue oc børn vere oc blive min rette oc sande arving oc de nyde oc annamme uden nogen registrering oc vurdering, hvis ieg mig da kunde efftерlade. Dog at mine arvinger samtlig nyder et halfhundrede sldr. paa eengang, hvor med de samtlig skal vere fornøyet i steden for at arve, effterdj de ringe midler, som

ieg nu eyer, med Guds bistand i min sal. mands vere udj 32 aars aars egteskab er forhvervet uden nogen mine arvingers hielp oc bistand. At det saaleedis, som forskrevet staar, holdes oc efterkommes skal, haver vi dette testament oc forliig med egne hænder underskrevet oc venligen ombedet velædle hr. professor Worm, som forhen paa rettens vegne paa skiftet har været overværende, saavelsom oc edle oc høylærde mag. Albret Fogsen Wiit, sognepræst til Trinitatis kirke, oc velædle hr. professor Steenbuch tillige med dend danne mand Johan Rol som laugværge paa enckens vegne med os til stadfestelse at underskrive oc forseigle. Datum Kiøbenhafn dend 26 januarij 1697. Maren Kieldsdaatter sal. Matthias Sørensens (l. s.). Effter begiering som laugværge Johan Rul (l. s.). Søren Matthiesen (l. s.). Til vitterlighed effter begiering A. Fogsen (l. s.). Til vitterlighed effter begiering J. Steenbuch (l. s.). Paa rettens vegne O. W. Worm (l. s.).

Da, saafremt fornefnte Maren Kieldsdaatter sig ingen livs arvinger effterlader, ville vj etc., dog siette oc tiende penge etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 10 julij 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 307—08.

768. **10 Avg. 1697.**

Privilegium for en Vognmand.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Lauritz Lauritzen, sandager oc jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, maa udj vognmands lauget her sammesteds indtagis, u-anseet hand ej effter laugs articlerne skal have tient een vognmand udi toe aar eller oc tient her i staden for kudsk udi tre aar. Dog skal hand i det øvrige holde sig vognmændenis laugs articler effterretlig, saaviit de hannem kand vedkomme. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 augustj 1697.

Sæl. Tegn. L. 313—14.

769. **14 Avg. 1697.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiobenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Peder Johansen Lange, jndvaaner her i voris etc. Kiobenhafn, maa, naar hand for eder beviiser sit borgerskab lovligen at have vundet, udj skræder lauget her i staden indtagis foruden mester svends aar at staa. Dog skal hand

først giore sit mesterstycke oc ellers i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 augusti anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 317.

770. **14 Avg. 1697.**

Forordning om Tiggere.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi u-gierne maa fornemme, hvorleedis eendeel vanartige folk skal understaae sig, tvert imod vores dend 1 may sidst forleden om tiggeris paagribelse allernaadigst udgangne forordning, icke alleeniste at hindre de af os elschelige directeurer over Børnehuuset i Christianshafn anordnede tiennere samt stodder fogderne udj betleris paagribelse, men end oc bemelte Børnehuuses tiennere oc stodderfogderne overlast at giøre oc med hug oc slag ilde begegne, u-anseet vores allernaadigst alvorlige villie oc befaling er, at gaderne over alt her i vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn skal holdis fri oc røddelige for betlere, som, naar de paagribes, i Børnehuuset skal indføris oc der med nødtørfftig føde oc klæder vorde forsiunede oc til arbeid holdte. Da paa det slig hinder oc overlast hereffter kand forekommes, have vi allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, som vi oc hermed strengeligen etc., at ingen, hvo det oc vere vil, maa hereffter hindre Børnehuusets tiennere eller stodder-fogderne udj betleris paagribelse. Oc anbefalis hermed i særdeelished alle oc een hver jndvaaneris folch oc tiunde her i staden oc Christianshafn saavelsom oc soldater, baadsmænd oc andre, som bemelte Børnehuusis tiennere eller stodderfogderne hendis at forekomme, at vere dennem, naar begieris, behielpelige under tilbørlig straf, at de betlerne, hvor de antreffes kand, faa paagrebne oc til Børnehuuset henførte. Skulle oc nogen formaste sig til at giøre fornefnte Børnehuuses tiennere eller stodder-fogderne nogen hinder eller overlast i bemelte deris forretninger, da skal vagten over alt hermed anbefalet vere, icke alleeniste strax paa ansøgning at komme dennem til hielp, men end oc de skyldige i arrest tage oc een hver sit rette værneting, hvor hand henhører, overlevere til strafs lidelse til fengsel paa Bremmerholm eller paa kroppen effter sagens beskaffenhed. Hvoreffter alle oc een hver etc. oc for skade tage vare. Oc byde vi hermed oc befale os elschelige præsident, borgemestere oc raad i vores etc. Kiøbenhafn, saa oc alle andre, som denne vores forordning under vort cancellie seigl tilskicket vorder,

at dend paa behørige steder etc. Givet etc. Hafniæ dend 14 augusti anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 329—30.

771. **17 Avg. 1697.**

En Grund i Adelgade og Dronningensgade udvises til Opførelse af en Garnisonskirke.

Doct. Henrich Borneman.

C. 5. Vor bevaagenhod tilforn. Saasom vi ved voris dend 6 aprilis anno 1689 allernaadigst gifne resolution haver skienket oc givet dend Hollandske Lutherske meenighed her i voris etc. Kiøbenhafn til een kirkes opbyggelse een her sammesteds udi Adelgaden oc Dronningens gade liggende plads effter det derpaa udgifne skiodes videre formelding oc vi allernaadigst maa fornemme, at med samme kirkes bygning ej endnu nogen begyndelse skal vere giort i henseende til dend herværende ringe meenighed, som ej skal kunde formaa det af sted at komme, saa have vi nu allernaadigst for got befunden, bemelte plads til een gvarnisons kirkes opbyggelse at lade bruge, hvorimod vi allernaadigst ville vere betenkt paa forskrevne Hollandske Lutherske meenighed, naar den bliver af dend storlighed oc efne, at dend een egen kirke behøver oc kand formaa, med een anden platz i steden at lade forsiune. Thi er voris etc., at du dend Hollandske Lutherske meenighed sligt strax forstendiger, saa oc til dend ende forbemelte skiode med voris derpaa gifne allernaadigste resolution fra dennem fordrer oc osz allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 17 augusti anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 321—22.

772. **17 Avg. 1697.**

Der gives et Aars Lejde for en bortrømt Vinhandler.

Christian Seebøtker.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Christian Søbøtker, viinhandler oc jndvaaner j vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand formedelst hastig overiilelse om betaling af hans creditorer skal have veret foraarsaget sig herfra staden at begive, da have vi effter bemelte Christian Søbotkers herom allerunderdanigst etc. allernaadigst forundt oc givet, saa oc hermed etc. hannem paa et aars tiid, fra dette vort brefs dato at regne, fri oc sicker leide i vore riger oc lande for alle hans ind- oc udlændiske creditorers anstrengelse oc molest, paa det hand imidlertiid kunde søge een venlig foreening oc accord med dennem at treffe. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende sig etc.,

under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 17 augusti anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 334.

773. **21 Avg. 1697.**

Bartholomæus Jensens Gavebrev til Kirker, Fattige og Vartov Hospital.

C. 5. etc. confirmation paa effterskrefne forskrivelse, lydendis ord effter andet som følger:

Saasom jeg Bartholomæus Jenszen, Hans Kongel. Majts. justitz oc cancellie raad, assessor udj høyeste ret oc borgemester her i dend etc. Kiøbenhafn, nu liger paa min syge seng oc ej veed, hvor snart Gud allermegtigste mig fra denne elendige jammerdal til sit ævige gode udj himmelen vil forløse: da, i hvor vel ieg med min kiereste har oprettet et testament, som af Hans Kongl. Majt. allernaadigst er confirmeret, at ingen af vores fællis venner eller arvinger skulle arve noget førend beggis vores afgang, saa er dog hermed alligevel paa allerhøyst bemelte Hans Kongl. Majts. allernaadigste behag med min kierestes samtøcke oc got findende denne min sidste villie, at min kiereste giver oc erlegger til efterskrevne mine venner, nemlig til Christian Adolph Madsen, borger oc handelsmand her j staden, som har min datter Margrethe Christiansdatter, foruden de fiire hundrede rdr., hvorpaa ieg hendes mands obligation haver, aatte hundrede rdr., Anna Maria Jens Jacobsens encke, som er min half broders daatter, aatte hundrede rixdaler, saafremt hun udj hendis enckestand forbliver, oc Anne Maria Hansdaatter, nu værende i mit huus, u-gifft, min broder daatter, tusinde rixdaler, hvilke dennem udj reede penge eller gode obligationer skal gives aatte uger effter min afgang eller begravelse. Oc er iligemaade min villie, at min søsterdaatter Margrethe Christensdaatters mand ville have god tilsiun med Anne Marie Jens Jacobsens oc Anna Maria Hansdaatters middeler, at de paa skickelige maader oc visze steder vorder employeret oc sat paa rente til deris beste, hvorimod ovenbemelte mine arvinger eller deris arvinger, føde oc u-føde, ingen videre prætension eller tiltale, under hvad nafn det nefnis eller optenkes kand, hos bemelte min kiereste eller i andre maader paa min effterladende formue skulle have, mens med fornefnte trej tusinde rixdaler gandsche oc aldeelis vere fornøyede. At dette ovenskrefne u-ryggeligen holdes oc effterkommis skal, haver ieg her for ladet sette mit vaanlige zignete, saa oc venligen ombedet velædle hæderlige oc højlærde mand mag. Albrecht Fogsen, sognepræst til Trinitatis kirke her j staden, samt hoiagtbare oc velfornemme mand

Mads Christenszen, borger oc handelmand her sammesteds, som hertil anmodede vidner egenhendig underskreven. Actum Kiøbenhafn ut supra. Sacræ regiæ Majestatis Daniæ et Norvegiæ notarius publicus Georgius From (L. S.).

Da ville vi bemelte forskrivelse, som samtlige fornefnte vores justitz raad Bartholomæus Jensens arvinger skal vere tilfreds med, udj alle dends ord, clausuler oc puncter, efftersom dend heroven indført findes, saavelsom oc, hvis hand oc hans bustrue dend 6 may anno 1689 til Hellig Geistes kirke, Vartov, Conventhuuset oc fattige raadstue encker udj Kiøbenhafn have testamenteret, allernaadigst have confirmeret oc stadfestet, saa oc hermed etc., dog siette oc tiende etc. Oc saasom forberørte vores iustitz raad haver siden fornefnte 6 may anno 1689 med magistratens samtycke mageskiftet een bebegravelses sted udj Hellig Geistis kirke med vores commerce raad os elskelig Peter Kloumand imod een hans begravelse sted udj St. Nicolai kirke i bemelte Kiøbenhafn, saa have vi efter meerbemelte vores iustitz raads efterleverskes herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hun de fem hundrede slettedaler, som hun oc fornefnte hendes mand til deris forige begravelses underholding i Hellig Geistis kirke haver givet oc henlagt, derfra til deris nu havende begravelses vedligeholdelse i St. Nicolai kirke maa transportere, saa oc at hun de fem hundrede rixdaler, som de til een sengs underholding i Vartov haver testamenteret, med et hundrede rixdaler maa forøge oc forbedre. Forbydendis etc. Hafniæ dend 21 augusti 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 336—39.

774. **13 Sept. 1697.**

En Grund i Adelgade og Dronningensgade udlægges til Plads for en Garnisonskirke.

Kiøbenhafns garnison.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi af sær kongel. mildhed oc naade allernaadigst haver skienket oc givet, saasom vj oc hermed etc. gvarnisonen her i vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn til een kirkes opbyggelse een udj St. Annæ qvarteer her udj staden beliggende plads, havende paa dend norder side Adelgaden oc paa dend vester side Dronningens gade, jordfrj grund oc ejendom med tvende derpaa staaende halftag huuse. Oc strecker sig bemelte platz i alne oc maal som følger, nemlig udj breden fra dend søndre side fra dend største vaanings sydost hiørne stolpis yderste kant langs samme vaaning hen i vester atten alne oc siden langs samme plankeverk ved Peder Andersen

bryggers plads indtil Dronningens gade fem oc fyrgetyve alne, gior tre oc tredsindstyve alne; lengden langs Dronningens gade halffierdesindstyve oc otte alne eet qvarteer; breden langs Adelgaden to oc tredsindstyve alne tre qvarteer fire toll oc lengden fra dend øster arm fra Adelgaden langs Claus Byszings plads indtil forbemelte største vaanings sydost hiørne-stolpe halffierdsindstyve syv oc een half alen fire toll. Derforuden platzen med et plankverk rundt om paa alle sider indhegnet oc gaderne brolagde. Hvilken forskrefne platz, saaleedis som meldt er, til een gvarnisons kirkes opbyggelse skal brugis oc anvendis. Forbydendis etc. Friderichsborg dend 13 septembris 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 347—48.

775. **20 Sept. 1697.**

Materialer til den paatænkte Garnisonskirke faas fra nedbrudte Bygninger paa Amalienborg.

Rente cammerets tilforordnede.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Vide maa j, at vi til een garnisons kirkes opbyggelse i voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst haver skiencket oc givet alle de materialier af kaaber, steen, tømmer oc alt andet, hvad nafn det oc have kand, som ved kirkens paa Amalienborg oc dend derpaa stødende bygning des afbrydelse deraf baade ind- oc udvendig kand komme. Thi er voris etc., at j saadan anordning giører, at naar fornefnte kirke paa Amalienborg oc dend derpaa stødende bygning bliver afbrudt, alle de deraf kommende materialier, som før er meldt, vorder strax paa os elskelig hr. Hans Schack til Stoltzenborg, Prolvitz, Blankensee oc Dorn, ridder, voris general lieutenant af infanteriet, commandant i bemelte Kiøbenhafn oc citadellet Friderichshafn oc oberste over et regiment til foeds, hans ansøgning til forberørte Garnisons kirkes bygnings fornødenhed følgagtig. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg dend 20 septembris 1697.

Sæl. Tegn. L. 347—48.

776. **2 Okt. 1697.**

Privilegium for en Bager.

Magistraten j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Daniel Petersen Beyer, som bager handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab for eder etc., udj bager lauget her i staden indtagis

foruden mestersvends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige sig etc. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 octobris 1697.

Sæl. Tegn. L. 355.

777. **2 Okt. 1697.**

Successionsbrev for en Avktionsdirektør.

Henrich Behman.

C. 5. giøre alle vitterligt, at saasom Peter Vinberg, auctions directeur udj vores etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, formedelst svaghed offte skal forhindris, samme sin bestilling saaleedis at forestaa, som det sig bør, saa haver vi allernaadigst beskicket oc forordnet, saa oc hermed etc. Henrich Behman til at komme hannem udj sine auctions forretninger til hielp, naar hand ei self formedelst alderdom oc svaghed eller anden lovlig forfald samme sin tienniste kand forrette, dog ei noget derfor af bemelte Peter Veinbergs indkomst oc rettighed at prætendere oc sig tilegne, uden hvad hand hannem godvilligen vil give. Men om hand forbemelte Peter Weinberg overlever, eller bestillingen i andre maader lovligen ledig vorder, maa oc skal hand samme succedere oc forberørte auctions directeurs tienniste med lige vilkor, indkomst oc rettighed, som meerbemelte Peter Veinberg for hannem nydt oc haft haver, som virkelig auctions directeur fuldkommen tiltræde, nyde oc betienne. Thi skal fornefnte Henrich Behman vere os som sin absolut oc souverain arve konge etc. J særdeelished skal hand samme auctions directeurs bestilling med største flid etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 2 octobris anno 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 353—54.

778. **9 Okt. 1697.**

De Bøder, som hidtil ere tilfaldne Christianshavns Kirke, skulle anvendes til Garnisonskirkens Opførelse.

Johannes Christensen, raadmand j Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst haver resolveret, at der skal opbyggis een ny kirke i voris etc. Kiøbenhafn for gvarnisonen sammesteds, saa er voris etc., at du dig samme kirkes bygning strax antager oc dend effter dend derpaa af os allernaadigst approberet afritzning (som os elskelig hr. Hans Schack til Stoltzenborg, Prolvitz, Blankensee oc Dorn, ridder, voris general lieutenant af infanteriet, commandant i bemelte voris etc. Kiøbenhafn oc citadellet Friderichshavn oc oberste over et regiment til foeds, dig

haver at tilstille) forsvarligen befordrer oc forestaar, til hvilken ende vi allernaadigst haver anbefalet hr. Hans Schack etc. at giøre dig anviisning paa de materialier, som vi dertil allernaadigst haver skienket. Saa ville vi oc allernaadigst, at du hvis pengebøder, som Vor Frelseris kirke i Christianshafn enten i voris høyeste ret eller andensteds, at regne fra 1 iulij sidst afvigt oc indtil 1700 aars udgang, kand blive tilkiendt eller effter voris ordre dertil vorder leverit, skal anvende til at indkiøbe materialier for til forskrevne Gvarnisons kirkes bygning, oc at du behørige regnskab for indtegt oc udgifft i voris Danske cancellie til hvert nyt aar skal indlevere, hvorfra dig effter des befunden rigtighed voris egen allernaadigst qvittantz skal vorde meddeelt. Herhos have vi allernaadigst bevilget, at naar du formedelst forberørte kirkes bygning kand vere j lovlig forfald, du da for at opvarte i raadstuen maa vere fri oc forskaanet oc dog lige ved een af de andre raadmænd nyde din andeel af hvis, der kand falde. Dermed etc. Hafniæ dend 9 octobris anno 1697.

General lieutenant hr. Hans Schach.

C. 5. Vor synderlig gunst tilforn. Viide maa du, at vi allernaadigst haver befalet os elskelig Johannes Christensen, raadmand i voris etc. Kiøbenhafn, at antage sig dend nye kirkes bygning for garnisonen hersammesteds oc dend efter dend derpaa af os allernaadigst approberet afritzning (som du hannem haver at tilstille) forsvarligen befordre oc forestaa. Thi er voris etc., at du til dend ende giører hannem anviisning paa de materialer, som vi dertil allernaadigst haver skiencket. Dermed etc. Hafniæ dend 9 octobris anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 364—66.

779. **12 Okt. 1697.**

Om Indpas i Bødkernes Næring.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Peder Christensen, oldermand for bødker lauget her i voris etc. Kiøbenhafn tillige med tvende andre bødickere ved nafn David Evertz samt Lauritz Johanszen for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage over dend indpas, bødker lauget i des borgerlig næring af een oc anden skal tilføyes, kand du af hosfølgende copie af deris derom til os allerunderdanigst indgifne supplication udførligere see oc fornemme. Thi er voris etc., at du fornefnte bødker laug ved deris laugs articler tilbørligen handthæver oc beskytter. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 12 octobris anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 371—72.

780. **23 Okt. 1697.**

Om Forbud mod Kornvarers og andre Levnedsmidlers Udførsel.

Hr. Ulrich Friderich Güldenlewe med fleere.

C. 5. Vor synderlig gunst oc bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtige copier af tvende allerunderdanigste supplicationer, dend eene fra os elschel. præsident, borgemestere oc raad i voris etc. Kiøbenhafn oc dend anden fra de to oc tredive mænd her sammesteds, hvor ved de, formedelst at korn oc proviant, siden seeniste forbud paa dens udførsel blef ophævet, skal allereede vere steegen i een u-formodentlig hoy priis, igien allerunderdanigst ansøger, at korns oc proviantz udforsel af vort rige Danmark maatte paa ny forbydes, hvis leilighed j deraf udførligere kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j med hin anden strax til sammen træder, des beskaffenhed med flid overveyer oc os derom eders allerunderdanigste erklæring oc betenkende til videre voris allernaadigste resolution med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 23 octobris anno 1697.

Commissarierne vaare effterskrevne, nemlig hr. stadtholder Guldenlewe, hr. grev Reventlov, hr. baron Juel, hr. geheime raad Moth, hr. geheime raad von Jeszen, hr. geheime raad Harboe oc hr. estats raad Mejer.

Sæl. Tegn. L. 374—75.

781. **30 Okt. 1697.**

Privilegium for en Skomager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Hein Mickelsen, som skomager handverk lovligen skal have lært, maa, naar hand tilforn sit borgerskab haver vundet, udi skomager lauget her i staden indtagis foruden sit mester svends aar at staa. Dog skal hand først tiltengt vere, sit mester stycke at giøre, oc ellers i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 octobris anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 380.

782. **6 Nov. 1697.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5, Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Andreas Weyrs,

som skræder handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab for eder etc., udi skræder lauget her i staden indtagis, alligevel at der skal restere noget, at hand icke sit mester svends aar fuldkommen skal have staaen. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige forholde sig effter etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 6 novembris anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 380—81.

783. **6 Nov. 1697.**

Privilegium for en Grovsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget, at Henrich Holst, som grofsmed handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi grofsmed lauget her i staden indtagis foruden sit mestersvends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige forholde sig effter etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 6 novembris anno 1697.

Sæl. Tegn. L. 381.

784. **13 Nov. 1697.**

Tilladelse til at have en Pram ved en Grund i Havnen.

Capitain Johan Georg Motsman.

C. 5. giore alle vitterligt, at vi effter os elskelig capitain Johan Georg Motschmans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand til sit eget goeds oc tøy til oc fra hans plads oc bygning udj vandet lige over for Qvæsthuuset ved dend nye hafn her i staden at føre, u-formeent maa bruge sin egen pram, mens ingenlunde at maa dend, til andris gods dermed at føre oc transportere, laane eller bortleye. Forbydendis etc. Hafniæ dend 13 novembris 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 381—81.

785. **16 Nov. 1697.**

Moratorium paa 3 Aar.

Etienne de la Fosse.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Etienne de la Fosse, jndvaaner her i vores etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand befrygter af sine creditorer saaleedis at blive beengstiget, at de icke hans person skal forskaane, da have vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at hand paa tre aars tid, fra dette vores brefs dato

at regne, for arrest paa hans person af hans ind- oc udlendiske creditorer aldeelis maa vere fri oc forskaanet, saafremt hand icke i een eller anden maade sig self derfra forskriver. Hvorefter rettens betiente oc andre vedkommende etc., ei giørendis etc., under vor holdist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 16 novembris 1697.

Sæl Reg. XXXIX. 382.

786. **27 Nov. 1697.**

Privilegium paa fransk Brødbageri.

Jacob de Sarcis.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigste etc. af sær kongel. naade allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og hermed etc., at der udi den gaard, som Jacob de Sarcis haver ladet ogbygge paa Østergade her i vores etc. Kiøbenhafn, et fransk brødbagerie maa indrettes og sammesteds, saalænge bemelte Jacob de Sarcis, hans hustrue eller nogen af deris børn fornævnte gaard er eyendes, bages oc falholdes fransk brød af got og ustraffeligt meel, som ikke er ooret eller fordervet, og hvis anderledis befindes, da denne benaading at være forbrudt. Forbydendes alle og enhver etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ den 27 novembris 1697.

Sæl. Reg. XXXIX. 391.

787. **27 Nov. 1697.**

Om Bekostningerne paa Vragerbroen og Bolværkerne deromkring.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskikke dig herhos een fortegnelsze saavel paa, hvis endeel endnu staar tilbage med af deres anpart, som de efter vores allernaadigste befaling, dateret den 29 decembris anno 1696, og det derpaa giorde overslag bør at betale udi de bekostninger, der ere blevne giorte paa Vrager broens indrettelsze her i staden, og de seenist opsatte bullverker langs hen omkring canalen imellem den ny gade ved Veyerhuset og Holmens broe, som paa dem samme penge skyldige bliver, hvis beskaffenhed du deraf selv udførligere kand see og fornemme. Og som de skyldige, ihvorvel dennem regninger derpaa er bleven tilstillet og eenhver siden om betaling anmodet, sig ey endnu dermed haver indfunden, saa er nu hermed vores allernaadigste villie og befaling, at du samme restandtz hos de vedkommende uden videre process ved rettens midler inden nyt aars dag førstkommendes forsvarligen lader inddrive og pengene, eftersom de indkommer, til havne cassens deputerede imod

qvitering levere. Dermed etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 27 novembris 1697.

Sæl. Tegn. L. 389—90.

788. **4 Jan. 1698.**

Om Indpas i Sværdfegernes Næring.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom sverdtfeyerne her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorleedis kremmerne, hatstaffererne oc adskillige andre her i staden dennem stor indpas oc afbrek udi deris sverdtfeyer handverk oc næring skal tilføye, i det de fra fremmede stæder skal forskrive mangfoldige kaarde fæster oc dennem her igien forhandle, som tvert imod voris sværdtfeyerne allernaadigst givne laugsz articlers siette post skal stride, foruden at eendeel af forskrevne kaarde fæster skal være befunden icke alleene u-dygtige, men end oc at være af falsk sølf forarbeidet, saa er voris allernaadigste villie oc befaling, at du bemelte svertfeyer laugs articlers siette punct med forderligste hos dennem, som derimod befindis at handle, lader exseqvere oc ellers lauget fremdeelis ved deris laugs-artichler beskytter oc handthæver. Dermed skeer vor villie. Befalendis etc. Hafniæ dend 4 januarij anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 1.

789. **4 Jan. 1698.**

Forbud mod at sælge udenlandske uldne og Klædevarer.

Magistraten i Kiøbenhavn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst haver for got befunden, at ingen af voris undersaatter, være sig civil eller militair, maa, effter at mickelsdag førstkommendis er forbj, komme til hove med noget slags ulden klædemon, som ei her j landet er fabriqueret, saa er voris etc., at j strax lader kræmmerne her i staden, som med klæde oc ulden stoffer handler, for eder paa raadstuen kalde oc dennem sligt tilkiendegiver, til dend ende at de imidlertiid afsetter hvis fremmede klæder oc ulden stoffer de kand have at selge. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 4 januarij anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 2—3.

790. **15 Jan. 1698.**

Om en Kollekt til de Fattige.

Bevilling oc anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi allernaadigst komme udi erfaring, hvorleedis de ordinarie midler oc indkomster, som ere

lagde til de fattige lemmers ophold udi Bornehuuset paa Christianshafn oc Pæsthuuset uden for Vester port, ei nær skal kunde forslaa til at underholde saa stor een mengde fattige, som daglig dags jo meere oc meere tiltager oc fra gaderne her i staden did ind føris, hvor udover det skal vere at befrygte, at fornefnte fattige husis capitaler, hvis icke itide meere indkomster dertil vorder lagt, skulle omsider af høynødvendighed maatte vorde angreben oc fortæret, da, paa det saa christeligt et verk, som til Guds ære oc de fattigis underholding er indrettet, fremdeelis kand vedblive oc indkomsterne noget meere vorde forbedrede, have vi allernaadigst for got befunden at anordne oc bevilge, saasom vi oc hermed allernaadigst anordner oc bevilger, at os elskelige voris tilforordnede directeurer over bemelte Børnehuus oc Pæsthuuss maa indrette ny collect bøger til een godvillig gavis indsamling oc dermed lade anmode alle oc een hver af jndvaanerne her udi voris etc. Kiøbenhafn saavelsom oc Christianshafn, at een hver sig for noget vist aarlig til bemelte fattige huusis vedligeholdelse i fornefnte bøger indskriver oc samme udlovede summer til de af directeurerne foresatte terminer rigtig erlegger oc betaler. Hvorimod de, som sig udi forige collectbøger haver indtegnet, gandske skal vere fri oc forskaanede for hvis, de derudi haver udlovet, oc derfor i alle maader kravisløs holdis. Oc ville vi hermed alle voris kiere oc tro undersaatter her udi staden oc Christianshafn allernaadigst oc alvorligen have anbefalet oc formanet, at een hver af dem effter sin christendoms pligt oc voris allernaadigste formodende lader sig paa ansøgning finde villig oc gafmild at meddeele de fattige noget vist aarlig til forskrevne brug effter en hvers efne oc vilkaar, oc som sligt geraader den allerhøyeste Gud til ære, saa ville vi derudi tage een allernaadigste velbehag. Hvoreffter alle oc een hver vedkommende sig allerunderdanigst kand vide at rette oc forholde. Givet etc. Hafniæ dend 15 januarij anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 18—19.

791. **15 Jan. 1698.**

Om Mølleres Overtrædelse af Konsumtionsforordningen.

Magistraten i Kjøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom voris cammer raad, os elskelig Hans Jacob Søbøtker, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at om endskiont møllerne her i staden mange gange baade skrifftlig oc mundtlig af hannem icke alleene skal være bleven advaret, at de icke uden paa de tider, consumtions betienterne ere tilstæde

paa møllerne, motte lade noget korn komme dertil eller derfra, men end oc i særdeelished forbudet det om natte tide at øve, icke dis mindre skal de dog offte være befunden derimod at have handlet, da er voris etc., at j strax lader alle møllerne her sammesteds for eder kalde oc dennem alvorligen forholder saadan deris grove forseelser oc den straf, de dermed effter voris allernaadigste consumptions forordning haver fortiendt, som de u-feilbar maa have sig at forvente, saafremt de i saa maader videre antreffes. Dermed etc. Befalendis eder Gud. Skrevet etc. Hafniæ dend 15 januarij 1698.

Sæl. Tegn. LI. 8.

792. **18 Jan. 1698.**

De Fattiges Bosser skulle ombæres i Kirkerne ved Aftensangen.

Doctor Henrich Borneman.

C. 5. Vor gunst tilforn. Efftersom vi af din til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst fornemme, hvorleedis de fattiges forstandere her i voris etc. Kiøbenhafn, som effter een æld gammel skich oc vedtegt pleyer her at omgaa med de fattigis tafler udi alle fro prædickener om søndagene oc til høytiderne, skal have besværget sig paa de fattiges vegne, at de udi samme tavler gandske lidet, ja neppe fire skilling oc tit oc offte slet intet til froepredickerne skal bekomme, da de dog med største besværing oc heldst om vinter morgener dennem maa ombære, da have vi effter din herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget, at de fattiges forstandere maa i steden for froe prædicketienisterne hereffter omgaa med de fattigis tavler under aften prædickerne i alle kirkerne her i staden. Thi er voris etc., at du strax dend anordning giør, at samme voris allernaadigste bevilling vorder een otte dage tilforn til meenighedernis effterretning af prædickestolene udi kirkerne her i staden afkyndiget, oc at du ellers de fattiges forstandere sligt betimeligen tilkiendegiver. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 18 januarij 1698.

Sæl. Tegn. LI. 9—10.

793. **22 Jan. 1698.**

Tilladelse for Studenter til at prædike i Vartov, Børne- og Pesthuset.

Dr. Henrich Borneman.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vide maa du, at om endskiønt vi ved voris af dato dend 23 novembris sidst forleden allernaadigst udgangne forordning iblandt andet haver befalet, at ingen her i rigerne udi kiøbstederne maa lade sig bruge paa prædickestolen, uden hand

til forn har erlanget attestatum theologicum her paa universitetet om hans lærdom om theologia, saa have vi dog nu effter mag. Johan Brunsman, præst til Vartov hospital, oc hr. Lauritz Gram, præst til Børnehuuset oc Pesthuuset, deris herom etc. oc i allernaadigst henseende til, at der icke er fleere præster ved forskrevne stæder end de tvende, allernaadigst bevilget oc dispenseret fra ovenskrevne voris forordning saaviit, at samme tvende præster maa, saa offte de haver lovlig forfald, bruge til at prædicke for sig i bemelte fattigis huuse uattesterede personer, som i bemelte voris forordning allernaadigst er tilladt til fro prædickerne i kiøbstæderne eller andre prædickener paa landet sig i prædicken at øve. Derefter du dig allerunderdanigst haver at rette oc bemelte tvende præster det strax tilkiende give. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 22 januarij anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 14—15.

794. **19 Feb. 1698.**

Om Afskaffelse af Misbrug ved Trolovelser og Vielser.

Doct. Henrich Borneman.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi u-gierne maa fornemme, hvorleedis adskillige u-skickeligheder skal gaa i svang herudi voris etc. Kiøbenhafn, særdeelis med eendeel u-ordentlige ægteskabs samlinger oc derpaa følgende u-rigtige attesters udgivelse med videre, da, som vi slig oc ald anden u-skickelighed, som kand geraade Gud til fortørnelse oc christendommen til forargelse, alvorligen ville have afskaffet, saa er voris etc., at du alle præsterne her i staden paa een beleilig tid med forderligste for dig indkalder oc hos een hver af dennem erfarer, om de noget i forskrevne maade for dig kand have at angive eller sig at besværge over een eller anden u-skickelighed eller indpas, som udi deris underhavende meenigheder ved u-ordentlige trolovelser, brudevielser, børnedaab eller andre deris embede vedkommende forretninger maatte begaais, oc da derom til os din allerunderdanigste relation indgiver, da vi allernaadigst ville være betenkt paa, hvorleedis slig u-orden oc misbrug hereffter tilbørligen kand vorde ophævet. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 19 februarij 1698.

Sæl. Tegn. LI. 24.

795. **22 Feb. 1698.**

Et Gavebrev til Kirkebetjentene paa Christianshavn.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrevne gavebrev lydendis ord effter andet som følger: Gud dend allerhøyeste til ære samt Gud-

elskende christne til een daglig gudfrygtigheds øvelse haver et Guds barn af een velmeent andagt givet oc foræret til Vor Frelseris kirke j Christianshafn tolf hundrede rixdaler udi danske croner, som skal udsettis for aarlig rente paa visze steder imod god oc nøyagtig forsichring under velædle magistratens her i Kiøbenhafn deris gode oc velvillige tilsiun. Af hvilken aarlig rente skolemesteren, som nu er paa Christianshafn eller hereffter kommendes vorder, skal niude tredive slettedaler, hvorimod hand skal vere tilforpligtet at holde sang oc bøn udi kirken alle søgnedagene om aaret om morgenen klocken syv oc om efftermiddagen klocken tre aldeelis paa dend maade, som det udi Vor Frue kirke hidindtil oc endnu dagligen er brugeligt. Oc skal samme tienniste forrettis af hannem med sex skolebørn i det allerringeste, hvilke fattige skolebørn skal nyde aarlig af renten hver fem slettedaler. Saa skal oc klockeren paa Christianshafn til bemelte Vor Frelseris kirke nyde for sin u-mage ved samme tienniste tie slettedaler; oc graveren, som skal ringe med dend mindste klocke til bøns om morgenen oc om efftermiddagen, femten slettedaler. Jligemaade tilleggis klockeren for lyss om vinteren fem slettedaler. Oc i fald renterne fra procento skulle blive forandret enten høyere eller mindre, da rettes det for een hver dereffter proportionaliter. Oc formodis tienstlig, at velædle magistraten her i Kiøbenhafn af dend kierlighed, de haver til bemelte nye opbygte Vor Frelseris kirke, med samme capitals udsettelse oc renters uddeelelse haver effter deris udgivne revers ubesverget saadan tilsiun oc omsorg, som de for Gud med een god samvittighed kand forsvare. Datum Kiøbenhafn dend 18 februarij anno 1698. Effter begiering saaleedis forfattet af mig underskrevne P. Vinding.

Da ville vi etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 22 februarij anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 35—36.

796. **26 Feb. 1698.**

Privilegium for en Guldsmed.

Barthold Phannenstiehl.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Barthold Phannenstiehl, som icke alleene guldsmed handverk, mend end oc, hvis til poleren oc behøvende zirat ved støkgietterie tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab haver vundet, samme sit guldsmed handverk her i voris etc. Kiøbenhafn

u-behindret nyde oc bruge oc dermed betienne alle oc een hver, som hans tienniste behøve kunde, saalenge hand sig derudinden forsvarligen oc upaaklageligen skicker oc forholder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 26 februarij 1698.

Sæl. Reg. XL. 41.

797. **26 Feb. 1698.**

Om Boer og Skifter.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter de 32 mænd her i voris etc. Kiøbenhafn deris paa borgerskabets vegne her sammesteds allerunderdanigst etc. allernaadigst haver for got befunden, udinden voris dend 10 augusti anno 1697 udgifne forordning anlangende, hvorleedis med sterboer skal forholdis, naar enten hosbond eller hustrue ved døden afgaar, saaviit at dispensere, at j udi slige tilfælde med de fædre, hvis vilkor kunde være saaleedis beskaffede, at de, indtil de indlod sig i andet egteskab, kunde forundis at sidde i u-skifft boe, maa see igiennem fingre, dog saaleedis, at de u-myndige i fremtiden kunde være uden skade, oc som j self dertil agter at svare. Men hvad enckerne er angaaende, da haver de sig med skifftis holdelse stricte effter loven oc forordningen at forholde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 26 februarij anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 35—36.

798. **9 April 1698.**

Privilegium for en Jode.

Johan Vitte Getzel jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter Abraham Cantor jøde, jndvaaner her i voris etc. Kiobenhefn, hans herom allerunderdanigst giorde etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hans svoger-søn Johan Vitte Getzel, som sig med een hans daatter i egteskab skal have indladt. maa sig her sammesteds boesette oc med joueler oc andet at selge oc for got folk udsette oc forhandle sig ernære, saalenge hand sig imod alle oc een hver tilbørligen oc uden billig klage skicker oc forholder. Dog skal hand derimod pligtig være, til ald borgerlig oc byis tynge oc paaleg proportionaliter at svare, saa oc dend skrifftlig attest hos magistraten tage, som voris dend 26 januarij anno 1683 allernaadigst udgangne forordning om formelder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 9 aprilis 1698.

Sæl. Reg. XL. 84—85.

799. **7 Maj 1698.**

Tilladelse for Forstanderen i Vartov til at gifte sig.

Philip Julius Kieldsen, forstander i Vartov.

C. 5. giøre alle vitterligt, at i hvorvel voris allernaadigste udgifne lov tilholder, at hospitals forstanderne skal være u-gifft, saa oc, at deris midler, naar de ved døden afgaar, hos hospitalerne skal blive oc de fattige være deris arvinger, icke dismindre have vi dog effter herom etc. af sær kongel. mildhed oc naade saaviit fra loven allernaadigst dispenseret oc bevilget, saasom vi oc hermed bevilger oc tillader, at Philip Julius Kieldsen, forstander udi dend Hellig Aands hospital her i voris etc. Kiobenhafn, maa sig i egteskab indlade oc i hospitalet boe, saa oc samme tienniste nyde oc betienne, foruden at hans midler, naar hand ved doden afgaar, til hospitalet skal vere hiemfalden eller de fattige være hans arvinger. Forbydendis etc. Hafniæ dend 7 may anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 94—95.

800. **14 Maj 1698.**

Privilegium for 5 Stadskokke.

Johan Altman med fleere.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver bestilt oc antaget, saa oc etc. Johan Altman, Hans Ulrich, Johan Kleinschmit, Bernhart Mannahl oc Marten Ulrich til at vere stads kocke her udi voris etc. Kiøbenhafn oc kaage til alle bryllupper oc vertskaber her sammesteds for een hver, som deris tienniste behøver oc begierer. Dog skal de tilforpligtede vere, deris borgerskab først lovligen at vinde, saa oc ellers for billig betaling villige, tro oc flittige lade sig finde til at betienne alle oc een hver, hvor de kand blive henkaldet, saa fremt de denne voris allernaadigste bevilling agter at nyde. Forbydendis etc. Hafniæ dend 14 may anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 98.

801. **28 Maj 1698.**

Privilegium for en Jøde.

Levin Abraham jøde.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vj dend 13 martij anno 1683 allernaadigst haver bevilget Axel Cantor jøde at maatte j voris etc. Kiøbenhafn med sin hustrue oc børn boende forblive, da have vi nu effter herom allerunderdanigzt etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Levin Abraham jøde, som sig med een af bemelte Axel Cantors døttre i egteskab skal have indladet, sit borgerskab i

bemelte Kiøbenhafn for nogen tid siden vundet oc imidlertid saavelsom tilforn sig af tobaks handling ernæret, maa sammesteds fremdeelis med hustrue oc børn blive boende oc sin sædvanlige borgerlige næring bruge. Dog skal hand derimod pligtig være til ald borgerlig oc byes tynge oc paaleg proportionaliter at svare, saa oc paa behørige stæder rigtigen erlegge voris told, consumption oc accise af hvis, hand i saa maader handler med. Forbydendis etc. Jægersborg dend 28 may anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 104.

802. **18 Juni 1698.**

Privilegium for en Løgtemager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Emanuel Limburger, som løchtemager handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab for eder lovligen haver vundet, udi løchtemager lauget j voris etc. Kiøbenhafn indtagis foruden mestersvends aar at staa. Dog skal hand først sit mester stycke giøre oc ellers i det øvrige sig effter laugs articlerne, saaviit de hannem vedkommer, rette oc forholde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Jægersborg dend 18 junij anno 1698.

Sæl. Tegn. Ll. 116.

803. **5 Juli 1698.**

Privilegium for en Kræmmer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jacob Stubbe, jndvaaner j voris etc. Kiøbenhafn, maa, effter at hand sit borgerskab etc., udi kræmmer lauget der sammesteds indtagis oc med lærret, kniplinger oc deslige vahre u-formeent handle, u-anseet hand ej samme handel haver lært oc derpaa hans aar for svend oc dreng udtient. Dog skal hand sig ellers effter laugs artiklerne rette oc forholde. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Jægersborg dend 5 julij anno 1698.

Sæl. Tegn. Ll. 123.

804. **2 Avg. 1698.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Jenszen, som

skræder handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi skræder lauget j voris etc. Kiøbenhafn indtagis foruden mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke og ellers i det øvrige sig effter etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Jægersborg dend 2 augusti anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 134.

805. **6 Avg. 1698.**

En Blokkemager maa tillige ernære sig ved Trædrejerarbejde.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Efftersom Daniel Johansen blockemager haver dend 5 augusti anno 1690 allerunderdanigst erholdet voris allernaadigste befaling til af eder at indtagis udi trædreyer lauget j voris etc. Kiøbenhafn, oc formedelst at samme voris allernaadigste befaling ickun melder om, at hand sig af sit blockemager handverk maa ernære, beklager hand sig nu allerunderdanigst, at trædreyerne, hans laugs brødre, skal formeene hannem at giøre andet trædreyer arbeide, u-anseet de andre i lauget værende blockemagere skal giøre ald trædreyer arbeide u-forhindret, oc trædreyerne, alligevel at de icke skal have lært at giøre blocke, skal oc forfærdige baade blocke oc andet skibs reedskab, saa at der i lauget ingen forskiæl i trædrejer arbeid skal giøris uden med hannem, da have vi effter bemelte Daniel Hansens herom etc. allernaadigst bevilget, at hand hereffter lige ved andre trædreyere maa nære sig med ald trædreyer arbeid, som forefalde kand. Dereffter j eder etc. oc derom strax fornøden anordning giøre. Befalendis etc. Jægersborg dend 6 augusti anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 134—35.

806. **1 Okt. 1698.**

Forbud mod Spil i Vinhuse, Thehuse og Gæstgivergaarde.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vj komme i erfaring, hvorleedis stor misbrug skal gaa i svang paa adskillige stæder her i voris etc. Kiøbenhafn med fremmede spil under navne af basette, trente et quarente oc pour et contre, saa oc med bancq at holde, hvoraf lettelig een oc anden u-leilighed kunde foraarsagis, saa er hermed voris etc., at du strax alvorligen lader advare oc tilkiende give alle viintappere, herbergerer, tee værter oc andre deslige af jndvaanerne her j voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn, at de ingenlunde tilstæder i deris huuse noget saadant spil at øvis eller

bancq at holdis, hvormed du flittig oc nøye indseende skal lade have. Oc i fald at dine betiente skulle finde nogle herimod at handle, skal samme dine betiente have magt til hvis penge, de i saa maader kand overkomme, at borttage oc dennem imellem sig at deele, foruden at de vedkommende oc i særdeelished værterne med anseelige penge straf efter forseelsernis befunden beskaffenhed til Vor Frelseris kirke i Christianshafn skal vorde anseet. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 1 octobris anno 1698.

Sæl. Tegn. Ll. 152—53.

807. **4 Okt. 1698.**

Ny Hollænderby lægges under Hvidovre Kirke.

Rector oc professores ved Kiøbenhavns universitet.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi voris ladegaards mark her uden for voris etc. Kiøbenhafn, som jndbyggerne udi dend Nye Hollænder bye een tiid lang til brugelighed allernaadigst haver været forundt, til enge haver ladet udlegge, saa at j bemelte Nye Hollænder bye efftterdags ickun bliver huusfolk at nære sig af deris haver, hvorved meenigheden saaviit forringes, at de ei kand holde præst oc kirke tienere, foruden at kirken, som staar paa fald, ingen tiende nyder, hvor af dend kand underholdis, saa have vi for got befundet, de huus-folk, som j fornefnte Nye Hollænder bye bliver boende, til Hvide Ovre meenighed at henlegge. Thi er voris etc., at j strax lader giøre et rigtig overslag paa dend bekostning, som paa Hvid Ovre kirke for bemelte Ny Hollænder byes beboere at forvide nødvendigen ville medgaa, oc paa hvis materialier, som fra Hollænder byens kirke dertil kunde være tienlige oc til gode komme, oc os samme overslag til videre voris etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 4 octobris anno 1698.

Sæl. Tegn. Ll. 155.

808. **4 Okt. 1698.**

Privilegium for en Snedker.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Niels Bentzen, som snedicker handverk lovligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi snediker lauget her i staden indtagis foruden mester svends aar at udstaa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 4 octobris anno 1698.

Sæl. Tegn. Ll. 155—56.

809. **18 Okt. 1698.**

Forordning om Fattigvæsenet.

Directeurerne for de fattige huus arme.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom os elskelig directeurer for de fattige huus arme her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de effter disze tiders beskaffenhed skal have funden fornøden, til de fattiges desto bedre tieniste efterskrevne anordning oc articler paa voris allernaadigste behag at forfatte, hvoreffter oldermanden oc bemelte fattigis forstandere tillige med conventhuusskriveren sig skulle vide at forholde, paa hvilke articler voris allernaadigste confirmation allerunderdanigst ansøgis oc begieris, lydendis ord effter andet saaleedis.

1. Oldermanden for de fattigis forstandere skal antage dennem til at være de fattiges forstandere, som af præsident, borgemester oc raad dertil af de beste, beqvemme oc vederhefftige borgere bliver forordnet oc samtykt, oc tage haand oc løffte af dennem, at de ville være hannem hørig oc lydig udi alt, hvis hand dennem paa de fattigis vegne befalendis vorder. Dernest skal de aflegge deris eed, saaleedis som hid indtil sædvanligt haver været, oc effter dend maade, som her neden for indført findis. Oc naar deris tid, nemlig fiire aar, er forbi oc de af præsident, borgemestere oc raad paa raadhuuset igien fra forskrevne stilling forløvis, da skal dennem gives deris afskeed oc skudsmaal, saaleedis som det sig bør oc de kand have fortiendt.

2. Skal de fattiges forstandere hver udi sit sogn omgaa hver maanet udi kirken med tavlen om søndagen oc høitiderne til høymesze, saa oc om fredagen. Jligemaade skal oc dend forstander, som haver sit udgiffts aar, omgaa med tavlen til aftensangs prædicken om søndagen oc høitiderne. Hvis penge, som paa forskrevne tider indsamlis, skal udi blockene oc bøszerne vel forvaris oc samme blocke oc boszer hver fierding aar, nemlig 1 may, 1 augusti, 1 novembris oc 1 februarij, aabnis oc pengene dend forstander udi et hvert sogn, som udgifften haver, af oldermanden, conventhuuss-skriveren oc de andre forstandere i samme sogn tiltællis, hvoreffter hand da aarlig skal giøre de fattige regnskab derfor til dend 1 may saavelsom oc for accise pengene paa toldboden, item huusleje, rentepenge, jordskyld oc ald anden ordinaire oc extraordinaire jndtegt, som de fattige tilkomme kand, af hvad nafn det oc maa være. Jligemaade skal oc oldermanden være forbunden til, sit oldermands regnskab til hver Philippi Jacøbi dag at forfærdige.

3. Skal dend forstander udi et hvert sogn, som udgifften haver, besøge dennem, som i samme sogn giør bryllupper eller begravelser, med de fattigis bøszer oc det hans udgifts aar igiennem. Mens dersom nogen af adel eller rangs personer bliver cupulerede udi kirken, eller der skeer begravelse med liig-prædicken, da skal samme forstander omgaa med tavlen udi kirken oc siden tillige med een af med-forstanderne dagen dereffter besøge de vedkommende udi deris logementer med bøszen oc begiere, at de af deris gode villie de fattige med noget udi Jesu nafn ville betenke.

4. De forstandere, som udgifften haver, skal uddeele almiszen paa conventhuuset paa een viss dag oc tiid hver uge, ligesom een hver fattig lem er tillagt. Oc skal conventhuusskriveren holde rigtig contrabog oc mandtal over alle oc een hver i sit sogn, som hid indtil sædvanligt haver været. De fattige, som ere sengeliggende oc ingen steds kand komme, skal bemelte forstandere besøge hver maanetsdag i det mindste (mens conventhuussskriveren tillige med forstanderne eengang hver fierding aar) oc med flid erfare, om de rigtig bekommer dend almisze, som dennem er tillagt, saa oc have flittig indseende med dennem oc alle andre fattige, om de ere almiszen værd oc lever gudfrygtig, oc hvis anderleedis befindis, da at give oldermanden det strax skrifftlig tilkiende, som sligt for directeurerne til videre resolution haver at andrage.

5. Skal alle de fattigis forstandere hver udi sit sogn udi rette tid oc uden nogen undskylding omgaa med qvartal-bogen oc flittig besøge gotfolk, som almisze haver udlovet, saa oc med gode ord bevege andre, som icke endnu haver ladet sig indskrive udi almisze bogen, at de effterfølge gode christnis exempler i at give noget til de fattige, oc hvad da udlovis, skal strax enten af de vedkommende self eller af forstanderne under deris nafn i qvartal bogen indskrivis.

6. Oc saasom i et hvert af forskrevne sogner, nemlig Vor Frue, Hellig Geistes, St. Nicolai oc Trinitatis, findes fiire forstandere, saa skal hver sogn deelis i toe parter, oc paa een hver part følger toe af forstanderne til sammen for at indkræve qvartal pengene. Oc skal dend rette tiid, inden hvilken alle forstanderne skal have besøgt hver sit sogn med qvartal bogen for at indfordre dend indskrevne almisze, være disse effterfølgende terminer, nemlig dend 1 may, 1 augusti, 1 novembris oc 1 februarij, indtil maanedens udgang. Findis nogen af forstanderne forsømmelig oc icke haver omgaaet i rette tiid med bogen huusz fra huuss for at indkræve, hvis udlovet er eller nogen kunde bringis til at udlove eller i andre maader kunde ind-

samlis, saa de fattige derudover skulle tage skade, da skal de det self betale oc derforuden straffis effter directeurernes kiendelse. Jligemaade oc oldermanden, saafremt hand icke tilbørligen angiver, naar hand om sligt nogen kundskab erlanger.

7. Dend forstander, som gaar med tavlen i kirken, skal icke give nogen ved blocken i kirken, paa det icke u-rette betlere eller andre schulle trengis omkring blocken oc Guds børn derved hindris i at høre prædicken. Ei heller maa hand give nogen af kirketiennerne eller de fattigis fogder noget i kirken, efftersom de dog nyder noget lidet hver qvartal, naar blocken aabnis effter gammel skick. Hvo af forstanderne herimod giør, skal bøde hver gang 20 ß til de fattige.

8. Naar alle forstandernis regnskaber ere indkommen, som bør at skee hver aar inden junij maanetz udgang, om mueligt er, da skal de strax af conventhuusskriveren beregnis, éffterseeis oc med behørige beviiser confereris oc af hannem effter befunden beskaffenhed forklaris oc underskrivis. Jligemaade skal de oc af oldermanden effterseeis oc undertegnis oc dereffter af conventhuusskriveren for directeurerne ved neste samling til videre approbation fremleggis.

9. Oldermanden tillige med conventhuusskriveren oc samtlige forstanderne skulle være forpligtet til at vide de fattigis beste med raad oc daad, som de for Gud oc øvrigheden med een god samvittighed ville ansvare.

10. Alt hvis, som paa de fattigis vegne forefalder at forrette oc bestille, det skal skee i conventhuuset, hvor oldermanden, conventhuusskriveren oc forstanderne skulle komme tilsammen, naar behov giøris, oc der med hin anden betenke oc raade de fattiges gafn oc beste, oc hvad da for got bliver befunden, det skal med flid effterkommis af een hver, ligesom hand bliver anbefalet til.

11. Naar noget vigtigt oc extraordinaire forefalder, skal det gifvis directeurerne tilkiende oc med deris raad forrettis hvis, som de fattige kand komme til beste.

12. Naar nogen af de fattige lemmer ved døden afgaar udi nogen af sieleboderne, da maa ingen af forstanderne udi sær for nogen vild, venskab eller forbons skyld fordriste sig til at indsette nogen anden i steden, med mindre det skeer med oldermandens oc samtlige samme sogns forstanderis villie oc samtycke. Mens hvad penge-almiszen angaar, da skal ingen dend nyde uden effter directeurernis slutning paa convent huuset.

13. Naar oldermanden oc conventhuuszskriveren udgiver klar oc rigtig fortegnelse til forstanderne, hvad een hver af dennem kand

tilkomme at lade reparere paa de fattigis huuse oc vaaninger, ligesom brøstfeldigheden oc nødvendigheden kand være til oc hver aar med maadelig bekostning kand repareris, oc forstanderne det icke effterkommer, men motvillig forsømmer det, om endskiønt det ham betjmelig om aaret kunde være tilkiendegivet, saa at dend, som kommer effter ham, kunde formeene, ei heller at ville lade det giøre, efftersom det af hans formand var forsømt, hvorudover de fattigis huuse oc waaninger letteligen kunde geraade i slettere tilstand, da skal dend forstander, hosz hvilken dend første forsømmelse findis, stande derfor til rette effter directeurernis kiendelse. Skulle nogen af de fattiges huuse befindis saa gamle oc brøstfeldige, at de icke kunde hielpis, men skulle eragtes nødig enten at selgis eller af ny at opbyggis, da skal sligt skee med directeurernis samtycke.

14. Naar som heldst directeurerne eller magistraten sender bud til oldermanden om noget at bestille, eller oc oldermanden self haver noget med forstanderne at forrette, da maa forstanderne ei undskylde sig for een ringe aarsags skyld, men dend forstander, som paa sædvanlig maade er vorden tilsagt oc icke moder til forelagde tid, førend det sidste klockeslet haver udslaget, skal bode til de fattige een half mark, oc dend, som udebliver een half time over dend foresatte tiid, skal bøde een mark; bliver hand lengere borte, bøde toe mark, men hvo, som gandske bliver borte uden billig aarsag eller forlof, skal bøde een rixdaler.

15. Dend forstander, som det falder til at gaa om med taufien til syv-slags prædicken, skal. saalenge samme hans uge varer, eengang hver dag besøge Børnehuuset paa Christianshafn oc flitteligen give agt paa, om alting sammesteds gaar skickelig oc vel til baade med spisningen samt de fattige syges cur oc andet, item med optugtelsen udi guds frygt. Jligemaade skal hand oc fornemme hos handverks mesterne, om de sterke lemmer, som ere der inde, giøre deris piigt, som de bør, saa oc, om dennem derimod vederfaris det, som ret oc billigt er, oc maa ingen af stedets betienter vere forstanderen herudi til hinder udi nogen maade. Skulle det befindis, at nogen af lemmerne derinde hafde forseet sig, da bør de, andre til exempel, at straffis enten med riis, pidsk, hals jern eller i andre maader effter de udi bemelte Bornehuusz opslagne articler, hvilken straf skal skee udi forstanderens overværelse, saafremt nogen af directeurerne ej self derhos var tilstede. Forsømmer nogen af forstanderne at udkomme udi Børnehuuset, som forskrevet staar, da skal hand bøde een mark til de fattige, men bliver hand borte i tre dage, bode

otte mark, oc saa fremdeelis, ligesom hand bliver borte til, hvorover Børnehuusets skolemester rigtig bog bør at holde.

16. Forstanderne udi alle sognerne skal gaa om hver sin uge om mandagen, tiisdagen oc taarsdagen med taufien til syv-slags prædicken udi Hellig Geistis kirke oc om onsdagen klocken otte med tavlen udi St. Peders kirke. Oc skal forstanderne effter sædvanlig maade levere de paa forskrevne tider indsamlede tavle penge til oldermanden, som dem udi sit oldermands regnskab til jndtegt haver at føre imod adskillige extraordinaire udgiffter, som paa komme kand. Jligemaade skal oc samme forstander gaa om med tavlen til syv-slags-prædicken udi Vor Frue kirke om onsdagen oc levere de indsamlede tavlepenge paa sædvanlig maade fra sig til dend forstander i Vor Frue sogn, som staar for udgiffterne. Men naar der skeer præstevielse udi Vor Frue kirke oc der paa samme tid prædickes udi St. Peders kirke, da skal hand anmode een af de andre forstandere at gaa om i sit sted med tavlen udi St. Peders kirke, paa det de fattige ei derover skal komme til skade. Oc maa det ingenlunde være nogen forstander tilladt at lade andre, som icke ere forstandere, gaa om for sig med tavlen enten til høymesze, aften-sang eller syv-slags prædicken, i hvad forfald end paakomme kunde, under 2 rdrs. straf, hver gang det befindis, mens naar nogen forstander kunde have lovlig forfald, da skal hand ombede een af de andre eedsoerne forstandere, at hand det paa hans vegne vil forrette. Hvorimod hand skal være pligtig at tienne hannem igien udi lige tilfælde. Skulle oc alle fire forstandere udi sognet have lovlig forfald paa een tiid, som ei lettelig er at forvente, da skal de i tide give oldermanden det tilkiende, som da derpaa skal raade boed effter befunden beskaffenhed.

17. Jngen forstander maa reise eller drage af byen inden eller udenlands for at forrette noget for sig self eller andre, med mindre hand haver det med oldermandens oc de andre samme sogns medforstanderis villie oc samtycke saavelsom oc giør aftale med een af dennem, som i hans sted kand i agt tage, hvis ham imidlertiid kunde tilfalde at forrette. Hvo herimod handler, bøde een rixdaler oc stande derforuden oldermanden oc hans andre medforstandere tilrette effter sex af forstandernis sigelse.

18. Naar nogen af de fattige, som har nydt de fattigis penge eller anden almisze, ved døden afgaar, hvad heller de ere paa sengene udi sieleboderne eller andensteds udi nogen af sognerne, da skal dend forstander i sognet, som udgiften haver, tillige med skriveren oc een

eller to af de andre forstandere der sammesteds have flittig oc nøye indseende med, at dend afdødis efflerladte gods bliver rigtig beskreven, vurderet oc ved auction giort udi penge, de fattige til beste, oc skal forstanderen derefter føre sig de derfor indkomne penge til jndtegt udi sit special regnskab som anden u-visz indkomme.

19. Staader fogderne skal være forpligtede til, under deris almiszes oc tienisters fortabelse, at have flittig indseende med, at ingen gaar om at betle paa gaderne. Men hvis de finder nogen at betle, da skal de strax føre dend betlende ud til Børnehuuset, efftersom der aldeelis ingen betlere, hverken smaa eller store, maa tilladis at betle paa gaden.

Eden

for de fattiges forstandere, naar de i bestillingen indtræder.

Saasom ieg N. N. er af min kiere øvrighed antaget oc forordnet til at være een af de fattiges forstandere her udi dend kongl. residentz stad Kiøbenhafn oc til dend ende effter velbemelte min kiere øvrigheds ordre oc anstalt at oppebære oc igien uddeele hvis guld, sølv, penge, victualier eller andet, som de fattige huus arme hersammesteds enten allereede given er eller hereffter af fromme christne kand vorde given, da lover oc tilsiger ieg hermed, at ieg vil forestaa samme min bestilling med ald flid oc troskab, Gud til ære oc de fattige huusarme her i Kiøbenhafn til hielp oc tieniste, oc skal ieg aldrig besvige dennem noget fra, mig til gafn oc dennem til skade, saa sandt hielpe mig Gud oc hans hellige ord.

Da ville vi bemelte anordning oc articler etc. Hvoreffter etc. Givet etc. Hafniæ dend 18 octobris anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 180—88.

810. **4 Nov. 1698.**

Privilegium for Skydebanen mellem Rosenborg og Østerport.

Povel Eggerts.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom voris justitz raad os elskelig Povel Eggers for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand skal være bleven tilforaarsaget Johan Statz Bådens gaard oc have, beliggende her i voris etc. Kiøbenhafn ungefer imellem Rosenborg oc Øster port, som hand til pant skal have hafft, ved offentlig auction udi betaling at annamme oc dog derved icke sin fulde betaling skal have naaet, da, som vi dend 15 may anno 1688 allernaadigst haver givet fornefnte Johan Stats Baden paa bemelte gaard oc haveplads sær frihed, nemlig at hand derudi een færdig skydebane

med adskillige lysthuuse til een hvers forlystelse efter stands vilkor maatte lade indrette oc dem, som der ville søge, med fornøden tractement af mad, øll oc viin accommodere oc samme næring uden borgerlig paaleg oc besværing udi hans oc hans hustruis livs tid nyde oc bruge, disligeste at hand oc hans hustrue maatte imidlertiid for grund- oc andre paabydende skatter samt indqvartering af meerbemelte havepladz være fri oc forskaanet, have vi nu effter bemelte voris justitz raads allerunderdanigste ansøgning oc i allernaadigst henseende til samme store pladtzis indhegning med planckeverk ved lige at holde af sær kongl. naade allernaadigst bevilget oc forundt, saa oc etc., hannem paa forskrevne gaard oc have forberørte frihed, saaleedis at dend hereffter samme gaard oc have, i hvo dend oc eiendis vorder, altiid skal følge. Forbydendis etc. Hafniæ dend 4 novembris anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 190—91.

811. **4 Nov. 1698.**

Privilegium paa et Franskbrødsbageri.

Jacob de Sarcis.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi dend 27 novembris anno 1697 allernaadigst haver bevilget, at udi dend gaard, som Jacob de Sarcis haver ladet opbygge paa Østergade her i voris etc. Kiøbenhafn, maa et fransk brød bagerj indrettes oc sammesteds, saalenge hand, hans hustrue eller nogen af deris børn fornefnte gaard ere ejende, bagis oc fal holdis fransk brød af got oc u-straffeligt meel, foruden at dennem derudinden nogen hinder eller forfang maa giøris, oc bemelte Jacob de Sarcis nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorleedis her i staden sig een fransk bager svend skal befinde, som skal understaa sig offentlig at bage oc selge fransk brød, bemelte fransk brød bagerj i forbemelte Jacob de Sarcis gaard til stor afbrek oc skade, da ville vi hermed have forbudet, saasom vi oc hermed alvorligen forbyder alle oc een hver af voris undersaatter jndbyggere her i staden at tilstæde eller holde nu eller hereffter nogen fransk brødbagerj i deris huuse, forberørte franske brødbagerj i fornefnte Jacob de Sarcis huus til præjudice, hinder eller skade udi nogen maade, under et hundret rixdalers straf til Vor Frelseris kirke i Christianshafn af dend, som betrædis derimod at have handlet. Givet etc. Hafniæ dend 4 novembris anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 191—92.

812. **12 Nov. 1698.**

Privilegium paa at forfærdige og sælge kostbare Møbler og Galanterivarer.

Caspar Bauman i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Caspar Bauman, voris hof blichmager oc jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand tilsinds er at lade forferdige allehaande rare meubler oc galanterier, saasom alle slags speile oc speil-ramer, skilderi-rammer, geridons, borde, stole, lysze croner, armer oc plader, sengestæder, løibenke, skrivertøig, contorer, tabelletter, krogsteene, spilleborde, skenke contorer, backer at sette alle haande galanterier paa, smaa smycke skrine oc andre større skrine samt andet deslige arbeide, som kand begieris oc paafindis, af træ, kaaber, meszing, zink, tin oc blye, guld eller sølf bruneret, lige saa gode oc for dend samme priis, som de fra fremmede stæder kand forskrivis, da have vi effter bemelte Caspar Baumans herom allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand forskrevne meubler oc galanterier, guld eller sølf bruneret, maa lade forfærdige oc dennem i een boed enten paa Amager torv eller paa Børsen, hvor beleiligst kand være, lade opsette, falholde oc selge til alle oc een hver, som med hannem kiøbe vil, for saa billig priis, som de fra fremmede stæder kand forskrivis, oc med saadan vilkor, at hand derved ei skal giore bildthuggerne, snedickerne, cabinetmagerne oc stolemagerne nogen indpas, men alt hvis bildthugger oc snediker arbeide, som hand til ovenskrevne meubler oc galanterier behøver, skal hand effter hans egen allerunderdanigste erbydelse hos mesterne j lauget bestille oc lade forfærdige. Forbydendes alle oc een hver forbemelte Caspar Baumand udi forberørte meublers oc galanteriers forfærdigelse, efftersom forskrevet staar, nogen hinder, indpas eller forfang at giore, under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 12 novembris anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 201—03.

813. **26 Nov. 1698.**

Privilegium for en Tømmermand.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter Niels Nielsen tømmermand, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, hans herom etc. af sær kongel. mildhed oc naade oc i henseende til hans alderdom allernaadigst haver bevilget, at hand her i staden u-for-

meent maa nære sig af hvis tømmermands arbeide, som hand med hans egne hænder kand giøre, alligevel hand icke er i lauget. Dereffter j eder etc. oc tømmermænds lauget sligt til allerunderdanigste efterretning strax at tilkiendegive. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 26 novembris anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 195.

814. **26 Nov. 1698.**

Privilegium for en Isenkræmmer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vj effter allerunderdanigste etc. af sær kongel. naade allernaadigst haver bevilget, at Christian Wolf maa, effter at hand sit borgerskab etc., udi jssenkræmmer-lauget her j voris etc. Kiøbenhafn indtagis, u-anseet hand ei derpaa sine svenne aar fuldkommen skal have udtient. Dog at hand i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ den 26 novembris anno 1698.

Sæl. Tegn. LI. 195.

815. **13 Dec. 1698.**

De Brandlidte i Ny Hollænderby forskaanes i 3 Aar for deres Kreditorers Tiltale.

Tiis Petersen med fleere af jndbyggerne paa Nye Amager.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Tiis Petersen, Christian Mogensen, Jacob Janszen, Clas Sibrantsen, Matthias Frantz, Peter Petersen, Jan Cornelisen, jndvaanere udi dend Nye Hollænder bye uden for Kiøbenhafns Vesterport, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de formedelst dend store skade, som de skal have tagen ved seenist dennem overgangen u-lyckelig jldebrand, skal være kommen saaleedis til agters, at de nu icke saa hastig oc saa rigtig, som de gierne vilde, deris creditorer skal kunde fornøye oc tilfreds stille, da have vi effter deris herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at de paa tre aars tjd fra dette vort brefs dato at regne maa være fri oc forskaanet for alle deris creditorers krav oc tiltale, paa det de imidlertiid desto bedre kunde søge dennem at contentere oc tilfreds stille. Dog skal dette voris allernaadigste brev icke befri dennem for at betale hvis vexeler, de til een eller anden kunde have udgiven, ei heller præjudicere de panthavende eller forhindre, at de eller andre vedkommende deris renter, af hvis forrentes bør, jo hereffter maa oppebære, som de oc skal være pligtige dennem at betale. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers samtlige vedkommende dennem herimod, efftersom forskrevet

staar etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 13 decembris anno 1698.

Sæl. Reg. XL. 221—22.

816. **10 Jan. 1699.**

Om Afgivelse af et halshugget Legeme til Bartskærlavet.

Friderich Eisenberg.

C. 5. Vide maa du, at vi effter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget, at naar dend her i stadens arresthuus anholden qvindis person ved nafn Maren Hansdaatter hendis hovet er, effter de over hende baade til byetinget oc raadstuen formedelst hendis grove misgierning med at føde i dølsmaal oc ombringe hendis foster ergangne domme, med et sverd bleven afhugget, maa samme hendis hovet tillige med legemet være bartsker lauget her sammesteds følgagtig til at anatomere. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 januarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 212—13.

817. **17 Jan. 1699.**

Bevilling til at handle med Konfekt, Kaffe, The og Chokolade.

De la Croix j Kjøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at vi effter De la Croix, vores forige sucker bager, hans herom etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed etc., at, naar hand sit borgerskab her i voris etc. Kiøbenhafn haver vunden, maa hand u-formeent selge oc forhandle adskillige slags confiturer, caffe, thee, schocholate oc tubak til hvem, som med hannem kiøbe vil. Forbydendis etc. Hafniæ dend 17 januarij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 235.

818. **17 Jan. 1699.**

Der gives en Fallent et Aars Lejde.

Adam Berner af Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at effterson Adam Berner, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand af frygt for sine creditorers anstrengelse skal være bleven foraarsaget, sig her fra staden at begive, da, som rettens midler her paa stædet skal effter voris allernaadigst udgivne lov oc forordning have antaget sig hans boe til hans creditorers betaling, have vi effter hans herom etc. allernaadigst forundt oc givet, saa oc etc. bemelte Adam Berner for sin person fri oc sicker leide paa et aars tiid fra dette vort brevs dato at regne udi vore riger oc lande for alle hans

creditorers anstrengelse oc molest, paa det hand imidlertiid desto bedre kunde søge at giøre rettens midler fornøden oplyszning om hans tilstaaende oc bortskyldige gield, saasom hans hustrue icke skal vide nogen reede derfor at giøre. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende etc. oc hannem imidlertiid ei med nogen arrest at belegge eller i andre maader etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 17 januarij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 236—37.

819. **24 Jan. 1699.**

Assistenshusforvalterens Enke maa beholde sin Mands Embede.

Maren Scholler afgangne Nicolai Wesels.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter afgangne Nicolai Weszel, forige forvalter paa assistentz hnuset her i voris etc. Kiøbenhafn, hans efterleverske Maren Skøllers herom etc. oc i allernaadigst henseende til, at bemelte hendis mand var dend første, som skal have givet forslag til samme verk, saa oc, at hand self skal have ladet det dertil indrettede huusz bygge oc bekoste, oc at vi samme huus til dend brug allernaadigst haver perpetueret, allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at bemelte afgangne Nicolai Veszels efterladte hustrue Maren Skoller maa i hendis enkesæde ved fornefnte assistentz huuses forvaltning fremdeelis forblive oc deszen handtering ved hendis søn oc een dygtig fuldmegtig lade forvalte, dog saaleedis, at interessenterne oc andre vedkommende icke skal have billig aarsag sig derover at besværge. Forbydendis etc. Hafniæ dend 24 januarij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 243—44.

820. **31 Jan. 1699.**

Forordning om Assistenshuset.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at effterson der allereede her udi voris etc. Kiøbenhafn er indrettet et assistentz huusz, hvor alle oc een hver, som penge udi een hast behover, dennem til laans kand bekomme paa alt hvis, som kand være af nogen værdi oc sammesteds til underpant bydis paa saa lang een tiid, som de det self begierer oc pantets værdi kand tilstrekke, da paa det saadant et nyttigt verk fremdeelis kand vedblive oc ald stridighed imellem bemelte assistentzhuusz oc dend pantsettendis forekommis, haver vi allernaadigst for got befunden, derom, saa oc om hvis videre, derved skal i agt tagis, effterskrevne anordning at lade udgaa.

1. Skal assistentz-huusets forvalter, som nu er eller herefter kommendis vorder, flittig aarle oc silde være tilstæde udi assistentz-huuset oc een hver, saavel de, som med hannem udi verket interesserer, som de, der penge til laans af huuset begierer, ærligen, redeligen oc troligen uden nogen underfundighed eller falskhed begegne, saafremt hand ei derfor med sær straf effter sagens beskaffenhed vil anseeis. Oc paa det samme sin bestilling uden hinder eller forsømmelse kand opvarte, da haver vi allernaadigst bevilget oc tilladt, saasom vi oc etc., at hand hereffter for alle byens oc borgerlig tynge maa vere fri oc forskaanet. Desligeste maa oc forskrevne huusz, som fremdeelis et assistentz-huusz skal være oc kaldis, nyde frihed for jndqvartering oc ald anden paaleg, som sig af grund-taxten kunde reise.

2. Forvalteren skal udi de dertil indrettede oc af magistraten herudi staden igiennemdragne oc numererede bøger ordentlig indføre ved aar oc dag alle capitalerne, saavel de, som hand self indskyder, som de, hans med-interesserende indsetter, jtem hvor megen capital der er udsat imod pant, hvor meget der er udi cassen, oc hvor stor gevinst der er indkommen, enten siden capitalen blev udsat, eller oc siden det sidste regnskab med dennem er bleven sluttet.

3. Forvalteren skal i det ringeste tvende gange om aaret, nemlig fiorten dage for hver 11 junij oc hver 11 decembris oc ellers tiere, naar interessenterne det begierer, for dennem udi god rigtighed af bøgerne forklare huusets tilstand oc giøre regnskab for capitalerne, pantet, cassen oc gevinsten, oc naar hand saaleedis med dem haver giort regnskab, skal hand sig af dennem lade qvitere for hvis, de af hannem oppebærer, være sig enten af capitalen eller oc gevinsten. Men dersom de noget af gevinsten lader blive udi cassen eller oc paa ny noget indskyder, da skal hand sig det strax til jndtegt føre oc rigtige bøger derover holde, saa at alting udi hans bøger med hans til dem udgivne reverser kand komme overeens.

4. Af dend gevinst, som indkommer, nyder participanterne de tre fierde deele oc forvalteren for sin u-mag med bog samt folk at holde, saa oc for huuset, som dertil brugis, een fierde deel.

5. Skal hverken interessenterne eller forvalteren være forbunden til for nogen enten øvrighed eller andre, i hvo de end oc kunde være, at sige eller aabenbare, enten hvad middeler udi cassen kunde være, eller oc hvad gevinst paa de udi dette verk indsette capitaler kand havis, langt mindre for nogen deris bøger fremviise.

6. Skulle cassen nogen tid fleere penge eller capitaler udkræve, skal forvalteren de interesserende derom betimeligen advare,

at de derudi indskud kunde giøre, oc skal de da saadan indskud, som de udlover, fiorten dage dereffter udi cassen levere. Men dersom de sig derudi undskylder, da maa forvalteren fleere participanter antage, som saadan indskud vil giøre.

7. De interessenter, som ei vil lade deris capitaler lengere udi dette huusz blive bestaaendis, skal det skrifftligen et half aar for de udi dend tredie post specificerede regnskabs terminer forvalteren opsige.

8. Forvalteren maa til ingen noget uden paa pant udlaane, oc naar noget hannem til pant bydis, maa hand det ei høyere antage, end som hannem kand tyckes huuset derved at være skadesløs, dersom betalingen ei udi rette tide indkommer.

9. Udi assistentz-huuset maa alt det, som er af nogen værdi, til pant frembydis oc annammis undtagen jordegods samt eiendomme, huuse oc gaarde, som ei udi assistentz huuset til pandt maa antagis eller derpaa penge laanis.

10. Forvalteren maa ei noget paa bodmerj udlaane, med mindre nogen af participanterne af sin derudi havende capital det vil paa sin egen risico tilstæde oc eventyre, oc skal da dend, som det saaleedis haver tilstæd, beholde det, som fra capitalen oc renten til overs bliver, til premie for sin eventyr.

11. Kommer nogen til forvalteren med pant af juveler eller andet, som hand ingen kundskab kunde have paa, da maa hand det af dem, som der udi ere kyndige, lade vurdere oc derpaa skrifftlig attest tage. Hvad omkostning derpaa kunde gaa, skal dend pantsettendis oc ei forvalteren betale.

12. Skulle nogen af interessenterne, hvo det end oc er, ville udgive nogen assignation paa forvalteren, noget paa hans vegne til een anden af cassen at betale, da skal forvalteren ei være forpligtet, imod samme assignation at tage, dersom den overgaar dend sum, som hand udi huuset haver indskut, oc naar saadant skeer, skal forvalteren strax otte dage dereffter indlevere til dend, som paa hannem saaleedis haver assigneret, rigtig extract af bøgerne paa debet oc credit, saaviit hans part kand vedkomme.

13. Skulle nogen participant ville befale forvalteren, penge af cassen til nogen at udsette paa hans risico, eller forløffte uden pant, da skal det forvalteren gandske være forbuden. Forseer hand sig derimod, skal hand icke alleene betale interessenterne dend udlaante sum med sin fulde rente fra dend tid, dend er udborget, men end oc give derforuden et hundret rixdaler straf til Børnehuuset.

14. Hvo, som noget af assistentz huuset laaner, skal tage een seddel af forvalteren paa hvis, som pantsat er, hvilken seddel skal være numereret oc paategnet med hans pantebogs folio, dernest datum, naar det er udlaant, saa oc tiden, til hvilken det igien skal indløses, oc for det sidste summen af pengene, som derpaa er udlaant, effter denne formular:

Num. 50 folio p. bog 28. dend 4 januarij aar 1699 haver N. N. af assistentz huuset laant penge .. rixdaler paa pant, nemlig een sølf kande veyet .. lod, til at betale dend 4 martij førstkommende med sin rente effter forordningen, nemlig .. rixdaler .. maanetligen, som beløber sig tu maaneder .. rixdaler. Men udi fald at bemelte capital ei til forfaldsdagen bliver betalt eller oc pantet ei fornyis, da forholdis dermed effter forordningens 19 articul. Datum assistentz huuset ut supra. N. N. (l. s.).

Siden skal hand bag paa samme seddel tegne de forige numer, saa oc summen oc tiderne, saasom N. 50. folio p. bog 28 dend 4 januarij aar 1699 at betalis til dend 4 martij aar 1699 .. rixdaler.

15. Af alt det, som saaleedis udlaanis oc er under halftrediesindstyve rixdaler, skal debitoren betale maanetligen til rente een oc een siette deel skilling af hver rixdaler. Er det over 50 til et hundret rixdaler, da een pro cento. Men overgaar det et hundred rixdaler, da skal der betales fem mark danske af hver hundet. Hvilken rente forud skal betalis.

16. Forkaster nogen sin seddel eller oc icke indstiller sig i det ringeste tre dage effter dend tjd, som seddelen lyder paa, enten med betalingen eller oc at forny pantet, da skal med samme pant iligemaade forholdis effter forordningens 19de articul.

17. Paa det at forvalteren desto bedre kand tage sig vare for noget at udlaane paa staalne koster eller oc, som kunde være mist eller tabt, da skal een hver, saa snart hand noget savner eller mister, det strax paa assistentz-huuset skrifftligen angive, baade at hand sig derfor kand tage vare, saa oc at hand, naar hand det seer, det kand antaste oc for eiermanden tage udi behold. Men skulle saadant gods eller vare udi assistentz-huuset være imod laante penge indbragt oc udj pantebogen ved numer indført, førend det der blev angivet, da haver eiermanden self skaden oc ei blive det mægtig uden de udlaante pengis betaling med deris forfalden rente. End hænder det sig, at dend, som det pantsat haver, til dend rette tiid sig med seddelen oc pengenis betaling indstiller, da skal forvalteren samme

person lade angribe oc ham enten ejermanden eller oc rettens middel over antvorde, paa det hand effter loven kand straffis, som vedbør.

18. Forvalteren skal bære flittig omsorg for, hvis pant ham saaleedis overleveeris, at det icke formedelst hans forsømmelse fordervis eller forværis, langt mindre formindskis, saafremt hand ei self eiermanden til skaden vil svare.

19. De pant, som udi assistentz-huuset tilbage bliver oc ei af ejermændene udi rette tide vorder indløst, skal forvalteren een gang hver maanet, om der er saa meget forhaanden, lade auctionere udi tvende af interessenternis overværelse ved stads auctions-mesteren, som for samme sin u-mag ei skal nyde meere end een pro cento. Oc naar dend udlaande capital med sin forfalden rente effter forordningens tilhold, saa oc dend paa auctionen anvendte omkostning er dragen fra dend summa, som det auctionerede pant er soldt for, da skal det øvrige, som derfra overskyder, strax paa ansøgning være dend pantsettendis følgagtig. Men dersom dend pantsettendis det ei inden aar oc dag affordrer, da skal det være hiemfalden til Børnehuuset paa Christianshafn oc forvalteren pligtig være derfor til directeurerne over bemelte Børnehuus ved et hvert aars udgang god rigtighed at giøre.

20. Hvis, som saaleedis paa auctionen selges, skal dend købende strax med reede penge betale, oc dersom nogen nogle vare betrois oc sig ej med betalingen til bestemte tid indstiller hos ham, skal byefogden her i staden effter ansøgning paa forvalterens udtog af auctions bogen strax uden videre proces udlæg giøre.

21. Skulle sig nogen tvistighed mellem interessenterne oc forvalteren eller oc mellem forvalteren oc debitorerne begive, da, paa det saadant strax uden stor bekostning oc tids spilde kand afhandlis, ville vi allernaadigst hermed have anbefalet voris byefoget her udi voris etc. Kiøbenhafn, at hand, saasnart hos haunem derom af enten af parterne ansøgning vorder giort, strax oc uden det til tingdagen at opsette een hver lovlig oc ret imellem siger oc adskiller, hvilken hans afsigt hand dennem, som det begierer, skriftligen under hans haand beskreven haver at give. End skulle nogen af parterne ei med samme afsigt være tilfreds, da stevne de dend ind for magistraten, som strax derpaa uden videre ophold haver at dømme.

Thi byde vi hermed oc befale os elskelige præsident, borgemestere oc raad samt byefogden i bemelte voris etc. Kiøbenhafn, desligeste alle andre, som denne voris forordning under vort cancellie seigl tilskicket vorder, at de dend paa behørige steder til alles

effterretning strax lader læse oc forkynde. Givet etc. Hafniæ dend 31 januarij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 245—51.

821. **4 Feb. 1699.**

Privilegium for en Rebslager.

Christian Hansen reebslager.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Christian Hanszen reebslager, jndvaaner her j voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand formedelst dend store skade, som hand skal have taget ved dend u-lyckelig jldebrand, som reeberbanernis huuse oc boder her uden for stadens Vester port aar 1692 overgik, i det hand derved skal have mist ei alleeniste sit huus samme steds oc alt hans derudi havende reedskab, men end oc een stor deel giort arbeide oc een temmelig qvantitet af hamp, som hand stod i skyld for hos sine creditorer, hvoraf hand dog een deel skal have betalt, saa oc ellers formedelst adskillige andre hannem siden paakommende skadelige tilfælde i saadan tilstand skal findis, at hand jcke endnu saa hastig oc saa rigtig, som hand gierne ville, sine creditorer skal kunde fornøye oc tilfreds stille, da have vi effter slig beskaffenhed samt hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand foruden de forige tre aars frihed endnu paa tu aars tiid fra dette vort brevs dato at regne maa være fri oc forskaanet for alle hans ind- oc udlendiske creditorers krav oc tiltale, paa det hand imidlertiid desto bedre kand søge dennem effter haanden at fornøye oc tilfreds stille. Dog skal dette voris allernaadigste brev icke befri hannem for at betale hvis vexler, hand til een eller anden kand have udgivet, ei heller præjudicere de panthavende eller forhindre, at de eller andre vedkommende deris renter af hvis, som forrentis bør, jo herefter maa opbære, som hand oc skal være pligtig til dennem at betale. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 4 februarij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 253—54.

822. **4 Feb. 1699.**

Arrestanters Bespisning afholdes af de uvisse Indtægter ved Byfogedembedet.

Byfogden Friderich Eisenberg.

C. 5. Efftersom Peder Christophersen, slutter udi arresthuuset her i staden, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand paa egen bekostning skal have spiiset effterskrevne udi bemelte

arresthuusz for falsk mynt anholdne personer, nemlig Mickel Gierling fra den 24 junij aar 1698 oc til dend 21 januarij sidst forleden tredive uger een dag, ugentlig 3 ₰, er 15 rdr. 7 ß, hans hustrue Magrethe Gierlings fra bemelte 24 junij oc til dend 21 decembris nesteffter, 25 uger a 3 ₰, er 12 rdr. 3 ₰. Jligemaade Anne Bagisdaatter fra dend 24 julij aar 1698 oc til fornefnte 21 januarij 25 uger 6 dage, om ugen 3 ₰, er 12 rdr. 5 ₰ 10 ß, saa oc Karen Jensdaatter, bemelte Anne Bagesdaatters tienniste pige, udi to uger oc to dage fra fornefnte 24 julij oc til dend 9 augusti nest efter, der for 1 rdr. 14 ß, oc endelig Andreas Feiga 11 uger een dag fra meerbemelte 24 julij oc til dend 7 octobris 1698, a 3 ₰, er 5 rdr. 2 ₰ 10 ß, allerunderdanigst begierende, at han sin betaling derfor maatte nyde, da er vores etc., at du fornefnte Peder Christophersen forskrevne sine udlagde penge, beløbende sig tilsammen 47 rdr. 9 ß, af stadens anpart af de u-visze indkomster, som først indkommer, imod qvittering betaler. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 4 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 223. Lignende Anvisninger udstedes ofte.

823. **4 Feb. 1699.**

Om Strid mellem Boghandlere, Bogtrykkere og Bogbindere.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vi dend tvistige sag imellem bogbinderne oc bogtryckerne her i voris etc. Kiøbenhafn paa dend eene oc boghandlerne her sammesteds paa dend anden side anlangende nogle bøger oc materier, som bogbinderne oc bogtrøckerne skal have hafft at selge oc boghandlerne skal have formaaet dig til at lade tage fra dennem, allernaadigst haver for got befunden at henviise til lands lov oc ret, hvoreffter de deris prætensioner imod hin anden haver at udføre. Thi er voris etc., at du de vedkommende sligt til allerunderdanigste effterretning strax tilkiende giver oc imidlertiid lader de omtvistede materier i seqvestro forblive. Dermed etc. Hafniæ dend 4 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 224.

824. **4 Feb. 1699.**

En Herbergerer udenfor Vesterport giver Bøde for ulovlig Ølbrygning.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vi effter Jens Andersen Tune, boende her uden for stadens Vesterport, hans herom etc. af sær kongel. mildhed oc naade denne gang allernaadigst haver modereret de et hundret rixdaler strafbøder, som hand effter

de brygger lauget her i staden allernaadigst medddelte laugs articler burde at betale, formedelst at hand som een herbergerer oc kroeholder er befunden derimod at have brygget øll i hans huusz, saa at, naar hand for samme sin forseelse betaler tyve rixdaler, halfparten deraf til bemelte bryggerlaug oc dend anden halve part til Børnehuuset i Christianshafn, saa oc derforuden svarer til hvis billig omkostning, derpaa er gaaen, maa hand for videre tiltale i saa maader være fri oc forskaanet. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 4 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 224—25.

825. **4 Feb. 1699.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Peder Mørk, som skræder handtverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi skræder lauget her i staden indtagis, foruden mestersvends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 4 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 226—27.

826. **7 Feb. 1699.**

Om Tilvejebringelse af forøgede Indtægter til Børnehuset og Pesthuset.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom vi allernaadigst maa fornemme, hvorleedis de midler oc indkomster, som ere lagt til de fattigis underholding udi Børnehuuset i Christianshafn oc Pesthuuset uden Vesterport, icke nær skal kunde forslaa til at underholde dend store mengde fattige, som nu deri findis oc daglig formedelst dend dyre brødkorns tjd meere oc meere skal tiltage, oc om endskiønt os elschelig directeurer for bemelte fattiges huuse saavist hafde formodet, at jndvaanerne her udi voris etc. Kiøbenhafn een hver effter sin vilkor oc evne skulle have kommen dem til hielp med nogen tilstreckelig almisze, saa skal dog de godvillige collecter udi nest forleden aar 1698 lidet eller intet have hiulpen til at stoppe de store udgiffter med, som daglig schal udfordris til bemelte fattigis underholding, hvor af dend største deel skal være elendige oc til arbeid u-beqvemme, da, som det icke skal være muligt, de fattige paa saadan maade lengere skal kunde ved blive, uden at der skal gribis

til capitalerne, oc vi ei heller skal kunde naa voris allernaadigste intention med at faa alle betlerne afskaffede af gaderne, med mindre bemelte huses indkomster kunde vorde forbedrede udi proportion til dend store mengde fattige, som sig der daglig skal forøge, saa er voris etc., at j strax tilsammen træder oc med hver andre flittig overveyer, hvorleedis der kand udfindis et qvantum paa fire tusinde rixdalers aarlige visze indkomster til bemelte fattiges underholding af alle jndvaanerne her udi staden oc Christianshafn, de alleene undtagen, som udi hosføyede specification findis indførte, hvilke forhen skal have indskreven sig for noget vist aarlig til de fattige at ville give, oc os derom eders allerunderdanigste betenkende oc forslag til voris videre allernaadigste resolution med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 7 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 227—28.

827. **11 Feb. 1699.**

Privilegium for en Maler.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, et vi effter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Christian Zimmerman, som maler handtverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi maler lauget her i staden indtagis foruden mester svends aar at udstaa. Dog schal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers i det øvrige sig etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 11 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 228.

828. **18 Feb. 1699.**

En hængt Kvindes Lig udleveres til Barber Johan Buchwaldt.

Byefogden Friderich Eisenberg.

C. 5. Vide maa du, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at dend qvindis person, som sig for nogle dage siden her i staden selv skal have hengt, hendis legeme maa være hans kongel. hoyheds voris elskelig kiere søns cron printz Friderichs lif barberer Johan Bukwalt følgagtig til at anatomere. Dereffter du dig etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 18 februarij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 235.

829. **21 Feb. 1699.**

Om Reguleringen af Voldgaden mellem Nørregade og S. Pedersstræde.

Hr. Matthias Moth med fleere.

C. 5, Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicker eder herhos een af os allernaadigst approbered afritzning, hvoreffter gaden langs

volden imellem Nørre gade oc St. Peders stræde her i voris etc. Kiøbenhafn skal indrettis. Thi er voris etc., at j eder strax paa aastedet begiver, pladtzene oc grundene i øyesiun tager oc dereffter først lader taxere, hvis lovlig oc vel vedligeholden kiøbsted bygning der uden for samme linier imod volden findis, dernest bemelte pladtzers oc grundes beskaffenhed efſterseer, overveyendis derved paa dend eene side, hvad det, een hver mister, kand være værd, oc paa dend anden side, hvad fordeel oc beqvemmelighed til brug oc næring de tilbage blivende grunde oc pladtzer ved denne forandring bekommer, oc dereffter til os eders allerunderdanigste betenkning indgiver, hvor meget j skulle formeene, at dem burde betalis, hvis pladzer, j billig kunde eragte, at bør skee vederlag for, med eders allerunderdanigste forslag derhos, hvoraf midler til samme bygningers oc pladzers afbetaling kunde tagis. Dermed etc. Hafniæ dend 21 februarij anno 1699.

Commissarierne, som fich forskrevne befaling, vare: hr. geheime raad Matthias Moth, hr. justitz raad Ole Romer, borgemester Anders Jacobsen oc borgemester Sigfred Friis Dverg.

Sæl. Tegn. LI. 235—36.

830. **14 Marts 1699.**

En Skyldner faar 4 Aar til at betale sine Kreditorer.

Johan Dav af Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Johan Dav, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage, hvorleedis hand formedelst hans debitorers mislig betaling samt dend store skade, som hand oc hans nu havende hustru til søes oc ellers i andre u-lyckelige tilfælde skal have liid, saaleedis skal være kommen tilagters, at hand nu icke saa rigtig oc saa hastig, som hand gierne ville, sine creditorer skal kunde fornøye oc tilfreds stille, da have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa fiire aars tid fra dette voris brevs dato at regne for alle hans ind- oc udlændiske creditorers krav oc tiltale aldeelis maa være fri oc forskaanet, paa det hand etc. Dog skal dette voris allernaadigste brev icke befri hannem for at betale hvis vexeler, hand etc. Thi forbyde vi etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 14 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 281—82.

831. **14 Marts 1699.**

Privilegium paa at sælge Frø og Sæd.

Adam Løscher med fleere, urtegaards mænd i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter Adam Løsker, Jørgen Severin, Henrich Valman oc Søren Ellof, urtegaards mænd, deris herom etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at de alle slags frøe oc sæd her i voris etc. Kiøbenhafn u-formeent maa selge oc afhænde til hvem, som med dennem kiøbe vil. Oc paa det dennem i samme næring ingen indpas af fremmede skal tilføyes, saa skal det være alle fremmede alvorligen forbudet, med nogen slags frøe oc sæd her i vort land Sielland at omreise, mindre dermed hid til staden at komme til at forhandle, under samme med betrædende varis forbrydelse, halfparten deraf til angiveren oc dend anden part til de fattige i Børnehuuset paa Christianshafn. Hvorimod bemelte Adam Løsker, Jørgen Severin, Henrich Valman oc Søren Ellof skal være tilforpligtet, altiid gode oc friske vahre fal at holde oc for billig priis selge, saa at ingen kand have skiellig aarsag derover at klage. Hvoreffter de vedkommende etc. Givet etc. Hafniæ dend 14 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 282—83.

832. **14 Marts 1699.**

Et Gavebrev til Trinitatis Kirke og Vartov.

Gertrud Trøner afgangne raadmand Frantz Jonszens.

C. 5. etc. confirmation paa efterskrevne forskrivelse, lydendis etc.

Udi Jesu allerhelligste nafn kiendis ieg underskrevne Giertrud Trøner, sal. raadmand Frantz Joensens efterleverske, oc hermed vitterligt giør at have sluttet oc anordnet, saasom ieg oc, men ieg endnu er frisk oc sund, med god sund fornufft oc velberaad hue paa Hans Kongel. Majts. allernaadigste behag oc confirmation fuldkommen slutter oc anordner, ald vitløfftighed effter min død at forekomme, hvorleedis med mine midler, som den naadige gode Gud mig haver med velsignet, skal forholdes, naar det behager hannem at kalde mig fra denne møysommelige verden, oc det saaleedis, som efterfølger:

2. Giver oc legerer ieg til min sal. søster Cathrina Trøners oc afg. Matz Mortensens tvende børn, fru Kirstine sal. estatz raad Herman Meyers oc Karen sal. mag. Jørgen Jørgensens, et tusinde rixdaler, nemlig til hver af dennem fem hundrede rixdaler.

2. Til min sal. broder Strange Trøners børn, nemlig Christopher oc Henrich Trøner, saa oc Maria Trøner, som er gifft med mag.

Lauritz Bagge, sognepræst til Waale præstegield i Jarelsberg grefskab i Norge, giver oc legerer ieg jligemaade et tusinde rixdaler, nemlig til hver af dennem 333 rdr. 2 ꝟ.

3. Giver oc legerer ieg til min sal. søster Kirstine Trøners oc afgangne Jens Thomesens daatters afg. Maren Jensdaatters oc præsident Hans Mustes søn Hans Must dend yngre, studiosus, tre hundrede rixdaler.

4. Til min sal. søsters Marine Trøners oc afg. Hans Kruses søn afg. Strange Kruses børn, som er tvende sønner oc tvende døttre, forærer oc giver ieg fire hundrede rixdaler, nemlig til hver af dennem 100 rixdaler.

5. Til min sal. søster Else Trøners oc afg. Jacob Fyrens tvende sønner Christopher oc Henrich Fyrener giver ieg hver tre hundrede rixdaler, oc til deris sal. søster Maria Fiürens oc afg. Johan Ronums trende døttre giver ieg hver et hundrede slettedaler, som er for dennem tilsammen otte hundrede rixdaler.

6. Giver oc legerer ieg til Trinitatis kirke her i Kiøbenhafn to hundrede rixdaler til at fuldfærdige daaben med.

7. Forærer oc giver ieg til Wartov hospital her i staden to hundrede rixdaler til dend ende, om nogen af mine slegtinge eller paarørende maatte effter Guds behag geraade i armod oc fattigdom, de da disbedre maatte have tilgang at komme derind oc der nyde ophold.

8. Alle mine øvrige midler, som overskyder fra ovenmelte legater, min gields betaling oc min begravelses bekostning, hvad nafn det nefnis oc have kand, det være sig lidet eller meget, det alt sammen giver oc legerer ieg til min sal. broders, afgangne raadmand Hans Troners børn, nemlig Peter oc Martinus Trøner samt Jnger Marie Trøner, gifft med mag. Hans Lønborg, sognepræst til Fruering meenighed i Aarhuus stifft i Jylland, og Kirstine Trøner, gifft med Georg Jenszen, kongel. priviligeret apotecker udi Nakskov til lige deeling imellem dennem. Dog skal bemelte min sal. broder Hans Trøners børn oc arvinger være tiltenkt oc forpligtede, inden et halft aar effter min død oc snarere, om skee kand, af mine effterlatte redeste middeler at udreede oc betale til vedkommende alle forbemelte legater oc derfor svare een hver rigtighed samt oc fornøye rettens middel deris tilkommende salarium. Alt det øvrige, som for er melt, skal være meerbemelte min sal. broder Hans Trøners børn oc arvinger (uden nogens protestation, hinder eller modsigelse) i alle maader tilhørende.

At dette mit testamente oc fulde sidste villie i alle des ord, puncter oc clausuler effter min død ubrødelig oc u-forandret holdes oc effterkommis skal, haver ieg det velvidende icke alleeniste med egen haand underskrevet oc mit sædvanlige zignet hostrokt, mens end oc i aller dybeste ydmyghed allerunderdanigst supplicerer oc beder, Hans Kongl. Majt. allernaadigst maatte behage samme mit testamente at confirmere oc stadfeste, saa oc venligen ombedet Hans. Kongl. Majts. velbetroede byfoget her udi Kiøbenhafn edle Friderich Eisenberg samt høyagtbare oc meget fornemme sr. Peder Riegelsen, fornemme handelsmand her sammesteds, som troværdige vidner med mig til vitterlighed at underskrive oc forseigle. Datum Kiøbenhafn dend 13 februarij anno 1699. Giertrud sal. Frandtz Joensens (l. s.). Til vitterlighed effter Giertrud sal. Frantz Joenszens begiering Friderich Eisenberg (l. s.). Til vitterlighed effter Giertrud sal. Frantz Joensens begiering Peder Riegelsen (l. s.).

Da, saafremt fornefnte Giertrud Trøner sig ingen livs arvinger efftterlader, ville vi etc., dog siette oc tiende penge etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 14 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 284—87.

833. **14 Marts 1699.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Niels Olsen, som skredder handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi skræder lauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtagis foruden mester svends aar at staa. Dog skal hand først etc. oc sig ellers i det ovrige etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 14 martij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 246.

834. **18 Marts 1699.**

Lejde for 2 Jøder.

Jacob Ephraim oc Simon Moses, joder fra Altenav.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Jacob Efraim, jøede fra vor stad Altona, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om voris allernaadigste geleids brev at reise hid til voris etc. Kiøbenhafn oc her sine anliggende ærinder at forrette, da have vi denne hans allerunderdanigste ansøgning saaviit allernaadigst bevilget, at hand maa hidkomme oc have otte ugers frihed her i staden at forblive til

samme sine ærender at bestille oc forrette. Men ved forskrevne tids forløb skal hand vere forpligtet sig her fra paa hiemreisen at begive. Thi byde oc befale vi hermed voris høye oc nedrige betiente, som fornefnte Jacob Efraim paa forskrevne reise hændis for at komme, at de lader hannem effter dette geleids brevs anledning frem oc tilbage ubehindret passere. Givet etc. Hafniæ dend 18 martij anno 1699.

Lige saadant et geleidz brev blev samme dag udfærdiget for Simon Moses jøde, iligemaade fra Altona.

Sæl. Reg. XL. 289—90.

835. **25 Marts 1699.**

Bestalling for en Stadsfysikus.

Doctor Philip Hacqvart.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc etc. os elskelig doctor Philip Hakqvart til at være stads fysikus i voris etc. Kiøbenhafn. Thi skal hand være os etc. Udj særdeelished skal hand alle oc een hver, som hans tienniste kunde behøve oc begiere, med største flid oc vindskibelighed for billig betaling opvarte oc betienne, saa oc tilbørligen rette sig effter voris om doctere oc apotekere allernaadigst udgifne forordning, saaviit dend hannem kand vedkomme, oc ellers i det øvrige sig saaleedis skicke oc forholde, som det een ærekier etc. Her foruden have vi oc allernaadigst for got befundet at bevilge oc anordne, saa oc etc., at bemelte doct. Philip Hakqvart maa oc skal hereffter udi alle samqvemme nyde oc have sin rang udi sæde oc gang med voris liv doctorer effter voris seenist om rang allernaadigst udgangne forordnings videre formelding. Forbydendis etc. Hafniæ dend 25 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 295—96.

836. **25 Marts 1699.**

En Fallent faar 3 Aars Frihed for sine Kreditorers Krav.

Wilhelm Christian Eskenborner.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi dend 26 novembris aar 1689 allernaadigst haver bevilget, at Vilhelm Christian Eskenborner, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, maatte paa fem aars tid være fri for hans creditorers krav oc tiltale, oc hand nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at hand imidlertid 7000 rdr. til sine creditorer skal have betalt oc dennem endnu 1400 rdr. skal skyldig blive, som hand formedelst dend store skade, hand ved hans debitorers mislige betaling skal have liid, icke nu saa rigtig oc saa

hastig, som hand gierne ville, skal kunde aflegge, da have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa tre aars tid fra dette voris brevs dato at regne for de af hans creditorer, som forskrevne fiorten hundrede rixdaler hos hannem haver at fordre, deris krav oc tiltale aldeelis maa være fri oc forskaanet, paa det hand imidlertiid etc. Dog skal dette voris allernaadigste brev ei befri hannem for at betale hvis vexeler, hand etc., ei heller præjudicere de panthavende eller forhindre etc. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 25 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 296—97.

837. **31 Marts 1699.**

To Fallenter faa et Aars Lejde for deres Kreditorer.

Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi dend 16 aprilis udi nest afvigte aar allernaadigst haver forundt oc givet Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart her af voris etc. Kiøbenhafn paa et aars tiid fra ovenskrevne tiid at regne fri oc sicker leide i vore riger oc lande for alle deris ind oc udlendiske creditorers anstrengelse oc molest, paa det de imidlertiid desto bedre kunde bringe deris dont i rigtighed oc søge leilighed at treffe een venlig foreening med een hver, som noget hos dennem retmeszigen kunde have at fordre, oc bemelte Albert van Bevern oc Hans Georg Gebhart nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de imidlertiid skal have fornøyet oc tilfreds stillet de fleeste af deris creditorer, men eendeel skal tilbage staa, hvis betaling de icke skal have kundet opbringe, fordi tiden skal have været for kort til at inddrive deris tilstaaende gield oc afsette deris vahre, allerunderdanigst derfor begierende, vi dennem dertil nogen tids frist endnu allernaadigst ville forunde, da have vi allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at naar forskrevne tids leide frihed for bemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart er forløben, maa de endnu paa et aars tiid nyde oc have fri oc sicker leide i vore riger oc lande, oc imidlertiid for de øvrige deris ind- oc udlendiske creditorer fri og u-rørt paa deris personer forblive, paa det de ved deris nærværelse desto bedre kand søge at bringe midler til veye, hvorved de dennem saasom de best kand foreenis, kunde tilfreds stille. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende forbemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart i fornefnte tid ei med nogen arrest at belegge eller i andre

maader etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 31 martij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 297—98.

838. **4 April 1699.**

Privilegium for 2 Musikanter i Kjøbenhavns Amt.

Henrich Ørbek.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc forordnet, saa oc etc., at Henrich Ørbek maa hereffter tillige med Steen Jsaachsen een hver med sine folk oc deris musicalske instrumenter alleene indtil videre allernaadigste anordning for billig betaling opvarte oc betienne alle oc een hver udi Kiøbenhafns amt paa landet, som bemelte Henrich Ørbeks tienniste kunde behøve oc begiere. Hvorimod hand skal være tilforpligtet, sig derudinden tilbørligen at skicke oc forholde oc derforuden et huus paa voris grund her i amtet antage, naar det hannem af voris amtmand bliver anviist. Forbydendis etc. Hafniæ dend 4 aprilis anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 299—300.

839. **8 April 1699.**

En Borger faar et Aars Frihed for sine Kreditorers Tiltale.

Gabriel Natorf i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at effiersom Gabriel Natorp, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand formedelst hastig overiilelse om betaling af een deel hans udlendiske creditorer skal være bleven foraarsaget, sig her fra staden at begive, da som vi allernaadigst haver forordnet commissarier til at liqvidere nogle prætensioner imellem hannem oc hans creditorer, have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa et aars tiid fra dette voris brefs dato at regne maa nyde fri oc sicker leide oc imidlertiid af samtlige hans creditorer fri oc u-rørt paa hans person forblive, paa det hand ved sin nærværelse desto bedre kunde giøre bemelte commissarier oplysning om hans boes tilstand oc søge creditorerne paa beste maader, som de kunde foreenis om, at tilfreds stille. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 8 aprilis anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 302—03

840. **15 April 1699.**

Privilegium for en Isenkræmmer.

Gregers Graa.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste etc. af sær kongel. mildhed oc naade allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Gregers Graa, som med afg. Markus Kurtz, fordum jsenkræmmer oc jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, hans encke nafnlig Catharine Byszing i egteskab er kommen, maa, effter at hand sit borgerskab lovligen haver vundet, udi jsenkremmer lauget hersammesteds indtagis oc sig af jsenkræmmer handel lige ved een anden laugsbroder ernære, u-anseet hand effter laugs articlerne ei samme handel haver lærdt eller derpaa for dreng oc svend tient. Dog skal hand i det øvrige allerunderdanigst rette sig effter de jsenkremmerne allernaadigst givne laugss articler, saaviit de hannem kand vedkomme. Forbydendis etc. Hafniæ dend 15 aprilis anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 305—06.

841. **22 April 1699.**

Om en Sag mellem en Borger og Politimesteren.

Estats raad Povel Eggerts oc justitz raad Povel Vinding.

C. 5. Vor gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos rigtig copie af een Henrich Colomb, borger oc jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, hans til os allerunderdanigste indgivne supplicatz angaaende een ham af voris politiemester tilføyede arrest oc spot, hvis indhold i self udførligere kand see oc fornemme. Thi er voris etc., at j samtlige vedkommende parter med hvis vidner, de sig paa enten af siderne kand paa beraabe, for eder strax lader indkalde, eder om sagens beskaffenhed med flid erkyndiger oc os derom eders allerunderdanigste udførlig underretning oc betenkning uden ophold til videre voris allernaadigste slutning oc gotfindende tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 22 aprilis anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 270—71.

842. **25 April 1699.**

En Fallent faar et Aars Lejde for sine Kreditorers Tiltale.

Hans Hylling i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Hans Hylling, borger her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand formedelst hans erlidte store skade til søes oc udi andre maader skal være kommen i saa slet tilstand, at hand af frygt for sine creditorers anstrengelse sig her fra staden skal have

mot begive, oc i hvor vel dend største deel af hans creditorer skal taget imod deris andeel af, hvis hans effterlatte huusz oc boe kunde udbringe, oc derimod afstaaet deris fordringer, saa skal dog de øvrige creditorer, hvis fordringer ringere skal beløbe, ei med saadan andeel ville være fornøyet, da have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand maa nyde fri oc sicker leide hid til staden oc her paa et aars tiid af alle hans ind- oc udlændiske creditorer fri oc u-rørt paa hans person forblive, paa det hand ved sin nærværelse desto bedre kunde søge med dennem til endelig foreening at komme. Hvoreffter rettens betiente oc etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 25 aprilis anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 332—33.

843. **29 April 1699.**

Undersøgelse om katholske Præsters Propaganda.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedis de catholiske præster eller jesviter skal indsnige sig her oc der iblandt meenighederne oc døbe fattige folkes, besynderlig soldateskens børn saavelsom forrette andre præstelige bestillinger, oc det under det skin, at de giøre det af een christen kierlighed oc begierer slet intet der for, saa at der j særdeelished skal være een jesvit, som dend afreiste Polske gesant sig her i staden skal have efterladt, hvilken meget skal omløbe iblandt jndbyggerne oc søge at forføre een oc anden til hans religion, oc at dend Franske ambassadeurs præst skal locke fattige folch oc børn til deris meenighed med gaver oc almisze, ja bortsende adskillige børn herfra under foregivende, at der skulle være en Lutherske kirke til Rom, hvor unge børn paa beste maader for intet opfødis oc oplæris, desligeste, at der paa adskillige stæder skal udspredis catholiske cathecismer, oc at adskillige baade af byens jndbyggere samt lacqueyer oc tienere skal indgaa i dend Franske mesze oc meenigheder, andre, som det seer oc hører, til stor forargelse, hvilket altsammen, som det er stridende imod voris allernaadigste udgifne lov, saa er voris etc., at du dig derom med ald flid strax erkyndiger, oc paa det mand dis bedre kunde komme effter, hvor mange børn nu paa halfandet aars tiid her i staden er bleven døbt, i hvad kirke oc af hvem, da haver du strax at beordre rodmesterne, at de een hver i sin district her i staden uden ophold omgaar i huusene oc flittig udkundskaber sligt af forældrene, som alvorligen skal være tilholden at svare dertil saa-

velsom at udsige, hvor deris børn var bleven hensendte, tagende for alting i god agt, at hvad, som dig her i om dend Franske ambassadeurs præst er bleven befalet, i ald stilhed oc med god betenksomhed forrettes. Oc haver du os om disze foregaaende poster din allerunderdanigste underretning til videre voris allernaadigste gotfindende med allernaadigste at tilstille. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 29 aprilis anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 276—77.

844. **29 April 1699.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi effter underdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Matthias Wilster, som skræder handtverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi skræder lauget her i staden indtagis foruden videre mester svends aar at staa. Dog skal hand først etc. oc ellers etc. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Hafniæ d. 29 aprilis 1699.

Sæl. Tegn. LI. 277.

845. **29 April 1699.**

En Bartskær skal undersøge hvori en Sygelighed hos Bønderne i Amtet bestaar.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom os elskelig Knud Juel etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis i blant een deel af voris bønder j bemelte Kiøbenhafns amt skal være opkommen en meget heslig svaghed, saa at, om der ei i tide tenkis paa tienlige middeler, hvorved dend kunde fordrivis, skulle samme svaghed foraarsage mange af bøndernis undergang, da er voris etc., at j strax oldermanden for bartsker lauget her i staden for eder lader kalde oc hannem tilholder, at hand for eder udnæfner een af de kyndigste oc best forfaren mestere her i bartsker lauget, hvilken j haver at beordre, at hand sig strax hos amts forvalteren Jockum Friderich Rohde skal angive oc effter hans anviisning udreise til de bønder her i amtet, som med saadan svaghed kand være beladt, oc sig med flid hos dennem erkyndige, hvad det egentlig for een svaghed maa være, oc hvorleedis de til deris helbred best oc lettist skulle kunde hielpis, oc at hand os om des beskaffenhed hans allerunderdanigste underretning oc betenkende til videre voris allernaadigste gotfindende med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 29 aprilis anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 278.

846. **29 April 1699.**

Beboerne i Ny Hollænderby lægges i retslig Henseende under Taarnby Birketing.

Anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi for nogen tid siden allernaadigst haver for got befunden at lade udlegge voris ladegaards mark her uden for voris etc. Kiøbenhafn til høebiering oc vi siden maa fornemme, at jndbyggerne i dend Ny Hollænderby, som samme ladegaards mark skal have haft i brug, skal een deel af dennem derover have begivet sig der fra oc antaget gaarde paa andre stæder, oc at de øvrige, som er bleven tilbage, skal nære sig af de dennem udviiste haugeplatzer, oc saasom jndbyggerne i bemelte Ny Hollænder bye haver allernaadigst været bevilget rettens forvaltning hos dennem self lige ved jndbyggerne udi Hollenderbyen paa Gammel Amager, hvor skulten dømmer oc hans domme, om de siden paa anckis, indstefnis til amptstuen, saa at de ei skal have staaet under landstinget, saa haver vi udi allernaadigste henseende til, at jndbyggerne i dend Ny Hollænder bye nu i tallet skal være saa forringet, at retten der ei hereffter som tilforn tilbørligen skal kunde blive betient oc forvaltet, allernaadigst for got befundet at anordne oc befale, saasom vi oc etc., at jndvaanerne i bemelte Ny Hollænder bye samt saa mange, som paa ladegaards marken er boende, schal hereffter ligge under Taarnbye birketing paa Gammel Amager oc der effter loven svare alle oc een hver, som dennem for noget ved retten kunde have at tiltale. Hvoreffter de vedkommende sig etc. Givet etc. Hafniæ dend 29 aprilis anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 333—34.

847. **2 Maj 1699.**

Stadens Vagtmester straffes for sit Forhold ved en Borgers Arrestation.

Friderich Eisenberg byefoget.

C. 5. Saasom os allerunderdanigst er bleven forebragt, hvorleedis vagtmesteren i voris etc. Kiøbenhafn skal dend 15 aprilis sidst forleden paa egen haand foruden at følge voris politiemesters os elskelig Claus Raskes ordre have opført Henrich Colon, jndvaaner her sammesteds, herpaa raadhuuset i arrest uden nogen af hannem dertil given aarsag oc forseelse, hvorved fornefnte Henrich Colon formeener sig icke liden spot at være tilføyet, saa er voris etc., at du strax lader bemelte vagtmester her udi stadens arresthuusz indsette til at straffis udi fengsel paa otte dagis tiid til en vel fortient straf

for saadan sin grove formastelse. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 2 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 281—82.

848. **6 Maj 1699.**

Privilegium for 2 Jøder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. af sær kongl. naade allernaadigt haver bevilget at Moses Meyer Goltsmidt oc Just Goltsmidt, jøder, som sig her i voris etc. Kiøbenhafn med voris allernaadigste tilladelse agter at nedsette, maa, saalenge de self ingen huuse oc gaarde her sammesteds eyer oc haver, imod et vist qvantum, nemlig een hver halftredsindstyve specie rixdaler aarligen, som de udi voris eget cammer rigtigen haver at erlegge oc betale, at regne fra nyt aars dag sidst forleeden, oc indtil vi anderleedis derom tilsigendis vorder, for alle skatter, jndqvarteringer samt ald anden tynge oc paaleg (told, consumtion oc accise alleene undtagen) gandske være fri oc forskaanet. Desligeste have vi oc allernaadigst bevilget, at de med deris familier maa svare under voris borg ret udi hvis sager, nogen kunde have dennem for noget ved retten at søge oc tiltale. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Kiøbenhafn den 6 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 285.

849. **19 Maj 1699.**

Om Bolværket mellem Vejerhuset og Holmens Bro.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi med forundring maa fornemme, at du voris til dig dend 27 novembris 1697 allernaadigst udgifne befaling angaaende een restants hos eendeel af jndbyggerne fra dend gade af ved Veyerhuuset oc til Holmens broe langs canalen i voris etc. Kiøbenhafn for giorte bekostninger til bolverkernis forfærdigelse for deris huuse at lade ved rettens middel uden videre proces til dend der udi benevnte tiid inddrive, ey endnu effter saa lang tids forløb effter din allerunderdanigst pligt haver effterkommet, saa er hermed voris etc., at du strax oc uden videre forhaling for bemelte voris forige allernaadigste udgivne befaling i alle maader fuldbyrder oc effterkommer. Dermed etc. Friderichsborg den 19 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 293.

850. **20 Maj 1699.**

Om Løsladelse af en Borger efter 11 Aars Arrest.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom Johan Steenbuk, som paa elleve aars tiid i Kiøbenhafns stads arresthuusz skal have været anholden, hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge oc begiere at maatte af sin arrest udkomme i henseende til, at hand intet imidlertiid til hans underholding skal have nydt, da, saa fremt j ei noget paa ham skal kunde have at sige, oc at j ellers for got befinder, at hand af sin arrest blev entlediget, have vi allernaadigst bevilget, at hand af sin arrest maa løsladis oc paa fri fod stillis, effter at j hannem først alvorligen haver foreholdet, at hand effter dags forbliver i sømmelig stilhed oc rolighed, under straf som vedbør. Derefter j eder etc. Befalendis etc. Friderichsborg dend 20 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 293—94.

851. **26 Maj 1699.**

Privilegium for en Guldsmed.

Kiobenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Vide maa j, at vi effter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Lenoir de Bois, som guldsmed handverk skal have lært, maa i guldsmed lauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtagis, naar hand først haver vundet sit borgerskab oc sin troskabs eed for eder aflagt, saa oc effter laugs artichlerne giort sit mesterstycke. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Friderichsborg dend 26 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 294—95.

852. **26 Maj 1699.**

Om Rensning af Slottets Grave.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi nu lader rense oc reengiøre graven omkring vort slot Kiøbenhafn oc mudderet eller jorden, som deraf bliver optagen, vorder lagt paa slotspladzen, saa er voris etc., at du dend anstalt giør, at samme mudder eller jord, effter haanden som det tøris, af vognmændene i voris etc. Kiobenhafn af slotzpladszen flittig vorder bortført. Dermed etc. Friderichsborg dend 26 may anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 295.

853. **26 Maj 1699.**

Om Fortsættelse af Sæbesyderiet paa Christianshavn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Peder Hanszen Qvist, forige jndvaaner i Christianshafn, haver for sin død, da hand med stor legoms svaghed schal været belagt, for os allerunderdanigst ladet andrage, hvorleedis hand, paa det hans kostbare sæbeverk oc olie mølle effter hans dødelige afgang til hans mange smaa moderløse børns beste kunde holdis ved lige oc næringen ej skulle gaa fra huuset, dennem til ubodelig skade, skal have formaaet hans afgangne hustruis søster søn Johan Behrman, af hvilken hand skal have haft mange gode prøver om hans troskab oc oprigtighed, til at paatage sig effter hans død som fuldmegtig paa hans børns vegne samme hans verker, som hand skal have god videnskab om, at fortsette oc forvalte, dog med de vilkor, at hand bornenis formyndere derfor god reede oc rigtighed skal giøre, allerunderdanigst begierende, at vi denne hans sidste oc endelige villie med det tilleg, at bemelte Johan Behrman maatte for forsickring for denne hans forvaltning at stille være fri oc forskaanet, allernaadigst ville stadfæste, da ville vi saadan fornefnte Peder Hanszen Qvistis sidste villie etc., saa lenge forbemelte Johan Behrman sig i samme tienniste oc forvaltning tilbørligen oc forsvarligen forholder oc derfor god rigtighed oc regnskab for de umyndige børns formyndere aflegger. Forbydendis etc. Friderichsborg dend 26 may anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 342—43.

854. **26 Maj 1699.**

En Fallent faar et Aars Lejde for sine Kreditorers Tiltale.

Abraham Villemsen i Kiøbenhafn.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom Helene Abraham Villemsens, jndvaanerske i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hendis mand, bemelte Abraham Villemsen, for nogen tiid siden af frygt for arrest paa hans person af hans creditorer udi vor stad Hamborg skal have været foraarsaget sig fra Kiøbenhafn at begive, da som samtlige bemelte Abraham Villemsens creditorer undtagen trende skal have samtykt oc tilladt hannem udi hans forige frihed at hidkomme, paa det hand sin boe dis bedre kunde bringe i rigtighed oc søge sig med samtlige sine creditorer at foreene, have vi effter herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at forbemelte Abraham Villemsen maa til dend ende fri oc sicker leide til fornefnte Kiøbenhafn nyde oc der paa et

aars tiid af samtlige hans creditorer fri oc urørt forblive. Hvoreffter rettens betiente oc alle andre vedkommende sig etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Friderichsborg den 26 may anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 343—44.

855. **9 Juni 1699.**

En Afgift til Børnehuset og Pesthuset af Avktioner.

Forordning paa trøk.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi er kommen udi erfaring, hvorleedis auctions mesterne i voris etc. Kiøbenhafn hid indtil skal have tagen dend almisze til sig, som een oc anden af voris kiere oc tro undersaatter godvilligen betenker de fattige med, naar de enten selger eller tilforhandler sig huuse, ejendomme eller andet deslige paa offentlige auctioner der sammesteds, oc dend self effter eget behag til de fattige uddeelt, da, som bemelte almisze ei kand udgivis paa nødtørftigere steder end Børnehuset paa Christianshafn oc Pæsthuuset uden Vester port oc det ei kand tilkomme fornefnte auctions mestere self effter eget tycke der over at raade, saa haver vi allernaadigst for got befunden at anordne oc befale, som vi oc etc., at dend almisze, som dend kiøbende oc selgende self godvilligen vil betenke de fattige med, naar gaarde, huuse, ejendomme, hauver, pladser, skibsparter eller oc noget slags kiobmandskab i stor-parti ved offentlig auction udi Kiøbenhafn bortforhandlis, til de fattigis underholding i Børnehuuset oc Pæsthuset skal henleggis oc anvendis, hvorfore auctionsmesterne i Kiøbenhafn, under hvad iurisdiction de end oc er, hermed skal være anbefalet, hereffter sig ei med saadan almisze at oppebære eller uddeele at befatte, men skal tilforpligtet være, dagen tilforn, hver gang nogen saadan auction foretagis, cassereren i Børnehuuset skrifftlig at tilkiende give, at dend eller dend auction paa det eller det sted til dend eller dend tid skal skee, oc det under ti rixdalers straf til Børnehuuset, for hver gang deris brøst saaleedis findis, paa det een af de fattigis fotstandere eller een anden der til fra Børnehuuset beskicket person paa dend berammede auction kand være tilstæde for at oppebære hvis almisze, dend kiøbende oc selgende i saa maader ville give. Oc skal auctions mesteren under sin haand give een beviisz til dend, som paa Børnehuusets vegne sig indfinder, forskrevne almisze at annamme, hvad dend givne almisze sig beløber, oc hvem dend haver given, hvoreffter almiszen strax samme dag til cassereren j Børnehuuset af dend, som haver været beordret dend at oppebære, imod tilbørlig qvitering skal leveris. Thi byde oc befale

vi os elskelige præsident, borgemestere oc raad i voris etc. Kiøbenhafn oc andre vedkommende, som denne etc., at de dend paa behørige stæder etc. Givet etc. Friderichsborg den 9 junij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 349—51.

856. **12 Juni 1699.**

Kongens Hofsnedker maa fremfor andre tage fremmede Svende i Arbejde.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Viide maa j, at paa det voris hof snedker oc kabinetmager Claus Harders des bedre oc snarere kand befordre, hvis arbeide vi lader befale ved hannem at forfærdiges, vi allernaadigst haver bevilget, at naar fremmede snedker svenne kommer til Kiøbenhafn at søge arbeide, hand dem da fremfor nogen anden mester i snedker lauget til arbeide hos sig maa bekomme. Thi er voris etc., at j oldermanden for snedker lauget, som nu er eller herefter kommendis vorder, tilholder, at hand saadanne tid effter anden ankommende fremmede svenne, før de kommer til nogen anden mester at arbeide, først til fornefnte voris hof snedker Claus Harder henviiser, om hand dem til voris tienniste kunde behøve, oc de da for dend løn oc kost, brugeligt er, hos ham i arbeide at forblive, saalenge hand enten haver dem fornoden eller de der i byen agter at forblive oc for svenne arbeide. Dermed etc. Friderichsborg dend 12 junij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 304.

857. **19 Juni 1699.**

Om Betaling for de Huse, der skulle nedrives til Voldgadens Regulering.

Kiøbenhafns magistrat.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom formedelst dend gades indrettelse langs volden imellem Nørre gade oc St. Peders stræde i voris etc. Kiøbenhafn nogle af jndvaanerne i samme district mister gandske deris huuse oc pladzer oc andre een deel deraf, saa behøvis u-omgiengelig til saadanne huses oc pladzers afbetaling, at $1\frac{1}{2}$ rdr. pro centum effter grundtaxten af stadens huuse oc gaarde bliver given oc betalt. Thi er voris etc., at j til dend ende eder strax grundtaxten over staden saavelsom Christianshafn foretager oc deraf først uddrager voris egne oc Hendis Majts. voris elskelig kiere gemahl dronningens gaardes oc huuses taxter, saa oc de gaardes, huuses oc andre publique steders, som enten effter voris sær allernaadigste tilladelse oc privilegier eller oc formedelst ny bygninger effter voris allernaadigste udgangne forordninger bør fri at være, oc naar det er skeet, da een

ligning effter fornefnte 1½ rdlr. pro cento til betaling at giøre paa de øvrige gaardes oc huuses qvantum effter bemelte grundtaxt, hvoreffter i dend anordning haver at giore, at pengene ved rodmesterne vorder indfordret oc til kemneren leveret, som j siden haver at beordre, dem effter os elskelig hr. Matthias Moth etc., Oluf Rømer etc., Anders Jacobsen etc. oc Sigfred Friis Dverg etc. deris anviisning imod behørig qvitteringer at erlegge oc betale til dem, som huuse oc pladzer formedelst forskrevne gades indrettelse mister, hvoreffter fornefnte kemner for hvis, hand i saa maader annammer oc igien udgiver, tilborlig regnskab paa behørige steder haver at aflegge. Oc haver j udi det øvrige derhen at see, at forskrevne ligning strax oc uden ophold bliver giort oc pengene dereffter inden førstkommende mickelsdag i det seeniste ind casseret. Dermed etc. Friderichsborg dend 19 junij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 308—09.

858. **23 Juni 1699.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhafn.

C. 5. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi effter Jens Jenszen Hvids allerunderdanigste etc. oc i allernaadigste henseende til dend skade, hand som under konstabel i voris tienniste skal have taget paa krud møllen paa Christianshafn aar 1689, da dend opsprang, af sær kongl. mildhed oc naade allernaadigst haver bevilget, at hand i voris etc. Kiøbenhafn u-formeent maa nære sig af hvis skræder arbeide, som hand med hans egne hænder kand giøre, alligevel at hand icke er i lauget. Dog skal hand først sit borgerskab for eder lovligen vinde. Dereffter j eder etc. oc skræder lauget sligt til allerunderdanigste efterretning strax at tilkiende give. Befalendis etc. Friderichsborg den 23 junij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 309—10.

859. **23 Juni 1699.**

Beskikkelse af en Assistenshusforvalter.

Diderich Klevenav.

C. 5. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver beskicket oc forordnet, saa oc hermed etc. Diderich Klevenav til at vere assistentzhuus forvalter i voris etc. Kiøbenhafn. Thi skal hand være os etc. I særdeelished skal hand sig effter de forordninger, som enten allereede om assistentz huuset given er eller hereffter given vorder, rette oc i det øvrige som det een tro etc. For samme hans tienniste

maa hand nyde dend indkomst oc frihed, som voris om assistentz huuset udgiven forordninger assistentz huusz forvalteren bevilger oc forunder. Forbydendis etc. Friderichsborg den 23 junij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 365—65.

860. **30 Juni 1699.**

Om Eneret til at forfærdige Galloner og Kniplinger af Sølv og Guld.

Anordning.

C. 5. giøre alle vitterligt, at efftersom vi ved voris dend 22 aprilis sidst forleden udgiven forordning om, hvem skammererede oc baldyrerede klæder maa bære, haver anordnet, at de personer, som er berettiget til at bruge guld- oc sølf-skammererede eller baldyrede klædemon, ei anden skammerering eller baldyring end dend, som her i voris riger oc lande er forarbeidet oc ei fra fremmede steder indført, effter dend derudi benefnte tiid maa bære, oc Octavins Holman guldtrekker, borger oc jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, os allerunderdanigst haver foredraget, at hand i dend henseende det af ham her begyndte guld- oc sølv-manufactur saaleedis agter at indrette oc i saadan stand sette, at samme verk eller arbeide, med hvis dertil hører, lige saavel her som paa fremmede steder skal kunde giøris, da haver vi allernaadigst for got befunden at byde oc befale, som vi oc etc., at ingen kremmer sig maa understaa efter dette aars udgang at selge oc forhandle noget af sølf oc guld, som fra fremmede steder er kommen, men fra dend tid af alleene at falholde af det, som her er forarbeydet, hvorimod bemelte Oktavius Holman effter egen erbydelse skal tilforpligtet være at afkiøbe kremmerne ald dend forraad af spunden guld oc sølf, som de kunde have, oc det saaleedis, som det dem self kostet haver. Befindis nogen kræmmer effter forskrevne tiid herimod at handle, da skal dend, hvis brøst saaleedis findis, have forbrudt 100 rdr. til angiveren oc Børnehuuset paa Christianshafn til lige deeling. Oc som meerbemelte Octavius Holman sig allerunderdanigst haver forspurt, om det ham oc hans interessenter maa være tilladt, her i riget 10 à 12 lødig sølf at giøre oc forhandle, efftersom sligt paa mange steder skal være brugelig, eller oc det ved det fine af 15 lødig oc 10 green alleene skal forblive, da som dend sort af 12 lødig udi arbeidet oc til anseelse kand giøre lige det samme som dend sort af 15 lødig oc 10 green, dend oc meget attraaes oc paa andre stæder er i brug, saa maa det oftbemelte Octavius Holman oc hans interessenter være tilladt, forskrevne sort af 12 lødig oc ei ringere ligesaavelsom dend af 15 lødig oc 10 green at forarbeide oc

falholde. Dog skal de pligtig være loddet af de 12 lødig 1 ℔ mindre end loddet af de 15 lødig 10 green at selge. Til hvilken ende det ham oc hans interessenter skal være forundt, deraf friit at giøre oc forarbeide sølf oc guld traad oc der af igien alle slags galluner, kniplinger oc deslige, som til dette manufactur udkrævis, dog ej videre end hvad guld oc sølv er angaaende. Ellers skal Oktavius Holman oc interessenter være pligtig saadan et stempel, paa hvis i saa maader forarbeides, at sette, hvor ved dend eene lødig fra dend anden af dend kiøbende kand kiendis.

Paa det nu oc forskrevne sølf oc guld manufactur des bedre maa faa fremgang, saa skal det hermed vere andre lauge forbøden, Octavius Holman oc interessenter nogen hinder i dette manufactur at giøre, under hvad skin det oc være kunde, saafremt de skyldige ei vil have forbrudt 10 rdr., for hver gang deris bryst saaleedis befindis. Oc som fornefnte Octavius Holman sig erbyder at give 4 maaneders frist til betaling for, hvis nogen for igien at udselge i partie hos hannem kiøber, om de det ellers af hannem kunde forlange, saa haver vi allernaadigst bevilget oc anordnet, saa oc etc., at hand oc hans interessenter i saadanne creditorers gods oc formue maa være berettiget at nyde betaling for, hvis der saaleedis kand være bleven udborget, nest effter dem, som ved pant, kirke-, fattiges-, skole-, børne- eller auctions penge er prioriteret. Oc skal byefogden, naar creditorernis reverser hannem anviises, at betalings tiden er forbj, uden foregaaende ordentlig proces, altiid være fornefnte Oktavius Holman med interessenter med prompte exsecution behielpelig. Hvoreffter alle oc een hver etc. Thi byde oc befale vi os elskelig præsident, borgemestere oc raad samt byefogden i voris etc. Kiøbenhafn oc andre, som denne etc., at de dend paa behørige steder etc. Givet etc. Hafniæ dend 30 junij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 367—70.

861. **30 Juni 1699.**

To Fallenter faar endnu et Aars Lejde.

Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart i Kiøbenhafn.

C. 5. giore alle vitterligt, at efftersom vi dend 16 aprilis udi næst afvigte aar allernaadigst haver forundt oc givet Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart af voris etc. Kiobenhafn paa et aars tiid fra ovenskrevne tiid at regne, fri oc sicker leide i vore riger oc lande for alle deris ind- oc udlendiske creditorers anstrengelse oc molest, paa det de imidlertiid desto bedre kunde bringe deris dont

rigtighed oc søge leilighed at træffe een venlig foreening med een hver, som noget hos dennem retmeszigen kunde have at fordre, oc bemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de imidlertiid skal have fornøyet oc tilfreds stillet de fleeste af deris creditorer, men een deel skal tilbage staa, hvisz betaling de icke skal have kundet opbringe, fordi tiden skal have været for kort til at inddrive deris tilstaaende gield oc afsette deris vare, allerunderdanigst derfor begierende, vi dennem dertil nogen tids frist endnu allernaadigst ville forunde, da have vi allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at bemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart maa endnu paa et aarsz tjd nyde oc have fri oc sicker leide i vore riger oc lande for deris endnu havende ind- oc udlendiske creditorers tiltale oc forfølgning samt rettens tvang i alle maade, paa det de ved deris nærværelse desto bedre kand søge at bringe midler til veye, hvorved de dennem, saasom de best kand foreenis, kunde tilfreds stille. Hvoreffter rettens betiente oc andre vedkommende sig etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 30 junij anno 1699.

Sæl. Reg. XL. 371—72.

862. **31 Juli 1699.**

Om Bolværket ved Christianshavns Kanal.

Politiemester Claus Rask.

C. 5. Vor naade tilforn. Saasom canalen eller revieren, som løber ind ved Bornehuset paa Christianshafn, i særdeelished paa den vestre side af broen sammestedz tid efter anden meere og meere opfyldis, formedelst bulverkerne for een deel proprietariers fortouge findes brøstfeldig og paa een deel steder gandske ingen bulverk, hvor over jorden tid efter anden, canallen til skade, er udfalden, da, paa det samme canal ei gandske omsider skal fordervis og forgaa, er voris etc., at du strax en hver grunds vedkommende eyermænd ved bemelte canal tilholder, at de inden forestaaende vinter dygtige og forsvarlige bulverker for deris fortouge efter den rette linie lader forfærdige. Dermed etc. Friderichsborg den 31 iulij anno 1699.

Sæl. Tegn. LI. 334—35.

863. **28 Avg. 1699.**

Om Bolværket mellem Vejerhuset og Holmens Bro.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi have effter allerunderdanigste etc. af sær kongel. naade allernaadigst bevilget, at jndbyggerne ved

canalen fra dend nye gade ved Veyer-huuset oc indtil Holmens broe her i voris etc. Kiøbenhafn maa være fri for at betale, hvis een hver effter sit fortoug skal være sat for at udgive til dend bekostning, som er giort paa Vragerbroen oc bulverket omkring til Holmens broe, saa at du een hver, som du for samme betalings udeblivelse haver ladet pante, sit udpantet gods oc boeskab igien skal tilstille oc dennem samtlige for samme penge ukrevet lade forblive. Dereffter du dig etc. oc de vedkommende denne voris kongel. naade strax at tilkiende give. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 28 augusti anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 2.

864. **2 Sept. 1699.**

Noget af Dyrkjøb lægges til Vor Frue Kirkegaard.

Commissarierne over jndqvarteringen i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom os elskelige rector oc professores ved universitetet i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de til Vor Frue kirkes sickerhed saavelsom til kirkegaardens ziirlige indrettelse skal have tilforhandlet sig paa kirkens vegne een deel af Dyr Kiøbs huusis gamle bygning, som ind paa bemelte kirke gaard skal have staaet, oc samme ladet nedbryde, hvor de i steden langs ud med Nørregade een brandmuur skal ville lade opsette, da, som bemelte grund oc platz ved stads conducteuren Elovius Mangor skal vere bleven efftermaalt oc adskilt fra dend øvrige bygning, saaleedis at kirkens andeel til jndqvartering af samme jordsmaal skal bedrage sig tu hundrede oc firesindstyve rixdaler, oc at paa foromrorte kirken tilhørende grund oc platz hereffter ei nogen videre bygning skal vorde opsat, haver vi effter slig beskaffenhed samt herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, at meerbemelte til kirkegaarden indtagne grund oc platz maa hereffter for jndqvartering vere fri oc forskaanet. Dereffter etc. Befalendis etc. Jægersborg dend 2 septembris 1699.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom os elskelige rector oc professores ved universitetet i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de til Vor Frue kirkes sickerhed saavelsom til kirkegaardens ziirlige indrettelse skal have tilforhandlet sig paa kirkens vegne een deel af Dyrkiøbs gamle bygning etc., da, som bemelte grund etc., saa have vi etc. tilladt, at

meerbemelte til kirkegaarden indtagne grund oc platz maa hereffter for grundskat oc anden deslige paaleg oc besværinger være fri oc forskaanet. Dereffter j eder etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Jægersborg dend 2 septembris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 9—10.

865. · **5 Sept. 1699.**

Om Strid mellem Nagelsmede og Grovsmede.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad nagelsmedene i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende dend afbrek, dennem i deris handverk skal tilføyes af een deel grofsmede herudi Kiøbenhafn oc Christianshafn saavelsom nagelsmede udi vor kiøbsted Helsingøer, oc hvorleedis os elskelig præsident, borgemestere oc raad her i staden sig allerunderdanigst haver erklæret, kand du af hos følgende copier udførligen see oc fornemme. Thi er voris etc., at du nagelsmiddene her paa stedet effter det forslag, som bemelte præsident etc. i deris allerunderdanigste erklæring giør, tilbørligen beskytter oc handthæver. Dermed etc. Hafniæ dend 5 septembris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 23.

866. **7 Sept. 1699.**

Om Indpas i Vinhandlernes Næring.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad oldermanden oc een deel af viinhandlerne i voris etc. Kiobenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage over dend misbrug, som af een oc anden her i staden skal begaaes imod de viinhandler- oc faszbinder-lauget allernaadigst forundte privilegier oc laugs articler, kand j af hosfølgende copie af deris derom til os allerunderdanigst indgivne supplication udførligere see oc fornemme. Thi er voris etc., at j med forderligste for eder lader indkalde alle dennem, som fornefnte viinhandlere i saa maader besværger sig over, oc dennem alvorligen foreholder, at de ei som faszbindere maa betienne enten groszhandlere eller viintappere, som deris viin ville lade forsee eller forarbeide, med mindre de forst giører deris mesterstycke, begiver sig i lauget oc sig dend fiortende punct i viintapper laugets articler efterretlig holder. Oc haver j os allerunderdanigst forslag at giøre paa, hvad straffen første, anden oc tredie gang kunde være for dem, som sig ei i lauget ville begive oc

dog en eller anden som fasbindere betienne. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 7 septembris 1699.

Sæl. Tegn. LII. 26—27.

867. **26 Sept. 1699.**

Det mindste Antal af Kreditorer er forpligtet til at rette sig efter den Overenskomst, som den største Del har sluttet med Debitor.

Adam Berner udi Kiøbenhafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom voris elskelig kiere hr. fader sal. oc etc. haver dend 17 januarij sidst forleden allernaadigst givet Adam Berner, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, fri leide paa et aars tiid for alle hans creditorers anstrengelse oc hand nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at hand imidlertiid med dend største deel af hans creditorer skal have accorderet, saa at de for deris fordringer skal ville lade sig nøye med 25 procentum, allerunderdanigst derfor begierende, at de færste hans creditorer, hvis krav sig ei dend tredie part af dend gandske gield skal kunde beløbe, maatte blive tilholden, sig effter de fleeste at føye, da have vi effter slig beskaffenhed samt hoytbemelte voris elskelig kiere hr. faders dend 17 may 1690 allernaadigst udgangne forordnings anledning allernaadigst for got anseet at bevilge oc anordne, saa oc etc., at fornefnte Adam Berners creditorer, som sig endnu icke til nogen afslag af deris fordringer hos hannem skal have villet beqvemme, skal hermed tiholden oc forpligtet være, at lade sig noye med betaling for deris fordringer proportionaliter effter det afslag, som de andre forhen anmelte oc fleeste creditorer skrifftlig skal have indgaaet oc samtykt, oc deris betaling paa samme maade som de at antage foruden nogen videre prætension til hannem eller hans arvinger i saa maader at have. Forbydendis etc. Hafniæ dend 26 septembris anno 1699.

Sæl Reg. XLI. 22—23.

868. **26 Sept. 1699.**

Om Afstaaelse af en Lavsret i Bartskærlavet.

Georg Bohlert.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom voris elskelig kiere hr. fader sal. oc etc. haver dend 13 septembris 1697 allernaadigst bevilget oc anordnet, at Anne Maria afgangne Thomas Etons maatte oc skulle nyde dend mester laugs rettighed, som hoystbemelte voris elskelig kiere hr. fader for nogle aar siden haver kiøbt udi bartsker amptet i voris etc. Kiøbenhafn, med effterskrevne vilkor, at enten hun indlod sig i ægteskab med een person, som bartsker konsten

havde lært, eller oc samme laugs rettighed til een anden af samme profession overdrog, dend samme person da, naar hand af facultate medica oc nogle af de ældste mestere i bartsker lauget her i Kiøbenhafn der til dygtig var bleven befunden, skulle tilforpligtet være, ligesom hendes mand Thomas Eton ved dend kongel. jagtstat at opvarte, naar hans tienniste der behøvis kunde oc hand begiert blev, oc det foruden nogen videre belønning derfor at nyde, oc i det øvrige schulle hand bemelte bartsker laugs articler allerunderdanigst effterleve. Oc saasom Georg Bohlert, som udi dend chirurgiske profession af facultate medica for dygtig skal være befunden, nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc med fornefnte Anne Marie afg. Thomas Etons haand forklare, at hun samme hendis bartsker laugs rettighed til hannem paa voris allernaadigste behag haver afstanden oc overdragen, da ville vi etc., saa at bemelte Georg Bohlert oc hans hustrue effter hannem maa oc skal nyde samme bartsker laugs rettighed med lige vilkor, som bemelte afg. Thomas Eton oc hans hustrue effter ham nydt oc haft haver, oc i sær med dend forbehold, voris jagt stat foruden nogen videre belønning at opvarte oc betienne, som for er meldt. Forbydendis etc. Hafniæ dend 26 septembris anno 1699.

Sæl. Reg. XLI. 24—25.

869. **7 Okt. 1699.**

Om Bestyrelsen for Fattigstiftelserne.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vide maa du, at vi allernaadigst haver for got befunden, at Børnehuuset i Christianshafn, Pæsthuuset uden for Kiøbenhafns Vester port oc huus arme her ved stædet skal hereffter svare under de samme directeurer, som de fattiges væsen effter fundatzernis indhold af gammel tiid haver standet under, nemlig biscopen, dend øverste theologo oc de tvende ældste borgemestere her i staden. Jligemaade skal oc hospitalet oc Vartov svare under biscopen, de tvende ældste borgemestere oc sognepræsten til Hellig Geistis kirke oc skolen under biscopens direction alleene, som til deszen regnskabers expedition oc clarering (som aarligen bør at skee) tager til sig visse sognepræster her i staden oc visze personer af magistraten, som med hannem tillige underskriver. Dereffter du dig etc. oc de vedkommende sligt til allerunderdanigst effterretning strax at tilkiende give. Befalendis etc. Hafniæ dend 7 octobris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 58—59.

870. **14 Okt. 1699.**

En Købmand faar Moratorium.

Niels Müller j Christianshafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom Nielsz Müller i Christianshafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand af een deel hans creditorer meget hart skal blive forfuldt, hvilke nu strax at betale hannem umueligt skal falde formedelst dend store skade, hand oc hans broder i forbigangne besværlige krigs tider haver liid i sær ved deris skibe oc gods, som af de krigende partiers commiss farer skal være opbragt, hvorfore de ei endnu nogen erstatning skal have bekommet, da have vi effter bemelte Niels Müllers herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand for alle hans creditorers krav oc tiltale, nemlig for de jndlændiskes paa tre aars tiid oc for de udlendiskes paa sex aars tiid fra dette voris brevs dato at regne, maa være fri oc forskaanet, paa det hand sig imidlertiid desto bedre kand recolligere oc søge dennem at contentere. Dog skal dette voris allernaadigste brev ei befri ham for at betale hvis vexeler, hand etc., icke heller præjudicere de panthavende eller hindre, at de eller andre vedkommende deris renter etc. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente oc ellers etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 14 octobris anno 1699.

Sæl. Reg. XLI. 48—49.

871. **17 Okt. 1699.**

Om Ringning i Anledning af Christian den Femtes Ligbegængelse.

Rector oc professores i Kiobenhafns universitet.

F. 4tus. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi have for got anseet, voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. hans lig d. 2 novembris førstkommendis til dets nedersettelses sted udi dom kirken i vor kiobsted Roskild at lade henføre, da er voris etc., at j strax dend anordning gior, at til høybemelte liigbegiengelse begyndis med alle klokker udi Vor Frue oc Trinitatis kirker her i voris etc. Kiøbenhafn at ringis samme dag fra klocken elleve om formiddagen, indtil klocken er et, da klage prædickerne skal anfangis, oc saa snart de herpaa slottet ere til ende, at da atter med klokkerne i bemelte kirker vorder ringet een tjme oc siden ud paa aftenen, naar liget skal settes i vognen oc bortføris, at der da atter ringes oc dermed saa lenge continueris, indtil det et stycke veys uden for porten er kommen. Dermed etc. Hafniæ dend 17 octobris anno 1699.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi have for got anseet, voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. hans lig dend 2 novembris etc., da er voris etc., at j strax dend anordning giør, at paa de tider, det samme dag til høybemelte liig-begiengelse begynder med alle klocker til Vor Frue kirke at ringe, der og tillige med anfangis med alle klocker til St. Nicolai oc Hellig Geistis kirker samt Vor Frelseris kirke i Christianshafn at ringe oc dermed saa lenge continueris, indtil med klockerne til bemelte Vor Fru kirke opholdis. Dermed etc. Hafniæ dend 17 octobris anno 1699.

Hr. Conrad greve af Reventlov oc hr. Jens Juel.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Efftersom vi haver for got anseet, voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. hans liig dend 2 nov. etc., da er voris etc., at du strax dend anordning gior, at paa de tider etc., der oc tillige med anfangis med alle klocker til St. Peters kirke etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 17 octobris anno 1699.

Ligesaadan een befaling blef samme dag expederet til hr. Jens Juel, at der paa lige maade skal ringis med klockerne i Holmens kirke.

Sæl. Tegn. LII. 64—66.

872. **18 Nov. 1699.**

Bestalling for Acciseskriveren.

Hans Nielszen Baner.

F. 4. etc. confirmation paa efftersskrevne bestallings brev etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udi dend etc. Kiøbenhafn giøre hermed vitterligt, at vi udi ydmygste henseende til hans excellence høyædle oc velbaarne herre hr. geheime raad von Plessens skrifftligen til os afgangne recommendation af dato 18 junij nestleden haver beskicket oc forordnet, saasom vi oc etc. Hans Nielszen Baner at være stadens oc magistratens accise skriver paa dend store toldboed herudi Kiobenhafn, naar sr. Jørgen Meulengracht, som hans Kongl. Majt. haver allernaadigst forordnet at være raadmand her i staden, virkeligen tiltræder samme sit raadmands embede. Oc skal da ovenbemelte Hans Nielszen Baner vorde meddeelt voris tilbørlige instruction, hvoreffter hand sig udi samme sin tienniste haver at rette oc forholde oc derfor oppebærge lon. Kiobenhafns raadstue dend 15 augusti anno 1698 (l. s.). C. P. Helt.

Da ville vi etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 18 novembris anno 1699.

Sæl. Reg. XLI. 68—69.

873. **28 Nov. 1699.**

Bestalling for en Bromand ved Holmens Bro og den røde Bro.

Ditlef Anderszen Lampe.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver bestilt oc antaget, saa oc etc. Ditlov Anderszen Lampe til at være broeman for Holmens oc dend nye Røde broe ved enden af Knabro stræde her udi voris etc. Kiøbenhafn. Thi skal hand samme bestilling tilbørligen betienne oc forestaa, saa at ingen med billighed sig over hannem kand have at besværge. For hvilken hans tienniste vi allernaadigst haver bevilget, at hand maa oppebære oc nyde lige saadan rettighed, som andre bromænd her i staden i saa maader sædvanligen plejer at nyde. Forbydendis etc. Hafniæ dend 28 novembris anno 1699.

Sæl. Reg. XLI. 70—71.

874. **30 Nov. 1699.**

Om Klokkeringning i Anledning af Prinsens Daab.

Doctor Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom Hendis Majt. voris elskel. kiere gemahl dronningen er af dend allerhøyeste Gud med een naadig forløsning effter ønske forleent oc med een ung printz oc arving velsignet, som vi allernaadigst ere til sinds at ville i dag lade frelseren Christo ved dend hellige daab indlemme, saa er voris etc., at du strax dend anstalt giør, at der i efftermiddag fra klokken halfgaaen tre indtil tree med klokkerne til kirkerne her i staden vorder kimet. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 30 novembris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 108.

875. **5 Dec. 1699.**

En Købmand faar Moratorium.

Peder Pederszen i Kiøbenhafn.

F. 4. giore alle vitterligt, at efftersom Peder Pederszen, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand for nogen tjd siden af frygt for sine creditorers overiilelse skal have maat begive sig her fra staden i meening, at de skulle ansee hans store skadeslidelse til søes oc have medlidenhed med hannem, siden hvilken tiid oc een deel af dennem skal have beqvemmet sig til at indgaa accord med hannem, men eendeel icke, allerunderdanigst derfor begierende, at vi allernaadigst ville tillade hannem under voris beskiermelse til sit huusz paa nogen tiid at komme, at hand imidlertiid sit dont udi rigtighed kunde bringe oc med sine øvrige creditorer ydermere søge at accordere, da have

vi effter hans herom etc. oc i allernaadigst henseende til dend store skade, hand til søes haver liid, allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa tre aars tiid fra dette brevs dato at regne for alle hans ind- og udlændiske creditorers krav oc tiltale maa aldeelis være fri oc forskaanet, paa det hand imidlertiid disz bedre kand søge dennem effter haanden at tilfreds stille. Dog skal dette voris allernaadigste brev etc. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 5 decembris 1699.

Sæl. Reg. XLI. 85—86.

876. **9 Dec. 1699.**

Om Moratorium for en Købmand.

Abraham Mohr i Kiøbenhafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom Abraham Mohr, jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand i disze besværlige tider skal være geraaden i saadan tilstand, at hand ej nu saa hastig oc saa rigtig, som hand gierne ville, sine creditorer skal kunde fornøje oc tilfreds stille, da have vi effter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa tu aars tiid fra dette brevs dato at regne for alle hans ind- oc udlændiske creditorers krav oc tiltale aldeelis maa være fri oc forskaanet, paa det hand imidlertiid disz bedre etc. Dog skal dette voris allernaadigste brev etc. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 9 decembris 1699.

Sæl. Reg. XLI. 86—87.

877. **9 Dec. 1699.**

Om Stridigheder mellem Badere og Bartskærere.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad de trende badere her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende dend hindring, dennem her meere end badere paa andre stæder skal tilføyes udi at nære sig af, hvis de lærdt haver, kand du af hosføyede copie af deris allerunderdanigste supplication udførligere see oc fornemme, oc saasom bemelte bartsker laug nu allerunderdanigst anholder om voris allernaadigste confirmation paa des privilegier, saa er voris etc., at du strax søger at disponere bemelte bartskeer laug til foreening med baderne oc samme forliig under deris

oc din haand tager til voris allernaadigste behag oc approbation. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 9 decembris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 118—19.

878. **9 Dec. 1699.**

Om Strid mellem Nagelsmede og Grovsmede.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi dend 5 septembris sidst forleden allernaadigst haver anbefalet dig at beskytte oc handthæve nagelsmiddene her i voris etc. Kiøbenhafn ved deris handtverk oc næring effter os elskelig præsident, borgemestere oc raad her i staden deris derom allerunderdanigst giorde forslag, nemlig at grofsmeddene hersammesteds icke maa selge bygnings søm, under vilkorlig straf, med videre, oc vi af din til os allerunderdanigst indgifne memorial allernaadigst fornemme, at der vel skal vere de iblant bemelte grofsmedde, som sig ei derfra med gode skal ville holde, da, som magistratens forslag ei skal melde om nogen visz straf for dem, som sig i forskrevne maade forseer, ei heller røre noget om Helsingøers smedde, som med deris søm hidkommer oc dem her, nagelsmeddene til skaar i deris frihed, selger, er effter dit herom allerunderdanigst giorde forslag voris allernaadigste etc., at du lader tiltale lige saavel de af grofsmeddene i Helsingøer som de her i staden, naar det befindis, at de imod nagelsmeddenis allernaadigst forundte frihed haver handlet, forste gang for fire rixdaler, anden gang dobbelt oc saa fremdeelis. Paa samme maade haver du dig oc ved de andre lauge, hvor acticlerne ei heller melder om nogen vis straf, særdeelis angaaende faszbinderne, at forholde. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 9 decembris anno 1699.

Sæl. Tegn. LII. 119—20.

879. **26 Dec. 1699.**

Privilegium for en Jøde.

Magnus Gabriel jøde.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tillat, saa oc etc., at Magnus Gabriel jøde maa med sin familie her i voris etc. Kiøbenhafn blive boende oc hand lige med een borger handle oc vandle, naar hand sit borgerskab haver taget oc ellers proportionaliter effter hans næring oc brug lige ved een anden borger svarer til voris oc stadens tynge oc paaleg saavelsom oc paa behørige stæder rigtigen erlegger voris told, consumption, accise oc ald anden rettighed af hvis, hand i saa maader handler med. Forbydendis etc. Hafniæ den 26 decembris 1699.

Sæl. Reg. XLI. 100.

880. **6 Jan. 1700.**

Mindretallet af Kreditorer skal rette sig efter den Overenskomst, som Flertallet har sluttet med Debitor.

Friderich Bløth i Kiøbenhafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Friderich Bløth, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, hvorleedis hand, som formedelst hans creditorers anstrengelse skal have været foraarsaget, sig paa nogen tid til side at holde, skal omsider være kommen til rigtighed oc foreening med dennem uden alleene med trende udlændiske ved nafn Stolley et compagnon oc afg. Jochim Lütkens arvinger j vor stad Hamborg, saa oc Jørgen Dalman udi Lybek, hvilke sig icke til accord skal ville lade bevæge, allerunderdanigst derfor begierende, at de færste af hans creditorer, hvis krav sig ei uden til een tolfte deel af dend gandske gield skal kunde belobe, maatte blive tilholden, sig effter de fleeste at føye, da have vi efter slig beskaffenhed samt voris elskelig kiere hr. faders dend 17 may anno 1690 allernaadigst udgangne forordnings foranledning allernaadigst for got anseet at bevilge oc anordne, saa oc etc., at fornefnte Friderich Bløths creditorer, som sig icke endnu til noget afslag af deris fordringer hos hannem skal have villet beqvemme, skal hermed tilholden oc forpligtet være, at lade sig nøye med betaling for deris fordringer proportionaliter efter det afslag, som de andre forhen ommelte oc fleeste creditorer skriftlig skal have indgaaet oc samtykt, oc deris betaling paa samme maade som de at antage foruden nogen videre prætension til hannem eller hans arvinger i saa maader at have. Hvoreffter de vedkommende etc., ei giørendis etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 6 januarij anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 104--05.

881. **6 Jan. 1700.**

Bevilling for Brændevinsbrændere til at brænde et Parti Hvede og Rug.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vi effter brendevins brenderne her i voris etc. Kiøbenhafn deris herom etc. allernaadigst haver bevilget, at de dend forraad, nemlig af hvede skraa 227 tønder oc af rug skraa 1032 tønder, som hos dennem for nogen kort tid siden skal være befunden oc de før voris dend 28 octobris nest afvigt allernaadigst udgivne forbud skal have indkiobt, maa til deris brendeviins brenderj anvende, saasom samme hvede oc rug-

skraa dog til ingen bedre brug skal kunde tiene. Dereffter du dig etc. oc derom strax fornøden anordning at giøre. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 6 ianuarii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 140—41.

882. **13 Jan. 1700.**

En Kvinde, der er traadt over til den katholske Religion, straffes med Børnehuset.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi af din til os allerunderdanigst indgivne memorial fornemme, at de attester, som nogle catholicher haver indgiven for derved at ville beviise oc gotgiøre, at dend af dig her i staden anholden soldaterdaatter, kaldende sig Helena Maria Franci, skulle være oplærd i deris religion, icke skal være paa sandhed grundede, men tvert imod befunden, at hun skal være opdragen i dend lutherske religion, hvorfra hun omsider til den catholiske skal være bleven forført, da, i hvorvel fornefnte Helena Maria Franci dermed stor forargelse fra sig haver givet, saa at hun andre til afskye exemplariter burde at have været straffet, have vi dog denne gang hende saaviit benaadet, at hun paa nogen tiid med arbeid i Børnehuuset skal refsis, indtil hun sig fuldkommen omvender oc forsikrer at blive ved voris kirke. Thi er voris etc., at du hende til dend ende i Børnehuuset strax lader levere, der vi anstalt om hendis indtagelse haver giort, oc ellers alvorligen formaner hendis moder at holde hende dertil, saafremt hun icke med arbeid i Børnehuuset i hendis livs tiid vil være anseet. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 ianuarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 153—54.

883. **16 Jan. 1700.**

Om Lindring i Skatter.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor naade tilforn. Viide maa j, at vi effter eders saavelsom de 32 mænd paa eendeel af borgerskabets vegne herudi voris etc. Kiøbenhafn allerunderdanigst indgivne memorialer oc derudi anførte motiver til forlindring udi voris om kop-, heste- oc studeskatten samt rentepenge- oc huusz leye-skat dend 23 novembris nest afvigte aar udgangne forordning haver allernaadigst for got befunden, derudinden at resolvere, som følger.

(1.) Kop-skatten angaaende, da ere vi med eders til os derom allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst tilfreds, saaleedis at j tillige med forskrevne 32 mænd her af staden strax med hver andre

til sammen træder oc over een hver af de mindre formuende oc fattige af borgerskabet her udi staden tvende taxter forfatter, dend eene paa dend maade, som det kunde tilkomme dennem at udgive kopskatten, effter voris udgangne trykte forordning, oc dend anden med saadan moderation oc forlindring, som j effter een hver borgeris tilstand, vilkor oc evne allerunderdanigst formeener, derudinden at kunde skee. Dog ville vi allernaadigst formode, at bemelte moderation oc forlindring saaleedis af eder effter eders eget allerunderdanigste tilbud vorder forfattet, som j dertil for os agter at ansvare oc bekiendt være. Oc haver j da begge forskrevne taxter, effter at de af de 32 mænd tillige med eder ere underskrevne, oc til nærmere allernaadigst resolution med forderligste at tilstille.

(2.) Angaaende rente penge-skatten af umyndigis capitaler, da have vi af sær kongel. mildhed oc naade oc effter eders samt forskrevne 32 mænds paa de umyndigis vegne under borgerskabet her udi staden allerunderdanigst giorde ansøgning oc begiering dend saaleedis allernaadigst modereret oc forlindret, at ei nogen rente pengeskat af bemelte umyndigis penge skal fordris eller gives, undtagen naar dend u-myndiges capital overgaar det qvantum af sex hundrede rixdaler, da dermed effter forordningen skal forholdis.

(3.) Jligemaade ville vi oc af kongel. naade oc formedelst de af eder oc meerbemelte 32 mænd allerunderdanigst anførte aarsagers skyld allernaadigst have voris kiere oc tro undersaatter her i voris etc. Kiøbenhafn for dend udi forordningen allernaadigst paabudne huuszleye-skat af huuse oc ejendomme her sammesteds allernaadigst forskaanet, saa at ei noget af dend her i staden faldende huuszleye skal fordris eller gives. Derefter j eder etc. oc vedkommende sligt etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 16 ianuarii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 158—60.

884. **20 Jan. 1700.**

Bestalling for en Stadsmægler.

Jsach Bouches, jndvaaner i Kiøbenhafn.

F. 4. etc. confirmation paa efterskrevne bestallings brev etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udi dend kongel. residence oc fri rigs stad Kiobenhafn giore hermed for alle oc een hver kundbahr oc vitterligt, at vi haver antaget oc bestilt, saasom vi oc etc. agtbare oc søe erfarne mand Jsach Bouchis, borger oc jndvaaner her i staden, som tilforne var oldermand for skipper lauget her sammesteds, til at være stads mægler her i Kiøbenhafn. Udi hvilken sin

bestilling hand haver sig, som een flittig oc tro mægler vel egner oc anstaar, at lade sig bruge udi alle de kiøbmandskaber, handlinger oc mægler forretninger her i staden, som hand vorder kaldet til, saavel imellem denne stads borgere oc jndbyggere som fremmede oc udlendiske, oc dennem troligen oc oprigteligen at betienne udi hvis, som hans tienniste kunde behøvis oc derudi i alle maader allerunderdanigst at rette oc forholde sig efter Hans Kongel. Majts. voris allernaadigste konge oc arve herris derom udgangne mæglers forordning af dato 26 ianuarij 1684, jtem oc effter børs ordonance af dato 18 junij 1692, hvorpaa hand i dag haver her for os for een siddendis ret aflagt sin mæglers æed. Hvorimod hand igien nyder dend løn oc salarium, som høystermelte Hans Kongel. Majts. mægler ordinance hannem allernaadigst forunder oc tillægger. Des til vidnisbyrd under vor stads jndseigl oc stadens raadstueskrivers undertegnelse. Kiøbenhafns raadstue dend 13 aprilis anno 1698 (l. s.). C. P. Helt.

Da ville vi etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 20 januarij 1700.

Sæl. Reg. XLI. 115—16.

885. **20 Jan. 1700.**

Om Oprettelse af et Brændevinsbrænderlav.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom brendevins brenderne i voris etc. Kiøbenhafn hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge oc begiere, at her i staden allernaadigst maatte anordnis et vist tal i et laug af brendeviins brendere, som dend profession alleene bruger, oc at dend store mengde af handverks folk, som af deris handverker kunde leve, brændeviins brænderiet at bruge maatte formeenis, da er voris etc., at j os om des beskaffenhed eders allerunderdanigste erklæring oc betenkende til videre etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 ianuarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 164.

886. **23 Jan. 1700.**

Skøde paa Store Ravnsborg.

Wilhelm Carl Wind.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Hendis Majts. voris elskelig kiere gemahl dronningens kammer junker os elskelig Wilhelm Carl Wind hos os allerunderdanigst haver ladet ansøge etc. confirmation paa effterskrevne skiøde etc.

Præsident, borgemestere oc raadmænd udi dend etc. Kiøbenhafn oc Peder Ogelbye, stadens kæmner, paa stadens vegne giøre

hermed vitterligt, at saasom velædle oc velbyrdig Wilhelm Carl Wind, Hendis Majts. dronningens cammer juncker, haver sig ved auction tilforhandlet de huuse oc bygninger, som staar paa de tvende stadens platzer oc ejendomme uden stadens Nørreport, som hans sal. hr. fader hoiædle oc velbaarne hr. Holger Wind med velbr. frue oc born af da værende velædle stadens magistrat (for aarlig kiendelse til staden) var forundt, dend eene, som kaldis Store Rafnsborg, for 2 ℔ aarlig jordskyld efter fæstebrevets lydelse, dateret dend 10 junij 1669 (saalenge de dend i brug vorder beholdende), oc dend anden platz, som er beliggende osten for denne oc kaldis Liden Ravnsborg, strecker sig fra grøften til Adam Hansen Træellow voldmesters haugeplatz i øster 32 alen oc langs med samme pladz fra felleden need til Sortedams søe, hvoraf aarligen tilforn er given 4re rixdaler jordskyld effter fæstebrevet til velbaarne hr. Holger Wind af dato 27 aprilis 1674. Oc saasom velbr. hr. cammer juncker Wind haver af os paa stadens vegne været begierende, at hannem samme bemelte tvende stadens platzer oc ejendomme, kaldet Store oc Liden Rafnsborg, maatte imod een capitals erleggelse til fri, evindelig ejendom forundis for hannem oc arvinger oc effterkommere saa nøttig sig at giøre, som de best vide oc kunde, da haver vi velbemelte velædle cammer juncker Winds begiering de 32 mænd her udi staden communiceret, oc er derpaa fuldt deris erklæring af dato 3 julij 99 udi meening, at hr. cammer juncker Wind samme tvende platzer til ejendom kunde forundis imod een raisonnabel capitals erlangelse til staden effter accordering med hans velbrdh., som billigt kunde eragtes, med dend condition, at de springvands compagniets render fra Emmerdrupe søe, som løber her need til staden igiennem bemelte pladtz oc haugerum, som der haver ligget, siden pladsen var fællet, at de herefter som hid indtil nyder deris frihed, naar brek derpaa kommer, at lade af vandwerkets betiente reparere, saa oc ny render at indskyde i steden for de udøgtige uden ald hinder af tilkommende eyermændene, da saasom welbemelte hr. cammer juncker Wind haver betalt oc erlagt til stadens kæmner Peder Ogelbye paa stadens vegne 600 rdr. siger sex hundrede rixdaler udi gode danske croner, hver rigsdr. til 96 ß danske beregnet, saa haver vi nu for os oc voris efterkommere oc paa stadens vegne solt oc afhendt, saasom vi oc ved dette vort aabne brev selger, afhænder oc skiøder til oft velbemelte hr. cammer junker Wind oc hans arvinger oc effterkommere samme platzer oc jordsmonner uden stadens Nørre port liggende oc effter stadens kæmners alnemaal af dato 10 julij 1699 er maalt oc befunden i lengde oc brede, som følger.

1. Platzens linie udi vesten langs nørre steenbroe fra Sortedams søe op til huset paa pladsens vestre linie imod mølle backen er 229 alen.

2. Derfra i norden, hvor samme maal slap, som var paa huusets vester linie, langs op om mølle backen indtil malckeplatzen 186 allen.

Noch norden derfra, hvor dette maal slap, langs malckeplatzen indtil afgangne borgemester Bartholomæi Jensens før tilhørende platz 144 alne.

Er da i norden 130 alen.

3. Derfra i øster, hvor dette maal slap, langs med det plankeverk, som separerer afgangne borgemester Bartholomei Jensens oc velbr. cammer juncker Winds platz, need til Sortedams søe, 318 allen.

4. Fra forbemelte planckeverk langs med Sortedams søe op til gryfften i synden, som løber langs nørre steenbroes landeveye, 257 allen.

Hvilke platzer oc jordsmonner velbr. hr. cammer juncker Wind maa for sig oc sine arvinger oc effterkommere nyde, bruge oc beholde til evindelig arve ejendom, saa vi oc voris efterkommere paa stadens vegne kiendis os, ingen videre lod, deel eller rettighed dertil meere at have, eftersom ieg Peder Ogelbye som stadens kiæmner paa stadens vegne derfor haver nødt oc annammet som forbemelt god oc reede betaling, oc lover oc forpligter vi for os oc vore effterkommere paa stadens vegne, fri at hiemle oc fuldkommen at tilstaa meer velbemelte cammer juncker Wind oc hans arvinger fornefnte pladtser for hver mands tiltale i alle maader. Dog forbeholdes staden oc samtlige interessenter udi det springwand, som kommer fra Emmerdrup søe oc løber igiennem Ravnsborg haufge oc tilhørende ejendomme, fri oc ubehindret opgravelse oc reparation paa compagniets render saa ofte, som det behøvis, alt effter ovenbemelte de 32 mænds giorte erklæring.

Jligemaade forbeholdis, at dersom oftvelbemelte cammer juncker Wind eller hans arvinger eller efterkommere blev tilsinds samme platzer igien at afhænde, de da skulle være forpligtet, staden oc magistraten samme platzer frem for nogen anden først til kiøbs at tilbyde.

Saa oc forbeholdis i særdeelished, at det icke bliver nogen tiid for welbr. cammer juncker Wind eller effterkommere tilladeligt i nogen maader at stemme eller opholde det vandfald, som løber fra nørre fællet oc fra dend gryft omkring Anders Natkes urtegaardsmands platz igiennem dend træ rende, som ligger tvert under veyen oc løber langs forbi møllerens huusz oc igiennem Store Rafnborgs

haufge, saa som det sit løb hid indtil haft hafver. Mens dersom hans velbr. skulle for got befinde samme vandløb at forandre oc andensteds at henleede, da sligt at skee paa hans egen oc effterkommeris bekostning oc vedligeholdelse oc det saaleedis, at det bliver mølleren oc naboerne samt lande veyen uden hinder eller skade i alle maader.

Til bekreftelse haver vi dette med voresståds jndseigel stadfæstet oc ieg Peter Ogelbye paa stadens vegne mit signet hostrøkt oc med egen haand underskrevet. Actum Hafniæ dend 12 decembris anno 1699 (l. s.). P. Ogelbye (l. s.).

Da ville vi etc. Herhos have vi oc efter ydermeere allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at bemelte Wilhelm Carl Wind maa paa forberørte platzer et herberger huusz lade indrette, hvor reisende oc andre med mad, øl, oprigtig fransk wiin oc brendeviin samt med gode logementer oc stalde for billig betaling vel kand blive accommoderet. Dog at dermed efter loven oc voris i slige tilfælde allernaadigst udgangne forordninger tilbørligen vorder forholdet. Saa maa oc dend vært, som i samme herberger huusz kommer at boe, for alle borgerlige oc byis bestillinger oc forretninger være fri oc forskaanet. Forbydendis etc. Hafniæ dend 23 januarij anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 118—22.

887. **3 Feb. 1700.**

Privilegium for en Enke til at bruge Lærredshandel og desl.

Maren sal. Niels Mogensens.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigste ansøgning oc begiering allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc hermed bevilger oc tillader, at Maren afgangne Niels Mogensens, jndvaanerske her udi voris etc. Kiøbenhafn, maa fremdeelis ligesom bemelte hendis afg. mand ubehindret bruge hvis ringe handel oc næring med catun, læret, bendel, traad oc andre deslige smaa vare, som hun i sit huus hid indtil oc hand for de kremmerne allernaadigst givne laugs artikler haft oc brugt haver, saa lenge hun i enckestand bliver hensiddende oc voris told oc anden rettighed af hvis, hun handler med, paa behørige stæder det erlegger oc betaler. Forbydendis etc, Hafniæ dend 3 februarij anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 137.

888. **3 Feb. 1700.**

Undersøgelse af Skræderlavets Tilstand.

Magistraten i Kiøbenhafn oc politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Johan Andreas, older-mand for skræder lauget her i staden, for os allerunderdanigst haver ladet andrage om laugets slette tilstand, oc hvad poster hand til des opkomst oc forbedring giør forslag om, kand j af hosfølgende copie af hans derom til os allerunderdanigste supplication udførligen see oc fornemme. Thi er voris etc., at j os om samme poster eders aller-underdanigste erklæring oc betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 3 februarii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 184.

889. **3 Feb. 1700.**

Privilegium for en Vintapper.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Lars Hanszen, viintapper oc jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, maa for det af hannem prætenderende mesterstycke at giøre være fri oc forskaanet (saa lenge hand rodmesters stilling her i staden forretter) oc dog imidlertiid u-forment betienne dennem, som hans tienniste til at for-see oc forarbeide deris viine kunde begiere. Dermed etc. Hafniæ dend 3 februarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 186.

890. **6 Feb. 1700.**

Undersøgelse af den i Nr. 882 omtalte Apostats Forhold.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom vi maa fornemme, at dend soldater daatter, nafnlig Helena Maria Farisè, som vi dend 13 januarij sidst forleden allernaadigst befoel dig at lade straffe udi Børnehuuset, indtil hun, som havde ladet sig forføre fra dend lutherske til dend catholiske religion, sig omvendte oc til voris kirke begaf, skal kort dereffter af Børnehuuset være udpracticeret, da er voris etc., at du dig strax om des beskaffenhed med flid erkyndiger oc derom din skriftlig relation under din haand forfatter, som du os med allerforderligste allerunderdanigst haver at tilstille. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 6 februarij 1700.

Sæl. Tegn. LII. 186—87.

891. **10 Feb. 1700.**

Om Erstatning for Ødelæggelse af et pantsat Bibliothek.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom voris hof oc cancellie raad os elskelig Conrad Hesse for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand for nogle aar siden skal have sat sit bibliothec i pant hos forige ober krigs commissarius afgangne Christian Selmer, hvilke bøger vel conditionerede effter hans dødelig afgang commissarius Fuss for sig oc sine medarvinger skal have tvungen bemelte Conrad Hesz til i hans giemme oc forvaring til des viszere forsickring at levere imod tilsagt hannem dennem imod betaling skadesløs igien at lade tilkomme. Men som nogle af samme bøger skal siden i fornefnte commissarii Fuses forvaring være forkommet oc nogle bleven fordervet, saa er effter herom allerunderdanigst etc. voris allernaadigste etc., at j strax forordner de tvende boghandlere her i staden, nemlig Johan Just Erytrophilus oc Johan Melkior Lieben, oc dennem beordrer, forskrevne bibliothec efter det derpaa af forbemelte commiss. Fusz udleverede oc af samtlige Selmers arvingers fuldmegtige i retten fremlagde original catalogus tilbørligen at vurdere, saasom materierne af bogladen billigen kunde kiøbis. Dermed etc. Hafniæ dend 10 februarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 190—91.

892. **10 Feb. 1700.**

Om et Reglement for Garnisonspræsterne.

Doct. Peder Jespersen oc doct. Hans Vandel.

F. 4. Vor gunst tilforn. Efftersom garnisons sognepræsterne her i staden mag. Knud Tommerup oc hr. Elias Jacobi hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at et reglement for deris meenighed maatte blive indrettet oc der nødvendig tilforn skal behøvis, at een foreening imellem ministerium her sammesteds oc bemelte garnisons præster kunde skee, da er voris etc., at j retter eders leilighed efter, tillige med tvende andre geistlige, som ministerium paa deris side, om de det begierer, strax haver at foreslaa oc giøre allerunderdanigst ansøgning om, de vedkommende parter paa een belejlig tid oc sted med forderligste for eder lader indkalde oc da een ligning oc foreening imellem stadens præster oc fornefnte garnisons præster skriftligen forfatter, hvoreffter een hver kunde vide sig at rette oc dend eene icke dend anden i sit embedis forretninger indpas giøre, oc os samme foreening oc ligning, naar j dermed er kommen tilende, til voris videre

allernaadigste resolution tilstiller. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 10 februarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 191—92.

893. **13 Feb. 1700.**

Om Indførsel af hamborgske Hatte.

Cammer collegio.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad Gregers Zets, oldermand for hattemager lauget her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anlangende at Hamborger oc omliggende stæders gods skal i mengde her blive indført under prætext, at det er Altonaer vare, hattemagerne her til merkelig indpas oc afgang i deris handverk oc næring oc os i voris intrader icke til ringe sveckelse, allerunderdanigst derfor begierende, at til saadan undersleb at forekomme de hidførende hatte maatte saavel ved andre toldstæder her i riget som her effter told rullen fortoldis oc rigtig efftersees, kand j af hosføyede copie af dend derom til os allerunderdanigst indgivne supplication udførligere see oc fornemme. Thi er voris etc., at j dereffter med flid lader inqvirere oc os eders allerunderdanigste relation derom, saa oc, om told rullen i det fald icke efflerlevis, med forderligste tilsender. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 februarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 196.

894. **13 Feb. 1700.**

Privilegium for Apotheker Kristoffer Herforts Enke.

Coecilia afg. Christopher Herforths.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter Coecilia afgangne Christopher Heerforts, apoteckerske her i voris etc. Kiøbenhavn, hendis herom etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hun fremdeelis maa nyde ved hendis apotecke de samme privilegier oc benaadinger, som de andre apotechere her i staden nyder oc haver oc ellers voris elskel. kiere hr. faders sal. etc. allernaadigst udgivne apotecker forordning tillader oc forunder, saa lenge hun det efter samme apotecker forordning ustraffeligen vedligeholder oc med een dygtig provisor lade forsyne, desligeste at hun forskrevne hendis apotecke i hendis levende live enten skriftlig eller, om hun af svaghed blev overilet, mundtlig udi got folks overværelse oc paahør maa overlade til nogen af hendis børn eller, om de alle var forseet, da til hvem, hun selv vil, naar samme person dertil af facultate medica dygtig befindis, som da efter apoteckets tiltrædelse skal vere tiltenkte,

det u-straffelig oc efter forberørte apotecher ordinance tilbørligen ved lige at holde oc sig ellers efter dend æed, hand os derpaa allerunderdanigst giort oc aflagt haver, i alle maader rette oc forholde, da hand oc maa nyde de privilegier oc benaadinger, som de andre apotechere her paa stæden nu nyder oc have eller herefter nydendis oc bekommendis vorder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 13 februarij 1700.

Sæl. Reg. XLI. 171—72.

895. **17 Feb. 1700.**

Om Forbedring i Kaabersmedenes Næring.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos copie af een supplication fra kaabersmedene her i staden paa deris egen oc paa de kaabersmidis vegne, som boer i de andre kiøbsteder her i vort land Sielland, hvorved de allerunderdanigst andrager oc beklager sig over deris nærings sveckelse, formedelst at de hid indtil udi deris laug oc rettighed ei med de dertil behøvende privilegier oc friheder, som andre lauge nyder, skal have været benaadet, hvorfor de allerunderdanigst foreslaar hosføyede articler, som de allerunderdanigst er begierende, at vi for dennem allernaadigst ville confirmere, hvis beskaffenhed j deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at j eder samme articler strax foretager, dennem med flid effterseer oc overveyer oc os derom eders allerunderdanigste erklæring oc betenkende til videre etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 17 februarij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 200—01.

896. **9 Marts 1700.**

Om Johannes Moochs Plads paa Christianshavn.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Hvad Johannes Mooch, jndvaaner i Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anl. een platz, som hannem uden vederlaug skal være fratagen oc til een gade udlagt, kand du af hosfølgende copie af hans derom til os allerunderdanigst indgivne supplication udførligere see oc fornemme. Thi er voris etc., at du dig derom med flid erkyndiger oc os om des beskaffenhed din allerunderdanigst erklæring til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 9 martij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 209.

897. **20 Marts 1700.**

Om et Reglement for Garnisonspræsterne.

Doct. Henrich Borneman oc doct. Hector Gotfred Masius.

F. 4. Vor gunst tilforn. Efftersom garnisons sognepræsterne her i staden mag. Knud Tommerup oc hr. Elias Jacobi hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at et vist reglement for deris meenighed maatte blive indrettet, oc tillige med lader berette, at der nødvendig tilforn behøvedes, at een foreening imellem ministerium hersammesteds oc bemelte garnisons præster blev giort, til hvilken ende vi dend 10 februarij sidst forleden allernaadigst haver befalet os elskelig doct. Peter Jespersen oc doct. Hans Vandel etc., at de tillige med tvende andre geistlige, som ministerium paa deris side, om de det begierede, strax hafde at foreslaa oc giøre allerunderdanigste ansøgning om, skulle lade vedkommende parter etc. oc os samme etc., oc saasom stifts provsten oc sognepræsten til Vor Frue kirke os elskelig mag. Johan Dorschæus paa egen oc de andre stadens præsters vegne nu hos os haver giort allerunderdanigste ansøgning om tvende geistlige paa deris side, saa er voris etc., at j retter eders leilighed efter, strax udi samme commission til bemelte doct. Peter Jespersen oc doct. Hans Vandel at træde oc dend tillige med dennem i alle maader tilborligen at efterkomme. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 martij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 219—20.

898. **23 Marts 1700.**

Om 6 Aars Frihed for et nybygget Hus i Kongens Store Bredgade.

Vincentz Lerche.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelig Vincentz Lerche etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand tilsinds er at lade opbygge et huusz af bindings verk af 24 allen oc derover paa een hans platz, hvorpaa ingen bygning tilforn skal have været, liggende udi Kongens Store Brede gaade her i voris etc. Kiøbenhafn, da have vi efter hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa samme ny bygning oc platz maa nyde sex aars frihed for grundskat oc jndqvartering, med dend vilkor, at dermed efter voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. dend 17 iunij anno 1684 allernaadigst udgangne forordning bliver forholdet. Forbydendis etc. Hafniæ dend 23 martij anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 199—200.

899. **27 Marts 1700.**

Tilladelse til at bygge et Hus paa Slotspladsen.

Martinus Schleippen perucqmager.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc forundt, saa oc etc. voris perucqmager Martinus Schleippen, indtil vi anderleedis allernaadigst tilsiger, et støcke jordsmon her paa Slotz platzen nest op til vores garde stald ud til Høybro, udi lengden sexten alne oc i breden otte oc een half alen. Paa hvilket støcke jord hand et huusz otte oc een fierde deel allen i høyden oc ellers efter dend lengde oc brede, som før er meldt, maa lade opsette oc der i fal holde oc selge adskillige smaa galanterier til hvem, som med hannem kiøbe vil. Dog at hand saadanne vare paa behørige stæder rigtigen angiver oc voris told oc anden rettighed deraf tilbørligen erlegger oc betaler. Forbydendis etc. Hafniæ dend 27 martij 1700.

Sæl. Reg. XLI. 200.

900. **3 April 1700.**

Klage over Snedkerne.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Marten Villemsen for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage over snedkerne her i voris etc. Kiøbenhafn deris haarde medfart, kand du af hosfølgende copie af hans derom etc. supplication udførligen see oc fornemme. Thi er voris etc., at du os derom din allerunderdanigste erklæring til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 3 aprilis anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 244.

901. **3 April 1700.**

Om Ophjælpning af Vognmændenes Kaar.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad vognmændene her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage oc sig beklage angaaende deris slette næring, som dog dennem i een oc anden maade skal blive betagen, kand j af hosfølgende copie af deris derom etc. supplication udførligen see oc fornemme. Thi er voris etc., at j med forderligste til os indgiver eders allerunderdanigste betenkende, hvorleedis j formeener, at hyre-kudskene her i staden best kunde indrettes, at vognmændene kunde ved magt blive. Dermed etc. Hafniæ dend 3 aprilis anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 245—46.

902. **6 April 1700.**

Om Bestyrelsen af Børne- og Pesthuset.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris etc. er, at du os dit allerunderdanigste skriftlig betenkende med allerforderligste tilstiller om, hvorleedis du formeener, at administrationen oc forvaltningen udi Børnehuuset i Christianshafn oc Pæsthuuset uden for Vester port her af staden best kunde regleris oc indrettis. Dermed etc. Hafniæ dend 6 aprilis anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 246.

903. **6 April 1700.**

Om ilde Behandling af Fanger i Blaataarn.

Præsident Claus Hartvigsen.

F. 4. Saasom nu kort tiid efter hin anden skal være død tvende fanger i det Blaa taarn, oc der skal være præsumption om, ligesom at de i fengselet icke skulle være bleven medhandlet, som det sig burde, saa er voris etc., at du dig derom med flid erkyndiger oc os om des beskaffenhed din allerunderdanigste relation til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 6 aprilis anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 247.

904. **6 April 1700.**

Om Kreditorers Pligt til at rette sig efter hvad de mest Tilgodehavende ere blevne enige om.

Christen Hansen reebslager i Kiøbenhafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Christian Hanszen reebslager, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, hvorleedjs hand formedelst dend store skade, som hand anno 1692 ved u-lyckelig jldebrand paa reberbanen uden Vester port skal have taget, i det hand mistede icke alleene hvis, hand self ejede, men end oc hvad, som andre hannem til hans handtverks brug oc fortsettelse havde betroet, meget skal være kommen til agters, saa at hand omsider formedelst hans creditorers anstrengelse skal have maat begive sig her fra staden andensteds hen. Imidlertiid skal dog tretten af hans creditorer, som hafde 1320 rdr. 3 ♆ 10 ß hos hannem at fordre, medlidenhed med hannem haft oc efterladt hannem gielden for 20 procentum samt givet hannem dilation til betaling paa 4 aars tiid, men fem andre hans creditorer, som ickun haver 256 rdr. 3 ♆ at fordre, icke nær een tredie deel imod dennem, som har giort afslag, skal sig dertil icke ville forstaa. Da

have vi efter slig beskaffenhed samt herom allerunderdanigst etc. allernaadigst for got befunden at bevilge oc anordne, saa oc etc., at fornefnte Christian Hanszens creditorer, som sig icke endnu til nogen afslag af deris fordringer hos hannem skal have villet beqvemme, skal hermed tilholden oc forpligtet være at lade sig nøye med betaling for deris fordringer proportionaliter efter det afslag, som de andre forhen ommelte oc fleeste creditorer skriftlig skal have indgaaet oc samtykt, oc deris betaling paa samme maade som de at antage foruden nogen videre prætension til hannem eller hans arvinger i saa maader at have. Forbydendis etc. Hafniæ dend 6 aprilis anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 211—12.

905. **20 April 1700.**

Om Flaadens Forsyning.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom disze viit udseende tider nødvendigen erfordrer, at vi maa bære omsorg for, at der i sær kand være forraad af torfisk til at forsyne voris flode med, saa er voris etc., at j kiobmændene her i staden, som paa vort land Jsland trafiquerer, strax for eder lader kalde oc dennem i voris nafn tilholder oc forelegger, at hvis fisk, som de der i landet bekommer, de ei til nogen uden rigs maa forhandle, men dend directe lade hidføre, oc dersom allereede nogle skibe ere til Jisland bortseglet, at kiøbmændene da dennem ved efterfølgende skibe beordrer, med deris ladninger lige at hidgaa, da vi dennem fisken efter markets gang allernaadigst vil lade betale. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 20 aprilis anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 258.

906. **4 Maj 1700.**

Om Vagternes Besættelse af Borgerskabet.

Præsident, borgemestere oc raad i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi formedelst disze vanskelige oc vit udseende tider haver for hoinodvendigt eragtet, til voris rigers oc landes forsvar voris flode at udruste oc derpaa voris regiment de mariners, som her i voris etc. Kiobenhafn udi garnison haver ligget, at commandere, hvorover oc formedelst de troupper, som oc i lige tilfælde herfra til vore førstendomme Slesvig oc Holsten ere ud commanderede, dend her i garnisonen tilbageblevne militie icke befindis saa sterk, at vagten paa alle platzer her i staden derved kand blive forseet, som det sig bør, da ere vi, i hvor ugierne vi det

giorde, bleven foraarsaget at befale stads hauptmanden os elskelig Niels Envoldsen at komme dend her nu værende garnison med een deel af borgerskabet til hielp med vagt at holde indtil videre allernaadigste anordning. Thi er voris etc., at j strax søger med voris geheime raad oc general lieutenant samt commandant her i Kiøbenhafn os elskelig hr. Hans Skak ridder at conferere om, hvor mange mand af borgerskabet hand foruden dend her nu værende militie kand have fornøden til vagterne her sammesteds at forsyne, oc saa meget mandskab, som hand i een eller anden tilfælde behøver, haver j at lade hannem følge, hvor om i strax med bemelte stads hauptmand flittig haver at overlegge, paa hvad maade samme vagthold efter bemelte voris commandants anviisning ved borgerskabet til deris mindste besværing best kand blive indrettet oc bestilt. Dermed etc. Hafniæ dend 4 may anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 268—69.

907. **8 Maj 1700.**

To katholske Kvinder sættes i Børnehuset.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du dend pige ved nafn Kirsten Jensdaatter, som skal have haft for at forlade dend lutherske religion oc antage dend catholiske, saavel som oc dend anden qvinde nafnlig Ambron Pedersdaatter, som hende til dend vildfarelse skal have villet forføre, vorder strax i Børnehuuset udi Christianshafn leveret, hvor vi dend anstalt haver giort, at de skal blive imodtagne, dend første til arbeid oc undervisning, indtil hun kand kiende oc vide, hvad for een vildfarende vey hun var kommen paa, oc dend anden til refselse med arbeid paa nogen tiid, at hun ei meere herefter i saadan forseelse sig skal lade finde. Dereffter etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 8 maji anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 270—71.

908. **8 Maj 1700.**

En Snedker skal straffes for ærerorig Tiltale.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Ernst Brandburger for os allerunderdanigst haver ladet andrage imod een snedicker ved nafn Jorgen anlangende, at hand udi een heel forsamlig skal have blameret hannem oc hans folk paa deris ære, kand du af hosfølgende copier af hans derom til os etc. supplication udførligere see oc fornemme. Thi

er voris etc., at du dig derom med flid strax erkyndiger, oc saafremt det befinder sig saaledis, som angivet er, da snedker svenden for saadan sin formastelse tilborligen lader straffe. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 8 may anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 272—73.

909. . 8 Maj 1700.

Tilladelse til at forfærdige hvidmalet Snedkerarbejde.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa du, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Morten Villemsen maa imod otte rixdalers bøder igien bekomme ald hans gods, som snedker lauget her i Kiøbenhafn hannem dend 17 martij sidst forleden skal have fratagen. Thi er voris etc., at du strax dend anordning giør, at samme hans fratagne gods vorder hannem imod forskrevne 8te rixdalers erleggelse restitueret. Oc have vi ydermeere allernaadigst bevilget, at naar bemelte Morten Villemsen sit borgerskab for magistraten lovligen haver vundet, maa hand self med een dreng fremdeelis giøre oc forhandle her i staden hvad hvidt anstrøgen snedker arbeid, som de kand forfærdige, foruden at snedicker lauget hannem deri nogen hinder maa giore. Derefter etc. oc hannem ved samme frihed at handthæve oc forsvare. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 8 maji anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 274.

910. 11 Maj 1700.

Anordning om Vaterskovten.

Anordning.

F. 4. giøre alle vitterligt, at, paa det water schouten her i voris etc. Kiobenhafn Cornelius Nissen sin tienniste desto bedre kunde vide i agt at tage oc forrette, vi allernaadigst haver for got befundet, efftersk revne anordning derom at giøre.

1. Ville vi allernaadigst, at de af voris søefarende undersaatter, som sig her i Kiøbenhafn opholder oc boer, skal frem for fremmede oc uden rigs folk til hyre være berettiget oc dertil befordris, naar de ellers til at fare dygtige ere. Oc paa det vaterskouten kunde desto rigtigere holde mandtal over dennem, oc dis bedre kunde vidis, hvorleedis saadanne søe folk af- oc tiltager, saa skal een hver, som til soefarten lyst haver oc enten udi vater schoutens protocol allereede er indskreven eller herefter blive indskreven, være tiltenkt, deris beviiser, som de derpaa hos vater

schouten haver bekommet, hvert aar for hannem at fremviise oc dennem af hannem lade fornye oc paategne, for hvilken vater skoutens tienniste oc forretning vi allernaadigst haver bevilget, at hand maa nyde oc lade oppebære fire skilling danske af een hver matros foruden hvis, hannem ellers tilforn allernaadigst tillagt er.

2. Skal alle de skippere af voris egne undersaatter, som farer herfra uden riget ad vester kanten, være tilforpligtet, deris søe folk udi vaterskoutens overværelse at antage.

3. Naar nogen reeder eller interessent kunde begiere oc hannem fuldmagt give, at hand, saa fremt deris skibe fra Spanien, Frankerige, Engeland eller andre steder fra Vester søen hiemkommer, skulle examinere folkene paa skibene for at faa efterretning om et oc andet, som paa ud- oc hiemreisen sig kunde have tildraget, skal hand dertil være authoriseret, oc hand at give interessenterne paa ansøgning under sin haand beskreven, hvis i saa maader passerer. Hvorfor hand ei nogen anden belønning haver at prætendere end hvad, som een hver, der saadan hans tienniste begierer, hannem derfor godvilligen vil give.

Hvorefter de vedkommende etc., ei giorendis hannem etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 11 maji anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 237—38.

911. **18 Maj 1700.**

Privilegium for en Jøde.

Nathan David jøde.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter Abraham Cantor, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, hans herom etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hans tilkommende svogersøn Nathan David jøde, som til egteskab med hans daatter skal være forlovet, maa sig her sammesteds boesette oc med joueller oc andet at selge oc for got folk udsette oc forhandle sig ernære, saalenge hand sig imod alle oc een hver tilbørligen oc uden billig klage skicker oc forholder. Dog skal hand derimod pligtig være til ald borgerlig oc byes tynge oc paaleg proportionaliter at svare, saa oc dend skriftlig attest hos magistraten tage, som voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. dend 26 ianuarij anno 1683 allernaadigst udgangne forordning om formelder. Forbydendis etc. Hafniæ dend 18 maji anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 242—43.

912. **23 Juni 1700.**

Om Strid mellem Sværdfegerne og Isenkræmmerne.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vi efter jszenkræmmerne i voris etc. Kiobenhafn deris etc. allernaadigst haver bevilget, at de igien maa nyde oc bekomme hvis. kaarde klinger oc fæster, som du dem paa sverdfeyer laugets ansøgning haver ladet fratage. Dog skal de dend tredie deel af samme vahris værdi have forbrudt, som imellem de vedkommende efter de sverdfeyerne givne laugs artichler deelis, saa oc ei meere tilladt være, klinger uden i grosz at selge. Derefter etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Rendsborg dend 23 iunii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 301—02.

913. **26 Juni 1700.**

Om den ny Voldgade mellem Nørregade og S. Pedersstræde.

Geheime raad hr. Matthias Moth, iustitz raad Oluf Rømer, borgemester Anders Jacobsen oc Sigfred Friis Dverg.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vi allernaadigst haver maat fornemme, at dend eder af voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. for nogen tiid siden anbefalede commission angaaende dend ny gade, som skulle indrettes langs volden imellem Nørre gade oc St. Peders stræde i voris etc. Kiobenhafn, ei endnu fuldkommen skal være til ende giort eller gaden indrettet, formedelst der skal være nogle, med hvilke ei skal være accorderet om, hvad de for deris pladzer skulle nyde, som derover ei skal have villet indrømme pladzerne, saa er voris etc., at j ovenskrevne eder anbefalede commission med allerforderligste til ende fører. Dermed etc. Rendsborg dend 26 iunij anno 1700.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du til dend jord oc ureenlighed, der findes langs volden imellem Nørre gade oc St. Peders stræde i voris etc. Kiøbenhafn, hvor dend ny gade indrettes, at bortføre, strax lader tilsige oc advare alle oc een hver af jndvaanerne der i staden uden forskiel, som heste oc vogne haver, at de een hver med deris arbeids vogne lader bortføre saa mange læs deraf, som du synis for nødig at være til pladtzen at rydde, oc saadant at henbringe, hvor du det best eragter, til hvilken ende de oc self faar at forskaffe folk, som jorden oc u-reenligheden

paa deris vogne kand læsze oc igien aftage. Dermed etc. Rendsborg dend 26 iunij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 306—07.

914. **30 Juni 1700.**

Om Ligning af Indkvarteringsskatten.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke dig herhos rigtig copie af een af samtlige de 32 mænd paa borgerskabets vegne i voris etc. Kiøbenhafn til os etc. supplication anlangende de 2000 portioner jndqvartering, som de af deris næring oc brug svarer, at maatte herefter leggis paa samtlige jndvaanerne, saa oc at borger vagten maatte bestyrkis af dem, som have deris gaarde oc grunde der i staden. Thi er voris etc., at du samme deris allerunderdanigste ansøgning grundig oc med flid overveyer oc os derom dit allerunderdanigst betenkende oc udførlig erklæring til videre etc. Dermed etc. Rendsborg dend 30 iunij anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 311.

915. **3 Juli 1700.**

Om Johannes Moochs Plads paa Christianshavn.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom Johannes Mooch, jndvaaner i Christianshavn, haver for os allerunderdanigst ladet andrage oc sig beklage, hvorleedis hand ej endnu efter mange aars forløb skal have nydt nogen vederlaug for, hvis hannem af een hans paa Christianshafn beliggende pladtz til een gades indrettelse er betagen, i hvorvel j dend 24 maji 1687 skal have bekommet voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. allernaadigst befaling, samme pladtz at lade taxere oc dereffter giøre allerunderdanigst forslag, hvad hannem derfor til refusion best kunde gives oc forundes, saa er nu hermed voris allernaadigste villie oc alvorlige befaling, at j strax giør os allerunderdanigst forslag, hvormed j allerunderdanigst formeener, at bemelte Johannes Mooch kand betales for, hvis ham med ret oc billighed for forskrevne ham fratagen plads kand tilkomme. Oc som voris iustits raad oc politie mester os elskelig Claus Rasch til Raskenborg etc. for os allerunderdanigst haver angivet, at j skal sidde inde med politiens midler foruden regnskab derfor at giøre, det j oc af hosfølgende copie af hans andragende videre kand see oc fornemme, saa er endnu voris etc., at j os eders allerunderdanigste

udførlig erklæring, hvad for politie midler j udi hænde haver, til voris videre etc. Dermed etc. Rendsborg dend 3 julii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 313—14.

916. **27 Juli 1700.**

Kongens Tak til Borgerne for deres Holdning i Anledning af Krigen.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi om voris kiere oc tro undersaatters allerunderdanigste troskab imod os oc vort kongel. arvehuusz aldeelis ere forsickrede, j særdeelished endnu allernaadigst erindrer dend allerunderdanigst devotion oc nidkerhed, som samtlige magistrat oc borgerskab i voris etc. Kiøbenhafn imod fremfarne konger, vore forfædre, haver udviist, saa maa vi iligemaade i disze farlige tider meget gierne fornemme, hvorleedis baade j self saa oc bemelte borgerskab i vor etc. Kiøbenhafn ved fiendens uformodentlig anfald udi saadan allerunderdanigst devotion efter pligt oc skyldighed fremturendis ere oc med største flid oc jver til vor tienniste eder villig oc redebon lader finde. Thi have vi hermed for got befunden, vor kongel. hyldist oc naade, hvormed vi saadan eders saavelsom alle andre vore kiere oc tro undersaatters devotion oc troskab anseer, hermed allernaadigst at beteigne, med dend kongel. allernaadigst forsickring, at vi saadant imod alle saavelsom oc imod hver i sær ved leilighed allernaadigst ville vide at jhukomme. Hvilket j det samtlige borgerskab ved de toe oc tredeve mænds sammenkaldelse have at tilkiende give. Dermed etc. Befalendis etc. Glykstad den 27 julii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 328—29.

917. **30 Juli 1700.**

Om Forholdsregler imod Fjenden.

Hr. Hans Schach oc de andre kongel. tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Paa eders til os af dend 26 julii sidst afvigt allerunderdanigste indsendte memorial forstendiges hermed, at vi allernaadigst haver approberet det, som j der udi ommelder anlangende det lætte fartøy, som j haver været betenkt paa for correspondentzens skyld, i fald dend ei skulle blive sicker paa de ordentlige passager.

Dend anstalt, som j til Kronborgs defension giort haver, ere vi allernaadigst tilfreds med.

Jligemaade ere vi oc meget vel fornoyet med dend anstalt, som j haver giort med de tvende regimenter cavallerie. at oberste von

Sees er indtrokken i Kiøbenhafn oc oberste Rabes fordeelt ad Kiøge oc Stevns siden, saa oc imellem Kiøbenhafn, Friderichsborg oc Cronborg.

At j ellers i sær ville lade eder Amagers conservation som Kiøbenhafns spise kammer være angelegen, approberer vi oc ere allernaadigst tilfreds med, at eendeel af landets unge mandskab bliver kast ind i Kiøbenhafn, efterdi, om fienden med magt skulle ville giøre landgang, af bønderne dog ingen synderlig resistance er at vente.

At j haver tilskreven amtmændene i Sielland anlangende qveg at inddrives til Kiøbenhafn for at slagtes oc saltes til voris krigs folks underholding, da lader vi os sligt saavelsom oc, at i bemelte amtmænd tilskriver at disponere proprietarier oc andre at lade deris forraad af gammel korn til Kiøbenhafn indføre, iligemaade vel befalde.

Tviflendes ellers ingenlunde paa efter eders befunden dexteritet, at j jo i alle optenkelige maader eder Kiøbenhafns conservation i allerhøyeste grad lader være angelegen.

Oc hvad hoet til cavalleriet anbelanger, saa haver j dertil saadan anstalt at giøre, som j for tienligst eragter, at derpaa eller paa foering ingen mangel spørgis.

Hvad j udi det øvrige angaaende forbud paa korn oc feede vahres udførsel allerunderdanigst haver forestillet, saa ville vi derom med allerførste tienlig oc fornøden anordning giøre.

Oc saasom vi allernaadigst haver ladet anbefale voris admiralitet at overlegge med eder, paa hvad maade transporten, som voris fiender synes at ville giore, best kunde hindres oc til dend ende, om mueligt er, med voris flode at udløbe, saa tvifler vi ingenlunde, at j herudi assisterer admiralitetet med eders raad oc dennem udi alt andet, hvor de eder kand have fornoden, værer behielpelig. Dermed etc. Befalendis etc. Glykstad den 30 julii anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 331—32.

918. **30 Juli 1700.**

Der gives 2 Fallenter 1 Aars Lejde.

Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. dend 20 junii udi nestafvigte aar allernaadigst hafde forundt oc givet Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart af voris etc. Kiøbenhafn paa et aars tiid fri oc sicker leide i vore riger oc lande for deris ind- oc udlændiske creditorers tiltale oc forfølgning oc bemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart nu for os aller-

underdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de imidlertiid af yderste formue haver strebt oc fornøyet de fleeste af deris creditorer, allerunderdanigst derhos begierendis, at, som de haver een oc anden tilstaaende gield, som de ei i disze vanskelige tider saa hastig kand indbekomme, som de ellers gierne ynskede, vi derfore endnu allernaadigst ville give dem nogen videre dilation desto bedre at kunde søge at fornøye een hver, som noget hos dem haver at fordre, da have vi allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at forbemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart maa endnu paa et aars tiid nyde oc have fri oc sikker leyde i vore riger oc lande for deris endnu havende ind- oc udlendiske creditorers tiltale oc forfølgning samt rettens tvang i alle maader, paa det de ved deris nærværelse desto bedre kand søge at bringe midler til veye, hvorved de dennem, saasom de best kand foreenis, kunde tilfreds stille. Hvorefter rettens betiente oc andre vedkommende etc. oc forbemelte Albert von Bevern oc Hans Georg Gebhart i fornefnte tid ei med nogen arrest at belegge eller i andre maader imod hvis, som forskrevet staar, nogen hinder eller forfang at giore, under vor hyldist oc naade. Givet etc. Glykstad dend 30 julii anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 252—53.

919. **6 Avg. 1700.**

Om Benyttelse af væbnede Bønder til Stadens Forsvar.

Hr. Hans Schach oc de andre kongel. tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Eders allerunderdanigste relationer af dend 3 augusti haver vi bekommet, oc som vi icke vel ville haabe, at fienden skulle ville giøre een transport paa Sielland, men som saadant vel efter ald anseende kunde skee oc hans henseende kunde være at sette sig nær Kiøbenhafn oc saavel staden som voris flode at bombardere, paa hvilke beggis conservation meest er angelegen, saa haver vi allernaadigst anbefalet voris geheime raad general lieutenant oc commendant os elskelig hr. Hans Skak, ridder, saavel med voris generalitet til søes, som med eder samtlig at overlegge, hvorleedis saadan skadelig dessein saaavel fra Kiøbenhafn som voris flode kunde afvendes, til hvilken ende mueligt icke skulle være utienlig at indtrekke nogle tusind af de best bevebnede bønder i staden, paa det, om det fornøden skulle eragtes, nogle de regulerede troupper derimod igien kunde udmarchere for at hindre fiendens approchering. Thi er voris etc., at j om denne materie saavel med voris generalitet til søes som fornefnte hr. Hans Schach flittig

delibererer oc med raad oc daad søger hin anden at hielpe oc bistaa. Dermed etc. Glykstad den 6 augustj anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 336.

920. **8 Avg. 1700.**

Forholdsregler mod Fjenden.

Hr. Hans Schach oc de andre kongel. tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vi af eders os tilskickede allerunderdanigst relation af dend 5 augusti fornemmer, at j ingen vis kundskab om fiendens magt haver, saa maa j vide, at vi efter samme kundskab[e] meget venter oc derfore icke tvifler, at j jo giør eders flid, at vi dend med allerførste bekommer. Oc ville vi ellers allernaadigst, at borgerskabet i voris etc. Kiøbenhafn herefter som hid indtil med ald høflighed begegnis, oc om de forslage, som de kunde giøre, skulle findis impracticable, at j dennem da umueligheden med alle raisons paa een god maade remonstrerer. Dog dersom fiendens magt ved landgang ei skulle været større end 3000 mand, skulle vi heller seet efter borgernes forslag, at mand hafde søgt, saa meget mueligt var, fienden igien af landet at uddrive. Skulle fienden oc søge een landgang paa Gammel Amager at tentere, ville vi, at j efter dend eder eengang meddeelte allernaadigste befaling søger dend med ald magt at hindre, paa det samme land som Kiøbenhavns spiszecammer i alle maader kand blive conserveret. Consumptionens efterladelse angaaende, da er efter eders allerunderdanigste giorte forslag derom allereede ordre stillet. Anlangende ordinancerne oc brevene at faa des sickrere til os befordret, saa ville vi sligt til eders eget gotfindende, paa hvad maade sligt best kand skee, have henstillet. Hvad chifferne angaar, saa haver vi derom allereede allernaadigst stillet ordre ved capit. Friis, som dem skal overbringe. Succurssen anlangende. saa formeener vi, at j dend ei skal have fornøden, efterdi freden forhaabes inden faa dage at komme til slutning. Angaaende dend efterretning, j ved een expres haver givet feltmarskalch Wedel om fiendens landgang, saa kand vi sligt ei andet end allernaadigst approbere. De fremmede ministrer angaaende, saa er voris etc., at j dend anstalt giør, at der bliver sat vagt for deris døre oc dem saavelsom deris domestiqver derved ald omgiengelse med andre betagen. Circumvallations linien anlangende, hvilken j formeener formedelst mangel af folk ei vel at skulle kunde besettes, saa ere vi allernaadigst i de tancker, at sligt ey skulle være impracticable, om 3 à 4000 af de beste bønder efter eders egen giorte forslag i

byen bleve indtagen paa samme verk at arbeide oc samme tillige med eendeel af garnisonen at besette. Ellers ville vi allernaadigst, at os elskelig hr. Otto Krabbe etc. oc general major Cormaillon, som til Kiøbenhafn bliver affærdiget, tillige med eder voris interesse oc tieneste samt de nu der i staden oc landet forefaldende sager skal i agt tage oc i raadstuen med eder vorde convoceret. Dermed etc. Glykstad dend 8 augusti 1700.

Sæl. Tegn. LII. 336—38.

921. **10 Avg. 1700.**

Om Forsvaret af Amager.

Hr. Hans Schach oc de andre kongel. tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi have med fornøyelse af de 32 mænd i voris etc. Kiøbenhafn deris til eder indgiven memorial allernaadigst fornummen dend nidkerhed, de continuerer udi til voris tienniste, oc som formodentlig voris store canceller os elskelig hr. Conrad greve af Reventlov etc. er i Kiøbenhafn, førend dette ankommer, saa haver vi hannem saavel heiom som om alt andet, som voris interesse oc det almindelig beste concernerer, voris allernaadigste ordre oc resolution givet. Vi erfarer oc af eders allerunderdanigst indsendte relation af dend 7 augusti, at voris admiral os elskelig Friderich Gedde skal være skicket herud af Hendis Majt. voris elskelig kiere fru moder enckedronningen, men er dog ei endnu ankommen. Oc saasom befrygtes, at der skulle giøres landgang paa Amager ved Dragør, saa ville vi eder samme lands conservation saavel hermed, som ellers ved voris forige allernaadigste ordre skeet er, ydermeere i høyeste maade have befalet. Dermed etc. Glykstad dend 10 augusti anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 339—40.

922. **18 Avg. 1700.**

Om Forsyning med Levnedsmidler.

Hr. Conrad greve af Reventlov oc de andre kongel. tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Af eders allerunderdanigste relation af dend 13 augusti, som vi saavelsom een af dend 14 ditto haver bekommet, seer vi det patent, som kongen i Sverig i vort land Sielland haver ladet udsprede, oc som j haver eragtet raadeligt, at et andet derimod blev udgiven, saa approberer vi allernaadigst, hvis j saaleedis sluttet oc forrettet haver. Det er os ellers kiert at fornemme dend flid, i anvender til voris etc. Kiøbenhafns defense, tviflendis ei heller paa, at j haver ladet kiende mindre omhyggelig-

hed oc forsorg, at staden med levnets midler bliver forsynet, det vi eder oc fremdeelis allernaadigst ville have anbefalet, oc at bringe det derhen, at hvis forraad af korn vahre, som enten kand være i kiøbstæderne, paa landet eller hos proprietarier oc andre, vorder til desto meere sickerhed, at det icke skal blive fienden til fordeel, til Kiøbenhafn indført. Dermed etc. Rendsborg dend 18 augusti anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 340—41.

923. **27 Avg. 1700.**

Sørgeklæderne i Kirkerne nedtages og Musik maa igjen lyde efter Christian den Femtes Død.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor besaagenhed tilforn. Saasom sørge aaret nu er forbi, saa ville vi allernaadigst, at det sorte bay, som udi Hellig Geistes oc St. Nicolai kirker i voris etc. Kiøbenhafn oc i Vor Frelseris kirke i Christianshafn ved voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. dødelig afgang blev omdraget, vorder i morgen, som er dend 28 augusti, ufeilbar needtaget, oc at spil oc musicq, som hid indtil haver været forbuden, maa der i kirkerne sig igien lade høre. Thi er voris etc., at j derom strax fornøden anordning giører. Dermed etc. Skrevet etc. Kiøbenhafn dend 27 augusti anno 1700. Under vort signet.

Efter Hans Kongel. Majts. allernaadigste ordre oc befaling.

Sæl. Tegn. XII. 342.

924. **2 Sept. 1700.**

Om Taksigelsesprædiken i Anledning af Freden.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom freden ved dend allerhøjestes bistand imellem os oc hans kierl. hertugen af Gottorph etc. er sluttet, saa er voris etc., at du strax derfor dend anordning giør, at derfor Gud til ære skeer tilbørlig taksigelse efter prædicken, nemlig her udi voris etc. Kiøbenhafn paa søndag førstkommendis oc udi de andre kirker her i stiftet, saasnart mueligt er, oc at dend psalme O Gud vi love dig etc. derpaa vorder siungen, desligeste at dend bøn, som paa nogen tiid, imedens krigen varede, haver været forordnet at bruges i kirkerne i sær om formiddagen oc eftermiddagen, strax ophører, oc at det ellers med bedestunden forholdes herefter, som det tilforn brugeligt haver været. Dermed etc. Hafniæ dend 2 septembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 346.

925. **11 Sept. 1700.**

Privilegium for Sæbesyderiet.

Kirsten sal. assessor Hans Nielszens oc Lorents Krejer.

F. 4. etc. confirmation paa efterskrevne foreening oc anordning, lydendis etc.

J dend hellig trefoldigheds nafn, amen. Saasom vi efter- oc underskrevne jeg Kirsten sal. assessor Hans Nielsen's oc jeg Lorentz Kroyer, jndvaaner oc handelsmand i denne etc. Kiøbenhavn, haver for nogle aar siden i Jesu navn her sammesteds begyndt oc indrettet et fælles sæbesyderj oc olie mølle verk, som nest Guds hielp oc voris derpaa anvendte store fliid, umage, omkostning oc sorgbærende tancker er kommen i gang oc fuldkommen brug, oc begge verker hid indtil uden ald misforstand, tvist eller u-eenighed imellem os (Gud være æret) under een god harmonie sig haver fremmet oc fortplantet, oc vi af Guds ord oc daglig erfarenhed haver lærdt, at vi mennisker ere alle dødelige, da haver vi paa Hans Kongel. Majts. allernaadigste behag oc confirmation med velberaad hue oc af egen bevegning denne voris foreening oc anordning indbyrdis derom oprettet, hvorleedis med samme verker efter voris dødelig afgang imellem begge voris børn oc arvinger skal forholdis, som et sicker middel, hvorved eenighed oc samdrægtighed imellem dem kunde stiftes oc conserveris oc ald misforstand oc u-eenighed hindres oc forekommes, oc i særdeelished at ingen af dennem derved skal blive misholden. Vi ønskte af hiertet oc formoder viszelig, at begge voris børn oc arvinger lader sig denne voris velmeenende anordning til et got exempel at efterfølge oc sig i lige proposito lader finde oc confirmere i betragtning, at dend alleene til fred oc eenighed samt fælles gavn oc beste sin henseende haver oc icke at præjudicere enten dend eene eller anden sides arvinger j ringeste maader, hvorfore de oc med ald skyldig respect skal være forpligtet, dends indhold oc meening i alle ord at efterkomme, med alvorlig formaning oc advarsel, at de deris tanker stedze oc for alle ting til fred oc eenighed anvender oc begge verker med god eftertrøk oc frugtbare effect i Jesu velsignede nafn der efter fortsetter.

1. Udi bemelte tvende verker, nemlig udi grunden oc ejendommen i sig selv, bygningerne, alt reedskab oc andre løsøre, materialier, saa oc hvis hør oc hampefrøe, pot aske oc andre materialier, som til verkernis fortsettelse brugis, samt sæbe-verkets tilhørige bødkerj oc andet af verkerne dependerende, saavelsom oc i ald fordeel oc afgift er een hver af os for det halve berettiget oc lodtagen, oc i dend 5te articul ydermeere forklaris.

2. Naar enten af os efter Guds faderlig villie ved dend tjmelig død bortkaldes, da skal dends efterladte arvinger ingen magt have, hvis dennem for deris halve part arveligen kunde tilfalde, at skifte eller lodde imellem dennem iblant andet deris almindelig arvegoeds, men føris ickun efter dend afdøde i skiftes forretning alleene til participation oc ingen egentlig lod deeling, til tienlig efterretning, at samtlige dend afdødis arvinger altid kand vide, at de for det halve i begge verker, oc hvis deraf dependerer, ere berettiget.

3. Jngen af voris arvinger, enten gifte eller ugifte, mand- eller qvinde-kiøn, skal have magt eller myndighed til noget af begge verkers ejendom, redskab eller andet tilhørende til nogen fremmet enten ved pante-, gave- eller gieldsbreve, mindre ved mage-skifte at selge, transportere eller i andre maader afhænde, under hvad speciose prætexter dertil kunde optenkes eller nafn gives.

4. Skulle oc nogen af arvingerne in decadence eller i saadan slet tilstand (det Gud forbyde) geraade, saa at nogens creditor kunde være af enten sides arvinger med special-forskrifning, jndførsel eller nams dom forsynet, oc skulle være af denne conseqventze oc eftertrøk, fremmede derved at giøre indpas i verkerne, da skal saadan gield oc krav ei have nogen kraft at giøre forfang, saalenge samme arvinger eller debitor haver anden formue oc midler at rette for sig med. Men dersom ingen anden effecter til betaling var forhaanden, uden hvis denne arving eller debitor kunde arveligen tilegne sig i begge verker, oc creditor formedelst rettens myndighed oc rigeur indtrængte sig oc der udi blev deelagtig, da skal denne debitors egne med arvinger strax være forpligtet oc derhen betenkt, saadan creditor at udløse, for verkerne samlet at conservere. Skulle debitors med arvinger dertil findes uvillige, da maa de øvrige lodtagne arvinger udløse oc betale dend fremmede, som saaleedis imod deris villie har giort sig indlemmet oc lodtagen iblant dennem oc i begge deris arvelige verker. Oc skal denne taxt oc æstimation, som dend neste 5te articul forestiller, icke alleeniste være et fundament udi saadan hændelse, mens oc for alle andre arvinger indbyrdis sig derefter at rette, saa at begge verker oc deris fortsettelse stedtze hos voris arvinger alleene forbliver.

5. Oc som vi alle ere dødelige, da om enten af begge voris arvinger kunde efter voris dødelig afgang blive sindet til afhændelse (som dog ei maa skee uden sær bevegende aarsag oc ingenlunde til nogen fremmede, mens alleene til enten af voris arvinger, saa at verkerne hos voris arvinger u-separerit under et forbliver), til hvilken

ende vi begge verkers eiendom, grunde oc bygningerne vel betenklig oc forsigtig haver til een visz taxt overveyet oc det tillige med begge verkers tilhorende reedskab efter inventario der under beregnet med til een summa af elleve tusinde rixdaler considereret oc anslaget.

Hvilke bemelte 11000 rdr. i skiftes forretninger efter voris dødelig afgang skal indføris alleene til participation oc icke til nogen lod deeling, som dend selgende eller dend arving, som ville afsondre sig fra verkerne, skal være een rette snor baade for dend selgende oc kiøbende arving, prisen derefter at indrette. De materialier, som ved enten voris dødelig afgang kunde findes i forraad, saa oc de kiøbmandsvahre, som formedelst sæbe syderiet oc olie møllen er til veye bragt, saa som hør-, hampe- oc roe-frøe paa pakhuusz loftene, saavel oc liin-, hampe- oc roe oliie, som findes i packerne ved olie møllen, jtem sæberiet tillige med hvis tran, pot aske, kalk, brendeveed, desligest bødkeriet med sin tilbehørende klapholt, som oc daglig forandris oc forarbeides til fierdinger oc ottinger fustager, som til verkernis fornødenhed er indkiøbt oc da forefindis, haver ingen gemeenskab med taxationen paa de 11000 rdr., begge verkers grund oc eiendom consernerende, mens derfra gandske exempt, eftersom alt dette er stedtze oc daglig af- oc tiltagelse undergiven, forbliver under tilbørlig opsyn oc flittig optegnelse af de tvende anordnede arvinger oc bogholderen, hvorom i dend nestfølgende 6 articul mentioneris, oc ei anføris i skiftes forretning til nogen formue at deele, men som sligt tiid efter anden til reede penge forandres, da kommer dette voris samtlige arvinger til gavn oc gode ved hver aars uddeeling.

6. Directionen oc inspectionen forbliver efter voris dod hos begge voris arvinger oc forvaltes af lige myndighed, dog ickun af tvende persohner, een af hver sides arvinger, som de self imellem sig haver at udvelge oc dertil beskicke, oc procederis oc fortsettes begge verker paa samme foed oc dend maade, som hid indtil sædvanlig været haver, ligesom ickun tvende participanter vare forhaanden, som beklæder dend eller de hendødis sted. Dog skal disze tvende beskickende arvinger være skyldig, indbyrdis flittigst at conferere een hver af dem med sine med arvinger, naar de det begierendis vorder, baade som raadførelse oc underretning udkræver, om verkernis beskaffenhed oc fortsettelse.

7. Denne af os nu anordnede oc beskickede bogholder, nafnlig Hans Pedersen, continuerer fremdeelis i sit embede oc holder bøgerne i god skik, jndtegterne oc udgifterne oprigtig anfører oc i det øvrige forholder sig, som hid indtil sædvanligt været, oc er hand for-

bunden, aarlig til hver nyt aar at balancere udgifterne imod indtegterne oc navngive, hvad hver aars avance udi reene beholdne midler fører med sig, hvilke i tvende lige parter skiftes oc lodnes efter loven, nemlig til dend 11 junii i hvert aar, til alle vedkommende. Efter voris død skal bogholderens regenskab aarlig af tvende anordnede arvinger revideris oc effterregnis oc, efter alting rigtig er befunden, hannem tilborlig qviteris. Skulle der nogen forandring med bogholderen forefalde, da skal de til fællis beste være betenkt paa een skickelig, ædrue, redelig oc flittig person, oc skulle der misforstand om befordring forefalde, følges de fleeste stemmer af samtlige arvinger. Vi holder det oc for tienligst i fremtiden een contract med bogholderen at oprette, for ald disput at forekomme oc forsyne sig med caution, om hannem nogen midler under hænder anfortroes.

8. Det af Hans Kongel. Majts. hojloflig jhukommelse C. 5. dend 18 ianuarii anno 1687 allernaadigst meddeelte privilegium over sæbesyderiet oc olie møllen, saa oc voris nu allernaadigste herris oc kongis allernaadigste derpaa dend 16 martii indeværende aar givne confirmation findis original hos mig Lorentz Kroyer i giemme oc goed forvaring oc forbliver de samt alle andre adkomst breve, som hører til begge verker, efter een af os underskrevne specification fremdeelis hos dend lengstlevende.

9. Skal samtlige voris kiere born oc arvinger paa beste maade lade sig være recommenderet oc befalet, det saaleedis at lempe oc beskicke, at deris børn udi sin tiid baade sæbesyderiet oc olie møllen i fred oc eenighed til deris egen velfærd kunde fortsette.

10. Efter voris dodelig afgang, da maa samtlig begge voris arvinger (om de det fornøden eragter) beskicke oc antage een oprigtig oc renomerede, fornuftig dannemand, som af os kraft dette instrument authoriseris at være executor over denne voris derom nu oprettede anordning, at dend udi alle sine clausuler oc puncter vorder observeret. Oc holder vi os forsickret, at hand udi dends egentligste efterkommelse ved alle forefaldende leiligheder icke det allerringeste efterlader. Samtlig arvinger skal anvende deris flid her til een qvalificeret mand at formaa. Kunde de icke herom foreenis, da formaar sig hver sides arvinger een executor, denne foreening at handthæve oc ald paakommende miszforstand at hindre oc afskaffe.

11. Skulle døden efter Guds faderlig villie giore forandring i sin tiid med nogen af voris nu levende børn oc arvinger oc dend afdøde nogen livs arvinger sig kunde have efterladt, som paa deris forældris vegne kunde arveligen udi verkerne blive deelagtig oc under

formynderskab hengeraade, saa skal saadan formynder paa sin myndlings vegne være forpligtet at holde sig efter denne voris giorde foreening oc submittere sig dends rette indhold oc ei anderleedis udtolke dend videre, end som dends rette meening med sig fører. Dette appliceris oc til alle formyndere, som efter voris dødelig afgang paa umyndiges vegne kunde anordnes, sig oc derefter at rette oc forholde.

12. Skulle det imod ald forhaabning hendé sig, at noget naturligt barn af voris nu levende børn oc arvinger i fremtiden skulle opdagis, da skal dend eller de ingenlunde være berettiget eller dend ringeste anpart i sæbesyderiet eller ollie møllen eller noget af deris tilhørende sig tilegne, om endskiønt de vare legitimerede.

13. Om nogen af enten voris børn oc arvinger med forskud til begge verkers vedligeholdelse, naar fornødenhed det udkræver, skulle betee sig gienstridig eller være uformuende, sin contingent dertil at udgive, da maa de andre dends med arvinger dends andeel fyllestgiøre oc have regres udi avancen eller uddeelingen igien, saaviit billigt oc ret eragtes.

14. Til penge cassen skal forskaffes et døgtig skrin forsynet med tvende laase oc toe nøgler, hvorudi alle af sæbesyderiet oc mølle verket indkommende penge samles oc forvaris. Til samme penge skrin leveris bogholderen dend eene nøgel, oc dend anden skal findes hos een af arvingerne, hos hvilken tillige cassen eller penge skrinet staar igiemme oc under tilbørlig opsiun, oc hos dend, som samtlig arvinger vil dette anfortroe.

15. Oc som vi ved olie møllen 2de smaa (dog separerede) urte- eller lyst hauger, een hver efter sin egen omstendigheder, haver indrettet oc bekostet oc een hver i sin hauge ladet nogen bygning oc huusværelse efter egen god befindende oc omkostning opsette, da skal een hvers arvinger efter voris død nyde samme hauger oc bygning i særdeelished, som vi dennem i vore levende live nydet haver. Hvilke tvende separerede hauger derfore ei heller under fælles goeds kand eller bør henregnis oc arvingerne til deris egen respect oc tienniste holder tilbørlig ved lige. Dog skal begges jndheigning med planke- oc stacket verk holdis af fællis cassa ved magt.

16. Dersom min (Lorentz Krøyers) kiere hustru efter Guds villie skulle overleve min død, da forbliver hende dend myndighed over sæbesyderiets oc olie møllens fortsettelse alleene som een encke forbeholden, saaleedis som ieg dend self udi levende live for min halve part haft haver, oc maa voris egene arvinger icke være hende herudi hinderlig, mens alleene skal være fornøyet med uddeelingen,

saaleedis som dend efter dend 5te articul skiftes til de dertil berettige[de] samtlige arvinger. Skulle noget magt paaliggende forefalde, haver hun sig af een laugværgis raad oc daad at betienne. I skifftes forretningen indføris alleene dend summa, som dend 5te articul til participation forestiiler. Men efter bemelte min kiere hustrues dødelig afgang procederis oc forholdes ved verkernis forfremmelse effter de i denne voris oprettede anordning befattede oc andragne vilkor.

17. Naar een af os ved døden afgaar, formoder vi allerunderdanigst, at disze voris tvende verker bliver befriet af rettens middel for registering, vurdering oc besegling, oc at det maa beroe under de myndige arvingers oc de umyndiges formynderes tilbørlig opsyn, verkerne til deris desbedre fremgang oc fortsettelse, u-behindret i alle maader.

At denne voris velmeenende foreening oc anordning, hvoraf tvende eens lydende gienparter er udfærdiget oc af os begge, nemlig Kiersten sal. assessor Hans Nielsens oc Lorentz Krøyer, tilforn læst oc vel overveyet for voris samtl. kiere børn oc arvinger, at de verkerne dereffter udi fred oc eenighed til fællis nøtte oc beste efter voris død kand fortsette, er saaleedis af os i alle maader samtøkt oc stadfæstet oc dette udi efterskrevne voris høitærede venners overværelse oc ydermeere lydeligen oplæst oc dem venlig anmodet oc ombedet, hertil at være vidne oc denne tillige med os med egne hænder til vitterlighed at underskrive oc med deris signeter at beseigle, nemlig paa min Kiersten sal. assessor Hans Nielszens side som laugværge hr. assessor Henrich Høyer oc til vitterlighed edle hr. raadmand Peter Modtzfeldt oc sr. Peder Ogelbye, borger oc velfornemme handelsmand, oc paa min Lorentz Krøyers side sr. Henrich Skrøder, Kongl. Majts. birkefoget til Amager birketing, oc sr. Peder Bladt, velforordnede obr. formynder her i staden. Datum Kiøbenhafn dend 4 maji anno 1700. Kiersten sal. Hans Nielsens (l. s.). L. Krøyer (l. s.), Som laugværge Henrich Høyer (l. s.). P. Modtzfeldt (l. s.). P. Ogelbye (l. s.). Henrich Schrøder (l. s). P. Bladt (l. s.).

Da ville vi etc. Dog at rettens betiente ved dend her oven indførte syttende punct intet i deris rettighed afgaar. Forbydendis etc. Jægersborg dend 11 septembris anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 258—69.

926. **14 Sept. 1700.**

Moratorium paa 3 Aar.

Johan Ludvig Hagedorn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Johan Ludvig Hagedorn, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver

ladet andrage, hvorleedis hand skal være geraaden i dend stand, at hand nu ei saa rigtig oc saa hastig, som hand gierne ville, sine creditorer skal kunde fornoye oc tilfreds stille, da have vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand paa tree aars tiid fra dette vort brevs dato at regne maa være fri oc forskaanet for alle hans ind- oc udlendiske creditorers krav oc tiltale, paa det hand imidlertiid desto bedre kand søge dennem efter haanden at contentere. Dog skal hand tilforn stille fornefnte hans creditorer nøyagtig forsickring, at, naar forskrevne tree aar ere forløben, hand da dennem vil betale oc fornøye for hvis, de hos hannem kand have at fordre, saa at de imidlertiid formedelst dette voris brev ei nogen skade hos hannem kunde lide. Oc skal ellers dette voris allernaadigste brev icke befri hannem for at betale hvis vexler, hand eller hans hustru til een eller anden etc., ei heller præjudicere de panthavende eller forhindre etc. Thi forbyde vi alle oc een hver, særdeelis rettens betiente etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Jægersborg dend 14 septembris anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 270—71.

927. **9 Okt. 1700.**

Om Johannes Moochs Plads paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi dend 3 julij sidst forleden allernaadigst haver befalet eder, icke alleene at giøre os strax allerunderdanigste forslag om, hvormed j allerunderdanigst formeener, at Johannes Mooch i Christianshafn kand betalis for, hvis ham med ret oc billighed for dend hannem fratagen pladz kand tilkomme, men end oc at tilstille os eders allerunderdanigste udførlig erklæring om, hvad for politie midler j efter voris iustitz raad oc politiemester os elskelig Claus Raskis allerunderdanigste angivende skal sidde inde med foruden regnskab derfor at giøre, oc saadant ei af eder endnu efter saa lang tids forløb skal være efterkommet, saa ville vi eder hermed allernaadigst have advaret oc ydermeere befalet, at j forberørte voris til eder allernaadigst ergangne befaling uden videre ophold oc forsommelse med allerunderdanigste hørsomhed efterlever oc fyllestgiører. Dermed etc. Befalendis etc. Jægersborg dend 9 octobris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 353—54.

928. **9 Okt. 1700.**

Om Tilbagegivelse af Varer, der paa Torvedagene ere fratagne Bønder fra Amager.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad os elskelig Knud Juel etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage paa Amager lands jndbyggeris vegne, anl. at eendeel af dennem skal være fratagen deris vare, som de icke saa betimeligen haver kundet afhænde paa de ordinaire torvedage, som dit forbud tilholder, med videre, kand du af hosfølgende copie af hans derom til os allerunderdanigst indkomne memorial samt jndbyggernis til hannem indgivne klagemaal udforligere see oc fornemme. Oc saasom du icke skal have holdet over kongel. i saa maader allernaadigst udgangne forordning, saa er hermed voris etc., at du forskrevne bønder deris dennem fra tagne vahre strax igien giver. Dermed etc. Jægersborg dend 9 octobris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 356.

929. **26 Okt. 1700.**

Privilegium paa Galanterihandel.

Nicolaus Breyholt.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter voris elskel. kiere brødris deris printzelige høiheders printz Carls oc printz Wilhelms perucqmagers Nicolai Breyhold hans herom etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at hand i hans huus, hvor hand her i voris etc. Kiøbenhafn kommer at boe, maa lade fal holde oc selge adskillige smaa galanterier til hvem, som med hannem kiøbe ville. Dog at hand saadanne vare paa behørige stæder rigtigen angiver oc voris told oc anden rettighed deraf tilbørligen erlegger oc betaler. Forbydendis etc. Hafniæ dend 26 octobris anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 290.

930. **13 Nov. 1700.**

Privilegium for Skræderlavet.

Anordning.

F. 4. giøre alle vitterligt, at saasom Johan Andreas som oldermand paa skræder laugets vegne her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, at iblant samme laugs mestere stor nød oc trang skal findes, som skal komme deraf, at de ere for mange i tallet, oc at dennem merkelig indpas i deris næring skal tilføyes, saa have vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst for got befundet bemelte skræderlaug til opkomst efterskrevne anordning derom at giøre.

1. Skal dend, som herefter vil være mester i skræderlauget, være tilforpligtet, i steden for de tu lod sølf, som efter kongel. allernaadigst udgangne forordning af dato dend 23 decembris anno 1681 til laugs husets vedligeholdelse skulle erleggis, at betale 20 rdr., med mindre hand ægter een mesters encke eller daatter udi lauget, eller oc det kunde være een mesters søn, da der i saa maader ickun svaris efter forordningen.

2. Maa ingen under voris militie giøre bemelte skræderlaug i deris borgerlig næring nogen indpas, men saadanne personer skal lade sig nøye med hvad frihed, kongel. allernaadigst forordning dennem tillader. Saa skal det oc være laqueyer alvorligen forbudet at sy oc arbeide for andre end deris egne herrer, under confiscation af klæderne, om de dermed betræffes.

3. Oc som scræder laugets articler i den 11 punct tillader skræder svenne eller løndrenge, som enten reisende hidkommer eller icke ere i nogen mesters arbeid, at maa tage logement oc arbeid hos hvem, dennem anstaar, saa beklager skræder lauget sig at have haft stor fortræd oc merkelig skade i deris næring af det, at de icke har kundet vide at finde dennem, naar de dem til arbeid haver behøvet, saa skal forbemelte skræder svenne oc løndrenge, paa det de dis snarere kand være ved haanden, i fornøden tilfælde, herefter logere paa de stæder, som oldermanden for skræder lauget dennem anviiser, hvortil vi allernaadigst haver bevilget, at hand sig af skrædernis laugs huus maa betiene. Dog at derudi ingen kroe eller svennenis almindelig sammenkomst holdes. Hvoreffter de vedkommende etc. oc forbyde vi etc., under vor hyldist oc naade. Givet etc. Hafniæ dend 13 novembris 1700.

Sæl Reg. XLI. 306—07.

931. **13 Nov. 1700.**

Privilegium for en Grovsmed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Thomas Fosz, som grovsmed handverk tilbørligen skal have lært, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi grov-smede lauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtagis for uden mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke oc ellers etc. Derefter etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 13 novembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 365—66.

932. **27 Nov. 1700.**

Eneret til Østersfiskeri i Kattegat.

Anders Olsen af Kiøbenhafn oc med interessenter.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskelig fru Margrete Moth haver paa voris allernaadigste behag afstaaet det privilegium, som voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. dend 19 augustj anno 1698 allernaadigst haver givet hende paa østers at fiske oc fange paa eendeel pladtzer ved Skagen, Læsøe og Jisefiord udi Kattegattet, da have vi efter herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Anders Olsen, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, oc hans med interessenter maa alleene oc ingen anden paa ovenskrevne pladtzer oc ellers, hvor noget videre i Kattegattet, saaviit det sig strekker, kand opsøgis, østers lade fiske oc fange. Hvorimod de skal forpligtet være, hvis østers, de i saa maader lader fiske oc fange, altiid til bemelte voris etc. Kiøbenhafn oc ei til fremmede stæder at lade føre, saa oc flittig tilsee, at østers bankerne ei paa een gang vorder opfiskede. Forbydendis etc. Hafniæ dend 27 novembris 1700.

Sæl. Reg. XLI. 318.

933. **27 Nov. 1700.**

Om Anskaffelse af Oxehuder til at dæmpe Ildebrand med.

Directeurerne for brandvæsenet i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom os elskelig Claus Rask til Raskenberg etc. oc Gotfred Fuchs, branddirecteur i bemelte voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis de i nestforleden sommer skal have ladet bestille een deel raa oxehuder, nemlig 50 stycker, oc særligen tilbereede, at de kunde være dygtige oc beqvemme til ulyckelig jldebrand dermed at dempe, hvilken paagaaende bekostning sig til et hundret oc een sletdaler skal beløbe, saa er voris etc., at i da dend anstalt giør, at samme 101 sldr. af brand cassen med forderligste vorder betalt. Dermed etc. Hafniæ dend 27 novembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 377—78.

934. **30 Nov. 1700.**

Om Undersøgelse af Sundhedstilstanden.

Doct. Philip Hacqvart stads physicus.

Eftersom vi komme udi erfaring, at her udi staden skal være een sygdom, hvoraf een deel mennisker temmelig hastig skal være bortdød, da er voris etc., at du dig med flid erkyndiger om, hvad for sygdom det er, oc os om des beskaffenhed din allerunderdanigste

skriftlig erklæring med allerforderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ dend 30 novembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 382—83.

935. **7 Dec. 1700.**

Undersøgelse om Borgernes Delagtighed i polske Kaperfartøjer.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom os allerunderdanigst er bleven forebragt, at eendeel af borgerskabet her i voris etc. Kiøbenhafn skal interessere udi de capere, som nu med hans kierl. kongens i Polen commissioner fare, saa er voris etc., at j strax med flid lader inqvirere efter, om nogen her af stadens borgerskab befindes i forskrevne capere at interessere, oc os om des beskaffenhed eders allerunderdanigste relation til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 7 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 387.

936. **7 Dec. 1700.**

Om Kobbersmedenes Privilegier.

Estats raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi tilskicke dig herhos copie af een supplication fra kaabersmedene her udi staden paa deris egne oc paa de kaabersmedes vegne, som boer i andre kiøbsteder i vort land Sielland, hvorved de allerunderdanigst andrager oc beklager sig over deris nærings sveckelse, formedelst at de hid indtil udi deris laug oc rettighed ei med de dertil behovende privilegier oc friheder, som andre lauge nyder, skal have været benaadet, hvorfor de allerunderdanigst foreslaaer hos føyede articler, som de allerunderdanigst er begierende, at vi for dennem allernaadigst ville confirmere, hvis beskaffenhed du deraf udførligen kand see oc fornemme. Oc er voris etc., at du dig samme articler strax foretager, dennem med flid efterseer oc overveyer oc os derom din allerunderdanigste erklæring oc betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 7 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 388.

937. **7 Dec. 1700.**

Om Kreditorers Overenskomst.

Hans Hylling i Kiøbenhafn.

F. 4. giore alle vitterligt, at eftersom voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. haver dend 25 aprilis anno 1699 allernaadigst meddeelt Hans Hylling, jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhafn, fri leide

brev imod hans creditorers anstrengelse paa et aars tid oc hand nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at hand imidlertiid inden samme bevilgede aars forløb saaleedis skal have accorderet oc tilfreds stillet dend største deel af hans jnd- oc udlendiske creditorer, saaleedis at nj oc tredeve af dennem skal have taget imod det dennem tilfaldne contingent af hans midlers forhandling ved rettens betiente oc sig til dend øvrige fordrings afslag beqvemmet, hvorved hand med meere end med de to tredie deele af dennem, efter gieldens summa at regne, skal være bleven foreenet. Derimod skal de øvrige af creditorerne ickun være faa, som sig ei til afslag skal have villet bevæge. Allerunderdanigst derfor begierende, at de færste hans creditorer maatte blive tilholden, sig i saa maader efter de fleeste at føye. Da have vi efter slig beskaffenhed samt dend kongel. anno 1690 dend 17 maji allernaadigst udgangne forordnings anledning allernaadigst for got anseet at bevilge oc anordne, saa oc etc., at fornefnte Hans Hyllings creditorer, som sig icke endnu til nogen afslag af deris fordringer skal have villet beqvemme, skal hermed tilholden oc tilforpligtet være at lade sig nøye med betaling for deris fordringer proportionaliter efter det afslag oc foreening, som de fleeste creditorer skrifftlig skal have indgaaet oc samtykt, oc deris betaling paa samme maade som de, uden videre prætension til hannem oc hans arvinger, at antage. Forbydendis etc. Hafniæ dend 7 decembris anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 325—26.

938. **7 Dec. 1700.**

Privilegium paa Wodrofs Mølle.

Georg Julius Wodrof.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget oc tilladt, saa oc etc., at Georg Julius Wodorff, regiments qvartermester ved regimentet de marine, maa paa hans valkemølle, liggende heruden for staden imellem Nørre- oc Vester porte, et pærlegryns maaleverk, som icke skal være valkeriet til hinder, lade anlegge oc der paa pærlegryn lade maale. Dog at os derved udi voris consumption oc anden rettighed imod kongl. allernaadigst udgangne forordninger intet afgaar. Forbydendis etc. Hafniæ dend 7 decembris anno 1700.

Sæl. Reg. XLI. 327.

939. **11 Dec. 1700.**

Om Ligning af Godtgørelsen til dem, der have mistet Grund ved Nørrevoldgades Regulering.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom voris elskelig kiere hr. fader etc. haver dend 19 junij anno 1699 allernaadigst befalet eder, at j til de huses oc pladtzers betaling, som nogle af jndvaanerne her i voris etc. Kiøbenhafn haver mist i dend district imellem Nørre gade oc St. Peders stræde formedelst gadens anleggelse der langs volden, skulle efter grund taxten ligne oc legge 1½ rdr. pro centum paa gaarde oc huuse i bemelte voris etc. Kiøbenhafn oc Christianshafn oc derefter dend anordning giøre, at pengene ved rodmesterne bleve indfordret oc til kiemneren leveret, som j siden havde at beordre, dem efter os elskelig hr. Matthias Moth etc., Oluf Rømer etc., Anders Jacobsen etc. oc Sigfred Friis Dverg etc. deris anviisning imod behørige qvitteringer at erlegge oc betale til dennem, som huuse oc pladtzer formedelst forskrevne gades anleggelse havde mist, hvorefter fornefnte kiemner, for hvis hand i saa maade annammede oc udgav, rigtig regnskab paa behørige stæder havde at aflegge, saa er nu hermed voris etc., at j tilholder bemelte kiemner, at hand icke alleene for saadan hans indtegt oc udgift behørig regnskab paa voris rentecammer strax aflegger, men end oc, saafremt der endnu skulle være nogen restantz af fornefnte half anden rixdalers procento hos jndbyggerne her i staden oc i Christianshafn, at hand da under sin haand strax tilstiller os elskelig Claus Rask etc. rigtig fortegnelse derpaa, som vi allernaadigst haver befalet, dend derefter ved sine politie betiente hos de vedkommende at lade indfordre. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 11 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 390—91.

940. **18 Dec. 1700.**

Om Brændevinsbrændernes Lav.

Etats raad Claus Rask med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Efftersom brendeviins brenderne her i voris etc. Kiøbenhafn hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vi dennem, som dend profession alleene bruger, laug oc laugs rettighed allernaadigst ville forunde, oc at dend store mengde af handverks folk, som af deris handverker kunde leve, brendeviins brenderiet at bruge maatte formeenis, da er voris etc., at j strax lader fornemme, hvor mange her i staden oc Christianshafn ere, som samme

profession nu bruger, oc hvad handverker de ellers ere af, dernest beseer, hvorleedis brendeviins brendernis huse oc gaarde ere conditionerede, de u-tienligste deraf udskyder oc derimod antegner de beqvemmeligste gaarde oc huuse, hvorudi saadan næring kunde tillades at brugis, oc endelig derefter indretter oc forfatter een project til een ordinance for brendevins brenderne, hvorefter de kunde vide sig i deris handel oc næring at rette, hvilken project tillige med een fortegnelse paa brendevins brenderne, saavel paa de, hvis huse udskydis, som de, hvis huse for beqvemme bliver antegnet, j os til videre etc. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 18 decembris anno 1700.

Commissarierne vare efterskrevne, estats raad Claus Rask, borgmester Sigfred Friis Dverg, stads hauptmand Johannes Christensen, brand directeuren Gotfred Fux, stads bygmester Ernst oc Christian Mejer, jndvaaner i Kiøbenhafn.

Sæl. Tegn. LII. 401—02.

941. **21 Dec. 1700.**

Om Bortførsel af Gødning fra Garderstalden.

Etats raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom os allerunderdanigst er bleven forebragt, at du i forige tider skal have ladet bortføre hvis heste møeg, som sig ved voris lif garde til hest dends stald haver samlet, saa er hermed voris etc, at du strax dend anordning giør, at det heste møeg, som ligger bag ved voris nye garde stald, vorder derfra, det snariste mueligt er, bortført. Dermed etc. Hafniæ dend 21 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 404.

942. **25 Dec. 1700.**

Om Torvehandel, Vægt og Maal og Forbud til Slagterne mod at sælge levende Kvæg.

Claus Rask politiemester.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vide maa du, at vi allernaadigst haver for got befunden, paa dine til os allerunderdanigst indgivne memorialer at resolvere saaleedis, som følger.

1. Saasom vi kommer udi erfaring, at kiørselen oc veyen for gaaendis folk udi Høibrostræde samt Færgestrædet her i staden meget skal hindris oc stoppis saavel af Amagere, som sammesteds om torvedagene forhandler melk, roer, kaal oc anden deslige hauge gevext, som af andre, der jefnlig i samme gader selger salt fisk oc kiød, saa er voris etc., at du strax dend anstalt giør, at bemelte gader for

Amagere samt salt fisk oc kiød prangere vorder befriet oc de ei meere tillades, deris vahre paa forskrevne stæder herefter at maa selge, hvorimod du bemelte salt fisk oc kiød prangere haver at forflytte oc henviise til de af dig indrettede platzer fra Vragerbroen til Høybroe-strædet, hvor du dennem tillige med de fiske-qvinder, som strand fisk selger, visze platzer haver at assignere, saa mange, som der findes rum til, paa hvilke platzer een hver af dennem med deris vahre maa udesidde fri oc uden noget derfor til staden eller haufnen at betale. Men dennem, som levende eller fersk fisk vil selge, haver du til det dertil allereede indrettede fiske torff paa Vandkonsten at henviise oc dennem der visze platzer uden betaling forskaffe. Oc saasom vi icke ville tillade, at spekhøckere maa herefter udestaa med deris vahre paa Amager torv, men dennem udi deris egne huuse oc kieldere eller paa andre beqvemme steder bør forhandle, saa haver du bemelte spekhøckere strax at tilsige, at de sig med deris vahre inden d. 1 februarij nestkommende fra Amager torv begiver. Hvorimod du de Amagere, som hid indtil udi Hoibroestrædet oc Færgestrædet haver siddet, igien paa Amager torf haver at placere oc dennem hver sin platz fri oc uden nogen afgift anviise.

2. Hvad sig anbelanger din allerunderdanigst memorial om vægt oc maal, som af daglig brug oc ælde sig skal forandre oc tabe lidet efter lidet af sin første ajustement, da er voris etc., at du strax lader eftersee ald ny vegt oc maal, om det kommer over eens med derom allernaadigst udgangne forordning, saavel som oc hver andet aar flittig indseende haver, at dermed fremdeelis rigtig forholdis.

3. Angaaende dend tvistighed, som du udi din allerunderdanigste memorial andrager at skal forefalde imellem slagterne her i staden oc Hans Andersen uden Vester port om et par slagte stude, hand uden for porten i slagte tiden skal have solt, hvilket slagterne formeener ham icke at være tilladt, men de alleene at ville tilholde sig at selge levendis qvæg, da som slagterne efter slagter-laugets articler ei ere berettiget til at sælge levendis qvæg, men alleene at kiøbe saa meget, som de til slagteriets fortsettelse behøver, oc bemelte Hans Andersen ei herved har begaaet landprang, saa haver du hannem de for ovenskrevne stude seqvestrerede 24 rdr. igien at lade tilkomme oc derhos tilholde slagterne, hereffter ei at maa selge levendis qvæg, men alleene det, som er slagtet. Derefter etc. oc om alt forskrevne behørig anstalt lade giore. Befalendis etc. Skrevet etc. Háfniæ dend 25 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 408—10.

943. **25 Dec. 1700.**

Om Betaling for Udgifter til Gadeløgterne.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. haver dend 10 martii anno 1684 allernaadigst befalet eder, at j strax af de fra mickelsdag anno 1688 til paaske derefter anno 1689 indkomne løgteskats penge skulle betale Lorentz Kreyer, jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhafn, de hannem paa hans fordring for giorde leverantze imidlertid til de publique løgters brending her sammesteds resterende 408 rdr. 5 ℔ 13½ ß, oc hand nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at i hvorvel hand tit oc ofte skal have giort erindring hos eder om samme sin betaling, der dog intet skal være paafuldt, da er voris etc., at j strax dend anordning giør, at bemelte Lorents Krejer uden videre ophold vorder betalt for, hvis hand i forskrevne maade retmeszigen kand have at fordre, saa at hand icke skal have billig aarsag, sig derover yder meere for os allerunderdanigst at beklage. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 25 decembris anno 1700.

Sæl. Tegn. LII. 410—11.

944. **4 Jan. 1701.**

Stadshauptmanden fritages for Raadmandsforretninger, men beholder Lønnen som saadan.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vi allernaadigst haver for got befunden at befri oc forskaane voris stads hauptmand os elskelig Johannes Christensen for hvis forretninger, hannem som raadmand her i staden baade inden oc uden for raadstuen kunde tilkomme, paa det hand sin stads hauptmands charge desto bedre kand i agt tage oc forrette, oc at vi allernaadigst haver bevilget, at hand dog maa nyde oc oppebære sin raadmands løn, indkomster oc accidentzier ved raadstuen lige saa fuldkommen, som hand raadmands embede virkeligen betiente. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 4 januarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 1—2.

945. **8 Jan. 1701.**

Privilegium for en Mand, der har giftet sig med en Vinhandlerenke.

Georg Wilhelm Rosum.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at hans printzelig

høiheds voris elskel. kiere broders printz Carls hof-skræder Georg Wilhelm Rosum, som sig j ægteskab med afg. Ebbe Liebesen, forige borger oc viin-handler her i voris etc. Kiøbenhafn, hans efterleverske agter at begive, maa nyde og have tu aars frihed til at udtappe deris viin oc fremmet øl, dog hand uden at komme i lauget. Hvor efter de vedkommende etc., ej giørendis etc., under vor hyldist og naade. Givet etc. Hafniæ d. 8 januarij anno 1701.

Sæl. Reg. XLII. 2—3. Privilegiet forlænges paa endnu 2 Aar 16 Dec. 1702.

946. **8 Jan. 1701.**

Privilegium for en Okulist og Tandlæge.

Johan Christoph Folman.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Johan Christoph Folman, oculist oc zahn artz, som sig i voris etc. Kiøbenhafn vil nedsette og til dend ende her sit borgerskab haver tagen, maa icke alleene her sammesteds, men end og over alt udj vore riger samme sin profession øve og bruge, saa lenge hand sig derudinden tilbørligen skicker oc forholder, og ellers med de vilkor, at hand sig icke med videre befatter eller understaar sig at bruge eller selge nogle indvortes medicamenter, som imod voris elskel. kiere hr. faders sal. og etc. den 4 decembris anno 1672 om medicis og apothekere allernaadigst udgivne forordning befindis at stride. Forbydendis etc. Hafniæ d. 8 januarij 1701.

Sæl. Reg. XLII. 3.

947. **15 Jan. 1701.**

Om Børnehusets Afregning.

Directeurerne for Bornehuuset i Christianshavn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom afg. mag. Peder Fosz, forige assessor i consistorio oc rector scholæ her i voris etc. Kiøbenhavn, hans sterfbo forlanger at komme til endelig rigtighed med Børnehuuset i Christianshavn om deris imellem værende, saa er voris etc., at j paa bemelte Børnehuuses vegne giører endelig oc rigtig afregning med bemelte mag. Peder Fossis sterfboe, saa at samme sterfboe dermed til rigtighed kunde komme. Dermed etc. Hafniæ dend 15 ianuarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 7.

948. **15 Jan. 1701.**

Skattefrihed for en nybygget Gaard i Stormgade.

Commissarierne over jndqvarteringen i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Eftersom Ernst Branburger, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand anno 1699 skal have tilforhandlet sig een øde platz i Stormgaden her i staden, hvor paa ickun et gammel skuur samme tid skal have staaet, hvilket skuur hand skal have ladet nedbryde oc paa grunden et nyt huusz af grundmur med kielder under, tu lofft høit over kielderen, ladet opbyggo, da have vi efter slig beskaffenhed samt hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, at meerbemelte huus, grund oc platz maa udi nest følgende 12 aar for jndqvartering være fri oc forskaanet. Derefter j etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 15 januarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 8.

949. **18 Jan. 1701.**

Tilladelse til at holde Ligtale over den tydske Sognepræst.

Mag. Johan Eiler Smidt, præst til dend tydske kirke.

F. 4. Vor naade tilforn. Vide maa du, at om endskiønt det kunde tilkomme os elskelig mag. Johannes Dorschæus, sognepræst til Vor Frue kirke i voris etc. Kiøbenhavn, som proust at prædicke over afg. mag. Christian Brehmer, forige sognepræst til St. Peters kirke her sammesteds, naar hans liig bliver begraven, saa have vi dog efter herom allerunderdanigste etc. denne gang af sær kongel. naade allernaadigst bevilget, at du samme predicken maa forrette. Dog at bemelte mag. Johannes Dorschæus i sin rettighed intet derved afgaar. Derefter du etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 18 januarii anno 1701.

Sæl. Tegn LIII. 9—10.

950. **22 Jan. 1701.**

Skattefrihed for en nybygget Gaard paa Hjørnet af Kjøbmagergade og Kannikestræde.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom Søren Matthiesen, klocker til Hellig Trefoldigheds kirke her i voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand udi nest afvigte aar een hans gammel bryggergaard, liggende paa Kiøbmager gade her sammesteds paa hiørnet af Cannicke stæde, med grund muur inden oc uden skal have ladet opbygge, oc at hand formedelst gadens regularitet der een deel af sin pladtz skal have mist, da have vi

efter slig beskaffenhed samt hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, at bemelte hans ny opbygte huus samt dets grund oc pladtz, hvis contingent af grundtaxten skal være 610 rdr., maa udi nestfølgende sex aar for grundskat oc anden deslige paalæg oc besværing være fri oc forskaanet. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 22 januarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 13.

951. **29 Jan. 1701.**

Om et Reglement for Garnisonspræsterne.

Doct. Henrich Borneman med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vi allernaadigst haver befalet eder, skriftligen at forfatte een ligning oc foreening imellem sognepræsterne i voris etc. Kiøbenhavn oc garnisonens sognepræster her sammesteds, hvorefter een hver kunde vide sig at rette oc dend eene icke dend anden i sine forretninger indpas giøre, oc nu for os allerunderdanigst er bleven andraget, at mange u-ordener af bemelte garnisons præster imod loven oc allernaadigst udgangne forordninger formeenis at være begaaet, hvorpaa tilforn kiendelse oc dom kunde udkræves, saa er nu hermed voris etc., at j efter lovlig foregaaende stevnemaal til de vedkommende oc sagens befunden beskaffenhed forsvarligen kiender oc dømmer efter loven paa forskrevne garnisons præsternis formeenende forseelse oc saadan eders forretning de interesserende paa ansøgning under eders hænder oc signeter beskreven giver, som j ville ansvare oc bekiendt være. Siden, naar dom i saa maader er gangen, haver j forberørte ligning oc foreening efter voris til eder for hen allernaadigst udgangne befaling at forfatte oc os dend til voris videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 29 januarii anno 1701.

Efter denne concept blev brevet udfærdiget til disze efterskrevne: doct. Henrich Borneman, doct. Peter Jespersen, doct. Hans Vandel oc doct. Hector Gotfred Masius.

Sæl. Tegn. LIII. 16—17.

952. **29 Jan. 1701.**

Om en Forening mellem Kræmmere og Vandtmagere.

Etats raad Hans Nansen med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vi af een fra dig os elskelig Claus Rask allerunderdanigst indgivne memorial allernaadigst fornemme, at dig for faa aar siden skal være tilkommen een af voris elskelig kiere hr. far faders fader konning Christian dend fierde sal. etc. allernaadigst confirmeret skraa, som kræmmerne med vandt-

magerne skal have oprettet, indstillende allerunderdanigst til os, om det icke nu skulle være dend rette tiid, at icke alleene samme skraa igien blev optagen oc efter disze tiders leilighed indrettet, men end oc noget vist projecteret, hvorefter valkerne eller stampe møllerne skulle vide sig at rette oc svare manufacturerne foruden vitløftig lovmaal, om de deris vare udi møllerne enten forsømmede eller fordervede, saa er voris etc., at j eder forskrevne skraa med hvis videre, heroven er anført, paa een beleilig tiid oc sted strax foretager, des beskaffenhed med hin anden flittigen overveyer oc derom een project, eftersom j det til voris tienniste oc det gemeene beste fornøden eragter, indretter oc skriftligen forfatter, som j os tillige med eders allerunderdanigste betenckende derover til voris videre etc. Dermed etc. Hafniæ dend 29 januarii anno 1701.

Commissarierne vaare efterskrevne: etats raad Hans Nansen, etats raad Claus Rask, secreterer Jacob Mathesius, regim. qvarteermester Georg Julius Wodroph, Christian Werner, Johannes Jszing oc Nicolai Wroe.

Sæl. Tegn. LIII. 16—18.

953. **8 Feb. 1701.**

Om Afgiften til Vor Frue Skole af Bryllupper og Begravelser.

Ordre til klockerne til alle kirkerne i Kiøbenhavn oc Christianshavn.

Voris allernaadigste villie oc befaling er, at klockerne til alle kirkerne her i voris etc. Kiøbenhavn oc Christianshavn ei nogen hereffter til copulation udi kirkebøgerne indskriver, ei heller nogen grav lader grave eller aabne enten inden eller uden kirken, førend rectoris scholæ attest fremviises, at Vor Frue skole her sammesteds sin rettighed effter kongl. derom udgivne benaadinger først bekommet haver. Dereffter etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 8 februarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 23—24.

954. **26 Feb. 1701.**

Om Sten til Gadernes Brolægning.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom vi komme i erfaring, at til gadernis reparation oc andre platzers fornøden brolegning her i voris etc. Kiøbenhafn ei skal kunde bekommis saa mange steene, som der til behovis, formedelst at steenførerne besværge sig over, at de ei derved alleene, i henseende til det besværlige arbeid, skal kunde fortienne det, de deres fartøig oc redskab kand holde ved lige oc ønne deris folk med, da, paa det at steenførerne kunde subsistere,

have vi allernaadigst bevilget, at de med deris baade oc fartøig tillige med prammændene uden forskiel maa føre sand oc steen her ind i staden. Men derimod skal begge parter oc være tiltengte, fornøden grund- oc brosteene her ind at bringe. Thi er voris etc., at du prammændene oc steenførerne sligt til allerunderdanigste efterretning strax tilkiende giver oc ellers dennem platzer udviiser, hvor de deris steen oc sand kand legge. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 26 februarij anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 33.

955. **26 Feb. 1701.**

Frihed for Grundskat af en nybygget Gaard paa Østergade.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom Jost Skultz, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand et hannem tilhørende forfalden tømmerhuus udi Østergade her i staden skal have ladet nedbryde oc i dets sted med stor bekostning et grundmuret huusz oc waaning ladet opbygge, da have vi efter slig beskaffenhed samt hans herom etc. allernaadigst bevilget oc tilladt, at meerbemelte nye opbygte grundmuuret huusz samt des grund oc platz maa udi nestfølgende tre aar for grundskat oc anden deslige paaleg oc besværing være fri oc forskaanet. Derefter etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 26 februarii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 33—34.

956. **5 Marts 1701.**

Om to Kvinders Optøjer.

Etats raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Viide maa du, at vi have resolveret, at de tvende qvindes personer, som du haver ladet anholde, nemlig dend eene, formedelst at hun ungefer paa et aars tid skal have gaaen omkring her i staden oc anstillet sig lige som hun maatte have været baade dum oc stum, oc under saadant skin, naar hun er kommen i got folkes huuse, ved leilighed begaaet adskillige tyverier, oc dend anden, som for faa dage siden skal være antreffet paa gaden om natten forklæd udi soldater klæder, havende een bajonet i dend eene haand, hvilken tillige med fleere, som undløb, skal have overfalden tvende præste dottre oc revet deris toig af hovederne, skal for saadan deris grove formastelse kagstrygis oc landet forviises. Derefter etc. oc derom strax etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 5 martii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 36.

957. **5 Marts 1701.**

Om Holmens Kirkes Tilgodehavende.

Under admiralitetets tilforordnede.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi maa fornemme, at Holmens kirke her i voris etc. Kiøbenhavn nu omstunder i een slet tilstand paa midler skal findes, hvilket een stor deel skal komme deraf, at mange af dends meenighed skal være saa efterladne, at de dend aarlig kiendelse, som de for stole stader oc pulpiturer ere skyldige, til kirken at erlegge, u-betalt skal lade henstaa, saa at saadan tilbagestaaende gield sig ei alleene til een merkelig summa allereede skal beløbe, mens end oc aarlig tiltage, foruden at een deel, efter at de saadan gield til kirken haver giort, skal gandske være gaaen fra samme sogn oc nu andre kirker søger, da, som det kirken til een temmelig omkostning ville geraade, dersom een hver i sær for samme gield skulle stevnis til at lide dom, have vi allernaadigst for got befundet hermed at bevilge oc anordne, at j uden nogen videre doms lidelse maa giøre udleg i de skyldigis boer oc formue til betaling, for saaviit kirkeværgeren giver sin attest, at nogen til kirken noget i saa maader er skyldig, være sig af hvad stand, eller under hvad ret de oc kunde være, ingen undtagen. Oc paa det ingen sig med u-videnhed her af skulle undskylde, saa ville vi allernaadigst, at denne befaling skal først paa prædickestolen i Holmens kirke tre søndager efter hin anden, naar prædicken til høymesze er til ende, oplæsis oc forkyndis. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 5 martii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 37—38.

958. **15 Marts 1701.**

Om Udrykning i lige Linie af et nyt Hus i Aabenraa.

Etats raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Efftersom Jorgen Pedersen tømmermands svend, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedis hand tilsinds er, et gammelt huus paa dend vester side af Aabenraa gade her sammesteds, som hand sig haver tilkiøbt, at lade nedbryde oc et nyt igien opbygge, allerunderdanigst begierende, at som for de der befindende vaaninger skal være een kraag eller vinkel, hvilken icke i linie med gaden skal være udbygt, hannem allernaadigst maatte tillades, hans fortog i lige linie med gaden, som hannem skal være tilmaalt, tillige med dend platz, som det gamle huusz staar paa, at bebygge, da

efterdi vi af din allerunderdanigste erklæring allernaadigst fornemme, at samme kraag eller hukke skal være staden til vanhæld, dend oc tillige med husene i grundtaxten skal være opført oc beregnet, oc at gaden dog alligevel sin rette brede oc rigtig linie beholder, have vi efter slig beskaffenhed allernaadigst bevilget, at fornefnte Jørgen Pedersen tommermands svend maa forskrevne sin tilmaalte grund u-formeent lade bebygge, dog at hand sig dermed efter de forhen om gaarde oc huse her i staden at bygge alllernaadigst udgangne forordninger forholder, saaviit de hannem i saa maader kand vedkomme. Dereffter du etc. oc de vedkommende saadant til efterretning etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 15 martii anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 42—43.

959. **26 Marts 1701.**

Privilegium for Apotheker Christoffer Herforts Enke.

Coecilia sal. Christopher Herfurts.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom vj dend 13 februarij anno 1700 allernaadigst haver bevilget, at Coecilia afg. Christopher Herfurths, apothekersche her i voris etc. Kiøbenhafn, maa hendes apotheke i hendes levende liv enten skriftlig eller, om hun af svaghed blev overilet, mundtlig i got folkis overværelse og paahør overlade til hvilcken af hendis born, som hende behager, eller, om de alle vare forseet, da til hvem, hun selv vil, naar samme person dertil af facultate medica dygtig bliver befunden, da haver vj nu efter bemelte Cecilia afg. Christopher Herfurts med ydermeere herom allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at dersom det hænder sig, at dend person, som apotheket efter bemelte voris allernaadigste brevs anledning efter hendis død maa nyde, sig paa dend tid udj sin profession paa fremmede stæder opholdte, fornefnte hendis børn og arvinger da, indtil hand sig kunde indstille, uformeent maa holde een af facultate medica dygtig erkiendte provisore, som apotheket imidlertid tilbørligen kand forestaa. Desligeste, at hendis børn og arvinger, naar hun ved døden afgaar, maa indbyrdis ved samfrender skifte og deele imellem sig self efter hende uden rettens midlers overværelse eller videre registering og vurdering efter loven. Dog haver bemelte samfrender, et skriftlig jnstrument derom at forfatte, som billigt kand være og de i fremtiden, naar de umyndige børn kommer til deris myndige aar, eragter at ville forsvare. Og ville vj ellers allernaadigst, at de, som forberørte skifte kunde tilkomme at

forrette, derved i deris rettighed intet skal afgaa. Forbydendis etc. Hafniæ d. 26 martij 1701.

Sæl. Reg. XLII. 82—84.

960. **2 April 1701.**

Om Erstatning for Skade, der i Krigen 1700 er tilføjet Store Ravnsborgs Have.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos een til os fra cammer junker os elskelig Wilhelm Carl Vind allerunderdanigst indkommen supplication om erstatning for dend skade, hand udi forleden aar 1700 skal have tagen paa hans have uden for Nørre port, hvis indhold j deraf self udførligere etc., oc er voris etc., at j os derom eders allerunderdanigste erklæring til videre etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ dend 2 aprilis anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 60—61.

961. **9 April 1701.**

Privilegium for en Parykmager.

Nicolas Breyholt.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at deris printzelige høiheder voris elskelige kiere brødre printz Carl oc printz Wilhelm deris perucqmager Nicolas Breyhold maa, naar hand sit borgerskab her udj voris etc. Kiobenhafn lovligen haver vundet, for borgerlig og byes bestillinger og forretninger her sammesteds være frj og forskaanet. Forbydendis etc. Hafniæ d. 9 aprilis anno 1701.

Sæl. Reg. XLII. 129—30.

962. **9 April 1701.**

Om Sten til Gadernes Brolægning.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vide maa j, at vi udi henseende, at til gadernis reparation oc andre pladtzers fornøden brolegning her i voris etc. Kiøbenhavn ei skal kunde bekommis saa mange steene, som der til behøvis, formedelst steenførerne besværger sig over, at de ei derved alleene formedelst des besværlige arbeid skal kunde fortiene det, de deris fartøig oc redskab kand holde ved lige oc lønne deris folk med, allernaadigst haver bevilget, at bemelte steenførere med deris baade oc fartøig tillige med prammændene uden forskiel maa føre sand oc steen her ind i staden, men derimod skal begge parter oc være tiltenckte, fornøden grund- oc broesteene her ind at bringe. Thi er voris etc., at j de vedkommende sligt til effter-

retning strax etc. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 9 aprilis anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 67.

963. **18 April 1701.**

Om en Soldats Hustrus Frigivelse af Børnehuset.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax dend anordning giør, at Henrich Jørgensen, soldat under obr. Putkammers regiment, hans hustru, som staaderfogderne skal have optaget her paa gaden oc opført paa raadhuset i politie-cammeret, hvorfra hun i Bornehuuset paa Christianshavn skal være bragt, vorder uden ophold af Børnehuuset paa fri foed stillet. Saa haver du dig oc strax allerunderdanigst at erklære, af hvad aarsag bemelte soldats hustru i Børnehuset er bleven indsat. Dermed etc. Hafniæ dend 18 aprilis anno 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 77.

964. **23 April 1701.**

Beskikkelse af 2 Hofbedemænd.

Povel Ancher klocker og Johan Gantzel cantor.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver for got befunden at beskicke og forordne Povel Ancher klocker og Johan Gantzel, cantor ved kirken her paa vort slot Kiøbenhafn, til at være alleene hof bedemænd, saa at de alle og en hver, høye og nedrige, af voris hof-etat, som under voris hof- og borg-ret sorterer, til bryllupper, begravelser og andre deslige tilfælde, hvor ordinaire bedemænd behovis, maa og skal betiene, med de vilkor, at de sig derudinden skickelige og velvillige lader finde og med billig betaling for deris umage og tieniste lader noye, til hvilcken ende vj hermed allernaadigst befale bemelte voris høye og nedrige betiente, som bedemænd ville bruge, at de sig af fornefnte Povel Anker og Johan Gantzel og icke af andre bedemænd skal lade betiene. Hvorefter etc., ej giorendis etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ d. 23 aprilis 1701.

Sæl. Reg. XLII. 145.

965. **26 April 1701.**

Privilegium for en Jøde.

Magnus Isaach.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Magnus Jsaach

jøde, som her i voris etc. Kiøbenhafn paa tolv aars tid ved toback-spinderi skal have tient, men nu agter sig med en af hans jødiske nation fra Altona i egteskab at indlade, maa sig med hende her i staden nedsette og sin næring med tobakspinderi søge, naar hand derimod proportionaliter svarer til voris og byens tynge og paaleg lige ved en borger her sammesteds, saa og paa behørige stæder rigtigen angiver og betaler voris told og anden rettighed af, hvis hand handler med. Forbydendis etc. Hafniæ d. 26 aprilis 1701.

Sæl. Reg. XLII. 149.

966. **30 April 1701.**

Privilegium for 2 Universitets-Bedemænd.

Povel Anker og Johan Gantzel.

F. 4. etc. confirmation paa efterskrevne bestallings brev lydendis etc.

Rector og professores paa det kongel. universitet i Kiøbenhafn giøre vitterligt, at saasom hæderlig og vellærde mænd Povel Anker, Hans Kongel. Majts. slots klocker, samt Johan Gantzel, iligemaade slots cantor, haver dend 12 martij 1701 giort ansøgning hos os, at vj dennem til bedemænd ville bestille og antage udi alle forefaldende occasioner ved voris familier samt de, som under voris jurisdiction sorterer, hvortil bedemænd behøves, da have vi efter slig deris ansøgning og begiering paa Hans Kongel. Majts. voris allernaadigste arve herris allernaadigste behag antaget og beskicket, saasom vj og hermed etc. bemelte Povel Ancker og Johan Gantzel til at være alleene bedemænd ved det kongel. universitet samt de familier, som under bemelte universitets jurisdiction sorterer, udj alle tilfælde, hvor ordinaire bedemænd kunde behøvis, med de vilkor, at de enhver efter stand og condition, som deris tieniste kunde behøve, med ald høflighed og redebondhed betiener og lader sig nøye med billig betaling for deris tieniste og saaviit, kongl. allernaadigste udgangne forordninger, som nu allerede er eller her effter udganger, dennem kunde tillade. Dette til bekræftelse haver vi ladet trycke rectoris sigillum herneden fore og af universitatis secretario underskrive. Kiøbenhafn den 12 martij anno 1701. Sub rectoris sigillo. (l. s.). J. Bartholin univers. secretarius.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ den 30 aprilis 1701.

Sæl. Reg. XLII. 151—52.

967. **27 Maj 1701.**

Lejdebrev for en Fallent.

Hans Jsaachsen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Hans Jsaachsen, tilforn boende her i voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand for fem aar siden i hans fraværelse af endeel hans creditorer u-formodentlig skal være bleven overiilet, hvilke hans gaard, huus-geraad oc kiøbmands vare her i staden skal have angreben og deraf giort sig betalt, for saaviit det kunde tilstrecke, saa at de fleeste hans creditorer skal være bleven fornøyede uden nogle faa, som hand nu agter at giøre afregning og rigtighed med, allerunderdanigst derfor begierende, at vj hannem dertil voris allernaadigste leyde-brev ville meddeele, da have vj allernaadigst bevilget og tilladt, saa og hermed etc. hannem fri og sicker leide at reise hid til staden og her i tu maaneder forblive fri og utiltalt af hans creditorer, paa det hand imidlertid desto bedre kand søge med dennem til rigtighed at komme. Dog skal hand tiltengt være, sig hos magistraten her sammesteds at angive, naar hand hid til stædet kommer. Hvorefter rettens betiente og alle andre etc. og hannem i forskrevne tvende maaneder ej med nogen arrest at belegge eller i andre maader etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ d. 27 may 1701.

Sæl. Reg. XLII. 172—73.

968. **27 Maj 1701.**

En tyvagtig Kvinde skal sendes til Vestindien.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du dend her i stadens arresthuus anholden qvindes person ved nafn Birgitte Hellisdaatter, som, effter at hun her i staden forhen for tyverj skal vere bleven kagstrygen oc landet forviist, sig nu her sammestedz sligt u-agtet skal have indfunden oc tyverj igien begaaed, med første herfra til Vest Jndien gaaende skib forsendes, saa fremt os elskel. directeurerne ved voris Africanske oc Vest Jndiske compagnie imod hende ville tage. Hvis icke haver du hende paa ny at lade kagstryge med dobbelt slag frem for hvis, hun tilforn haver bekommen, saa oc med tyvs merke i hendis pande brende oc dernest lade hende landet atter forviise. Dereffter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 27 maji 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 105.

969. **27 Maj 1701.**

Privilegium for en Bager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Viide maa j, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at naar Henrich Schulz bager sit borgerskab louligen haver vundet, hand sig her sammestedz, for saaviit det icke imod bagerlaugets articler strider, u-formeent oc foruden nogens indpas maa ernære med at bage oc selge Brabandske kager oc et slags brød med sucker, smør, eg, melk oc specerie udi, som ellers ingen bager her paa stædet skal bage. Dereffter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ dend 27 may 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 106.

970. **4 Juni 1701.**

Bestalling for en Bromand ved Langebro.

Peder Christenszen Stavn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst haver bestilt og antaget, saa og etc. Peder Christenszen Stavn til at være broemand ved dend Lange broe imellem Kiøbenhafn og Christianshafn i dend forige nu ved doden afgangne broemands Hans Mickel Hugels sted. Thj skal hand have god og flittig indseende med, at broens fundamenter ingenlunde imod allernaadigst udgangne forordninger af nogen belastes eller incommoderis. Skulle nogen sig der til fordriste, haver hand de vedkommende strax at advare, at de sig derfra entholder, og hvis de ej med gode vil lade sig sige, haver hand ufortøvet at give enten voris politiemester eller dend af hans fuldmegtig, som nest er ved haanden, det tilkiende, som der paa haver at raade boed. Saa skal hand og være befalet, vindebroen ej imod de udj forordningen bestemte timer for nogen uden for voris egne skiberomme og farkoster at aabne, havendis derved alting i saa god agt, at broen ingen skade derover tilfoyes, til hvilken ende hand maa beflitte sig paa at være saa mandsterk, naar samme vindebroe skal aabnis, at dend uden fare og skade kand op- og nedlades. Ellers skal hand være tiltengt, saavel vindebroen som steen-broen altid reen at holde og hvad skarn, der ved samlis, tilsammenfeye og lade bortføre, saa og tilsee, at vandet icke bliver staaende paa broen, men i tide bortfeyis og henledis til dets rette fald. Endelig hvad fæld hand fornemmer, der kommer paa vinde-broen og ræckeværket, samt anden dets tilbehør, skal hand paa behørige stæder uden forsømmelse

tilkiende give. For hvilken hans tieniste vi allernaadigst haver bevilget, at hand maa nyde lige saadan indkomst og rettighed, som bemelte hans formand for hannem der ved broen nydt og haft haver. Forbydendis etc. Jægersborg den 4 junij 1701.

Sæl. Reg. XLII. 182—83.

971. **14 Juni 1701.**

Om Peter Kloumans Indpas i Bryggernes Næring.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom bryggerlauget i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis bryggerne i samme laug merkeligen skal være kommen til agters over dend indpas, som dennem udj deris brygger-næring tilføyis af voris commerce raad os elskel. Peter Klouman formedelst dend frihed, hand ved voris bryggerhusis forvaltning haver, at hand til alle og en hver, saa vel til particuliere som til vertshuse og kroeholdere, maa selge baade brunt og hvidt øl, foruden at hand endog leverer øl til voris hofholdning, castellet Friderichshafn og voris flode, naar dend bliver udrustet, allerunderdanigst derfor begierendis, at derpaa bod maatte rammis, da paa det bemelte bryggerlaug kunde igien opkomme og søge sig at conservere, have vj allernaadigst for got befunden at forbyde, saasom vj og hermed gandske og aldelis forbyde fornefnte Peter Klouman dend particuliere handel med brunt øl j Kiøbenhavn, desligeste at udselge det hvide ol uden alleene til particuliere huse, som det kunde forlange, og icke til nogen kroeholder, værtshuus- eller viin-kielder, under følgende straf bøder, nemlig første gang tyve rixdaler, anden gang dobbelt, og giør hand herimod tiire, da for hver gang halftrediesindstyve rixdaler, som alt til Vor Frelseris kirke i Christianshafn skal betalis. Men til voris hofholdning og castellet saavelsom til floden, naar dend det behøver, nyder oc beholder hand fri leverance herefter som tilforn. Og der som hand ej skulle finde sig derved holden, ville vj allernaadigst overlade fornefnte bryggerlaug voris bryggerhusis forvaltning med samme conditioner, som hand derom har contraheret. Forbydendis etc. Jægersborg den 14 junij 1701.

Sæl. Reg. XLII. 188—90.

972. **14 Juni 1701.**

Indbyggere, der ikke ere Borgere, tilsiges til at køre Jord fra Nyboder.

Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax lader tilsige alle oc en hver udi voris etc. Kiøbenhafn, som

haver heste oc vogne oc ei ere under stadens jurisdiction, at de lader møde med deris heste oc arbeidz vogne til dend tid oc paa dend sted, som os elskel. Christoph Ernst von Støcken etc. dig derom tilkiende giver, for at henføre eendeel jord fra de Nye boeder i fornefnte Kiøbenhafn til dend pladz, som bemelte Christoph Ernst von Støcken viidere anvisendis vorder. Og ville vj allernaadigst, at en hver arbeids vogn tyve læsz i saa maader skal didføre. Dermed etc. Jægersborg dend 14 junij 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 120.

973. **14 Juni 1701**

Om Vor Frelsers Kirkeskoles Indtægter ved Bryllupper og Begravelser.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom os elskel. præsident, borgemestere oc raad i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis rector ved Vor Frue skole mag. Søren Glud skal nu, effterat hand allerunderdanigst haver erholdet voris allernaadigste bref oc befaling, dateret dend 8 februarij nest afvigt, at klockerne til alle kirkerne i Kiobenhafn oc Christianshafn ei nogen til copulation i kirkebøgerne maa indskrive eller nogen grav lade grave eller aabne enten inden eller uden kirken, førend rectoris scholæ attest fremviisis, at bemelte Vor Frue skole sin rettighed forst haver bekommet, skal ville tilholde sig dend rettighed, som skolen i Christianshafn af alders tid haver hafft oc u-præjudicerligen nydt, oc over dends ved Vor Frelseris kirke faldende accidentier skal hand have formaaet dig til at giøre en ligning imellem bemelte Vor Frue skole oc Vor Frelseris kirkes skole, da som Vor Frelseris kirke ei i nogen maade af Vor Frue skole, men udi alle tilfælde af sin egen skole skal blive betient, ville vi, at det med Vor Frelseris kirkes skoles accidentzier skal forblive hereffter, som det tilforn sædvanligt haver været. Dereffter du etc. oc de vedkommende sligt etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Jægersborg dend 14 iunij 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 120—21.

974. **5 Juli 1701.**

En Soldat, der har gjort Indgreb i Possementmagernes Rettigheder, faar sine Redskaber tilbage.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j strax den anordning giør, at Jørgen Væver, soldat under capitain Winds compagnie af obr. Schwertzels regiment, u-skad igien bliver

tilstillet saavel hvis poszementmager arbeyd og vahre som det redskab eller verktøy, hannem af poszementmager lauget den 9 decembris anno 1700 kand være bleven fratagen eller fordervet, naar hand til lauget efter laugs artiklerne 4 rdr. erlegger og betaler. Dermed etc. Flensborghuus den 5 iulii 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 126.

975. **30 Juli 1701.**

Privilegium for en Jøde.

Mejer Levin.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Mejer Levin jøde, som nu i vor kiøbsted Ottense boer, maa sig med sin familie udi voris etc. Kiøbenhafn nedsette og efter deris jødiske ceremonier leve, som i ald stilhed og uden nogen farargelse skal skee. Desligeste maa hand og hans børn bruge dend handel og næring, som andre j bemelte Kiøbenhafn boende jøder ere tilladte. Dog at de derimod svarer til ald borgerlig og byes tynge og paa behørige stæder rigtigen erlegger voris told, consumption og anden rettighed af, hvis de i saa maader handler med. Forbydendis etc. Friderichsborg den 30 iulii 1701.

Sæl. Reg. XLII. 215—16.

976. **1 Avg. 1701.**

Borgerne tilsiges at føre Jord bort fra Nyboder.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom du dend 14 iunii sidst forleden haver bekommet voris allernaadigste befaling, at alle og en hver udi voris etc. Kiøbenhavn, som hafde heste og vogne og ei under stadens jurisdiction vaare, skulle med deris heste og arbeids vogne føre tyve læs jord fra de Nye boeder til dend pladtz, som voris admiral os elskel. Christoph Ernst von Stocken lod anvise, og vi nu fornemme, at af samme jord skal een god deel være bleven tilbage, som de alleene ikke haver kundet overkomme at bortføre, saa er nu hermed ydermeere voris etc., at du strax lader tilsige alle og en hver i bemelte Kiøbenhavn saavelsom Christianshavn, som heste og vogne haver, at de lader deris heste og arbeids vogne møde til visze tider, som du haver at ordinere, og paa dend sted i de Nye boeder, hvor resten af jorden ligger, og at en hver der fra lader age tredive læs jord til dend pladtz, som bemelte voris admiral anvisendis vorder. Hvor udi du i agt haver at tage, at saamange læs jord, som de, der

ey ere under stadens jurisdiction, allereede haver ladet kiøre, bliver dennem kortet i de tredive læs, som nu allernaadigst er forordnet, at en hver, som heste og vogne haver, skal lade bort føre. Derefter etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsborg den 1 augusti 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 144—45.

977. **5 Avg. 1701.**

J. B. Ernst bliver Politimesteren adjungeret i Embedet.

Assessor Johan Bartram Ernst.

F. 4. Vor naade tilforn. Saasom os elskel. Claus Rask etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hans kræfter ved tiltagende alderdom ikke nu som tilforn skal ville tilstrekke, hans bestillingers forretninger alleene uden assistentz at overkomme, saa er voris etc., at naar hand formedelst svaghed eller anden lovlig forfald eller og hans fraværelsze ikke self sin politiemesters charges forretninger kand bestille, du hannem da derudinden maa og skal til hielp komme og i hans sted imidlertid forrette, hvis i saa maader kand forefalde politien vedkommende og derved ellers bør i agt at tages, hvor udi du dig politiemesterens instruction saavelsom andre til politien hørende forordninger, ordres og befalinger efterretlig haver at holde. Dermed etc. Befalendes etc. Friderichsborg den 5 augusti 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 145—46.

978. **15 Avg. 1701.**

Prøve paa en ny Art Brolægning skal gores i Højbro- eller Store Færgestræde.

Etatz raad og politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Viide maa du, at vi efter dit allerunderdanigste giorde forslag om steen broernis forandring udi gaderne i voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst ville, at du til en prøve lader steenbroerne enten i Høybro- eller Store Færge-stræde, hvor det mageligst skee kand, strax omlegge og forandre efter dend maade, som du allerunderdanigst proponeret haver. Derefter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsborg den 15 augusti 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 149.

979. **22 Avg. 1701.**

Tiggere, der ere vansirede i Ansigterne, skulle føres til Pesthuset.

Cancellie raad Johan Bartram Ernst.

F. 4. Vor naade tilforn. Eftersom vi komme udi erfaring, at her og der paa gaderne i voris etc. Kiøbenhafn saa vel som der uden for porterne skal lade sig finde betlere, som i deris ansigter saa

meget ilde skal være læderede, at mand fast maa have afskye for at see dertil, da er voris etc., at du udi voris politiemesters fraværelsze strax den anstalt giør, at alle saadanne betlere, som enten paa gaderne i Kiøbenhafn eller uden for porterne tid efter anden lader sig finde, vorder strax optagne og i Pæsthuszet uden Vester-port henforte, hvor vi allernaadigst haver givet ordre, at de der ikke alleene skal blive indtagne og logerede, men end og lige ved andre fattige lemmer sammesteds indtil videre underholdne. Dermed etc. Friderichsborg den 22 augusti 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 154—55.

980. **26 Avg. 1701.**

Om Strid mellem Badere og Bartskærere.

Borgemester Sigfred Friis Dverrig, doct. Philip Hacquart og doct. Christopher Herfort.

F. 4. Vor naade tilforn. Eftersom de trende badere i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage over bartskærne sammesteds, at de dennem i at øve dend profession, som de lærdt haver, stor hindring skal tilføye, da, saafremt bartskerne begierer nogle paa deris side, er voris etc., at j tillige med dennem begge parter paa en beleilig tid og stæd strax for eder lader kalde og, efter at j deris paastand imod hver andre haver hørt og deris beskaffenhed vel examineret og overvejet, os derom eders allerunderdanigste erklæring og betenkende til voris videre etc. Skulle og bartskærne ei begiere nogen paa deris side, haver j med denne commission at fortfare og dend alleene tilbørligen at fyllest giøre og efterkomme. Dermed etc. Friderichsborg den 26 augusti 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 160—61.

981. **2 Sept. 1701.**

Om Børnehusets Udvidelse.

Directeurerne for Børnehuuszet i Christianshavn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom j udi eders paa stads bygmesterens Johan Conrad Ernstis supplication allerunderdanigst gifne erklæring angaaende en nye bygnings forfærdigelse i Børnehuszet udj Christianshafn anfører, at det noksom af bemelte bygmesters foreviiste reigninger over bygningen saavelsom og af de tvende tagne syn fornemmes, at der er meere anvendt paa bygningen, end contractens foraccorderede qvantum vel kand betale, og j dog ikke sætter noget vist, hvad hand i saa maader over contracten burde nyde, saa er voris etc., at j os eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. om,

hvad qvantum hannem endnu for forskrefue bygning over contracten med billighed bør at tillegges. Dermed etc. Jægersborg den 2 septembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 163—64.

982. **10 Sept. 1701.**

Om Privilegium paa Wodrofs Fabrik.

Hr. Conrad greve af Reventlov med fleere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke dig herhos rigtig copie af en memorial, som voris regiments qvarteermester Georg Julius Wodroff til os allerunderdanigst haver indgivet anlangende hans valkemølle saavelsom og, at vi allernaadigst ville lade manufacturerne ret undersøge og hannem, som en partie grov og middel klæde af alle haande couleurer skal have ladet forfærdige, voris allernaadigste octroye med deele, at hand alt, hvad hand paa sin fabrique lader giøre, offentlig og u-forhindret ved allen og pund udj voris etc. Kiøbenhafn maatte selge, hvis indhold j etc. Og er voris etc., at j strax med hin anden træder udi conference, des beskaffenhed med flid overveyer saavelsom bemelte regiments qvarteermester, om fornøden eragtis, derover nærmere hører og os saa derom eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Befalendes etc. Jægersborg den 10 septembris 1701.

Commissarierne vare efterskrefne: hr. store canceller greve af Reventlov, hr. Christian Sigfred von Plessen, hr. Knud Toth, hr. Christian von Lente, hr. Ditlov Wibe, hr. Christian Schested, etatz raad Hans Nanszen, etatz raad Ole Hanszen, etatz raad Friderich Christian Adeler, etatz raad Hans Roszenkreutz, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Christoph Joachim Giese og assessor Christian Braem.

Sæl. Tegn. LIII. 170—71.

983. **10 Sept. 1701.**

Om Prøve paa en ny Slags Rendestene i Boldhusgade.

Ditlov Wibe ober secreterer.

F. 4. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Viide maa du, at vi efter dit allerunderdanigst giorde forslag om rendesteenenes forandring udi gaderne i voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst ville, at du til en prøve strax lader Boldhuus gaden forandre efter dend maade, som du allerunderdanigst proponeret haver. Derefter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Jægersborg den 10 septembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 172.

984. **13 Sept. 1701.**

Om Deputerede ved den reformerte Menighed.

Hr. Niels Krag.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom voris elskelig kiere hr. fader sal. etc. haver den 8 octobris anno 1695 allernaadigst beordret geheime raad os elskel. hr. Johan Hugo von Lenthen til Zarlhausen, ridder, at være tillige med os elskel. Niels Bentzen etc., Peder Lemvig etc. og doct. Hans Wandel etc., deputerede ved de reformeredis meenighed i bemelte Kiøbenhafn og udi deris affaires i agt at tage og forrette, hvis derved kand forefalde, efter de derom til dennem allernaadigst udgivne befalingers udførligere formelding, og det nu ikke skal være bemelte hr. Johan Hugo von Lenthen, som en tid lang paa andre stæder udi voris forretninger haver været committeret, hans leilighed, ved forskrevne commission angaaende de reformeredes affaires at forblive, saa er voris etc., at du retter din leilighed efter, i samme commission til bemelte Niels Bentzen, Peder Lemvig oc doct. Hans Wandel strax at træde og den tillige med dennem som med deputerede ved de reformeredis meenighed i alle maader tilbørligen at efterkomme. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ den 13 septembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 172—73.

985. **17 Sept. 1701.**

Om Haandhævelse af et Privilegium paa et Ulden-Strikkeværk.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom Paul Corte for os allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage, at hannem udi hans næring med ulden strikkeverk her i voris etc. Kiøbenhavn merkelig indpas skal tilføyes imod kongel. allernaadigste meddeelte privilegium, da er voris etc., at du hannem ved samme privilegium tilbørligen handthæver og forsvarer. Dermed etc. Hafniæ den 17 septembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 176.

986. **17 Sept. 1701.**

Forbud mod at sælge Frugter paa Gaderne, især Blommer.

Johan Bartram Ernst.

F. 4. Vor naade tilforn. Saasom vi maa fornemme, at der skal være adskillige, som baade omløber i husene og sidder paa gaderne her udi staden at selge u-mone frugter, pærer, æble, nøder og plummer, hvoraf sygdom foraarsages, da er voris etc., at du udi voris politiemesters fraværelsze alvorligen lader advare alle dem, som

befindis, saadanne u-mone frugter at fall holde og selge, at de dennem selv strax afskaffer, saa fremt de ikke ville, at du dennem skal lade confisquere, isærdelished plommerne, hvilke ikke, enten moene eller u-moene, maa selges, men hvor du dennem finder, skal du dennem lade bort tage og i stranden kaste. Derefter du etc. Befalendes etc. Hafniæ den 17 septembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 178.

987. **8 Okt. 1701.**

Om en Vejrmølles Anlæg i Ahlefeldts Bastion.

General lieutenant hr. Charles Damas de Cormaillon.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskikke dig herhos rigtig copie af en til os fra Bendt Jenszen møller, boende her uden for voris etc. Kiøbenhafns Vesterport, til os allerunderdanigst indgivne supplication anl. at maatte lade opsætte en væyrmølle udi det saa kaldede Ahlefelts bulværk ved gammel Nørre port, hvis beskaffenhed du self deraf etc. Og er voris etc., at du os derom din allerunderdanigste erklæring og betenkende til videre etc. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ den 8 octobris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 183.

988. **18 Okt. 1701.**

Om Gadernes Renselse.

General lieutenant hr. Charles Damas de Cormaillion med fleere.

F. 4. Vj tilskikke eder herhos copie af en memorial, som du os elskel. Claus Rask til os allerunderdanigst haver indgivet, anl. gadernis reenholdelse her i voris etc. Kiøbenhafn, hvis indhold j deraf etc. Og er voris etc., at j strax udi conference tilsammentræder, flittigen med hin anden overveier, hvorledis gaderne her i staden best kunde reenholdis, jndbyggerne til mindste besværing, og os om des beskaffenhed eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ den 18 octobris 1701.

Commissarierne vare efterskrefne: gen. lieut. hr. Charles Damas de Cormaillon, gen. major Lars Munk, etatz raad Hans Nanszen, admiral Christoph Ernst von Støcken, politiemester Claus Rask, i hans fraværelse cancelli raad Johan Bartram Ernst, doct. Hans Vandel, borgm. Sivert Friis Dverig, jtem Niels Jacobszen og Peder Riegelsen, jndvaanere i Kiobenhafn.

Sæl. Tegn. LIII. 193—94.

989. **22 Okt. 1701.**

Om Privilegier paa et Uldenmanufaktur.

Hr. Conrad greve af Reventlov med fleere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke eder her hos en til os fra voris commerce raad os elskel. Antoni de Pauw allerunderdanigst indkommen supplication, hvorved hand allerunderdanigst anholder om visze privilegier paa hans ulden-manufacturer, saasom hand agter til landets beste dennem at formeere, interessenter derj til sig tage og til dend ende et compagnie oprette, hvis leilighed j deraf udførligere etc. Og er voris etc., at j strax træder udi conference med hin anden og des beskaffenhed med flid overvejer saavelsom bemelte voris commerce raad, om fornøden eragtis, derover nærmere hører og os saa derom eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 22 octobris 1701.

Commissarierne vare efterskrefne: hr. store canceller greven af Reventlov, hr. Christian Sigfred von Plessen, hr. Knud Toth, hr. Christian von Lenthe, hr. Ditlov Wibe, hr. Christian Seested, ober kammer secreterer Dose, etatz raad Hans Nanszen, etatz raad Friderich Christian Adelaer, etats raad Hans Rosenkreutz, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Christoph Joachim Giese og assessor Christian Bram.

Sæl. Tegn. LIII. 197—98.

990. **22 Okt. 1701.**

Forordning om Politiets Administration.

Forordning i trøk om politiens administration.

Vi Friderich den fierde, af Guds naade konge til Danmark og Norge etc., giore alle vitterligt, at saasom vi fra vores tiltrædelse udi regiæringen allernaadigst haver været betænkt paa, hvorledes politien kunde indrettes, og at ej alene vore kiære oc tro undersatter kunde leve udi en good og ordentlig skik, men end og at bemælte gode skik og orden tilbørligen uden nogens for-urettelse eller gravering kunde blive observeret og handthævet, saa have vi til den ende allernaadigst for got befunden den instruction, som vores elskelig kiære hr. fader af salig og højloflig ihukommelse den 5 septembris anno 1691 for politiemesteren, anlangende politiens administration, allernaadigst haver ladet udgaa, saaledes at fornye, forandre og forbedre, som følger:

Om politiens administration udi almindelighed.

1. Polietiemester skal have tilborlig opsyyn med, at alle forordninger, politien vedkommende, som hannem under vores cancellie-

segl enten allerede tilskikkede ere eller herefter tilskikkede vorder, af alle og en hver uden nogen persons anseelse allerunderdanigst efterleves.

2. Een gang om ugen, nemlig om tiisdagen, eller om den paa en hellig dag indfalder, da næste søgnedag efter, paa det der til paa Kiøbenhavns raadstue forordnede stæd, om sommeren til otte slæt, om vinteren til ni slæt, skal holdes en politie-ræt, hvorudi skal være een af vores geheime raad som præces, een af vores admiraler, een af guarnisonen commanderende høj officerer, een af hof-rætten, een af admiralitets-rætten og een af magistraten, som vi dertil allernaadigst ville beskikke, saavel som og een af de to og tredive mænd, som af dennem selv aarligen der til maa udnævnes, hvilke skulle afhandle hvis sager, politien angaaende, kunde forefalde, hvor og en hver, som noget kunde have at klage, deres anliggende skal forebringe. Herforuden skal og vores politiemester, eller og i hans fraværelse eller lovlig forfald den hannem af os beskikkede fuldmægtig, sidde rætten saa længe sagerne forestilles og ageres; men naar sagerne ere af begge parter til ende bragte, at de ere blevne udviiste, da maa hand inden lukte dørre give tilkiende hvis hand udi sagen kand have at sige at erindre, hvorpaa hand sig strax af rætten, imidlertid af de andre voteres, forføjer, og skal alt hvis, som saaledes udi rætten forrættes, af een vores dertil beskikkede cancellie-secreterer udi een til den ende udi vores cancellie igiennem draget og forsæglet protocolle indføres.

3. Derforuden have vi allernaadigst for got befunden, at der skal være en politie-fiscal, som vi dertil allernaadigst ville beskikke. De andre betiente antager politiemester selv, som af politie-rætten udi eed tages og deres navne udi een dertil indrettet boog antegnes, og skulle en hver af samme betiente have sit visse district her udi staden, ligesom det dennem af politie-rætten hver fierding aar, eller oc saa tidt de nogen omvexling for got befinde, blive anviist, hvor de efter den instruction, som politiemesteren dennem giver og som af politie-rætten er bleven approberet, skulle flittig oppasse og agt paa give, om noget imod politie-forordningerne kand begaaes, hvilket de ufortøvet politiemesteren skulle tilkiende give; samme politie-betiente skal og af politiemesteren gives et vist tegn, som skal være en hviid stok med en haand paa enden, efter den maade som udi politie-seglet findes, hvilken kiæp de hos sig skal bære og fremvise, naar fornodenheden det udkræver. Misbruge politie-betienterne saadant dennem given tegn eller og andre, som ej ere politie-betjente, tilegne sig

samme tegn, da straffes de efter lovens siette boogs attende capitels ottende articul paa deres hals.

4. Befindes nogen imod politie-forordningerne sig at have forseet, og bøderne, som der for i forordningerne ere satte, ej overgaar fire lod sølvs værdie, da maa politiemesteren selv samme bøder uden politie-rættens kiendelse affordre, dog skal hand næste rættes dag derefter give det tilkiende, da dermed skal omgaaes saaledes, som udi næstfølgende articul ommældes. Men falder bøderne højere end fire lod sølv, da skal politiemesteren den skyldige for næste session udi politie-rætten ved fiscalen lade indkalde og tiltale, og hvad der vorder tilfunden at bødes, skal inden trende solemærker betales, saa fremt den skyldige derfor ej vil ved fiscalen og een af underfogderne udpandtes, hvilket skal stande til løsning udi fire uger og ej længere, men er forseelsen saa stoor eller af den natur, at den skyldige bør arresteres, da, dersom hand er boesat eller og hand kand stille en anden boesat mand til borgen for sig og sagen, maa hand uden nogen omkostning stilles paa frie food.

5. Bøderne, som saaledes betales, saa vel som det udpandtede goods, og hvad som efter forordningernes tilhold vorder confisqveret, skal leveres til den af de to og tredive mænd, som sidder udi rætten, som tillige med politiemesteren derover skal holde boog; af bemælte bøder saavelsom og de udpandtede eller confisqverede vare, naar de ved offentlig auction ere giorde udi penge, tager politiemesteren $\frac{2}{3}$ dele, hvor af hand lønner betienterne, saasom vi ville, at de alle og en hver skal nyde deres visse aarlig løn, paa det de ikke skulle have aarsag nogen enten at forurette eller med nogen at see igiennem fingre; det øvrige deles udi tvende lige dele mellem secretereren og fiscalen.

6. Politiemester skal holde rigtig boog oc protocol over alt det, som passerer og hans bestilling vedkommer, saa vel over hvis hand selv som hans betiente forretter, hvilken protocol skal tilforn igiennemdrages, numereres og i cancelliet forsegles, og naar den er fuld skrevet, skal den udi cancelliet indleveres.

7. Dersom det sig saa hænder, at politiemesteren selv eller hans betiente først forekommer nogen forseelse, som henhører til justitien, og om hvilke udi loven findes, hvorledes dermed skal forholdes, da skal hand saadanne sager til enhvers rette værneting henvise, og saa fremt forseelsen er saaledes, at den skyldige bør paagribes, da der til at forhielpe og den skyldige til sin øvrighed overlevere.

8. Vorder nogen af politiemesteren selv, eller hans betiente, eller og af fiscalen forurettet, enten med ubillige bøders paalæg, arrest eller udi andre maader, da klage det for politie-rætten, hvor den anklagte skal tilsiges at møde udi egen person, eller ved nogen paa hans vegne, og da dømmes af de tilforordnede; enten hand møder eller ikke, hvad de finde med loven eller politie-forordningerne overeenskommende, hvorefter den skyldige sig vedbørligen haver at rette, og hvis hand det ikke vil, da have de os allerunderdanigst det at tilkiende give; men dersom nogen befindes uden billig aarsag saaledes at have beskyldt eller angivet politiemesteren og fiscalen, da straffes angiveren effter rættens sigelse, saasom vi alvorligen ville have hannem handthævet ved den myndighed, som vi hannem til hans forretninger allernaadigst haver anfortroet.

9. Formener sig nogen fornærmet ved politie-rættens afsigt, og sagens hovedstoel, bøder eller andet er sex og tresindstyve lod sølv eller dets værd, da skal udi cancelliet tilstædes stævning udi sagen til højeste ræt og der siden paadømmes.

10. Udi de andre kiøbstæder, hvor ej nogen politiemester er beskikked, skal byefogden, og paa landet herrets- eller birkefogden, have opsyn at politie-forordningerne, saavidt de med tilstanden og lejligheden paa et hvert stæd kand overeens komme, af alle og en hver allerunderdanigst vorder efterlevet, til hvilken ende de og flittigen med vores politiemester her udi staden skulle correspondere, og naar nogen efter politie-forordningerne findis strafværdige, da det for stifftbefalingsmændene at angive, som den skyldige sine bøder siger, hvilke indkræves eller udpandtes af bemældte bye-, herrets- eller birke-foget. Hvortil magistraten i kiøbstæderne saa vel som ambtmændene paa landet efter anmoding dennem al hielp og befordring skulle bevise.

11. Over disse bøder, saavel som over alt hvad politien vedkommende passerer, holder bye-, herrets- eller birke-skriveren rigtig boog og protocol, som af stiftbefalingsmanden skal være sammendraget og forseglet, og nyder bye-, herrets- eller birke-fogden af bemældte bøder en tredie deel, skriveren en tredie deel og det øvrige stædets fattige, som til dennem offentligen en gang om maaneden skal uddeles.

12. Dersom noget vigtigt eller tvivlraadigt skulle forefalde, som ikke udi politie-forordningerne er specificeret, da skal politiemester her i staden, og udi de andre kiøbstæder og paa landet stift-

befalingsmændene, derom deres allerunderdanigste memorial til os indgive og vores allernaadigste resolution derpaa forvente.

Om politiens administration udi særdelished.

I. Udi geistlige sager.

Politiemester skal have flittig indseende, at ingen fremmed og forbuden religion, som ej er tilladt, her udi vor kongel. residents stad Kiøbenhavn vorder øvet, at ingen af vore undersaatter, som er af vores religion, den forandre, særdeles naar de med nogen, som er af anden religion, udi ægteskab er kommen, at ingen mands eller qvindes person, som med nogen af fremmed religion kand være gift, lade deres børn, som de tilsammen avle, døbe af andre end vore præster udi hvis sogn og menigheder forældrene boe, ej heller at saadanne børn til anden end den evangeliske lutherske religion vorder holdte og oplærdte, og at ingen tienestefolk, lære-drenge eller andre af deres husbonder, huusmødre eller andre til nogen fremmed religion vorder forførdte. Skulle hand sligt enten selv eller ved andre fornemme, skal hand sig med gode bevisligheder forsyne og os det ufortøvet skriftligen tilkiende give. Med forargelige bøger, saavel imod religionen og regjæringen som og imod gode sæder, skal hand og have indseende med efter loven, at de skyldige kand vorde for politie-rætten tiltalte og efter sagens beskaffenhed afstraffede.

II. Hellige-, fest- og bede-dage angaaende.

1. Politiemester skal og have flittig indseende, at søndagene, hellige-, fest- og bede-dagene vorder tilbørligen hellig holdne, og i synderlighed at udi kirkerne ingen modtvillighed, tumult, qvækerie eller anden uskikkelighed, imidlertid guds tieneste forrettes, begaaes, eller præsterne og kirkens betiente nogen vold og fortræd udi deres embede tilføjes. Skulle nogen sig understaa sligt at giøre, skal hand de skyldige strax lade arrestere og dennem, efter sagens beskaffenhed og politie-rættens sigelse, lade straffe.

2. Saa skal hand og ved sine betiente flittig lade inqvirere udi viin-, øl- og andre offentlige værts-huse saavel som andenstæds, hvor noget udtappes eller skienkes, om der under guds tienestes forretning nogen forargelse med drik, dobbel eller anden usømmelighed begaaes, og hvis nogen person saaledes antreffes, skulle værten bøde første gang tie lod sølv og giæsten to lod sølv, anden gang dobbelt, og dersom giæsten det ej kand betale, da skal værten bøderne for hannem udlegge og giæsten dog derforuden straffes med fængsel paa

vand og brød udi trende dage. Skulle nogen befindes tiere udi samme forseelse, da skal politie-rætten tillige med politiemesteren os det allerunderdanigst tilkiende give, at samme ugudelige kroppe, andre til exempel og afskye, tilborligen kunde vorde anseet.

3. Skal hand og alle søndage og hellige dage ved sine betiente flittig lade inqvirere paa alle værkstæder, om nogen noget arbejde forfærdiger, og hvis nogen dermed skulle antreffes, skal mesteren derfor første gang bøde fire lod sølv, om det skeer under prædiken, og toe lod sølv, om det skeer imellem prædikerne og efter aftensang, anden gang bødes dobbelt, og tredie gang dømmes hand fra sin laugs rettighed. Dog skal det ej hermed være formeent, at brygger-vogne efter aftensang maa føre deres øl ud, men bagerne skal hand lade advare, at de saaledes deres bagerie anstille, at ej under prædikerne bages og mand dog paa saadanne dage færsk brød kand have.

4. Hand skal og ved sine betiente giøre ald muelig anstalt, at paa kirkegaarderne og ellers paa gaderne, naar Guds tieneste forrettes, ingen stimerie eller tumult af nogen øves eller anden motvillighed begaaes, hvor for og kirkens betiente, og, om nødigt eragtes, hoved-vagten skulle være pligtig dem al mulig bistand at giøre til de skyldiges paagribelse, at de efter loven kand blive straffede. Desligeste skal hand og tilholde kudskene, som holde for kirke-portene, at de ej bespende gaderne, men at de saaledes holde, at der kand være frie gang og forbikiørsel, saa fremt den skyldige ej vil ansees og bøde hver gang et halv lod sølv.

III. Om ærbarhed og gode sæder.

1. Politiemester skal flittig efterforske, at intet mod ærbarhed, skikkelighed offentligen handles eller begaaes, i synderlighed at ingen hore-huse holdes, og giøre sit beste, at baade de, som holde, og de, dennem søge, kunde vorde eftersatte, paagrebne og fore politie-retten fremstillede, hvor da saavel hore-værten som og de, som sig i saadanne huse til utugt lade finde, efter sagens beviislighed skal ansees og straffes efter loven.

2. Ej heller skal hand tilstæde nogen samqvem og tilhold med ryggesløse folk og løsgiængere, ej heller at der udi værts-huse og kiældere med drick, dobbel, forfængelig lystighed og andet deslige nogen forargelse gives, eller at nogen sig der længere end til klokken tie om aftenen opholder, men hvis de sig ej efter en gang giorde paamindelse derfra entholde, skal hand dennem lade paagribe og i

stadens arrest-huus henføre, og derforuden skal saavel værten som enhver af giæsterne, som herimod handle, for hver gang deres brøst saaledes befindes, bøde tu lod sølv.

3. Dersom nogen fordrister sig til nat eller dag med draget gevæhr at gaae grassate-gang eller nogen fortræd paa gaderne at forøve, dennem skal hand, hvad heller de kunde være beskænkede eller ej, lade paagribe og arrestere og siden med mulct eller i andre maader, ligesom forseelsen er til, efter politie-rættens sigelse, lade afstraffe, desligeste skal hand fornummede, sværtede og forklæde personer, som lobe langs gaderne og sig ej ville give tilkiende, naar politie-tegnet dennem af betienterne bliver foreviist, eller de, som folk paa gaderne noget fratage, lade paagribe og for politie-rætten lade examinere, at de efter den derom udgangne forordning kand blive straffede.

4. Hand skal og have flittig indseende med, at ingen ryggesløse folk eller unge drenge med raquetter, sværmer, noglebøsser eller andet, hvor af nogen ulykke er at befrygte, enten nat eller dag omgaaes. Betrædes nogen unge drenge der med, da skal deres forældre, mestere eller venner bøde for dem hver gang fire lod sølv, og hvis de det ej ville eller kunde, skal hand lade saadanne drenge udi Børnehuset hudstryge, men er det andre personer, som dermed ertappes, da skal de hver gang bøde otte lod sølv eller staa to timer udi hals-jernet. Men de, som af fortræd og vanartighed kaste snee, vand, steen eller ureenlighed paa de forbigaaende, skal hand lade paagribe, som for saadan deris modtvillighed skal bøde hver gang, de dermed betrædes, to lod sølv.

5. Dersom hannem nogen skandskrift eller andet forekommer, som til got folk at beskiæmme eller deres ære og lempe at forkleine kand vorde udspreed eller funden, skal hand al muelig flid anvende, at de, som saadant haver giort, kunde vorde udforskede, paagrebne og for politie-rætten anklagede og siden efter loven tilbørligen til rætte satte.

6. Hvis modtvillighed, utroskab og skiødesløshed, som af tienestetiunde imod deres husbonde eller huusmødre begaaes og som ikke er af den beskaffenhed, at det ved lov og ræt kand udføres, maa hand, naar det for hannem klages og forseelsen er af ringe beskaffenhed, sætte de skyldige udi bøder, ellers lader hand de skyldige for politie-rætten tiltale.

IV. Om fremmede og løsgiængere.

1. Politiemesteren skal have good tilsyyn, at sig ingen fremmede her i vores kongl. residents-stad Kiøbenhavn opholde, som for

spejdere eller anden ulovlig forehavende kunde være mistænkte, men dersom hand noget sligt kunde erfare, skal hand det vores store canceller ufortøvet tilkiende give og vores allernaadigste villie derom forvendte, til hvilken ende hand skal paaminde og tilholde alle og en hver, som fremmede logere og cammere bortleje, at de til præsidenten her udi staden, eller udi hans fraværelse til den øverste borgemester, indlevere en rigtig fortegnelse paa de personer, som hos dennem logere, naar de ankomme og igien bortrejse, og derhos specificere deres navne, vilkaar og condition, samt hvad ærende de have at forrette, saavelsom og fra hvad stæd og land de hidkomme; forsømmer værten det, da bøde hver gang fire lod sølv.

2. Hand maa ej tilstæde, at nogen bruger nogen handel eller handværk, som ej haver taget deres borgerskab eller derfor kand fremvise vores egen allernaadigste tilladelse, og de som ikke deres borgerskab have taget, skal hand lade tilsige for politie-rætten at møde, hvor dennem en vis tiid forelegges, sligt at forrette, og hvis de det da ej efterkomme, skal hand af dennem lade indfordre de bøder, som derpaa af politie rætten vorder sat, og indtil de samme have betalt og de deres borgerskab have taget, lade alt hvis de medhandle forsegle, og dersom de sig ej endda derefter ville rette, forvises byen.

3. Med jøder, som ej have kongelig bevilling her at boe og bygge, saa og tartere og andre u-christne personer, som omløbe og besvige folk, saavelsom losgiængere og betlere, skal hand forholde sig efter loven og forordningerne, som enten allerede udgangne ere eller herefter udgivne vorde.

V. Om skik og orden.

Hvis anordninger enten allerede ere giordte eller vi herefter allernaadigst lade giøre anlangende brylluper, barseler, begravelser, giæstebude, klæde-dragt og rangen, skal hand uden persons anseelse alvorligen holde over, at de hørsommeligst vorde efterlevede, og at de gienstridige tilbørligen derefter vorde til rette satte.

VI. Om torve.

1. Med torvene her i staden skal politiemesteren have good opsyn, at de efter de udgangne forordninger blive rene og vel ved lige holdte, hvortil den skillings-told skal anvendes, som er bevilget at lade oppebære af vognene, som igiennem portene her i vores kongl. residents-stad Kiobenhavn indkommer, nemlig: af vognmænd, møllere,

bønder og andre, som med læs eller fragt indkiøre, dog stadens post- og arbeids-vogne, desligeste urtegaardsmændenes, bleegmændenes og sandagernes vogne undtagne, hvilken poort-skilling herefter for en vis aarlig summa af politie-rætten til den meestbydende skal bort forpagtes, desligeste skal og hvert torv for en vis priis at reenholdes betinges og paa bemældte poort-skilling betalingen assigneris, og hvad som da kand overskyde af samme poort-skilling, skal efter politie-rættens got findende enten til politiens betienters løn eller og til een eller anden stadens fornødenhed anvendes.

2. Hand skal ikke tilstæde, at nogen udestaar med feede eller ædende vare, smør eller deslige andenstæds, end udi de boder og paa de stæder og pladser, som dertil ere udviste, og maa saadanne boder ikke sættes paa de stæder, hvor det enten kand hindre farten udi gaderne eller dennem vanhælde, saa maa ej heller noget ved stranden legges eller opsættes, hvormed farten kunde skee nogen forhindring, derforuden maa ingen sidde udi Højbro-strædet ved husene med nogen vare tilfals, men gaden at være lædig og frie for dem, som der igiennem ville passere. Ellers ville vi allernaadigst, at ved Stranden fra Vejer-huset indtil Højbroe skal brolegges og der langs ad et rækkeværk opsættes, hvor alle de, som fisk fal holde, kunde sidde inden for i sikkerhed for carosser og vogne. Bekostningen, som til bemældte brolægning og rækkeværk behøves, kand tages af det, som fra torvenes reenholdelse af port-skillingen overskyder og om det ikke skulle være tilstrækkelig, maa politie-rætten tillige med hannem derom giøre for os deres allerunderdanigste forslag.

3. Hand skal og tilholde dennem, som til publique pladser og particuliere huses og skaarsteners reenselse ere beskikkede, at de deres pligt efterkomme, og deres tieneste u-paaklageligen forrette og ej fordre meere end deres forordnede løn, altsammen under straf med hals-jærnet eller fængsel.

VII. Om gaderne.

1. Med gaderne skal politiemester have indseende, at en hvers fortog ikke alene med brolegning ideligen og vel bliver ved lige holdte, men end og at en hvers fortog i det ringeste tvende gange om ugen bliver reen fejet og at intet skarn udi dynger ved rendestenene bliver opkastet, men at de, som selv have vogne, saa fremt de ville, lade det paa sine beskikkede stæder bortføre og ellers de, som ikke ville eller og ej selv have vogne, det ved andre dertil ordinerede lade bortføre. Dernæst skal hand og have indseende, at ingen

u-reenlighed, som samles udi husene, eller aadseler, enten paa gader, torve eller platser bliver liggendes, men af de dertil beskikkede paa sine stæder bortføres. Disligeste naar stoor snee eller hastig tøebrud paakommer, at en hver da sneen og isen for sit fortog strax bortskaffer og at udi stoor plats-regn de lukte rendestene vorder aabnede, at vandet med en fart ubehindret kand bortløbe.

2. Naar noget til gaden skal bygges, skal hand tilsee, at de pæle eller plankeværk, som om bygnings-pladsen opsættes, ej længere bliver staaendes end til bygningen mageligen kand vorde færdig, og at den af stadens bygmester ordinerede distance ud til den almindelige gade ej overgaaes. Desligeste at ej nogen bygning til gaden foretages, være sig huse, trapper, kiældere, render og rendestene, førend bygmesteren haver ordineret hvis derved fornøden er udi agt at tage. Skulle noget herimod handles, skal baade bygnings-herren og arbeidsfolkene bøde efter politie-rættens sigelse.

3. Hand skal og i agt tage, at ingen bygnings materialier, steen eller gruus paa gaderne blive liggende, farten til hinder, saa og at ingen tømmermand, smed, remsnider eller andre particulier med deres arbejde torvene eller gaderne indtage, saa og at ingen lade deres carosser, vogne eller sluffer staa paa gaden, og at kudskene holde alle tider med vognene det nærmeste rendestenene mueligt er, saa at den frie fart ej dermed hindres eller betages. Hvis nogen sig derimod skulle forsee, skal hand dennem efter forordningen lade straffe.

4. Hand skal og give agt paa, at de lukte render og slamkister af enhver vedkommende vorder ideligen reenholdte, saa og at de lukte og aabne render, som gaae af husene i canalerne, saaledes indrettes, at intet kand komme igiennem dennem, havnen til nogen skade eller fordervelse. Iligemaade skal hand i agt tage, at ingen ureenlighed enten af gaderne eller huse udi canalerne nedkastes, ej heller nogen bygning paa skibene eller andet foretages, hvorved havnen eller canalerne kand opfyldes, og dermed good opsigt have, at canalerne og havnen, saa vidt mueligt er, udi rette tide blive reensede og reenholdne. Betreffes nogen, som sig modtvillig derimod forseer, straffes første gang paa tu lod sølv, anden gang dobbelt og tredie gang som vores forordnings overtrædere efter politie-rættens sigelse. Saa skal hand og have indseende med, at bolværkerne ved canalerne samt de almindelige broer, som derover ere slagne, forsvarligen ved lige holdes, og om nogen brostfældighed paakommer, strax ved vedkommende forfærdiges.

5. Hand skal have tilsyn, at alle publique værker, saasom pomper, poster, brønde, fontainer, lykter, lukte render, plantede træer og andet deslige, hvad navn det have kand, blive ved magt. Dersom og nogen af modtvillighed skulle derpaa giøre skade, skal hand med flid derom inqvirere og de skyldige som for vold og hærværk lade tiltale.

6. Hand skal have tilsyn med vejene omkring staden, saavidt dens district sig strekker, og om nogen brøstfældighed derpaa befindes, haver hand magistraten det at tilkiende give, at de strax vorde forfærdigede og holdte udi good stand.

7. Skal hand til execution befordre hvis til sikkerhed for ildebrand, fartens magelighed og vandfaldets indrættelse kand være anordned eller herefter anordned vorder, til hvilken ende gade-fogderne og brolæggerne af ham skal tilholdes med gaderne flittig opsyyn at have og i rette tide at reense og brolægge.

VIII. Om vandvæsenet.

1. Med alle søer, sluser, grøfter, dæmninger og render udenfor byen, ved hvilke vandet bevares og i staden indledes, skal politiemester have indseende, at de blive efter forordningen holdte i good hævd og stand, og alle tider være betænkt paa, hvorledes bedre forraad paa vand her udi staden kand bekommes, og derom sine allerunderdanigste forslag til os indgive. Dersom og vandmesterne ikke giøre deres æmbede tilbørligen, skal hand lade dennem tiltale efter forordningen.

2. Hand skal tilholde inspecteurerne over vand-compagnierne at lade indrette de forordnede publique pomper og opstandere, saa og anordne og i værk stille hvad til almindelig nytte i ildebrand og andre fornødne tilfælde ved et hvert compagnies vand kand være at giøre og føres til nytte.

3. Hand skal have omsorg for, at paa gaderne og udi particulier huse brønde ved lige holdes og at de, som befindes at være forfaldne og dog kunde være nyttige, igien blive indrettede. Over alt skal hand med fliid til execution befordre hvis anordning hannem af vand-væsenets ober-directeurer kand vorde communiceret.

IX. Om kiøb og sal.

1. Hand skal flittig tilsee, at ingen falsk eller forbuden mønt udi nogen handel eller vandel antages og bruges. Desligeste at al u-lovlig vægt og maal bliver afskaffet og sønderslaget, og dersom

nogen ikke efter advarsel til en vis tiid det afskaffer, skal hand dennem, som nogen slags gammel vægt og maal eje eller bruge, uden nogen forskaaning efter forordningerne lade tiltale; hand skal og aarligen giøre inqvisition, at hvis nye maal og vægt, som kand være forbrugt, fordervet eller forfalsket, bliver casseret; iligemaade skal hand og hver halve aar eftersee alle maalernes og veiernes vægt og maal og ideligen med dennem og vragerne have indseende, at de sig de udgangne forordninger holde efterretlige.

2. Desligeste skal hand have opsigt med, at alle de, som nogen slags vare i smaat eller til daglig bruug udsælge, ingen bedrag eller svig dermed begaa, enten med u-lovlige vare at selge eller med urigtig vægt og maal nogen forurette, og fornemmeligen at alle slags ædendes og drikkendes vare, som udhøkres, ere lovlige og forsvarlige og ret maalede og vejede, til hvilken ende hand tvende gange om aaret med tvende raadmænd og tvende af de to og tredive mænd skal visitere alle kramboder og stæder, hvor noget ved vægt eller maal udsælges.

3. Med brænde-veden, som her udi riget hugges og her til staden fores, og udi favne-tal ved stranden sælges, skal hand have indseende med, at den efter et aars forløb er af sin rætte længde, efter forordningen, til hvilken ende hand inden tilkommendes aar skal advare alle og en hver hér i riget, hvor fra brænde-veden føres, saavel som og alle skippere, som tilkommende aar hidkomme, at de ej det aar næst efter anden ved indskibe, end den som har sin rette længde; men hvis som fra Norge, Holsten eller andenstæds udenlands fra indføres, maa sælges saaledes som det bliver hidbragt, efter sin goodhed og værdie. Herforuden skal hand og have indseende, at favne-sætterne alle tider sætte favnene lovligen og forsvarligen.

4. Hand skal og med største fliid afværge, at ingen omløbere løbe om med vare at sælge udi husene, enten det er forbudne vare eller ikke, uden varenes confiscation.

5. Hand maa ej tillade nogen at falholde eller sælge de vare, som dennem ikke er tilladt at handle med og hvor ved andre skeer indpas i deres næring, ej heller at nogen fal holder eller sælger forbudne vare og i særdeleshed noget af efterskrevne, nemlig: fordærvede ædende eller drikkende vare, usundt qvæg og umodne frugter eller som kand foraarsage sygdom. Hand skal og flittig i agt tage, at intet falsk eller ulovlig guld-, sølv- og tin-arbeide for fiint vorder fal holden, og hvis hand nogen her med skulle betræde, skal hand lade dem fratage hvad de i saa maader have med at fare, som

enten skal brændes eller om det kand komme til nytte, naar det er casseret, giøres i penge til betienternes løn, som forbemældt er.

6. Hand skal holde over de taxter, som aarligen af magistraten her i vores kongelig residentz-stad Kiøbenhavn sættes paa brøød, øl og kiød og til alles advarsel publiceres, saa at alle oc enhver vedkommende sig derefter forholder. Saa skal hand og paa visse tider om aaret erkyndige sig hos magistraten her i staden om, hvad forraad der kand være paa rug, hvede, byg, malt og andre saadanne vare, som uforbigiengeligen til indvaanernes ophold er fornøden, og os derom allerunderdanigst relation giøre. I særdeleshed skal hand efter vores derom allernaadigst giorde anordning have opsyyn med, at brygger- og bager-lauget haver saadan forraad af malt og brøød-koorn paa alle tider om aaret, at staden alle tider med øl og brøød kand være forsyned.

7. Hand skal og have indseende med at afværge ald skadelig forprang og ej tillade at nogen enten mand eller qvinde uden for portene afkiøber bønderne eller andre de vare, som til staden paa vogne hidføres, hvilke paa de almindelige torve og ingen andenstæds bør fal holdes; og paa det saadan forprang des bedre kand afskaffes, skal dennem, som saaledes uden portene adskillige slags torve-vare opkiøbe, ved told-betienterne fratages hvis de have med at fare, naar de ville ind igiennem portene dermed, og skal vagten dennem herudi assistere, om fornødent giøres. Desligeste ville vi have vores ambtmand over Kiøbenhavns ambt anbefalet at tilholde bonde-fogden udi en hver bye en halv miil omkring staden at have flittig tilsyn, at ingen af saadanne prangere kiøbe noget af bonden, som kommer med nogen vare til torvs at føre, og dersom bonde-fogden nogen kand antreffe, da maa hand varene fra prangerne borttage, hvor af hand for sin tilsyyn skal nyde en fierde part, det øvrige skal deles imellem ambtmanden, næste landsby-kirke og de fattige udi sognet.

X. Om laugene.

Politiemester skal have indseende med laugene her i vores kongelig residentz-stad Kiøbenhavn, at de sig saavel vores dennem vedkommende forordninger i almindelighed, som hver laugs artikler i særdeleshed holde efterretlig, og dersom hand befinder derimod at handle, skal hand dennem efter forordningerne lade tiltale.

XI. Om vægterne, løgterne og brand-væsenet.

1. Over vægterne, løgterne og brandvæsenet skal hand have direction og tilsee, at en hver, som dertil er beskikked, efterkommer

sin pligt, og paa det brand-redskabet altid kand findes udi tilbørlig stand og brand-folkene dermed i nøds-fald ret vide at omgaaes, skal hand redskabet fire gange om aaret selv besigtige og lade prøve og de dertil forordnede folk exercere.

2. Hand skal og selv personligen være tilstæde, om nogen ulykkelig ildebrand paakommer, og en hver af brand-folkene til sin post og forretning commandere; udi hvilken hans commando ingen, under hvad jurisdiction hand end være kand, maa sig imod hannem enten med oord eller gierning opsætte, gienstridig eller motvillig betee, men hvis sig nogen dertil skulle fordriste, maa hand hannem strax lade arrestere.

3. Hand skal og i saadanne ulykkelige tilfælde giore fornøden anstalt, at enhver sit gods i sikkerhed kand salvere, og paa det vogne, sluffer og heste, som til vand at føre og værkerne at drage bruges, ej skal hindres, skal hand forordne, at til et kiende-tegn en klokke enten paa vognen eller hesten vorder hængt og derimod holde alle andre vogne derfra, med mindre hand dennem skulle eragte at være fornøden til at redde hvad som ej med hænder kand bæres.

4. Den store mængde af folk, som alene staar for at see til og ere værkerne og de dem handtere udi vejen, skal hand lade bortjage og til side holde, hvorudi hand saa vel af vores commandant, som af stads-hauptmanden med ald fornoden hielp skal undsættes.

5. Med ulovlige og farlige ildstæder skal hand good tilsyyn have, at de vorde nedbrudte og afskaffede. Saa skal hand og ej tilstæde noget ildstæd paa ny at anlegge, førend det af stads-bygmester vorder beseet og approberet.

XII. Om rejsende.

Politiemester skal have indseende her ved staden, at de rejsende saavel til vands som lands efter forordningerne om vognmænd og færgemænd blive betiente, og paa det af dennem ej mere end ræt er til fragt skal begiæres, skal hand paa behørige stæder lade ophænge tavler med den forordnede priis for fragt og vognleje.

Og byde vi hermed og befale vores græver og friherrer, stiftbefalingsmænd, ambtmænd, præsidenter, borgemestere og raad, fogder og alle andre, som denne vores allernaadigste anordning under vort cancellie-seigl tilskikket vorder, at de den paa behørige stæder til alles efterretning strax lader læse og forkynde. Givet paa vort slot Kiobenhavn den 22 octobris anno 1701.

Sæl. Reg. XLII. 272—96.

991. **29 Okt. 1701.**

Om Afregning med Forpagteren af Gammel Vartov.

Directeurerne for Wartow hospital.

F. 4. Vor gunst tilforn. Hvad Povel Pederszen, som Gammel Vartov haver haft i forpagtning, for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende en gield, som hos hannem paa Vartov hospitals vegne skal prætenderis, da hand dog allerunderdanigst formeener sig intet dertil at være skyldig, men derimod have at fordre, naar hans regnskab med beviser maa blive efterseet, kand j af hosfølgende copie af hans derom allerunderdanigste indgivne supplication udforligere see og fornemme. Thi er voris etc., at j lader hannem faa endelighed paa hans regnskaber og ret vederfaris. Dermed etc. Hafniæ den 29 octobris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 204—05.

992. **29 Okt. 1701.**

Skattefrihed for en ny Gaard paa Hjørnet af Østergade og Christen Bernekovstræde.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom Hans Elers, forvalter paa vort slot Rosenborg, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledes hannem skal være tilhørende en gammel forfalden gaard, beliggende paa Øster gaden ved hiørnet af Christen Bernekov stræde her i staden, hvilken gaard hand i først kommende foraar agter at lade ned bryde og i stæden en anden bygning af grund muur efter forordningen, staden til zirath, opsætte, og som hand ved samme gammel gaards ned brydelse, naar den, som for er melt, igien vorder opbygt, kommer til at miste af dends grund ved hiørnet udi breden imod Østergade ungefehr fiire allen til fornefnte Christen Bernekovs strædes forneden brede og regulieritet, saa have vj efter slig beskaffenhed samt herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget og tilladt, at naar hand samme ny bygning som ovenmelt efter forordningen haver fuldført, saaleedes at dend kand beboes, maa hand paa dens grund og platz udi nestfølgende otte aar for grundskat og anden deslige paaleg og besværing være fri og forskaanet. Derefter j etc. Befallendes etc. Hafniæ den 29 octobris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 206—07.

993. **1 Nov. 1701.**

Om Børnehusets ny Bygning.

Etatz raad Niels Benzon med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom vi allernaadigst haver for got befundet at lade for commissarier til paakiendelse indkomme en

tvistig post imellem os elskel. directeurerne for Børnehuset i Christianshavn og stads-bygmesteren her i voris etc. Kiøbenhafn Johan Conrad Ernst angaaende en prætension, hand formeener sig at have til Børnehuset, for hvis hand over en med hannem oprettet contract kand have forskut til dend ny bygning, hand der inde har ladet opsette, da er voris etc., at j retter eders leilighed efter, parterne paa en beleilig tid og stæd med forderligste for eder lovligen at lade indstefne og, efter at j deris paastaaende imod hin anden til grunde haver fornummet, da paa forskrefne deris imellem værende tvistighed, for saavit deraf ei for andre retter er afhengig giort og paa kiendt, efter lands loven endeligen at kiende oc dømme og saadan eders forrettning de interesserede paa ansøgning under eders hænder og signeter beskreven give, som j ville ansvare oc bekiendt være. Dersom og en af eder formedelst lovlig forfald etc. Endeligen haver j og alvorligen at tilholde parterne etc. Hafniæ den 1 novembris 1701.

Commissarierne vare efterskrefne: estatz raad Niels Bentzon, iustitz raad Johan Worm, iustitz raad Peder Lemvig og cammer raad Niels Leth.

Sæl. Tegn. LIII. 212—13.

994. **1 Nov. 171.**

Det tillades at bygge en Trappe til en ny Bygning længer ud end det ellers er tilladt.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi have efter Bendt Jensen, grovsmed i Christianshafn, hans herom etc. samt os elskel. præsident, borgemestere og raad her i voris etc. Kiøbenhafn deris allerunderdanigst indgivne erklering allernaadigst bevilget og dispenseret saaviit fra dend anno 1683 den 27 februarii allernaadigst udgiven forordning, at hand een trappe til opgang udi hans nye bygget huus udi Printzens gade i bemelte Christianshafn paa hans egen grund, fiire qvarteer inden for rende steenen, maa lade opsette, efterdi gaden dog i sig self skal vere saa bred, at trende vogne hin anden der kand passere. Derefter du etc. og saadan anordning strax at giøre, at hannem der udi ingen videre ophold skeer. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 1 novembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 213—14.

995. **19 Nov. 1701.**

Om Politirettens Oprettelse.

Hr. Niels Krag med fleere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos en instruction og en voris allernaadigste forordning om politiens

administration, og som det første capitels anden articul i bemelte forordning melder, at en gang om ugen paa det dertil paa Kiøbenhafns raadstue forordnede stæd skal holdis en politie ræt, saa have vi eder til dend at betiene allernaadigst deputeret. Thi er voris etc., at j retter eders leilighed efter, derom at sammen komme paa det forordnede sted her paa bemelte Kiøbenhafns stads raadstue og der at afhandle og forrette, hvis eder i bemelte instruction og forordning allernaadigst anbefales og eder kand vedkomme udi agt at tage. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ den 19 novembris 1701.

Commissarierne vare: geheime raad hr. Niels Krag, hr. gen. lieut. Cormaillon, admiral von Støcken, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Skønning, borgemester Sigfred Friis Dverrig og cancelli raad Slange.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi allernaadigst haver for got befunden at lade politien efter voris allernaadigst udgangne forordning ved nogle visze deputerede her paa Kiøbenhafns raadstue administrere, saa er voris etc., at j dennem dertil et skikkeligt og beqvem kammer paa samme stadens raadstue strax indrømmer og lader til rette flye. Dermed etc. Hafniæ den 19 novembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 225—27.

996. **13 Dec. 1701.**

Om Johan Moochs Plads paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom Johannes Mooch, jndvaaner i Christianshafn, hos os allerunderdanigst haver ansøgt, at j maatte tilholdis at forskaffe hannem betaling for en hans ejendoms plads ved hans i boende huus paa Christianshafn, som hannem for nogle aar siden skal være bleven fratagen, hvilken hans skade hand til en temmelig summa skal beregne, men som samme fordring ei endnu skal være liqvide, saa er voris etc., at j strax udmelder tvende af eders midler, hvilke tillige med Soren Vesteszen, voris cancellie-forvalter, og Hans Carstensen, voris renteskriver, som herom voris allernaadigste ordre i sær haver bekommet, skal rette deris leilighed efter, fornefnte Johannes Mooch paa en beleilig tid og sted med forderligste for sig at lade kalde, der samme hans prætention og regning med hvis beviiser, hand til at belegge dend med kand have, foretage og, efter at de des beskaffenhed med flid haver examineret og overveyet, determinere et vist qvantum, hvad de billigen eragte,

at hand i saa maade med rette bør at have, som de til videre allernaadigste etc. Dermed etc. Hafniæ den 13 decembris 1701.

Sæl. Tegn. LIII. 246—47.

997. **20 Dec. 1701.**

Beskikkelse af en Politifiskal.

Christian Luccassen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskicket og forordnet, saa og etc. Christian Luccassen til at vere politiefiscal her udi voris etc. Kiøbenhafn. Thj skal hand være os som sin absolut etc. Udi de politie-sager, som hand faar under hænder at tale paa, skal hand rette sig efter loven og voris forordninger, som om politien allernaadigst udgangne ere eller herefter udgifne vorder, for saaviit de hannem vedkommer, saa og efter dend instruction samt de ordres, som voris politiemester hannem tid efter anden meddeelendis vorder, og sig der udi saavelsom udi alle andre maader saaledis skicke og forholde, som det en ærlig, tro og oprigtig politie fiscal egner og vel anstaar og hand agter at ansvare og bekiendt være efter dend æed, hand os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver. Forbydendis etc. Hafniæ dend 20 decembris 1701.

Sæl. Reg. XLII. 341—42.

998. **3 Jan. 1702.**

Bekostningen ved Gadernes Renholdelse afholdes af Portpengene.

Hr. Charles Damas de Cormaillon, commandant med flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj have af eders til os indgivne memorial allernaadigst fornommen eders allerunderdanigste betenkende, at denne voris etc. Kiøbenhafns reenholdelse allerbest ved een general forpagtning kunde befordris, hvilket vj og allernaadigst haver for got befunden. Og saasom der skal være tvende mænd, nemlig Henrich Richter, voris hof jæger, og Jørgen Andersen, steenfører, begge jndvaanere her sammesteds, som har erbudet sig at ville paatage sig, samme verk i stand at bringe og holde ved lige, af hvilke dog fornefnte Henrich Richters tilbudne vilkor skal være det taaleligste, hvorfor vj allernaadigst tilfreds ere, at j med hannem om dette verk maa contrahere og slutte, efter som j for staden og det gemeene beste tienligst eragte, dog alt paa voris allernaadigste approbation. Og som vj allernaadigst haver bevilget, at de fiorten hundrede rixdaler, som aarlig for portskillingen bydes, maa til forskrefne verks underholding anvendis, saa haver j dend øvrige deel af det qvanto, som j med fornefnte Henrich Richter bliver eens om, paa

husene her i staden at ligne og legge og os samme ligning skriftligen under eders hænder tillige med contracten i sig self, naar den af eder samtlige er underskreven, til videre voris allernaadigste resolution at tilstille. Dermed etc. Hafniæ den 3 ianuarii 1702.

Commissarierne vare efterskrefne, nemlig h. Charles Damas de Cormaillon. h. general major Munk, etats raad Hans Nanszen, admiral Christoph von Støkken, politiemester Claus Rask og i hans fraværelse cancellie raad Johan Bartram Ernst, doct. Hans Vandel, borgemester Sigfred Frijs Dverig, saaog Niels Jacobszen og Peder Riegelsen, jndvaanere i Kiobenhafn.

Sæl. Tegn. LIII. 257—58.

999. **3 Jan. 1702.**

Privilegium paa at opføre en Mølle paa Ahlefeldts Bastion.

Bendt Jenszen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Bendt Jenszen møller, jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhafn, maa paa dend hannem udi det saa kaldet Ahlefeldts bulverk ved Nørre port her for staden tilviiste pladtz een veyr mølle paa sin egen bekostning lade bygge og opsette og dend for sig og sine arvinger til eiendom nyde og beholde. Og bedrager sig samme pladtz, hvor møllen skal staa, udi lengde og brede i en circul tredive alne, distantzen fra poincten af bulverket indtil møllens pladtz af nordvest i sydost et hundret og tolf alne og endelig de tvende distantzer fra begge flanqverne indtil mølle-pladtzen, dend eene af sydvest i nordost og den anden fra nordost i sydvest, hver halffierdesindstyve og syv alne. Dog skal hand og hans arvinger tiltengte være, pladtzen omkring mollen, saa og veien, hvorpaa til og fra møllen kiøris, altid jevn og ved god magt og lige at holde. Forbydendis etc. Hafniæ den 3 ianuarii 1702.

Sæl. Reg. XLII. 380—81.

1000. **10 Jan. 1702.**

Om Betalingen for Gadernes Renholdelse.

Gen. lieutenant h. Charles Damas de Cormaillon med flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Ved voris til eder dend 3 januarii sidst forleden allernaadigst udgifne befaling have vj til hielp til denne voris etc. Kiøbenhafns reenholdelse allernaadigst henlagt de 1400 rdr., som aarligen for port-skillingen er bleven udlovet. Og som samme nyttige verk erfordrer aarligen temmelig stor bekostning, saa have vj saavel til lettelse for jndbyggerne udj de dertil behøvende

udgifter som ellers i henseende til de mange publique pladtzer her i staden, som ej mindre end gaderne bør at reenholdes, end ydermeere allernaadigst bevilget, at de penge, som gives af dem, der kiører, rider eller gaar ind og ud af Kiøbenhafns porte om aftenen og ellers paa extraordinaire tider, om fredagen, søndagen og andre hellige dage efter voris elskel. kiere h. faders sal. etc. derom dend 2 og 23 iulii anno 1695 allernaadigst udgangne forordninger, maa til fornefnte reenholdelses verk bruges og anvendes. Og naar forskrefne tvende poster er dragen fra det qvanto, som j med Henrich Richter for samme verk at paatage og underholde er bleven eens om, haver j det øvrige, som kunde mangle, paa husene her i Kiøbenhafn at ligne og legge, efter dend maade, som lygte skatten er bleven lignet og lagt, og os denne ligning skriftligen under eders hænder tillige med dend contract, som j med fornefnte Henrich Richter ind gaar, naar dend af samtlige vedkommende er underskreven, til videre voris etc. Dog ville vj allernaadigst, at j udi forberørte contract, førend dend sluttes, tydeligen skal forklare, hvorviit particuliers, som boer omkring eller ved de publique pladtzer, og hvorviit bemelte Henrich Richter bør at tilkomme af dend u-reenlighed, som der falder, at lade sammen skuffe og feye. Dermed etc. Hafniæ den 10 ianuarii 1702.

Commissarierne vare efterskrefne, nemlig h. gen. lieut. Cormaillon, h. gen. major Munk, etats raad Hans Nanszen, admiral von Støkken, etats raad og politiemester Claus Rask og i hans fraværelse cancellie raad Ernst, doct. Hans Vandel, borgemester Sigfred Frijs Dverrig, saaog Niels Jacobszen og Peder Riegelsen, jndvaanere i Kiøbenhafn.

Sæl. Tegn. LIII. 258—60.

1001. **14 Jan. 1702.**

Om Forsørgelse af Tiggere.

Directeurerne for Børnehuset i Christianshavn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom denne voris etc. Kiøbenhafn befindes meget med betlere at være opfyldt, hvor iblandt vel ere eendeel gamle krøblinger og lemmelæstede, som ikke self brødet skal kunde forhverve, men der imod ere der mange sterke løs giengere, saavel af fremmede som af vore egne undersaatter, mands og qvindes personer, som haver hengivet sig til betlerj og intet gider arbeidet, da til at hemme og faa afskaffet det overmaade store betlerj, som her i staden gaar i svang, er voris etc., at j strax med os elskel. voris tilforordnede i politie retten her sammesteds paa en beleilig tid

og sted tilsammen træder, med hver andre flittig overvejer og betenker, hvorledis j formeener, at de gamle betlere og de i ansigterne ilde skamferede fattige mennisker saavel som og de, der ere saa lemmelæstede, at de ej self deris brød kan fortiene til deris ophold, paà visze stæder kunde forhielpes, desligeste at løsgiengere af voris egne undersaatter, som ere friske og sterke, arbeide kunde forskaffes, hvorved de self deris brød kand fortiene, saa og de fremmede betlere paa føyeligste maader af landet bringis og udeholdis, og os derom eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 14 ianuarii 1702.

Ligesaadan en befaling blev samme dag udfærdiget til de tilforordnede i politie retten.

Sæl. Tegn. LIII. 263.

1002. **28 Jan. 1702.**

Tobaksforpagterne høre under Borgretten.

Pierre Poumeau og Poul Choppie.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Pierre Poumeau og Paul Choppis, tobaks forpagtere i vort rige Danmark og jndvaanere her i voris etc. Kiobenhafn, maa og skal herefter, saa lenge de ved tobaks forpagtningen forbliver, staa under borg retten her paa vort slot Kiøbenhafn og der som for deris rette forum svare alle og en hver, som dennem for noget ved retten kand have at søge og tiltale, de sager undtagen, hvorfor de for voris kammer ret bør at tiltalis. Forbydendis etc. Hafniæ dend 28 ianuarii 1702.

Sæl. Reg. XLII. 405.

1003. **28 Jan. 1702.**

Om et Drab, forøvet af en Vægter med Morgenstjernen.

Christian Lucassen, politie-fiscal.

F. 4. Saasom os allerunderdanigst er bleven forebragt, at en af gade vægterne her udj voris etc. Kiobenhafn skal for faa dage siden om aftenen paa gaden med hans morgenstierne have ihielslaget een musqveterer af voris lif garde til foeds, saa er voris etc., at du dig sagen paa fornefnte vægters vegne strax antager og den efter lands loven forsvarligen udfører. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 28 ianuarii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 271—72.

1004. **31 Jan. 1702.**

Om Gadernes Renholdelse.

Gen. lieut. h. Charles Damas de Cormaillon med flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom Henrich Richter, som j stoed i handling med om gaderne her i voris etc. Kiobenhafn for en visz aarlig penge at reenholde, ikke ved sin accord skal ville blive og der skal være andre, som offererer sig, samme verk for en ringere penge end hand at antage og fortsette, saa er voris etc., at j med dend, som bemelte renoverings verk for dend mindste penge vil antage og fuldføre, contraherer. Dog imod nøyagtig caution, at hand sin contract, som det sig bør, skal fyllestgiore og efterkomme. Dermed etc. Hafniæ den 31 ianuarii 1702.

Commissarierne vare efterskrefne, nemlig h. gen. lieut. Cormaillon, h. Lars Munck, etats raad Hans Nanszen, admiral von Støcken, etats raad Claus Rask og i hans fraværelse cancellie raad Johan Bartram Ernst, doct. Hans Wandel, assessor Sigfred Frijs Dverrig, saaog Niels Jacobsen og Peder Riegelsen.

Sæl. Tegn. LIII. 274.

1005. **11 Feb. 1702.**

Overenskomst om Gadernes Renholdelse.

Morten Villemsen.

F. 4. etc. confirmation paa efterskrevne contract, lydendis etc.

Charles Damas de Cormaillon, ridder, Hans Kongl. Majts. general lieutenant ved infanteriet og commandant i dend kongl. etc. Kiøbenhafn og citadellet Friderichshafn, Lauritz Munch til Breininge gaard, ridder, general major til foeds og oberst ved artilleriet, Hans Nansen, etats-, iustitz- og commerce raad, præsident j dend kongl. etc. Kiøbenhafn, saa og admiralitetz og commerce assessor Christopher Ernst von Støcken, admiral og admiralitetz raad, Claus Rasch til Raskenberg, etats-, iustitz- og cancellie raad, politiemester, assessor i høyeste ret, borgemester i forbemelte Kiøbenhafn, saa og commerce assessor, og udi hans fraværelse Johan Bertram Ernst, cancellie raad og assessor udi hof retten, Hans Wandel, professor og doct. theologiæ udi det kongel. universitet i dend etc. Kiøbenhafn og assessor i consistorio sammesteds, Sigfred Friis Dverrig, assessor i høyeste ret og borgemester i bemelte Kiøbenhafn, saa og Niels Jacobszen og Peder Riegelsen, begge borgere og af de anordnede 32 mænd her i Kiøbenhafn, giøre vitterligt, at for saaviit som vj allernaadigst ere denominerede til denne commission anlangende denne stads reenholdelse

efter tvende Hans Kongel. Majts allernaadigste ordres og befalinger af datis dend 3 og 10 ianuarii 1702, vj paa Hans Kongl. Majts. videre allernaadigst behag og confirmation haver sluttet og indgaaed følgende contract med Morten Willemszen, borger udi Kiøbenhafn, om denne kongelig residentz stads gaders samt andre derudi værende kongelig oc publique pladtzers og fortougers reenholdelse.

1. Paatager sig Morten Willemszen og hans arvinger at lade bortføre denne stads u-reenlighed af alle kongel. og publique pladtzer, saa og af alle gader og stræder over gandske Kiøbenhafn, Christianshafn og de Nye kongens baadsmænds boder, af alle broer og omkring alle corps de gvardes inden for staden, desligeste af de 4re stadens porter indtil slagbommene, alt saaviit allerede er eller herefter vorder broelagt, intet undertagen i nogen maader og det udi syv samfulde aar, som skal begynde nestkommende 1 maji 1702 og endes dend sidste april 1709. Ellers skal hand udi hvis udi denne contract om meldes, udi alle maader staa under politiemesterens nærmere tilsiun, mens hans folk haver hand self alleene at befale.

2. Forskaffer hand til denne u-reenligheds bortforsel saa mange døgtige med maled læret tillugte vogne, karer og heste, som fornøden giøres, og de dertil behøvende kudske og folk, hvilke med hans eget reedskab, som hand sine folk forskaffer, det af jndvaanerne sammenfeyede skarn haver at paalæsze, saa at jndbyggerne eller deris folk ej med paalæsningen vorder besværget. Særdeelis skal hand self forskaffe og lønne desforuden folk til at feye, sammenskuffe og paalæsze paa de kongelig pladtzer, gader og fortouge, andre publique pladtzer og torve over gandske Kiøbenhafn og Christianshafn, saaviit enten allereede er eller herefter vorder broelagt, intet undertagen, nemlig: 1. slotsgaarden og slotzpladtzen, 2. for kongens proviantgaard, 3. for tøyghuset, 4. for kongens og det kongelig huuszes stalde, 5. for ridehuset, 6. for kongens lysthauge ved samme riidehuus, saaviit Hans Kongl. Majt. tilhører, 7. for kongens material gaard, 8. riidehuusbroen, 9. Stormbroen, 10. gangbroen ved Veyerhuset, 11. Høybroen, 12. Holmens broe, 13. Christianshafns Langebro, 14. dend Rødebroe, 15. gangbroen paa Christianshafn, 16. Christianshafns torv, 17. for kongens laboratorium, 18. pladtzen for general commissariatet, 19. Kongens Nye torv, 20. for Giethuset, 21. for Charlottenborg, 22. fortouget for Rosenborgs hauges plankeverk, muure og bygninger, 23. omkring alle corps de gvardes inden staden og udi ravelinerne, 24. fortouget omkring Amalienborgs hauges plankeverk, muure og bygninger, 25. pladtzen ved og om det nye operahuus, 26. veyen, som

er broelagt over Grønland til Øster-port, 27. veyen, som er broelagt fra staden til toldboden, 28. gaden, som gaar inden for volden omkring staden, hvor ingen folk boer eller haver muur eller plankeverk, 29. dend store rende i staden langs Vester vold lader hand ved sine folk rense, naar dend bliver broelagt, paa de stæder, hvor ingen folk boer, og skal hand ej være pligtig sig med samme rende at befatte, førend dend enten vorder broelagt heller forandred, 30. for alle publique spøytehuse, 31. Gammel og Nye torv, 32. Vand-konsten, 33. Graabrødre torv, 34. Amager torv, 35. alle stadens porter indtil slagbommene med deris tilhørende pladzer inden for i staden, desligeste alle andre kongelig eller publique stadens pladtzer, gader og stræder, som foruden disze specificerede kunde forefindes, og som hidtil dags ingen particulier indbyggere hverken har ladet feye eller været pligtige til at lade feye. Jligemaade skal hand og lade ved sine folk alle publique rendesteene hver gang, naar gaden renses, ligeledis reengiøre, saa at vandet haver sin fri fart, mens de tillukte rendesteene lader hand ved sine folk ickun reengiøre, naar for nøden giøres og naar vandet ej haver sin tilbørlig afløb, dog saa at disze tillukte rendesteene efter forordningen udi store platz regen aabnes, paa det at vandet kunde have sin fart, og ellers bør de 4 gange om aaret renses i det mindste, helst imod froste-tider. Hvilke kongl. og publique pladzer, torve og gader, stræder, fortouge og rendesteene udi politiemesterens overværelse hannem Morten Villemsen saavelsom de omboende eller interesserede indbyggere anviises paa aastæderne af de vedkommende, paa det hand kand viide, hvorviit hand ved sine egne folk skal lade feye og sammenskuffe, og hvorviit een hver af de omboende jndbyggere og interesserede tilkommer at lade feye.

3. Til hvis u-reenlighed hand agter at lade bortføre, forundes ham 2de af havnens brugelige mudder-pramme, at bruge til dend 1 ianuarii 1704, med vilkor, at hand dertil self lader reparere, og ellers stedtze, saalenge hand dennem bruger, forsvarligen ved lige holde. Mens naar forskrevne tid er forbie, skal hand forskaffe sig slige pramme self, saa mange hand behøver. Og hvis u-reenlighed, hand saaledis enten til lands eller vands lader udføre, skal henlegges paa de stæder, som hannem dertil efter tidernis tilstand vorder anviiste af stadens commendanten, dog ej videre uden staden end inden for de ferske søer, og af admiralen, dog inden for toldboden, hvor hand Morten Willemsen med sine folk, paa det udførselen kunde falde hannem des beqvemmere, lader u-reenlighederne, som hand lader udføre af stadens pladzer og gader, slette og jefne. Og skal hannem

for det øvrige anviises beqvemme stæder ved canalerne, hvor hans pramme u-reenlighederne kunde indtage. Dog bør hand dermed formedelst underlagde broer og anden forsynlighed efter forordningerne, som hannem af de vedkommende skal anviises, saa forsvarligen at lade omgaaes, at havnen og canalen ved samme ureenligheders lading, losning og bortførsel i pramme ingenlunde præjudiceris, mindre opfyldes. Videre skal og Morten Willemsen lade bortføre u-reenligheden af alle slamkister, som findes ved canalerne, udi Færgestræde, paa og under Høybroestræde og dend paa Amager torv, end og af alle publique slamkiister, som udi staden kunde allerede være eller herefter forferdiges. Dog skal hand icke vere tilholden at lade dennem paa sin bokostning og ved sine folk rense og opkaste, thi det skeer paa havnens eller andre vedkommendes bekostning.

4. Efterskrevne publique pladtzer og gader skal hand om morgenen tilig lade reengiøre, saa at de kunde være rensede om sommeren, nemlig fra paaske til Mickelsdag, inden klocken 8te formiddagen og om vinteren inden klocken tie, nemlig: 1. slotsgaarden og slotspladtzen, 2. gammel og nye Børsz, 3. gaden fra Christianshafns broe til Amager port, 4. gaden langs Holmens canal, 5. Kongens Ny torv, 6. Øster gade, 7. Kiøbmager gaden indtil Nørre port, 8. Amager torf, 9. Høybroe stræde, 10. Færgestræde, 11. Steenboderne, 12. Skouboederne, 13. Wimmelskaftet, 14. Klædeboderne, 15. dend Nye gade, 16. Gammel og Nye torv, 17. Raadhuusstrædet, 18. fortougerne langs canalen ved stranden paa begge sider, 19. Vandkonsten, 20. Vestergade, 21. Nørregade, 22. Graabrødre torv, 23. Gottersgaden, 24. Kongens nye Bredegade, desligeste alle andre stadens anseeligste gader, hvor dend meeste kiørsel og gang henfalder, som her icke specificeris, hvad navn de og have kunde. Og for det øvrige, hvis hand icke har kundet overkomme inden for ommelte morgentimer af dagen, lader hand anvende udi det første 1702 aar til at lade reengiøre de andre smaa gader, stræder og de af sides liggende pladzer, dog med saadan vilkor, at disze gade-vogne og karrer saa meget mueligt ej passerer om dagen forbemelte torve, publique pladtzer og hovedgader. Jligemaade skal hand og lade løverdags og de andre eftermiddage, som indfalder for hellige dage, saasom bønderne der skal være fra torvene om sommeren, naar klocken er 5, og om vinteren, naar dend er tree, reengiøre torvene og porterne, saa snart bønderne med deris vogne ere fra torvene, saa at de kunde være reene søndag morgen nest efter. Saa skal hand og lade hver torsdag og løverdag u-reenligheden bortføre fra kirkerne, og saaviit

kirkernis gade og fortouge sig strecker, som til dend tid af de vedkommende skal vere sammenfeyet. Mens de øvrige aaringer bør hand Morten Villemsen at vere pligtig til at lade reengiøre dend heele stad inden middag, undertagen de forommelte torve og kirkernis fortouge, som reengiøres paa de tider om eftermiddagen, som udi denne articul er anfort og specificeret. Og bør ellers, som dette verk er til almindelige gavn, Morten Villemsens skarn-vogne og karrer samt hestene, hvilke dertil bruges, at vere fri for portskillingen og aftens pengene, som udi stadens porter betales, naar de kun u-reenlighed udfører eller kommer tilbage igien.

5. Hand skal vere pligtig tillige med gadernis u-reenlighed at lade bortføre hvis feye skarn, som samles udi kirkerne, paa slottet, udi dend kongl. raadstue, cancellierne, rente cammeret, commissariatet, admiraliteterne, stadens raadhuus, dend kongl. universitetz gaard, det kongl. academie, Regentzen og deslige kongel. publique bygninger, saa og af alle huse og vaaninger samt kieldere, som beboes, over gandske Kiøbenhafn og Christianshafn. Til hvilken ende hand, foruden at gadefogderne haver at advare jndbyggerne med deris træskraller, ved hver vogn eller karre skal have een klocke, paa det at jndbyggerne dennem, naar de kiører forbi, kand høre og da lade udbære udi bytter, balger og truge og ej, under vedborlig straf, legge deris feyeskarn paa gaderne, mens legge i karren eller paa vognen. Mens hvis heste-, koe- og andre mog, som ellers hos een hver udi deris huusze findes og samles, det haver de paa deris egen bekostning at lade bortføre, med mindre de om detz bortførsel med hannem Morten Willemsen derom kand foreenis. Og i hvorvel ellers eenhver jndvaaner er pligtig til at lade feye og sammenskuffe u-reenligheden paa sit fortoug og sin andeel af gaden, saa skal dog Morten Willemsen vere pligtig for een billig betaling at lade det forrette ved sine folk for dennem, som det af hannem begierer og derom med hannem foraccorderendis vorder. Aadseler anlangende, naar icke vides, af hvem de ere henlagde, eller hvem de tilhører, da skal de af natmanden bortføris, saa snart det hannem af gadefogderne gives tilkiende.

6. Med jisen og sneen om vinteren forholdes, ligesom forhen meldt er at skal forholdes med u-reenligheden om sommeren. Thi haver hand jisen og sneen for-specificerede kongl. pladzer og fortouger, saa og de publique pladzer, torve og gader, hvor hand er forpligtet at lade feye, som før er meldt, ligeledes med sine egne folk at lade opstøde og med sine vogne og karer efter ald muelighed at lade bortskaffe og iligemaade særligen udi de principaleste og brede

gader saa meget af sneen, som af jndbyggerne self tilside feyes, tid efter anden at lade bortføre, at der kand langs husene af begge sider af gaden være een reen fodstie, saa at tvende personer kand gaa hin anden forbi. Mens paa de kongl. og publique pladtzer lader hand saadan fodstie ved hans egne folk feye. Dend øvrige tid af dagen lader hand det overflødige snee, hvor det ellers er høyt sammenblæst og hinderer gangen og farten, bortskaffe. Mens dersom, naar jisen paa gaderne af politiemesteren anordnes at skulle opstødis og bortføris, skulle af politie-retten befindes at vere saa meget jisz, at hand det ej kand overkomme, saa lader politiemesteren jndbyggerne tilsige, at de kommer hannem, een hver for sit fortoug, med bortførselen til hielp, og lader jndbyggerne da self jisen paa deris fortouger og gader opstøde. Desligeste skal hand de publique rendesteene ligeledes lade ophugge, nemlig de rendesteene, som hannem ved de anordnede mænd, som forhen meldt er, vorder anviiste. Mens de particuliere rendesteene lader eenhver for sit huus stedze holde aaben, efter forordningerne.

7. For alle disze specificerede poster at lade forrette, betales for det første aar, som begynder fra 1 maji 1702 og endes ultimo aprilis 1703, syv tusinde rixdaler, efterdi hand dette aar haver at lade bortføre alle de udi staden paa gaderne og pladzer forefindende dynger og haabe. De øvrige aaringer betales hannem tie tusinde slettedaler hver aar, hvilke hannem aarligen hver qvartal forud skal erlegges imod nøyagtig caution. Thi haver hand til forskrevne tid, nemlig dend 1 maji 1702, at oppebærge dend første qvartal, og bør hand til samme tid være ferdig, med de fornøden heste, karer, vogne, pramme og mandskab da strax at anfange med stadens reengiorelse, som forbemelt er. Og hvis hand skulle behove til sin jndrettelse forud at optage penge paa rente indtil forbemelte 1 maji 1702, saa skal hannem en billig rente paa et qvartals beløb got giøres. Jligemaader skal hannem endog fremdeelis een billig rente for hver qvartal, som imod forhaabning til dend anlovede rette termin ej skulle vorde betalt, fornøyes fra samme termins dato, indtil betalingen virkeligen paafølger. Ydermeere skal hannem leveres og anviises herudi staden een pladtz ved Werners huus udi St. Annæ qvarteer til at bygge fornøden stalderom paa hans egen bekostning, hvor hand og kand have saa megen gaardsrum, som til hans vogne og karer kunde behøves. Jligemaade skal hand og forundes græsgang for nogle siuge og beskadigede heste, som hannem videre af

magistraten bliver udviist, saasnart hand tiltræder denne contract at efterkomme, nemlig dend 1 maji 1702.

8. For det øvrige haver Morten Villemsen at holde alle broelagde pladtzer og gader udi Kiøbenhafn, Christianshafn og de Nyeboeder, som forhen er anført, til alle tider forsvarligen og u-paaklageligen reene. Thi hvis derover skulle falde nogen klage, saa haver hand for politie-retten derfor at stande til rette. Des imidlertid continueris med reenholdelsen, som hid indtil er skeed, efter sædvane.

At denne contract paa Hans Kongel. Majts. allernaadigste behag og confirmation saaledis af os underskrevne er indgaaed og sluttet, bekrefter vi med vore hænders underskrivelse, og forpligter ieg Morten Villemsen mig og mine arvinger, denne contract u-paaklageligen at efterkomme. Og haver vi 2de eenslydende exemplarer af denne contract underskrevet, som med hr. general lieutenant de Cormaillon som formand udi commissionen hans signet er forseglet. Kiøbenhafn dend 6 februarii anno 1702. Charles Damas de Cormaillon. H. Nansen. C. E. von Støcken. H. Wandel. S. Friiss D. J. B. Ernst. Niels Jacobszen. Peder Riegelsen. Morten Willemsen.

Da ville vj etc. Forbydendis etc. Hafniæ dend 11 februarii 1702.

Sæl. Reg, XLII. 409—20.

1006. **14 Feb. 1702.**

Om Portpengenes Anvendelse til Gadernes Renholdelse.

De kongl. deputerede ved financerne.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vj til hielp til dend bekostning, som skal giøres paa vores og de publique pladtzer samt gaderne over alt her i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn at reenholde, af sær kongel. mildhed og naade allernaadigst haver givet og henlagt de penge, som efter dend allernaadigst udgangne forordning af dato dend 2 iulii anno 1695 i porterne her for staden og Christianshafn betales, hvilken betaling skal regnis fra dend 1 ianuarii sidst forleden og saaledis continuere, indtil vi anderledis derom tilsigendis vorder. Thj er voris etc., at j paa behørige stæder strax dend anordning giører, at forskrefne penge vorder qvartal viis til stadens conducteur Elovius Mangor, som vj allernaadigst haver betroet alle dette reenholdelsis verk tilkommende midlers annammelse og deszen casse at holde, imod tilborlig qvittering leveret. Dermed etc. Hafniæ den 14 februarii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 282—83.

1007. 18 Feb. 1702.

Om Mandtal paa den reformerte Menighed.

Hr. Niels Krag, etats raad Niels Bentzen, iustits raad Peder Lemvig og doct. Hans Wandel.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom voris elskel. kiere h. fader sal. etc. haver iblandt andet ved dend reformerede meenighed her i voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst anordnet, at samme meenigheds ældste og præster skal en gang om aaret for commissionen indkaldes, og at der for dennem skal oplæsis dend kongl. anordning af dato den 6 septembris anno 1690, desligeste, at de aarlig skal indgive under deris hænder mandtal paa fødde, dobte, viede og døde samt bortrejste af deris meenighed, saa er efter dit os elskel. h. Niels Krags allerunderdanigste forspørgende her-om voris etc., at j dermed fremdeelis paa forige maade continuere. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 18 februarii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 285.

1008. 4 Marts 1702.

Privilegium for en Guldsmed.

Piere Trefort.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter voris hof-guld arbeider Piere Trefort hans herom etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at hvis drenge, som hand at lære antager, maa og skal paa hans anmodning, naar de i deris lære træder, og siden igien, naar de lærdt haver, udi guldsmedenis her i voris etc. Kiøbenhafn deris laugs-bog strax ind- og udskrives og ellers saa fuldkommen agtes, som de af en af laugets guldsmede kunde have lærdt, saa og hans svenne, som deris aar hos hannem arbeidet haver og sig i guldsmede-lauget agter at begive, lige saa værdige dertil holdes som de, hos een af guldsmedene i lauget arbeidet haver. Og paa det hans hustru, om hun hannem overlevendis vorder, sig med sine børn efter hans død dis bedre nære kunde, skal det staa hende frit for, lige ved andre guld- eller sølv-arbeiders enker svenne paa arbeidet at holde uden nogen forhindring, saa lenge hun i enkestand hensidder. Endelig haver vj og allernaadigst bevilget, at hvis sølv, bemelte Piere Trefort, eller hans hustru efter hans død, udi arbeid gior, maa og skal af laugets oldermand stemplis med stadens stempel, naar det ellers lige med andre guldsmedenis arbeid i lauget af værdi befindes. Forbydendis etc. Hafniæ dend 4 martii 1702.

Sæl. Reg. XLII. 435—36.

1009. **4 Marts 1702.**

Om Kræmmerlavets Ligbæren udenfor Lavet.

Tage Toth og Hans Ehm.

F. 4. Viide maa j os elskel. Tage Toth etc. og Hans Ehm, at ettersom Jens Pedersen og Johan Selken paa samtlige ligbærernis vegne her i voris kongel. residentz stad hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om commissarier til at afhandle nogen tvistighed imellem dennem og Else afgangne Herman von Lengerkens og kremmernis oldermand her sammesteds Hans Henrich Beckel paa samtlig laugets vegne angaaende, at bemelte Else von Lengerkens skal have ladet hendis afg. mands liig imod voris om bemelte liigbærere allernaadigst givne brev og bevilling af fornefnte kremmer-laug til jorden henbære, da, saa fremt Jens Pedersen og Johan Selken kand formaa eder godvilligen til at være commissarier paa deris og deris interessenters side, er voris allernaadigste etc., at j strax retter eders leilighed efter, de vedkommende parter tillige med hvis vidner, de til sagens oplysning kand have (hvilke vj allernaadigst haver bevilget at maa for eder i commissionen efter loven føris), paa en beleilig tid og sted etc. og da dennem om forskrefne deris imellem værende tvistighed enten i mindelighed at foreene eller, for saaviit deraf ej for andre retter er anhengig giort og paakiendt, ved endelig dom etc. og saadan eders forretning de interesserede paa ansøgning etc., som j ville ansvare etc. Dersom og en af eder etc. Men hvis fornefnte Else von Lengerkens og Hans Henrich Bekkel ej efter tilbud skulle ville beqvemme sig til, 2de commissarier paa deris side, som før er meldt, strax at foreslaa og giøre allerunderdanigst ansøgning om, haver j alleene med commissionen at fortfare og dend uden videre ophold til forsvarlig rigtighed at befordre. Endelig haver j og alvorligen at tilholde parterne, at de uden nogen undskylding eller forevending fremlegger for eder udj retten alle de breve og beviisligheder, som de til sagens oplysning og rettens bestyrkelse kand have, eller og for eder beviisligt giøre, at de dennem ej haver kundet i rette tide bekomme, saafremt de agter sig deraf at betiene, saasom vj efterdags icke ville tillade, at noget brev eller beviis, som ej tilforn for andre retter har været i rette eller ere i acterne indførte, maa for voris høyeste ret fremlegges, mindre der antages eller paakiendis undtagen i de tilfælde, som loven ommelder. Saa haver j og for ved eders doms slutning udj acterne at indføre, at j parterne denne voris allernaadigste villie haver foreholdt, paa det de sig her ej med noget skal have at undskylde. Givet etc. Hafniæ den 4 martii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 290—91.

1010. **7 Marts 1702.**

Fundats for Helliggejstes Kirkeskole.

Fundatz og anordning.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom herudi voris etc. Kiøbenhafn findes adskillige fattige folk, som ej formaae deris børn til skole at holde, her ej heller er anden skole end Vor Frue skole, hvor saadanne børn foruden skoleløn kunde lære, der og ellers skal findes iblandt handverks drenge og tieniste-piger een stor deel, som liden kundskab om Gud haver, da til saadant at forekomme have vj efter os elskelige præsident, boegemestere og raad deris allerunderdanigst giorde forslag allernaadigst for got befundet at bevilge og tillade, saasom vj og etc., at bemelte borgemestere og raad maa lade bygge een skole ved Hellig Geistes kirkegaard her udi staden paa een pladtz, som kirken her til dags ej haver haft nogen nytte af, hvorudi een skolemester kand boe til at undervise fattige børn (som ingen midler haver til at betale skoleløn med) udi deris børne lærdom, regnen og skriven. Til hvilket christelige verks befordring og fremtarv adskillige gotfolk har udlovet endeel penge, som meenes at skulle kunde beløbe sig saa meget, at skolen kunde bygges for, og noget derfra at kunde overskyde til at settes paa rente til hielp til skolemesterens løn. Og maa ellers for renten af de tutusinde slettedalers capital, som afgangne Jens Nielszen Hald til fattige skoleborn har testamenteret, kiøbes brød til at uddeelis daglig til de allerfattigste børn, som i samme skole gaar, hvormed præsident, borgemestere og raad god indseende skal lade have. Og paa det handverksdrenge og tieniste-piger kunde have leilighed til, deris børne lærdom at lære, saa ville vj allernaadigst at de møder udi Hellig Geistes kirke om søndagen fra klocken halvgaaen et til halvgaaen tu, hvor de da af samme skolemester udi deris cathechismo og børnelærdom skal blive underviiste. Derforuden ville vj og allernaadigst, at som allerunderdanigst begieres, at der maatte holdes bøn og sang i Hellig geistes kirke om morgenen, naar der ingen prædiken holdes, iligemaade om eftermiddagen, meerbemelte skolemester da med eendeel af samme skoleborn skal hver onsdag og hver løverdag om morgenen klocken otte slet, da ingen prædiken der i kirken skeer, og om eftermiddagen halvgaaen tree slet holde der bøn og sang, som i Vor Frue kirke daglig holdes. Endeligen haver vj af sær kongel. mildhed og naade allernaadigst bevilget, at forberørte huus og skole maa lige ved Vor Frue skole for alle skatter og jndqvarteringer, saa og skolemesteren, som nyder ickun een ringe

lon, for alle personel skatter være fri og forskaanede. Hvorefter etc. Givet etc. Hafniæ dend 7 martii 1702.

Sæl. Reg. XLII. 440—42.

1011. **7 Marts 1702.**

Om Afregning med Forpagteren af Gammel Vartov.

Directeurerne over Vartou hospital.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj den 29 octobris sidst forleden allernaadigst haver beordret eder at lade Povel Pedersen, som Gammel Vartov har haft i forpagtning, faa endelighed paa hans regnskaber og ret vederfares udj, hvis hos hannem søges og hand derimod kunde have tilgode, og hand nu atter sig for os allerunderdanigst haver beklaget, at samme voris ordre ej skal være bleven efterkommet eller hans sag i saa lang tid af eder foretagen, saa er hermed ydermeere voris etc., at j forbemelte voris allernaadigste ordre uden lengere ophold allerunderdanigst efterlever og fuldbyrder. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 7 martii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 293.

1012. **7 Marts 1702.**

Ophævelse af Forordningen om et Fiskehandlerlav.

Etatsraad og politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom vi komme udj erfaring, at dend forordning, som voris elskelige kiere hr. fader sal. etc. den 14 aprilis anno 1696 om ferske-fiskes forhandling her udi voris etc. Kiøbenhafn haver udgivet, meget af dennem, som der ved ere tilladte ferske-fiske at selge, skal blive misbrugt, i det de drive der med et monopolium, saa at ingen maa selge uden de, som dertil ere antagne, de samme og skal sætte høy priis paa fisk, at de snart koste dobbelt saa meget, som de ellers pleje at giøre, hvilket dend kiøbende hos dennem maa betale, saasom paa andre stæder ej bedre kiøb er at faa, da have vj allernaadigst for got befundet, samme forordning hermed at ophæve. Og er voris etc., at du ved placater, som paa ordinaire stæder skal anslaaes, strax giver alle og en hver tilkiende, at det maa være en hver frit tilladt fersk fisk saavel paa torvene som paa andre anordnede pladtzer u-behindret at selge. Derefter du etc. Befalendis etc. Hafniæ den 7 martii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 294—95.

1013. **11 Marts 1702.**

Udnævnelse af en Kommission til at overveje, hvorledes ikke-arbejdsdygtige Tiggere kunne forsørges.

Hr. Conrad greve af Reventlow med flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom os elskelige h. Niels Krag etc., h. Damas Cormaillon etc., doct. Henrich Borneman etc., Christopher Ernst von Støcken etc., Claus Rask etc., Christian Skiønning etc., doct. Hans Wandel etc., Andreas Jacobsen etc., Sigfred Friis Dverrig etc., Niels Slange etc. og Søren Rasmusen Hiortshøi, jndvaanere i bemelte Kiøbenhafn, som vj den 14 ianuarii sidst forleden allernaadigst haver anbefalet med hin anden at overveje det overmaade betlerj, som her i staden gaar i svang, og til os allerunderdanigst at indgive deris betenkende, hvorledis de formeente, at de gamle betlere og de i ansigterne skamferede mennisker saavelsom og de, der ere saa lemmelæstede, at de ej self deris brød kand fortiene, til deris ophold paa visze stæder kunde forhielpis, desligeste at los giengere etc. saa og de fremmede betlere etc., deris allerunderdanigste betenkende og forslag nu til os haver indgivet, saa tilskikke vj eder det herhos. Og er voris etc.. at j eder samme betenkende og forslag strax foretager, det med største flid examinerer og overvejer, om j finder noget der udj at kunde være til dette høit magt paaliggende verks befordring at forandre og forbedre, da sligt retter, ligesom j det tienligst eragte, og siden, naar j dermed ere komme til slutning, os eders allerunderdanigste betenkende derover til videre etc. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 11 martii 1702.

Commissarierne vare efterskrefne: h. grosz canceller greven af Reventlow, h. Christian Sigfred von Plessen, h. Niels Krag, h. Christian von Lenthe, h. Charles Damas de Cormaillon, h. Ditlov Wibe, h. Christian Seested, etats raad Hans Nansen, doct. Henrich Borneman, doct. Peder Jespersen, admiral Christoph Ernst von Stokken, etats raad Claus Rask, iustitz raad Christian Skiønning, doct. Hans Wandel, borgemester Anders Jacobsen, borgemester Sigfred Friis Dverrig, cancelli raad Niels Slange og Søren Rasmusen Hiortshøy i Kiøbenhafn.

Sæl. Tegn. LIII. 297—97.

1014. **14 Marts 1702.**

Forordning om en Renovationsskat.

Forordning i trok.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom vi dag for dag u-gierne maa fornemme, stor u-skikkelighed at gaa i svang her i voris etc.

Kiøbenhafn saavelsom paa Christianshafn med dend megen u-reenlighed, som over alt paa torve, gader og stræder daglig tilsamles og icke efter derom allernaadigst giorde anordning jefnlig bortføres, som det sig bør, men at den derimod paa mange stæder ickun bliver sammenfeyet og i store haabe og mødinger henlagt, staden icke til ringe vanhæld, foruden dend vederstyggelighed, som saadan u-humskhed ellers med sig fører. Hvilken u-orden fornemmelig skal foraarsages deraf, at de vedkommende, naar de bliver advarede, deris u-reenlighed at bortføre, endeel da skal forevende og skylde paa, at de icke selv haver eller kand faa heste og vogne til leye, icke heller have rom og leilighed i deris gaarde til saadan u-reenlighed at henlegge, og naar dem endskiønt heste og vogne forskaffes og de ej haver fuld læsz til vognmændene, skal de ej med dem om betalingen kunde foreenes. Endeel andre, som self holder heste og vogne, skal støde og beraabe sig paa, naar deris naboer feyer og fører skarnet bort fra deris husze, fortog og gader, vil de og giøre det samme, med fleere u-tidige forevendinger, der bruges. Da til saadan u-orden og u-skickelighed at faa afskaffet, have vj allernaadigst for got befunden at antage og beskicke Morten Villemsen, jndvaaner her i staden, til at være inspecteur over renoverings verket her i Kiøbenhafn og Christianshafn, saasom vj og med hannem haver ladet accordere, at hand ald dend u-reenlighed, som samles paa gaderne, for en vis aarlig betaling efter dend ordinance, vi derom til jndvaanernes efterretning allernaadigst videre vil lade udgaa, skal lade bortføre og gaderne, torvene med voris og de publique pladzer altid reenholde, til hvilken ende hand sig saa mange karer og vogne, som dertil fornøden giøres, med tilhørige heste skal forskaffe og vel ved lige holde. Hvorfore og saasom dette nyttige verk har alleene henseende til det almindelig gavn og beste, hand til sin betaling efter dend med hannem der om giorde accord maa nyde et paaleg paa alle husze, gaarde og pladzer her i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn, som vj hermed allernaadigst ville have paabudet og skal legges og lignes efter dend maade og til det qvantum, som udi løgte- og spøyte-skats pengene aarlig gives, hvilke penge en hver, som noget huus enten til leye eller eye beboer, saavelsom og de, der sidder til leye i kieldere, udi tvende terminer om aaret skal betale. Og skal ellers dermed videre paa denne maade forholdes, at de, som saaledis boer til leye, skal altid, førend de udflytter af de husze eller kieldere, de haver beboet, forevise huus-værten, at de samme huszes tilkommende andeel til gadernes reenholdelse paa behørige stæder

haver clareret, eller det til hannem erlegge, hvor om huus-værten sig haver at forsikre, førend hand lader andre indfløtte, saa fremt hand ej selv dertil vil svare. Og hvad sig anbelanger de husze og pladzer, som staar ledige og øde, deszen andeel skal proprietarierne self svare og betale. Og saasom vj allernaadigst haver bevilget bemelte Morten Villemszen en qvartals penge forud til verkets fortsettelse imod caution aarlig at maa nyde, saa er voris etc., at dend første termin skal erlegges til førstkommendes paaske. Skulle nogen herudi være modvillig eller gienstridig til at udgive og betale, hvad hand bliver ansat for, skal hos dennem, i hvad iurisdiction de kunde henskyde sig til, ved stadens underfogder efter os elskelige præsident, borgemestere og raad i bemelte voris etc. Kiobenhafn deris anordning lovlig udpantning giøris, for saaviit hertil betales bør. Hvorefter etc. og for skade tage vare. Og byde vj hermed og befale bemelte præsident, borgemestere og raad samt alle andre vedkommende, som denne voris anordning etc. Givet etc. Hafniæ dend 14 martii anno 1702.

Sæl. Reg. XLII. 446—49.

1015. **14 Marts 1702.**

Om Ligning af Renovationsskatten.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke dig herhos en voris allernaadigste forordning angaaende et paalæg paa alle huse, gaarde og pladtzer j voris etc. Kiøbenhafn og paa Christianshafn, som Morten Willemszen, jndvaaner her sammesteds, aarligen skal nyde efter dend med hannem oprettede accord for torvene, gaderne og stræderne at reenholde. Og saasom vj allernaadigst haver befalet os elskel. præsident, borgemestere og raad her i staden at ligne og legge samme paaleg efter dend maade og til det qvantum, som udj løgte- og spøiteskats pengene aarlig gives, desligeste at tilholde rodmesterne, samme penge at indkræve og dennem til stads conducteuren Elovius Mangor (som cassen over dette renoverings verks penge er betroet) levere og det saa betimeligen, at fornefnte Morten Villemszen sine penge, naar hans termin forfalder, kand bekomme, hvorved de skal i agt tage, at dend første termin bliver indfordret til paaske førstkommendis og da til fornefnte Morten Villemszen u-feilbar erlagt, eftersom til dette renoverings verk i begyndelsen et stort forlag erfordris, saa er voris etc., at du god indseende haver baade med bemelte Elovio Mangor, at pengene ikke til u-nytte vorder anvendt, og med forberørte Morten Villemsen, at hand sin accord, som det sig bør, fyllest giør, hvor af

vj dig herhos rigtig copie til dend ende tilsender. Dermed etc. Hafniæ den 14 martii 1702.

Sæl. Tegn. XIII. 303—04.

1016. **25 Marts 1702.**

Om en Plads til Renovationsforpagterens Vogne og Karrer.

Hr. Charles Damas de Cormaillon, gen. lieut.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom udj den contract, som du og dine med-committerede haver sluttet med Morten Willemsen om gadernis reenholdelse her i voris etc. Kiøbenhafn saavelsom Christianshafn, og vj allernaadigst haver confirmeret, formeldis, at dennem en pladtz ved Verners huus udj St. Anna qvarteer skal anvisis, hvorpaa hand paa sin egen bekostning fornøden stalde til sine heste kand lade bygge og derforuden have saa meget gaards rum, som hand til sine vogne og karrer kand behøve, saa er voris etc., at du strax lader hannem samme pladtz ved alne maal tilmaale og hannem et maale brev under sin haand meddeeler, at hand derefter voris allernaadigste skiøde paa forskrefne pladtz allerunderdanigst kand søge. Dermed etc. Hafniæ den 25 martii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 310.

1017. **28 Marts 1702.**

Prvilegium for en Galanterihandler.

Johan Baptiste.

F. 4. giore alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Jean Baptiste, som sit borgerskab i voris etc. Kiøbenhafn lovligen vundet haver, maa udi hans huus her i staden begynde og fortsette en liden handel og kiøbmandskab med efterskrevne vare, nemlig escencer af iasmin, pudder, pudder-daaser, sebebolle, snuetoback, snuetobacks daaser, lak, ungersk vand, øregeheng, glaspærler og trygte kaaberstycker eller billeder. Dog at hand saadanne vare paa behørige stæder rigtigen angiver og voris told og anden rettighed deraf tilbørligen erlegger og betaler. Forbydendis etc. Hafniæ dend 28 martii 1702.

Sæl. Reg. XLII. 468.

1018. **8 April 1702.**

Skøde paa en Grund ved Sølvgade.

Morten Villemszen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj paa dend contract, som af voris tilforordnede i dend commission anlangende denne voris etc. Kiøbenhavns reenholdelse med Morten Villemszen sluttet er, aller-

naadigst haver bevilget og forundt, saa og hermed forunder, skiøder og afhender fra os og voris kongelig arve-successorer til bemelte Morten Willumszen og hans arvinger et støcke jord og pladz, beliggende uden for Rosenborg imellem Sølver gaden paa dend eene og Christian Verners plads paa dend anden side, streckende sig udi lengden 160 allen og udi breden 59 allen, som os elskel. hr. Charles Damas de Cormaillon, ridder, voris general lieutenant ved infanteriet og commandant i bemelte voris etc. Kiøbenhafn og citadellet Friderichshafn, efter voris allernaadigste befalling hannem har ladet udviise og afpælle, der at maa opbygge fornøden stalderum til hans heste og indrette vognskuur for hans karrer og wogner, som til bemelte reenholdelses verk behøves kunde. Hvilken plads, jord og grund etc. Forbydendis etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ dend 8 aprilis 1702.

Sæl. Reg. XLII. 474—75.

1019. **8 April 1702.**

Privilegium før en Franskbager.

Jean Endelot.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter Jean Endelot, fransch bager hos dend her værende Franske ambassadeur, hans allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at naar bemelte Jean Endelot sit borgerskab her i voris etc. Kiøbenhafn lovligen haver vundet, at nedsette sig her og til ald kongl. og byes tynge lige ved en anden borger proportionaliter at svare, hand her sammesteds sit bager-handverk maa fortsette og sig deraf ernære. Forbydendis etc. Hafniæ dend 8 aprilis 1702.

Uaflost og casseret efter kongl. befal. af 10 nov. 1713.

Sæl. Reg. XLII. 476—77.

1020. **22 April 1702.**

Privilegium for en Jøde.

Isaach Mendel Spejer.

F. 4. giore alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Isaach Mendel Speier fra vor stad Altona maa sig med sin familie udi voris etc. Kiøbenhafn nedsette og efter deris jødiske ceremonier leve, som udi ald stilhed og uden nogen forargelse skal skee. Disligeste at hand maa bruge dend handel og næring, som andre her i staden boende jøder ere tilladte. Dog at hand derimod svarer til ald borgerlig og byes tynge, saaviit hannem proportionaliter kand tilkomme, og paa

behørige stæder rigtigen erlegger voris told, consumption og anden rettighed af, hvis hand i saa maader handler med. Forbiudendis etc. Hafniæ dend 22 aprilis 1702.

Sæl. Reg. XLII. 485—86

1021. **22 April 1702.**

Privilegium for en Snedker.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget, at Abraham Loen, som snedker handverk tilborligen skal have lærdt, maa i snedker-lauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtagis foruden mesterstycke at giøre, naar hand tilforn sit borgerskab etc. Men i det øvrige holder hand sig snedickerlaugets articler efterretlig, saa viit etc. Derefter j etc. og derom etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 22 aprilis 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 331.

1022. **25 April 1702.**

Forordning om Gadernes Renholdelse.

Forordning i tryk om gadernes reenholdelse i Kiøbenhavn og Christianshavn.

Vi Friderich den fierde, cf Guds naade konge til Danmark og Norge etc., giøre alle vitterligt, at saasom vi den 14 martii sidst forleden allernaadigst har udgivet en forordning om et paalæg, angaaende gadernes reenholdelse her i vores kongel. residents-stad Kiøbenhavn saavelsom Christianshavn, da paa det desto bedre almindelig kand vides, baade hvorvidt den dertil antagne inspecteur og entrepreneur Morten Willemsen, efter den med hannem oprættede og af os allernaadigst confirmerede contract, saa og indbyggerne her i staden og paa Christianshavn uden forskiæl til samme reenholdelses verkes befordring skal være forbundne, have vi for got befunden, derom denne ordonnance ydermere til alles efterretning allernaadigst at lade udgaa.

1. Skal forbemelte entrepreneur Morten Willemsen eller hans arvinger feje og reenholde alle vores particulier og stadens publiqve pladser, torve, broer over canalerne, fortoger ved alle corps de gvarderne, samt de fire stadens porte med revelinerne ud til slag-bommen (hvortil vi, i allernaadigste henseende til vores kiære og troe undersaatters desto mere forlættelse i den summa, som ellers af dennem til dette stadens reenholdelses værk skal udgives, som en hielp allernaadigst have bevilget og henlagt den port-skillings-told, som er lagt paa alle

indkommende bønder- og fragt-vogne, saa og de penge, som i portene, efter den allernaadigste udgangne forordning af dato 2 julii 1695, erlegges), derforuden skal hand lade bortføre al ureenlighed af alle gader og stræder over gandske Kiøbenhavn og Christianshavn, saavel de, som ligge ude imellem vores de nye baadsmænds-vaaninger, som alle andre stæder, ved hvad navn de have kunde, alt saavidt allerede er eller herefter vorder brolagt, intet undertagendes i nogen maade, hvorudinden hand selv skal være politiemesterens tilsiun og tiltale undergiven, om noget af samme efterlades, men hans folk haver hand alene at ordinere og befale.

2. Til samme ureenligheds bortførsel skal forbemælte entrepreneur Morten Willemsen forskaffe saa mange dygtige med malet lærrets-dekler tillukte vogne eller karrer, samt heste, kudske og folk, item arbeids-materialier, som til dennem at paalæsse og bortføre giøres fornøden, saa at jndvaanerne eller deres folk ej med nogen paalæsning vorde bebyrdede eller dermed besværgede. I særdeleshed skal hand og være forpligted selv at forskaffe og lønne folk til at lade feje, sammenskuffe og paalæsse ureenligheden ved alle vores husers og pladsers fortog, saavelsom af stadens publiqve pladser og torve over gandske Kiøbenhavn og Christianshavn, saavidt som i hans contract specialiter mældes, og enten er eller herefter vorder brolagt.

3. Iligemaade haver entrepreneuren ved sine folk alle publiqve rendestene, hver gang naar gaderne reenses, ligeledes at reengiøre, saa at vandet kand faa sin frii fart. Med de tillukte rendestenes kister skal saadant skee saa tidt om aaret, som det giøres fornøden eller vandets afløb udkræver, og hvor vidt saadanne vores fortoge samt publiqve-pladser, torve og rendestene sig strekke, skal Morten Villemsen saavelsom de omboende i politiemesterens nærværelse udvises paa aastæderne af mænd, som magistraten dertil haver at forordne, at hand og de omgrændsende indbyggere kand vide, hvor meget en hver af dennem tilkommer for sig at skal lade feje og reengiøre.

4. Hvis ureenlighed Morten Villemsen enten med karrer, vogne eller pramme lader bortføre, skal hand være forpligted paa ingen anden stæd at lade aflæsse eller udlosse, end som hannem dertil efter tidernes tilstand af stadens commandant vorder anviist (som dog skal være, naar det uden portene føres, paa beqvemme stæder inden for de ferske søer; saa og af admiralen, naar noget til vands skal bortføres og udlosses, som skal være inden for told-boden), hvor og Morten Villemsen med sine folk, paa det udførselen kunde

falde ham des beqvemmere, skal lade ureenlighederne slette og jevne. Saa skal ham og i det øvrige beqvemme stæder ved canalerne blive anviist, hvor hand sine pramme kand lade henlegge og ureenligheden indtage. Paa samme stæder skal hand og lade bruge broer, og med anden forsynlighed efter forordningerne derved forsvarligen omgaa, at canalerne ved samme ureenligheds ladning, losning og bortførsel ingenlunde præjudiceres, mindre opfyldes.

5. Entrepreneuren Morten Villemsen skal og af alle publiqve slam-kister, som allerede findes hos canalerne, item ved Færgestrædet, paa Amager-torv, neden for Vandmølle-strædet ved Vandkonst-torvet eller herefter videre kand blive anlagde og forfærdigede, lade bortføre hvis ureenlighed, som i dennem fandtes, naar hand derom af politiemesteren tilsiges, som i det mindste skal være om aaret fire gange. Dog skal hand ikke være tilforbunden at lade dem rense eller samme ureenlighed opkaste, men saadant skal skee paa havnens og de vedkommendes bekostning.

6. Efterskrevne publiqve-pladser og gader skal hand først om morgenen tilig være forpligted at reengiøre, saa at skarnet af dem kunde være tilside fejet og bortkiørt, om sommeren, nemlig: fra paaske til Mikkels-dag inden klokken otte om formiiddagen, og om vinteren inden klokken ti, saasom: 1. Slots-gaarden og Slots-pladsen. 2. Gammel og ny Børs. 3. Gaden fra Christianshavns-bro til Amager-poort. 4. Gaden langs Holmens-canal. 5. Kongens Ny-torv. 6. Øster-gade. 7. Kiøbmager-gaden indtil Nørre-port. 8. Amager-torv. 9. Højbro-stræde. 10. Færge-stræde. 11. Steen-boderne. 12. Skoe-boderne. 13. Vimmel-skafftet. 14. Klæde-boderne. 15. Den Ny-gade. 16. Gammel- og Ny-torv. 17. Raadhuus-stræde. 18. Fortogene langs canalerne ved Stranden paa begge sider. 19. Vand-konsten. 20. Vester-gade. 21. Nørre-gade. 22. Graabrødre-torv. 23. Gothers-gade. 24. Kongens ny Brede-gade, desligeste alle andre stadens anseelige gader, hvor den meste kiørsel og gang henfalder, som her ikke er specificeret, hvad navn de og have kunde; den øvrige tiid af dagen tillades ham i indeværende aar at anvende paa de andre smaa gader og af side liggende pladser, som hand ikke har kunnet overkomme udi forbemælte morgen-timer at reengiøre, og i særdeleshed til at lade efterhaanden bortføre alle dynger og haaber, som ligger langs canalerne paa Christianshavn, udi Ny-Kiøbenhavn, langs Volden og paa andre stæder, saavidt hannem i det første aar mueligt kand være at overkomme, men udi de efterfølgende aaringer skal hand være forpligted at reenholde alt dette, ligesom om torvene og de publiqve-

pladser mældt er; dog med de vilkor, at samme hans gade-vogne eller karrer, saa meget mueligt er, ej passere om dagen over bemælte torve, publiqve-pladser og hoved-gader. Ved torvene og alle stadens porte paa alle ordinaire og extraordinaire torve-dage skal hand være forbie med reengiørelsen til om eftermiddagen, at bønderne ere derfra bortkiørt, som skal være om sommeren naar klokken er fem og om vinteren naar klokken er tre, hvilket hand da eller saasnart bønderne med deres vogne ere fra torvene, haver at reengiøre, saa at de skal være rene hver søndags og hellig-dags morgen næst efter. Saa skal hand og samme tider paa alle taarsdage, løverdage og de dage, som for andre extraordinaire kirke-gangs dage indfalde, al ureenlighed bortføre fra kirkerne og de næst omliggende naboers fortoger, hvilke tider enhver af samme naboer og gienboer paa deres andeel af gaden skarnet da om eftermiddagen skal lade sammenfeye, og saavidt som kirkernes fortoge sig strække, have kirkeværgerne der at lade giøre den anstalt, at det der og paa samme tider ligeledes bliver sammenfejed. De øvrige aaringer bør Morten Villemsen at være pligtig til at reengiøre den hele stad inden middag, undtagen torvene, stadensporte og kirke-gangs-pladser, som skal reengiøres paa forbemælte tider om efter-middagen. Og skal Morten Villemsens folk, vogne, karrer og heste, som her til bruges, saasom dette verk er almindelig gavnlig, være fri for alt hvis i portene efter vores allernaadigste forordninger fordres, naar de nogen ureenlighed udføre og derfra igien tilbage komme.

7. Er hand og pligtig tillige med gadernes ureenlighed at antage og bortføre hvis feje-skarn, som samles baade i kirkerne, paa slottet i alle vores samt andre stadens publiqve saa og alle particuliere huse, vaaninger og kieldere over gandske Kiøbenhavn og Christianshavn, til hvilken ende hand ved hver vogn eller karre skal have en klokke, paa det at indbyggerne kand høre dennem, naar de komme, hvor de da skal lade udi bøtter, balger og truer bære samme deres feje-skarn lige ud paa karrerne eller vognene og ej legge noget deraf paa gaderne. Handler nogen herimod, da bødes af hosbonden, som er pligtig derudinden med sine folk tilbørlig opsyn at have, første gang 2 mark, anden gang dobbelt og tredie gang straffes efter politierettens kiendelse. Skulle nogen forsømme at udbære deres feje-skarn, naar vognen kommer forbi, da skal de bevare det, til hand med karren eller vognen kommer anden dagen igien. Men hvis heste-, koe- eller andet møg, samt snee og iis, som ellers hos enhver udi deres huse

findes og samles, det haver de paa deres egen bekostning selv at lade bortføre, med mindre de med Morten Villemsen derom kunde forenes.

8. Ingen maa understaa sig møg eller deslige uhumskhed af deres huse at udbære og paa gaderne at henlegge eller i canalerne kaste, men de, som saadant fra deres huse vil lade udføre, skal lige kaste det paa vognen. Alle de tieniste-tynde eller andre, som antreffes og befindes at have ladet sig bruge med ureenlighed eller uhumskhed paa gaderne at henlegge eller i canalerne kaste, skal straffes udi hals-jernet, og de, som det lader giøre, give til straf fire rigsdaler. Ej heller maa nogen lade udskylle nogen uhumskhed igiennem renderne fra hans huus og gaard ind i gadernes rendestene. Handler nogen herimod, da skal hosbonden, som er pligtig at have tilbørlig opsigt med sine folk, have forbrudt første gang 2 mark, anden gang dobbelt, men tredie gang straffes efter politie-rettens kiendelse. Saa skal det og ej heller være nogen tilladt om natten enten snee eller iis af sin gaard ud paa gaderne at lade føre eller henlegge. Fordrister sig nogen til saadant, da skal hand straffes paa tre rigsdaler.

9. Aadseler angaaende, som katte, hunde, heste og deslige, der findes paa gaderne, enten de ligge inden eller uden for rendestenene, naar det ikke vides, hvem det har tilhørt eller af hvem de ere henlagde eller udkastede, da skal natmanden dennem optage og uden betaling bortføre, saa snart det hannem af gadefogderne tilkiende gives. Men kand udforskes, hvem de have tilhørt, skal de ham derfor betale og bøde derforuden fire rigsdaler første gang.

10. Alle og enhver, som lader noget huus bygge, brynd, kielder og deslige grave, og ikke selv haver gaards-rum, hvor hand det derved forefaldende joord og gruus kand henlegge, skal strax begynde med det at lade bortføre, og samme fra sit fortog inden aftenen om muligt er, forskaffe. Men falder det i saa stoor qvantitet, at det ikke før skee kand, da nyder hand i det højeste dertil fire dages frist.

11. De, som selv holde heste og vogne, og dermed deres heste-møg med videre, som i forestaaende articuler mældes, vil bortføre, skal være tiltænkt, der til at lade holde dygtige vogne med tilbørlige for- og bagsmekker forsvarligen tætte, paa det at intet kand falde eller tabes af dennem paa gaderne; farer nogen kudsk hermed ud og spilder noget af det hand kiører med, enten ved hans forseelse, skiødesløshed eller med hans forsæt, da bøder hand derfor strax 2 mark eller og straffes paa kroppen. Og have politie-be-

tienterne, gade-fogderne eller entrepreneurens folk, hvo, som saadant først seer og bliver var, samme heste og vogne i stadens avls-gaard at lade henføre og anholde, som der skal blive saa længe i arrest, indtil betalingen er skeed. Alle og enhver, som ej møget paa deres egne grunde, jorder og pladser selv har nødig og det der vil bruge, skal det uden portene og til de pladser henføre og aflæsse, som Morten Villemsen efter den forestaaende 4 art. i saa maader anviist vorder, og ej det andenstæds henlegge, end det dennem saaledes anordnet bliver, under 2 mark straf. Dem, som ikke vil saadant selv lade bortføre eller ingen heste holder og dog qvæg-moddinger og andet deslige sanker udi deres gaarde, skal vognmands-lauget herudinden betiene, som ligeledes skal være tilforbunden, baade dertil dygtige vogne at bruge, som her forhen er mældet, og sig videre derefter at rætte under lige straf.

12. Gade-fogderne skal efter politiemesterens anordning, naar hand det nødig eragter, udi det dem ordinerede qvarteer af byen, tilig om morgen, naar det dages, gaa langs gaderne og da lade sig høre med deres træskraller, hvorved alle og enhver, enten hand boer til eje eller til leje, da uden forskiæl skal være advaret, skarnet selv paa sit iboende huses fortog og sin andeel af gaden, saa og de, som øde huse og pladser nogenstæds have, ligeledes der at lade sammenfeje, saavelsom og skarnet af deres rendestene sammestæds opkaste og i hoben til det andet henskuffe, hvilket skal skee tilig om morgenen under 1 rigsdalers straf, saa at naar karrerne der komme, de da ikke have sig at opholde. Hvorudinden politie-betienterne og gade-fogderne efter politiemesterens anordning skal have indseende, at samme af alle og enhver tilborlig efterkommes. Er her udi nogen enten motvillig eller forsømmelig, da gives det politiemesteren tilkiende. Erfares, at samme politie-betienter eller gade-fogder for venskab, skienk og gave fordølge saadant eller herudinden see igiennem fingre med nogen, straffes paa penge eller med den spanske kappe efter politie-rettens kiendelse. Ovenstaaende straf-boder for fejningen og videre, som efter denne forordning vil falde hos de modvillige, udeskes strax ved en politie-betiente og tvende af gade-fogderne, eller og derfore af dem lovlig udpantning giøres.

13. Enddog enhver indvaaner er pligtig selv til at lade feje og sammenskuffe ureenligheden paa sit fortog og sin andeel af gaden, saa og at lade reense og reenholde sin rendesteen, skal dog Morten Villemsen være tilforbunden, for en billig betaling at lade det aarlig forrætte ved sine egne folk for dennem, som det af hannem begiære,

eller andre folk dertil anskaffe, hvis de derom med hannem kand accordere.

14. Saasom erfares, at mange haver den sædvane paa helligedage saavelsom ved liig-begængelse eller udi andre tilfælde, at i stæden for, som de ellers skulle feje, strøe de ikkun sand uden for deres huses gade-dørre og paa deres fortoge, paa det de skal synes at være rene, da efterdi samme tiener ej til denne eller anden nytte, men om vinteren udi regnvejr foraarsager stoor ureenlighed og om sommeren i tørke contribuerer til stov, hvoraf og den største deel kommer omsider i rendestenene, som videre ved plads-regn og vandløb skylles ud i havnen og den deraf opfyldes, da ville vi saadanne sandstrøelse paa gaderne hermed effterdags alvorlig have forbudet. Skulle nogen befindes herimod at handle, straffes første gang paa 2 mark, anden gang dobbelt, men tredie gang efter politie-rættens sigelse.

15. Og ihvorvel mand vil lade feje og skarnet bortføre for at faae torre og rene gader, saa kand de dog ej blive derved saa fuldkommen, som de bør at være, uden at steenbroen og iligemaade i agt tages. Ti skal de gader, som herefter enten blive omlagde eller af ny brolagde, isærdeleshed de, som ere brede, gives behørig fald, at vandet alle tider kand vel have sit affald til rendestenene, hvilket vandfald vedkommende skal efter forefindende leilighed og beskaffenhed give og anvise broleggerne paa aastæden og fremdeeles, imedens de derved arbeide, med dem have indseende, at hvis dem der anviist bliver, giøres og efterkommes, saavelsom og steenbroen vorder forsvarlig og dygtig sat og byens rendestens vandfald conserveret.

16. Findes nogle gader opkiørte og u-jevne eller ej at have nogen vandfald til siderne, men ved rendestenene at være fast saa høje som midt paa, skal de forderligst omlegges. Item skal alle og enhver, hvor noget hul paa deres gader og fortog enten nu befindes eller herefter kand komme, hvorudi sig alle tider holder vand og vædske, som megen ureenlighed foraarsager, være tilforpligted, samme nu og herefter strax, naar det sees, at lade tillegge, saa gaderne alle tider kand være jevne, hvilket paa de publiqve-pladser og af de vedkommende strax forsvarligen skal skee. Ydermere ville vi hermed allernaadigst have anbefalet, at alle og enhver, som endnu kand have et eller andet u-brolagt fortog ud til nogen gade ved sit huus og plads, at de samme inden førstkommende Mikkelsdag skal lade broelegge under fire rigsdalers straf, hvormed vores politiemester flittig

skal have indseende, og dem, som dette efterlade, herudinden lade tiltale.

17. Med sneen om vinteren forholdes, ligesom forhen mældt er at skal forholdes med ureenligheden om sommeren. Og haver entrepreneuren saaledes samme ved vores og stadens publiqve-pladser, fortoge, torve og gader, hvor hand, som mælt er, skal være pligtig at lade sammenfeje skarnet og ureenligheden, det og ligeledes at sammenfeje, opstøde og med sine vogne eller karrer efter al muelighed først lade bortskaffe. Alle indbyggerne skal langs deres huse paa begge sider af gaderne strax, naar det har sneet, lade sneen under tu marks bøder sammenfeje, at der kand blive en reen foodstie, hvor tvende personer hin anden kand passere, men paa benævnte vores og stadens publiqve-pladser skal Morten Villemsen forderligst, naar sneen er falden, saadan foodstie, til videre snees bortførsel, som ovenmældt er, ved hans folk opfeje. Iligemaade skal hand og særligen udi de principaliste alfare brede gader tid efter anden saa meget af sneen, som af indbyggerne sammenfejes, og hand kand afstæd komme, lade bortføre, hvilket iligemaade skal skee paa de stæder, hvor sneen kand være sammenblæst og ligge, de kiørende eller gaaende til hinder.

18. Naar nogen regn eller tøe-vejr efter stoor sneefald og frost er for haanden, skal alle og enhver, efter politie-rættens kiendelse og politiemesterens tilsyn, isen og sneen for deres fortoge og huse opstøde, og de, som herom vorde ansagte, selv dertil anskaffe heste og vogne, som det kand bortføre. Imidlertid skal og enhver, baade imedens det frøs, saa og i særdeleshed naar hastig tøe paafalder, idelig have deres particuliere tilhørende rendestene ophugne og reensede, at vandet kand faa sit flod, saa det ej i nogens huse eller kieldere indløber. Samme ophugget rendesteens-iis skal enhver for sit fortog, medens frosten varer, om morgenen lade løsstøde, sammenskuffe og langs ved deres huse imod muren eller og ved siden af rendesteenen, ligesom det beqvemmeligst kand lade sig giøre, opstable, hvilket strax derpaa af Morten Villemsen oplæsses og bortføres, og saadant ej i nogen hob eller knortle-tal paa gaderne, de gaaende og agende til incommoditet, bliver beliggende. Findes nogen herudi enten modtvillig eller efterladen, skal gade-fogderne saadant strax lade giøre, hvilket vedkommende selv skal betale og ydermeere derfore straffes paa en rigsdaler, hvilket, om de ikke saadant betale, skal derfor efter den 12 art. anledning udpantes og derforuden stande til rette for hvis skade, samme deres forsommelse foraarsaget har,

efter politie-rettens kiendelse. De publiqve rendestene, entrepreneuren ved de anordnede mænd, som forhen mældt er, skal blive udviist, har hand med egne folk at lade ophugge og isen paa visse stæder henlegge, hvor det de gaaende eller kiørende ej kand være til hinder og i det øvrige sig dermed, som næst oven er mældt, forholde.

19. Ingen maa understaa sig med beskæmmelige, langt mindre med ær-rørige skields ord eller ringeste overlast at udførme enten inspecteuren eller nogen af hans folk, ikke heller gade-fogderne, naar de ere ved deres forretninger eller paa andre tider og stæder. Den, som saaledes af nogen antasted bliver, skal det for politie-retten angive, som inspecteuren og hans folk herudinden skal maintenere og de skyldige derfor dømme til mulct paa penge eller lade dem lide paa kroppen efter sagens beskaffenhed.

20. Skulle nogen klage falde paa forbemælte inspecteur og entrepreneur, at hand ikke de brolagde pladser og gader i Kiøbenhavn og Christianshavn til alle tider forsvarligen og u-paaklageligen reenholder, skal hand for politie-rætten derfor til rætte stande.

21. Skulle noget af ovenstaaende, som angaar gadernes reenholdelse, formedelst tyende oc tieniste-folkes nachlæssighed eller ladhed vorde efterlat og forsømt, og deres hosbonde derover falde til disse straf-bøders betaling eller udpantning, da naar af tienestefolkene, dreng eller pige, vorder noget af deres hosbonde ansagt og anbefalet at skal beobagte, skal de tiden selv dertil oppasse. Efterlader de saadant forsætlig, naar dem er dertil given billig tiid fra andre forretninger, skal den halve part af samme forfaldne strafbøder, som efter foregaaende poster eskes og udpantes, komme hosbonden til last, saasom hand herudinden bør have good opsyn med sine folk, og den anden halve part af de tieniste-folk, ved hvilke forsømmelsen er skeed, betales. Dog skal hosbonden strax betale og udlegge bøderne for sine tieniste-folk, som hand siden skal have magt og frihed til, igien i deres løn at afkorte. Men dersom hosbonden selv skulle ville betale strafbøderne for sine tieniste-folk og i den stæd forlange anden straf over dem, da skal de, om det er karl eller dreng, efter sagens beskaffenhed og politie-rættens kiendelse straffes med den spanske kappe, ride paa træ-hesten eller anden deslige straf, og om det er pige, sættes udi gabestokken eller paa andre visse stæder staa med kosten i haanden eller og at feje 2, 3 à 4 timer paa de publique pladser for entrepreneuren.

22. Over de strafbøder, som af forbemælte kand falde, skal holdes rigtig boog ved commissionen, som haver inspection over dette

verk, hvoraf den halve deel skal strax udgives til lige deling mellem angiveren og politie-betienterne, der samme udpanter, og den anden halve deel komme dette verkes cassa til indtægt. Hvorefter alle og enhver vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette og for skade tage vare. Og byde og befale vi hermed os elskelige præsident, borgemestere og raad her i Kiøbenhavn, saa og alle andre, som denne vores forordning under vort cancellie-seigl tilskikked vorder, at de den paa behørige stæder til alles efterretning strax lader læse og forkynde. Givet etc. Hafniæ den 25 aprilis anno 1702.

Sæl. Reg. XLII. 490—505.

1023. **25 April 1702.**

Om Ransagning efter Tiggere og andre Fattige.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax med ald fliid lader inqvirere efter, hvor mange betlere saavel af fremmede som af vore egne undersaatter, saa og hvor mange huus arme etc., som her i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn findes og ingen visz almisze til underholding nyder, og derpaa en rigtig fortegnelse forfatter med forklaring paa deris navne, og hvorfra de ere, som du til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 25 aprilis 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 333—34.

1024. **13 Maj 1702.**

Om Vidnesbyrd ved Politiretten.

Forordning i trøk.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom vi komme udi erfaring, at ved politie retten, som vj her i voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst haver beskicket, forefalder en og anden sag, hvor de anklagte under adskillige jurisdictioner her sammesteds henhører, det og ofte hænder sig, at vidner af adskillige slags folk vorder tilkrævede udi sager, politien vedkommende, deris sandhed ved eed at udsige, som skal ville unddrage sig for politie retten at møde, naar de dertil bliver stefnte eller kaldede, formeenende sig ej udi nogen sag at være pligtige at stande til rette og giensvar eller og til deris æeds aflæggelse uden for deris rette værneting, som loven tilholder, hvilken deris exception, om dend skulle faa fremgang, ville blive meget hinderlig udi politiens og politie-rettens administration, da, som vi til samme politie ret at forvalte adskillige tilforordnede udi alle retter og jurisdictioner her udi staden have beskicket, have vj allernaadigst for got befundet at anordne og befale, saa oc etc., at alle og en

hver, geistlig eller verdslig, civil eller militair, her i Kiøbenhafn skal uden nogen undskylding, for saaviit politien og en god skik kand vedkomme, for politie retten være ansvarlig og der stande til rette, hvad heller sagerne dennem self kunde angaa eller og til deris vidners afleggelse blive kaldede og indstefnede. Hvor efter alle etc. Oc befale vj hermed præsident etc., saa og alle andre, som denne voris forordning etc. Givet etc. Hafniæ dend 13 maji anno 1702.

Sæl. Reg. XLII. 529—30.

1025. **19 Maj 1702.**

Brandvæsenets Kontrakt med en Kirurg.

F. 4. etc. confirmation paa efterskrevne contract etc.

Vii samtlige ober officerer ved brandt ordningen kiendes og hermed vitterligt giør: Saasom vore underhavende brandfolk, som meesten deels ere af meget ringe formue, baade i u-lyckelig jldebrand, saa og særdeelis ved deris tunge arbeide kommer til skade, som forfarenheden udviiser, hvor over de enten maa crepere eller oven for deris evne nødes til at giøre store bekostninger for at lade sig læge, alt saa haver vj, efter at vj udj nest foregaaende dage hafde til dend ende efter haanden ladet for os kalde samtlige voris underhavende og fornummen, at de alle til sammen, undertagen meget faa, udi alle maader samtyckte dette voris forehavende, paa det dend eene kunde bære last og brast med dend anden, af god velbetenkt raad og hue med sr. Herman Baumand, chirurgus og bartskier her udi staden, paa dend samtlige brandtordnings vegne og alle deraf dependerede brandtfolk slutted og indgaacd efterfølgende contract:

1. Antager vj forskrevne ober brandt-officerer med foregaaende samtlig brandtfolkenes minde og samtycke sr. Herman Baumand til at være chirurgus og bartskier ved brandordningen.

2. Forpligter ieg Hermand Baumand mig til at betiene alle ober- og underofficerer samt gemeene af brandordningen med barbeeren, aareladen, cureren udi alle forefaldende tilfelde, vere sig ved jildebrand, som Gud naadelig ville afvende, eller om de ved nogen anden u-lyckelig hændelse af falden slag eller hug ved deris arbeide eller andre maader kunde faa nogen skade, desligeste og at raadføre dennem udi deris sygdomme og betiene alle dennem af brandordningen, som det begierer, ved indvortes eller udvortes svagheder, være sig ved nat eller dag, med gode medicamenter, plaster og andre chirurgiske operationer og cureren, saa at ingen over min forsømmelse schal med føye have noget at klage, som ieg end og skal holde mine svenne og

drenge til, at de eenhver af brandtordningen med ald flid, omhyggelighed, beskeedenhed, troskab og forsigtighed betiennendis vorder. For hvilke forskrevne alt sammen ieg vil nøyes med de penge, som omsider ommeldes, at een hver haver at betale og fornøye til mig, undertagen nogen af frj villie udi een og anden tilfald vilde legge noget meere til.

3. I saa maader lover ieg Hermand Baumand og her med tilsiger, hver gang, naar nogen u-lyckelig jldebrand schulle hændes her udi staden, med tree à fire svenne og fornødne plastre, forbindinger og slige behørige schal u-fortøved lade mig finde paa stædet og strax antage mig nest guddommelig hielp at helbrede dennem, som af brandtordningen kunde komme til skade. Desligeste vil ieg og, naar brandtordningen munstris, lade mig indfinde paa stædet, hvor munstringen skeer, tillige med mine havende svenne og drenge, og naar brandtordningen marcherer, vil ieg for min person ligeledes marchen medfølge.

4. Hvor imod vj samtlige brandt-officerer, indtil ober brandtmestere exclusive, lover hermed og tilsiger at betale for hver uge een hver fire skilling dansche, hvorfore sr. Herman Baumand lader os betiene, foruden de udi dend anden articul specificerede curer, med barbeeren tvende gange om ugen udi voris egne huse. Iligemaade betaler een hver af ober og under brandtmesterne tree skilling og lader sig betiene med barberen tvende gange udi sr. Baumands eget huus, spøitmestere, straalmestere og assistentzer tu skilling, de samtlige brandsvenne half anden skilling og vorder betiente med barbeeren hver uge een gang udi sr. Baumands eget huus. Dog hvo som af ober og under brandtmæsterne, spøitmestere, straalmestere og assistentzer, ja end og af brandtsvennene vil lade sig betiene med barbeeren udj deris egne huse tvende gange om ugen, da betaler de ligeledis ugentligen som ober officererne fiire skilling.

5. Denne contract tager nestkommende paaske dag sin begyndelse, og er aftalt, at forskrevne penge skal ved hver qvartals ende betales til bemelte sr. Herman Baumand.

At denne for specificerede contract saaledes paa Hans Kongl. Majts. allernaadigste behag og confirmation er indgaaed, aftalt og sluttet, bekreftes med voris egne hænders underskrift og hostrøgte signeter, og ere tvende ligelydende exemplarier forfærdiget, hvoraf ieg Claus Rasch, Kongl. Majts. etats raad og politiemester etc., det eene og ieg Hermand Baumand det andet til mig haver annammet. Kiøbenhafn den 7 aprilis anno 1702. C. Rasch (l. s.). J. B. Ernst

(l. s.). Gotfried Fuchs (l. s.). Niels Jacobszen (l. s.). Nicolai Finch (l. s.). Søren Jenszen (l. s.). Hans Olufsen (l. s.). Anders Hanszen. Peder Jenszen. Jesper J. E. S. Erichszens nafn. Niels Engelszen. Thor Jenszen. Jens Christenszen Roskild. Daniel Langhammer. Niels Sigurdszen. Anders A. B. S. Bentzen. Paul Borchert. Gunder G. B. S. Biørnszen. Povel P. M. S. Mogenszen. Niels Sørenszen. Hans H. O. S. Olsen. Bendt B. N. S. Nielszen. Jens Pederszen Randløv. Hans Lantman. Christen C. L. S. Larszen. Christopher C. A. S. Anderszen. Povel Olszen. J. Rasmussen. Hans Veithvilt. Iver J. P. S. Pederszen. Nicolai Olszen. Andreas Simon. Christian Bergh. Oluf O. P. S. Pederssen. Diderich Jenszen, oldermand for brandt-vognmændene. Herman Bauman, chirurgus (l. s.). J. C. Ernst (l. s.).

Da ville vj etc. Forbiudendis etc. Friderichsborg den 19 maii 1702.

Sæl. Tegn. XLII. 535—38.

1026. **2 Juni 1702.**

Stærke Tiggere skulle udleveres til Kommandanten.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn skal findes mange fremmede betlere og løsgiengere, saa er voris etc., at du saadanne betlere og løsgiengere strax lader eftersøge og anholde, og hvilke karle du der iblandt finder at være friske og stærke til at arbeide, dem haver du, naar du derom tilforne med samtlige deputerede udj politie-retten haver confereret, til commandanten at levere, men de andre fremmede betlere haver du i Børnehuset at lade indsette, indtil anden anstalt derom kand giøris. Dermed etc. Friderichsborg den 2 iunii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 369.

1027. **2 Juni 1702.**

Om Udvisning af fremmede Tiggere.

Politie rettens tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vj allernaadigst haver befalet dig os elskel. Claus Rask at lade paagribe alle fremmede betlere i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn, og hvilke af dennem, som ikke ere friske og sterke til arbeid, at lade føre i Børnehuset, saa er voris etc., at j strax træder til sammen og med hin anden flittigen overlegger, paa hvad maade de best af landet til fremmede stæder kand skaffis, og naar j derom er eens vorden, da

sligt, saa snart mueligt er, i verk setter. Dermed etc. Friderichsborg den 2 iunii 1702.

Sæl. Tegn. XLIII. 369.

1028. **8 Juni 1702.**

Tilladelse til at reparere et Hus paa Amagertorv, til det kan blive nedrevet.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj have efter Peter Lundt og Lorentz Kettels, jndvaanere i voris etc. Kiøbenhafn, deris allerundanigste etc. af sær kongel. mildhed og naade, dog uden conseqventz for andre, allernaadigst bevilget, at de maa lade flye og reparere noget paa overdeelen af deris iboende huus ud til Amager torf til dens conservation, indtil de kand forsyne sig med materialier, huset grundmuret efter allernaadigst udgangne forordning at lade opbygge. Derefter du etc. og de vedkommende sligt til etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg den 8 iunii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 370—71.

1029. **8 Juni 1702.**

Om Indpas i Sværdfegernes Rettigheder.

H. Conrad greve af Reventlow.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj have efter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget, at Hein Køpper, oldermanden for sværdfejer-lauget i voris etc. Kiøbenhafn, maa en sag i mellem bemelte sværdfejer laug og voris cammer- og commerce raad os elskel. Jean Matthias Leers hans søn Arnold Leers angaaende kiøbmandskab med eendeel kaarde-fæster, hvor udj os elskel. voris tilforordnede i politie retten den 20 decembris sidst forleden skal have dømt, til nærmere paakiendelse for os i voris høyeste rettes extraordinaire session, som er berammet at skal holdes den 15 novembris førstkommendis, lade indstefne. Derefter du dig etc. og behørig stefning i sagen at udstæde. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg den 8 iunii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 373—74.

1030. **8 Juni 1702.**

Om en Undvigelse fra Blaataarn ved Langebro.

Claus Hartvigsen, præsident i borg retten.

F. 4. Eftersom vj maa fornemme, at dend person Christian Parup, som for voris nu holdende høyeste ret er bleven dømt fra livet for et drab, hand hafde begaaet, skal være udkommen af hans fængsel i det saa kaldet Blaa taarn paa Friderichsholm foruden at

have beskadiget eller brudt enten muren, dørre, vindever eller lofte, da er voris etc., at du os med aller forderligste allerunderdanigst skriftlig refererer, hvorledis dermed egentlig er tilgaaen, og om taarngiemmeren er tilstæde, da hannem strax lader fast-sette. Dermed etc. Friderichsborg den 8 iunii 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 374.

1031. **11 Avg. 1702.**

Beskikkelse af en Bromand ved Prinsens Bro.

Ditlov Anderszen Lampe, broemand ved dend røde broe for enden af Knabroestræde i Kiøbenhafn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver bestilt og antaget, saa og etc. Ditlow Andersen Lampe, bromand for Holmens og dend nye røde broe ved enden for Knabroestræde udi voris etc. Kiøbenhafn, til at være tillige med broemand ved dend broe, som gaar til Princens gade ved voris ridehuus sammesteds, udi dend forige nu ved døden afgangne bromands Niels Mogensens sted. Thj skal hand samme bestilling tilborligen betiene og forestaa, saa at ingen med billighed sig over hannem kand have at besværge. For hvilken hans tieniste vj allernaadigst haver bevilget, at hand maa nyde og oppebærge lige saadan indkomst og rettighed, som bemelte hans formand derved for hannem nydt og haft haver. Forbydendis etc. Jægersborg dend 11 augusti 1702.

Sæl. Reg. XLII. 571—72.

1032. **14 Avg. 1702.**

Om Forpligtelsen for 2 Bartskærere til at bo paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Saasom Jacob Otto Rud, barberer og jndvaaner i Christianshafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand, formedelst hand sig der ej skal kunde nære, har søgt at ville flytte ind i Kiøbenhafn, men amts-barbererne hannem det, i hvorvel hand er deris laugs broder og har betalt sin ambts rettighed saa dyre som nogen af dem, skal ville formeene, paastaaende, at der paa Christianshavn bør at boe tvende barberere efter amtets privilegier, og at fornefnte Jacob Otto Rud skal have faaet sit amt med den condition, som i en hans formænds brev anno 1685 findes indført, at boe i Christianshafn, saa efterdi vj af eders derom allerunderdanigst indgivne erklæring allernaadigst fornemme, at udj dend første post af bartskær laugets articler, som af os allernaadigst er confirmeret, findes alleeniste indført, at der skal være 21 vel erfarne mestere i

Kiøbenhafn og Christianshafn tillige udj et laug, og ikke, at tvende af dennem, efter oldermandens paa staaende, just er forbundne til at boe i Christianshafn, det og skal befindes, at barbererne i Kiøbenhafn skal have det meeste, som i Christianshafn falder at forrette, baade ved Børnehuset og Laboratorio, saa og med de fornemmeste jndvaanere der paa stædet at betiene, have vj efter slig beskaffenhed og i henseende, at Kiøbenhafn og Christianshafn under et er begreben, allernaadigst bevilget, at forbemelte Jacob Otto Rud maa u-formeent i Kiøbenhafn indflytte og sig der nedsette. Thj er voris etc., at j de vedkommende sligt til allerunderdanigste efterretning strax tilkiende giver. Dermed etc. Jægersborg den 14 augusti 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 400—401.

1033. **18 Aug. 1702.**

Om Anvendelse af Bøder, der forfalde ved Politiretten i Sager, der ere indstævnede af Lavene mod Bønhasere.

Politie rettens committerede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj give eder hermed allernaadigst tilkiende, at j hvorvel den 5te art. udj voris om politiens administration den 22 octobris anno 1701 allernaadigst udgifne forordning iblant andet melder om bøderne, som ved politien forefalder, at politiemesteren maa tage deraf tu tredie deele til betienternis løn, og at det øvrige skal deeles udj tvende lige deele imellem secretereren og fiscalen, saa have vj dog nu efter allerunderdanigste ansøgning allernaadigst for got befunden, derfra saaviit at dispensere, at af det gods, som i saa maader herefter bliver udpantet og confisqueret, skal til laugene betales de omkostninger, som paa bønhasere at antreffe kunde være anvendt, samt hvis bøder, laugene efter deris laugs articler tilkommer, men det øvrige skal til politie-cassen være hiemfalden. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Jægersborg den 18 augusti 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 407.

1034. **15 Sept. 1702.**

Om Plads i Børnehuset til Manufakturerne.

Commerce raad Anthoni de Paw.

F. 4. Vor naade tilforn. Saasom vj allernaadigst fornemme, at os elskel. directeurerne for Børnehuset i Christianshavn self behøver og forlanger alle huse og værelser der i Børnehuset til stædets manufacturers desto bedre fortsettelse, saa er voris etc., at du retter din leilighed efter, de huse og værelser, som du i bemelte Børnehuus

beboer og til dine manufacturer bruger, for bemelte directeurer til st. Mickelsdag førstkommendes at qvitere og rydelig giøre. Dermed etc. Jægersborg den 15 septembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 423.

1035. **25 Sept. 1702.**

Om en resterende Havne- og Bolværkskat.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Hvad Margrethe Sechman for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anl. at du skal lade giøre anfordring hos hende ved trusel af execution og udlæg i hendes boe om eendeel penges betaling, som du skal kalde resterende havne- og bolverks skat, herrørende siden anno 1693, foruden at giøre hende forklarlig oplysning derom, kand du af hosføyede copie af hendis allerunderdanigste supplication udførligere see og fornemme. Og som hendis forige derom allerunderdanigste etc. er for lang tid siden til din allerunderdanigste erklæring bleven henskikket og dend ej endnu skal være indkommen, saa er nu hermed voris etc., at du os strax og uden videre ophold din allerunderdanigste erklæring tilsender. Dermed etc. Befalendes etc. Jægersborg den 25 septembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 437.

1036. **7 Okt. 1702.**

Om Forbedring af Drikkevandet.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad os elskel. Claus Rask etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anl. at vandene og særdelis pompe vandet herudj voris etc. Kiøbenhafn ikke alleene meget formindskes og i gaardene saavelsom udj de publique pomper fattis, men end og, at det mestendeel skal være fordervet, ilde lugtendis og af en mudderrig og forraadnet smag, hvilket skal komme deraf, at de søer, fornemmelig Sortedam her for staden, hvor af vandet hid indledis, ere med moratz og rør fast tilvoxne, saa at det derfor skal være fornøden, at bemelte søer med forderligste vorder reensede og renoverede, kand j af hosfølgende copie af hans derom allerunderdanigste indgivne memorial see og fornemme. Thj er voris etc., at j med det allerførste tilstiller os eders allerunderdanigste betenkende, paa hvad maade samme søer best kand blive reensede. Dermed etc. Hafniæ den 7 octobris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 439—40.

1037. **31 Okt. 1702.**

En Kommission nedsættes til Undersøgelse af Gadernes Vandfald.

Etatz raad Claus Rask med flere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j strax træder i conferentz tilsammen, med hver andre flittig overveyer, paa hvad maade j eragte, at vand faldet paa gaderne her i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn best kand indrettes, og os derom eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 31 octobris 1702.

De, som forskrefne bref er gaaed til, vare: etats raad Claus Rask, etatz raad Wilhelm Friderich von Platen, Georg Philip Møller major ved fortificationen, Olaus Judichærus equipage- og fabriquemester ved Holmen, Elovius Mangor raadmand og stads conducteur i Kiøbenhafn, Hans Henrich Scheel ingenieur capitain og Johan Conrad Ernst stads bygmester i Kiøbenhafn.

Sæl. Tegn. LIII. 447—48.

1038. **18 Nov. 1702.**

Om et Reglement for Garnisonspræsterne.

Doct. Henrich Borneman, doct. Peder Jespersen, doct. Hans Vandel og doct. Hector Gotfried Masius.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos et project til et reglement for garnisons præsterne her i voris etc. Kiøbenhafn, som mag. Knud Tommerup allerunderdanigst haver indgiven, hvis indhold j deraf self etc. Og er voris etc., at j strax træder i conferentz tilsammen og, efter at j dets beskaffenhed med flid haver overvejet, os derom eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 18 novembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 457.

1039. **16 Dec. 1702.**

Privilegium for en Smed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget, at Gotfred Kirspien, som smede handverk tilbørligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi smedelauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtages, alligevel at der skal mangle tolv aar udj hans mester svends aar, at hand det ikke fuldkommen haver udstaaet. Dog skal hand først sit mester stykke giøre og ellers etc. Thj er voris etc., at j de vedkommende sligt etc. Dermed etc. Hafniæ den 16 decembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 470—71.

1040. **23 Dec. 1702.**

Om Godtgjørelse for Johannes Moochs Plads paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj tilskikke eder herhos en til os fra os elskel. Andreas Jacobszen, voris iustitz raad, assessor i voris høyeste ret og borgemester i voris etc. Kiøbenhavn, saavelsom Lauritz Anderszen og Hans Carstenszen, raadmænd i bemelte Kiøbenhafn, samt Soren Vesteszen, voris cancellie forvalter, allerunderdanigst indgiven forretning, som de haver forfattet efter voris allernaadigste befaling angaaende at examinere og til et vist qvantum sette Johannis Mooch, jndvaaner i Christianshavn, hans uliqvide prætention for et støkke jordsmon af hans der sammesteds liggende pladtz, som derfra for nogle aar siden til en gade langs canalen er bleven udlagt, og hand dets værdj opfører til 1316 rdr. capital og deraf beregnet rente 1092 rdr. 1 ℔ 4 ß fra den 11 iuni anno 1687 og til dend 11 iunii udj indeværende aar, hvis beskaffenhed og hvad hand haver grundet sig paa, j af hosfølgende vidimeret copie af bemelte committeredes forretning udførligere etc. Og som samme committerede der udinden haver taget sig til fundament grund-taxten her over Kiøbenhavn og Christianshafn, som voris elskel. kiere hr. fader sal. etc. den 15 februarii anno 1690 allernaadigst haver ratificeret, og derefter beregnet det bemelte Johannes Mooch fragaaende støcke jordsmon, som skal være efter stads conducteurens givne alne maal 1406 qvadrat allen, hver allen for 1 rixort, til capital 351½ rixdaler og rente der af 291 rixpaler 4 ℔ 7½ ß fra ovenskrefne 11 iunii aar 1687 og til den 11 iuni sidst forleden, tilsammen capital og rente 643 rdr. 1 ℔ 7½ ß, hvilket vj saaledis allernaadigst haver approberet, Saa er voris etc., at j til forbemelte Johannes Mooch af stadens første paaleg lader betale forberørte 643 rdr. 1 ℔ 7½ ß med simpel rente af capitalen, fornefnte 351½ rdr. fra seeniste 11 iunii, og indtil betalingen følger. Dermed etc. Hafniæ dend 23 decembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 473—74.

1041. **30 Dec. 1702.**

Om Undersøgelse af et Forslag om en Brandanordning.

Etatz raad Claus Rask, stads hauptmand Johannes Christenszen Meller og brand directeur Gotfred Fux.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos en project til en brandordning her i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn. Og saasom eders forretninger paa en og anden sted derudj tilsammen

løber og vj meget ugierne seer, at dend eene den anden i sin forretning skulle falde, i henseende, at det intet andet end hinder og confusion i verkets befordring ville foraarsage, saa er voris etc., at j eder samme project strax foretager, det med flid efterseer og overveyer og os eders allerunderdanigste betenkende til videre etc., og paa hvad maade j formeener, at alting best kunde lempis og rettis og verket fornemmelig i nøds fald med god eendregtighed og uden confusion befordris. Dermed etc. Hafniæ den 30 decembris 1702.

Sæl. Tegn. LIII. 477.

1042. **6 Feb. 1703.**

Privilegium paa Wodrofs Mølle.

Georg Julius Wodrof.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom vj af een til os fra os elskel. præsident, borgemestere og raad j voris etc. Kiøbenhafn indgiven allerunderdanigste erklæring allernaadigst fornemme, at icke urte-kremmerne her sammesteds skal vere heel vel fornøyede med det mølleverk, som voris regiments qvarteermester Georg Julius Wodrof her uden for staden imellem Nørre og Vester porte allerede haver ladet bygge og indrette, saasom de skal tilforhandle sig af hannem pærle-gryn og snue tobak, som hand derpaa lader forarbeide, men og, at det skulle vere heel got og nytteligt, at hand der tillige med lod indrette en slibe- og polere-mølle for kleinsmedene, sverdtfeyerne og bøsemagerne her i staden, som de skal have anmodet hannem om, hvilket hand sig og allerunderdanigst skal have erbudet til at efterkomme, dersom vj i henseende til dend bekostning, hand derpaa allerede haver giort og endnu maa giøre paa dend begierte slibe- og polere-mølle at lade bygge og indrette, saa og ellers paa sligt ved magt og lige at holde, hannem voris allernaadigste privilegium paa samme mølleverker ville meddeele, da have vj efter forberørte beskaffenhed og fornefnte Georg Julius Wodrofs herom etc. samt fornefnte magistrats erklæring allernaadigst forundt og givet, saa og etc. hannem og hans arvinger tolv aars frihed paa benefnte hans mølleværker, saa at det imidlertid icke skal vere nogen anden tilladt, nogen slibe- og polere-mølle tree miile omkring Kiøbenhafn eller noget pærle-gryns og snue-tubacks mølle-værk her i vort land Sielland at lade bygge og opsette, hannem og hans arvinger til indpas og afbreck. Dog skal samme hans privilegium ej præjudicere dennem, som selv i deris egne huse pærlegryn eller snue-tobach giøre, ej heller skal derved vere formeent slige vahre fra fremmede stæder

at indføres. Saa maa og fornefnte Georg Julius Wodrof eller hans arvinger hverken selv eller ved deris folk lade giøre noget arbeid paa bemelte møller, som kunde vere kleinsmed-, bøszemager- og sværdtfeyer-laugene til præjudice. Hvorefter etc. ej giørendis etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ den 6 februarii 1703.

Sæl. Reg. XLIII. 17—19.

1043. **13 Feb. 1703.**

Om Udvisning af Tømmerpladser.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom det ikke alleene er stridigt med allernaadigst udgangne forordninger, at eendeel tømmer handlere til kiørselens og fartens merkelig hindring med deris tømmer og dæler i saa stor mengde belegger og opfylder pladtzerne langs hen fra Vejerhuset og paa begge sider af canalen bag ved slottet, men end og heel farlig, om ulykkelig jldebrand, den Gud afvende, der iblandt kom og fik overhaaend, saa er voris etc., at j værer betenkt paa, med forderligste at giøre os allerunderdanigst forslag om en anden platz, hvor j skulle formeene, at tømmer handlerne deris tømmer og dæler kunde legge og opsette uden kiørselens og fartens hinder og til meere sikkerhed for deraf kommende ulykkelig jldebrand. Dermed etc. Hafniæ den 13 februarii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 17.

1044. **13 Feb. 1703.**

Stadskonduktøren og Rodemestrene maa nyde visse Procent af Afgiften til Gadernes Renselse.

Politie rettens tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj lade eder hermed allernaadigst vide, at vj udj allernaadigste henseende til dend umage og forretning, som baade os elskel. Elovius Mangor, raadmand og stads conducteur i voris etc. Kiøbenhafn, haver med at føre udi rigtighed det til gadernes reenlighed anordnede paalæg, saavelsom rodmesterne haver med samme paalæg at indkræve, allernaadigst haver bevilget, at de derfor maa nyde af samme paalæg, Elovius Mangor 1 pro cento og rodmesterne 2 pro cento. Derefter j etc. og bemelte Elovius Mangor i hans regnskab at godt giøre. Befalendis etc. Hafniæ den 13 februarii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 17—18.

1045. **17 Feb. 1703.**

Om Renten af Udgiften til Gadeløgterne 1688—89.

Magistraten i Kiøbenhafn,

F. 4. Vor bevaagenked tilforn. Saasom vj den 25 decembris anno 1700 allernaadigst haver befalet eder, at j udj henseende til den rest, nemlig 408 rdr. 5 ₰ 13½ ß, som Lorentz Kréyer, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhavn, end da kunde tilkomme paa hans fordring for giorde leverantze til de publique løgters brending her sammesteds fra Mikkelsdag anno 1688 til aars dagen 1689, dend anordning skulle giøre, at hand uden videre ophold blef betalt for, hvis hand i forskrefne maade retmeszigen kunde have at fordre, saa at hand ikke skulle have billig aarsag, sig derover ydermere allerunderdanigst at beklage, og bemelte Lorentz Krejer nu for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at dend deraf resterende rente skal blive hannem difficulteret, da, efterdj voris elskel. kiere hr. faders sal. etc. den 10 martii anno 1694 allernaadigst til eder ergangne befaling tilholder, at j hannem forskrefne penge af de fra Mikkelsdag anno 1688 til paaske derefter 1689 indkomne løgte skats penge strax skulle betale, og det endnu ikke er skeed, er voris etc., at j strax den anstalt giører, at forskrefne restants af 408 rdr. 5 ₰ 13½ ß bliver hannem med simpel rente deraf fra bemelte 10 martii anno 1694 uden videre ophold imod hans qvitering betalt. Dermed etc. Hafniæ den 17 februarii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 20—21.

1046. **6 Marts 1703.**

Om Kjød- og Brødtaxterne.

Magistraten i Kiobenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j herefter confererer med os elskel. voris committerede udj politie retten om taxten, som paa kiød, brød og andre victualier her udj voris etc. Kiøbenhafn bør at settes. Og som ved den nu værende taxt det gemeene meget skal betyngis, saa haver j, med forderligste efter foregaaende conferentz med bemelte voris committerede samme at forandre, saaledis som j dertil agter at svare. Dermed etc. Hafniæ den 6 martii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 33—34.

1047. **6 Marts 1703.**

Om Besværinger over Indkvarteringsskatten og over Mangel paa Gadeløgter.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom der jevnligen for os elskel. voris committerede udj politie retten indkommer besværinger over den forandring, som ved indqvarteeringens udgifter her i voris etc. Kiøbenhavn skeer, end dog guarnisonen er den samme, mange og haver besværget sig, ikke at være forsynede med gadeløgter, da dog ingen huse ere befriedee for, dertil at contribuere, saa er voris etc., at j strax communicerer bemelte voris committerede repartitionen over jndqvarteringen her i staden, saa og dennem behørig efterretning om løgte- og spøite skatten med deeler. Dermed etc. Hafniæ den 6 martii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 34.

1048. **6 Marts 1703.**

Om Afskedigelse af udygtige Politibetjente.

Claus Rask, politiemester.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj ugierne maa fornemme, hvorledis eendeel af politie betienterne her udj voris etc. Kiøbenhafn skal baade være udygtige og saa insuffisante, at de intet haver at hæfte ved, saa er voris etc., at du strax den anordning giør, at i deris stæd dygtige og vederhæftige politie betiente bliver antagne. Dermed etc. Hafniæ den 6 martii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 34.

1049. **6 Marts 1703.**

Om Regnskab over Politibøderne.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom voris elskel. hr. fader sal. etc. haver den 12 iunii anno 1699 allernaadigst befalet dig, inden en maanets tid at giore regnskab for de bøder, som i dend tid, du haver været politiemester, ere faldne, saa er voris etc., at du strax til os indgiver din allerunderdanigste skriftlig relation, om og hvorledis hoibemelte voris elskel. kiere hr. faders til dig ergangne befaling er bleven efterlevet. Dermed etc. Hafniæ den 6 martii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 34.

1050. **13 Marts 1703.**

Nedsættelse af en Kommission angaaende Lavene.

Hr. Niels Krag med fleere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j retter eders leilighed efter, tillige med magistraten her i voris

etc. Kiøbenhafn paa en beleilig stæd til visze tider at sammen komme, der med hin anden flittig at eftersee et hvert laugs articler her sammesteds og os eders allerunderdanigste betenkende tilstiller, om nogen forandring derudj fornøden eragtes. Dermed etc. Hafniæ den 13 martii 1703.

Commissarierne vare efterskrefne: hr. Niels Krag, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Slange og een af de 32 mænd, som magistraten dertil udnævner.

Sæl. Tegn. LIV. 41.

1051. **17 Marts 1703.**

Bevilling til Handel med Sæbe og Tran.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter allerunderdanigste etc. allernaadigst bevilget, at Peder Mandrupszen, jndvaaner her i voris etc. Kiøbenhafn, maa indtil videre u-formeent handle og i smaat selge sæbe og tran til alle og enhver, som med hannem kiøbe ville. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 17 martii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 46.

1052. **31 Marts 1703.**

Reglement mellem Sognepræsterne og Garnisonspræsterne.

Doct. Henrich Borneman med flere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj lade eder hermed allernaadigst vide, at vj allernaadigst haver for got befundet, efterfølgende puncter af eders allerunderdanigst indgivne memorial af den 8 iunii anno 1702, angaaende det eder allernaadigst anbefalede reglements forfattelse imellem ministerium og garnisons præsterne herudj voris etc. Kiøbenhavn, at decidere saaledis.

1. Skal hverken voris lif-garde til hest, som følger os self og ej under commandantens befaling staar, til garnisonen henhøre, ej heller voris trabanter garde did føris, saasom den ingen anden end voris hof opvarter.

2. Belangende voris regiment des marines, da efterdi det er en stor part af garnisonen og staar under commandantens ordres, eragte vj allernaadigst, at samme voris regiment des marines saavelsom voris lif-garde til foeds og hvad andre regimenter til foeds, her udj garnison ere eller bliver jndqvarterede, med deris ober- og under officerer under garnisonens meenighed bør at henhøre.

3. Med trolovelser og copulationer bør saaledis at forholdis. Garnisons præsterne forretter trolovelser og copulationer med alle de

qvinder og døttre, som hører til de af garnisonen hengende familier, men med ober og under officerer samt gemeene, som sig her i staden indlader i egteskab med dem, der ere uden for garnisonens meenighed, lader vj det ved loven allernaadigst forblive. Sammeledis ville vj og allernaadigst, at dersom nogen under officerer og gemeene kunde beboe eller besidde huse eller kieldere i sognene og derudi bruge nogen borgerlig næring med skienken eller tappen og deslige, de da ej med brudevielser til garnisons præsternis betiennelse skal henføris. Derefter j etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ den 31 martii 1703.

Fortegnelse paa dem, til hvilke dette bref blef expederet: doct. Henrich Borneman, doct. Peter Jesperszen, doct. Hans Vandel og doct. Hector Gotfred Masius.

Sæl. Tegn. LIV. 59—60.

1053. **3 April 1703.**

Privilegium for en Fægtemester.

Christian Friderich Dyszel.

F. 4tus giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. samt fegtemesteren Hans Henrich Ellers tilstaaelse allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Christian Friderich Dyssel maa, indtil vj anderledis herom tilsiger, alleene være fægtemester her udi voris etc. Kiøbenhafn og sammesteds en publique fægt-skole holde, for alle og enhver, som lyst haver, sig udi fægt-konsten at ove og lade informere. Forbydendis etc. Hafniæ den 3 aprilis anno 1703.

Sæl. Reg. XLIII. 43—44.

1054. **14 April 1703.**

Om Opsættelse af en Brandmur ud til Nygade.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj af din til os allerunderdanigst indgivne memorial fornemme, at formedelst os elskel. fru Magdalena afg. etatz raad Peder Laszens ej efter ofte paamindelse har villet forsynet hendes paaboende pladtz ud til den nye gade, der løber fra Amager torf til Gamel torf her i staden, med behorig bygning eller lade en brandtmuur opsætte i stædet for det planke verk, derpaa staar, haver voris elskel. kiere hr. fader sal. etc. den 13 augusti anno 1695 allernaadigst befalet dig, at du paa hendes bekostning en lovlig brandt muur paa samme hendes pladtz skulle lade opsette, om hun det ej self til en vis tid efterkom. Men som sligt ej endnu er skeet, saa er voris etc., at du bemelte fru Magdalena

afg. etatz raad Peder Laszens strax advarer, at hun fornefnte hendes fortoug og pladts inden sex ugers forløb skikkelig lader indrette og med bygning tilbørligen forsyne eller og en lovlig brandt muur ud til gaden lader optrekke i stedet for plankeværket, som der paa staar, og hvis det ej efter derom giorde erindringer skeer, haver du høybemelte voris elskel. kiere hr. faders til dig allernaadigst udgifne befaling at efterleve. Dermed etc. Hafniæ den 14 aprilis 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 68—69.

1055. **14 April 1703.**

Om Ansættelse af en Præst for Frederiksberg.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke dig herhos een til os fra mag. Jørgen Huulbech, capellan til Vor Frelseris kirke udi Christianshafn, indkommen allerunderdanigste supplication, hvorved hand anholder om at maatte blive beskikket tillige med at betiene kirken og meenigheden ved vort slot Friderichsberg i mag. Lauritz Thuras sted, som vj til sognepræst til Vor Frue kirke i Aarhuus allernaadigst haver befordret. Og er voris etc., at du os anlangende samme hans allerunderdanigste ansøgning, om den vel kunde lade sig giøre, eller og om du eragter, en anden af de nærmiste præster deromkring paa landet samme kirke og meenighed tillige med sit eget kald mageligere at kunde betiene og forestaa, derom dit allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 14 aprilis 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 69.

1056. **21 April 1703.**

Om nogle Vandrenders Omlæggelse.

Hr. Conrad greve af Reventlov med flere directeurer over det færske vand i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos en memorial, som voris general lieutenant og commandant her i voris etc. Kiøbenhafn os elskel. hr. Charles Damas de Cormaillon til os allerunderdanigst haver indgiven, med hosføyede afritzning anlangende vand rendernes omleggelse og indledelse fra marken hid i staden igiennem volden imellem Rosenborg og Qvitzovs bulverker, hvis beskaffenhed j deraf self etc. Og som det skal være høit fornøden, i tide at fore komme og hindre det overflødige vand løb af renderne i graven, nu voldarbeidet skal begyndes, saa er voris etc., at j strax den anordning giører, at forskrefne vand render vorder med allerforderligste forflyt og efter afritzningens anledning paa ny her i staden

indlagt, saafremt j icke ved noget bedre forslag at giøre, hvilket, om saa er, j os det da først allerunderdanigst haver at tilstille. Dermed etc. Hafniæ den 21 aprilis 1703.

De, som forskrefne brev udgik til, vare: hr. grosz canceller greve af Reventlov, conferentz raad Worm, etatz raad Nansen, etatz raad Rasch, iustitz raad Rømer, iustitz raad Winding, borgm. Anders Jacobszen, raadm. Johannes Christensen og Peter Klouman.

Sæl. Tegn. LIV. 78—79.

1057. **28 April 1703.**

Om Indsættelse af den russiske Ambassadørs Barns Lig i Trinitatis Kirke.

Rector og professores i universitetet i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj give eder hermed allernaadigst tilkiende, at den her værende muscovitiske ambassadeur maa sit afgangne barns liig i Trinitatis kirke her i voris etc. Kiøbenhafn lade indsette, hvor det og maa blive staaende, indtil hand det lader affordre. Derefter j etc. og derom strax etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 28 aprilis 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 88.

1058. **12 Maj 1703.**

Om en Betænkning over Brændeved.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj tilskikke eder herhos copie af en til os fra voris etatz raad og politiemester os elskel. Claus Rasch indkommen allerunderdanigst memorial om brende veeden, som hid til staden føris, hvis beskaffenhed j deraf etc. Og er voris etc., at j eder samme memorial til at overveye strax foretager og os derom eders allerunderdanigste betenkende til videre voris allerundernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 12 maji 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 101.

1059. **15 Maj 1703.**

Om Sognepræsternes Stridigheder med Garnisonspræsterne om Brudevielser.

Doct. Henrich Borneman med flere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos en til os fra ministerio her i voris etc. Kiøbenhafn allerunderdanigst indkommen supplication angaaende copulationerne her i staden, som de og garnisons præsterne tvistis om, hvis beskaffenhed j deraf etc. Og er voris etc., at j baade ministerium og garnisons præsterne forderligst

for eder kalder og da paa beste maader søger, dennem over den punct om copulationerne at foreene. Dermed etc. Hafniæ den 15 maji 1703.

De, som forskrevne brev udgik til, vare doct. Henrich Borneman, doct. Peter Jesperszen, doct. Hans Vandel og doct. Hector Gotfried Masius.

Sæl. Tegn. LIV. 105—06.

1060. **8 Juni 1703.**

Om Tømmerpladsernes Flytning fra Havnen.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax kund giør de tømmerhandlere, som deris tømmer og dæler haver staaende langs fra Veyerhuset og paa begge sider af canalen bag ved slottet i voris etc. Kiøbenhafn, at vj allernaadigst haver givet dennem tu maaneders dilation, inden hvilken tid de allerunderdanigst haver at foreslaa andre pladtzer, hvor de deris tømmer og dæler uden kiørselens og fartens hinder og til bedre sikkerhed for uløckelig jldebrand kand sette og henlegge. Dermed etc. Jægersborg den 8 iunii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 126—27.

1061. **8 Juni 1703.**

Frigivning af Brændehandelen.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj lade dig hermed allernaadigst vide, at vj allernaadigst haver bevilget og givet en hver frihed at kiøbe og selge brendeveed, som hannem lyster og dend kiøbende og selgende med hin anden best hand foreenis om. Derefter etc. og saadant strax ved placater til en hvers efterretning paa behørige stæder lader anslaa. Befalendes etc. Skrevet etc. Jægersborg den 8 iunii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 128.

1062. **18 Juni 1703.**

Om Afgift af Kirkerne til den danske Kirke i London.

Kirkeværgerne for Vor Frue, St. Nicolai, Hellig Geistes, Trinitatis og St. Peters kirker i Kiobenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom voris elskel. kiere hr. fader sal. etc. haver den 22 iunii anno 1697 allernaadigst tillagt den danske præst ved den danske lutherske meenighed til London i Engelland fire hundrede rixdaler til aarlig lon, som hannem af Vor Frue, St. Nicolai, Hellig Geistes, Trefoldigheds og St. Peders kirker

her i voris etc. Kiøbenhafn aarligen indtil videre allernaadigste anordning skulle betales, hvilket saaledis for os elskel. mag. Iver Brinch skal continuere indtil den 1 aprilis sidst forleden, men siden den tid have vj til nogen lindring for bemelte fem kirker i deris udgifter allernaadigst for got befunden at moderere det derhen, at samme fem kirker herefter, indtil vj anderledis derom tilsiger, ikkun de 200 rdr. deraf aarlig til den danske præst ved bemelte danske lutherske meenighed til London skal betale. Thj er voris etc., at j strax tilsammen træder og eder med hverandre foreener om, hvormeget eenhver af forskrefne kirker udj aarlig afgift til bemelte 200 rixdalers fuldgiørelsze bør at contribuere. Dermed etc. Befalendes etc. Jægersborg den 18 iunii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 144—45.

1063. **18 Juni 1703.**

Bevilling til Handel med Kramvarer.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter Christian Gabriels Schracks herom etc. allernaadigst bevilget, at hand ligesom hans moder Agnete Gabriels maa sig i voris etc. Kiøbenhafn, indtil vj anderledis derom tilsigendes vorder, med adskillig smaa kramvare uforhindret ernære, naar hand først sit borgerskab etc. Derefter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Jægersborg den 18 iunii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 146.

1064. **25 Juni 1703.**

Det paalægges Politimesteren at møde i Politiretten.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj den 13 maji anno 1702 allernaadigst haver befalet dig, at naar de andre committerede i politie retten til sammen kom og du formedelst svaghed ej derfra lovlig var forhindret, du dig og da hos dennem ufeilbar skulle indfinde og tillige med dennem i agt tage, afhandle og forrette, hvis eder samtlige efter den eder allernaadigst givne instruction oc voris om politiens administration udgangne forordning kunde vedkomme, og vj dog ugierne maa fornemme, at du dig der siden den tid heel sielden skal have indstillet, saa er ydermeere hermed voris etc., at du dig her efter udj bemelte politieret, naar den holdes, altid uden nogen lovlig forhindring indfinder, saa at voris tieniste formedelst din udeblivelse ej skal vorde forsommet. Dermed etc. Befalendes etc. Jægersborg den 25 iunii 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 157.

1065. **25 Juni 1703.**

Om Afskaffelse af Tiggeriet.

Hr. Niels Krag med flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos rigtig copie af voris til os elskel. hr. Conrad greve af Reventlov etc. med fleere udgiven commission anlangende det overmaade betlerj, som i voris etc. Kiøbenhafn gaar i svang, at give os deris allerunderdanigste betenkende om, hvorledis saadant best kunde afskaffis, med videre des indhold, hvis leilighed j deraf self etc. Og som samme commission ikke endnu er bragt til endskab, saa er voris etc., at j eder dend, imidlertid vj nu til vore førstendomme Slesvig Holsten forreiser, foretager, samme med hin anden flittigen overveyer og os ved voris tilbage komst eders allerunderdanigste betenkende til videre etc. Dermed etc. Jægersborg den 25 iunii 1703.

De, som forskrefne befaling ere gaaede til, vare hr. Niels Krag, hr. Charles Damas de Cormaillon, hr. Christoph Ernst von Støcken, etatz raad Nansen, biscop Borneman, doct. Peter Jesperszen, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Niels Slange, mag. Dorschæus og mag. Iver Brinch.

Sæl. Tegn. LIV. 158.

1066. **31 Avg. 1703.**

Om Optagelse i Pesthuset af syge Fattige fra Landet..

Directeurerne over Bornehuset og Pæsthuset.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris etc. er, at j strax dend anordning giore, at hvad arme folk, som udj ansigterne ere beskadigede og os elskel. hr. Johan Otto Rabe etc. saavelsom os elskel. Knud Juel etc. udj Pæsthuset uden for Kiøbenhafns Vester port lader levere, vorder der uden ophold imodtagne og med leje og underholding lige ved andre fattige lemmer sammesteds forsynede. Dermed etc. Friderichsborg den 31 augusti 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 174—75.

1067. **7 Sept. 1703.**

Om et Projekt til Brandvæsenets Forbedring.

Etatz raad Claus Rask, stads hauptmand Johannes Christensen Meller og Gotfred Fuchs, brand directeur.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj den 30 decembris anno 1702 haver tilskikket eder en project til en brand ordning i voris etc. Kiøbenhafn og Christianshafn med den expresse ordre, at j os eders allerunderdanigste betenkende forderligst skulle tilstille, paa

hvad maade i formeener, at alting dermed best kunde lempis og rettes og verket fornemmelig i nødsfald med god eendregtighed og uden confusion befordres, og saadant ikke endnu af eder efter saa lang tids forløb er bleven efterkommet, da det dog concernerer et verk, som er høit nødig, altid i god stand at haves og foruden irring og tvedragt i fornøden tilfælde at dirigeris, saa er hermed voris alvorlig befaling, at j eder derpaa efter forige ordre uden videre ophold allerunderdanigst erklærer. Dermed etc. Hafniæ den 7 septembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 180—81,

1068. **22 Sept. 1703.**

Elers Kollegium fritages for Skatter.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter allerunderdanigste etc. af sær kongel. naade allernaadigst bevilget, at den gaard og pladtz i Store Canicke stræde her i voris etc. Kiøbenhafn, som gaar udtil Skindergaden, hvor det ny collegium, som af forige etatz raad afgangne Jørgen Elers er stiftet, nu staar i bygning, og i grund taxten findes anført for 755 rdr., maa (naar samme collegium først er vorden opbygt, at det efter forordningens indhold af den 11 aprilis anno 1685 kand beboes) for grund skat og anden deslige paalæg og besværinger lige som andre publique gaarde og bygninger her i staden være fri og forskaanet. Derefter etc. Befalendis etc. Hafniæ den 22 septembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 188—89.

1069. **29 Sept. 1703.**

Petri Kirkegaards Grunde faa Skattefrihed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom forstanderne for den tydske St. Petri kirke her udj voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis de haver været foraarsaget at ned bryde en gammel præste residentz, saa og eendeel gamle vaaninger i Larsleigs stræde, bemelte kirke tilhørende, desligeste eendeel sig af de angrentzende naboer tilkiøbte vaaninger til fornefnte kirkes kirkegaards samt gadens indrettelse og en nye præste residentzes opbyggelse, og som paa de pladtzer, som til kirkegaarden og gaden er anvent, ingen videre bygning bliver opsat, saa have vj efter slig beskaffenhed samt herom etc. allernaadigst bevilget, at forskrefne til bemelte St. Petri kirkes kirkegaards samt gadens ind-

rettelse indtagne grunde og platzer, som efter grund taxten skal beløbe sig til 330 rdr., maa herefter lige ved andre publique huse og pladtzer her i staden for grundskat og anden deslige paalæg og besværinger være frj og forskaanet. Derefter etc. Befalendes etc. Hafniæ den 29 septembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 190—91.

1070. **2 Okt. 1703.**

Om Tilsyn med Fremmede.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vj komme i erfaring, at i hvorvel voris om politiens administration allernaadigst udgangne forordning iblant andet tilholder dig som voris politiemester, at du skal have god tilsyn, at sig ingen fremmede her i denne voris etc. Kiøbenhafn opholder, som for speidere eller anden ulovlig fore havende kunde være mistengt, mens dersom du noget sligt kunde erfare, du det voris store canceller ufortøvet skal tilkiende give og voris allernaadigste villie derom forvente, til hvilken ende du og skal paaminde og tilholde alle og eenhver, som fremmede logerer og kammerer bortlejer, at de til præsidenten her i staden eller udj hans fraværelse til den øverste borgemester indlevere en rigtig fortegnelse paa de personer, som hos dennem logerer, naar de ankomme og igien bortreiser, og derhos specificere deris nafne, vilkor og condition, samt hvad ærinde de have at forrette, saavelsom og fra hvad sted og land de hidkomme, sligt dog hid indtil af dig ikke skal være efterkommen med den iver og nidkierhed, som voris tieniste det udkræver, saa er hermed voris etc., at du samme voris allernaadigste forordning herefter med saadan flid og agtsomhed efterlever, som din allerunderdanigste pligt det erfordrer. Dermed etc. Befalendis etc. Hafniæ den 2 octobris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 195—96.

1071. **2 Okt. 1703.**

Om Opførelse af Abraham Lehns Gaard paa Christianshavn.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj lade eder hermed allernaadigst vide, at vj efter Abraham Lehn, jndvaaner i voris etc, Kiøbenhafn, hans herom etc. samt voris etatz raad os elskel. Wilhelm Friderich von Platens derpaa allerunderdanigste givne erklæring allernaadigst haver bevilget, at bemelte Abraham Lehn maa den bygning, som hand paa sin pladtz i Christianshafn haver begyndt, ubehindret

fuldføre. Derefter j etc. og hannem sligt strax etc. Befalendis etc. Hafniæ den 2 octobris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 197.

1072. **6 Okt. 1703.**

Om Gadernes Brolægning.

Etatz raad Hans Nansen med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke dig herhos copie af en til os fra os elskel. voris tilforordnede udj politie retten indkommen allerunderdanigste memorial anlangende gadernes brolegning her udj voris etc. Kiøbenhafn, hvis beskaffenhed du deraf self etc. Og er voris etc., at du os derom dit allerunderdanigste betenkende til voris videre etc. Dermed etc. Hafniæ den 6 octobris 1703.

Ligesaadan en befaling blef samme dag expederet til en hver af efterskrefne, nemlig etatz raad Claus Rask og etatz raad Wilhelm von Platen.

Sæl. Tegn. LIV. 197—08.

1073. **6 Okt. 1703.**

Om en Fabriks Indrettelse i Børnehuset.

Directeurerne over Børnehuset i Christianshafn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos nogle puncter til en contract, saa og en memorial derhos, som os elskel. Jens Laszen etc. og Anthoni de Paw, voris commerce raad, til os allerunderdanigst haver indgivet anlangende Børnehusets overladelse til at fabriqvere deris manufacturer udj, hvis beskaffenhed j deraf self etc. Og er voris etc., at j os eders allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller, om j noget derimod kunde have at erindre. Dermed etc. Hafniæ den 6 octobris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 198.

1074. **13 Okt. 1703.**

Garnisonskirkens Grund fritages for Indkvarteringsskat.

Commissarierne over jndqvarteringen i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vj have efter os elskel. hr. Charles Damas de Cormaillon etc. hans herom etc. allernaadigst bevilget, at den til en guarnisons kirke kiøbte platz og vaaning, liggende imellem Strand strædet og Norges gade her i staden, hvor paa grunden til en kirke allereede er lagt, og som ved seeniste bileters udgivelse er beregnet fra den 28 aprilis og til den 1 augusti sidst forleden af $2\frac{1}{4}$ portioner til 2 rdr. 1 ﬁ 8 ß, maa for samme penges betaling og ellers siden ligesom andre kirker her samesteds for jndqvartering

være frj og forskaanet. Derefter j etc. Befalendis etc. Hafniæ den 13 octobris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 205.

1075. **27 Okt. 1703.**

Etatsraad Hans Nansen faar 4 Aars Moratorium for sine Kreditorers Tiltale.

Etatz raad Hans Nanszen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskel. Hans Nansen etc. for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand i nogle aar haver liid edskillige store skader til søes saavel af engelske og hollandske commiss-farer som i andre maader og ellers ved dend jislandske handel med fiskeriets slethed, da han dog haver maat betale store fragter, omkostninger og afgift og intet derimod af landet igien bekommet, til med at trende u-lyckelige jldebrande ere hannem overgaaen, der iblant dend mellemste borttog hans heele huus med alt, der udi vaar, saa at hand med hustru og børn maatte gaa næsten nøgen derfra, hvor over hand tog en meget stor skade, foruden at hand end og hos hans egne venner store summer skal være tilkort kommen, formedelst hvilke hans skadislidelser, som hand beretter, ej langt fra et hundret tusind rixdaler at skal beløbe, hand i saadan viitløftighed er geraaden, at hand ej alle sine creditorer nu saa hastig, som hand gierne ville, skal kunde fornøye, da have vj efter hans herom etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa oc etc., at hand paa fire aars tid fra dette voris brevs dato at regne for alle hans creditorers tiltale maa være frj og forskaanet, paa det hand imidlertid desto bedre kand søge dennem efter haanden at tilfreds stille. Dog skal dette voris allernaadigste brev icke befri hannem etc., icke heller præjudicere etc. Thj forbyde vj alle og en hver, særdelis rettens betiente etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ dend 27 octobris 1703.

Sæl. Reg. XLIII. 129—30.

1076. **3 Nov. 1703.**

Om et nedfaldent Plankeværk i Nygade.

Etatz raad Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at plankeverket for os elskel. fru Magdalena Peder Laszens gaard ud til dend nye gade imod Gamel torv her i staden skal nu være nedfalden, saa er voris etc., at du strax tilholder hende, den i saa maade allernaadigst udgangne forordning at efterleve. Dermed etc. Hafniæ den 3 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 228.

1077. **3 Nov. 1703.**

Gødningen skal bortføres fra Garderstalden.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris etc. er, at du strax den anstalt gior, at det heste møg, som ligger bag voris lif gardes vagtstald her paa slots platzen, vorder forderligst derfra paa billig bekostning af havnens cassa bortført. Dermed etc. Hafniæ den 3 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 230.

1078. **13 Nov. 1703.**

Udlændinge, der tage Borgerskab, skulle inden 6 Maaneder lade deres Familie tage Bopæl her.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom j ved een eders allerunderdanigst indgiven memorial af dato den 24 octobris sidst forleden forespørger eder, om de fremmede, som nu hid til staden kommer og begierer at blive borgere for at bruge deris negotie, saavel kiøbmænd som skippere, maa tillades lige saavel nu som før, de 6 maaneders tid efter den 4 punct udj det den 9 martii 1695 allernaadigst giorde og siden publicerede reglement fra den dag, de sig anmelder til at hidskaffe deris familier, eller og at de skal, naar de sig anmelde at tage deris borgerskab, have tillige deris familier her med dem, da lade vj eder hermed allernaadigst vide, at de sex maaneder skal forstaaes fra den dag at regne, da dend fremmede sit borgerskab vinder. Derefter j etc. Befalendes etc. Hafniæ den 13 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 233—34.

1079. **27 Nov. 1703.**

Den Grund, hvor St. Petri Kirkes Sprøjte staar, er skattefri.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj have efter forstanderne for den Tydske St. Petri kirke her i staden deris herom etc. allernaadigst bevilget, at den pladtz, som bemelte St. Peters spøite staar paa udj forvaring og efter grund taxten skal beløbe sig til 40 rdr., maa herefter lige ved andre publique huse og pladtzer her sammesteds for grundskat og andre deslige paalæg og besværing være fri og forskaanet, saa lenge den til forbemelte kirkes spoites forvaring bruges. Derefter j etc. Befalendes etc. Hafniæ den 27 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 244.

1080. **27 Nov. 1703.**

Privilegium for en Vinhandler.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj lade eder hermed allernaadigst vide, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at naar Etienne Capion, som er af den refdrmerede religion, sit borgerskab etc., hand sig herudj voris etc. Kiøbenhafn maa nedsette og sig ernære med at skienke, selge og forhandle viine udi smaa og store partier, paa beste maader hand kand, alligevel hand ej fasbinderi haver lærdt. Derefter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 27 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 244—45.

1081. **30 Nov. 1703.**

Om Drab paa en Murmester.

Etatz raad og politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax giør din yderste fliid, ved dine betiente at lade inqvirere over alt og paa skiberommene her i staden og paa Christianshafn for at komme efter de personer, som i mandags aften paa Kiøbmager gade haver dræbt en muurmester her af staden ved navn Anders Hanszen, og blive dennem megtig, til hvilken ende alle jndvaanerne i husene, hvor dine betiente kand have nogen mistanke til, skal oplade for dem deris stuer, kammere og lofte, og i fald nogen skulle sette sig derimod og det ej ville tilstæde, skal den samme udj ti rixdalers straf være forfalden. Og hvad sig inqvisitionen paa skiberommene og udj de Nye Boeder angaar, saa have vj allernaadigst anbefalet voris admiral os elskel. hr. Christoph Ernst von Støcken, ridder, etc., dine betiente med vagt fra Holmen til den ende at assistere. I særdeelished vil der være god tilsyn ved toldboeden, at de ikke til vands udkommer. Udi hvilken inqvisition dine betiente ald hoflighed og forsigtighed haver at bruge. Dermed etc. Hafniæ den 30 novembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 247—48.

1082. **1 Dec. 1703.**

Stadfæstelse paa Rosengaards Springvands Kompagni.

Hr. Conrad greve af Reventlov og flere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vj tilskikke eder herhos een til os allerunderdanigst indgiven supplication fra Rosengaards springvands participanter, hvorved de anholder om voris confirmation

paa hosfølgende voris elskel. kiere hr. fader sal. etc. allernaadigste brev angaaende samme springvand, og at de self maatte anordne og beskikke, hvis ved samme compagnie kand forefalde, hvis beskaffenhed j deraf self etc. Og er voris etc., at j os derom eders allerunderdanigste erklæring til nærmere allernaadigste resolution med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 1 decembris 1703.

Commissarierne vare efterskrefne: hr. Conrad greve af Reventlov, conferentz raad Willem Worm, etatz raad Hans Nanszen, etatz raad Claus Rask, iustitz raad Ole Rømmer, iustitz raad Povel Vinding, iustitz raad Anders Jacobszen, stads hauptmand Johannes Christensen Meller og commerce raad Peter Klouman.

Sæl. Tegn. LIV. 249—50.

1083. **11 Dec. 1703.**

Privilegium for en Skomager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj lade eder hermed allernaadigst vide, at vj efter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Caspar Jant, forige fri-skomager og borger til Colberg, maa, naar hand sit borgerskab etc., udj skomagerlauget her i voris etc. Kiøbenhafn indtages foruden nogen omkostning eller noget efter laugs articlerne at præstere. Saa og, om noget af hans redskab er hannem fratagen, at det hannem da skal restitueris. Derefter j etc. og derom ald fornøden anordning at giøre. Befalendes etc. Hafniæ den 11 decembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 259.

1084. **11 Dec. 1703.**

Om Havnekassens slette Tilstand.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vj tilskikke eder herhos copie af een til os fra os elskel. voris tilforordnede udj cammer collegio indgivne allerunderdanigst memorial, hvoraf j self udførligen kand see og fornemme, hvad de derudj anfører om denne stads havnecasses slette tilstand og om havnens indkomster og dens deeling, hvorom de efter deris skrivelser til eder ej skal have erholdet saa god underretning, som de haver forlanget. Og er voris etc., at j, for saaviit eder af forberørte memorials indhold kand vedkomme, os derom eders allerunderdanigste udførlig erklæring med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 11 decembris 1703.

Sæl. Tegn. LIV. 261.

1085. 15 Dec. 1703.

Privilegium paa en Galanterihandel.

Thomas Qvillinus.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Thomas Qvellinus maa, naar hand sit borgerskab for magistraten her i voris etc. Kiøbenhafn lovligen haver vundet, foruden sin bildhugger konst at ove tillige maa have frihed at bruge en liden handel og kiobmandskab udi hans huus med brabandske og andre traa kniplinger samt baand og deslige galanterier. Dog at hand saadanne vare paa behørige stæder etc. Forbydendis etc. Hafniæ den 15 decembris 1703.

Sæl. Reg. XLIII. 161.

1086. 5 Jan. 1704.

Om Indgreb i Kræmmernes Handel.

Etatz raad og politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom silke-, ulden- og lærets-kræmmerne her i voris etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage over de mange fuskere, som her nu meere end nogen tid tilforn ej alleeniste offentlig paa gaderne, men end og over alt i husene skal om løbe med de slags vare, som kræmmerne handler med, og i saa maader betager dennem til deris store skade fast ald dend contante handel, som de ellers kunde have, saa er voris etc., at du bemelte kræmmere ved deris privilegier haandthæver. Dermed etc. Hafniæ den 5 ianuarii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 171—72.

1087. 15 Jan. 1704.

Beskikkelse for en Brandmajor.

Gotfred Fuchs.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst haver beskikket og forordnet, saa og etc. os elskel. Gotfred Fuchs til at være voris brand-major her udi voris etc. Kiøbenhafn. Thi skal hand være os som sin absolut etc. I særdelished skal hand sig i samme tieniste ved nat og dag, aarle og sildig, flittig og vindskibelig lade finde, rette sig efter stadens brandordning, som allerede giort er eller vj herefter giørendes vorder, saaviit dend hannem vedkommer, og sig ellers derudi som udi alle andre maader saaledis skicke og forholde, som det een ærekier, tro og oprigtig brand-major egner og vel anstaar og hand agter at ansvare og bekiendt være, efter dend æed,

hand os derpaa allerunderdanigst giort og aflagt haver. Forbydendes etc. Hafniæ dend 15 ianuarii 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 174—75.

1088. **26 Jan. 1704.**

Oprettelse af Kommercekollegiet.

Placat i tryk.

F. 4. giore hermed alle og een hver vitterligt, men i synderlighed vore kiere og tro undersaatter og jndvaanere i vore kongeriger, hertugdomme, herskaber, lande og stæder, at som voris kongelig forsorg er i sær derhen rettet, hvorledes det gemeene og een hvers velstand, flor og opkomst maa forbedris, hvortil ikke alleene handel og vandel efter dend daglig erfarenhed og stedse for øyen havende exempler er det beste og tienligste middel, men end og disze vore konge rigers og landes gode og beqvemme situation og deris ved dend allerhøyestes naadige bistand herfor bringende og tilvoxsende frugter, velsignelser og gaver en hver dertil maa opmuntre, vj og ellers det gode fortroende til alle og een hver af vore kiere og tro undersaatter have, at dennem ikke mangler een god villie, at de io ved saa mange herlige fordeele det og gierne og ellers ligesom andre nationer giøre ville, eftersom vj deraf ved mangfoldige os over givne allerunderdanigste memorialer og forsætter gode kiende tegn og prøver haver seet, saa have vi af høy kongelig hyldest og naade og til at beviise voris allernaadigste velbehag, de derunder svæbende fordeele kongelig og mildelig at ophiælpe, saa og paa det ingen tid eller leilighed herefter skal blive forsømmet, men at een hver, som er sindet nogen negoce og manufacturer i vore konge riger og lande at foretage og noget derom at foredrage, kunde vide, til hvem hand sig haver at addressere, raad og hielp at søge, og at de, som allerede virkelig handle, dermed desto bedre kunde fortkomme, et formelig og ordentlig commerce-collegium her i voris etc. Kiøbenhafn igien anordnet, det samme med en præsident, vice-præsident og raad forsynet og saadan befaling allernaadigst meddeelt, at det alle og eenhver, indlændiske og fremmet, som inden- og uden lands manufacturer, og hvad ellers til commerciens forbedring kand geraade, haver at foredrage, hvor i de kand hielpes og gaaes til haande, gierne og flittig skal høre, god beskeed meddeele og i alting beforderlig være. Til hvilken ende og til creditens forbedring vj og samme collegio efter dets allernaadigst givne instructions indhold allernaadigst haver betroet iustitien i handels sager paa følgende maade, at hvis klagemaale og

stridigheder, som handel og vandel til søes egentlig betreffer, skal, efter at dommeren af første instantz dennem haver forhørt, for voris commerce-collegio fremføris, og om de ved gode og billige forliig ikke ere at slette og ophæve, da strax foretages og derpaa efter lovlig foregaaende stævnemaal kiendes og dømmes efter loven og andre kongelige vedkommende forordninger, saa snart muligt er, og det uden bekostning der i retten, uden hvad det stemplet papiir og en liden skriver penge kand være. Paa det og bemelte voris commerce-collegium kunde have god efterretning af alle herfra til fremmede lande gaaende og derfra hid igien kommende skippere, saa og desto flittigere opsigt paa det gemeene beste, saa er voris etc., at alle saadanne skippere, forend de herfra deris reise til fremmede lande antræder, og naar de derfra hid tilbage kommer, skal for voris commerce-collegio selv eller, om de formedelst u-paslighed derfra holdes, ved een fuldmegtig møde, der deris paszer producere og om deris ladinger, eller hvor om de ellers at tilspørges fornøden eragtes, underretning og svar give, hvilke spørsmaale og lige ledis i andre voris stæder og havne ved borgemestere og raad eller andre, som der paa vore vegne haver at befale, skal skee, og hvad underretning, derom bekommes, voris commerce collegio med behørige omstændigheder strax kungiøres, saa at de vedkommende, som sig efter voris forordninger og publicerede convention haver forholdet, kraftig kand blive beskyttet, og de, som derimod haver handlet, efter fortieniste straffet. Saasom nu heraf voris allernaadigste intention til een hvers beste og opkomst, som sin handel og vandel i vore konge riger og lande vil drive og sig noget forhverve, noksom er at fornemme, som end og ydermeere herefter af hvis, voris commerce-collegium i saa maader udi voris navn lader publicere, kand fornemmis, saa kundgiøris hermed alle og en hver, at vi allernaadigst haver anordnet, at voris commerce collegii ordinaire sessioner skal herefter holdes ugentlig hver mandag og fredag fra klocken nie og indtil tolv slet om formiddagen. Hvorefter etc. Og byde vj hermed og befale voris grever og friherrer, stiftbefalingsmænd, amtmænd, præsidenter, borgemestere og raad, fogder og alle andre, som denne voris placat under etc. Og ville vj allernaadigst, at dend, de søefarende til des bedre efterretning, paa toldstæderne over alt skal anslaaes. Givet etc. Hafniæ den 26 ianuarii 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 178—81.

1089. **2 Feb. 1704**

Om Projektet til en ny Brandordning.

Stads hauptmand Johannes Christensen Meller og brand major Gotfred Fuchs.

F. 4. Vor naade tilforn. Vi tilskikke eder herhos en til os fra voris etątz raad og politiemester os elskelig Claus Rasch indkommen allerunderdanigste erklæring over den project til en brandordning her i voris etc. Kiøbenhafn, som vi hannem og eder den 30 decembris anno 1702 tilsendte, at indgive samtlige eders allerunderdanigste betenkende om, og paa hvad maade j formeente, at aldting der med kunde lempes og rettes og verket fornemmelig i nødsfald med god eendregtighed og uden confusion befordres. Og som den fra fornævnte Claus Rasch indgiven allerunderdanigste erklæring ickun af ham alleene er underskreven, saa er voris etc., at j tvende strax træder til sammen paa en beleilig tid og stæd, da med hin anden flittigen igiennem seer samme hans erklæring og os derom eders allerunderdanigste betenkende forderligst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 2 februarii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 284—85.

1090. **2 Feb. 1704.**

J. B. Ernst afskediges fra sin Post som Politimesterens Fuldmægtig.

Cancelli raad Johan Bertram Ernst.

F. 4. Vor naade tilforn. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi allernaadigst haver befriet dig for den hid indtil giorte function, imedens politiemesteren har været fraværende eller formedelst andre tilfælde sin charge ey haver kundet forrette. Der efter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 2 februarii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 287.

1091. **2 Feb. 1704.**

Det tillades at opføre en Bygning af Bindingsværk ud til Bredgade.

Politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom Lavritz Terkelsen, skipper og jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhafn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledes hand haver foretaget sig at lade nedbryde tvende smaa gamle og forfaldne vaaninger udi Kongens Brede gade, som hand selv beboer, og til dennem paa ny af bindings verk at lade op bygge hand allerede materialier skal have indkiøbt, men hannem saadan bygning af os elskelig Johan Conrad Ernst, assessor i voris hof ret og voris bygmester i bemelte Kiøbenhafn, formeenis i

henseende til den om bygninger her i staden anno 1672 allernaadigst udgangne forordning, som tilholder, at paa saadanne pladser ud til gaden grund muur skal op føres, saa have vi dog efter bemelte skipper Lauritz Terkelsens herom allerunderdanigst giorde ansøgning allernaadigst bevilget, at hand samme sin forehavende bygning af muur og bindings verk maa lade opføre. Der efter du dig etc. og bemelte bygmester det strax til kiende give. Befalendes etc. Hafniæ d. 2 februarii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 288—89.

1092. **16 Feb. 1704.**

Om de ny Vægt og Maal.

Etatz raad og politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi allernaadigst haver for got befundet, at det med vegts og maals justering her i vores etc. Kiøbenhavn skal forholdes som følger, nemlig at saa vel alle handels lauge, saa og de handverker, som bruger vægt og maal ved deris arbeids udlevering, desligeste alle høckere skal efter foregaaende advarsel af dig til et hver laugs oldermand inden en visz tid, som du dennem haver at forelegge, enten laugsviis eller qvartaliter, lige som det med beste commodité og leilighed kand skee, indstille sig paa det her anordnede probeer-kammer og der det, som kand være forslidt eller fordervet, reglere og paa nye justere, om det kand lade sig giøre, eller og, om det er gandske udygtigt, at det da casseris og de vedkommende sig nyt igien forskaffer, som alt foruden det udi forordningen om vegt og maal anordnet merke tillige med aars tallet bør at betegnes. Naar en hver af dem saaledes med rigtig vegt og maal ere forsynede, eragtes jnqvisitionen at være fornøden, som ved dig og en af de 32 mænd bør skee, da j dennem, som skyldige befindes, haver at antegne og du dennem for dig indkalde til straf efter bemelte forordning. Belangende dit forslaug, i særdelished om øltønderne paa probeer cammeret inden en vis tid at lade op bringe og justere og siden de brøggere, hos hvilke urigtige tønder befantes, at lade straffe, saa lader vi de gamle tønder, saaledes som de nu ere, blive i brug indtil nyt aars dag 1705, men alle de nye tønder, som fra denne tid forfærdiges, haver bødkerne at giøre saa rigtige og store, som de efter forordningen bør at være, og de at brænde dem, førend de til bryggerne leveris, med deris merke ved spundet og paa begge bondene. Og saa fremt siden nogen urigtighed hos tønderne skulle befindis, da bør

bødkerne, som giøre tønderne, at straffes. Skulle nogen finde sig med tønderne bedragne, giver de det an for dig, og da bør bødkerne derfor tilbørlig ansees og straffes. Til hvilken ende du for dig haver at lade kalde bødker lauget og dennem alvorlig foreholde, at de her efter hverken for nogen brygger forfærdiger nogen ny tønde, uden de holde deris rette maal, ey heller forandre nogen gammel tønde med nye stavers eller bonds indrettelse, uden de i agt tager tøndernes rette og lovlige størelse, saa fremt de ey med straf efter forordningen ville ansees. Jligemaade haver du og brygger lauget at foreholde, at de ej antager nogen tønde, uden de af bødkerne ere brendte, saafremt de og ey ville være deelagtige udi den straf, som der paa bør falde. Og paa det eenhver kunde vide at søge sin ræt, som med falske tønder bliver bedragne, haver du ved een placat at lade alle og eenhver advare, at naar de finder saadan svig og urigtighed, de da sig hos dig kunde angive, hvor dennem ræt skulle vederfares. Der efter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 16 februarii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 291—93.

1093. **19 Feb. 1704.**

Om Overfald paa en Barber af nogle Barbersvende.

Henrich Christian Mejner.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Henrich Christian Meiner, barberer her i voris etc. Kiøbenhafn, maa til dend sags nærmere oplysning, som hand haver med een deel bartsker svenne her sammesteds, som hannem udi hans huus skal have overfaldet, endnu tredie gang paa behørige stæder lade føre hvis vidner, hand ej tilforn haver været videndes om, alligevel at det ej er skeet inden dend tid, loven tilholder. Forbydendes etc. Hafniæ dend 19 februarii 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 190.

1094. **25 Marts 1704.**

Om en Mand, der kan skille Guld og Sølv fra hinanden.

Politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi efter Zacharias Antønnis hans her om etc. allernaadigst haver bevilget, at det stycke fiin brand-sølf af 12 rdr. værdi, som dine betiente skal have hannem fratagen, fordi at hand foruden at have vundet sit borgerskab bruger sin profession med at skille guld og sølf fra hin anden og det ellers fiin giøre, maa og skal

hannem igien restitueris. Der efter du etc. og bemelte Zacharias Antønnis strax at til holde, sit borgerskab strax at vinde, om hand samme profession her fremdelis ville bruge. Befalendes etc. Hafniæ den 25 martii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 316—17.

1095. **29 Marts 1704.**

Tilladelse til at sætte Bækken for Kirkedørene til Løskøbelse af en Borger, der er optaget af algierske Sørøvere.

Magistraten i Kiobenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Sophie Ole Jacobsen Leegaards her af Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anlangende at hendes mand bemelte Ole Jacobsen Leegaard, borger her sammesteds, skal den 23 septembris sidst forleden paa hans reise med hans førende skiberom af tvende Algierske søe røvere være overfalden og endelig den 16 octobris nest efter udi sclaveri til bemelte Algier opbragt, til hvis rançon skal prætenderis 2000 rdr., anholdendes derfor allerunderdanigst, at saasom hendes mands reedere skal haver forsikret for hans opbringelse 1000 rdr., vi allernaadigst ville bevilge, at hun til det øvrige maatte sette bekken for kirke dørene her i staden og besøge gotfolk med een bog om hielp, kand j af hosfølgende copie af hendes etc. Thi er voris etc., at j hende for eder lader kalde og da examinere, hvad beviislighed hun haver at producere, hendes mand at være fangen, som hun beretter, og os der om eders allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 29 martii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 317.

1096. **12 April 1704.**

Privilegium for en Jøde.

Jacob Abraham Cantor jøde.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Jacob Abraham Cantor jøde maa, efter at hand sit borgerskab her i voris etc. Kiøbenhafn lovlig haver vundet, sig her sammesteds nedsette og efter deris jødiske ceremonier leve, som udi ald stilhed og uden nogen forargelse skal skee, desligeste at hand maa bruge dend handel og næring, som andre her i staden boende jøder er tilladt. Dog at hand derimod svarer til ald borgerlig og byes tynge, saaviit hannem proportionaliter kand tilkomme, og paa behørige stæder rigtigen erlegger voris told etc. Forbydendes etc. Hafniæ dend 12 aprilis 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 214.

1097. **22 April 1704.**

Privilegium for et Lotteri.

Etatz raad Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi tilskicke dig herhos det til os fra dig allerunderdanigst indkommen trøckte opsat om et lotterij her i voris etc. Kiøbenhafn paa fire hundrede og tyve rigsdalers værdie. Og saasom vi det allernaadigst haver approberet, saa er voris etc., at du den anordning giør, at det sin fremgang nyder. Dermed etc. Hafniæ den 22 aprilis 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 333.

1098. **22 April 1704.**

Formildelse af Straf for Helligbrøde.

Etatz raad Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vi af din til os allerunderdanigst indgiven memorial haver fornommen, hvorledes nogle personer her i staden sig groveligen haver forseet imod voris om den aarlig bededag allernaadigst udgangne forordning, hvilken du formeener som voris mandats modvillige overtrædere bør at ansees, saa i hvor vel deris forseelse er høi straf værdig, have vi dog af sær kongelig etc, derudinden saaviit dispenseret og bevilget, at de denne gang maa benaades og straffes som for hellig dags brøde. Derefter du etc. Befalendes etc. Hafniæ den 22 aprilis 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 333.

1099. **26 April 1704.**

Privilegium for en Smed.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi efter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Jacob Madtzen, forige lif guarde hos hendes Majt. voris elskelig kiere fru moder enke dronningen, som smede handverk skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi smedelauget her i voris kongelig residentz stad indtages foruden sit mester svend aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mester stycke og ellers i det øvrige sig etc. Derefter j etc. Befalendes etc. Hafniæ den 26 aprilis 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 338.

1100. **3 Maj 1704.**

Privilegium for en Jøde.

Nathan Goltschmith.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Nathan Golt-

smith dend yngre af jødiske nation, voris underdan fra vor stad Altona, maa med sin familie og midler hid indkomme og sig som een negotiant og handelsmand her i voris etc. Kiøbenhafn nedsette, saa og, at hand derhos udi vore riger og lande for alle hans uden rigs creditorers krav og tiltale udi nest følgende fem aar aldeelis maa være fri og forskaanet, paa det at hand kand søge dennem desto bedre efter haanden at contentere. Thi byde og befale vj hermed alle og en hver, som paa voris og rettens vegne haver at giøre og lade, at de fornefnte Nathan Goltsmith i vore riger og lande fri og u-forhindret passere og repassere lader og hans uden rigs creditorer ej paa hans person, gods og formue imidlertid arrest eller forhindring bevilger eller tilstæder. Givet etc. Hafniæ dend 3 maji 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 246—47.

1101. **3 Maj 1704.**

Om Undersøgelse af 2 Forslag om Lotteri.

Commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskikke eder herhos tvende projecter til lotteries indrettelse her udi voris etc. Kiøbenhafn, hvis beskaffenhed j der af self etc. Og er voris etc., at j samme projecter med flid efterseer og os eders allerunderdanigste betenkende forderligst tilstiller, om j eragter, at lotterier der efter med nytte og fordeel kunde fortsettes, eller, om j formeener, at det paa en bedre og tienligere maade kunde skee, da os der om allerunderdanigst forslag giøre. Dermed etc. Hafniæ den 3 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 343.

1102. **3 Maj 1704.**

Om Ligbæring.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j strax tilholder de af eder forordnede liig bærere her i voris etc. Kiøbenhafn, afgangne Lavritz Nielsen, bøszemager, forige jndvaaner her sammesteds, hans liig for billig betaling til sit begravelses stæd at bære. Dermed etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 3 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 343.

1103. **13 Maj 1704.**

Om Lejde i 6 Maaneder for en Fallent.

Henrich Behman.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Henrich Behman, borger her udi voris etc. Kiøbenhafn, skal for nogen tid siden af frygt for

arrest paa hans person af hans creditorer være bleven foraarsaget, sig tilside at holde, og de fleeste af hans creditorer nu selv haver samtykt udi, at hand kommer tilstæde for at giøre rede og underretning om hans bøger og midler, som andre ikke skal kunde vide at finde sig udi, da have vj efter herom allerunderdanigst etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at bemelte Henrich Behman maa for hans person, til creditorerne des bedre rigtighed at forskaffe. fri og sicker leide til fornefnte Kiøbenhafn nyde og der paa sex maaneders tid, dog ej udi hans eget huus, af samtlige hans creditorer fri og u-rørt forblive. Hvorefter rettens midler og alle andre etc. og hannem imidlertid ei med nogen arrest at belegge eller i andre maader, imod dette hannem allernaadigst meddeelte leide brev, nogen hinder etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ dend 13 maji 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 272—73. 3 Nov. 1704 fik han Forlængelse paa 6 Maaneder mere.

1104. **13 Maj 1704.**

Om Græsgange til Kongens Materialheste.

Etatz raad Knud Juel.

F. 4. Vor gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er., at du strax lader udsee og forskaffe nogle enge-pladtzer eller græszgange her i Kiøbenhafns ambt, det nærmeste fæstningen mueligt er, hvor vore material heste i denne sommer kunde have deris græszning, foruden at noget fæ paa samme græszning hos dennem maa gaa. Dermed etc. Hafniæ den 13 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 354.

1105. **13 Maj 1704.**

Privilegium for en Skræder.

Præsident, borgemestere og raad i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at naar Johan Christian Richter sit borgerskab etc., maa hand sit skræder handverk her i voris etc. Kiøbenhavn lige ved een anden mester i lauget uformeent bruge. Derefter j etc. og der om etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 13 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV 354.

1106. **13 Maj 1704**

Om Straf over nogle Tyve og Hælere og Betaling for Brolægning.

Politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom voris etatz raad os elskelig Wilhelm Friderich von Platen hos os allerunderdanigst haver ladet

anholde om nogle tyve og deris hælere at faa afstraffet, og at den bekostning, som hand efter voris allernaadigste ordre haver giort for eendeel af jndbyggerne her udi voris etc. Kiøbenhafn med steenbroer for deris huse at lade legge og de ey i mindelighed skal ville refundere, maatte hos dennem blive udsøgt, saa er voris etc., at du paa bemelte voris etatz raads ansøgning lader de tyve og hælere, som hand klager over, i fengslig forvaring og efter deris mishandlinger, andre til afskye, efter kongl. lov og bogstav alvorligen afstraffe, men end og tilholder de af jndvaanerne, som hand paa sin bekostning efter voris allernaadigste ordre enten allerede haver ladet legge steenbroe for og sig i betalingen vegrer, at de hannem af deris andeel af den paa deris steen broer af hannem giorde bekostning refunderer. Men hvis de sig ey dertil i mindelighed skulle ville beqvemme, haver du betalingen hos de forsømmelige uden persons anseelse med alvorlig execution at inddrive. Dermed etc. Hafniæ den 13 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 354—55.

1107. **19 Maj 1704.**

Om Drab paa en Borger udøvet af en Soldat.

Kiøbenhafns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi haver approberet den dom, som udi krigs retten er fældet over den musqueterer af capit. Mengersheims compagnie af voris lif guarde til foeds ved navn Søren Rasmuszen, som sin egen vært i voris etc. Kiøbenhafn Hans Jensen skoeflecker haver ihielskudt, formedelst hand ei ville igiengive bemelte musqueterer sine skoeflickeren pantsatte buxer, og som vi altid allernaadigst ville lade borgerskabet vederfaris justitz udi hvis, som imellem dem og de militaire kunde forefalde, saa er voris etc., at j der imod alvorligen tilholder borgerskabet, sig her efter fra deslige egen pantninger gandske og aldeelis at entholde, videre ulykke i fremtiden derved at forekomme. Dermed etc. Ottensegaard den 19 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 364.

1108. **26 Maj 1704.**

Politimesteren faar en Maaneds Orlov.

Politiemester Claus Rasch.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter din allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at du maa være forløvet paa en maanets tid, dig paa

dit goeds at opholde, dit anliggende at forrette. Dog haver du saadan anstalt at giøre, at intet af, hvis din politiemesters charge kand vedkomme, der over imidlertid forsømt vorder. Der efter du etc. Befalendes etc. Aalborg den 26 maji 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 366.

1109. **7 Juni 1704.**

Bevilling for den jødiske Kirkegaard.

F. 4. giore alle vitterligt, at vj efter herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at dend i voris etc. Kiøbenhafn værende meenighed af dend tydske jødiske nation maa dend pladtz, som samme jøder her uden for stadens Nørre port til en kirke gaard er udviist, paa egen bekostning lade indplanke og derved et lidet huus opsette. Forbydendes etc. Hafniæ dend 7 iunii 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 285—86.

1110. **17 Juni 1704.**

Om Bilæggelse af en Strid om Sukkerraffinaderiet.

Povel Winding og Niels Slange.

F. 4. Viide maa j os elskelige Povel Winding etc. og Niels Slange etc., at eftersom Peter Friborg, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhavn, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde om commissarier til at afhandle nogen tvistighed imellem hannem og Hans Peter Pelt suckermester, som med hannem i sucker raffinaderiet her sammesteds skal participere, angaaende hvis tvistighed, der om imellem dennem skal være, da, saa fremt bemelte Peter Friborg kand formaa eder godvilligen til at være commissarier paa hans side, er voris etc., at j retter eders leilighed efter, tillige med tvende andre commissarier, som fornævnte Hans Peter Pelt paa sin side, om hand det efter tilbud begierer, strax haver at foreslaa og giore allerunderdanigste ansøgning om, parterne paa en beleilig tid og stæd etc. og da dennem om deris imellemværende tvistighed anlangende deris mascapie enten i mindelighed etc. og saadan eders forretning de jnteresserede etc. Herhos have vi og allernaadigst bevilget, at hvis vidner, som parterne til sagens oplysning kand have, maa for eder udi commissionen efter loven føres og afhøres. Dersom og een af eder etc. Men hvis fornævnte Hans Peter Pelt ey efter tilbud skulle ville beqvemme sig til tvende commissarier paa sin side, som før er meldt, strax at foreslaa og giøre allerunderdanigste ansøgning om, haver j alleene med commissionen at fortfare og den uden videre ophold til forsvarlig

rigtighed at bringe. Endeligen haver j og alvorligen at tilholde parterne, at de uden nogen undskylding eller forevending fremlegger for eder udi retten alle de breve etc., saasom vi efter dags icke ville tillade etc. Saa haver j og for ved eders doms slutning udi acterne at indføre, at j parterne denne voris allernaadigste villie etc. Givet etc. Hafniæ den 17 junii 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 376—78

1111. **2 Avg. 1704.**

Om Benyttelse af fremmede Tømrere ved Opførelsen af Garnisons Kirke.

Gen. lieut. hr. Charles Damas de Cormaillon.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad oldermanden og eendeel af tømmermesterne udi tømmermands lauget i vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage imod entreprenneuren Dominico Pelli, at hand dennem udi adskillige maader i deres næring tvert imod de dennem allernaadigst givne privilegier skal præjudicere, i det hand selv forskriver tømmersvenne fra fremmede steder til det af hannem betingede for accorderede tømmermands arbeide, i sær ved Garnisons kircken her i Kiøbenhafn, kand du af hos føiede copie af deres derom til os allerunderdanigst indgiven supplication etc. Da, saa fremt bemelte entreprenneur Pelli icke haver nogen kongel. expresse tilladelse at forskrive og bruge fremmede tømmermænd eller svenne til arbeidet ved Guarnisons kircken, er vores etc., at du strax tilholder hannem dennem at afskaffe og lade dem, som ere i tømmermands lauget her i staden, nyde arbeidet, efter deres giorde tilbud at giøre det for samme priis som de fremmede. Dermed etc. Hafniæ den 2 augusti 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 397.

1112. **8 Avg. 1704.**

Om Hvervning foretaget af en svensk Lieutenant.

Byefogden Friderich Eisenberg.

F. 4. Saasom vi have maat fornemme, at Cornelius Nissen, waterschout i vores etc. Kiøbenhafn, skal have colluderet med en svensk søe lieutenant ved navn Jacob Hogen, som skal have understaaet sig matroser her sammesteds uden nogen voris allernaadigste tilladelse at værve, saa er vores etc., at du der for strax lader bemelte Cornelius Nissen indtil sagens uddrag behørigen arrestere. Dermed etc. Hafniæ den 8 augusti 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 399.

1113. **23 Avg. 1704.**

Om en Betænkning om Brolægningen.

Et. r. Claus Rasch og etatz raad Wilhelm von Platten.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vi den 6 octobris anno 1703 allernaadigst haver tilsendt dig en copie af en til os fra os elskel. vores tilforordnede udi politie retten indkommen allerunderdanigste memorial anl. gadernes brolegning herudi vores etc. Kiøbenhafn, at du os derom dit allerunderdanigste betenckende med forderligste skulle tilstille, og saadant ei endnu skal være skeet, saa er hermed vores etc., at du strax værer betengt paa, samme vores ordre uden videre ophold at fyllestgiøre og efterkomme. Dermed etc. Hafniæ den 23 augusti anno 1704.

Ligesaadan en befaling blev samme dag expederet til etatz raad Wilhelm von Platen.

Sæl. Tegn. LIV. 403.

1114. **28 Avg. 1704.**

Om Ringning for Grevinde Viereck.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j strax den anordning giører, at til hoy- og velbaarne afg. fru Elisabetha Helena Viereggen, grevinde af Anderskov, hendes liigbegiengelse, som er berammet at holdes her i vores etc. Kiøbenhafn den 30 hujus, nemlig paa løverdag førstkommendis, bliver samme dag ad aften fra klocken syv til nie slet ringet med alle klockerne til Hellig Geistes og St. Nicolai kircker i Kiøbenhafn og til Vor Frelseres kircke i Christianshavn. Dermed etc. Hafniæ den 28 augusti 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 404.

1115. **6 Okt. 1704.**

Om Fabrikanlæg i Børnehuset.

Commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos icke alleeniste en project, som voris commerce raad os elskelig Anthon de Paw paa nye allerunderdanigst haver indgivet, til en contract imellem hannem og hans interessenter paa den eene og directeurerne for Børnehuset i Christianshavn og Pæsthuset uden for Kiøbenhavns Vesterport paa den anden side ang. bemelte Børnehuses overladelse til hans manufacturers fortsettelse paa tie aars tid, men end og en regning paa forskrevne Børnehuses og Pæsthuses aarlig indkomst og udgift, hvis jndhold j deraf etc. Og er voris etc., at j

eder med flid erkyndiger, om icke andre findes, som Børnehuset med bedre og fordeelagtigere vilkor for stædet og de fattige vil antage, og os derom eders allerunderdanigste relation og betenckende til viidere etc. Dermed etc. Friderichsberg den 6 octobris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 416.

1116. **10 Okt. 1704.**

Om Jordemødres Overhørelse.

Doctor Philip Hacqvart, doctor Johan Buchwalt og chirurgus Philip Prescheur.

F. 4. Saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, hvorleedes adskillige qvindes personer skal lade sig bruge for jordemødre i vores etc. Kiøbenhafn, end dog de efter kircke ritualet icke af øvrigheden dertil ere blevne beskickede, mindre af erfarne medicis og chirurgis examinerede og overhørte, om de til saadant embede at forestaa dygtige ere befundne, saa er vores etc., at j strax retter eders leilighed efter tillige med os elskelig præsident, borgemestere og raadmænd i bemelte Kiøbenhafn paa en beleilig tid og sted at sammenkomme, da samme materie med hver andre flittigen overlegge og til os eders allerunderdanigste betenckende med forderligste indgive, hvorleedes den misbrug, som bidindtil med jordemødre haver været, best kunde forekommes. Dermed etc. Friderichsberg den 10 octobris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 417.

1117. **28 Okt. 1704.**

Bestalling for en Vaterskout.

Johan Hollender.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj allernaadigst have beskikket og forordnet, saa oc hermed etc. Johan Hollender til at være water schout i vores etc. Kiøbenhafn udi Cornelius Nissens sted, som formedelst sin grove forseelse ej lengere ved samme bestilling bor at forblive. Thi skal bemelte Johan Hollender være os som sin absolut etc. I særdelished skal hand i samme bestilling med største flid og vindskibelighed lade finde og rette sig efter den instruction, som hannem til den ende allernaadigst meddeelendes vorder, og sig derudi saa vel som i alle andre maader saaledis skikke og forholde, som det en ærlig etc. Forbydendes etc. Friderichsberg den 28 octobris 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 327—28.

1118. **28 Okt. 1704.**

Om Privilegium paa et Sukkerraffinaderi.

Commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom Hans Peter Pelt hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vi allernaadigst ville tillade hannem, et sucker raffinaderi udi vores etc. Kiøbenhafn at indrette, saa er vores etc., at j Peter Friborg, som vi allernaadigst haver givet voris confirmation paa de privilegier, vores elskelig kiere hr. fader sal. etc. allernaadigst haver meddeelt hannem paa sit sucker raffinaderi i hans saakaldet sukkerhuus bag Børsen, strax for eder lader fordre og, efterat j haver foreholdet hannem hans privilegii conditioner, da af hannem egentlig fornemmer, hvad hand derefter imod bemelte Hans Peter Peltes allerunderdanigste søgning kand have at sige og indvende, og om des beskaffenhed eders allerunderdanigste erklæring og betenckende tilstiller. Dermed etc. Friderichsberg den 28 octobris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 420—21.

1119. **8 Nov. 1704.**

En Studiosus, der har brudt sin Trolovelse, skal sidde i Arresthuset, til han har rettet for sig.

Bye fogden Friderich Eisenberg.

F. 4. Eftersom Utilia Christophers daatter Munk for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedes hun over en studiosus ved navn Jacob Jacobsen Bryde, som hende efter foregaaende forlovelse og ægteskabs løfter haver krencket og siden fra hende entholdet, haver været foraarsaget consistorii dom til ægteskab at forhverve, efter hvilken hand sig dog ei til føyelighed haver ladet finde, men i det sted lagt sig efter en anden qvindes person og den i lige maade under ægteskabs løfte besovet, derfor bemelte Utilia Christophersdaatter Munk haver til forsickring om hans person ladet hannem her i stadens arrest huus anholde, hvor hand skal true, at det ickun til hendes egen omkostning og ruin skulle geraade, saa er efter hendes herom etc. voris allernaadigste etc., at du lader fornefnte Jacob Jacobsen Bryde i sin arrest paa hans egen bekostning saalenge forblive, indtil hand for sig retter. Dermed etc. Hafniæ den 8 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 428.

1120. **15 Nov. 1704.**

Om Oprettelse af et Vandtmagerlav.

Commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi allernaadigst haver approberet eders allerunderdanigst indgivne projecter til en halls og et vandtmagers laugs indrettelse her i vores etc. Kiøbenhafn. Og skal vandtmager laugets articler med forderligste vorde trygte og publicerede. Ellers ere vi allernaadigst tilfreds med, at j maa forskrive de personer fra Holland, som j til manufacturerne foreslaar og til hallen behøves. Men angaaende de personer, som her ere tilstæde og udgiver sig for hallen at kunde betiene, derom haver j os nærmere forslag at giøre, da vi os derpaa viidere allernaadigst ville resolvere. Derefter etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 15 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 431—32.

1121. **15 Nov. 1704.**

Om Forhøjelse af Brødtaxten.

Politie rettens tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilsende eder herhos rigtig copie af een til os fra bagerlauget her udi voris etc. Kiøbenhafn indgiven allerunderdanigste supplication angaaende moderation udi brød taxten, særligen paa simle- og strømpe-brød, formedelst den lollandske hveedes samt den jydske og Dantziger rugs høye priis, hvis indhold j deraf etc. Og er vores allernaadigste etc., at j os derom eders allerunderdanigste erklæring til viidere etc. Dermed etc. Hafniæ den 15 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 434.

1122. **18 Nov. 1704.**

Om Beskyttelse af Bundtmager- og Handskemagerlavet mød Indpas.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Hvad Niels Pedersen, oldermand for bundtmager- og handskemager lauget her i voris etc. Kiøbenhavn, for os paa bemelte laugs vegne allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage over den store indpas og afbrek, dennem i deres handtverks næring saavel af feldt berederne hersammesteds under det skin, at de efter deres laugs articulers tilhold til et mester stycke skulle for færdige 2 par handsker, som ellers af mange bønhaszere, der nu meere end nogen tid til forne løber omkring og deres syede handsker selger, kand du af hosfølgende copie af deres ind-

givne allerunderdanigste supplication udførligere see og fornemme. Thi er voris etc., at du bundtmager- og handskemager lauget ved deres laugs articler beskytter og handthæver. Dermed etc. Hafniæ den 18 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 435—36.

1123. **18 Nov. 1704.**

Om Indvielse af Citadelskirken.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom Garnisons kirken udi vores citadel Friderichshavn er nu færdig og vi til dens indvielse allernaadigst haver berammet den 26 novembris først kommendes, saa er voris etc., at du retter din leilighed efter, samme Garnisons kircke (som vi allernaadigst haver resolveret at lade kalde Friderichshafn) paa den tid med christelige ceremonier at indvie. Dermed etc. Hafniæ den 18 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 436.

1124. **22 Nov. 1704.**

Privilegium for et Sukkerraffinaderi.

Hans Peter Pelt.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efter som Hans Peter Pelt for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledes hand til sinds er, et sukker raffinaderie verk her udi voris etc. Kiøbenhavn at indrette, da, i henseende, at Peter Friborg ei denne voris etc. Kiøbenhavn, end sige det ganske rige, med sukker fra sit sukker raffinaderie verk skal kunde forsyne, have vj allernaadigst bevilget og forundt, saa og hermed etc. bemelte Hans Peter Pelt til sit sukker raffinaderie-verks desto bedre fremgang og conservation efter følgende privilegier og friheder, nemlig:

1. Maa og skal det huus, som hand enten her i Kiøbenhavn eller Christianshavn vil kiøbe og til et sukker-raffinaderie-verk lade indrette, alleene være og blive et sukker raffinaderie.

2. Skal samme huus der efter for et manufactur huus ansees og saa lenge forskrevne sukker-raffinaderie derudi fortsettes, maa og skal fornefnte huus tillige med dets tilliggende platz for grundskatter og jndqvartering allernaadigst være fri og forskaanet.

3. Saa maa og den mester, som fornefnte Hans Pettersen Pelt til sukker raffinaderietz verk behøver og bruger, saa velsom arbeids folkene, som hand nu eller herefter kunde behøve dertil at antage, for borgerlig paaleg, tynge og besværing allernaadigst være befriede.

4. Maa hvis sukker og sirup, som giøres udi fornefnte sukker raffinaderie huus, forhandles og selges udi store og smaa partier, dog ei ringere end i tyve pund.

Hvor efter alle etc., ei giørendes forbemelte Hans Peter Pelt etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ dend 22 novembris 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 350—51.

1125. **25 Nov. 1704.**

Om Vielse i Arresthuset.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Eftersom Jacob Bryde, som her udi stadens arresthuus efter Utilia Christophers daatter Munk (hvilcken hand haver besovet) hendes søgning er bleven anholdet, sig nu udi een til os fra hannem indkommen allerunderdanigste supplication haver erbudet at ville ægte hende og derved efterkomme den af hende over hannem til ægteskab forhvervede consistorial dom, da, saafremt forige water schout Cornelius Nissens daatter, som fornævnte Jacob Bryde og under ægteskabs lofte skal have besovet, den ergangne consistorii dom icke agter at appellere, er voris etc., at du ordinerer een præst til at fuldbyrde copulationen udi arresthuuset imellem bemelte Jacob Bryde og Utilia Christophers daatter Munk uden foregaaende trolovelse og tillysning af prædickestolen, hvor fra vi dennem allernaadigst ville have dispenseret. Dermed etc. Hafniæ den 25 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 439.

1126. **29 Nov. 1704.**

Om Undersøgelse af Indpas i Kræmmernes Næring.

Politiemester Claus Rask.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom vi af een til os fra dig indkommen allerunderdanigste memorial af dato den 2 octobris sidst forleden allernaadigst haver fornommen, at du efter voris til dig den 5 ianuarii nest til forn allernaadigst udstædde befaling haver anstillet een inqvisition om hvem, som silke-, ulden- og læritz kræmmerne her i vores etc. Kiøbenhafn i deres lovlige næring præjudicerede, hvilken inqvisition ei endnu skal være bragt til ende, saa er vores etc., at du strax allerunderdanigst indberetter, hvorviit du med forberørte inqvisition er kommen. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ den 29 novembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 439—40.

1127. **29 Nov. 1704.**

Om Militæres Stævning for Politiretten.

Politie rettens tilforordnede.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos trende puncter, extraherede af een for voris liv-guarde til fods og grenadier corps af dato den 19 iunii anno 1703 allernaadigst udgivne forordning, for saaviit den politien her i voris etc. Kiøbenhafn angaar. Og er voris etc., at j eder derefter i deslige forekommende til fælde og leiligheder allerunderdanigst retter og forholder. Dermed etc. Hafniæ den 29 novembris 1704.

Ovenskrevne extract, som blev lagt i dette brev, vaar saaledes lydendes.

Extract puncten

Ihrer Königl. Majt. an dero leib garde zu fusz und corps de granadier unterm dato den 19te iunii 1703 allergnädigst herausgegebenen verordnung, so weit es der hiesigen pollicey angehet, alsz:

9. Wann ein bürger kläget, musz er auch seine kläge am regiment gelangen laszen. Solte er aber keine satisfaction bekommen, kan er weiter zu einem unpartheischen ober krigs gericht appelliren.

10. Wann der soldat kläget wieder einen bürger, sol die sache für den pollicey gerichte angeklaget, so forth angenommen und durch urtheil und recht abgethan werden.

11. Da ferne einige von der garde oder dem granadier corps bey der pollicey arrestiret werden möchten, sollen solche auff verlangen so forth an der Schloszholms wache abgefolget und die iustice dem regiment gelaszen, dem commendanten und der pollicey aber nachricht gegeben werden, wie die sache abgethan worden.

Sæl. Tegn. LIV. 440—41.

1128. **9 Dec. 1704.**

Om Skandskrifter imod Præsterne og Forstanderne ved den tydske Menighed.

Geheime raad hr. Otto Krabbe og doct. Henrich Borneman.

F. 4. Viide maa j os elskelige hr. Otto Krabbe etc. og doct. Henrich Borneman etc., at eftersom præsterne samt de ældste og forstanderne for den tydske (St. Petri) kircke her i vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorleedes forige diaconus til bemelte tydske kircke hr. Sigismundus Wilhelmus Toppius ved een deel sine udspargerede spot-skrifter skal have injurieret dennem saavelsom deres meenighed og kircke ordning, dennem

icke til ringe præjudice, allerunderdanigst der for anholdende om commissarier til at kiende paa, hvis prætensioner de i saa maader til hannem kunde have, da, saa fremt forbemelte præster samt ældste og forstandere til den tydske (St. Petri) kircke kand formaa eder godvilligen etc., er vores allernaadigste etc., at j retter eders leilighed efter, tillige med tvende andre commissarier, som fornævnte hr. Sigismundus Wilhelmus Toppius paa sin side etc., de vedkommende parter paa een beleilig tid og sted etc. Dersom og een af eder etc. Men hvis forbemelte hr. Sigismundus Wilhelmus Toppius ei efter tilbud skulle ville beqvemme sig etc., haver j alleene med commissionen etc. Endeligen haver j og alvorligen at tilholde præsterne etc. Hafniæ den 9 decembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 445—46.

1129. **20 Dec. 1704.**

Privilegium for 2 Jøder til at rejse til Norge.

Jsach Furst og Henrich Levin.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vj efter Ruben Furst jøde, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhavn, hans herom etc. allernaadigst haver forundt og givet, saa og etc. hans søn Jsach Furst og hans fætter Henrich Levin, jøder her af staden, fri og sicker leide paa et aars tid, fra dette voris brevs dato at regne, til vort rige Norge, der sine ærender at forrette, men naar samme tid er forbi, da de sig ei lengere, under vedbørlig straf, i bemelte vort rige Norge at lade finde. Hvorefter etc., ej giørendes etc., under vor hyldist og naade. Givet etc. Hafniæ den 20 decembris 1704.

Sæl. Reg. XLIII. 363—64.

1130. **20 Dec. 1704.**

Om Skipperlavets Forhold til Kommercekollegiet.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst viide, at vi allernaadigst have for got befundet og resolveret, at skipper lauget her i voris etc. Kiøbenhafn skal herefter tage ordre fra vores commerce-collegio angaaende kiendelser imellem reedere og skippere. Derefter j etc. og de vedkommende sigt etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ den 20 decembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 448.

1131. **27 Dec. 1704.**

Om Anne Hattemagers Fængsling.

Friderich Eisenberg, bye foget i Kiøbenhafn.

F. 4. Voris allernaadigste etc. er, at du strax lader søge efter en qvinde her i staden ved navn Anne hattemagers, som voris etatz raad og politiemester os elskelig Claus Rask paa nogen tid hafde ladet indsette her i stadens arrest huus og siden lod hende gaa paa fri foed, og naar hun findes, da hende i bemelte arrest huus indsette og indtil videre vel forvare. Dermed etc. Hafniæ den 27 decembris 1704.

Sæl. Tegn. LIV. 453.

1132. **10 Jan. 1705.**

Om Niels Povlsens Senge i Vartov.

Direcreurerne for Hellig Geistes eller Vartov hospital.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saa som Peder Christensen, forige forpagter paa Førsløfgaard her i vort land Sielland, haver dend 23 decembris anno 1702 allerunderdanigst erholdet voris allernaadigste befahl til eder, at hand sin vanvittige daatter Anne Christine Peders daatter, som i nogle aar i Hellig Geistes hospital hafde været, men formedelst hendes uroligheds forogelse der ey lengere kunde forblive, hendes og hendes opvarterskes, nemlig Ellen Lauritz daatters underholding maatte nyde uden hospitalet dend aarlig rente af 1000 rdr. capital, der endnu skal være i behold af de 1500 rd. in specie, som bemelte Peder Christenssens morbroder, afg. doctor Niels Povelsen anno 1646 til fattige i bemelte hospital skal have givet og funderet med vilkor, at om nogen af hans paarørende skulle blive trengende, de da der paa hans 2de senge frem for andre maatte indtages, og fornevnte Ellen Lauritz daatter, hvis legeme af stoer verck og væ skal være brudt krum og skæv, nu hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at vj i henseende til hendes vanførhed og tiltagende svaghed, saa at hun bemelte Anne Christine Peders daatter ey længere skal kunde opvarte og derfore hendes afskeed fra hende bekommet, allernaadigst ville tillade, at hun maatte nyde første leilighed i fornefnte Hellig Geistes hospital, som der enten paa byens eller andres senge ledig bliver, og fra denne tid indtil des have huusværelsze sammestedz, da, som vi af eders allerunderdanigst indkommen erklæring allernaadigst fornemme, at bemelte Ellen Lauritz daatter icke udi hospitalets mandtal som een opvarterske hos fornefnte Anne Christine Peders daatter skal være anført, men hun at staa virkelig

som een lem paa bemelte afg. doctor Niels Povelsens tvende senge, som i hospitalet for hende og forberørte urolige pige har staaet ledige siden deris udfløttning anno 1702, ere vi efter slig beskaffenhed allernaadigst tilfreds med, at benævnte Ellen Lauritz daatter maa igien paa een af samme tvende senge indtages og meer bemelte Peder Christensen derimod efter fundatzens tilhold til hans daatter ickun nyde hendes egen under holding saa som paa een person ugentlig tree marck, med mindre hand selv forbenævnte Ellen Lauridz daatter i hospitalet vil underholde, saa lenge hans daatter lever. Der effter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 10 ianuarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 3.

1133. **13 Jan. 1705.**

Om Fængsling af dem, der beskyldes for at have hjulpet en Soldat til at flygte.

Friederich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhavn.

F. 4. Saa som for os allerunderdanigst er bleven andraget, at dend qvindes person Anna Hattemagers, som i stadens arresthuus er anholden, skal undertiden haft tilhold hos Barbara Schwartzes, vertinde udi det huus, hvor løven udehænger i Norges gade her i staden, saa er voris etc., at du fornævnte Barbara Schwartzes indtil videre udj forvaring strax lader tage, at hun imidlertid imod fornævnte Anne Hattemagers og andre vedkommende kand blive afhørt og confontreret angaaende, hvad hende kand være videndes om Carsten Jensen mariners skiul og dølszmaal, efter at hand sig hafde retireret og forstucken for det mord, som hand beskyldes for paa een muurmester hersammesteds for nogen tid siden om aftenen paa gaden at skal have begaaet. Dermed etc. Hafniæ d. 13 ianuarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 4—5.

1134. **24 Jan. 1705.**

O. Rømer beskikkes til Politimester.

Oluf Rømer.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom voris forige etats-, iustitz- og cancellie raad, politiemester og borgemester i voris etc. Kiøbenhavn Claus Rasch ved døden er afgangen, da have vi allernaadigst beskicket og forordnet, saa og etc. os elskel. Oluf Rømer, voris iustitz- og cancelli-raad, assessor i consistorie og voris mathematicus, til at være tillige med politiemester og borgemester i bemelte voris etc. Kiøbenhavn i fornævnte afg. Claus Raskes sted og som i samme tvende charger saa og i deris løn, indkomster og rettigheder hannem virkeligen og fuldkommen succedere. Thi skal bemelte Oluf

Rømer fremdelis være os som sin absolut etc. I særdelished skal hand sig udi samme bestillinger med største flid og vindskibelighed lade finde, rette sig effter hvis ordres og befalinger, som vj hannem meddelendis vorder, og, hvad hans politie-mester charge angaar, indfinde sig udi politie retten, naar dend holdes, og tillige med de andre voris tilforordnede forrette, hvis dennem samtlige udi voris om politiens administration udgangne forordning allernaadigst befales og tid efter anden kand blive befalet, saa og ellers tilbørligen efterleve dend instruction, hannem som politie-mester udi samme voris forordning allernaadigst aparte er given. Saa skal hand og, saaviit hans borgemesters embede vedkommer, forholde sig efter loven og andre kongelige forordninger, som om iustitien enten allerede etc., saavelsom og ellers observere de staden allernaadigste meddeelte privilegier, og hvis til dends opkomst og conservation tienlig eragtes, og sig der udi saa velsom i alle andre maader saaledis skicke og forholde, som det een ærekier etc. Hvorfor vi hermed byde og befale borgerskabet her i Kiøbenhavn, at de forbemelte Oluf Rømer for deris borgemester her effter agter og holder. Og have vi herhos allernaadigst bevilget, at hand maa nyde dend aarlig løn og besolding, som hans politie-mesters charge i camer reglementet allernaadigst tillagt er eller vorder. Givet etc. Hafniæ d. 24 ianuarii 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 374—76.

1135. **24 Jan. 1705.**

Om en Arrestants Underholdning paa egen Bekostning. Jfr. Nr. 1125.

Byefogden Friderick Eisenberg.

F. 4. Saa som Utilia Munk haver dend 8 novembris sidst forleden allerunderdanigst erholdet voris allernaadigste befaling til dig, at Jacob Bryde, som hende havde krenket og hun her i stadens arresthuus haver ladet anholde, skulle continuere i samme sin arrest paa hans egen bekostning, indtil hand rettet for sig, og hand nu for os allernnderdanigst haver ladet andrage og demonstrere, at hand siden haver været overbødig at rette for sig og ægte hende efter dend imellem dennem ergangne consistorial dom, men at hun paa den tid, deris copulation var berammet, sig skal have absenteret, saa have vi effter slig beskaffenhed og bemelte Jacob Brydes allerunderdanigste ansøgning allernaadigst for got befunden, at fra dend tid, hand lovlig beviser at have villet rette for sig, hand ei lengere paa hans egen bekostning skal sidde. Thi er voris etc., at du vedkommende sligt

til allerunderdanigste efterretning strax tilkiende giver. Dermed etc. Hafniæ d. 24 ianuarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 7—8.

1136. **27 Jan. 1705.**

Om Indpas i Vinhandlernes Næring.

Politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Henrick Niszen, oldermand for viin handler lauget her i voris etc. Kiøbenhavn, for os paa laugetz vegne allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage over dend indpas, lauget tilføies af een deel groszhandlere her sammesteds, som ei ere i lauget og dog imod de det allernaadigst meddeelte privilegiers 8de art. ei alleene selger og udtapper alle slags viine, brende-viin, vin edicke og deslige udi smaa maal, men end og imod dend 17 art. lader deris vine fra skiberomme saa vel som og i deris pakkieldere forsee og forarbeide ved deris egne tiennere, som ei dertil ere berettigede og endeel af dem aldrig haver lærdt faszbinder professionen, kand du af hosfølgende copie af dend derom etc. Thi er voris etc., at du viinhandlerne her i staden ved deris laugs articler tilbørligen maintenerer og handthæver. Dermed etc. Hafniæ den 27 ianuarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 8—9.

1137. **3 Feb. 1705.**

Om Katekisation i Holmens Kirke.

Gen. adm. lieut. hr. Ulrich Christian Güldenlev.

F. 4. Vor synderlig gunst og bevaagenhed tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst til kiende, at vi effter dit allerunderdanigste forslag allernaadigst for got befinde, at udi Holmens kircke her i voris etc. Kiøbenhavn bliver indrettet og holdet ugentlig, nemlig til tolv slet om søndagen og ellers engang hver onsdag, en catechization for ungdommen og andre een foldig voxsen folck til underviisning i deris saligheds sager. Hvilcket du strax haver at kund giøre sognepræsten os elskel. mag. Iver Brinck, at hand der til foreslaar en dygtig studiosum, som efter tu aars gode forhold sig et præste kald maa have at vente, om hand dette arbeide vil paa sig tage. Dereffter du etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 3 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 14—15.

1138. **10 Feb. 1705.**

Om Tavlepenge i Slotskirkerne.

Doct. Peter Jespersen, hof prædikant.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi give dig som voris confessionario og hoff predikant hermed allernaadigst tilkiende, at vi her effter med de penge, der gives i tavlerne, som under prædickerne her i slots kircken og paa gemackerne saa vel som og paa gemackerne paa vore slotte Jægersborg og Friderichsborg ombæres, deris distributioner allernaadigst ville have forholdet som følger:

1. De penge, som samles i tavlerne her i Slots kirken, skal deles og legges i de trende der til beskickede fattiges blocke sammestæds, nemlig dend ene for Søe Qvesthuszet, den anden for Børnehuset og dend tredie til adskillige huszarme, og forholdes fremdeles med deris distribution, som hid indtil har været brugeligt, uden naar os elskel. doct. Hector Gotfred Masius, professor theologiæ udi universitetet her i voris etc. Kiøbenhavn og assessor i consistorio, predicker her i Slots kirken, da hand som sædvanligt annammer til distribution hvis penge, der gives i de tvende sidste tavler. Ligeledes nyder og os elskel. doct. Frantz Julius Lytken, hvad som falder i bemelte tvende tavler til efftermiddags predicken paa dend første dag af de 3 store hoytider saavelsom de extraordinaire fester, naar der predickes i kirken, ligesom hans formand for hannem det nydt haver.

2. Hvis penge, som samlis i de tavler, som under predicken paa gemackerne paa vore slotte Kiøbenhavn og Jægersborg ombæres, dem nyder dend til distribution, som predickenen tilkommer. Og endelig:

3. Hvad penge, der gives i tavlerne under predicken i gemacket paa vort slot Friderichsberg, skal uden forskiæl, i hvo der predicker, af dig deeles og legges i blockerne her i Slots kierken, og forbliver med deris uddeeling, som tilforn er meldet. Der efter du dig etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 10 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 21—22.

1139. **17 Feb. 1705.**

Privilegium for en Færgemand.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at omendskiønt færgemændenis laugs articler formelder, at færgemændene her i voris etc. Kiøbenhavn ickun skal være nie i tallet, vi dog effter allerunderdanigste ansogning allernaadigst haver bevilget, at Ønder Møgensen,

borger og jndvaaner sammesteds, maa være dend tiende færgemand her i staden, foruden nogen conseqvence for andre. Der efter j etc. og der om strax fornøden etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 17 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 24—25.

1140. **24 Feb. 1705.**

Om Indkvartering af Søfolk.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed rilforn. Effter som vi til vore rigers og landes samt deris jndbyggeris sickerhed og forsvar, saa og til voris orlogs flodes bemanding udj paafordrende tilfælde allernaadigst haver for got befundet at lade enrollere og indtegne udj vort rige Danmarck eendeel søefaren mandskab for at holde sig i bereedskab til voris tieneste at bruges, naar fornødenhed det kunde udkræve, paa bemelte orlogs floder for voris maanets tienere imod visze friheder effter voris derom dend 16 decembris sidst forleden allernaadigst udgangne forordning og samme enrollerings verck her udi voris province Sielland langs søe custerne saa vel i kiøbstæderne som ellers paa underliggende øer allernaadigst at anbetro voris schoutbynacht os elskelig Peter Raben under sin direction, til hvilcken ende vi allernaadigst haver beordret hannem at giøre tilforn een aftale med stifftbefalingsmanden her over Siellands stifft (som paa enrolleringen i kiøbstæderne effter bemelte voris forordning haver at være overværendis) og eder, om at beramme beleilig tid og stæd til denne voris etc. Kiøbenhavns meenige søefaren almues sammen komst, da er voris etc., at j retter eders leilighed dereffter og ellers ved enrolleringen her i staden, paa hvad tid og sted dend bliver berammet, at foretages, tillige med bemelte voris stifftbefalings mand at være overværendes og have tilbørlig indseende, at der med effter ovenbemelte voris forordning rigtigen tilgaar og der udi ingen hindring skeer, erindrende der hos, at vi under forskrevne enrollering ingenlunde ville have forstanden eller begreben enten nogen virkelig enrolleret national soldat eller nogen anden, som til soldater leg kunde være fød. Dermed etc. Hafniæ d. 24 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 33—34.

1141. **24 Feb. 1705.**

Om Oprettelse af en Bank.

De tilforordnede udi commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saa som vi efter andre vel funderede rigers og stæders exempel intet til vore kiere og tro

undersaatters opkomst for at bringe handelen og manufacturerne i stand tienligere eragte, end at en publique credit- eller wexel- og lehn banco blef oprettet, hvor til j og eders til os indgiven allerunderdanigste erklæring de dato 23 iannarii sidst forleden angaaende de til land militiens mundering udskrevne midler at employere eders henseende haver og derhos beretter, at derover af eder allerede eendeel er bleven projecteret, saa er voris etc., at j efter grundig og flittig deliberation med første til os allerunderdanigst overleverer eders projecter til denne publiqve credit-bancqs indrettelse og derved i særdeleshed efterfølgende puncter i agt tager.

1. Hvad for een capital der til endelig er fornøden, naar saadan een publiqve credit sig med tiden kunde extendere til voris andre handelstæders opkomst og soulagement, og at derved efter tie aars forløb een vis rente af 200000 rigsdalers capital, som med des rente og rentes rente i tie aar effter dend her hosfølgende udreigning sig kunde bedrage 125778 rdr., stod til at formode, at land-militiens mundering der af stedze kunde ved lige holdes og efter 10 aars forløb med een gandske ny mundering blive forseet.

2. Udj henseende, at deslige vexel- og lehn-banquer i adskillige andre etater meere ere funderede af andre frugtesløsz staaende og circulerende midler end af deris egne capitaler, saa haver j isærdelished i agt at tage de constitutioner, hvor ved denne publique credit kand blive understyttet.

3. Paa hvad maade renterne kand indrettes, at de bliver taalelige for disz bedre at animere voris kiere og tro undersaatter, manufacturerne og commercien derved desto alvorligere og bestandigere at fortsette.

4. Hvorstoer capital j formeene, at vi af voris i denne publique credit kommende midler med visze omstændigheder maatte have fornøden i denne banque og til een hvers sikkerhed nødvendig at indsette, og hvad for videre allernaadigste der til hørende tilsagn af friheder, privilegier og beneficier til dette høy importante vercks indrettelse og bestandig flor og velstand giøres fornøden.

5. Paa hvad maade kirker, skoler, fattige og andre kunde fremdeelis beholde dend hidindtil hafte leilighed, deris penge mageligen imod pantt af eiendom og landgods at udsætte, og at det dog icke blev nogen forbudet at søge credit eller laan af banquen, paa hvad maneer det og kunde være.

6. Af hvad stands personer j formeener, at de, som vexelsviis skulle være commissarier ved banquen, burde at forordnes for

dends credit derved desto bedre at underholde, og af hvem ober inspectionen og visitationen nogle gange om aaret beqvemmeligst kunde skee.

7. Hvad for andre betiente dertil behøves, hvad løn dennem for det første tillegges, og hvorviit banqven sin egen iurisdiction fornøden have kunde.

8. Hvor saadan en publique credit her i staden kunde holdes, der til j os fornøden leilighed allerunderdanigst haver at foreslaa.

9. Endelig ville vi og, at j ved eders allerunderdanigst indgivende project omstændelig forestiller, hvad saadan een publique credits banco for videre egenskaber og udseende tillige med alt andet, hvad j formeener, at til dette vercks opkomst og forbedring fornøden kunde være. Dermed etc. Hafniæ d. 24 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 38—40.

1142. **24 Feb. 1705.**

Om Kommissioner for Havnene og Kanalerne og for Gadernes Vandfald.

Justitz raad og politiemester Ole Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke dig herhos copier af tvende voris allernaadigste befalinger, dend eene til voris admiral os elskel. hr. Christoph Ernst von Støcken med fleere anl. at have indseende med alt hvis, som ved havnene og canalerne her i voris etc. Kiøbenhavn forefalder, og dend anden til voris forige etatz raad os elskel. Wilhelm Friderich von Platen og fleere anl. vandfaldets indrettelse paa gaderne her sammesteds, hvis indhold du deraf selv etc. Og er voris allernaadigste etc., at du retter din leilighed efter strax at træde i bemelte commissioner til fornævnte voris betiente og samme tillige med dennem i alle maader tilbørligen i agt at tage og efterleve. Dermed etc. Hafniæ d. 24 februari 1705.

Sæl. Tegn. LV. 40—41.

1143. **24 Feb. 1705.**

Tilladelse til at opføre et Bindingsværkshus mellem Magstræde og Kanalen.

Politiemester Ole Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jørgen Børgesen, jndvaaner her udi voris etc. Kiøbenhavn, maa paa sin i boende gaards pladtz og eiendom, liggendis ud til Magstrædet og med sit fortou ud til dend nye canal, et bindings huus, tu lofft høit paa otte fag ud til canalen til hans bryggeries fornøden brug af nye lade opsætte. Dog at der med i det øvrige

effter de i saa maader udgangne forordninger forholdes. Der effter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 24 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 42—43.

1144. 28 Feb. 1705.

En Sag mellem Kræmmerne og ulovlige Handlende stævnes for Højesteret.

Store canceller hr. Conrad greve af Reventlov.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst til kiende, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at hvis breve og documenter, som oldermanden for silcke-, ulden- og lærrets-kremmerne her i voris etc. Kiøbenhavn Nicolai Wroe til de imellem ham og hans medbrødre paa dend eene og eendeel andre jndvaanere her i staden, som de formeener at giøre dem, imod de bemelte silcke-, ulden- og lerrets kremmerne allernaadigst meddeelte privilegier, udj deris lovlige næring og handel skade og hindring, paa den anden side for voris første holdende almindelig høyeste ret indstevnte sager, hvor udj politie retten haver kiendt, deris oplysning kand have og ey tilforn for andre retter haver været i rette eller ere i de passerede acter indførte, maa i forbemelte høyeste ret fremlegges, oplæsses og til paa kiendelse antages. Dog at bemelte Nicolai Wroe eller hans fuldmægtig tilstiller vederparterne eller deris fuldmægtige enten originalerne eller rigtige copier og udskrifter af forskrefne breve og documenter, som hand i saa maade i retten agter at bruge, under hans eller hans fuldmægtiges haand otte dage, førend sagen skal foretages, paa det vederparterne eller deris fuldmægtig kand have tid til dennem at efftersee og vide, hvad fornøden kunde være der til at svare. Derefter du etc. og de vedkommende sligt etc. Befalendes etc. Hafniæ d. 28 februarii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 45—46.

1145. 3 Marts 1705.

Om Hyrekuskenes Indpas i Vognmændenes Næring.

Justitz raad og politiemester Ole Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke dig her hos copie af en til os fra vognmands lauget her i voris etc. Kiøbenhavn indkommen allerunderdanigste supplication, hvor udi de beklager sig, at deris næring dennem merkeligen betages imod de dennem allernaadigst meddeelte laugs articler, i særdelished af hyre kudskene her i staden, hvis indhold og beskaffenhed du der af selv etc. Og er voris allernaadigste etc., at du bemelte vognmands laug ved dets laugs articler handthæver imod een hver, forsaaviit dend icke efter

kongl. allernaadigst udgangne forordninger er tilladt at tage fragt; dernest at ingen hyre kudsk, som icke er i vognmandslauget, bliver tilstæd at kiore lengere her fra staden end tu miile eller og hvor hoffet sig opholder, hvilket du paa behørige stæder haver at publicere. For det øvrige maa vognmands lauget have frihed, sig hyrre kudske at tillegge og lige saa vel som andre bruge. Derefter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 3 martii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 51—52.

1146. **10 Marts 1705.**

Noget Sognepræsterne tilhørende Bøndergods maa bortsælges.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom sognepræsterne til Vor Frue, Hellig Geistes og Nicolai kirke her i voris etc. Kiobenhavn os elskelige mag. Johannes Dorschæus, mag. Frantz Thestrup og hr. Christen Worm for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at iblant det gods, som af alders tid haver ligget til ministerium Hafniense og sognepræsterne samt medtiennerne til bemelte trende kirker for deris tienniste skulle nyde land gielde og anden rettighed af, endeel skal være saa slet, at der neppe noget af kand bekommes, andet skal være saa langt fra liggendes, at det baade for ministerio er besværligt at søge afgifften og for bønderne besværligere at føre det saa langt, foruden andre uleiligheder, som derved falder, formedelst at det viit fra hin anden og i adskillige ambter er beliggendes, da have vi effter slig beskaffenhed samt herom etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at bemelte mag. Johannes Dorschæus, mag. Frantz Thestrup og hr. Christen Worm maa af samme saaviit fraliggende ministerii gods efterskrevne, nemlig udi Holbecks amt, Tudtze herret, Udbye sogn, Løserup bye hart korn 12 tr. 4 skpr. 2 fr., j Draxholms ambt, Ads.herret, Grevinge sogn, Gundestrup bye hart korn 5 tr. 6 schppr, 1 fr. 1 alb., j Tryggevelde ambt, Faxøe herret, Kongsted sogn, Eschildstrup bye hart korn 2 tr. 5 skeppr. 2 alb., j Horns herret, Ferslof sogn og bye eet gade huusz, belobende sig tilsammen 21 tr. 1 fr. hart, ved offentlig auction til dend høyste biudende selge og afhænde. Dog at de ved auctionen derfor indkommende penge enten ved beleiligere godses indkiøb eller med udsettelse paa rente til successorernis bedre nytte og indkomst anvendes. Forbydendes etc. Hafniæ d. 10 martii 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 402—04.

1147. 17 Marts 1705.

Om Søernes Rensning.

De committerede over Kiøbenhavns vandvæsen.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saa som vi have fornommen, at een deel af de søer, som bespiser denne voris etc. Kiøbenhavns vand-verker, ere med aarlig til voxende rør, siv og anden grøde paa mange stæder gandske begroede, hvor af icke alleeniste grunden med muder og ureenlighed opfyldes til søernis merkelig formindskelse, men end og vandenes fordervelse og usundhed med tiden kunde være at befrygte, saa er voris etc., at j til alt dette i tide at forekomme drager alvorlig omsorg, at alle de søer, som staden haver sine vande fra, fornemlig Sorte dam og Pebling søen for pompe vandene og Ulszløf(!) søe for spring vandene, saa meget som mueligt er, blive opryddede og rensede i det ringeste aarligen saa stoer en pladtz udi en af samme søer, som kand giøre et hundret favne i breden og et hundret favne i lengden, hvortil j udi nærværende aar skal lade giøre en begyndelse udi Sorte dam paa en stæd, hvor det meest fornøden eragtes, og siden her efter continuere med lige saa stor en pladtzes opryddelse aarlig, indtil forskrevne begge søer kommer i deris rette skik, alt paa dend maade, at omkostningen bliver lige deelet mellem alle compagnier og hovet render, enten arbeidet falder udi spring vandenes eller pompe-vandenes søer, saaviit denne aarlig udryddelse vedkommer. Thi ved andre uden-verker som sluser, gryfter, demninger og deslige forbliver det med et hvert slags vandes bekostningers fordeeling ved sædvanlig brug og maade. Dermed etc. Hafniæ d. 17 martii 1705.

De committerede, som denne befaling udgik til, vare effterskrevne, hr. Conrad greve af Reventlov, Hans Nansen, Oluf Rømer, Povel Vinding, Anders Jacobsen, Johannes Christensen og Peter Klovmand.

Sæl. Tegn. LV. 60—61.

1148. 21 Marts 1705.

Om Forandring i Vægternes Artikler.

Politie commissionen.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos nogle articler, som Johan Husman, inspecteur over natte vægterne og løgterne her i voris etc. Kiøbenhavn, allerunderdanigst haver indgiven, formeenendis, at der som de bleve dend om natte vægterne her i staden allernaadigst udgivne forordning tilføyet, det da skulle være saa vel jndbyggerne som nattevægterne til des mere sickerhed,

hvis beskaffenhed j der af selv etc. Og er voris allernaadigste etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenckende med forderligste allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 21 martii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 66.

1149. **31 Marts 1705.**

Om Oprettelse af en Klæde- og Ulden-Halle.

Ordonnance.

F. 4. giore alle vitterligt, at saa som til manufacturers opkomst og gode og dygtige vares forarbeidelse og deris debits befordring, i særdeleshed med det behøvende til voris militie, erfordres en halle, hvor klæde og ulden gods kunde proberes og efftersees, saa have vi allernaadigst for got befunden, ved samme halles oprettelse her udj voris etc. Kiøbenhavn der om følgende ordonance til videre at lade udgaa.

Personerne ved hallen skal være.

1. En hall-mester og tvende kiør-mestere, som skal være vandtmagere, hvilke skal drage klædet over stangen paa hallen og det besigtige, førend det kommer paa valkemøllen at valkes.

2. En stael-mester, som er farver, samt en overskiærer, som tillige med bemældte trende personer om de ulden vares dygtighed skulle dømme.

3. Foruden dennem en skriver og opvarter, som skal holde bog og rigtighed over alt, hvis ved hallen forefalder, og varene paa hallen ind- og udlevere og ellers forrette, hvad som maatte forefalde.

Forskrevne personers forretning skal bestaa udi efterfølgende.

1. At have opsigt med væverne og alt, hvad deraf dependerer, nemlig valken, og hvad det vedkommer, samt overskiæren og farven. De, som skulle være hall- og kiørmestere, staeler og skriver, skulle for commerce collegio giøre deris æd, at de uden villie eller venskab, nytte eller gavn vil kiende rettelig paa de dennem forevisende vare og holde sig hallens articler j alle maader efterretlig, og skulle de særdelis paa agte:

2. At jngen mester effter foregaaende tvende maaneders advarsel nogen reet eller kamme haver, som jo ere mærkede af hallen, og skal paa hvert være brændt, hvor mange hundrede det holder. Findes der nogen anderledis, skal bemældte hallens tilforordnede have magt dennem at afskaffe. Og skal hallen nyde for hver at mærke sex skilling danske, og mesteren, som befindes andre end af hallen mærkede reeter at bruge, give til straf for hver fire rixdaler første

gang, anden gang dobbelt, og betrædes nogen tredie gang, da hannem hans vandmager næring at forbydes at bruge et halv aar.

3. Skur rammen skal og af hallen brændes og mærkes for samme løn, som om reet og kamme sat er.

4. Og skal alle reet-kamme, giennnem hvilke ordinaire commis klæde væves, være 13½ qvarter breed og til 46 gange med 15 spoler eller 30 traade hver heel gang, som giør 1380 traade foruden listen, og de, som bay igiennem væves, 11 qvarteer breed og til 40 gange og 15 spoler eller 30 traader i hver heel gang, som giør 1200 traade med listen.

5. Skulle de flittig paa agte, at ingen mester sin renning enten for smal eller for kort og stakket giør. Hvo herimod betreffes at handle, skal til straf give til hallen for hver gang fire rixdaler.

6. At klædet af god uld bereedes, som tilforn af hallen er kiøret, og hvis det skulle befindes, nogen der til anden slet uld at forbruge, da der for efter sagens beskaffenhed af hallens tilforordnede vedbørlig at settis i straf.

7. Til at smøre ulden med maa de bruge ordinaire raf- og roe- eller sælhunds olie og trau.

8. De skulle og flittig tilsee, at klædet paa vævene vorder vel slagen og forarbeidet, jtem at væverne icke lader nogen stæds i kammene være ledig 2 eller 3 traader eller dermed begaar nogen anden faut, at klædet faar nogen skade der af og siden i valkningen u-jævnt, og kommer huller udj klædet. Lige den samme beskaffenhed haver det med bayet, fornemmelig om deri skulle befindes nogen ledige traader.

9. For hver underslag, som paa klædet findes, bødes tu skilling danske, for hver padder klov sex skilling og for hver tassze effter bemældte hallens tilforordnedes godbefindende.

10. Hallens tilforordnede skulle, naar klæde- og bay stykker ere færdig vævede og bragte paa hallen, hvor det altsammen skal trekkes over stangen og, om det er got og dygtigt, paakiendes, og naar det da dygtigt befindes, saa slaaes der paa det lidet blye lod. Og betaler eieren til hallen for hver stykke klæde fire skilling danske og for hver stykke bay tu skilling danske for samme første lod.

11. Ald ordinaire klæde skal være paa væven af den breede, som forhen om reet kammene mældt er, og, naar det kommer fra væven, holde 48 til 50 dansk alen og saadant et stycke veye i det mindste fra 46 til 48 skaal pund, og alle stykker bay schal holde, naar det kommer fra væven, 55 til 56 dansk alen.

12. Hallens tilforordnede skulle tid efter anden, saa ofte fornødenhed det udkræver, værkerne paa vævene besee, om de og dygtig væver og forarbeider, i særdeleshed, om de retteligen haver beskaaret og kamrettet.

13. Og paa det desto bedre alle væverne og arbeiderne kand haves, da skal alle drenge og svenne i en bog paa hallen indskrives og paa dend maade, som deris ambts-articler formælder. Men kommer her nogen fremmet, som dygtig haver lært, hand skal icke være forpligtet de aar at udtienne, men dermed omgaaes efter hans dygtighed, hvorpaa, om tvistighed indfalder, hallens tilforordnede skal derom indgive deres betenckende til commerce collegium, som der paa da strax skal resolvere.

Valken angaaende.

14. Ingen valker maa noget klæde eller bay til valken antage, førend det af hallen er paakiendt, under fire rixdalers straf til hallen for hvert stykke. Og skal hallens tilforordnede i sær paaagte:

15. Om det er ret valket og reengiordt, og dersom det anderledes befindes, da settes valkeren i straf effter forseelsens beskaffenhed, og er valkeren derforuden pligtig paa sin egen bekostning godset igien til møllen at udføre og forsvarligen forarbeide og det saa igien til hallen indføre.

16. Om paa valke møllen klædet eller bayet enten for lang eller for breed er vorden valket.

17. Og skal klædet, som haver været paa væven, som forbemældt, være 13½ qvarteer breed og 48 til 50 dansk alen lang, siden af valkeren valkes paa tu dansk alen imellem listerne og 30 til 31 alen lang, saa at naar det siden spændes i rammen, det da romt bliver af samme breede, naar det igien kommer fra rammen, og 32 til 33 alen lang. Befindes valkeren sig at have forseet, skal hand betale for hver alen, det er forlangt, en halv rixdaler, og er breeden ei ret, da straffis effter hallens kiendelse, og valkeren det da paa sin egen bekostning at omvalke, som for er mældt. Skulle det og befindis at være forkort, da bøde til straf til eyermanden for hver alen lige saa en halv rixdaler.

18. Alt bay, som fra væven har holdt 55 til 56 alen, skal siden af valkeren valkes paa 9½ qvarteer imellem listerne og 50 til 52 alen lang, saa at naar det siden spændes i rammen og derfra igien kommer, kand blive fuldkommen 10 qvarteer breed og i det mindste saa lang, som det er kommen af væven. Skulle det anderledes eller og smallere befindes, da derfor at straffes effter hallens kiendelse.

19. Om huller der i er slagen, som ei haver været i vævningen, settes valkeren i straff effter befindende.

20. Og effterdj en hver mester, som klæde og bay væver, skal af hallen gives sine mærker, som hand væver i klæde og bay stykkerne, saa skal de altid, naar de fra væven kommer, tilbindes og ei opløses, førend de kommer paa hallen og der paakiendt vorder, paa det ingen partiiskhed skal foregaa.

21. Valkeren skal bruge god valk jord, som af hallens tilforordnede er approberet, og hvis hand fordrister sig der til at bruge anden, slettere jord, da skal hand betale til hallen udj straf tie rixdaler, hver gang hand dermed betrædes.

Angaaende overskiæren haver de særdeles at paa agte:

22. At værkstæderne med gode uldkarder ere forsynede og klædet faar sine tilbørlig slag og drægter udi rette tid og af kardet, hver gang klædet tages af vandet, og maa ingen jern korder bruges til klædet, under tyve og fem rixdalers straf til hallen, hver gang de dermed betrædes.

23. Om saxsene ere vel slebne.

24. Om klædet dygtig er overskaaren.

25. Om rammerne ret og vel ere beclaverede og hullerne ret boerede. Og skal alle rammer være lige store effter proportion af det gods, de arbeider, og saa af hall-mesteren tegnede og merkede.

26. Om klædet utilbørlig er vorden rekket.

27. Om præse-papiret er reent, got og præsen vel indrettet.

28. Om farven sig i præsszen forandret.

Farveriet vedkommende, der ved skal de og have opsyn.

29. At farverne haver den rette farve, som dennem er opgivet.

30. At der ingen vind flekker i klædet findes, eller at det i farven enten er vorden kalket eller jernplettet.

31. Om godset bliver i farven forbrændt.

32. At klædet er reent og spøllet.

33. Skal en hver, som vil farve blaat, sort og carmosin, være examineret, at hand der til er dygtig og derfor haver attestatum, og ingen anden være tilladt. Giøre nogen herimod, da give til straf til hallen første gang tie rigsdaler, anden gang dobbelt, tredie gang ei at arbeide et halv aar og da først at examineres.

34. En hver farver skal slaae sit eget stæmpel eller tegn paa alt det, hand haver farvet.

35. Ald ulden gods skal vel og forsvarlig spølles i got vand.

36. Hverken klæde eller bay maa med træ-farve ophøjes, som kaldes geskovet eller opsat, med mindre det forhen er vorden effterseet, hvor meget det med krap er farved og ophøyet.

Hallen vedkommende, for saavit ved hver post særdelis forhen ikke er specificeret.

37. Halle dagene skal være tvende hver uge,' nemlig mandag og torsdag formiddag, om sommeren fra klokken otte og om vinteren klokken er nie.

38. Sammestæds skal kiendes om varernes dygtighed og for alle de feil, som enten vævere, valkere og overskiærer eller farvere ved godsets færdiggiørelse og forarbeidelse kunde begaa, og skal hallens tilforordnede, naar nogen tvist indkommer imellem hallen og mesterne, sig strax hos commerce collegium angive, som uden ophold der i deciderer. Og paa det desto rigtigere kand tilgaa, skal altid paa halle dagene en af commerce collegio, som collegium selv der til deputerer, stundum en, stundum en anden, paa hallen være tilstæde og til see, at med alting rigtig til gaar, og skal da holdes protocol, som er igiennem dragen og med commerce collegii segl for, hvorudi strax indføres de ved hallen hvergang forefaldende forretninger.

39. Paa et dygtig stykke klæde eller bay, som for kiøbmands gods kand agtes, slaaes paa hallen et tegn, tre taarne, er der nogen feil hos, da en halv maane, er det gandske at forkaste, da skiærer de det i 3 à 4 stykker og maa ei slaae mærke der paa, men eieren tager saadanne sine stykker til sig igien.

40. Af stael mesteren skal og slaaes et tegn paa al farved ulden gods, nemlig, naar det dygtigt er farvet, g. g. Er det icke ret fuldkommen og dog kand passere, da g. Dog maa hand om intet gods domme eller kiende, førend det er fuldkommen tørt.

41. Til hallen skal gives først alle specificerede straf bøder, dernæst for hver stykke ordinaire klæde ved det sidste lod, som paaslaaes, fire skilling og et stykke bay tu skilling.

42. Hvad finere klæde samt sarger, rasker og meere ulden gods angaar, derom skal effter nærmere overveielse fornøden anordning skee.

43. Dersom nogen arbeider saa som skroubler, kradser, spoler, spinder eller deslige, som ulden af deris mester under hænder betroes, skulle fordriste sig til, deraf noget at forkomme og dermed nogen undersleb at begaa, da skal af hallens tilforordnede paa den ertappende, saa vel hælere som stiælere, til afstraffelse lovlig kiendes og samme kiendelse strax remitteres til commerce-collegii videre

approbation, uagtet af hvad iurisdiction slige personer end og kunde være.

44. Dend, som angiver nogen, som har staalen uld fra sin mester, og derom beviislig underretning giør, samme skal strax af hallen foræres derfor en rixdaler og derforuden af eiermanden effter tyveriets værd tilbørlig belønnes.

45. Alle de penge og bøder, som effter hall-ordonnancen og vantmagernes articler indkommer, skulle kastes udj en tillugt bøsze, paa hallen staaendes, ligesom de betales, og skal differente laase og nøgler dertil af commerce-collegio anordnes. Hvilcken bøse hver fierding aar skal aabnes og af dets jndkomster til hallens bekostning anvendes.

Hvor effter alle etc. Og byde vi hermed og befale præsidenter, borgemestere og raad, fogder og alle andre, som denne vores ordonnance under voris etc., at de den paa behørige stæder etc. Hafniæ d. 31 martii 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 427—34.

1150. **31 Marts 1705.**

Privilegium for en Skræder.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi efter allerunderdanigste etc. af sær kongl. mildhed og naade allernaadigst haver bevilget, at Eskel Røraas, som skræder handtverk haver lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi skræder lauget her i voris etc. Kiøbenhavn for uden sit svenne aar at staa og mester støcke at giøre, saa og foruden at være til nogen bekostning i saa maader forbunden, indtages og sit skræder handtverck lige ved en anden mester i lauget uformeent bruge og fortsette. Dermed etc. Hafniæ d. 31 martii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 90—91.

1151. **29 Maj 1705.**

Om en Forandring ved Vandrenderne i Bojesens Vandkompagni.

Etatz raad Hans Nansen med fleere.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst til kiende, at vi allernaadigst haver approberet eders allerunderdanigst indgivne erklering og forslag af dato dend 21 februarii sidst forleden paa en til os fra Bøyesens vand compagnies interessenter indkomne allerunderdanigste supplication anl. dets vand-rendes forandring og indleggelse i voris etc. Kiøbenhavn. Thi er voris etc., at j eder

samme verck strax foretager og det effter bemelte eders allerunderdanigste erklering og forslag uden videre ophold udi behørig god stand bringer. Dermed etc. Friderichsborg d. 29 maji 1705.

De, som forskrevne befaling udgick til, vare fornevnte et. r. H. Nansen, iustitz raad Ole Rømer, iustitz raad Anders Jacobsen og stads hopmand Johannes Christensen Meller.

Sæl. Tegn. LV. 117.

1152. **15 Juni 1705.**

Om Smedelavets Vægring ved at bære en Bøssemager til Jorden.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor gunst tilforn. Hvad Cathrine afgangne Lauritz Nielszen bøszemager af voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst haver ladet andrage og sig beklage over smidde lauget sammestedz, at det ey skal have ville beqvemme sig til at bære hendes mand (som ved en ulyckelig hændelsze af et pistol skud skal være kommen afdage) hans liig til jorden eller betale noget enten til liig bærernis societet, som det hen bær, eller for et fremmet liigklæde, som hun der til samme tid maatte leie, uagtet at hand var en gammel laugsbroder, kand j selv af hosføiede copie etc. Thi er voris etc., at j alvorligen tilholder bemelte smidde laug at lade encken paa hendes mands vegne vederfares alt, hvis hannem med rette kunde tilkomme, saa fremt lauget icke louligen beviser, at hand sig selv forsetlig haver ombragt. Dermed etc. Friderichsborg d. 15 iunii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 120—21.

1153. **3 Juli 1705.**

Om Bortførelse af Gødning fra Garderstalden.

Justitz raad og politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at du strax tilholder entrepreneuren Morten Villumsen, at hand det heste-møeg, som ligger bag ved voris garde-stald paa slodtz pladtzen i voris etc. Kiøbenhavn, derfra, det snareste mueligt er, med pramme lader bortføre. Dermed etc. Friderichsborg d. 3 iulii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 133—34.

1154. **3 Juli 1705.**

Tilladelse til Anne Hattemagers Løsladelse.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhavn.

F. 4. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi effter Barbara Jenses og Anne Polmans, som een tid lang formedelst dend sag ang. dend henrettede soldat Carsten Jensen i stadens arresthuus

i voris etc. Kiøbenhavn haver været og endnu er anholden, deris herom etc. af sær kongl. naade allernaadigst haver bevilget, at de af deris arrest strax maa løslades og paa fri fod stilles. Der efter du etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg d. 3 iulii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 134.

1155. **6 Juli 1705.**

Om Silkeværvernes Lavsartikler.

Justitz raad Sigfred Friis og commerce raad Christian Braem.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Af hoes følgende laugs articler, som vi allernaadigst haver givet silkevæverne i voris etc. Kiøbenhavn, kand j iblant andet fornemme, hvorledis vi allernaadigst haver udmældet eder som voris tilforordnede at have indseende med dennem, at alting sømmeligen tilgaar. Thi er voris etc., at j eder samme forretning derefter strax antager og tilbørligen forestaar, saa og ellers lader forskrevne laugs articler paa behørige stæder til de vedkommendes efterretning læse og forkynde. Dermed etc. Friderichsborg d. 6 iulii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 135.

1156. **6 Juli 1705.**

Om Privilegier for Silkeværverne.

De tilforordnede udi commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom vi allernaadigst af en eders om silckevæverne i voris etc. Kiøbenhavn allerunderdanigst indgivne memorial af dato d. 10 ianuarii sidst forleden iblandt andet haver fornummen, at de til fabriquernis tiltagelse allerunderdanigst begiærer, at alle slags fremmede couleurede og sorte fløjeler samt alleslags sorte silcke stoffer og sorte taffter saa vel som alleslags fremmede couleurede og sorte gasafloer maatte forbydes i vort rige og lande at indføres eller og bruges og bæres uden de, som i Kiøbenhavn vaare fabriquerede, saa give vi eder hermed allernaadigst til kiende, at vi lade det med samme deris allerunderdanigste ansøgning allernaadigst beroe, indtil de kommer i dend tilstand, at de kunne fournere det, som af dennem begieres, da j os det allerunderdanigst haver at referere. Paa ligemaade forholdes det og med silcke farveren Jacob Commerbecks ansøgning, anl. at der maatte skee forbud paa farvet silcke fra fremmede stæder her ind at forskrive. Der effter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsborg d. 6 iulii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 135—36.

1157. 31 Juli 1705.

Om Tilsyn med Brolæggerne.

De committerede ved politie retten.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi have af een eders til os indgiven allerunderdanigst memorial af dend 21 iulii sidst forleden fornommen, at gadernis renovation i voris etc. Kjøbenhavn hidindtil formedelst mange ujævne stæder og huller meget skal være hindret, og at aarsagen til denne uorden egentlig er, at brolegger lauget bestaar af nogle personer, som icke ere saa skikkelige og ædruelige, som det bør, ej heller vederhæftige, selv at svare til deris arbeid, som jndbyggerne tiit og offte haver hafft føie til sig over at besværge. Og saa som j, effter at j det fornøden haver eragtet, haver paa voris allernaadigste behag udvalt een vis borger og vederhæfftig mand navnlig Jørgen Andersen Güsting til inspector over bemelte broleggere og hannem en vedbørlig instruction til dend ende meddeelt, saa give vi eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi samme eders allerunderdanigst giorde forslag og val allernaadigst haver approberet og derhos bevilget, at fornefnte Jørgen Andersen Güsting maa for forskrevne inspecteurs bestilling at opvarte og betienne nyde aarlig til løn 150 rdr., som af renoverings verkets casse indtil videre maa tages, hvor imod hand selv til broeleggernes arbeide paa aar og dag skal svare. Der effter j etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsborg d. 31 iulii 1705.

Sæl. Tegn. LV. 148.

1158. 10 Avg. 1705.

Om Fængsling af fremmede Tiggere.

Justitz raad Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi have maat fornemme, hvorledis adskillige fremmede betlere uden rigs fra sig tid effter anden udi voris etc. Kiøbenhavn skal indfinde og der icke alleene trenge sig ind i huszene til got folck, men end og skal overløbe folck ved kirckedørrene og paa gaderne om almisze, hvor de i deris ærender passerer, saa er voris etc., at du alle saadanne fremmede betlere der i staden lader opsoge og anholde og os der af til videre voris allernaadigste resolution allerunderdanigst refererer. Dermed etc. Friderichsborg d. 10 augustj 1705.

Sæl. Tegn. LV. 155.

1159. 14 Avg. 1705.

Om Fængsling af fremmede Tiggere.

Justitz raad Ole Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke dig her hos copier af tvende voris ordres til vores amtmænd over Friderichsborg, Cronborg og Kiøbenhavns ambter, hvor af du selv kand see og fornemme, hvad vi allernaadigst haver beordret dennem om betlere der i ambterne at lade optage og til dig at forskicke. Og er voris etc., at du samme betlere, naar de dig vorder præsenterede, strax lader annamme og os saavel deraf som om de fremmede betlere i voris etc. Kiøbenhavn, som effter voris forige til dig allernaadigste ergangne ordre skal anholdes, allerunderdanigst relation til videre voris allernaadigste resolution at giøre. Imidlertid haver du at lade forsyne de fremmede med nødtørftig underholding, og hvad de jndlændiske betlere angaar, saa ville vi allernaadigst, at du dennem, som førlighed og styrcke haver, forskaffer arbeide paa de stæder, hvor de selv deris føde kand fortiene, men de gamle vanføre eller svage, som du eragter icke at kunde arbeide, haver du udj Pesthuszet til nødtørftig ophold at forlegge. Dermed etc. Cronborg d. 14 augustj 1705.

Sæl. Tegn. LV. 157—58.

1160. 21 Avg. 1705.

Om en Fallents Overenskomst med sine Kreditorer.

Geert Pohlman.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom Geert Pohlman, jndvaaner j vores etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis hand formedelst stor tagen skade af andre debitorers fallering og der ved til bage staaende betaling samt søeskade og andre ulyckelige hændelser saaledis er sat tilbage, at hand over 6000 rdr. skal have tilsat og tagen skade, ja alleene hos een af hans debitorer ungefær 1000 rdr. mist, endeligen skal have været foraarsaget, sig at absentere af frygt for af hans creditorer med arrest og andre extremiteter at blive overfalden. Imidlertid skal hand med de fleeste og største af hans creditorer være bleven accorderet, men trende, hvis fordringer sig alleene bedrager 1000 rdr. capital, som dog icke meere end ungefær $\frac{1}{8}$ part af de andre hans fleeste og største creditorers fordringer kand opnaa, skal ey dertil være at formaa. Da i henseende, at voris elskelig kiere hr. faders sal. etc. dend 17 may anno 1690 om moratoriis allernaadigst udgivne forordning subsisterede, dend tiid bemelte Geert Pohlman ald hans boe og midler j rettens

hænder overgav, have vi efter hans herom etc. og bemelte forordnings anledning allernaadigst for got anseet at bevilge og anordne, saa som vi og etc., at fornævnte trende creditorer, som sig icke til nogen afslag paa deris fordringer hos hannem skal have villet beqvemme, skal hermed tilholden og forpligtet være at lade sig nøye med betaling for samme deris fordringer proportionaliter efter det afslag, som de andre etc., og deris betaling lige som de uden videre prætension til hannem eller hans arvinger at antage. Forbydendes etc. Cronborg d. 21 augustj 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 501—02.

1161. **21 Avg. 1705.**

Om Underholdning i Pesthuset af svage og gamle Tiggere.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhavn.

F. 4. Saa som vi dend 14 augusti sidst forleden allernaadigst haver befalet voris iustitz raad og politiemester os elskel. Ole Rømer een deel gamle vanføre og svage betlere, som ei deris brød selv skal kunde fortiene, udj Pæsthuset uden for Kiøbenhavns Vester port til nødtøfftig livs ophold at forlegge, og vi nu allernaadigst haver fornommet, at sammesteds ej skal være de midler, som der til erfordris, saa er voris etc., at du af voris der i voris etc. Kiøbenhavn faldende uvisze indkomster, som du allerunderdanigst haver at giøre os aarlig reede og regenskab for, lader følge bemelte voris politiemester imod hans qvittering saa meget, som hand til samme fornøden brug af dig begierendes vorder. Dermed etc. Cronborg den 21 augusti 1705.

Sæl. Tegn. LV. 173.

1162. **7 Sept. 1705.**

Privilegium for en Billedhugger.

Politiemester Ole Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vj effter allerunderdanigste etc. af sær kongl. etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Jacob Schuch bildthugger, som i fem og tyve aar haver tient under voris lif-garde tilhest og paa siette aar, siden hand der fra blev dimitteret, sig af samme sin bildthuggers profession i voris etc. Kiøbenhavn ernæret, maa her effter som tilforn forgylde hvis arbeid, hand selv forfærdiger. Thi er voris etc., at du hannem ved samme allernaadigst forundte frihed beskytter og handthæver. Dermed etc. Friderichsberg d. 7 septembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 187.

1163. **7 Sept. 1705.**

Om en Tumult i Nyboder.

Assessor Jacob Sidenborg.

F. 4. Vor naade tilforn. Saa som vi dend 25 augusti sidst forleden allernaadigst haver befalet os elskel. hr. Charles Damas de Cormaillon etc. med fleere at undersøge dend sag ang. dend tumult, som den 17 augusti næst tilforn udi de Nye boeder i bemelte voris etc. Kiøbenhavn sig haver tildraget, og der udi at kiende og dømme, saa er voris etc., at du retter din leilighed efter, protocollen i samme sag at udføre. Dermed etc. Friderichsberg d. 7 septembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 190.

1164. **7 Sept. 1705.**

Om en Borgers Vægring ved at paatage sig en Vurdering.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som byefogden i voris etc. Kiøbenhavn Friderich Eisenberg haver paa voris told inspecteur i Øresund Michael Langes ansøgning til voris tieniste udnævnt Christen Andersen og Hans Helmes, begge borgere og hørkremmere i bemelte Kiøbenhavn, at de effter fornefnte Michael Langes anviisning skulle ved tvende fra Øresund opbragte og ved Christian Brandt, jndvaaner i Christianshavn, hans pakhusz beliggende Dantziger skibes udloszning udi skippernis overværelsze eller effter advarsel til dennem besigtige adskillige slags hør og hamp og samme effter deris beste skiønsomhed sortere og separere ved een skrifftlig forretning under deris hænder, saaleedis som de kunde være bekjendt, med videre forskrevne udnævnelsis formelding, og nu for os allerunderdanigst er bleven andraget, at fornevnte Christen Andersen absolut haver nægtet samme byefogdens udnævnelse at effterleve, saa er voris etc., at j strax lader forbenævnte Christen Andersen for eder kalde og hannem for saadan sin opsetzighed een skarp reprimande giver, tilholdendes hannem der hos forberørte byefogdens udnævnelse tillige med bemelte Hans Helmes, som sig der til villig haver erklæret, uden videre ophold og forsømmelsze, under vilkorlig straf, tilbørligen at fyllest giøre og effter komme. Dermed etc. Friderichsberg d. 7 septembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 190—91.

1165. **11 Sept. 1705.**

Om Tiltale til Sadelmagersvende, der have hjulpet Soldater til at desertere.

Saasom vi allernaadigst have for got befunden at befale Friderich Eisenberg, byefoget i voris etc. Kiøbenhavn, at kiende udi

dend sag angaaende dend store formastelse, som een deel sadelmager svenne haver understaaet sig at begaa med at tage ordinaires reise paszer hos præsidenten og, naar de hafde brugt dennem, at give dem til soldaterne under voris garde til fods, som siden haver betient sig deraf til at desertere, saa have vi allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at hvis jndleg, breve og documenter, som saavel actor som de skyldige i sagen foraarsages for retterne at producere, maa paa slet papiir fremlegges, oplæsis og til paa kiendelse antages. Saa ville vi og allernaadigst, at alle acter, breve og domme, som for retterne passerer, maa og skal dennem paa ansøgning af rettens betiente paa slet papiir og foruden nogen betaling beskreven meddeles. Hvor efter etc. Skrevet etc. Friderichsborg d. 11 septembris 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 512—13.

1166. **21 Sept. 1705.**

Privilegium for en Glarmester.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Ulrich Simenszen, som glarmester handtverk tilbørligen haver lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc. og sit mester stycke giort, udi glarmester lauget i voris etc. Kiobenhavn for mester indtages, da hand sig og efter laugets articler, saaviit de hannem kand vedkomme, skal rette og forholde. Der efter j etc. og derom fornøden etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsberg d. 21 septembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 203.

1167. **9 Okt. 1705.**

Om Syn paa Christen Skeels Gaard.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Effter som der falder nogen tvistighed jmellem os elskel. hr. Christen Scheel til Valløe, ridder etc., og Ernst Brandburger, jndvaaner i vor etc. Kiebenhavn, anl. en bygning, hand forbemelte hr. Christen Scheel i hans gaard der i staden har opsat, da, om endskiønt der er passeret tvende syns-forretninger over samme bygning, have vi dog effter bemelte Ernst Brandburgers herom etc. allernaadigst bevilget, at der paa et nyt syn maa komme, hvor til parterne paa begge sider selv haver at giøre forslag om synsmænd. Thi er voris etc., at naar parterne haver giort forslag for eder om synszmænd, som før er mældt, j da dennem efter

lovens anleding til forskrevne syns forretning strax udnævner og dennem dertil behørigen instruerer, og ifald at vidner skulle føres, vi allernaadigst haver tilladt, at det for eder maa skee. Dermed etc. Friderichsberg d. 9 octobris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 209—10.

1168. **9 Okt. 1705.**

Om Oprettelse af et Apothek paa Christianshavn.

De kongl. lif medicis med fleere.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som adskillige haver giort allerunderdanigste ansøgning hos os om voris allernaadigste privilegium paa et apothecke udj Christianshavn at indrette og holde, saa er voris etc., at j retter eders leilighed efter paa een beleilig tid og sted at sammentræde, da med hin anden overveje, om det skulle være fornøden, at foruden de fire apothekere, som ere i voris etc. Kiøbenhavn, der blev beskicket et apothek paa Christianshavn, og os der om eders allerunderdanigste betenckende med forderligste tilstille. Dermed etc. Friderichsberg d. 9 octobris 1705.

Inscriptio:

Os elskelige velædle og velbyrdig Henrich a Münichen, velædle og velbyrdig Johan Conrad Wolfen, voris iustitz raad — ædle og højlærd doct. Johan Justo Bøhm, samtlige voris lif-medicis, desligeste velædle og høilærd facultati medicæ udj universitetet i voris etc. Kiøbenhavn, saa og ædle og høylærd doct. Philip Hacquart dend ældre, doctor Marco Herforth, doct. Johan Eichel, doct. Christopher Lahme, doct. Reinholt Wagener, doct. Philip Hacqvart dend yngre og doct. Johan Buchwalt, medicis udi bemelte Kiøbenhavn.

Sæl. Tegn. LV. 212—13.

1169. **9 Okt. 1705.**

Om Forholdsregler mod Smitsot blandt Hestene.

Staldmester Johan Friderich Tilleman.

F. 4. Vor naade tilforn. Effter som os allerunderdanigst er bleven forebragt, at udi voris etc. Kiøbenhavn skal en deel heste med smitsomhed være befengte, da, paa det saadan sygdom kunde blive udryddet og paafølgende uleilighed forekommen, er voris etc., at du tillige med en officerer af voris liv-garde til hest udj overværelsze af tvende af voris egne artzeni-smeede og een artzenie smed af bemelte voris liv-garde (hvilke derom à parte ere blevne beordrede) strax med største fliid inqvirerer efter paa de stæder, hvor saadan smitsomhed nylig haver været eller mistenckes at kunde være, og os om,

hvis j saaledis forefinder, eders allerunderdanigst udførlig relation til videre voris etc. Dermed etc. Friderichsberg den 9 octobris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 213.

1170. **16 Okt. 1705.**

Om Oprettelse af et Lav for Hyrekuskene.

De deputerede udj politie retten.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter hyre kudskene udj voris etc. Kiøbenhavn deris allerunderdanigste ansøgning allernaadigst haver bevilget, at de maa nyde og have et laug paa tredeve personer, hver at holde tu lugte vogne og tu heste til hver vogn alleene, som de maa kiøre landet igiennem med. Og paa det vognmændene i bemelte Kiøbenhavn og i de smaa kiøbstæder her ved des mindre skulle præjudiceres, tillader vi dennem allernaadigst iligemaade med lugte vogne at kiøre landet igiennem, ei alleene med tu heste, men end og med fire eller flere, ligesom de ville. Thi er voris etc., at j eder laugs articlerne strax foretager og reglerne med taxten over deris fragter, og hvad de aarligen af hver hyre vogn til stadens renovations og broleggelses cassa bør at give, og os samme eders forretning til voris allernaadigste approbation med forderligste allerunderdanigst tilstiller. Dermed etc. Friderichsberg d. 16 octobris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 216—17.

1171. **23 Okt. 1705.**

Forholdsregler mod Pietisterne.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saa som vi ugierne haver maat fornemme, hvorledes i voris etc. Kiøbenhavn skal være adskillige særsindede personer, som ved en falsk indbildet oplyszning om et menniskes egne krafter til at opnaa nogen fuldkommen hellighed her i verden fører en sær lærdom, der icke aldelis stemmer over eens med dend hellige bibelske skrift og vores uforandrede reene ausburgiske bekiendelse, hvortil de og fordrister sig at holde deris egne forsamlinger og samqvemme, nu i et, nu i et andet huus, da, paa det de vankundige ej der ved fra troens eenfoldighed skulle blive forledede og forførte, er voris etc., at du strax alle præsterne i bemelte Kiøbenhavn paa een beleilig tid for dig indkalder og hos en hver af dennem fornemmer, om de effter flittig efter forskning om saadanne personer og deris utilladelige samlinger noget i saa maader kunde have at angive eller sig over at besværge, og der om til os din

allerunderdanigste relation indgiver, da vi allernaadigst ville være betengt paa, hvorledis saadan forargelig misbrug tilbørligen kand vorde ophævet og afskaffet. Dermed etc. Friderichsberg d. 23 octobris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 219—20.

1172. **26 Okt. 1705.**

Privilegium paa en Segllak-Fabrik.

Johannes Jæger.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom Hendes Majts. voris elskelig kiere fru moders enckedronningens hof-apoteker Johannes Jæger for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at hand i voris etc. Kiøbenhavn et spansk segl-laks fabrique agter at indrette, med allerunderdanigste begiering, at vi hannem der paa voris allernaadigste privilegium ville meddeele, da have vj allernaadigst forundt og givet, saa og etc. bemelte Johannes Jæger paa samme hans segl-laks fabrique efterskrevne privilegier og friheder, nemlig:

1. Maa hannem alleene udi bemelte voris etc. Kiøbenhafn allernaadigst være tilladt lak at fabriquere udj næst følgende sex aar.

2. Og paa det hand desto bedre debit kunde erholde paa samme sit eget for arbeidende lak, ville vj allernaadigst lade forhøye tolden, saaleedis at i stæden for de nu efter told ordonnancen betalende fire skilling skal her efter en mark danske af huer pund lak, som fra fremmede stæder udj vore riger Danmark og Norge indkommer, udj told erlegges. Dog dersom noget lak, imidlertid saadan forhøyelse skeer, maatte være forskreven og af vedkommende efter beviislig forklaring bliver anholden, maa det imod fire skilling af pundet efter told-ordonnancen indføres.

3. Der imod skal hand være tilforpligtet tu maaneder efter dette voris allernaadigste privilegii erholdelse at have tu tusinde pund lak i forraad og siden meere, lige som det kand afhændes til.

4. Det lak, som hand saaledes forarbeider, skal være got, dygtigt og vel klebende effter de udj voris commerce-collegio indleverede prøver og for dend priis, som hand haver angivet, nemlig det fiine og vellugtende røde lak nr. 1 pundet 14 ℔ danske, nr. 2 pundet 12 ℔, nr. 3 8 ℔, nr. 4 4 ℔ 10 ß, nr. 5 3 ℔, nr. 6 2 ℔, nr. 7, det sorte vellugtende, 5 ℔ pundet, nr. 8 2 ℔ 8 ß pundet, altsammen udj begge ender med det ved prøfverne brugte segl at distingveris og midt paa ved hver sort at tryckes de her udi opførte nr. Og omendskiønt hand under hans privilegiers forbrydelse ej maa understaa sig, self at forhøye priisen paa de opførte sorter af lak,

saa bliver det dog med dend forbehold, at dersom de behøvende materialier maatte komme udj højere priis, skal det efter foregaaende beviiszlig forklaring ankomme paa voris commerce-collegii got eragtende, hvad tilleg hand paa de giordte sorter maa nyde, og hvor lenge og med hvad vilkor saadant skal continuere.

5. Saa snart hand dette voris allernaadigste privilegium haver erholdet, skal hand tage sit borgerskab og svare til dend iurisdiction, som for andre manufacturiers enten nu allernaadigst er eller her efter maatte blive anordnet.

6. Paa børsen og raadhuset skal hand altid have opslagen paa een tavle forbemelte sorter af lak med dets nr. og priiser, saa og, paa hvad stæd udj bemelte Kiøbenhafn hand sin boutique holder. Og paa det jndbyggerne i de andre stæder i fornefnte vore riger Danmark og Norge desto bedre kunde vide med hannem at handle, saa haver hand og sine sorter lak med deris nr. og priiser samt sit ophold sted udj de danske adviser at giøre bekiendt. Forbydendes etc. Friderichsberg d. 26 octobris 1705.

Sæl. Reg. XLIII. 527—29.

1173. **26 Okt. 1705.**

Om Arbejde for Silkevæverne.

De tilforordnede udi commerce collegio.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskikke eder herhos een til os fra sex silke vævere, navnlige Johan Tinsenberg, Christopher Tinsenberg, Mickel Tinsenberg, Andreas Tinsenberg, Johan Hølm og Johan Peter Ludevig, indkommen allerunderdanigste supplication, hvorved de anholder om assistence til at faa fyldest arbeide, saa fremt de her skulle forblive, eller om de sig hiem igien skulle forføye, at de da maatte nyde erstatning for deris bekostning efter voris allernaadigste placats tilhold, hvis beskaffenhed j der af selv etc. Og er voris etc., at j os derom eders allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller. Dermed etc. Friderichsberg d. 26 octobris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 222—23.

1174. **9 Nov. 1705.**

Om Udvisning af Tømmerpladser ved Kvæsthuset.

Admiral hr. Christoph Ernst von Støcken med fleere.

F. 4. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder her hos een til os fra een deel af tømmerhandlerne her i voris etc. Kiøbenhavn indgiven allerunderdanigst supplication og forslag om, at dennem og de, som herefter tømmerhandel ville bruge, maatte paa

visze vilkor udviszes pladtzer ved voris Qvæsthuusz her i staden til deris tømmer materialiers opsettelse, hvis videre indhold j der af selv etc. Og er voris etc., at j samtlige tømmerhandlerne for eder lader kalde, dennem der over og ellers over, hvis videre forslag de i saa maader kunde have at giøre, hører og os derom eders allerunderdanigst erklering med forderligste tilstiller. Dermed etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 9 novembris 1705.

Forskrevne befaling udgik til efterfølgende: hr. Christoph Ernst von Støcken, etats raad von Platen, politiemester Rømer, borgemester Friis og capit. Wichman Hoftman.

Sæl. Tegn. LV. 235—36.

1175. **17 Nov. 1705.**

Forbud for Assistenshusforvalteren mod at laane paa Kadetters Mundering og Vaaben.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Efftersom vi af een til os fra vores schoutbynacht os elskel. Christen Thomszen Sehestedt indkommen allerunderdanigste memorial have maat fornemme, at forvalteren paa Assistentz huszet her i vores etc. Kiøbenhavn skal forstrecke cadetterne ved vores søe etat penge paa deris mundering og flinter, og at der nu virckelig skal staa i pant een cadets munderings kiol, væst og flint, som hand icke som vores mundering efter bemelte vores schoutbynachtz ansøgning og paastaaende haver villet levere tilbage efter krigs articlerne uden vederlag, undskyldende sig med, at hand icke staar under anden end byens ret, da have vi allernaadigst for got befunden der udinden at dispensere og bevilge, at hand maa annamme billig betaling for alt hvis, som af cadetternis mundering og flinter imod fornefnte Assistentz huses derpaa udstædde seddeler nu findes pandtsat, hvilcket j hannem til allerunderdanigste efterretning strax haver at tilkiende give. Men derhos haver j og tillige med alvorligen at forbyde hannem her efter at udlaane penge paa cadetternes mundering og flinter, under straf efter bemelte vores krigs articlers 9 cap. 124 artic., som siger, at ingen skal tage soldaternes mundering, gevær eller heste til pant, kiøbe eller vinde det paa spil, under livs straf saa vel som pantets og pengenes fortabelse, som hand derpaa laant eller derfor givet haver. Dermed etc. Hafniæ d. 17 novembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 241—42.

1176. **21 Nov. 1705.**

Om Tilsyn med Fremmede.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som vj ugierne have maat fornemme, at omendskiønt vi allernaadigst haver paabudet og befalet, at alle og eenhver her i voris etc. Kiøbenhavn, som fremmede herbergerer og kammere bortlejer, skulle indgive til præsidenten her i staden eller i hans fraværelse til dend øverste borgemester rigtig fortegnelse paa de personer, som hos dennem logerer, det dog nu gandske skal blive forsømmet og efterladt, saa er hermed voris etc., at j strax lader advare og alvorligen tilholde alle værter og andre, som reisende folck herbergerer, at de indleverer til dig os elskel. Hans Nansen som stadens præsident og i din fraværelse til dend øverste borgemester saa vel som og til voris politiemester een rigtig fortegnelse til een hver under deris hænder nu strax paa de personer, som allerede hos dennem logerer, og ellers her effter hver afften paa dem, som dagen tilforn ere komne hos dennem at logere, hvor udj de uden noget forbehold skal specificere alle deris navne, vilkor og condition, hvad ærende de her haver at forrette, fra hvad land og stæd de kommer, og endelig, naar de bortreiser, hvilket og vel vil agtis, naar nogen med een svite ankommer, at mand god effterretning om een hver med følgende kand have. Af samme fortegnelse haver du Hans Nansen trende gienparter under din haand at forfatte og hver morgen dend eene til os allerunderdanigst indgive, dend anden tilstille voris store canceller og i hans fraværelse dend af voris geheime raad, som er næst effter hannem i vores geheime conseil og her tilstede findes, og dend tredie tilsende stadens commandant. Men om de personer, som her allerede logerer, ville vj allernaadigst, at du strax rapport giør. Skulle nogen vært eller herbergerer her udj tage forsømmelsze, skal dend, som skylden hos findes, første gang, om det er een priviligeret vært, have sit privilegium paa værtshuus at holde forbrudt, og er det een anden herbergerer, da dend samme være pligtig at betale til Vor Frelseris kirke i Christianshavn tyve rigsdaler. Men forsømmer disse herbergerer anden gang, da skal de forsømmelige anseeis og straffis som voris mandaters modtvillige overtrædere. Dermed etc. Hafniæ d. 21 novembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 246—48.

1177. **23 Nov. 1705.**

Om Udlevering til Bartskærlavet af en henrettet Kvindes Legeme.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhavn.

F. 4. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi effter allerunderdanigste ansøgning allernaadigst haver bevilget, at naar vores høyeste rettes dom af dato d. 9 novembris sidst forleden er bleven over Jnger Christens daatter, som her i stadens arresthuusz er anholden, exeqveret, hendes hovet og krop da maa være bartskær lauget her sammesteds til at anatomere følgagtig. Der efter du etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 23 novembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 249—50.

1178. **26 Nov. 1705.**

Om Ringning i Anledning af Prins Vilhelms Begravelse.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi allernaadigst haver for got eragtet at lade hans printzelig høiheds voris elskel. kiere broders printz Wilhelms liig dend 3 decembris førstkommendis udi vores kongl. begravelse i St. Lucii kirke i vor kiøbsted Roskilde hensette, saa er voris etc., at j strax dend anordning giør, at saa snart det til høibemelte voris sl. broders liig begiengelsze samme dag begynder med alle klocker til Vor Frue kirke her i voris etc. Kiøbenhavn at ringe for tienisten i kirken, der og da tillige med anfanges med alle klockerne til St. Nicolai og Hellig Geistes samt Vor Frelseres kirke i Christianshavn at ringe og der med saa lenge continueres, indtil det med ringen til bemelte Vor Frue kirke opholdes. Dermed etc. Hafniæ d. 26 novembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 257.

1179. **1 Dec. 1705.**

Om Indskrænkning af Bedemændenes Tal.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som Hans Vinding, Nielsz Rask, Hans Hanszen, Matthias Klinker, Lauritz Jensen, Hans Volf, Ole Børgesen Torp, Anders Hanszen Helsted og Peder Bredal, stads bedemænd her i voris etc. Kiøbenhavn, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde, at tallet iblandt dem formedelst deris slette næring icke maatte formeeres, men heller allernaadigst tillades, at naar nogen af dem enten ved døden eller anden leilighed kunde afgaa, det endda maatte forblive uden fleere bedemænd at forordne, indtil tallet til sex blev formindsket, paa det de med hustruer og børn nogenlunde kunde

subsistere, saa give vi eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi lader det forblive ved dend anordning og tal, som j udj saa maader nyttigst finder. Dermed etc. Hafniæ d. 1 decembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 263—64.

1180. **4 Dec. 1705.**

Om Deputat af Bistrup Gods til Jomfruklostret i Roskilde.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Saa som j efter jordebogen over det gods i Roskilde ambt, som denne voris etc. Kiøbenhavn og dends magistrat allernaadigst er tillagt, bør at levere aarlig et hundret læsz brændeved paa Roskilde bispegaard, som i en tid lang med penge der i voris ambtstúe skal have betalt, saa give vi eder hermed tilkiende, at vi allernaadigst have for got befundet fornefnte 100 læsz brendeveed jomfru closteret i vor kiøbsted Roskilde allernaadigst at tillegge i stædet for det hundret læsz brendeveed, som vi efter samme closters fundatz allernaadigst haver bevilget de der i værende jomfruer aarligen at skulle nyde udviiszning til udi vore skove der i ambtet, men formedelst mangel af skov nu ej mere kand bekommes. Thi er voris etc., at j saadan anordning giør, at forskrevne 100 læsz brendeveed, som j efter forberørte jordebog tilkommer at yde paa Roskilde bispegaard, vorder her efter aarlig og i rette tid in natura paa bemelte jomfrue closter imod behørig qvittering leveret. Dermed etc. Hafniæ d. 4 decembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 266—67.

1181. **5 Dec. 1705.**

Om Opførelse af en Kaserne for Livgarden til Hest.

Hr. Christian von Lente med fleere.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Voris allernaadigste etc. er, at j strax træder i conferentz tilsammen for at efftertencke og udfinde en beleilig pladtz her i vores etc. Kiøbenhavn, hvor baraquer for voris liv-garde til hest at logere udj kunde bygges og opsettes, og os derom, saa og om, hvad j formeener, at samme bygninger vilde komme at koste og ellers til underholding af senge, jldebrand og lysz aarligen ville medgaae, sampt hvor dend bekostning best kunde tages, eders allerunderdanigste betenkende og overslag til videre etc. Dermed etc. Hafniæ d. 5 decembris 1705.

De, som forskrevne befaling udgik til, vare fornefnte hr. Christian Lente, hr. ober secreterer Wibe, etats raad Nansen, etats raad Olle Hansen, etats raad Platen og iustitz raad Rømer.

Sæl. Tegn. LV. 269.

1182. **12 Dec. 1705.**

Privilegium for en Vinhandler.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Pierre Couilland, som fasbinderie her i voris etc. Kiøbenhavn lovligen haver lærdt, maa udj viintapper lauget hersammesteds indtages foruden at tienne for mester svend et aar, naar hand ellers bemelte viintapper laugs articler i det øvrige fuldbyrder, for saaviit de hannem vedkommer. Der efter j etc. og forbemelte viin tapperlaug sligt til effterretning strax at tilkiende give. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 12 decembris 1705.

Sæl. Tegn. LV. 271.

1183. **16 Jan. 1706.**

En usømmelig Opførsel udvist af et Lem i Vartov.

Directeurerne for Warto hospital.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom mag. Johan Brunsman, præst udi Vartoe hospital her udi voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at der iblant hospitals lemmerne skal være een præste daatter fra Jylland ved navn Maren Heeboe, som sig meget urolig skal anstille og icke agte om eders formaninger og mindre hans med at være dend samme hospitals brug og skik undergiven som de andre fattige der inde, i særdelished at hun dend 2 septembris sidst forleden hannem i skriffte stoelen med skrig og raab skal have overfalden, saa er voris etc., at j strax tilholder bemelte Maren Heeboe at være hospitalets skick og forordning lige saa vel som de andre fattige undergiven, saa at fornefnte mag. Johan Brunsman kand nyde fred for hende i hans embede og det i rolighed forrette. Dermed etc. Hafniæ d. 16 ianuarii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 297.

1184. **16 Feb. 1706.**

En af de 32 Mænd skal være Medlem af Bestyrelsen af Kvæsthusets Midler.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som vi af en til os paa søestatens vegne for voris deputerede ved general commissariatet allerunderdanigste memorial haver fornommet, at i hvor vel de intet paa os elskel. Lavritz Nielsen Fog, raadmand i voris etc. Kiøbenhavn, som siden in martio anno 1695, da forige raadmand afg. Jørgen Bøefke Qvæsthusets midler tilligemed vaar anbetroedt, hans for-

retninger haver at anke, saa har de dog effter fundatzens anleding allerunderdanigst forestillet, om hannem ei udj forvaltningen en af de 32 mænd maatte vorde adjungeret, som hannem ej alleene udi forretningen kunde komme til hielp, men end og, i fald en ved døden afgik, der da altid kunde være een tilbage, som om Qvæsthusets midler og tilstand hafde videnskab og derom kunde give fornøden efterretning, saa vel som og ellers derfor tilbørlig rigtighed giøre, saa er voris etc., at j bemelte Låvritz Nielsen Fog en af bemelte 32 mænd, som vederhæftig er, sig samme forvaltning tillige med hannem at paatage strax effter fundatzen adjungerer. Dermed etc. Hafniæ d. 16 februarii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 312—13.

1185. **23 Feb. 1706.**

Om Oprettelse af et Apothek paa Christianshavn.

Apothekerne i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor naade tilforn. Saa som Christianshavns bye merkeligen paa jndbyggere haver tiltaget siden anno 1672, da voris elskel. kiere hr. fader sal. etc. allernaadigst haver bevilget, at det ved det tal af fire apothekere her i voris etc. Kiøbenhavn indtil paa videre allernaadigste anordning kunde forblive, saa have vj allernaadigst for got befundet, at i bemelte Christianshavn bliver indrettet og holdet et dygtigt apotheke, hvor jndbyggerne i een hast kunde bestille og bekomme, hvis medicamenter de kunde behøve, og icke have fornøden dennem saaviit fra haanden, helst om natte tide, her inde i staden at bestille og hænte, som en patient undertiden icke vel skal kunde bie efter. Thi er voris etc., at j til os med forderligste indgiver eders allerunderdanigste erklering, om en af eder selv vil udfløtte og holde sit apotheke paa forbemelte Christianshavn. Men i fald ingen af eder sig der til skulle ville forstaa, ville vi allernaadigst bevilge en anden dygtig person et apotheke der at holde. Dermed etc. Hafniæ d. 23 februarii 1706.

Inscriptio: os elskel. ædle Gregorius Fleischer, Johan Gotfred Becker og Michael Scharffenberg, apothekere her i voris etc. Kiøbenhavn, saa og Coecilia afg. Christopher Herfurths, apothekerske sammesteds.

Sæl. Tegn. LV. 318—19.

1186. **2 Marts 1706.**

Om Strid mellem Stenførerne og Prammændene.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi tilskicke eder her hos copie af een til os fra prammændene her i voris etc. Kiøbenhavn allerunder-

danigst indkommen supplication, anlangende at ingen uden prammænds lauget alleene maatte tillades muur- og hvid strøe-sand samt steen her i staden at indføre, hvis videre indhold j der af selv etc., og er voris etc., at j os derom saa vel som og om een eder forhen til erklæring tilsendte allerunderdanigste supplication fra Peder Lauritzen paa samtlige steenførernes vegne om et laug, og at prammændene dennem ingen jndpasz maatte giøre, eders allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 2 martij 1706.

Sæl. Tegn. LV. 325—26.

1187. **6 Marts 1706.**

Det forbydes at flytte Bryggerfriheden fra en Gaard til en anden.

Brygger lauget i Kiøbenhavn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom bryggerlauget i voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at formedelst dend omvexling, der skeer med brygger-friheder, som tages fra een gaard og legges til andre uden for lauget, som siden til bryggerie bliver indrettet, skal de æld gamle bryggergaarde, som ere eendeel af de beste, blive ledige staaende, eyermændene til største skade ved det, at de icke uden største forliis kand faa dem soldt, da have vj for got befunden at anordne og befale, saa som etc., at ingen om vexling med brygger friheder fra een gaard til een anden her i staden maa her efter skee, men at friheden skal forblive ved dend gaard, som dend nu er lagt til. Hvor effter de vedkommende etc., ey giørendes etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ d. 6 martii 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 40—41.

1188. **6 Marts 1706.**

Privilegium paa Portechaiser.

Cammer junker Jacob Frantz von der Osten.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og forundt, saa og etc. voris cammer junker og kiøgemester os elskel. Jacob Frantz von der Osten og hans arvinger med consorter eller deris fuldmegtige til vores undersaatters beqvemmelighed at maa allene her i voris etc. Kiøbenhavn indføre, anrette eller og tilstæde at giøre lade de chaiser, som af tvende personer bliver dragen, hvorfor alle handverks folk og andre her med skal være forbudet, dennem at giøre, selge eller bortleje, under et hundret rigsdalers straf, hvor af dend tredie part skal være forfalden til Børnehuszet i Christianshavn, dend anden tredie part til angiveren

og dend tredie tredie part til bemelte interessenter. Men hvo, som begierer forbemelte chaiser at kiøbe, leje, giøre eller lade giøre, skal søge det hos bemelte interessenter eller privilegertes fuldmegtig for dend priis, som de derom kand accordere. Og skal der ellers icke maa tages højere til leje af een chaise om dagen end tu slettedaler een heel dag, dog os forbeholden der udinden at forandre, efftersom vj best og gavnligst eragte. Og saasom en dygtig skriver eller bogholder giøres fornøden til at have inspection over de personer, som chaiserne drager, saa have vi ydermeere allernaadigst bevilget, at dend person, som bemelte voris cammer junker der til setter, maa have det privilegium, at een hver, som ingen hosbond eller tieniste haver, eller og de, som andre herskab og employ ville søge, det være sig kammer tiener, handskriver, præceptor, laquey, kudsk, rideknegt eller hvad andet navn, det maatte have, desligeste naar nogen hafde heste eller noget rart at selge, eller og om nogen ville giøre compagnie og reisze et stycke vey enten her i landet eller uden riget med caret eller chaise og forspand, sig hos ham paa det saa kaldet address contoir angiver og uden tvang effter eget behag for noget billigt lader tegne, da de, som noget der af kunde have fornøden, saadant hos samme bogholder kand opspørge og faa at vide, paa hvad sted deslige er at bekomme. Hvorfor bemelte bogholder paa een beleilig plads her udj staden skal logere og sig af et skildt eller tegn betiene, som sig fra alle andre distinguerer, paa det hand ved nat og dag desto snarere og lettere kand være at opspørge og finde. Og tillade vj allernaadigst, at voris chiffre der over lige som paa alle gade løchterne maa settis, og at samme tegn skal vere een stor huul glas stierne, som hver nat skal illuminere og ellers det navn af dend store stierne føre. J det øvrige maa forbemelte voris cammer junker derom placater lade trocke og paa behørige stæder til en hvers effterretning anslaa. Forbydendes etc. Hafniæ d. 6 martii 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 41—42.

1189. **21 Marts 1706.**

Om Indvielse af Garnisonskirken.

Doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saa som garnisons kirken her i voris etc. Kiøbenhavn nu er færdig og vi til dends indvielse allernaadigst haver berammet den 24 martii først kommendes, saa er voris etc., at du retter din leilighed efter samme garnisons kierke (som vi allernaadigst haver resolveret at kalde Zebaoths kirke) paa dend tid

med christelige ceremonier at indvie, til hvilken ende du strax til os til voris allernaadigste approbation allerunderdanigst haver at indgive et project af de ceremonier, som du eragter nødvendig dertil at bruges. Dermed etc. Hafniæ d. 21 martii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 348—49.

1190. **30 Marts 1706.**

Om Oprettelse af et Apothek paa Christianshavn.

Facultatem medicam.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som vj udi henseende til Christianshavns tiltagelse, og at de sammesteds boende haver saa lang vey hid ind i Kiøbenhavn, helst om natter tid, medicamenter til deris syge at bestille og hendte, allernaadigst fornøden eragte, at der i Christianshavn et apothek bliver indrettet, og som os er giort allerunderdanigst forslag om en voris indfød undersat ved navn Peder Baltzlov, som nu til Londen i Engeland in medicina practicerer, at hand skulle ville paatage sig at holde apotheke i bemelte Christianshavn, saa er voris etc., at j hannem derom strax tilskriver, og saa fremt hand der til inclinerer, at hand med forderligste hidkommer, da j hannem saavelsom Bartholomæus Kyblich, apothecker i vor kiøbstæd Kallundborg, som allerunderdanigst anholder om at maatte forflyttes derfra til Christianshavn, udi deris apotheker videnskab i apothekerne her i staden deris overværelse med fliid examinerer og os eders allerunderdanigste betenkende med forderligste tilstille om, hvilken af samme tvende personer j der til dygtigst og best erfaren befinde. Dermed etc. Hafniæ d. 30 martii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 357—58.

1191. **17 April 1706.**

Om Oprettelse af en Postvogn mellem Kjøbenhavn og Helsingør.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder herhos et til os fra Henrich Richter indkommen allerunderdanigste forslag ang. en postvogns indrettelse imellem Kiøbenhavn og Helsingøer, som hver dag paa sin visze tid kunde gaa og komme, hvor paa hand om voris allernaadigste approbation allerunderdanigste ansøgning haver giort, hvis indhold j deraf selv etc. Og er voris allernaadigste etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenckende med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 17 aprilis 1706.

Sæl. Tegn. LV. 367.

1192. **20 April 1706.**

Tilladelse til at opføre et Hus af Bindingsværk i Store Kongensgade.

Justitz raad Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade dig hermed allernaadigst vide, at vi efter Hieronimus Hølper, een af voris liv-garde til hest ved liv compagniet, hans herom etc. samt din derpaa indkommen allerunderdanigste erklering allernaadigst haver bevilget, at hand en sin øde grund udi Store Kongens gade her i voris etc. Kiøbenhavn maa lade bebygge med et skickeligt huus af bindingsværk, grundmuret til gaden, som andre udi samme gade allerede tilladte ere, med conditioner, at hand i det øvrige retter sig effter forordningerne om bygninger, gader, fortouger og jldstæder nden præjudice for publico eller hans naboer. Dereffter du etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 20 aprilis 1706.

Sæl. Tegn. LV. 375—76.

1193. **20 April 1706.**

Om Opførelse af et Bindingsværkshus i Ny Kongensgade.

Justitz raad Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter os elskel. baron Peder Rodsteens herom etc. og din derpaa indkommen allerunderdanigste erklering allernaadigst haver bevilget, at hand en sin bygnings pladz til Nye Kongens gade her udi voris etc. Kiøbenhavn med bindings værck maa lade bebygge paa dend maade, som det andre i samme gade er tilladt, og at det uden linien paa gaden udsatte plancke værk maa blive staaende udi tree aar, med saa skiel det imidlertid tillige med fortogget og rendesteenene tilbørligen ved lige holdes. Derefter du dig etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 20 aprilis 1706.

Sæl. Tegn. LV. 376—77.

1194. **20 April 1706.**

Om Lødigheden af Grenaderkorpsets Sølvknapper.

Justitz raad og politiemester Oluf Romer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi allernaadigst ere tilfreds med, at hvis sølfknappe, som hos guldsmedene her i voris etc. Kiøbenhavn bestilles for voris grenaderer corps, maa de af tolv lødiger sølv forarbeide, alligevel at deris laugs articler forbyder dennem at arbeide ringere sølv end 13½ lødig. Dog at du efter dit eget allerunderdanigst giorde forslag saadan opsigt med dennem haver, at derved ingen undersleb

eller misbrug foreløber. Der efter du dig etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 20 aprilis 1706.

Sæl. Tegn. LV. 377—78.

1195. **4 Maj 1706.**

Stridighed mellem Sognepræsten og Kapellanen ved Holmens Kirke om Indtægterne.

Hr. Ulrich Christian Gyldenløw og doct. Henrich Borneman.

F. 4. Vor synderlig gunst og bevaagenhed tilforn. Saasom for os allerunderdanigst er bleven andraget, at der falder nogen stridighed imellem provsten til Holmens kirke her i voris etc. Kiøbenhavn os elskel. mag. Iver Brink paa dend eene og capellanen der til kircken paa den anden side ang. deris uvisze indkomster imellem sig at deele, saa er voris etc., at j dennem paa en beleilig tid og stæd med forderligste for eder lader kalde og da forsøger et forliig imellem dennem derom at treffe, og hvis det ei skulle ville lade sig giøre, da deris uvisze indkomster imellem dennem effter billighed ligner og et instrument der over under eders hænder og signeter skriffteligen forfatter, som j os til voris allernaadigste approbation allerunderdanigst haver at tilstille. Dermed etc. Hafniæ dend 4 maji anno 1706.

Sæl. Tegn. LV. 390—91.

1196. **8 Maj 1706.**

Om Oprettelse af et Linnedmanufaktur.

Justitz raad og politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke dig her hos copie af een til os fra os elskel. vores tilforordnede udj commerce collegio indkommen allerunderdanigste memorial, hvor af du selv kand see og fornemme, hvad der udi anføres anl. det af Jacob Stub og hans interessenter her i staden begynte manufactur af hør- og blaarlærret, foer til under klæder, halsz kluder, kannifasz, trille, cammer behængsel og dislige stoffer, som du efter linnen vævernes begier skal have giort forbud paa og derfore nu ey skal kunde nyde sin fremgang til det almindelige gavn og beste. Og er vores etc., at du saavel paa denne memorial som paa dend du udi omnelte og dig forhen tilsendte supplication af dato d. 17 ianuarii fra bemelte Jacob Stub og hans interessenter angaaende samme vercks indrettelse os din allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 8 maji 1706.

Sæl. Tegn. LV. 393—94.

1197. **8 Maj 1706.**

Privilegium for en Bøssesmed.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Peder Nielsen, bøsze smed og staal arbeider, som bøszemager handverk ærligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udi smedelauget her i voris etc. Kiøbenhavn indtages foruden hans mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstykke og ellers i det øvrige etc. Der efter j eder etc. og derom etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 8 maji 1706.

Sæl. Tegn. LV 396—97.

1198. **14 Maj 1706.**

Privilegium for en Klejnsmed.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Hans Henrich Liedert, som kleinsmed handverck ærligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc., udj smedelauget her i voris etc. Kiøbenhavn indtages foruden hans mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mester stykke og ellers etc. Der efter j eder etc. og derom etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 14 maji 1706.

Sæl. Tegn. LV. 404—05.

1199. **28 Maj 1706.**

Om Forandring af Stillingen som Vaterskout til Kommercefiskal.

De tilforordnede udi commerce collegio.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saa som waterschouten Johan Hollender for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage, hvorledes eendeel cofardie skippere i vores etc. Kiøbenhavn skal handle imod dend hannem allernaadigst meddeelte waterschouts instructions 3 og 4 articul, i særdelished 3de skippere, neml. dend eene Anders Larszen, som farer paa Jisland, dend anden Hans Fruchtnigt, der farer paa Norge, og dend tredie Jens Poulsen, som i forgangen aar foer paa Færøe og derfra til Holland, hvilcke ey haver villet betale waterschout penge, i hvorvel samme skippere forleden aar skal have aftrokken folckene een skilling af daleren, som de endnu hos sig skal indeholde, og nu i indeværende aar skal tilskynde andre skippere, som seile paa Norge, Jisland og Færoe, at de tillige

med dem imod fornefnte waterschouts instruction skulle handle, giørendes over dends 4de art. een sær forklaring, at de af vore undersaatter, som farer uden om riget ad Øster og Vester søen, skal betale waterschout penge, men de, som seiler paa Norge, Jisland og Færøe, bør ey der under at forstaaes, allerunderdanigst derfor begierendes, at hand ved dend hannem allernaadigst meddeelte instruction maatte conserveris, og at dend caracter af waterschout maatte forandres og herefter commerce fiscal kaldes, saa er vores etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenckende med forderligste tilstiller. Dermed etc. Friderichsborg d. 28 maji 1706.

Sæl. Tegn. LV. 414—45.

1200. **7 Juni 1706.**

En Retssag om Sukkerraffinaderiet stævnes for Højesteret.

Store canceller hr. Conrad greve af Reventlov.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, at Peter Friborg, jndvaaner udi vores etc. Kiøbenhavn, maa een commissions dom og kiendelsze, afsagt dend 23 decembris sidst forleden, imellem ham og Hans Peter Pelt, jndvaaner sammesteds, udi en sag reisende sig af deris tilforn fællets hafte sucker raffinaderie, for os i vores nu holdende almindelig høyesteret til paakiendelsze lade indstefne. Derefter du dig etc. og behørig stevning i sagen at udstæde. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsborg d. 7 iunii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 416—17.

1201. **14 Juni 1706.**

Privilegium for to Fanesmede.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter allerunderdanigste etc. af sær kongl. naade allernaadigst haver bevilget, at Johan Schreuder og Truels Mortensen, fahn smede ved voris liv-garde, maa, saa lenge de til borgerlig tynge proportionaliter svarer, med deris egne hænders arbeide ubehindret betiene borgerskabet i voris etc. Kjøbenhavn, men icke svenne og drenge at holde. Thi er voris etc., at j vedkommende det til allerunderdanigste efterretning strax tilkiende give. Dermed etc. Friderichsborg d. 14 iunii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 427.

1202. **23 Juli 1706.**

En af de yngste Raadmænd bliver Medlem af Bestyrelsen for Kvæsthusets Midler.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom os elskel. Lavritz Nielsen Fog, raadmand i voris etc. Kiøbenhavn, haver i nogle aar som directeur alleene forestaaet voris søeetats qvæsthuses midler, og det skal være fornøden, at Qvæsthuset med tvende directeurer effter fundatzens tilhold bliver forsynet, paa det, om nogen forandring enten ved døds fald eller i andre maader ved dend eene foregick, der da altid een kunde være til overs, som om forretningen hafde videnskab og tillige for midlernes administration kunde svare, saa er voris etc., at j efter eders eget allerunderdanigst giorde forslag bemelte Lavritz Nielsen Fog een af de sidst beskikkede raadmænd, som j dertil dygtig og beqvem eragte, strax adjungerer og tilordner, hvilken sig forskrefne voris søe etats qvæsthuses forvaltning tillige med forskrefne Lavritz Nielsen Fog efter fundatzen haver at antage og forsvarligen forestaa. Dermed etc. Jægersborg d. 23 iulii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 447—48.

1203. **26 Juli 1706.**

Om Reparation af Trappen ved Børsens østre Ende.

Etats raad og politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom Ernst Bramburger, som er befallet, trappen ved dend øster ende af Børsen i vores etc. Kjøbenhavn at reparere, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at formedelst under samme trappe skal være et vognhuus, saa og et packhuusz, hvorudj skal ligge eendeel fordervet fisk, skal arbeidet imod hans villie være bleven hindret, og omendskiønt hand haver giort ansøgning i sær hos eyermanden af fisken for at faa packhuszet ledigt, saa er dog derpaa intet fuldt, thi er vores etc., at du strax dend anordning giør, at forberørte pakhuus vorder uden videre ophold ryddelig giort, paa det bemelte Ernst Bramburger det hannem derpaa trappen anbefalede arbeide kand i verck sette og fuldføre. Dermed etc. Jægersborg d. 26 iulii 1706.

Sæl. Tegn. LV. 449.

1204. **20 Avg. 1706.**

Om Oprettelse af et Lotteri for Handelens og Manufakturernes Fremme.

Kiøbenhavns magistrat.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskikke eder herhos et forslag om et lotteries indrettelse til commerciens og manufacturers-

nytte, hvis vilkor og beskaffenhed j deraf selv etc. Og som vi de derudi forfattede lodder allernaadigst haver approberet og ville, at samme lotterie for pengenes sikkerhed paa Kiøbenhavns raadstue skal holdes, saa have vi allernaadigst for got befundet eder dets direction og forvaltning at overdrage tillige med os elskel. vores tilforordnede i commerce collegio at føre. Thi er voris etc., at j samme voris forehavende med bemelte lotteries indrettelse strax over alt lader proclamere og kund giøre med bevegelige motiver, at end og formuende og anseelige liebhabere derved kunde animeres og opmuntres til at vove anseelige summer og lade sig for mange lodder indskrive, og det til een visz tid, hvorom saavelsom og om de øvrige poster i forslaget, som icke her udi ere forandrede, j med bemelte voris tilforordnede udi commerce collegio flittig haver at conferere og alting der hen dirigere, at dette velmeenende verk, det snareste mueligt er, i god stand kunde bringes. Dermed etc. Friderichsberg d. 20 augusti 1706.

Sæl. Tegn. LV. 457—48.

1205. **20 Avg. 1706.**

Om Oprettelse af et Linned- og Hampe-Manufaktur.

Commerce collegio.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Saasom voris etatz raad og politiemester os elskel. Oluf Rømers allerunderdanigste erklering er indkommen paa Jørgen Schwartz og Jacob Stubbe lindvævere deris allerunderdanigste supplication om frihed paa et manufactur af linnet og hamp samt andet deslige læret i vores etc. Kiøbenhavn at indrette, saa ville vi eder samme erklering til effterretning hermed allernaadigst have communiceret. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsberg d. 20 augusti 1706.

Sæl. Tegn. LV. 458—59.

1206. **20 Avg. 1706.**

Privilegium for en Bager.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst have bevilget, at Christopher Hartman, som bager handtverk tilbørligen skal have lærdt, maa, naar hand sit borgerskab etc. og sit mester stykke giort, udj bager lauget i voris etc. Kiøbenhavn indtages. Dog at hand sig i det øvrige etc. Dereffter j eder etc. og derom etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Friderichsberg d. 20 augusti 1706.

Sæl. Tegn. LV. 459.

1207. 23 Avg. 1706.

Om Forandring i Stolemagernes Mesterstykke.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom stolemagerne udi voris etc. Kiøbenhavn (der ere i laug med træ-drejerne) for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at det mester stycke, som effter laugs articlerne skulle giøres, naar een begierer for mester udi lauget at antages, skal nu ganske være af moden, saa ere vi efter deres herom etc. og eders derpaa indgiven allerunderdanigste erklering allernaadigst tilfreds med, at det mester stycke, nemlig een flammet omløbendes barnestoel, een mands lehnestoel og en flammet bordstoel, som hidindtil haver været brugeligt, maa forandres til een flammet omløbende barnestoel med et krydtz og sex been, een flammet mands lehnestoel, saa som de nu bruges, begge deele med ledder beslagen, og en calepsche tie qvarteer lang, tree qvarteer breed med otte been og tree krumme krydtz samt rygstøcke og arme lehner paa begge ender, med læret betrocken og stoppet med kaagt haar, og naar saadan mester stycke giøres, det da altid skal skee udi tvende af mesternes overværelsze, som samme arbeid, naar de derfra om aftenen hiemgaar, under laasz og lukke haver at forvare, indtil de om morgenen igien der til kommer. Dog før end nogen svend for mester der i lauget maa indtages, skal hand tilbørligen bevise, at hand først et par aars tid haver forsøgt sig og reist paa handværket paa fremmede stæder. Der effter j eder etc. og de vedkommende sligt etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Friderichsberg d. 23 augusti anno 1706.

Sæl. Tegn. LV. 461—62.

1208. 23 Avg. 1706.

Om Udbetaling af Satisfaktionspenge til dem, hvis Skibe ere opbragte af Englænderne.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saa som os elskel. voris deputerede ved voris financer haver i bereedskab at lade udtæle de penge, som fra Engeland ere indkommen til voris undersaatters satisfaction for dend skade, de i forige krigs tid ved deris skibes og godses opbringelsze sammesteds haver taget, saa er voris etc., at j samme satisfactions penge af bemelte voris deputerede ved financerne imod behørig qvittering lader annamme og dennem til een hver af de vedkommende interessenter udtælle effter dend repartition, som de der over af os allernaadigst forordnede commissarier giøre og eder tilstille. Dermed etc. Friderichsberg d. 23 augusti 1706.

Sæl. Tegn. LV. 462.

1209. **31 Aug. 1706.**

Om Ligning mellem Sognepræsten og Kapellanerne ved Holmens Kirke.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskel. høybaarne hr. Ulrich Christian Güldenleve etc. og velædle og højærværdige os elskel. doct. Henrich Borneman, biscop over Siællands stifft, haver efter voris allernaadigste befaling af dato dend 4 maji sidst forleden forfattet een ligning imellem provsten ved voris søe etat og sognepræst ved Holmens kirke her i voris etc. Kiøbenhavn os elskel. mag. Jver Brink paa dend eene og capellanerne der til kirken paa dend anden side om deris uviisze indkomsters deeling og os samme ligning til voris allernaadigste approbation allerunderdanigst tilstillet, lydendes etc.

Stormægtigste, allernaadigste arve herre og konning. Vi have allerunderdanigst erholdet Eders Kongl. Majts. allernaadigste befaling de dato 4 maji 1706 af følgende indhold:

Friderich dend fierde, af Guds naade konge etc. Vor synderlig gunst og bevaagenhed tilforn. Saa som for os allerunderdanigst er bleven andraget, at der falder nogen tvistighed imellem provsten ved voris søe-etat og sognepræsten til Holmens kirke her i voris etc. Kiøbenhavn os elskel. mag. Jver Brink paa dend eene og capellanerne der til kirken paa den anden side angaaende deris uvisze indkomster imellem sig at deele, saa er voris etc., at j dennem paa een beleilig tid og stæd med forderligste for eder lader kalde og da forsøger et forliig imellem dennem derom at treffe, og hvis det ei skulle ville lade sig giøre, da deris uvisze indkomster imellem dennem efter billighed ligner og et instrument derover under eders hænder og signeter skrifftligen forfatter, som j os til voris allernaadigste approbation allerunderdanigst haver at tilstille. Dermed etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Kiøbenhavn dend 4 maji anno 1706. Under vor kongelig haand og signet. Friderich r. D. Wibe.

Effter hvilken høistbemelte allernaadigste kongel. befaling vi dend 20 maji der paa ufortøvet havde provsten og sognepræsten til Holmens kirke tillige med begge capellanerne der til kirken til os indkaldede og søgte et forlig imellem dennem at treffe. Mens som det ei vilde lade sig giøre, saa have vi deris uvisze indkomster imellem dennem effter billighed og effter dend praxin, som fornemmis hos de andre sogne kirker her i staden altid at have vaaren brugelig, ved muligste fliid lignet og derover det instrumente nu under voris hænder og signeter skriftligen forfattet, som vi hermed til Eders Kongel. Majts. allernaadigste videre approbation og confirmation allerunderdanigst fremstiller.

1. Angaaende liig-begravelser og deszen indkomster, da endskiønt sognepræsten kunde ligesaavel have prætension til de liig, som begraves paa skibs kirkegaard, som capellanerne hid indtil nogen tid alleene haver hafft med slige begravelser at giøre, saa bliver dog samme skibs kirkegaard endnu til capellanerne alleene, uden at sognepræsten nyder noget af hvis, som for samme tiennister der ude falder. Men hvis her inde i byen paa Holmens egen enten kirkegaard eller urtegaard for liig, som der begravis, indkommer, det deelis maanedtligen udi tvende lige deele, hvor af sognepræsten beholder dend halve deel, og dend halve deel deelis imellem capellanerne indbyrdes, da sognepræsten lige saavel som capellanerne giør tienisten med efter sin leilighed, naar hand er ubehindret. Mens om der giøris liigprædikener over slige liig (som ickun sielden skeer nu omstunder), da er det billigt, at dend, som efter begiering forretter samme liigprædikener, enten det vorder sognepræsten eller capellanerne, hand beholder for sig selv alleene, hvis derfor gives. Hvad liig, som begravis ellers i kirken sielf eller dend tilbygte capeller, kand icke disputeris sognepræsten, at de jo tilkommer hannem alleene. Men efterlader sognepræsten sielf eller godvilligen afstaar nogen af samme liig til capellanerne, da beholder de der for iligemaade saavel for jords paakastelse som for parentationer og liig prædickener, hvis der falder. Dog dersom sognepræsten enten bliver betagen med svaghed eller forhindres ved anden lovlig forfald, at hand icke selv kand være tilstæde, da dend i sognepræstens stæd efter rigtig indbyrdis ugentlig alternation med sin medtienner tienisten forvaltende capellan at lade sig nøye med dend halve deel af, hvis for disze kirkens og capellernis liig gives, og sognepræsten dis imidlertid saalenge ubeskaared beholde dend halve deel.

2. Trolovelserne angaaende nyder capellanerne effter rigtig ordentlig omgang og omvexling, naar sognepræsten haver hafft tvende, hver tredie troelovelse, ligesom deris formænd haver nodt.

3. Præstepenge forbliver det med, som fra første tid sædvaanligt haver vaaren, at de deelis i tvende liige deele, dend eene til sognepræsten, dend anden til capellanerne.

4. Brudevielszer angaaende, da faar dend øverste capellan dend tredie deel af hvis, som falder paa altered til offer i froeprædiken saavelsom paa andre sognedage i ugen, lige som hid indtil haver vaaren brugeligt baade ved Holmens og ved andre stadens sognekirker, da sognepræsten giør tiennisten selv med, naar hand er ubehindret. Mens hvad brudevielser i huuszene angaar, da omend-

skiønt praxis er ved andre stadens kirker, at capellanerne participerer ej i huszvielszerne videre end for tieniste folk alleene, saa er dog sognepræsten tilfreds dermed, at dend øverste capellan til Holmens kirke maa foruden huus vielserne med tieniste folkene nyde end og dend tredie deel af alle huus vielser, som kand falde med skippere, handverks folk og andre gemeene folk, ja end og med copiister og underskrivere ved Holmen eller de, som derhen kand føris, og det enten sognepræsten sielf forretter tiennisten eller icke. Mens alle andre brudevielser i huusene, som kand falde med høyere betiente, officerer eller andre sær fornemme eller hæderlige folk, bliver sognepræstens egen rettighed uden nogen deeling. Dog dersom capellanerne i sognepræstens sygdom eller lovlig forfald og forhindring maatte giøre nogen saadan tieniste, da bør hand lade sig nøye med halvparten af hvis, der gives, og sognepræsten selv at nyde dend anden halve part, ligesom om sognepresternis egne liig i kirken og capellanerne ved 1te punct tilforne meldet er.

5. Børnedaab angaaende, da forholdes dermed som hid indtil, at sognepræsten døber, naar hand vil, og capellanerne ellers skifftes til hver sin uge at forrette daaben, naar dennem af sognepræsten tilsiiges. Hvorimod capellanerne igien nyder dend tredie deel af alt, hvad som for børnedaab gives, indtil toe rigsdaler inclusive, nemlig naar ej højere gives end toe rigsdaler, mens hvad som over dend summa gives, beholder sognepræsten for sig sielf uden at deele noget deraf videre med capellanerne, og det enten daaben forrettis ved ham sielf eller ved capellanerne.

6. Herimod saa som capellanerne da ved Holmens kirke nyder adskillig føyelighed af deris sognepræst frem for de andre capellaner her i byen af deris sognepræster, saa er det igien billigt at capellanerne efſter gammel øvrigheds formaning og anordning sligt erkiende og beviisze deris sognepræst som deris af kongen der foruden foresatte provst og øvrighed ald tilbørlig lydighed og villighed udi embedets forrettelse, at der altid imellem dennem som imellem skickelige ordets tiennere maa fornemmis god venskab, fred og fortrolighed uden ald anstød og forargelse i alle maader.

Hvorimod vi da allerunderdanigst saaledis formeene før højstbemelte Eders Kongl. Majts. allernaadigste til os ergangne befaling ved mueligste efftertenksomhed af os allerunderdanigst at være efſterkommet. Og der som det nu i naade kand allermildest behage Eders Kongl. Majt. denne voris forfattede ligning videre at approbere og ved sin høy kongel. magt og myndighed allernaadigst at confirmere,

saa ville vi allerunderdanigst formode, at ald tvist og ueenighed om de uvisze indkomster imellem præsterne ved Holmens kirke her effter skal vorde ophæved, og at baade sognepræsterne og capellanerne for baade dennem og deris effterkommere skal rætte sig derefter med fornøyelighed paa alle sider. Vi forblive effter voris allerunderdanigste pligt og skyldighed Eders Kongl. Majts. allerunderdanigste og troepligtigste tiennere. U. C. Guldenlew (l. s.). H. Bornemand (l. s.). Kiøbenhafn d. 31 augusti anno 1706.

Da ville vi forskrevne ligning etc. Forbydendis etc. Hafniæ d. 25 septembris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 155—61.

1210. **6 Sept. 1706.**

Om Tiltale for Rufferi, formodentlig til den i Holbergs Komedier omtalte Graa Maren.

Byefogden Friderich Eisenberg.

F. 4. Saa som vores etats raad og politie mester os elskel. Ole Rømer for os allerunderdanigst haver ladet andrage, at udj arresthuszet i vores etc. Kiøbenhavn er for kort tid siden bleven anholden een qvinde ved navn Maren Dickes, som for rufferie skal være angiven og af tvende unge mennisker i hendis øyen haardelig bleven beskyldt for ey alleene at have forført dennem til u-tugt, men endog at have skiult og indelukt dem for deris venner og forældre, samme qvinde og ellers tilforne i høyeste maader for lætferdig huusholding skal have været berygtet og derfor af hendes naboer anklaget og af huszet udkast, saa er vores etc., at du ved en af underfogderne der i staden lader samme Maren Dickes for byetinget lovligen og forsvarligen tiltale og selv sagen fiittig examinerer og dom over hende effter loven afsiger. Dermed etc. Friderichsberg d. 6 septembris 1706.

Sæl. Tegn LV. 468.

1211. **25 Sept. 1706.**

Privilegium for en Bager.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter Baltzar Kuhn, som bager handtvercket lovligen skal have lærdt og tient for svend paa samme handtverck i Lybeck udi 5 aar og nu sidst her i voris etc. Kiøbenhavn udi 6 aar, hans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at hand, naar hand først efter bagernis allernaadigst forundte laugs articler haver vedbørligen giort sit mesterstycke og sit borgerskab etc., maa indtages for mester her i bagerlauget foruden at udstaa hans-

mester svends aar. Dog at hand i det ovrige etc. Derefter j eder etc. og derom fornøden etc. Befalendes etc. Hafniæ d. 25 septembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 479.

1212. **2 Okt. 1706.**

Forbud mod Pietisternes Forsamlinger.

F. 4. giøre alle vitterligt, at saa som vi meget ugierne haver maat fornemme, hvorledes her i voris etc. Kiøbenhavn skal være adskillige særsindede personer, som ved een falsk indbildet oplysning om et menniskes egne kræffter til at opnaa nogen fuldkommen hellighed her i verden fører een sær lærdom, der icke aldelis stemmer overeens med dend hellige bibelske skrifft og voris uforandrede reene ausburgiske bekiendelsze, hvor til de og fordrister sig deris egne forsamlinger og samqvemme nu i et og nu i et andet huusz at holde, hvilke deris selv udvælgende conventer og forsamlinger er intet andet end een forkleinelse paa de offentlige almindelige kirke forsamlinger og et skiul til deris irrige meeninger desto friere at drive, da paa det saadan forargelig misbrug kunde blive ophævet og afskaffet, ville vj hermed have alle deslige conventer og forsamlinger alvorligen forbudne. Og saa fremt nogen skulle understaa sig saadanne sammenkomster i sit huusz og værelsze her i staden at tilstæde eller holde eller og sig der udi at indfinde, skal de, som i saa maader betrædes, ansees og straffes som voris mandats modtvillige overtræder og være voris general fiscals tiltale undergiven. Hvor effter alle etc. Og byde vj hermed og befale os elskel. præsident, borgemestere og raad udj bemelte voris etc. Kiøbenhafn saavelsom alle andre, som dette voris allernaadigste forbud under etc., at de det paa behørige stæder etc. J særdelished befalis biscopen her over Siellands stifft os elskel. doct. Henrich Borneman strax dend anstalt at giøre, at samme voris forbud paa prædickestolene her sammesteds vorder aflæst. Givet etc. Hafniæ dend 2 octobris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 167—68.

1213. **9 Okt. 1706.**

Om Synsforretning paa Christen Skeels Gaard.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad Ernst Branburger, jndvaaner her udj voris etc. Kiøbenhavn, for os allerunderdanigst haver ladet andrage, anl. at de 28 synszmænd, som j dend 13 ianuarii sidst forleden effter voris allernaadigste befaling haver udmældt og instrueret

til at besigtige paa nye dend af hannem udj os elskel. hr. Christen Scheel etc. hans gaard her udj staden opsatte bygning, skal formedelst bemelte hr. Christen Skeels fuldmegtiges protestation icke af eder være bleven tilladt deris forretning at beæedige eller nogen taxering giøre, men at j dend 9 iunii skal have givet saadan afskeed, at sambtlige udmældte 28 synsmænd skulle strax paa nye indfinde sig paa aastæden og (deris allerede giorde forretninger uagtet) bygningen syne og besigtige, hvorfor bemelte Ernst Branburger allerunderdanigst haver ladet anholde om voris allernaadigste bevilling, at lade eders afskeed af bemelte 9 iunii for os i voris første holdende høyeste rettis extraordinaire session til paakiendelse indstævne, kand j af hosfølgende copie af hans derom etc. supplication udførligere etc. Thi er voris allernaadigste villie og befaling, at j os eders allerunderdanigste erklæring med forderligste tilstiller, af hvad aarsag j ej haver villet lade synsmændene beæedige deris forretning, saa og hvorfor j ej har villet beordre synsmændene til dend af fornefnte Ernst Branburger prætenderede taxering. Dermed etc. Hafniæ d. 9 octobris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 493—94.

1214. **12 Okt. 1706.**

Privilegium for en Vintapper.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi effter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget, at Jean Maurel, som faszbinderiet til Ambsterdam skal have lærdt, maa, naar hand for eder sit lovlige lære brev fremviszer, indtegnes udi viin tapper lauget her i voris etc. Kiøbenhavn, uanseet hand icke hos en vintapper eller faszbinder her sammesteds efter dend 16 art. udi de dennem dend 22 decembris anno 1694 allernaadigst meddeelte laugs articler i tree aar for svend haver tient. Dog at hand præsterer, hvad articlerne i det øvrige tilholder. Derefter j eder etc. og derom strax etc. Befalendis etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 12 octobris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 494.

1215. **16 Okt. 1706.**

Fundats paa St. Nikolaj Kirkeskole.

F. 4. giøre alle vitterligt, at efftersom os elskel. hr. Christen Worm, professor ved voris universitet og sognepræst til St. Nicolai kirke her i voris etc. Kiøbenhavn, hos os allerunderdanigst etc. con-

firmation paa efterskrevne fundatz til en dansk skoles indrettelse i bemelte Nicolai kirke sogn, lydendes etc.

1. Skolen skal være beliggende, det allernæste muligt er, ved St. Nicolai kirke, paa det skolebørnene ej ved alt for lang gang til bøn i kircken at holde fra deris oplærelse skal forhindres, og saa fremt den rette schole ej strax skulle blive bygt, lejes imidlertid et beqvemt huusz ved samme kirke.

2. Een af magistraten i Kiøbenhavn, som af samptlige magistraten saa ofte dertil forordnes, som fornoden er, skal tillige med sognepræsten til St. Nicolai kirke være skolens forstandere og hver af dennem have een igiennemdragen af magistraten og sognepræsten forseiglet bog, hvor i indføris skolens fundatz samt dends nu havende eller hereffter tilkommende capitaler, hvorledis de aarligen af magistraten udsettis, og hvad indkomst skolen deraf eller i andre maader aarlig bekommer.

3. Alle skolens capitaler, som dend nu haver eller hereffter bekommendis vorder, skal magistraten i Kiøbenhafn have under opsyn og dem paa visze stæder udszætte, at skolen deraf kand i rette tider have sin aarlig rente, og sørger dend nu værende og hereffter kommende magistrat for alle skolens capitaler som for andre fattiges penge, saa at ingen af dem forgaar eller formindskes.

4. Alle fattige børn skal i denne skole uden betaling undervises i deris børnelærdom, regne- og skriver-konsten, og naar skolen kommer til de midler, skal de allerfattigste med nodtørfftig føde og klæde forsynis.

5. Til at underviise ungdommen skal dend ommeldte magistratsperson tillige med sognepræsten til St. Nicolai kirke beskicke een beqvem skickelig og vellærd studiosum theologiæ, som, medens hand dette skole-embede forestaar, ej maa være gifft, og skal samme skolemestere aarligen nyde til løn hundrede slette daler, samt frj huusværelse i skolen.

6. Skolemesteren skal dagligen underviise de børn i skolen, som sognepræsten med sit vidnisbyrd hannem tilsender, saa som præsten skal over høre børnene, før de kommer i skolen, at hand siden om deris forfremmelse dis bedre kand dømme. Til at nyde kost og klæde i samme skole antagis frem for andre de, der ere fødde i St. Nicolai sogn. Ere ej saa mange nødtørfftige af dennem, da antagis og de, som ere uden for sognet og inden byes, og om af dem skulle fattes, de, som ere uden byes, men til under visning uden

kost og klæder annammis alle uden underskeed, naar de med sognepræstens vidnisbyrd ere forsynede.

7. Skolemesteren skal med sin ungdom holde morgen og aften bøn i kirken mandag, tirsdag, onsdag, torsdag og løverdag formiddag klokken halfgaaen otte, mandag, tirsdag, onsdag og fredag efftermiddag klokken halfgaaen tre, men torsdag efftermiddag,' naar skrifftemaal er endet.

8. Naar skoelebørnene saavel ere underviiste, at de af sognepræsten kiendis dygtige, skal de af magistraten settis til handverker eller recommenderis til directeurerne for compagnierne at fare til søes. De, som beqvem nemme og lyst der til have, kand og sættis i Vor Frue skole. Skulle nogen af dem ved Guds naadis hielp i fremtiden komme til midler og formue, bør hver betenke skolen efter sin efne.

9. Tvende gange om ugen skal ungdommen offentlig i St. Nicolai kirke overhøris og underviises, nemlig om søndagen fra 11 til 12 af skolemesteren, om onsdagen fra 8 til 9 om formiddagen af sognepræsten eller i hans forfald af een af hans medtiennere. Saa gaar og sognepræsten een gang hver 14 dag ind i skolen at være overværende ved underviisningen for at erfare, om skolemesteren har dend rette maade at oplære de eenfoldige.

10. Til de fattigis spisning forordnis, saa snart skolens midler det tillader, af magistraten og sognepræsten een spisemester, som skal boe i skolens huusz og spise hver barn for fiire marck danske om ugen, og antagis saa snart muligt sex børn til at nyde klæde og føde. Som skolens midler ved Guds og Guds børns hielp voxser, saa formeeris og deris tal, som underholdes.

Da ville vi bemelte fundatz etc. Forbydendes etc. Hafniæ d. 16 octobris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 176—79.

1216. **26 Okt. 1706.**

Om Udsættelse af Bækken for St. Nikolai Kirkedør til Indsamling af Gaver til Kirkeskolen.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi effter allerunderdanigste etc. haver bevilget og tilladt, saa og etc., at til hielp til en dansk skoles indrettelse og ved ligeholdelse i St. Nicolai kirke sogn her i voris etc. Kiøbenhavn bekken for bemelte St. Nicolai kirkedørre maa herefter aarlig paa efterskrevne tider, nemlig anden jule dag, anden paaske dag, anden pintzedag og St. Mickels dag baade til høymesze

og afften sang udsettes for alle og en hver, som nogen hielp og almisze derudi til dette gudelig verk af christen kierlighed give ville. Givet etc. Hafniæ d. 26 octobris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 181.

1217. **30 Okt. 1706.**

Oprettelse af et Fæstekontor.

Marcus Tideman.

Saa som bogholderen paa addres contoiret her i voris etc. Kiøbenhavn Marcus Tiedeman for os allerunderdanigst haver ladet andrage, hvorledis adskillige personer, som haver lyst at tiene og ellers med deris videnskaber andre at opvarte, sig der hos hannem haver angiven og ladet teigne, saa have vi nu effter hans herom etc. allernaadigst bevilget og tilladt, saa og etc., at om nogle qvindes personer, som have lyst at tienne, særdeles de, som for ammer kunde passere og sig hos hans hustru godvilligen ville angive og lade teigne, det da maa skee og til een og andens effterretning, som deris tieniste kunde behøve, effter dend maade, som ved contoiret brugeligt og tilladeligt er, kunde giøres. Skrevet etc. Hafniæ dend 30 octobris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 182—83.

1218. **6 Nov. 1706.**

Privilegium for en Klejnsmed.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Jsaach Kieldsen, som kleinsmed handverk tilbørligen skal have lærdt, maa, naer hand sit borgerskab etc., udi smede lauget her udi voris etc. Kiøbenhavn indtages foruden mester svends aar at staa. Dog skal hand først giøre sit mesterstycke og ellers i det øvrige etc. Derefter j etc. og derom etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 6 novembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 510.

1219. **13 Nov. 1706.**

Beskikkelse af en Apotheker paa Christianshavn.

Facultatem medicam og apothekerne i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom Bartholus Ferdinandi Kyblich, apotheker i vor kiøbstæd Kallundborg, hos os allerunderdanigst haver ladet anholde at maatte allernaadigste beskikkes til apotheker i Christianshavn, hvor fornøden eragtes, at een apotheker bliver forordnet til at indrette og holde eet ustraffeligt apotheke, saa

er voris etc., at j bemelte Bartholus Ferdinandi Kyblich strax for eder lader kalde, hannem efter seenist om apothekere allernaadigst udgangne forordning paa nye nøye examinerer, om hand udi sin apotheker-profession til forberørte tieniste dygtig og erfaren befindes og os derom eders allerunderdanigste erklering og betenkende med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 13 novembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 513—14.

1220. **20 Nov. 1706.**

Om Strid mellem Handskemagerne og Felberederne.

De tilforordnede udi politie commissionen.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad peltzner og handske mager laugets oldermand samt eendeel af handske mager lauget her i voris etc. Kiøbenhavn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage anlangende dend jndpasz og afbreck, som dem i deris handtverk og næring af feldberederne her sammesteds skal tilføyes med handsker at sye og selge under det skin, at deris laugs articler tilholder dem, 2de par handsker iblant deris mesterstycke at forfærdige, kand j selv af deris derom til os indgivne allerunderdanigste supplication og hosz føyede bilager udførligere see og fornemme. Thi er vores etc., at j os eders allerunderdanigste betenckende om de tvende par handskers forfærdigelsze, som giver anledning til denne stridighed, ey fra feldberedernes mesterstycke i deris laugs articler kunde udeladis, med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 20 novembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 318.

1221. **4 Dec. 1706.**

Beskikkelse af en Mægler.

F. 4. giøre alle vitterligt, at eftersom os elskel. præsident, borgemestere og raad her udi voris etc. Kiøbenhavn haver paa voris allernaadigste behag antaget og beskicket Christen Knudsen, borger og jndvaaner sammesteds, til at være mægler her udi staden og betiene een hver, som saadan hans tieniste kunde behøve og det af hannem begierendes vorder, efter det hannem derpaa dend 17 martii sidst forleden meddeelte bestallings brevs videre formelding, og hand nu om voris allernaadigste confirmation paa samme tieniste allerunderdanigste ansøgning haver giort, da ville vi bemelte Christen Knudsen udi forberørte mæglers tieniste allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og etc., saalenge hand sig derudinden saaledis, som det sig bør, effter loven og andre hannem vedkommende

kongelige forordninger forsvarligen skicker og forholder. Forbydendis etc. Hafniæ d. 4 decembris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 198—99.

1222. **4 Dec. 1706.**

Privilegium paa at opføre Komedier.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigste etc. allernaadigst haver bevilget og tilladt, saa og etc., at Anders Gamborg maa lade indrette comoedier her udi voris etc. Kiøbenhavn, saa at ingen fremmede comoedianter, som agerer comoedier enten med levende personer eller døde figurer, maa her indkomme uden dem, hand herefter dertil antager. Hvorimod hand skal være tilforbunden, een gang om ugen de fattige alleene til fordeel at lade spille og ellers at forskrive saadanne personer, som med deris spil gemeene mand kand fornøye. Forbydendes etc. Hafniæ dend 4 decembris 1706.

Sæl. Reg. XLIV. 199.

1223. **4 Dec. 1706.**

Privilegium for en Guldsmed.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter Claus Christophersen Sønderborg, som guldsmed handverket haver lært og udj voris tieniste under voris artiglerie i tu aar haver standen, men nu der fra forløbet, hans herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at hand for at nære sig af samme handverck her i voris kongel. residentz stad maa, naar hand først for eder sit borgerskab etc. og sig her i staden nedsat, i guldsmed lauget her sammesteds indtages foruden hans mester svends aar at udstaa, men i det øvrige skal hand etc. Der efter j eder etc. og derom etc. Befalendes etc. Hafniæ d. 4 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 525.

1224. **7 Dec. 1706.**

Om en Klage fra Bryggerne over Kroholderne.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi tilskicke eder her hoes een til os fra brygger lauget her i vores etc. Kiøbenhavn indkommen allerunderdanigste supplication, hvor af j selv kand see, hvad de anfører om de disordres, som nu meere end i forige tider skal gaa i svang baade imellem bryggerne indbyrdes, saa og imellem bryggerne og kroeholderne. Og er voris etc., at j supplicanterne strax for

eder lader kalde, deris besværinger der over hører og der efter indretter for dennem nye laugs articler, for saaviit j befinder giørligt og tienligt, som j os til voris allernaadigste approbation med forderligste allerunderdanigst haver at tilstille. Dermed etc. Hafniæ d. 7 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 530.

1225. **7 Dec. 1706.**

Om Privilegium paa at bruge poleret Staalmageri.

De tilforordnede udi commerce collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskicke eder herhos een til os fra tvende hid til vores etc. Kiøbenhavn fra Berlin ankomne brødre ved navn Johan og Anthon Keysern indgiven allerunderdanigst supplication, hvorved de i sær anholder om vores allerunderdanigste tilladelse at nedsette sig her og poleret staalmageri bruge og deris arbeid selge, saa og derhos nyde de privilegier, som alle fremmede her indkomne manufacturister allernaadigst er tilsagt, med videre, hvis beskaffenhed j selv deraf etc. Og er voris etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenkende med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ d. 7 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 530—31.

1226. **11 Dec 1706.**

Privilegium for en Bager.

Magistraten i Kiøbenhavn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi give eder hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter Anthoine du Chesneau hans herom etc. allernaadigst [haver] bevilget, at naar hand for eder sit borgerskab etc. og sit mesterstycke tilbørligen giort, maa hand i bagerlauget her i vores etc. Kiøbenhavn foruden mester svends aar at staa indtages. Dog at hand sig i det øvrige etc. Der efter j eder etc. og derom etc. Befalendes etc. Skrevet etc. Hafniæ d. 11 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 534.

1227. **18 Dec. 1706.**

Om Kandestøbernes Forhold til fremmede Lav.

De tilforordnede udi commercie collegium.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskikke eder herhos een til os fra Peter Schiønnefeldt, oldermand for kandestøberne her i vores etc. Kiøbenhavn, paa kandestøber laugets vegne indkomne allerunderdanigste supplication, hvor af j selv kand see og fornemme deris klagemaal og besværing over eendeel mestere af kandestøberne

i vort rige Norge samt udj vore kiøbstæder Glückstad, Crempe, Itzehoe og andre stæder udj vor førstendom Holsteen (Rensborg og Flensborg undtagen), at de skal have givet sig i forbund med kandestøberne i vor kiøbsted Hamborg og det paa dend maade, at de icke vil forunde de svenne, som her hos kandestøberne haver lærdt, hvercken arbeide eller natteleye, som ellers over alt skal være brugeligt, hvilket denne stads kandestøber laug til største skade, præjudice og forkleinelse skal geraade. Og er vores etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenckende etc. Dermed etc. Befalendes etc. Hafniæ dend 18 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 539—40.

1228. **18 Dec. 1706.**

Det forbydes Jøder at drive Propaganda for deres Tro.

Etatz raad og politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor gunst tilforn. Saasom os allerunderdanigst er bleven forebragt, at siden Holger Pauli, forige bogholder ved voris Vestindiske compagnie, er hiemkommen fra Holland og andre stæder, hvor hand i nogle aar haver været, og formedelst nogle slemme jøders og andre onde menniskers forførelse er geraaden udi saadan fanatiske vildelse og raseri, at hand endelig vil være jødernes defenseur og forfegter, sigende sig at have samtale og samling med Gud, hvorom hand skal have understaaet sig at sammenskrive og lade i trykken udgaa adskillige forargelige skrifter, hand endnu her i staden saadan sin vanart skal continuere og lade sig i sit huusz jævnligen besøge af nogle forføriske jøder, som hannem i hans vildfarelse styrker, saa er hermed voris etc., at du lader jøderne her sammesteds strax for dig kalde og dennem alvorligen tilholder og formaner, sig fra ald omgiengelse med bemelte Holger Paulj og andre deslige gandske at entholde og foruden at give nogen forargelse fra sig stille for sig selv henleve, saa fremt, om anderledes skulle befindes, de skyldige da icke med exemplar straf og rigeur ville ansees. Dermed etc. Hafniæ d. 18 decembris 1706.

Sæl. Tegn. LV. 540—41.

1229. **18 Jan. 1707.**

Om Indpas i Rebslagernes Næring.

De tilforordnede udi politie commissionen.

F. 4tus. Vor synderlig gunst tilforn. Hvad eendeel af reebslagerne paa egne og deris laugs brødres vegne her udi vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst klageligen haver ladet andrage

anlangende den indpas, dem udi deris handverk og næring til føyes, allerunderdanigst derfor begierende, at de efter reebslagernes laugs articler deris ret maatte nyde, kand j selv af hos følgende copie af deris derom til os allerunderdaningste supplication etc. Thi er vores etc., at j os derom eders allerunderdanigste betenkende med forderligste tilstiller. Dermed etc. Hafniæ den 18 januari 1707.

Sæl. Tegn. XLVI. 9.

1230. **18 Jan. 1707.**

Om et Drab udøvet af Politibetjente.

Assessor Hans Scavenius.

F. 4. Vor naade tilforn. Vores allernaadigste etc. er, at du dig strax antager at paahøre og examinere de vidner, som til byetinget skal føres anlangende afgangne Jacobus Dankers døds fald, som skeede her udi vores etc. Kiøbenhafn den 15 januarii sidst forleden om morgenen imellem to og tre slet, hvor for en af politiens fuldmegtige og tvende betiente ere arresterede, og siden sagen paa den afdødes vegne imod dennem efter loven forsvarligen udfører. Dermed etc. Hafniæ den 18 januarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 9.

1231. **22 Jan. 1707.**

Privilegium for en Possementmager.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4tus. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi efter herom allerunderdanigst etc. allernaadigst haver bevilget, at Marcus Mawe, som possementmager handverk her i vores etc. Kiøbenhafn tilbørligen skal have lært, maa, naar hand først for eder sit borgerskab etc. og efter de poszementmagerne allernaadigst meddeelte laugs articler sit mesterstycke forsvarligen giort, i bemelte poszementmager laug her sammesteds indtages foruden sit mestersvends aar at staa. Dog at hand i det øvrige etc. Derefter j eder etc. og derom etc. Befalendes etc. Hafniæ den 22 januarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 11.

1232. **26 Jan. 1707.**

Om Udbetaling af engelske Satisfaktionspenge for opbragte Skibe

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Om endskiønt vi have formodet, at de penge, som fra Engelland er indkommen til vores undersaatters satisfaction for den skade, de i forige krigs tid ved deris skibes og godses opbringelse sammesteds haver taget, og vi den 27

augusti udi nest afvigte aar 1706 allernaadigst haver befalet eder af os elskel. vores deputerede for financerne at lade annamme og dem til en hver af de vedkommende interessenter udtælle efter den repartition, som de derover af os allernaadigst forordnede commissarier eder kunde tilstille, allerede til enhver af samme interessenter vare bleven udtalte, men i dets sted har fornommen, at der udi en og anden difficultet giøres, saa er vores etc., at forskrevne penge uden videre ophold efter den eder af forbemelte commissarier tilstillede repartition til en hver vedkommende imod behørig qvitering vorder uddeelt eller og til den, som hand paa sine vegne med behørig fuldmagt der til haver forsynet, hvilke qviteringer in originali med der over forfattet specification j haver at tilstille vores deputerede over financerne til efterretning og tilbørlig rigtighed, at samme hos eder deponerede penge til vedkommende rigtig ere bleven uddeelte og betalte, tagendes dog ved denne uddeeling iagt, at om en eller anden interessents summa kunde af creditorer enten ved arrest, dom eller anden lovlig forfølgning vere bleven belagt, j da eder dermed efter loven forholder. Derefter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ 26 ianuarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI 12.

1233. **8 Feb. 1707.**

Om Havnekassens Regnskab.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Eftersom vi af os elskel. hr. Otto Krabbe etc., hr. Niels Bendtzen etc. og hr. Ditlov Wibe etc., som vi allernaadigst haver committeret til at eftersee og undersoge een deel documenter, breve og forebringende angaaende denne vores etc. Kiobenhafns havne casses tilstand, deris derom til os indgiven allerunderdanigste relation haver maat fornemme, hvad maade j uden nogen sær kongelig tilladelse haver brugt med accisens og havne pengenes deeling, saa at, naar samme penges oppebørsel sammenlegges fra den 1 ianuarii anno 1692 og til den 1 decembris anno 1705, udfalder det saaledes udi bemelte tid, at j deraf haver taget for eder selv 83987 rdr. 4 ℔ $3\frac{1}{2}$ ß og for staden 26003 rdr. 1 ℔ 9 ß; der imod haver havnen ikkuns bekommet 17773 rdr. 14 ß, bedragende sig 127764 rdr. 11 ß, hvilket, naar omkostningerne til de fattige og ved contoiret fra drages, er accisens og havne pengenes netto beløb til deeling, hvor af j ikkun burde at have nydt den halve part, nemlig 63882 rdr. $5\frac{1}{2}$ ß, men staden 31941 rdr. $2\frac{3}{4}$ ß, som er en fierde deel,

og havnen ligesaa en fierde deel 31941 rdr. 2¾ ß, da om endskiønt j derefter med ald billighed kunde tilkomme at legge fra eder til staden 5937 rdr. 4 ℳ 9¾ ß og til havnen 14167 rdr. 5 ℳ 4¾ ß, have vi dog af sær kongelig naade og i allernaadigste henseende til eders og eders formænds allerunderdanigst beviiste nidker og tro tienneste, som j og fremdeeles uforanderligen efter eders allerunderdanigste pligt haver at bevise, allernaadigst efterladt eder den summa af 20105 rdr. 3 ℳ 14½ ß, som j og eendeel af eders formænd, forige magistrats personer, haver nydt og oppebaaret og til staden og havnen, som før er melt, fra eder burde at legge. Men der imod skal j vere til forpligtede i betimelig tid at giøre det forskud, som nu til havnens reparation saa høyt er fornøden, hvilket j tid efter anden af de indkommende havnens midler, indtil betalingen skeer, haver igien at annamme. Her hos give vi eder allernaadigst til kiende, at vi allernaadigst haver for got befundet, at inddeelingen skal skee herefter, som følger, nemlig at dermed skal begyndes fra nyt aars dag sidst forleden og ved aarlig slutning, naar den fulde indkomst er sammenlagt, uden forskiel enten af viin og øl eller anden accise eller og af havne pengene fradrages: 1. til de fattige en fierde deel af havne pengene, dernest omkostningen med contoir leyen og deslige, jtem eders fuldmegtiges og controleurens løn, hvorom herefter meldes, og hvad da bliver til overs, deeles til eder den halve deel, staden en fierde part og havnen en fierde part. Herhos eragte vi allernaadigst fornøden for bedre rigtighed om accisens og havne pengenes aarlig beløb, at der bliver ordineret en person paa accise contoiret, som med eders fuldmegtig skal holde bog og nyde løn af accisens indkomst 200 rdr., før nogen deeling skeer, med forbud til hannem saavelsom til eders fuldmegtig at fordre eller tage skriver penge af de negotierende under nogen prætext. Saa ville vi og allernaadigst, at en af de deputerede udi havne commissionen, som ei er af magistraten, skal være liqvidationen hver gang overværende for at see til, at udgifterne ved contoiret ere tilborlige, og ellers at annamme ved hver qvartals udgang deris fierde part, men de fattiges andeel samt udgifterne ved contoiret at tages af den fierde qvartal, før den paa lige maade bliver deelt. Derefter j eder etc. Befalendes etc. Hafniæ den 8 februarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 18—20.

1234. **12 Feb. 1707.**

Lejde for 2 Jøder til at rejse til Norge.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi effter Ruben Fürst, jndvaaner i voris etc. Kiøbenhavn, hans herom etc. allernaadigst forundt og

givet, saa og etc. hans svoger Henrich Levi jøde med een tiener fri og sikker leide paa et aars tid fra dette vort brevs dato at regne til vort rige Norge, der hans lovlige ærende at forrette, men naar samme tid er forbi, da de sig ej lengere under vedbørlig straf i bemelte vort rige Norge at lade finde. Hvoreffter alle etc., ej giørendes etc., under vor hyldest og naade. Givet etc. Hafniæ den 12 februarii anno 1707.

Sæl. Reg. XLIV. 234.

1235. **12 Feb. 1707.**

Om Guldsmedlavets Vægring ved at optage en Person i Lavet, der har kgl. Privilegium.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Hvad eendeel af guldsmedene her i vores etc. Kiøbenhafn for os allerunderdanigst haver ladet andrage anlangende en person navnlig Claus Christopherssen Sønderborg, ham vi den 4 decembris sidst afvigt ved vores allernaadigste befaling haver tilladt at komme udi guldsmed lauget her sammesteds, at hand formedelst en og anden hans forseelse i hans svenne stand skal have forbrudt hans rettighed efter laugets articler, som skal vere aarsag, at de hannem ei haver kundet imod tage, kand j selv af deris derom etc. Thi er vores etc., at j strax guldsmedde lauget for eder lader kalde, dets gravamina imod bemelte Claus Christopher Sønderborg examinerer og dets beskaffenhed allerunderdanigst refererer. Dermed etc. Hafniæ den 12 februarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 27.

1236. **25 Feb. 1707.**

Vibenshus hører under Kjøbenhavns Birk.

Friderich Eisenberg, byefoget i Kiøbenhafn.

F. 4tus. Saasom vi have fornommen, at der er forefalden nogen stridighed imellem dig som byefoget her i vores etc. Kiøbenhafn og birkefogden Hans Jenszen Reigelszen samt birkeskriveren Morten Jenssen her udi Kiøbenhafns birk anlangende det saakaldet Vibens huus ved kongeveyen fra Kiøbenhafn til Friderichsborg, enten den der iboende skal svare under Kiøbenhafns byeting eller til bemelte birketing, i det at du haver tiltaget dig at dømme i en tvistig sag imellem Jens Svendsen, brygger her i staden, og Ernst Henrichszen, som fornefnte Vibens huus beboer, reisende sig af et slagsmaal, hvorudi samme Ernst Henrichszen skal vere kommen, fordi hand brøggerens karls ulovlig kiørsel paa kongeveyen haver villet hindre, saa give vi dig hermed tilkiende, at vi allernaadigst have for got befundet, at dette qvæstionerte huus maa og skal herefter som tilforn under birket

forblive, og at forberørte din dom gandske paa begge sider skal vere ophævet. Derefter du etc. Befalendes etc. Hafniæ den 25 februarii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 34—35.

1237. 1 Marts 1707.

Privilegium for en Apotheker paa Christianshavn.

F. 4. giøre alle vitterligt, at vi allernaadigst have beskikket og forordnet, saa og etc. Bartholum Ferdinandi Kyblich til at være apotheker udi Christianshavn, hvor til hand af facultate medica og apothekerne i voris etc. Kiøbenhavn in examine er dygtig befunden. Thi skal hand være os som sin absolut etc. Udi særdelished skal hand tilforpligt være, eet velbestilt og forsvarligt apotheke der i Christianshavn at oprette og ved lige holde, og sig efter seenist om apothekerne allernaadigst udgangne forordning og anbefalede taxt, som det een ærlig, tro etc., efter den eed, hand os etc. og hand agter etc. Hvor imod vi allernaadigst haver bevilget, at fornefnte Bartholus Ferdinandi Kyblich maa nyde hvis privilegier og friheder, bemelte apotheker-forordning ommelder og hannem tillader at nyde, derved og os elskel. præsident, borgemestere og raad hersammesteds hermed allernaadigst anbefales, hannem tilbørligen at handthæve og forsvare. Forbydendes etc. Hafniæ dend 1 martii 1707.

Sæl. Reg. XLIV. 250.

1238. 12 Marts 1707.

Om Tømmerhandlernes Vægring ved at modtage de tilbudte Tømmerpladser mellem Kvæsthuset og Toldboden.

H. Christoph Ernst von Støkken med fleere.

F. 4. Vor synderlig bevaagenhed tilforn. Eftersom vi af eders indkommen allerunderdanigste memorial af den 16 februarii sidst forleden allernaadigst haver fornommet saavel de conditioner, som j de tømmerhandlende ved canalen langs Friderichsholm og Slotsholmen haver tilkiende givet efter vores allernaadigste resolution af dato den 25 septembris nest tilforn angaaende endeel tømmerhandleres ansøgning om den plads imellem Qvæsthuset og Toldboden til opfylding og indbolverkning efter det derover forfattede og af os allernaadigst approberede cart som og en hvers svar der paa, hvilke alle sammen gaar ud paa undskyldinger, og ingen af dem sig til pladtzen der vil beqvemme, end ikke en gang de, som selv først derom allerunderdanigste forslag og ansøgning haver giort, da have vi allernaadigst resolveret, at j samme pladtzer imellem Qvæsthuset og Toldboden til

andre, som der til kunde have lyst og sig angive, maa lade tilbyde efter forbemelte conditioner. Dog at j disze tømmerhandlere, som nu har vegret sig dem at antage, først skal advare, at vi endnu allernaadigst giver dennem nogen tid sig at betenke, saasom det er vores alvorlige villie og befaling, at alle pladtzer paa begge sider af fornefnte canal, skal inden førstkommende st. Hans dag vere giort ryddelige, og at efter den tid aldeeles intet tømmer der til forhandling enten paa indhegnede eller uindhegnede steder maa vere beliggende. Derefter j etc. Befalendes etc. Hafniæ den 12 martii 1707.

De, som forskrevne befaling udgik til, vare hr. Christoph Ernst von Støcken, Wilhelm Friderich von Platen, Ole Rømer, Sigfred Friis Dverig og Wichman Hoftman.

Sæl. Tegn. LVI. 50—51.

1239. **19 Marts 1707.**

Tilladelse til at opføre et Bindingsværkshus i Ny Kongensgade.

Etatz raad og politiemester Oluf Rømer.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi give dig hermed allernaadigst tilkiende, at vi efter allerunderdanigste ansøgning og begiering samt din derom indkommen allerunderdanigste erklering allernaadigst haver bevilget, at Henrich Frantzen, borger og grovsmed her i vores etc. Kiøbenhafn, som sig et forfalden huus paa fire fag i Ny Kongens gade haver tilforhandlet, maa samme fire fag huus, som hand med sit iboende og dernest ved beliggende huus agter at opføre og foreene, med eege tømmer lade opbygge, dog paa samme maade og façon, som bygningerne paa begge sider ere indrettede. Derefter du etc. Befalendes etc. Hafniæ den 19 martii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 54—55.

1240. **19 Marts 1707.**

Privilegium for en Vintapper.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Saasom vi den 12 octobris sidst forleden allernaadigst haver bevilget, at Jean Maurel maatte paa hans allerunderdanigste ansøgning indtages i viintapper lauget her i staden, naar hand fremviiste sig lovlige lære brev, uanseet hand ikke hos een viintapper eller fasbinder her sammesteds efter laugs articlerne i 3 aar for svend hafde tient; dog at præstere, hvad articlerne i det øvrige tilholder, og hand nu atter hos os haver giort allerunderdanigste ansøgning, at hand for mesterstykke at giøre allernaadigst maatte vorde forskaanet, eftersom det er ham formedelst

dets kostbarhed altfor ubeleilig, da, paa det hand ikke skal vere forbunden til nogen tractement at give og saaledes have aarsag sig over kostbarheden at besværge, have vi allernaadigst for got befundet, at hand bør at giøre hans mesterstykke, men naar det er færdigt, at hand da i steden for at lade det examinere i oldermandens huus skal lade det opføre for eder paa stadens raadhuus, hvor j det lige som andre laugs mesterstykker haver at examinere og approbere, om det dygtig befindes. Derefter j etc. og bemelte Jean Maurel det til efterretning strax at tilkiende give. Befalendes etc. Hafniæ den 19 martii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 55—56.

1241. **29 Marts 1707.**

Om Slagsmaal paa Vesterbro.

Etatz raad og amtmand Knud Juel.

F. 4. Vor gunst tilforn. Vi have af en til os fra dig indkommen allerunderdanigste memorial af den 25 hujus fornommen, hvad klammeri der for faa dage siden haver tildraget sig paa veyen fra Vester port her af staden og til Valdbye imellem nogle reisende personer her fra staden og ridefogden paa Cathrineberg, som skal have faaet nie hug i sit hoved, hvor ved og andre, som haver villet styre tilfreds, udi hovet og paa hænder skal vere bleven beskadiget. Og som der skal vere fire personer af samme reisende her tilstede og du dig nu allerunderdanigst forespørger, hvorledes med dem skal forholdes, i henseende at tvende af dem formedelst den skade, dem i hovet og hænder er tilføyet, ikke vel skal kunde taale i arrest at sidde, saa efterdi der ikke skal vere dødsfare hos nogen af dem, som i samme klammerie haver faaet skade, have vi efter dit allerunderdanigst giorte forslag allernaadigst bevilget, at forbemelte fire tilstede værende personer maa vere paa fri foed imod caution. Derefter du etc. Befalendes etc. Hafniæ den 29 martii 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 62—63.

1242. **19 April 1707.**

Om Skattefrihed for et Uldmanufaktur og Katuntrykkeri.

De tilforordnede udi commerce collegio.

F. 4. Vor synderlig gunst tilforn. Vi tilskikke eder her hos en til os fra Diderich von Bergen (som sig her i vores etc. Kiøbenhafn haver nedsat, sine manufacturer af rask, strømper og traad samt cartun-trykkeri og farveri at fortsette) indkommen allerunderdanigst supplication om at maatte blive u-molesteret for jndqvartering og

anden paaleg, som magistraten her sammesteds hannem skal paabyrde, hvis jndhold j der af selv etc. Og er vores etc., at j os om hans manufacturers beskaffenhed, og hvor viit hand dermed er avanceret, med forderligste allerunderdanigst refererer. Dermed etc. Hafniæ d. 19 aprilis 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 87.

1243. **23 Maj 1707.**

Privilegium for Stenførerne.

Magistraten i Kiøbenhafn.

F. 4. Vor bevaagenhed tilforn. Vi lade eder hermed allernaadigst vide, at vi til at dempe og ophæve den tvistighed, som er imellem pramlauget og steenførerne her i vores etc. Kiøbenhafn om muur- og hvid strøe sands samt steens indførsel, allernaadigst haver for got befundet, at, naar steenførerne forskaffer sig saavel dygtige steen pramme som sandbaade, maa de efter vores til eder den 9 aprilis anno 1701 allernaadigst udstedte befaling tillige med prammændene uden forskiel føre muur- og hvid strøe sand samt steen her ind i staden, hvor imod begge parter skal vere tiltenkte, fornøden grund og broe steene her ind at bringe. Thi er vores etc., at j de vedkommende sligt til efterretning etc. Dermed etc. Hafniæ den 23 maji 1707.

Sæl. Tegn. LVI. 102—03

